

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

4467

4. 9. a

MED

144

~~80-6-A-N-81~~

91-7-3

١٠٠

A R T I S
C H E M I C A E
PRINCIPES, AVICENNA
ATQVE GEBER, HOC
Volumine Continentur.

54
Av6
R

QVORVM ALTER NVNQVAM
hactenus in lucem prodijt: alter verò vetustis exem-
plaribus collatus, atq; elegantioribus & pluribus
figuris quàm antebac illustratus, doctrina huius
professoribus, hac nostra editione tum
iucundior, tum utili-
or euasit

Adiecto Indice rerum & verborum copioso.

Cum gratia & priuilegio.

B A S I L E Æ,
PER PETRVM PERNAM
M. D. L X X II.
P. Guenault. D. M. P.

ILLVSTRISSIMO

DOMINO PETRO DE

GRANTRYE, D. DE BESNE,

Equiti, & Christianis. Gallorum Re-

gis à Consilijs: eiusdemque ad Rhe-

tos legato: Minos Celsus Se-

nenfis S. D.

N ALMA Ciuita-
tum parente Roma,
de seculis inquā præ-
lapsis, Medicorū scho-
læ insignem de decoris

notam acceperunt: namque multorum
annorum spacio, quicunq; Medicinam
facerent, vrbe miserè caruerunt. Iuris
item prudentes multi, quorum volumi-
na per Imp. Iustinianum abrogata sunt,
pristinæ dignitatis, & gloriæ perpeSSI
sunt detrimentum. Sed vtinam tempo-
ribus nostris, aliquando, quinimò fre-
): (y

E P I S T O L A

quentius eiusmodi in artibus instaurationes respub. Regesq. præstare, quanto in scientijs, vitæque probitate, rerumq. intelligentia fieret accessio maior? Interim insolentes minimè desipiant, artiũ, medicinæ, iurisq. prudentiæ leuitatem obiectantes nobis. Neque enim detrimẽta disciplinis ipsis, verum illarum professoribus euenerunt. Idq. nequaquam iniuria: uti siquidem præclara perpetuaque sunt in artibus, & disciplinis fundamenta: sic sæpenumerò fit, ut artifices ipsi, doctoresq. non pauci, quæ ipsorum tantum est culpa, sint explodendi. Tanta est ignauia, negligentia, auaritiæq. mortaliũ magnitudo. Non ab simili iamdudum contumelia subtilissimam Alchemiæ philosophiam laborasse scimus. At non in artem culpa referenda, cum eius veri authores apprimè sapientes extiterint, ipsique Reges eam studiosè tractarent:

N V N C V P A T O R I A.

rint: sed ipsi, ipsi inquam artifices, plurimi sunt meritò condemnandi. Quæ nam etenim miseria nostra est, ut ad altissimas, & arcanas philosophiæ partes, ignarum vulgus, heroica inter ingenia, sordidumq; , cogitationē appellat? Hinc nostri temporis Alchimistæ ludibrio sunt, & impostores cùm dicuntur, tū nō pauci reperiuntur: ut vnā præstantissima naturæ æmula nihili reputetur, ab ignaris tamē, nihiliq; iudicijs. Verūm tāti causa detrimenti ab authorum affluētiā potissimū est. Excreuit in immensum classis doctorū, cum germani duces in omni sciētia, sed in hac præcipuè, breuissimo numero contineantur. Multitudo verè peccandi causam præbet, ut Arist. habet: Non dydicāt plurimi ad discētes, nulloq; discrimine multi coluntur scriptores, cū tribus vel quatuor exceptis, reliqui nullo ferè loco sint re-

): (ij

E P I S T O L A

putandi. Porro in hac facultate Chimica quis adeò parum versatus inter philosophos est, qui Gebero antiquissima, Principiæ, Avicen. primas non tribuat? En igitur; Illustissime Legate, iā nūc procedunt Alchemiæ Ductores ex celebri Perniana Typographia, quàm antea nunquā, ad artem docendam paratiores. Et quamvis Geber sapientum parēs iam diu sit in vulgum editus, nusquam tamen, ac nunquam (quod sciam) antea tam castigatus, & suis ad artem imaginibus fuit instructus. Verum Arabum decus Avicenna nunc primum prælum expertus est: et exit à nobis studio Pernæ mirifico, nulli sapientum operi postponendus. Quare non laudib. hosce magistros prosequemur: Phæbi lux enim læternæ suppetias ridet: neq; artem ipsam Chemicam celebrare cogitamus in præsentia: quippe quòd perse celebratissima sit

NUNCUPATORIA

*sit inter viros imprimis celeberrimos.
 Hoc ergo solum calamum paravi, tuoq;
 splendori clarissimos hosce Doctores cō
 mendare volui, quò meam erga meum
 D.observantiam testatam facerem. Nō
 ea interim sperauerim, quæ cuncti ferè
 sibi recipiunt, qui Procerib. aliquid nun
 cupare decernūt, nempe vel arti ipsi ex
 hac nuncupatione dignitatem, vel inui
 dorum sanitatem. Linguarum insanarū
 tanta fuit semper temeritas, vt neq; Mo
 narchis ipsis, neq; ipsi Numini parcant.
 Blaterent igitur ignari, lacerent canes
 vtcunque, doctrinam non laniabunt, a
 nimosq; præstantes minimū lædēt ma
 iestate sua contentos. Hoc igitur fuit cō
 silium meum, Illustrissime D. vt audita
 ingenij tui sublimitate, sublimi te quadā
 lectione delectarem, atque hac simul fa
 cultate, quanto studio tuam dignitatem
 prosequerer significarē. Quare muneris
):(iij*

EPISTOLA

*tenuitatem animi mei studio rependas
quæso, quamvis sit magnanimi Herois
humilium etiam rerum fastidio non te-
neri, nunc libeat meminisse. Interim, Cel-
sum Italum Typographi Pernæ amicū,
inter familiares tuos habere licet remo-
tum, & hætenus ignotū ne dedignere.
Siquidem ego contra precibus à Deo con-
tendam, ut apud Christianiss. Galliarū
Regem. D. meus Illustrissimus in horas
magis gratiosus euadat. • Vale.*

*Basilæa ex officina Perniana. I-
dib. Aug. M. D. LXXII.*

LIBER

LIBER ABVALI AB- BINCINE DE ANIMA in arte Alchimiaë

PROLOGVS.

DIXIT Abuali Abincine: Expla-
nabo tibi fili mi, quot capitula
continentur in unaquaq; dictio-
ne siue libro libri unius, qui dici-
tur de Anima: quia librum istum
intellectione nominaui eum librum de Ani-
ma. Ideo quia anima altior est corpore, &
non potest uideri oculis, sed mente, quia o-
culus tantum rem accidentem uidet, & mens
uidet proprietatem. Ideo altiora sunt ea que
uidentur mente, quam ea que uidentur ocu-
lis. Et anima est quædam pars circuli glo-
riæ, & circulus animæ est altior omnibus cir-
culis. Laus ergo sit Deo qui creauit ani-
mam. Laus sit ei, quia non est alius Deus in
seculo. Laus dico sit, quia placabilis est, cre-
ans res & earum radices, & faciens causam
de quo non est causa: quia ipse solus est for-
tis in magnitudine sui honoris: quia ipse vi-
det, & scit omnia que sunt in cælo & in ter-
ra: & dat homini spiritum discernendi, & re-
ducendi res omnes ad primam materiam
secundum naturam earum: quia ipse Deus,

):(5

PROLOGVS

& non est alius præter ipsum. placeat igitur ei: mittat spiritum intelligentiæ.

Scias fili mi, quod elemēta sunt quatuor, & modi & proprietates sunt quatuor: & elemēta sunt ignis, aer, aqua, terra: & modi sunt calor, frigiditas, & siccitas, & humiditas. Ille est res in aqua non est calor, nec frigiditas: siccitas & humiditas & non est corpus. & sic est proprietas, & elementa sunt facta de yle, & non sunt partes æquales, neq; proprietates: & vnumquodque elementorum reuertitur in naturā alterius elemēti, & omnia quę sunt in mundo, sunt facta de elementis, & vnumquodque illorum potest redigi in naturam alterius elementi, si homo trahat ipsum de vi ad factum. Verbi gratia: Ordeum est equus per vim, & equus est ordeum per vim, & homo est triticum per vim: Si tu intelligas reuersionem elementorum vnius in alterum, intelliges totum magisterium, & intelliges illud cum auxilio Dei.

Explicit Prologus.

INCL

INCIPIT TABV. L A P O R T A E Elementorum.

1	De Farinis	1
2	De Gallina	3
3	Porta Elementorum	4
4	De rebus absconditis in Elementis	ibid.
5	De Aere	5
6	Quod aer est cibus ignis	6
7	De natura abscondita aeris	7
8	De Aqua	8
9	De Melle	ibid.
10	De Naturis absconditis Aquæ	9
11	De conuersione elementorum in alterum ibidem	
12	Quòd quæ sunt in mundo sunt quatuor ele- menta	10
13	De diuersitatibus element.	ibid. & 11
14	Quomodo quatuor elementa se soluunt	12
15	De lacte & caseo	14
16	Quòd omnia sunt composita ex quatuor ele- mentis secundum diuersitates	15. 12
17	De mistura ignis & aquæ.	19

TABVLA X. DICTIONVM.

Dictio prima est, Alchimia an sit.

Secunda, quaestio, quid sit Alchimia.

Tertia, quomodo potest fieri Alchimia.

Quarta, cur est Alchimia.

Quinta, est de nominatione lapidum & eorum natura, & eorum quae ingrediuntur in magisterijs.

Sexta, in operibus corporum & animarum, ante quam operetur de alexire.

Septima, in alexirijs.

Octaua, in fermento.

**Nona, est de completionemagisterij & spon-
salitij.**

**Decima, est in ponderibus, & in capitulis istius
libri, & primi libri.**

**Dictio prima habet duodecim
capitula.**

- 1 Capitulum primum est ratio uera super magiste-
rium 24
- 2 Prooemium Auicennae, in quo tractatur ratio,
quae non potest fieri, quando sit uerum ma-
gisterium 43
- 3 Tractabit de disputationibus cum Geber A-
benhaen 49
- 4 Tra-

T A B V L A

4	Tractabit de disputationibus cum labide ab Indi no	52
5	de Disputationibus cum Abimazar Alfarabij	54
6	de Disputationibus cum Maurieno	60
7	de Disputationibus cum Abubacremahomat a- binzachane Alraci	68
8	Est de Disputationibus cum omnibus illis qui ne- gant magisterium	72
9	Loquor si est lapis noster animalis	79
10	Si est lapis noster herbalis	82
11	Si est lapis noster propè naturalis	84
12	Qualis est lapis noster	86

In secunda Dictione sunt
sex capitula.

1	Cap. est, rem subtilem facere altam	92
2	Est, rem leuem facere ponderatam	93
3	Est, de mutatione dolorum	94
4	Est, de mutatione elementorum	95
5	Est, de mutatione scilicet, durum facere molle	99
6	Est, de mutatione nature in cuprū id est, es to- tius rei	ibid.

In tertia Dictione sunt quin-
que capitula.

1	Cap. est, quomodo preparatur corpus	101
2	quo-	

T A B V L A

1	Quomodo præparantur elementa	ibid.
2	Quomodo præparantur spiritus	102
3	Quomodo præparatur alexir	ibidem
4	Quomodo præparantur fermentum & sponsa litium	103

In quarta Dictione sunt tria capitula.

Cap. 1	Cur præparatur corpus	105
2	Cur præparatur spiritus	106
3	Cur præparatur lapis, & cur est alexir, id est ad quid est.	107

In quinta Dictione sunt XXVIII. Capitula.

Cap. 1	De tribus generibus eris	113
2	De Plumbo	115
3	De Stanno	119
4	De Latone, uel auricalco	120
5	De Metallo	122
6	De Ferro	123
7	De Auro	125
8	De Argento	131
9	De Marcasita	133
10	De Alcofol	ibid.
11	De Sale alcali	134
12	De	

X DICTIONVM

11	De Sale nitro	135
12	De Sale gemma	136
14	De Sale commune	ibid
15	De Vitreolo	138
16	De Sulphure	140
17	De Auripigmento	143
18	De Armoniaco	144
19	De Auro uiuo	146
20	De Capillis	152
21	De Vrina	152
22	De Onis	153
23	De Sanguine	ibid.
24	De Vitreo	154
25	De Panno lineo albo	158
26	De Stercore equino	159
27	De Aceto	160
28	De Attorenge	162

In sexta Dictione sunt XXXIII Capitula.

Cap. 1	De Ablutione cupri	178
2	De Calce cupri	189
3	De ablutione cupri	207
4	De induratione	213
5	De Mollificando sine inceramento	252
6	De Sublimatione corporum	229
7	de solutionibus corporum, et etiam de solutio-	

X · D I C T I O N V M.

<i>ne Auripigmenti</i>	240
8 <i>de Ablutione plumbi, & natura eius</i>	245
9 <i>de Calcibus plumbi</i>	251
10 <i>de Ablutione plumbi</i>	256
11 <i>de Duratione plumbi</i>	262
12 <i>de Inceramento plumbi</i>	267
13 <i>de Sublimando</i>	270
14 <i>de Solutione plumbi</i>	277
15 <i>de Stanno ut in eundem modum preparetur si-</i> <i>cut & alia preparantur</i>	279
16 <i>de Latonis preparatione</i>	302
17 <i>de Preparatione asceni, siue metalli</i>	317
18 <i>de Preparatione ferri</i>	320
19 <i>de Ablutione argenti & preparatione</i>	332
20 <i>de Ablutione Auri & preparatione</i>	363
21 <i>de Distillatione urinae</i>	367
22 <i>de Solutione Salis armoniaci</i>	369
23 <i>de Sublimatione eiusdem Salis</i>	370
24 <i>de Sublimatione Auripigmenti</i>	371
25 <i>de Sublimatione Argenti</i>	374
26 <i>de Durificatione eiusdem auri et solutione</i>	377
27 <i>de Sublimatione omnium Salium</i>	379
28 <i>de Ablutione corporum</i>	380
29 <i>de Salibus</i>	382
30 <i>de Corporibus albificandis</i>	386
31 <i>de Preparatione alcosoli</i>	388
32 <i>de Electione omnium corporum</i>	390
33 <i>de Electione spirituum</i>	393
	In

X. DICTIONVM.

In septima Dictione sunt
V. capitula.

- Cap. 1 *Traſtat de Præparatione ſanguinis, & diuidere ipſum per quatuor elementa* 397
2 *De Præparatione ouorum, & diuidere per quatuor elementa* 407
3 *De Præparatione capillorum, & diuidere per quatuor elementa* 413
4 *De Præparatione alexiris de argento* 419
5 *De Præparatione alexiris de auro.* 434

In octaua Dictione sunt
duo capitula.

- Cap. 1 *Traſtat de Præparatione fermenti lunæ* 439
2 *Traſtat de Præparatione fermenti ſolis.* *ibid.*

In nona Dictione sunt III.
Capitula.

- Cap. 1 *Traſtat de toto magiſterio* 457
2 *De Spõſalitijs lunæ* 462
3 *De Spõſalitijs Solis.* *ibid.*

In X. Dictione sunt tria capitula.

- Cap. 1 *De Ponderibus* 468
2 *De hoc quod locutus ſum in lib. de Phyſica* 469
3 *De Summis eorum de quibus locutus eſt.* 476

Expliciunt Capitula Dictionum.

INDEX EORVM QVAE IN SINGVLIS Capitibus Libri de Inuestigatio- ne perfectionis, conti- nentur.

Cap. 1	Praefatio, in qua explicat cur hūc librum scripserit. fol. 473	¶ inde	
2	De rebus corpora metallica perficientibus & corrumpentibus 474	6	De preparatione et melioratione corporum in genere 485
3	De lapide philosophorum, quod unus tantum sit ad albū & ad rubeū, & ex quib. reb. extrahatur, deq; possibilitate perfectionis 476	7	De preparatione Iouis 486
4	De rebus preparationem iuuantibus & earum mundatione 478	8	De preparatione Saturni 490
5	De preparatione spirituum in genere 479	9	De preparatione Veneris 491
		10	De preparatione Martis 492
		11	De preparatione Solis ibid.
		12	De preparatione Lunae 493
		13	De proprietatibus Elixiris maioris ibid.
		14	Epilogus & conclusio operis. 495
			Finis libri Inuestigationis.

I N D E X.

INDEX EORVM

quę in singulis duorū
librorū Summę per-
fectionis capitibus
continentur.

*Libro primo hæc
continentur.*

1 Præfatio, de Modo
tradendę huius artis,
& de idoneis discipu-
lis 497

2 Diuisio huius libri
primi in quatuor par-
tes 499

In prima parte de im-
pedimentis hæc
continentur.

3 Diuisio impedimen-
torum 500

4 De impedimentis hu-
lus operis ex parte cor-
poris artificis 501

5 De impedimentis ex
parte animę artificis
502

6 De impedimentis ex
ternis huius artis opus

impedientibus 503

7 Epilogus huius pri-
mę partis, qualem o-
porteat esse artificem
504

In secūda parte de ne-
gantibus artem hæc
continentur.

8 Diuisio dicendorum
generalis 514

9 Rationes uarię artē
simpliciter negatiu. ib.

10 Occupatio, fieri nec
posse, nec debere, qđ
ars naturam in omni-
bus differentijs pprie-
tatē actionis imitetur,
& quędam de princi-
pijs metallorum eru-
dita 513

11 Confutatio rationū
artem simpliciter ne-
gantium 515

12 Diuersę opiniones
eorum, qui artem esse
supponunt 522

13 Rationes negantium
artem in sulphure sup-
positam 524

* * 2

I N D E X.

<p>14 Confutatio rationum precedentium
525</p> <p>15 Rationes negantium artem in Arsenico suppositam eorumq; confutatio 526</p> <p>16 Rationes negantium artem suppositam in sulphure, argento uiuo, tutia, magnesia, marchasita, & sale armoniaco, earumq; confutatio ibid.</p> <p>17 Rationes negantium artem suppositam in spiritibus, una cum corporibus figendis, & eorum confutatio 528</p> <p>18 Rationes negantium artem in corporibus suppositam, & primo in plūbo albo, id est, stanno, seu Ioue, & earum confutatio 529</p> <p>19 Rationes negantium</p>	um artem in plumbo nigro suppositam 531 20 Rationes negantium artem in mixtione durorum cum duris, & mollium cum mollibus corporibus suppositam 522 21 Rationes negantium artem in mixtione durorum cum mollibus, & perfectorum cum imperfectis suppositam 533 22 Rationes negantium artem in extractione animæ, uel ignis regimine suppositam 534 23 Rationes negantium artem in uitro & gemmis suppositam, & eorum confutatio ibid. 24 Rationes negantium artem in medijs mineralibus, uel uegetabi-

I N D E X.

<p><i>tabilibus uel quarum-
cunq; rerum commi-
xtione suppositam</i>
535</p> <p>In tertia parte de prin-
cipijs naturalibus, &
eorum effectū
hæc conti-
nentur.</p> <p>25 De principijs natu-
ralibus corporum me-
tallorum, secundum
opinionem antiquo-
rum 537</p> <p>26 De principijs natu-
ralibus metallorum,
secundum opinionem
recentium & autho-
ris 538</p> <p>27 Diuisio dicendorū
de tribus principijs,
sulphure scilicet, arse-
nico, & argento uiuo
540</p> <p>28 De sulphure 542</p> <p>29 De arsenico 543</p> | <p>30 De argento uiuo, si-
ue Mercurio 544</p> <p>31 De effectibus prin-
cipiorū naturæ, quæ
sunt corpora metalli-
ca 545</p> <p>32 De Sole, siue auro.
546</p> <p>33 De Luna, siue argē-
to 547</p> <p>34 De Saturno, siue
plumbo 548</p> <p>35 De Ioue siue stanno
549</p> <p>36 De Venere, siue ære
550</p> <p>37 De Marte, siue fer-
ro 551</p> <p>In Quarta parte de
principijs artificia-
libus hæc cō-
tinentur.</p> <p>38 Diuisio dicendorū
in hac parte, cum insi-
nuatione perfectionis
in secundo libro tra-
ctat</p> |
|--|--|

I N D E X.

denda 553 39 De sublimatione, cur sit inuenta 555 40 Quid sit sublimatio, & de tribus gradibus ignis in ea obseruandis 557 41 De fecibus corporum metallicorum spiritibus in sublimatione addendis, & earum quantitate 562 42 De moderando igne in sublimatione 562 43 De erroribus circa quantitatem fecum, & dispositionem fornacis, in sublimando sulphure & arsenico uitandis. Item de fornace construendo, & lignis eligendis 564 44 Ex qua materia, et qua forma uas aludel sit faciendum 569 45 De sublimatione Mercurij siue argenti uiui 572 46 De sublimatione	marchasite 577 47 De uase, in quo marchasita recte possit sublimari 576 48 De sublimatione magnesia & tutia, item corporum imperfectorum, & de additione materiae sublimantis ea 581 49 De descensione, & modo purificandi per pastillos 582 50 De distillatione, & causis eius, ac de tribus eiusdem generibus, scilicet per alembicum, per descensorium, & per filtrum 585 51 De calcinatione tam corporum quam spirituum cum causis & modis suis 592 52 De solutione 599 53 De coagulatione & eius causis, de quibus diuersis modis coagulandi Mer-

I N D E X.

Mercurij & medicinarum solutarum

603

14 *De fixatione & causis eius, deq; diuersis modis figendi corpora & spiritus*

610

55 *De ceratione*

613

LIBRO SECVNDO Summæ perfectionis continentur hæc.

56 *Prefatio diuidens secundum librum in tres partes*

617

In prima parte de cognitione rerum, ex qua perfectionis possibilitas & modus deprehendi potest, hæc continentur.

Cap. 1. *Quòd cognitio perfectionis huius artis à cognitione na-*

turæ spirituum et corporum dependeat, & quòd de utrisque copiose uelit tradere

618

2 *De natura sulphuris & arsenici*

ibid.

3 *De natura mercurij siue argenti uiui*

621

4 *De natura marchasite, magnesiæ & tutiæ*

623

5 *De natura solis siue auri*

625

6 *De natura lune siue argenti*

628

7 *De natura Martis siue ferri. Item de effectib. sulphuris & mercurij, deq; causis corruptionis et perfectionis*

629

8 *De natura Veneris, siue aris*

632

9 *De natura louis siue stanni*

636

10 *De natura Saturni siue plumbi*

640

* * 4

- In secunda parte de
 medicinis & necessi-
 tate perfectionis,
 &c. hæc con-
 tinentur.
- 11 Vniuscuiusque cor-
 poris imperfecti, simi-
 liter & argenti uiui
 necessariò fore dupli-
 cem medicinam, unã
 scilicet ad album, alte-
 ram uerò ad rubeum,
 à quibus tamen omni-
 bus excusamur per u-
 nicam perfectissimam
 645
- 12 Vnicuique imperfe-
 ctorum corporum su-
 am præparationem
 esse adhibendam 648
- 13 Imperfectorum me-
 tallorum defectũ me-
 dicina suppleri, super-
 fluum uerò præpara-
 tione tolli oportere
 650
- 14 De præparatione
 Saturni & Iouis 653
- 15 De præparatione
 Veneris 656
- 16 De præparatione
 Martis 657
- 17 De mundificatione
 argenti uiui 659
- 18 Quinq; differentes
 proprietates necessa-
 riò afferre medicinã
 perfectissimam, scili-
 cet mundiciem, colo-
 rem, fusionem, perpe-
 tuitatem, & pondus,
 unde coniectura su-
 menda, ex quibus re-
 bus eliciatur 660
- 19 De præparationi-
 bus medicine adhibē-
 dis, ut differentias pro-
 prietatum debitas ac-
 quirat 662
- 20 De differentijs me-
 dicinarum, scilicet
 quòd quædã sunt pri-
 mi ordinis, quædam
 secundi, quædam ue-
 rò tertij 664
- 21 De

I N D E X.

<p>11 De medicinis primi
ordinis Venerem deal-
bantibus 665</p> <p>11 De medicinis Mar-
tem dealbantibus 669</p> <p>12 De medicinis Lu-
nam citrimantibus
671</p> <p>14 De differentijs pro-
prietatũ medicinae se-
cundi ordinis 674</p> <p>15 De medicina Luna-
ri & Solari pro cor-
poribus imperfectis
676</p> <p>16 De medicina coa-
gulante argentum ui-
uum 679</p> <p>17 Quomodo medici-
nis ingressio per ar-
tem concilietur 680</p> <p>18 De medicina tertij
ordinis in genere
682</p> <p>19 De medicina Luna-
ri tertij ordinis 683</p> <p>20 De medicina Solari
tertij ordinis 685</p> | <p>In tertia parte, de pro-
bationibus perfectio-
nis hæc conti-
nentur.</p> <p>31 Divisio dicendorum
687</p> <p>32 De cimeritio, quare
quædam corpora in
eo perdurent, quædã
non ibid.</p> <p>33 Cimeritij examen
quomodo sit exercen-
dum 688</p> <p>34 De Cemento, quare
quædã corpora plus,
quædam uerò minus
illud perferant 691</p> <p>35 Cementi examen,
quomodo componen-
dum & exercendum.
692</p> <p>36 De ignitione 694</p> <p>37 De fusione 697</p> <p>38 De expositione su-
per uapores acutorũ
699</p> <p>39 De extinctione igni</p> |
|---|--|

* * 5

I N D E X.

	torum	701
40	De adurētis sulphu- ris admixtione	702
41	De calcinatione et reductione	704
42	De facili susceptio- ne argenti uiui	705
43	Recapitulatio toti- us artis	ibid.
44	Quem modum au- thor in arte tradenda seruauerit	707

Finis Summæ perfe-
ctionis.

INDEX EORVM, quæ in singulis capi- tulis Libri de Inuen- tione veritatis, continen- tur.

1	De sex proprietati- bus rerum ex quibus medicina elicitur	709
2	De septem medicinæ proprietatibus	712
3	Diuisio totius lib. in	

4.	particulas	723
4	Prima particula, de mediorum mineraliū preparationibus	714
5	Secundæ particula p- fatiūcula de spirituum mundificationib.	718
6	De sulphuris præpa- ratione	ibid.
7	De arsenici præpa- ratione	720
8	De argenti uiui præ- paratione	ibid.
9	De marchasitæ præpa- ratione	721
10	De tutiæ præpara- tione	ibid.
11	Tertiæ particula præ- fatiuncula, de corporū preparatione	722
12	De præparatione Saturni	ibid.
13	De præparatione lo- uis	723
14	De præparatione Martis	724
15	De præparatione Veneris	ibid.
16	De	

I N D E X.

16 <i>Quarta particula præfatiuncula de medicinis</i> 727 17 <i>De medicinis albis pro Ioue & Saturno ibidem</i> 18 <i>De medicinis solari- bus pro Ioue, & Sa- turno</i> 729 19 <i>De medicinis albis p Venere & Marte</i> 730 20 <i>De medicinis rubeis p Venere et Martē</i> 731 21 <i>De medicina tertij ordinis ad album</i> 732 22 <i>De medicina solari tertij ordinis</i> 733 23 <i>De aquis solutionis, & alijs inceratiuis</i> 734	<p><i>tuor partes</i> 736</p> <p>In prima parte de mo-
dis operandi hæc
continentur.</p> <p>2 <i>De furno calcinato-
rio</i> 737</p> <p>3 <i>De furno sublimato
rio</i> 739</p> <p>4 <i>De furno distillato-
rio</i> 740</p> <p>5 <i>De furno descensorio</i>
741</p> <p>6 <i>De furno fusorio</i> 742</p> <p>7 <i>De furno solutorio</i>
743</p> <p>8 <i>De furno Athannon,
uel fixatorio</i> 744</p> |
|--|--|

Finis Inventionis
• veritatis.

In secunda parte, De
rebus præparandis
hæc continen-
tur.

INDEX EORVM,
quæ in singulis capiti-
bus libri Fornacum
continentur.

1 *Præfatio diuidens li-
brum Fornacū in qua*

9 *De præparatione spi-
rituum, mediorum mi-
neralium, et aluminis*
745

I N D E X.

<p>10 De calcinatione lo
uis 747</p> <p>11 De calcinatione Sa
turni ibid.</p> <p>12 De calcinatione Ve
neris ibid.</p> <p>13 De calcinatione
Martis 748</p> <p>14 De calcinatione me
diorum mineralium
ibid.</p> <p>15 De ablutionib. cor
porum combustorum
ibid.</p> <p>16 De incerationibus
calcium ablutorum
749</p> <p>17 De reductione cal
cium in solidam mas
sam ibidem</p> <p>18 De solutionibus
corporum prepara
torum, & de eorum
coniunctionibus cer
tis, cum proportione
certa, ut meliora ap
pareant, cum fulgore,
post eorum reductio</p> | <p style="text-align: right;">nes. 750</p> <p>In tertiâ parte, De
perficiendis, & alte
ratiuis, hæc
continen
tur.</p> <p>19 De modo perfici
endi tertij ordinis
753</p> <p>20 De regimine Iouis
& Saturni 755</p> <p>21 De regimine Vene
ris & Saturni 756</p> <p>22 De regiminis Mar
tis 757</p> <p>23 De regimine Lu
næ. ibid.</p> <p>24 De regimine Mer
curij 758</p> <p>25 De fermento Lunæ
ad azymum 759</p> <p>26 De fermento Solis
ad rubeum ibid.</p> <p>27 De fermento fer
menti, tam albi quàm
rubei</p> |
|---|--|

I N D E X.

<i>rubei super Mercu-</i> <i>rium</i>	29	<i>Ludi Mercuria-</i> <i>les</i>	765
28 <i>Recapitulatio ex-</i> <i>perimentorum autho-</i> <i>ris</i>	30	<i>Citrimatio Lune</i>	766
			761

Finis libri Fornacum.

1
INCIPIUNT VER-
BA RERVM PRO-
ficientium.

IXIT Abualy : Incipio & dico in nomine Domini, quòd in primo capitulo primæ Dictionis ostenditur ratio super magisterium: vtrum sit vel non: vbi figurantur nomina quatuor Elementorum diuersis nominibus: ibi etiam fit mentio de muscis, de scarabeis, de formicis, & de numero: de alchyzara, de fumo magisterij, de gallinis, de tructis, de aquila & bufone. Ibidem etiam fit collatio inter magistrum & discipulum de Elementis, & de cxlv. complexionibus, & de proprietatibus elementorum.

De Farinis.

DIxit Abualy Abincine, & verbum est dictum, quòd accipias de farina sicali, & de farina milij, & facias de vna quoque singulos panes: & facias ollas, in quibus ipsos panes coquas in hunc modum: Accipe terram magisterij, & facias ollam ro-

tundam, non sit quadrata, nec sit longa, sed sit bene rotunda, & coque ad ignem, & mitte ibi panem quē fecisti de farina hordei. Secunda olla in qua mittis farinam tritici, facias sicut prædictam fecisti. Tertiam & quartam in eundem modum. Ratio cur debet homo mittere farinam hordei, antequam mittat farinam tritici: hæc sunt verba Philosophi: & omnis homo non intelligit ea, nisi ipse qui est de natura Philosophorum. Omnes farinas istas inuenies in quadam archa mistas, tu debes eas eligere & mundare vnamquemque in parte, & postea eas coniungere pulchra coniunctione, & spatio se, & ibi est magisterium. Et non permisceas in opere tuo muscas, nec scarabeos, nec formicas: facias opus tuum ex mirtis & de virgis de alchizaran, & de lacte caprarum, & de aqua maris, & intelliges seu inuenies magisterium: habeas oua gallinarum nigrarum, & misce ea cum ære, & habebis aurum & argentum quantum volueris: & intellige. Dixit Abualy: hæc sunt verba simulata Philosophorum, & hæc sunt verba secreta: debes habere sensum primum, & subtilem intellectum, vt intelligas hæc verba, & alia similia. Debes facere furnum magisterij in hunc modum, furnum de duodecim palmis in longitudine, & tot in latitudine, vigintiquatuor in altitudine, vt mittas

PORTA ELEMENT. 23

ias panes ibi farinarum ad coquendum : & coniungas & colligas , & compleas magisterium tuum : similitudo primi panis , secundum ignis : similitudo panis tertij aer : similitudo panis quarti, aqua : graue est ad intelligendum auripigmentum : leue est ad intelligendum argentum viuum : malum est ad intelligendum sulphur : bonum est ad intelligendum sal armoniacum :

De Gallina.

Gallina est in tribus modis missa in pane, assa igni, cocta: Tructa sit duobus modis, illa est bona ad comedendum in bona aqua, aut in bonum virum. non comedas festinanter, nec comedas quòd non bibas, nec bibas quòd non manduces . Verbum directum de carne pinguioris comedere : non manduces de filio cuius mater bona non sit . Verbum tibi dicam rectum & obscurum , & si intelligas , est bonum : quatuor in vnum , & vnum in quatuor , & quatuor de vno : hinc habes magisterium . Res cuius caput rubeum est , & pedes albi , & oculi nigri : quid est : hoc est magisterium . Aquila quæ volat per aerem ; & bufo qui vadit per terram , hoc est magisterium . Verbum verum tace , & loquere : loquere & tace : ibi est totum magisterium . Modò dicam tibi pulchrum verbum : verbum scilicet philosophi

phorum: Ego habeo tibi dicere. Quid sunt quatuor elementa? Quatuor elementa sunt: prima destillatio: secunda destillatio: tertia destillatio, & quarta lauamentum.

Incipit Porta elementorū collocutio inter discipulum & magistrum de elementis, de centum quinquaginta quinque complexionibus, & de proprietatibus quatuor elementorum.

MOdò quære sicut quærunt à Magistro, & sis bonus discipulus. Dicit Discipulus, de quo est principium magisterij nostri? dicit Magist. de Sapientia elementorum. dicit Discipulus: Quot sunt elementa? Magist. Ignis, Aer, Aqua, Terra: Discip. Cui naturæ est vnumquodque illorum elementorū? Magist. Natura ignis caliditas & siccitas: natura aeris caliditas & humiditas: natura aque frigiditas & humiditas: natura terræ, frigiditas & siccitas.

De rebus absconditis in elementis.

Dicit Discipulus: Quæ sunt res absconditæ, quæ sunt in elementis? Magister: res absconditæ quæ sunt in elementis, in igne abscon-

PORTA ELEMENT.

5

sensio ad cœlum: quia per ignem fit Sol.
 Aer est subtus ignem: quia minorem habet
 effectum: Aqua est ponderata, non tantum
 quantum terra: terra est nimium pondera-
 ta. Terra soluitur tardè: aqua citò soluitur:
 aer citò soluitur, sed nō tam citò sicut aqua:
 ignis soluitur citius, sed magis tardè quàm
 aer soluatur, & soluitur citius quàm terra.
 Disc. Quomodo sciemus naturam elemen-
 torum? Magist. Hoc scies duobus modis: Si
 accipias terram, & ponas super tuam*, sen-
 ties quòd refrigerat æstate, quando maxi-
 mus est calor, & Sol est iuxta nos, propter
 magnum calorem siccat humiditates aquæ,
 quæ sunt in terra: & remanet terra simplex,
 & cum paucis humoribus: quando venit
 hyems, & Sol longius à nobis, inuenies ter-
 ra in sua natura frigidam & siccam. Discipu-
 lus: Vnde sciunt, quòd ignis est calidus &
 siccus: quia deficcat humores? Magister: O-
 mnis homo scit: quia ignis est calidus & sic-
 cus: quia deficcat humores. & hoc sois per
 solem, qui in hyeme se elongat à nobis, &
 dimittit faciem terræ siccam ab humoribus.

Querit Discipulus de Aere.

Discipulus: Vnde sciunt id quòd aer est
 calidus & humidus? Magister: Prius debes
 scire: Si aer est: postea quæres quid sit. Di-

scipulus: Dic mihi si est, & si est, quid est? .
 Magist. Hoc modo potes scire, quòd est de
 barchinis ferrariorum: quia bene scis, quan-
 do trahitur, impletur barchinus de aere,
 & quando emittit, sufflat ignem. Si acci-
 pias vnum, & inflas illum, tu videbis quòd
 in quantum magis inflatur, magis amplia-
 tur, vsque quòd non possit inagis inflari: &
 postea quando aperies, aer exiet, & sen-
 ties illud vbicunque tetigit in corpore tuo.
 Cum istis rationibus potes scire: quia aer
 est in ventis, & cum alijs multis. Discipu-
 lus: Verum est, quòd aer est ventus: modò
 dic mihi: vnde hoc sciuerunt, quòd aer e-
 rat calidus & humidus, sicut mihi dixisti?
 Magister: Hoc sciunt duobus modis cur aer
 calidus est: quia quando tu vis aquam ver-
 tere in aerem, hoc facere non potes absq; i-
 gne: alia, quia aer est cibus ignis.

Quòd Aer est cibus ignis.

Discipulus: Vnde sciam: quia aer est ci-
 bus ignis: & cibus est natura in ventis?
 Magist. Si vis videre oculis, quòd aer est ci-
 bus ignis, accipe lampadem vnam, & mit-
 te ibi de oleo sufficienter, & mitte illam in
 vrceo terreo, & cooperi os, & citò extin-
 guetur lampas: ideo quia aer est inclusus,
 & non habet vnde viuat ignis. Et si vis sci-
 re, quòd cibus est natura in vêtis: vide, quia
 homo

homo quando comedit panem, viuit, si comederet scamoneam, moretur: quia panis est naturalis cibus hominis, & scamonea non est. Discipulus: Vnde scire potuerunt, quòd aer est humidus? Magister: Hoc duobus modis sciuerunt: vnus modus illorum est, quòd humiditas balnei humidat corpora nostra: secundus est quòd aer coniūgitur, & cadunt inde guttæ & humidat se: hoc scrutare: & potes scire in cucurbita aquæ rosæ, & ibi inuenies, & in cucurbitis distillationis lapidū nostrorum. Discip. Bene intellexi, quòd natura aeris est caliditas & humiditas.

De natura abscondita aeris.

Magist. Dic mihi, quæ est natura abscondita aeris? Est leuitas & festinata solutio: leuitas eius quæ est super aquam, & dimittit omnia corpora ingredi in eum. Et ideo multi stulti putât, quòd aer non esset in seculo: quia omnia corpora ingrediebâtur in eum, & festinata solutio est, quòd citius vertitur in aquâ, & citò vertitur in ignem: quia tu vides, quòd quando incendas parvū ignem, & mittas ibi de pingui oleo, videbis quòd multum crescet flamma eius: nam aeris sit, sed quia tam citò vertitur in ignem magis quàm sit quâtitas eius ignis. Discip. Intellexi totā materiā aeris, sc. quia nō tam citò vertitur in ignem, cur non est de calore ignis? Magi-

ster: Si esset totum de vno colore, & viuens vnum, & cibus non debet vnum esse de sua materia.

Querit Discipulus de Aqua.

Discipulus: Postquam scio de Aere, dic de qua materia est aqua. Magister: Natura aquæ est frigiditas & humiditas. Discipulus: Vnde hoc scire potuerunt? Magister: Propter illos qui natant in aquam: quia refrigeratur corpus eorum, & humidatur. Discipulus: quia vidi multos natantes in aqua, & calefiebat corpus eorum. Magister: Hoc accidens fuit, & non res naturalis: quia aqua frigida, quando tetigit corpus refrigerat illud, & fugit calor naturalis: & quando deficit calor, aqua exit: calor vt calefaciat, quòd aquam tetigit, & calor ille talis. Si multa est aqua multum refrigerabit corpus hominis: sed aqua humida est, quia est currens.

Exemplum de Melle.

Discipul. Si omne currens est frigidum: mel cur est calidum? Magister: Mel est calidum per vim, & nõ per actum: & verum est quòd maior pars currentium est frigida, & est aliud signum, quia aqua est humida: quia dimittit res ingredi in corpore suo, & quia non est sua humiditas quanta est aeris, non ingreditur ibi omnes res, sicut faciunt in aere.

Disci-

PORTA ELEMENT. 9

Discipul. Intellexi quòd aqua est frigida & humida.

De naturis absconditis aquæ.

Magister, dic modò quæ sunt naturæ absconditæ de aqua. N. g. Naturæ absconditæ de aqua sunt pondera, & leues solutiones.

Discip. Ne cures laborare mecum, vt dicas mihi rationes per naturas absconditas de aqua: quia iam intelligo bene naturas quatuor elementorum, & naturam absconditam vniuscuiusq; & rationes sunt omnia. Mag. Benedictus sis, quia tam bonum habes intellectum.

De conuersione elementorum in alterutrum.

Iam perfecimus rationes quatuor elementorū per naturas quæ sunt extrà, & quæ sunt infra, modò debes scire vnumquodque elementorum quomodo vertitur in naturam alterius elementi. Primū scias, quia cum decoquis aquam ad ignem tamdiu quòd non remaneat de ea non potest esse quòd omnino desinat esse, quia fumus efficitur, & fumus est aer: & aer est ignis. Si tu accendas lampadem, scis quod non viuet absque coniunctione aeris: Ergo aqua est ignis, & ignis vertitur in aquam per vim. Quomodo? Si tu accipias lampadem, & exstinguas, vbi erat ignis vertitur in aerē: quia nō potest esse qd corpus ignis

in nihilū redigatur, nec vllum corpus in quo sit longitudo & latitudo in nihilum vertitur. & si tu iungas illa, aer, quando extinguis ignem, totum vertitur in aquam: ergo ignis per vim vertitur in aquam, & sic potes scire quòd aer vertitur in ignem & aquam, & aqua in aerem, & ignis in aerem, & terra vertitur in ignem: & tu vides quòd de terra surgit puluis: ille puluis vertitur in aerem, & aer in ignem, & ignis vertitur in terram: quia tu scis quòd aer vertitur in ignem, & aer vertitur in aquam, & aqua (quando congelatur & calor tetigit eam) non potest cito deleri. & iam dictum est, quòd omnia elementa vertuntur in alia.

Ostensio quod omnia que sunt in mundo sunt de quatuor elementis.

Modò ostendam tibi, quòd omnia que sunt in mundo, sunt compilata de istis quatuor elementis. Debes scire, quòd sunt res in quibus duo elementa sunt maiora, & duo in quibus vnum maius est, & tria minora: & sunt in quibus omnia æqualiter se habent. isti quatuor modi sunt aliquid, modo diuidā per diuersitates siue differentias siue partes,

De diuersitatibus elementorum.

Prima diuersitas est, quòd ignis & aer sunt maiora: secunda, quòd ignis & aer sunt minora: ter-

P O R T A E L E M E N . 11

ra : Tertia , quòd ignis & aqua sunt maiora :
 Quarta, qd' ignis & aqua sunt minora : Quin-
 ta , quòd ignis & terra sunt maiora : Sexta,
 quòd ignis & terra sunt minora : Septima,
 quòd aer & aqua sunt maiora : Octaua, quòd
 aer & aqua sunt minora : Nona, quòd aer &
 terra sunt maiora : Decima, quòd aer & terra
 sunt minora : Vndecima, quòd aqua & terra
 sunt maiora : Duodecima, quòd aqua & ter-
 ra sunt minora. Iam habes primum genus : &
 modò habes diuersitates secundas.

De tertia diuersitate.

Prima diuersitas, ignis, aer, aqua sunt ma-
 iora : secunda ignis , aer & aqua sunt minora :
 tertia aer, aqua, terra sunt maiora : quarta, i-
 gnis & aqua & terra maiora : quinta aer, a-
 qua, terra minora : sexta, ignis, & aqua, & ter-
 ra minora : & in hoc modò si diuidas illos :
 modos, veniunt tibi de primis xvj : de secun-
 dis sexagintaquatuor : de tertijs xlvij : de quar-
 tis (de quibus modo dicemus) xvij. Sunt o-
 mnes centum xlv.

De quarta diuersitate.

Modò dicam tibi de quarta diuersitate. I-
 gnis multus, aer minus, aqua minus, terra mi-
 nus. Secunda diuersitas, aer multus, aqua mi-
 nus, terra minus, ignis minus : & quia scio q-
 tu es acuti ingenij : & primus tu trahes om-
 nes istas centum xlv diuersitates ad lucem :

& figurabis eas, quòd eas benè intelligas: & scias omnia corpora quietata. & debes intelligere hoc: quia scias de omnibus rebus quæ sunt compositæ in seculo, & videas quæ sunt primæ, secundæ, tertiæ, & quartæ: & in quo loco illares est. & quando hæc intellexeris, scies omnes res: quomodo sunt, & vnde sunt: Scias quia omnes res quæ sunt creatæ in seculo, vitales, herbales & naturales, omnes sunt cōpositæ de istis quatuor elementis, & ad ista quatuor elementa se solvunt.

Quomodo quatuor elementa se solvunt.

Verbi gratia tu vis soluere pomum in quatuor elementa vnde captum fuit. Primum debes videre in quo loco est, & si est de prima diuersitate, in quo loco est primæ diuersitatis: & si est de secunda diuersitate, & in quo loco est: & si est de tertia, & in quo loco eiusdem est: & si est de quarta, & in quo loco eiusdem est. Tu debes scire quòd pomum est calidum & frigidum, & siccum & humidum per fortitudinem non factum. quòd si calidum esset per factum, si quis tangeret eum combureretur: Si frigidum esset per factum, si quis tangeret eum refrigeraretur. & sic de siccitate & humiditate, & si pomum esset ignis per factum, ascēderet super aera per vim, vbi est ignis ad suam naturam. Secundum Platonē ascen-

P O R T A E L E M E N . 12

ascēderet ad stellas: secundū Aristotelem super aerē, quia Plato dicit, quòd ignis est de stellis: & Aristoteles dicit, quòd ignis est in altiori loco, qui est prope aeras: & ppter cursus stellarum feruescit aer, & efficitur ignis naturalis. & si esset aer, pomum non esset corpus ponderatum: & si quis rursus eleuaret eum, non premeretur ad terram. Et si esset aqua, esset res mollis, currens. Et si esset terra, esset tanti ponderis, quòd non teneret se in arbore. Sed quia est mixtum de aere & aqua de igne & terra, processit inde res quæ non est simplex, sed sunt ibi omnes per vim.

Quia tu scis si miscueris aliquod elementum simpliciter cum alio simplici, procedet inde res alia, quæ non erit elementum: sed erunt ibi duo elemēta, quæ miscuisti per vim. Et si tu vis soluere ea, & redigere in suam naturam, verbi gratia in pomum, tere illud, & pone illud in cucurbita cū alembis, & mitte in ignē, & distilla illud sicut destillatur aqua rosacea, & exhibit inde primū aqua simplex, & qd' remanebit combustū, est in eo aliquid ignis cum terra mixtum, & habebis inde aquam & terram, & ignis qui versus fuit in fumum, & ignis qui remansit in aqua, & aer qui versus est in aquā, quia non habuit unde procederet. Et qui dicebat quòd aer non erat in pomo, proijciat eum super aquam & nabit: & quia natat aer est in pomo, & non potest

mergi subtus. Modò audiuiſti & intellexiſti, quomodo pomum eſt de quatuor elemētis, & ſoluit ſe ad quatuor elementa.

Exemplum de lacte & caſeo.

Qui portaret lac, dic mihi, quomodo faceres, & in quo loco diuerſitatum, qui lac duceres tibi, deberes dicere qđ in eo eſt, aqua multa & aer minus & terra minus: & ignis minus. & hæc cauſa vna eſt de quatuor diuerſitatibus: quia ſenſus oſtendit quòd ibi ſunt quatuor elementa, quia videt in eo aquam ſi facias illud congelari, ſed abſtrahas ab eo butirum, & habebis tres cauſas. Caſeus quem inde extraxeris, eſt ſua terra: & butirū ſi proijcias in ignem, vertitur in flammā: Ergo oſtendit, quòd ipſe aer poſtquam eſt cibus ignis, & ſerum quod exit inde, eſt ſua aqua: & ignis eſt ibi, quia lac eſt ſanguis coctus: ergo ſanguis eſt calidus, & lac calidum: ſed calor ille eſt minimus, & non videtur: ſed per directam rationem bene eſt ibi: Et ſi vis eum ſoluere ad quatuor elementa, ſicut feciſti pomum, accipe lac dum calidum abſtrahitur a beſtia, & mitte in cucurbita cum alembic, & diſtilla ſicut aquam roſaceam: videbis quia quòd primum deſtillabis, erit clariuſ lacryma: & illud eſt aqua. poſt deſtillabis inde alia non tam clara, & vertitur in colore citrino, & illud eſt aer. poſtea remanebit terra combuſta in fundo nigra. modò habes aquam, aerem

tem & terram: ignis euauit in vaporibus, & efficitur fumus, & fumus versus est in aqua. Et intellectum est, quia omnia quæ sunt in mundo de vitali & herballi sunt cōposita de istis quatuor elementis, & ad illa se soluunt. Ergo debes intelligere, omnia quæ sunt vitalia & herbalia, in quot diuersitatibus sunt, & non debēs aliqua ignorare de centum xlv. diuersitatibus, in quo loco vnicuique illarū est res vitalis & herbalis: & si modò hæc nō scis, non potes operari de isto libro: & si hoc scis, tua natura erit natura philosophorum, & intelliges librum istum & amplius.

Quòd omnia sunt composita de quatuor elementis secundum diuersitates.

Postquam intellexisti quòd omnia quæ sunt in mundo de vitali & herballi, sunt composita de istis quatuor elementis, & se soluit ad illa: & nullum ibi est quod nō sit in aliqua de centum xlv. diuersitatibus: modò faciam te intelligere, quia quot res sunt in seculo naturales omnes sunt compositę de quatuor elementis, & non est ibi aliqua, quę non sit de aliqua de centum xlv. diuersitatibus: & soluant se ad quatuor elementa. Et incipiam dicere tibi prius in lapide sicciore omnibus illis: In vitro sunt quatuor elementa, frigiditas, humiditas, caliditas, & siccitas, & est vnū

de secundis diuersitatibus, de illa scilicet, vbi aqua & terra sunt maiora. Et si tu dicis, quòd calor non est subtus terram, & vitrum est calidum, & postquam se facit subtus terram vbi non est calor, & non debet esse calidum. Ego probabo tibi per iustam rationē, quia calor est in ventre terræ, & vitrum est calidum. Nonne vides quòd in diebus hyemis, quando facit magnum frigus, quando facies terrę est nimium frigida & sicca, fugit calor ille in ventrem terræ, quem fecit in ea æstas, & calefacit omne quòd ibi inuenit & quando trahis aquam de ventre terræ, inuenies eam calidam. hæc est ratio quòd calor est ibi. Et si homo ingrederetur in loco illo, pateretur ibi magnum calorem in hyeme, & in æstate magnum frigus: & non quia calor recedat penitus de ventre terreæ, sed homo habet in diebus hyemis frigus propter tempus frigidum, & quando trahit illam aquam putat quòd sit calida, & ipsa non mutatur à sua natura: & similiter in æstate putat, quod sit frigida non mutatur de sua natura: & ex hijs quæ diximus intelligis, quòd calor est in ventre terræ. Modò probabo tibi quòd vitrum est calidum, qui absoluit se, & omne quod in igne soluitur, calidum: non tamen quod calor sit superabundans super omnia elementa, sed est ibi calor aliquantulus. Non vidisti quòd illi qui operantur argentum, quando vo-

do vo-

do volunt soluere argentum, faciunt instrumentum ex terra & aqua simplex, & frangunt argentum per partes, & mittunt in instrumento, & incendunt ignem de subtus: & quando hoc multotiens faciunt in instrumento, efficitur instrumentum illud vitreum: & ille Artifex solus non facit hoc, quia figuli faciunt hoc: & qui faciunt caldaria & fabri faciunt similiter. & qui operantur in magisterio. Solum hoc est verbum verum: & non putes quod tantum de singulis dicam tibi, scilicet ipsi qui faciunt regulas hoc faciunt. quia si accipis regulam & multotiens diuque decoquatur, efficitur vitreum: quia hoc facit natura cum calore intus in ventre terrae in centenis annorum, facimus nos in paucis diebus. Modò bene intellexisti, quia omnes res quae sunt in seculo, vitales, herbales, & naturales, quod sunt compositae de quatuor elementis, & in ipsis reuertuntur, & se solvunt. Et qui dicebat quod in petra non erant quatuor elementa, nihil dicebat per haec quae diximus: quia si non possint ibi inueniri visu, inueniuntur mente. Tu intellexisti qualiter omnes res quae sunt in mundo, se habent ad quatuor elementa. Dic mihi, qui tibi ducent lac aut sanguinem, quomodo solves eum ad quatuor elementa? & dic mihi, in qua diuersitate esset lac? iam dixi tibi in quo loco est, & quomodo se soluit ad quatuor elementa: modò benè intellige su-

b

per hunc locum, quia exponam tibi totum magisterium, vnde tu possis trahere totum magisterium.

De diuersitate quarta.

In diuersitate quarta dixi tibi verbum paruum, & complebo tibi hîc. Debes videre in rebus quę sunt in seculo, si in eis inuenire potueris de istis diuersitatibus. Et sunt istę diuersitates ignis, aer, maiores: aqua, terra minores: ignis maior super omnia: aer minor igne, aqua maior terra: & minor aere, terra minor aqua. Diuersitates aeris & aquę, grandes: de terra & igne minores: aer maior aqua, minor aere & maior terra: terra minor aqua, & maior igne: ignis minor terra. Diuersitates de aqua & terra grandes: ignis & aer minores: aqua maior quàm terra: terra maior quàm aqua, & maior quàm ignis: ignis maior quàm terra, & minor quàm aer: aer minor igne. Diuersitates ignis & terra maiores: aer & aqua minores. Ignis maior terra: terra minor igne, & maior aere: aer minor quàm terra, & maior quàm aqua: aqua minor quàm aer. Et de istis diuersitatibus facias quod facere potueris. Quapropter istas diuersitates dicunt vnamquamque rem calidam & siccam, aut calidam & humidam, aut frigidam & siccam, aut frigidam & humidam. Verbi gratia, tu scis quod ignis est magis calidus quàm aer, & aer contrarius igni in humiditate: & terra
est

est frigida & sicca, & sua frigiditas nō potest expellere calorē ignis, & sua siccitas crescit in siccitate ignis, & est contra aerem in omnibus modis. Aqua est frigida & humida, & contra ignem omnibus modis: quia ignis est calidus & siccus & aqua frigida & humida. Et si tu misceas pondera rectē de aqua & igne, qđ vellet ignis calefacere, aqua infrigidat, & ē conuerso: & quod vult ignis desiccare, aqua humectat, & ē conuerso.

De mistura ignis et aquae.

Ideo quod mixtum est de igne & aqua, nō calet, nec infrigidat, nec desiccatur, nec humidat. In eundem modum aer cum terra: mittamus exemplum de diuersitatibus, de quibus dicimus. Vbi sint ignis & aer grādes, & aqua & terra minores, ignis maior, aer minor quā ignis, & maior aqua: aqua minor quā aer & maior terra: & terra minor aqua. Mittamus de igne vnum, de aere mediū, de aqua quartum. De igne habet medium de calore, & medium de siccitate, in aere quartum de calore, & quartū de humiditate: in aqua viij. de frigiditate, & viij. de humiditate: in terra media octaua de frigiditate, & media octaua de siccitate. habemus in igne mediā in caloris, & in aere quartā caloris: ergo habet in isto corpore de calore vnum minus quartum, habens in igne medium siccitatis & in terra octauam siccitatis: ergo habet in isto cor-

pore quatuor octauas siccitatis, & media habetur in isto corpore de frigiditate: in aqua vna octaua, & in terra media octaua, & sunt octaua & media. Habet in isto corpore de humiditate in aere quarta, in aqua vna octaua, & in terra media octaua. Sunt tres octauæ. modo auferimus de calore frigiditatem, quæ est octaua & media, & remanent in isto corpore quatuor octauæ & media. Modò auferamus de siccitate humiditatem, & est humiditas tres octauæ de quatuor octauis, & media: remanet de siccitate vna octaua & media: Ergo corpus istud est calidum & siccum. quod si vult octaua & media frigiditatis quæ est ibi * frigesce, octaua & media caloris non dimittit. & si velint tres octauæ humiditatis humidare, non dimittunt hoc octauæ siccitatis quas cepimus. Ergo corpus istud est calidum & siccum: quia hæc duo, scilicet caliditas & frigiditas non calefaciunt, nec frigidant: quia calefactio quæ hoc corpus facit, est propter calorem nimium qui ibi est. & sic fit de siccitate & humiditate. Et postquam habes calidum & siccum per hæc quæ prædiximus: Modò faciamus exemplum de frigido & humido: Accipe corpus quod sit de diuersitate quarta, de qua superius diximus, quod sint in eo aqua, aer grâdes: & terra & ignis minores: aqua grandis, aer minor aqua, & maior terra: terra minor aere, & maior igne: ignis minor

minor quàm terra. Aqua vnum, aer medium,
 terra quartam, ignis octauam. in aqua me-
 dium frigiditatis & medium humiditatis, in
 aere quartum caloris, & quartum humidita-
 tis: in terra octauum frigiditatis, & octauum
 siccitatis: in igne media octaua caloris, & me-
 dia siccitatis: ergo habetur in isto corpore de
 calore duæ octauæ & media, de frigiditate
 quinque octauæ, de siccitate octaua & media,
 de humiditate sex octauæ. Ergo quando tolli-
 mus siccitatem quæ est octaua & media: de
 sex octauis de humiditate, & quando tolli-
 mus calorem quæ est secunda octaua: media
 de frigiditate quæ sunt quinque octauæ, re-
 manent duæ octauæ & media de frigiditate:
 ergo corpus illud est frigidum & humidum:
 quia superant in frigiditate duæ octauæ & me-
 dia: & de humiditate quatuor octauæ & me-
 dia: quia si calor quem tollimus de frigidita-
 te vult calefacere: in frigidabit frigiditas quæ
 tollimus & sic est inter frigiditatem & humi-
 ditatem & siccitatem: ergo corpus istud est
 frigidum & humidum, & non subleuabimus
 multum: quia oportet facere librum in pon-
 deribus & in speciebus: quæ sunt calidæ &
 frigidæ & siccæ & humidæ: & vnaqueque
 earum in quo gradu est: & quæ est ante gra-
 dum & in gradu: & explanabis quod iste cen-
 tū xlv. diuersitates sunt ante gradus: & quan-
 do quis dicit hæc species est calida & sicca:

& frigida & humida vult dicere ante gradus :
 & quando homo vult reducere eam in gra-
 dum, ponderat eam in hunc modum, & facit
 eam calidam & siccam aut frigidam & humi-
 dam, de quacunque diuersitate fit istarum di-
 uersitatum.

*Quòd omnes res sunt compositæ de
 quatuor elementis.*

Postquam intellexisti res huius mundi, vi-
 tales, herbales & naturales sunt compositæ
 de quatuor elementis, & sunt in aliqua diuer-
 sitate prædictarum, & soluunt se ad qua-
 tuor elementa. Postquam bene intellexisti,
 & bene sciuiisti, modò est hora, quòd diuida-
 mus sermonem quatuor elementorum: & in-
 cipiemus loqui in Dictionibus libri nostri,
 singulatim, & explorabimus capitula vniuf-
 cuiusq; singulatim, & Portas cum verbo lar-
 go, & intellectu completo, secundum quod
 volumus facere in isto libro, & viam philoso-
 phorum tenebimus si Deo placuerit, cum
 fortitudine illius, qui fecit mundum. Sed si
 tu vis facere secundum rationem aliquod o-
 pus istius libri, quanta locuti fuimus hucus-
 que scrutare & intellige: sin autem in vanum
 labores, & non putes quòd sis in via philoso-
 phorum: quia qui operatus fuerit in isto li-
 bro antequam portam istam elementorum
 bene intelligat, in vanum laborat: & ita inté-
 dit

PORTA ELEMEN. 23

dit, vt asinus ad ceruam nō videt: verbi gratia, si tu facere vis aliquam calcem, aut aliquod linimentum, aut iungere aliquod corpus cum alio, debes scire corpora in qua diuersitate sunt, qualiter iuncta, id est composita, & qua intentione faciunt calcem, & lauant: & qua intentione dicemus quicquid dicimus, quicquid facimus, lege multū portam istam, & stude eam: & lege & intellige, & ad Deum te commendo. Laudetur Deus: quia compleuimus Portam elementorum: & incipiemus primam Dictionem: de decem Dictionibus libri nostri, in nomine Domini.

Explicit porta Elementorum.

b 4

13

INCIPIUNT CA PITVLA PRIMAE *Diſtionis.*

CAPVT I.

PRIMUM capitulum de sex corporibus, quæ se malleo elongat: & de mercurio, & sulphure, & de septem proprietatibus, quæ sunt caliditas, frigiditas, siccitas, humiditas, leuitas, ponderositas, solutio, & de sale armoniaco soluendo: & quod septem corpora sunt de sulphure & mercurio: & de modo quærendi scilicet, si est, quid est, quomodo est, cur est: & de tribus mixturis.

Secundum capitulum est, in quo ostenditur ratio, quod non potest esse quin sit magisterium: ibidem etiam ostenditur, quod via rationis est tribus modis de dialectica, de philosophia, & de arte sophistica, & de mercurio indurando, & de lapidibus, & quod Plato dixit in filio suo esse magisterium lapidis: & de complexione mercurij.

In tertio capitulo disputat contra Geber, & de eius obscuritate: & quomodo seducebat omnes.

In

In hoc quarto capitulo disputat contra labia Abindinon: ibidem etiam ostenduntur quæ sunt operi necessaria.

In hoc quinto capitulo fit commendatio de operibus Abunazer Alpharabi, & tractat de lapidibus: & Hermes dixit, magisterium esse de me & filio meo. Agitur etiam de lapide foetido, & bene olente: & quod de sanguine sunt quatuor elementa: & quod auripigmentum & sulphur, & sales non sunt de substantia alexir, sed valent ad abluitionem: & de auripigmento sublimando, & de luna facienda, & quod mercurius post sublimationem debet lauari: & ratio quare lapis diuiditur in quatuor elementa: & quare lauantur corpora de magisterio Abimezer Alpharabi, de mercurio indurando, & abluendo ære.

Sexto capitulo agit contra Maurienum: & agitur ibi de capillis, de ouis & sanguine: & iterum de mercurio indurando: & quod marchasita non ponitur in alexir: & de stannio: & iterum de sanguine: qui fuerint magistri istius artis: & iterum de mercurio sublimando & indurando, & soluendo: & quare fit solutio vel induratio.

In septimo cap. disputat contra Abbubatræ Maomet, & de commendatione Raze philosophi, & de mercurio indurando, & olla facienda: & quarto fit de grosso gracile, & de lapidibus: & quod spiritus capiunt essentiam in

in corporibus non præparatis, & de stercore equino, & de fortitudine seculi, ad indurandum mercuriũ: & de ratione colligendi fortitudinem seculi, & de faciendo auro medio critter bono, & de fermento.

In 8. capitulo disputat cum omnibus illis qui negant magisterium: ibidem etiam agitur de fortitudine seculi, & eius medicinis, & quòd per oculũ intelligitur mercurius, & de cera nigra, alba & rubea: & quid sint oua nigræ gallinæ, quid aquila, quid griffus, & de figuratiuis nominib. elementorum, & quid sit leuamen, & de testudine, & quòd per caules plumbum intelligitur, & de marchasita, & de yritio & rafano, pastinaca & auripigmẽto, & quòd per marchasitã ad aurum sanguis intelligitur: & per marchasitam ad lunã oua intelliguntur, & de lingua hominis syluestri, & de calce, & quid sit spõsalitiũ, quid alexir.

In 9. capitulo loquitur: Si est lapis noster animalis, & de lapide vitali, & qualiter Geber seducebat homines in lapide, & de mercurio sublimãdo per fortitudinem ignis siue aliena appositione, & de eodem sublimãdo tribus modis: & quòd aliud est proijcere corpus super alexir, & aliud est proijcere alexir super corpus: vbi notatur corpus minus, & corpus maius, & de ordine præparationis alexir, & quicquid mittitur in alexir sublimatur, vt 4. elementa: mercurius, fermentum

mētum, corpus minus, & de cera rubea, i. de sanguine, & de præparatione alexir, & projectione fermenti, de mercurij fortitudinib. & corpore minori, & fermēto, & de tribus modis proijciendi puluerem nostrum: quia res proijcitur, & de probatione Solis vel Lunæ artificialis, & de vtilitate magisterij, & quòd corpus non bene coloratur, nisi appositione fermenti, & quòd nō valet opus sine mercurio indurato, & tamen alibi dicit contrā.

In 10. capitulo agitur de lapide herballi, i. capillis, & quantum durat alexir, & auripigmentū, vel sulphur, vel sales non inurant in alexir, sed valent ad corpora, & quòd cum aqua lapidis herbalis induratur mercurius, & soluantur corpora.

In 11. capitulo tractat, si est lapis noster propriè naturalis: agit ibidem de ouis, & quid sit lapis naturalis, & quòd aqua lapidis inducat mercurium, & tangit omnes res, & quòd quādoq; pro mendacio veritatem intelligamus, & de mercurio rubificando, & de ponderibus, & quòd in decuplum valet magis res sublimata quàm alia.

In 12. capitulo tractat qualis est noster lapis, & quid est, & quales capilli vel oua, vel sanguis debeāt assumi, & de stercore equino, & de ordine magisterij, & de ☿. indurando, & de sale armoniaco soluēdo, & qđ p sulfure rubeo intelligatur sol, et de corpore molliēdo, et de

acri facere dulce, & quòd per ignem intelligas finũ nimis calidũ, & de laminis cupri & de vrina, & de aceto, & de ære ad album & de Saturno ad rubeum, de formula in cuneis, & corpora mollificãdo, & de illis quod in eis ponimus, & de tribus modulis, id est, formis, & quòd sublimatio sæpius reiterata scilicet auripigmenti, & sulphuris magis valebit.

In nomine domini incipit liber Abuali Abincine, qui fuit unus de magnis philosoph.

Proœmium.

IN nomine Domini creatoris omnium, & factoris cum magno magisterio, & cum magno sensu, & magna prudentia dixit Abualy Abincine incipiam cũ virtute illius, qui primò incepit, & dicam cum virtute eius in dictione prima decem dictionum istius libri Animæ, & in capitulo primo duodecim capitulis, & dictione prima, & faciam te bene intelligere: primũ cum ratione philosophi, & postea cum visione oculorum, & hoc in nomine Domini.

Capitulum primum primæ dictionis.

Dicit Abualy, qui sunt philosophi dicunt: quia sex sunt res, quæ possunt elongari cum malleo ad fornacem, scil. aurum, argentum, stannum, cuprum, ferrum, plumbum, creantur, naturaliter subtus terra: & adhuc dicũt, quòd

quòdaurum viu. auripigmentum, sulphur, sal armoniacū, qui creantur naturaliter sub-
tus terram: & si quando quæsierimus aurū
viuum, i. argen. viuum, dicunt, quòd aurum
viuum est res quæ nascitur subtus terram,
propter humiditatem magnam existentem
in loco illo: & pro multo aere: & hoc euenit
propter Solem & aerē qui tangunt eum: id-
eò efficitur currēs propter humiditatem, et
frigiditatem quæ sunt in eo, & non efficitur,
nisi in loco frigido: & dicunt, quòd hoc au-
rum viuum est res de quarta diuersitate, vbi
est de aqua multa, & aer minus, terra minus,
ignis minus: & quia fugit de igne, non est
nisi per calorē existentem in igne: quia cū
accedit ad ignem, maior pars eius est ex a-
qua, & aqua est contra ignē, & fugit contra-
rium à suo contrario: & quando incipit ca-
lere, desiccatur, & vertitur iuxta in materiā
ignis, & ascendit sicut ignis: & si multum ei
dederint ignē, & sic in loco clauso recedit in
de humiditas, & vertit se in calorem ignis ac-
cidentalē: & hoc quod dicunt vermilion.
Et dicunt homines naturales, quòd est aurū
viuū. Et si quæris ab eis, quid est auripigmē-
tum, dicent tibi: quia auripigmentum est res
terrena: & est vnū de quarta diuersitate. Ter-
ra nimis, aer, min⁹, ignis min⁹: aqua minus:
& dicit, quòd ignis & aer est maior totus rei
quādo mittitur in alote, ascendit: hoc est ve-

rum: & propter hoc dicūt, quòd aer & ignis sunt magis, & dicunt, quòd auripigmentum est contra aurum viu. & non omnino: quia sicut ille dicit & est verum, quicquid homo naturalis dicit est verum: & ita est de omni homine, quanuis naturalis sit: verum quia in quacunq; causa huius mundi debet homo quærere 7. proprietates, & hæ sunt, calor, frigiditas, siccitas, humiditas, leuitas, ponderositas, solutio in omnibus rebus, quæ in hoc seculo sunt: debes scire in vnaquaque quot sint istarum, & quando vult accipere suum cōtrarium, verbi gratia: si sit res, quòd calor sit ibi maior, minor siccitas & frigiditas minor, & humiditas minor, & leuitas maior, ponderositas minor, & quòd citò soluetur: eodē modo debet accipere contrarium suū, quòd sit ibi humiditas maior, frigiditas minor, & siccitas minor, caliditas minor, ponderositas maior, leuitas minor: soluetur tardē, si hoc modo est suum contrarium in omnib. modis, & si nō scias quomodo est suum contrarium de omnibus 7. proprietatibus, & auripigmentum est contra aurum viu. in hoc modo auripigmentū terra maior, ignis minor, aer minor, aqua maior, minor leuitas, maior pōderositas, minor solutio tardē.

De auro viuo.

Aurum viuum humiditas maior, frigiditas minor, siccitas minor, calor minor, ponderosi-

deositas maior, leuitas minor, solutio tardè contrarium auri viui ad auripigmentum est in frigidityte & humiditate, & siccitate, & in calore, & in solutione, & pôderositate sunt æquales.

De sulphure.

Homines naturales dicunt, quòd sulphur est calidum & siccum, & habet proprietates auripigmēti, & non habet tantum calorem quantum auripigmentum.

De sale armoniaco.

Naturales dicunt, quòd sal armoniacū est medium inter auripigmentū, & aurum viu. & primū dicemus cuius naturę est sal armoniacus sicut dicunt philosophi. Ipsi dicunt, quòd sal armoniacus se facit subtus terrā in loco calido, & dicunt quòd eius calor non est tantus sicut ignis, & minus calor aeris, & ideo qui mitteret in loco aeris non falleretur, & in loco ignis non falleretur in hoc magisterio, sed si tu vis scire qualiter sal armoniacus sit medius inter auripigmentum & aurum viuum, debes scire, quòd auripigmētum est calidū sicut ignis, & aurum viuum est frigidum sicut aqua, & hoc sal armoniacum non est calidum sicut ignis, nec frigidū sicut aqua: ideo est mediū inter vtrūq, & auripigmentū est siccū, & aurum viu. humidū, & sal armoniacū non est siccū neq; humidū.

quia si tu vis soluere eum, dum siccum est, p[ro]sta eū, & imple ex eo vnum stētinum, & p[ro]ijce in aqua calida, & bulliat: & inuenies eū humidum sicut aquam: & hoc quod tibi dico, adhuc explanabo tibi in capitulo de Sallib. Vides quòd non est tām siccū quomodo auripigmentum: nec tām humidum, vt aurū viuum, & est medium inter ponderosum & leue: ideo est medium in omnib. & ascendit sicut ascendunt ista aliā tria.

De auro.

Sed dicunt philosophi, quòd aurū fecit se in vêtre terræ, cum calore magno in multis annis, & fecit se de auro viuo pulchro, cum sulphure rubicundo, claro, absq; lapidib. coctū per 100. annos, & amplius: & adhuc dicimus hoc quod p[er]tinet ad aurū in sua porta.

De argento.

Sed argentum sicut dicunt philosophi, efficitur de auro viuo, & claro, & sulphure croceo coctis per centena annorum.

De cupro.

Cuprum efficitur de auro viuo grosso, de sulfure rubeo grosso coctis per 100. annos.

De auro nimis cocto.

Sed scire debes, quòd aurū est nimis coctū: & ideo neq; ignis, neq; aer, neq; terra, neq; aqua delet eū: quia calor cogit eū. coxit per 100. annos, & indurauit eum nimis, ita quòd nulla res p[ot]est eum delere.

Quòd

Quod argentum est crudum.

Et argentum est crudum, & non coctum:
ideo terra delet eum.

Quod cuprum est combustum.

Cuprum est combustum, ideo non delet
eum terra, nisi per multos annos: sed ignis
citò consumit eum.

De plumbo.

Dicunt philosophi, quòd est factum sub-
tus terram de auro viuo grosso & spisso, & de
sulphure pessimo & impuro, crudo, parum
cocto.

De ferro.

Ferrum est subtus terra de auro viuo spis-
so, & de sulphure rubeo spisso nimis cocto.

*De sulphure rubeo ferri, & quod odor
plumbi calcinat aurum.*

Et si vis scire quod est sulphur de ferro ru-
beo, id est calefacto: projice ibi acetum & vi-
debis suum azeiar rubeum, sed est de melio-
ri sulphure quàm plumbum: quia plumbum
in tantum de pessima natura est, quòd cum
suo odore frangit aurum, & stringit aurum
viuum: quia quando aurum soluit, si darent
ei odorem de plumbo vertitur in calcem do-
nec redigat eum magisterio: & totum hoc
nolo hîc explanare, quia loca sua habet, &

na capitula abstracta, p[er] explanare vnāquāque rerum, quid est, & quomodo est, & quomodo modis est, largissimo verbo si Deo placuerit. Sed ego nolo te hīc docere, nisi verbis philosophorum: quia hīc libitum est largius per omnes res intelligere.

Quæstio si est, quid est, quomodo est, & de alchimia si est.

Huc vsque locuti fuimus de verbis philosophorum in sex prædictis, quæ sunt quæ se elongant: & modo incipiemus, Quali modo querit homo si est: Quia nullus homo potest scire aliquid, nisi quærat in istis quatuor questionibus, si est, quid est, quomodo est, cur est. Responsum de eo si est, debet esse, non, aut sic. Si dicit non, non restat quæstio: si dicit sic, debet querere quid est. Responsum de quid est, descriptio est. Responsum de quomodo est, partitiones sunt. Responsum de cur est, sunt vtilitates eius. Et modo dicemus, quomodo debet homo querere, si est. Si tamen esses in heremo, vbi non essent domus, nec homines, & inuenires domum bene fabricatam, & portæ clausæ essent, sic quod non posses ingredi, dic quomodo quæsieris si esset ibi homo, aut non? modo dic mihi quinque sensus: Quæram si est ibi homo caput primum, quæres per visum: quomodo videbis? Si videbis fumum ascendere de domo illa: aut si videbis inde aquam procedere,

re,

re, quod sit de opere hominum, scies quòd
 fumus non est nisi de igne, & ignem faciunt
 ibi homines. Et si igitur non videas ibi, nec
 aliquid aliud, vt tu possis cognoscere quod
 non sunt ibi homines per visum, accedes ad
 portam, & inquires per auditum (scilicet sen-
 sum secundum) quid est: si ibi audies sonum
 quem faciunt homines. Et si non audies, que-
 res per sensum tertium, qui est odoratus: vi-
 debis si odorabis aliquid, quod faciant ibi
 homines: & si cum istis prædictis tribus non
 poteris scire quòd ibi sint homines: non
 poteris scire cum alijs duobus residuis: & si
 potes scire quòd homines sint ibi, scies res
 duas de quatuor petitionibus, vna quòd ho-
 mines sint ibi: secunda, quid sunt homines:
 & tu petes ab eis, quomodo permanent ibi,
 & cur: & scies omnes quatuor petitiones.
 Et sic debes quærere de omnibus rebus si
 sunt: & si sunt, quid sunt: & quomodo sunt:
 & cur sunt. Et modo petimus si est Alchi-
 mia. sunt quidam de naturalibus qui dicunt:
 quòd non est Alchimia: sed Aristoteles &
 Plato, & omnes philosophi dicunt quòd
 est: & oculis, scilicet visu, osten-
 dimus quid sit Alchi-
 mia.

*Ratio super philosophos qui dicunt, quod
non est Alchimia:*

Ratio super philosophos qui dicunt, quod non est. Responsum ad illos: Si vos conceditis quod vnumquodque illorum sex, quæ per malleum se elongant, est factum de auro viuo, & de sulphure, aut non: si negant dābimus eis rationes quod sunt factæ de illis: hæc est ratio: quia vnumquodq; illorū corporum efficitur currens sicut aurum viuum, & azenzar quod efficitur de istis sex, est de colore sulphuris: quia azenzar de ferro rubeo est, & azenzar de cupro croceum de colore viridis non bene naturalis: igitur bene debemus scire, quod omne corpus quod soluitur, & inde efficitur azenzar, quod est factum de auro viuo & de sulphure. Si concedunt, concedunt de quali sulphure, & de quali auro viuo est vnumquodque istorum, quæ se elongant.

Ponit exemplum de vitro.

At nos quæremus ab eis, vitrum quid est: & dicent vnum de duobus: aut dicent quod est simplex res facta de quatuor elementis. Si dicunt quod simplex res est, hoc non potest fieri: quia simplex res non est in mundo, quam videant oculi: igitur vitrum est de quatuor elementis: & videmus quod efficitur fluens, & inde non efficitur azenzar:
igitur

igitur bene possumus scire quòd vitrum est de terra, de qua posset fieri aurum viuum: Igitur Magistri scilicet figuli, qui faciunt terrea vasa, quando mittunt ignem in eis diu efficiuntur vitrea. Quid est quod hoc facit? Dicunt illi philosophi, quod est, quòd calor solis coqueret in ventre terræ per centena annorum, facit ignis in breui hora. Igitur quis prohibet nobis, quod sulphur & aurum viuum coquit calor solis in ventre terræ per centena annorum, & inde efficitur aurum quod coquimus nos in paruo tempore ad ignem, & facimus inde aurum: quia quod coquit calor solis per centena annorum, coquimus nos ad ignem in paruo tempore, sicut illi dixerunt superius de vitro. Hæc est ratio super philosophos, qui dicunt, quod non potest homo trahere genus quod spectet suum genus de alio genere, quod non sit de sua natura.

Quòd de ordeo potest fieri res viuens.

Nos dicemus eis, de ordeo potest homo facere rem viuentem: negabunt & dicent, quod ordeum est vnum genus; & res viuens aliud genus, & non potest fieri quòd genus procedat de re quæ non est de suo genere.

Ostensio de prædicto.

Nos dicemus eis: Ergo si nos accipiamus de stercore equi, quod non est aliud quòd ordeum, & mittimus in loco vbi calor tangat

illud procedent inde ille bestia, quas dicunt abaxes. Illi dicent hoc euenit de putredine stercoreis, sicut muscæ de putredine aeris, & humorum hominum putredine. Dicemus eis: Ergo iam probauistis, quod genus se facit in alia natura, & non in sua, sicuti se faciunt istæ res vitales de herbalibus. Sicut qui accipit spinam alicuius piscis, & mittit subtus algoceram, & permaneat ibi per mensem, inueniet ipsam spinam vermen, qui est centipes: ergo benè probauimus, quod bene trahit homo de genere aliud genus, quod non est de suo genere.

Contradicentes dicunt, quod res naturales mutari non possunt.

Sed sunt alij philosophi qui non concedunt hoc magisterium, propter istam rem quam dicemus. Dicunt, quod non est de re, cuius natura nō est vt sustineat ignē, quod ignē sustineat: & non potest fieri quod rem coloratam discolorēs, & mutēs eam in alium colorem, & permaneat in secundo colore, & nō possit verti ad primum colorem: hoc quod sit in re naturali, quod non sit vitalis, neque herbalis: quia primus color debet persistere semper, & secundus color debet deleri, & reuerti ad primam suam naturam: & adhuc magis non potest fieri, quod tu mutēs vnum colorem in alium colorem: qui nō sit de sua natura, de colore, de sapore, & de pondere videtur.

dendo hâc diuersitatē & nō descēdēdo ab ea.

Solutio.

Dicemus eis rationem primā : Quia dixistis, quod nō potest fieri, quod homo trahat de natura quæ non potest sustinere ignem, naturam quæ sustineat ignem, quæ est de vitro : quia terra cito deletur ad ignem : & quādo ignis diu tangit eam, efficitur fortis : quia non habet ignis vim super vitrum.

Solutio de colore cum exemplo latonis & vitri.

Et dicemus eis rationem super tincturā : Vos dixistis, quod non potest fieri, quod nulla res possit mutari de colore suo, & ille color quod sit perēnis : ergo quid est, quod cuprum quādo miscetur cum tucia efficitur in laton : cū mixtū est cum capillis, efficitur aurum : & nunquam cuprū amittit colorē illum quem recipit quando mixtū est cū tucia : ergo iam probauimus qd' colores possunt mutari, & magis durat secundus quā primus. Modò dicam⁹ vobis rationē quomodo possunt mutari res cum omnibus naturis suis. Vos dixistis, quod nulla res potest mutari ad aliam rem in colore, in sapore, & in pondere : Ego probabo vobis, quod potest in vitro, quia vitrum non est de colore terræ, nec de suo sapore, nec de suo pondere : & nisi esset longum narrare multa, ostenderem vobis rationes vt probarem inagisterium, & visio auferet omnes rationes.

*Quòd elixir tingit corpora, & non cres-
cunt in pondere.*

Et si aliquis garrulus dicat: Non potest esse verum magisterium, quòd nulla res quæ mixta est cum alia crescat in suo pondere: & hoc quod magistri dicunt, quod faciunt, quòd miscent elixir cum corporibus, non crescat elixir in ponderibus corporum, Dicemus enim, magis dabimus tibi, quod hoc noster elixir debet esse tingens patiens præparata & sic incorporanda cum suo corpore, & non crescat in eo surgens & iustinens omnes tentationes huius seculi: & ipsum semper existit bonum.

*Ratio cur non crescit, & de tribus
commistionibus.*

Sed dicemus tibi: Cur non crescit in suo pondere? omne hoc quod miscetur cum alia re, miscet se cum aliquo de tribus modis: aut per mixtionem, quòd nunquā possit diuidi, sicut tucia cum cupro; aut per mixtionē quæ possit diuidi, sicut mercurius cum aliquibus de corporibus: aut per mixtionem de conjunctione, & permanet vnusquisque singulariter: sed iste elixir, qui se miscet cum corpore est cōmissio sicut tucia cū cupro: & nō augmentat in suo pōdere, sicut crescit cuprū de illa tucia: & hæc est ratio, quia tucia est res terrenalī, & nostra elixir est spiritalis:
quia

lis: quia reuertitur natura sui generis ad aliud genus. Iam habes rationem per tincturam, modò dabimus rationem, vt possit reuerti de totis suis proprietatibus, sicut de re dulci efficitur amara, de alba nigra, de leui ponderosa: hoc est verbum impletum de omnibus suis proprietatibus. Si vis scire omne hoc, vide quomodo fit metallum: & ibi inuenies omne hoc quod tibi dixi. & non putes, quòd ego trahā id de suo genere ad aliud genus, & ipsum nō sit ibi p̄vīm: sed est ibi per vim, & verè est ibi. Si ibi non esset, non posset mutari in illam naturam in quam mutatur. Et in hoc sunt duo verba: vnum est, quòd verum est magisterium: aliud est, quod non est verum. & si est verum, est sicut adhuc dicemus. Sed non est verū, & nō potest esse: quia inuenimus quòd tucia mutat cuprum in eodem modo, & vitrum efficitur propter longam decoctionem in ventre terræ. Ergo ferrum non potest tam citò dissolui, quia parum est ibi de auro viuo. Ergo quis prohibet, vt nos non faciamus magisterium quod sit simile huic? Modò habes rationem quod verum est.

Adhuc dicam tibi rationem, quæ est fortitudo istarum rationum: cur valent magis lapides Gir q̄ alij? & sulphur magis quàm alij, & vitrū minus q̄ alij? Illi lapides sunt preciosi, quia efficiuntur in loco calido cū magno

calore. Et sicut est magnus calor ex parte orientis : & sicut locus ille vbi illi inueniuntur est proximus Soli, sic valent magis lapides : hoc verum est. Et vitrum in quantum plus tangitur de calore Solis, tantum magis valet. Et hîc non est locus quòd loquamur de colore lapidum. Et ille lapis qui magis sustinet ignem & alios labores, ille magis valet. & si quis sciret experimētum lapidum, posset reducere, & facere deteriores bonos cū sapientia, sicut faciunt illi, qui annulos faciunt cū grosso sensu in tinctura vitri. sicut illi faciunt illam tincturam cum grosso sensu : si haberēt acutum sensum, facerent illam tincturam durare in omni tempore, & reducerent illam naturam ad naturam illius tincturæ. Sed modò vide, quòd lapis qui proximus igitur est, & coctus, & sustinet ignem, & tardè frangitur, ille magis valet. Sic est de sex quæ se elongant cum malleis : quia ille qui propinquior est Soli, sustinet ignem, & frangitur tardè, ille valet magis, sicut magis valet aurum arbutiū q̃ argentum, & argentū magis q̃ cuprum, & cuprū magis q̃ stannum. & stannū magis q̃ ferrum, & ferrū magis quàm plumbum. & pessimi magistri sicut mutant cuprum de colore auri, si essent acuti ingenij, possent facere ipsum cuprum aurum, sicut dicemus in hoc libro. Et postquam diximus rationes ad hominem sapientem, quod
magi-

magisterium est, diuidemus hoc capitulum de capitulo primo, de prima dictione, quod superius diximus, est clavis totius magisterij: & modò incipiemus capitulum secundum, & dicemus in ipso, quòd non potest fieri, quin magisterium sit, si Deo domino totius mundi placuerit.

*De tribus rationibus, & quanta est visio
que vincit rationes. Cap. II.*

IN nomine, domini pñ & misericordis.
Dixit Abuali Abincine: quia dixi, quòd ponerem illud capitulum, quòd non potest esse, quòd magisterium non sit verum: loquar in eo, & postea litigabo cum quo me oportet litem habere & contentionem. Modò dicam tibi, quare non potest fieri, quòd non sit magisterium. Si aurum & argentum non viderem, dicerem quòd nihil erat magisterium. Sed quia video, credo & scio, quòd magisterium est. & via rationis est in tribus modis: ratio Dialecticæ, & de Philosophia, & ratio de sophisticis, & ratio visionis: per rationem Dialecticæ, quòd non potest fieri, quòd non sit magisterium, est de vitro, quòd postquam diximus, quòd aurum se facit sub tus terram de auro viuo, & de auripigmento cum calore solis in centena annorum: & vitrum similiter efficitur sub tus terram cum calore Solis in centena annorum, & quando homo coquit terram ad ignem,

in paucis diebus facit eam vitrum: ergo non potest fieri, si nos miscemus sulphur & aurum viuū, sicut oportet, & coquamus ad ignem sicut oportet, quod non se faciat aurum, & magis si duas res misceas procedit inde tertia, quæ non erit de similitudine illarum. Ergo non potest fieri, si nos misceamus sulphur cū auro viuo, quod inde non procedat tertia res, quæ non erit de similitudine illarum.

De ratione Sophistica.

Per rationem sophisticam dic mihi, croceum est mixtum de paucō nigro & multū albo cum calore ignis & cum suis proprietatibus. Dic mihi quid est rubeum? Rubrum magis nigrum quā album cū calore ignis. Dic mihi, quid est Cineritium? Magis album quā rubeum cum frigiditate aquæ. Ergo qui commisceret omnes istos colores, qualis color procederet, vide: color auri per fidem, quam mihi debes, vide quomodo seduxi te: quia cum ore tuo dixisti, quod color auri est factus: quia tu scis quod croceum cum colore est auripigmentum, & alius color est auripigmentum, & tertius aurum viuū. Ergo bene potest sciri, quod non potest fieri, quod color auri non sit per fidem quam debes domino. Si tu acciperes aurum viuū

viuum, & faceret illud durum, & mutares de illo colore, cur non esset aurum? Verum est si aurum viuum pōset indurari. hoc non potest fieri sine ratione visionis. hoc vide. Sed bene scis, quia si tu siccās illam humiditatē, quæ est in eo, efficietur aurum.

De induratione Mercurij.

Accepit Abuali Abizalemi suum filium & misit eum in domum quandam, & accepit de plumbo alcofoli quatuor libras, de alio plumbo libras duas, de stanno tres libr. de auro viuo libram & mediam: lauaui cū aqua salis, & bulliuit illud in aceto ter, postea misit illud in ouo asferis, & posuit in olla de ferro facta ad modum eius, & ita gradis, & soluit plumbum cum stanno in olla quadam, & dimisit ollam cum ouo defursū, & bulliuit per viginti quatuor horas, & in hora duodecima discooperuit, & ostendit filio suo, & erat durum sicut mel, & in hora 24 discooperuit, & ostendit filio suo, & erat durum & album sicut plata: ergo modò habes tres causas, quod non potest esse, quin sit magisterium.

Aristoteles de Lapidibus.

Inuenimus scriptum in lib. Aristotelis, quod fecit de Lapidibus, dicit: Duo lapides ia-

cent in stercore vnus fortens, & alius beno-
 odorans, perges, & parum apreciati in o-
 culis gentium, si scirent gentes eorum vale-
 tudines, tenerent eos honorificè: sed quia
 nesciunt illorum valetudinem, despiciunt,
 & dimittunt eos super stercorea in locis for-
 tentibus, & qui coniungit eos, ibi est ma-
 gisterium. Sed Aristoteles fecit eum ita ob-
 scurum, vt nullus intelligeret.

*Plato, quòd de eo & de filio suo erat
 magisterium.*

Et Plato dicit, Plato pater vnum de Io Sa-
 lomares, quod quæsierut ad illum alamure,
 si erat verum magisterium: & ingressus est
 domum, & accepit filium suum paruulū in
 collo suo, & dixit, per Deum dominum cœli
 & terræ, magisterium est in meo filio, et de
 illo, et in me, et in ipso: ergo ostendit, quòd
 magisterium erat verum. Et quidam philo-
 sophorum requisitus à discipulis suis, quid
 dicis in calce? Ipse respondit: Si misce-
 tur ea in alutel, bona eueniet inde medici-
 na. Ij dixerunt ei: Quid dicis in auripig-
 mento? ipse respondit: Si miscuerint eum
 cum calce, incidit capillos. Dixerūt ei: Quid
 dicis in argento viuo? respondit: Si fece-
 riat inde vnguentum cum sulphure
 emblanchet, mundat
 scabiem.

Do

De Philosopho , qui dicit :

Qui accipit quod debet .

Et quæsierunt ab alio philosopho, quid diceret in magisterio : dixit, quod per Deum ego reuelabo vobis, & non negabo vobis: qui accipit quod debet, & miscet sicut debet, & operatur sicut debet, & tenet sicut debet, procedit inde quod debet procedere: & ita in physica, qui dat medicinam ægroto illam quam debet, & sicut debet, & quantam debet, exit inde quod debet. Vide ergo quod nullus magistrorum, nec ullus philosophus sit, qui neget magisterium qui esset sapiens, & intelligeret intentiones, et ex parte Astronomiæ, sicut sunt septem planetæ: ita sunt illa quæ cum malleo se elongant, Saturnus, plumbū, Iuppiter stannum, Marsæ, Sol aurū, Venus aurichalcum, cuprū Mercurius, aurum viuum Luna plata, et ideo misimus aurum viuum inter illa, quæ se malleant quæ indurescunt.

De argento uiuo, Sole, & Luna, & Saturno.

Sicut diximus, et dicemus in suo loco, aurum viuum est humidum, et frigidū, et calidū, et siccū: frigidum et humidū per corpus suū, calidū et siccū per spiritū suum currentē per frigiditatē suam, et nigrū propter colorem, nigrum et albū nigredinem habet propter

corpus suum, albedinem per animam suam: ponderatum & leue ponderatum per frigiditatem, frigidum per corpus suum, leue per calorem, calidum per animam suam: in facie sua habet nigredinem & albedinem: intra corpus suum contrarium frigidum in similitudine, calidum interius: & qui vult eum durum facere, debet siccare suam humiditatem, & tales facere suam siccitatem, & redibit suum absconditum manifestum: & ideo, quia Mercurius habet magis de spiritu quam alij. Ideo locutus sum amplius de eo quam de alijs in hoc loco: quia adhuc loquemur in vno quoque corpore manifesto, si Deo placeat. Et sicut Sol magis valet, dat fortitudinem suam usque ad Saturnum, & deorsum usque ad Lunam, & ita aurum est preciosius omnibus alijs: & ideo, quia omnes res coelestes sunt mixtæ cum terrestribus, ita mittunt suam fortitudinem de sursum deorsum: quia fortitudo terrenorum fuit ut ascenderet superius, & fortitudo superius fuit ut descenderet inferius: & sicut non potest fieri, quod Saturnus non currat cum Sole in eodem signo: ita non potest fieri, quod hoc magisterium non retrahat de plumbo aurum. Sed intellige quod volumus dicere, postquam habes rationem, quod non potest fieri quod non sit magisterium. Modò est tempus ut finiamus istud capitulum in hoc

hoc locō, & habebimus dicta duo capitula de nostra dictione prima: & loquemur de rationibus bonorum philosophorum & de pręteritis, & pręsentibus in libris eorum per rationes directas, si Deo placuerit, & ipse custodiat nos de errore.

Disputatio cum Geber de lapide.

Cap. III.

IN nomine Domini, dixit Abuali Abinci-
ne: Incipiam dicere in capitulo tertio rationes cum Geber Abinhaen, qui fuit magister magistrorum in hoc magisterio. Dicemus verba Geber planē. Ille dicit, petra non est petra, levis petra: non diligunt eam gentes. petra inuenitur vbique: petram non habent reges: petra inuenitur in harenis: qui accipit eam, et diuidit per quatuor elementa, & facit sicut ipse dicit, habet bonā elixir. Ego probabo per suum magisterium quod mentitur, quia in tali magisterio nemo debet vererundari. Ille dicit, quod accipiat homo de petra quod non est petra, & herba est aut bestia: & ille dicit petra est levis, & inuenta est in stercorebus, & postquam ibi inuenitur, nō est arbor, & herba est, bestia est, & non potest viuere post vnum annum, & non efficitur in stercorebus nisi de putredine stercoreū: Postquam ipse dicit, petrā nō diligunt homines, non potest esse qđ herba sit: quia gentes comederēt omnia, aut diligerēt, aut si esset mē-

d

dicinalis, quis diligeret eam? Ille dicit, petra
 iactata in stercore, & postq̃ est iactata in ster-
 core nō est herba: q̃a herba nō potest diuidi
 per quatuor elemēta: qđ sit, piecta in sterco-
 re, & nō sit arbor: ergo nō pōt esse arbor nec
 petra, remansit bestia. Ille dicit qđ est cara a-
 pud reges, & leuis apud paupes: & iam dixi-
 mus qđ nō pōt esse bestia in stercore. q̃ du-
 ret xij. mensibus in antea: ergo quō potest
 esse, qđ ista bestia sit cara apud reges, & leuis
 apud pauperes? Ille dixit, petra inuenitur in
 arena, & non potest esse qđ bestia uiuat in a-
 rena. Ergo diximus, quōd petra de Geber A-
 benhaen nō est herbalis, nec petralis, neq; spi-
 ritualis per istas rationes quas diximus: & ra-
 tiones non dixit, nisi vt obscuratū esset legen-
 tibus. & per impinguare corda hominū, & per
 cōuertere de gracili grossum, & de aere qui
 ascēdit sursum, vertere deorsum. Sed omnes
 sapiētes intelligūt res de reb. & verba de ver-
 bis: quia nunq̃ Geber Abenhaen voluit hæc
 verba dicere, vt homines intelligāt. Sed dixit
 ea, vt turbaret corda sapientū, & adhuc magi-
 ster dicit, qđ de sua alexir si darēt femine pro-
 gnāti, de femina efficeretur masculus. Et dicit
 de sua alexir, Si quis sepeliret in quatuor par-
 tibus alicuius ciuitatis non ingrederetur ibi
 neq; rata, neq; raton, neq; alia res polluta: Et
 dicit, quod si de illā alexir biberet æger, quā-
 cunq; infirmitatem pateretur, sanaretur. & di-
 cit de talibus verbis & similib. de quibus oēs
 libri

bri sui sunt pleni. & hoc non dicit, nisi pro-
 pter obscuritatē magisterij. Et omnis sapiēs
 intelligit hoc, cur ipse dicit & tentāt hoc stul-
 ti & nō inueniūt: & tentant sapiētes, & inue-
 niūt: q̄a ille dicit, qđ ad indurādū mercuriū
 misceant de alchazara, & grana de mirtis, &
 marchasitā de auro & argēto. & hoc nō capit
 sensus hoīs: q̄a ipse miscet cū via bona malā
 viā. & nemo intēlligit nisi sapiēs, qui sciat eli-
 gere malū de bono, potest cognoscere suā fal-
 sitatē: Ego nō dīco qđ petra nō sit herbalis,
 aut petralis, aut bestialis: nec nego qđ sua a-
 lexis non reddat de femina masculū, & cēte-
 ra q̄ diximus nō faciat, & nō est mihi graue nī
 si hoc, qđ vult coopitē oculos gētiū, vt nō
 videāt, & corda eorū vt nō intēlligāt: q̄a hoc
 quidē ipse dicit, q̄a mittat homo de alexir in
 quatuor partib: ciuitatis, & null' eō ingrediē-
 tur: hoc vult dicere, qđ in nostro magisterio,
 qñ aliq's mittit ibi de quatuor elemētis, p̄ ra-
 tionē nō nascetur ibi aliqd falsum: & hoc qđ
 dicit, quōd si fēmina prēgnās bibat de sua a-
 lexis, reuertetur in masculum, verū est: hoc
 est qđ dicit. Et nota, qđ si aliquis mittat de
 nostra alexir sup lunā efficietur aurū: sed oīa
 verba sua nō exponemus quia nihil valēt, &
 sunt vana, & ideo dimittimus. Sed hoc quod
 dicit de pręparatione ouorum, capillorum,
 operare tu cum isto lapide, & operabor
 ego cum meo, & valebit magis opus meum

quàm tuum: & ego iactabo vnum super mille, & valebit magis quàm tuum. Hoc non dicit, nisi vt seducat hominēs, quia suum opus & aliorum opus vnum & idē est. Et hoc qđ dicit per vitam domini nōstri nō opereris cū auro viuo, nec cum auripigmento, nec cum sale armoniaco, nec cum sulphure, nec cū aceto, nec cum aliquibus de salibus, nihil est: quia totum hoc dicit vt seducat gentes: & sapiens homo bene intelligit sua verba, & propter dilectionem quam habeo, curo vel dico verba ista, & expono ea: quia tu potes explanare totum librum huius magisterij, & intelliges librum de Geber & suorum sociorum. Et modò finiam in hoc loco hoc capitulū: & dicemus in hoc capitulo 4. primę dictionis: & dicemus ibi rationes Iahie Abindinon: & Deus laudetur.

Disputatio cum Iahie Abindinon. Cap. II II.

IN nomine Domini: Hoc est initium capituli quarti. Dixit Abuali Abincine de Babylonia. Quia dixi, quòd ponerē istud capitulum in rationibus de Iahie Abindinon, incipiam cum virtute domini, & dicam, qđ Iahie Abindinon facit in libris suis, & tenuit viam meliorem quàm fecerit Geber Abenhaen. quia Geber Abenhaen dixit obscurē, & Iahie quod dixit, dixit planē. Quod dixit, Accipe de sulphure, & de auripigmento, & de argento viuo, & de sale armoniaco, & de sal gemma,

gemma, & vitreolo, & de sale alcali, & de alu-
 mine, & de aceto, & de sex quæ se elongant
 ad malleum, quæ sunt aurum, argentum, plû-
 bum, stannum, cuprum, ferrum, & yrinam, &
 capilli, & oua, & sanguis, & fortitudinem, &
 sterens equinum, & sal cômune, & vitreolû:
 & non dixit quomodo præparêtur, sed dixit,
 accipe hoc, misce cû hoc, & eueniet tibi hoc,
 ideo dicimus contra ipsum: quia inuenimus
 in libro suo, quòd miscuit res cum quib. non
 oportebat, & dimisit quædam, quæ erant ne-
 cessaria. & adhuc maximè errauit, quia dixit
 in sua elixir, tingit cum tinctura, & dixit in li-
 bro Sponsalitij, hæc alexir nō tingit cum tin-
 ctura, sed magis tingit cû alia virtute, & hoc
 verbum cum primo verbo videntur contra-
 ria, sed non sunt. Si ita diceretur, hæc alexir
 tingit cum sua tinctura quæ est manifesta, pla-
 ne diceret: sed homo sapiens intelligit verbû
 de verbo. Et adhuc inueniunt in libro suo v-
 bi dicit, hic lapis est bonus ad sponsalitium,
 & nutrit eum in sponsalitio. & dicit in capitu-
 lo Lapidarij, hic lapis non est bonus ad spon-
 salitium, & sunt verba cum alijs verbis con-
 traria, & totum hoc non inuenies in li-
 bro meo. & finit capitulum quar-
 tum, & incipit capitulû quin-
 tum, si Deo placuerit.

*Commendatio de operibus Abimazere
Alfarabi. Cap. V.*

IN nomine Domini dixit Abuali Abinci-
ne: iam diximus vsque modo in capitulis
primis, modò dicemus in hoc capitulo ra-
tiones quæ sunt in libris Abimazer Alfarabi.
Abimazer Alfarabi fuit de magnatib. qui
in hoc fuerunt magisterio, & ipse illumina-
uit multos cæcos, & reuelauit multa obscu-
ra, & aperuit multa sigilla: & quomodo po-
terimus malum de eo dicere? quia omne
quod scimus ab illo habuimus. Et ipse est na-
turalis magister noster: ideo dicemus hîc
suas rationes cum consilio suo, & de magi-
sterijs suis de quibus operatus est: non vt vi-
lipendamus eum, nec dicamus malum de i-
pso: sed vt reducamus ad memoriam: & lau-
demus eum, sicut facit bonus discipulus bo-
num magistrum. Ideo præcipio & dico tibi
fili Abinzalemi, quod legas frequenter in li-
bris Abimazer vbicunque inueneris eos:
quia non inuenimus meliores. Et incipiam
cum virtute Domini, & dicam opera sua &
magisteria cum cōsilio suo si placuerit. Dixit
Abimazer Alfarabi in libris de principio mū-
di, vbi locutus fuit de vij. Planetis, in dictio-
ne vbi dicit, Quid est post naturam? dicit pe-
tra, quam philosophi absconderunt, dixerūt
eam tribus modis: & ita prope dicit Abima-
zer

per in loco in quo tibi dixi. Sunt de philosophis qui dicunt, quòd petra est herbalis : & alij qui ducùt quòd est naturalis, & alij dicùt eam esse vitalem, siue animale, secundum quod mihi videtur, & probaui. Petra herbalis sunt capilli, petra naturalis oua, petra animalis sanguis humanus. Sed sicut ratio ostendit & visio, hæc sunt penè abstracta de philosophis : sicut Haramuge dixit, quod accepit filium suum in collo suo, & iurauit per Dominum cœli & terræ, lapis est de me, & in ipso. & quando dicit de me, intellige fortitudinem seculi : & quando dicit in illo, capillos, & sanguinem, & (sicut Geber dicit) petra quæ non est petra, quæ inuenitur in firmis, illa est petra philosophorum : & vult dicere propter capillos, sicut dixit Aristoteles, duo lapides inuenti super fimos : vnus reddit odorem bonum, alius malum : vnus est ponderosus, alius levis, & subtilis in oculis pauperum : si cognoscerent seruarent : Illi sunt lapides philosophorum, si quis agnosceret nunquam indigeret : hoc est dicere, propter capillos, & oua : & ita Maurienus dixit, Noster lapis pretiosior alijs lapidibus, & in omni loco inuenies absconditum vbi prudenter inquisieris : Hoc est dicere, propter sanguinem. Et quando dicit, in omni loco est : hoc dixit, quia est in corpore hominis : & quia est in omni loco in

ventre: hoc est dicere, quia est vbi non est, & nullus fuit qui nec per signa, nec aliter diceret, nisi ppter hos lapides. Si tu accipias eos & diuidas per quatuor elementa, & laues, & prepares sicut oportet: & facias sponsalitiū sicut prudēs homo facere debet, inuenies magisterium. Et non labores de auripigmento, nec de sulphure, nec de salibus: hoc est verbum Abimiger. Et adhuc magister dicit in eodem loco, vbi dicit de vij. planetis, & significat per septem quæ se elongant. Dicit cur est Saturnus frigidus & siccus, & luna frigida & humida: frigiditas in vtroque bona est, quia si non esset propter frigiditatem Saturni, tantus esset calor solis, quod combureret omne quod esset super Saturnum. Et in eodem modo sicut diximus per Saturnum, de super sic dicimus per Lunam, quæ est inferior. Sed cur est Saturnus siccus, & Luna humida? ideo est, quia Saturnus est prope species, & Luna iuxta aquam & terram: & hanc rationem eandem dixit per alios quinque planetas. Et non diximus in hoc loco hoc verbum, nisi vt sciamus quod plumbum est contra Lunam per partes humiditatis, & est contra solem ex parte frigiditatis: ideo est levis ad intelligendum ex qua parte volueris, sicut siccitas est super solem, ita humiditas est subtus solem: & ideo dicit quod Mercurius indurat, & est levis ad tornandum in qua

per parte volueris:& hoc est primū verbū:
& intellige. Modò dicam in operibus Abi-
meger sicut ipse operabatur,& videbatur o-
perari per incorporata,& non per alexir:&
perficere opus per vim de cursibus, & non
de Spiritibus: quia vis cursuū est per incor-
porata, & vis Spirituum est perficere cau-
sam, quæ non est in eo per visionem, & est in
eo per naturam:& ita dixit, quòd nullus ope-
raretur cum auripigmento & sulphure &
salibus de alexir, sed ad incorporandum pos-
sunt ibi mitti. Et modò incipit dicere incor-
poramentum de Abimazer Alfarabi, si Deo
placuerit, vsque quò miscuit captionē cum
perfectiōe cucurrit, quòd Deus facit res
de non re, & ita qui mortuus est, non viuet,
si Deo placuerit.

Opera Abimezer Alfarabi sunt hæc.

In nomine Domini: dixit Abimezer, acci-
pe de auripigmento, & tere, & mole bene, &
imisce salem armoniacum, & mitte in alu-
tel per vnum diem, & habebit colorē sicut
de auro, & reiteres ad terendum cum sale ar-
moniacō soluto, & incorpora cum auro vi-
no indurato, & cum fimo Saturni & Iouis:
& lauato postea cum aceto & sale armonia-
co, & habebit colorem sicut argentum, &
nullus homo poterit distinguere inter il-
la. Sed si vis eum incorporare cum cupro, i-

tem aurum viuum & auripigmentum, colas
& infunde cuprum, & projice ibi de colore
vel fermento lunæ, & dimitte eum infrigi-
dari, & dixit de talibus incorporamentis,
sed cum istis, quæ diximus satis habebimus:
quia bonum sensum habemus.

Reprehensio de operibus Abimezer Alfarabi.

Dixit Abuali Abincine. Hic magister di-
xit incorporare, & non dixit quantum opor-
tet mittere de vnoquoq;, & modò dicam e-
go per mandatum suum, & reducam ad me-
moriam. Debet primùm mittere de auro pi-
gmento 3. libras, & quando erit sublimatum
quòd reuertatur ad libram mediâ, et debet
esse aurum viu. libra, et cadat auripigmen-
tum in tribus quintis, et aurum viuum in
duabus quintis, et ad colorem de cupro in-
corporâdo debet esse vna libra, et aurum vi-
uum præparatum et coloratum alla libra, et
de cupro libra et media, ita quòd aurum vi-
uum et auripigmentum veniât in septenis,
et cuprû in tribus: et pondera colorem cum
atramusces, vade per hunc ordinem et strin-
ge stannum, et albifica eodem modo.

De lapide.

Modò dicemus super magisterium suas
rationes. Et ille dicit, noster lapis multû lau-
datur à magistris, et est probatus, et est ve-
rus

rus, et disputatur secûrè de eo perrationes sensus visionis, sicut ignis viuit de aere, et aer est de liniamento aquæ, et aqua est de liniamento terræ, ita est lapis noster, ita diuidatur in quatuor elementa. Intellige, quia bene intellecta est petra nostra, et fecerunt ibi multa verba superfluitatis, quæ dimisimus.

De filio qui non intelligebat superflua quæ dixerat pater.

Dixit Abuzalem ad Abulai patrem suû: ego nō intelligo prædicta superflua verba, sed dic mihi, verbum quod intelligere possum; quia non possum sustinere ista verba philosophorû acutissima: & sicut promisisti mihi, ostende magisterium, & dimitte aurum viuum, auripigmentum, & dic mihi prius magisteriû. Dixit Abuali non potest dici bonû magisterium absq; bonis rationibus: bonus magister nō potest esse nisi sciat omnes rationes: quia non oportet scire, cur lapis noster diuiditur in quatuor elementa, & nos accepimus parum de eo, & proiecimus super corpus, & solem facit siue lunam, hoc non potest fieri sine præparatione & sublimatione corporis: quia suæ partes minimæ non possent ingredi, nisi in minimis & subtiliatibus partibus corporis. Ideo diuisimus quod præparemus suâ materiam, & facimus eâ primâ,

Et diuidamus in quatuor elementa, et mittamus de vno minus, et de alio magis, secundum rationem, et vt possumus iuste præparemus, et in ipsa hora incorporat se cum corpore, sed antea non poterat propter multam grossitiem, quæ in ipso corpore erat. hæc est vna ratio de rationibus, cur diuiditur lapis in quatuor elementa.

Cur lauantur corpora.

Modò dicamus, cur lauamus corpus, et accipiamus modestè cuprum. Nos lauamus primum, vt auferamus immunditiâ eius; nos facimus eî calcem, vt attenuemus suam materiam, vt possit reuerti de grosso in leue: nos lauamus eum aquis fortissimis, vt reciperet humiditatem, quam perdidit in calce: et de siccitate aquæ, quæ est in eo: nos induramus, et inceramus, vt sit leuis, vt possit reuerti de vna materia in aliam: et nos sublimamus eum vt magis attenuetur materia illa: nos miscemus cum auro viuo, vt præparetur magis sua materia: et omne hoc non facimus, nisi vt habeamus aurum viuum, et sulphur de illa materia de qua aurum et argentum efficiebatur subtus terrâ: nos mittimus ignem ei cum nostris viribus, et ignis noster penè siccus est, et est ad aurum: et nos mittimus ibi fermentum de illa materia quam

quam facere volumus, si est ad aurū: si est ad argētum, argentum. Et mittimus pacē inter inimicos, cum nō sit inimicitia in nostro magisterio: et damus vnicuiq; de lapide quem diligit. totum hoc, per facere materiam super terram in paucis diebus, quam natura faceret in ventre terræ millesima annorum: et hoc totum non est, nisi per magnam sapientiam: et ideo habemus necesse, vt sciamus rationes vniuscuiusq; magistrorum, vt sciamus eorum magisterium, et non reuertamus verba super illos, nisi vt manifestemus verba eorum, scilicet super Geber Aben-haen, et Iahiz Abindinon, et Maurienum: super istos debemus reiterare, et Deus laudetur.

De magisterijs Abimezer Alfarabi, de indurando mercurio.

Modò dicemus de magisterijs Abimezer Alfarabi, et istud capitulum est suum: et ipse tractat de indurando mercurio. Accipe de mercurio duas libras, et laua, et bulli per 3. dies in aceto et sale, et mitte in alcutia angusta et rotunda in furno per diē et noctem. Et dixit super hoc has duas causas. Aurum viu. non ponderatum nil valet: aurum viuum non afflatum nil valet: aurum induratum necesse est vt bulliat, cum aceto et sale lauetur. Postea dixit, quòd abstrahat homo, et mittat

in modum vasis ferrei factum admodum testæ oui, foramina habentis in latere: & recipiat fumum Saturni & Iouis mixti ad magis per triginta sex horas, ad minus per 18. Et sunt quidam magistri, & egomet Abuali dixi, quod necessaria erat testæ oui, & nihil est, & volui dicere propter vas ferreum factum ad modum testæ oui: quia testæ oui nil valet.

De præparatione cupri.

Qui vult præparare cuprum, abluat primum cū aceto & sale, & faciat inde tabulas admodum ollæ in grossitudine digiti, & habeat de sulphure sublimato, & de sale armoniaco sicut opus est, & faciat calcem sicut ratio postulat, et inceret & induret, & firmet, & desponsset sicut ratio est, & præparet alexir, sicut ratio est. Et non dixit modum præparandi, nec pondus, sed si deo placuerit, nos dicemus, vt intelligatur in hoc libro, & illuminabo omnes cæcos, & solvam omnes cætenatos, & nullus homo ita planè locutus fuit sicut & nos, si Deo placuerit. Et intellige, modò finiemus capitulum istud, & incipiemus capitulum sextum dictionis primæ, si Deo placuerit.

Disputatio contra Mauricium.

Cap. VI.

In nomine Dei Regis regum: Dixit Abuali
 Ille Abincine, senior honoratus: quia dixi,
 quod ponerem istud capitulum sextum in
tatio.

ationibus cum Maurieno, faciam hoc cum virtute domini. Maurienus fuit homo regis Versusaha: & fuit multum acutus & subtilis sensus: nisi quia in suis libris dixit multa mendacia. Ipse dixit, lapis magistrorum non sunt capilli, & vult intelligere per capillos lanā, id est capillos omnis bestię præter hominem, & qui bene legit, intelligit hoc quod dicit propter capillos hominum. Et dixit, noster lapis non sunt capilli: hoc dixit ut non intelligerent homines, & adhuc magis dicit in alio libro, in quo loquitur cum rege: dicit, non opereris de capillis, & non opereris de ouis, nec de sanguine: quia non est ibi utilitas: operare cum nostro lapide, & inuenies magisterium. Et dixit hoc, ut homines non intelligerent, & excæcarent oculos eorum, ut clauderet seras eorum: & hoc dixit sicut philosophus, qui quandoq; per affirmationem intelligit negationem, & e converso: & ita fecit Maurienus: dixit regi, quod ipse non operetur cum prædictis lapidib. & fecit eum intelligere, quod cum eis operaretur.

De sanguine.

Modò loquemur de sanguine, de quo Maurien. locutus fuit in paruo libro, quē fecit regi propter memoriā: vbi dixit, Accipe de lapide rubeo multū, & sit talis qđ non inueniatur in omni tēpore ille fluit, et est cōgelatus, calor eius sicut calor, & diuide p 4. clemēta.

et sic maior pars terræ, et præpara, et de hoc sit tua alexir, et adhuc dixit Regi.

Quòd alexir est mixta de vij. naturis.

Noster puluis de nostra alexir est mixtus de septem naturis, scilicet, de calore, de frigore, de siccitate, de humiditate, de leuitate, de ponderositate, et de paruitate: et iste lapis vnde est ista alexir efficitur, et non est aliud nisi sanguis, et non intelligas aliud, quicquid alij dicant. Et quomodo potest esse, quòd Maurienus diceret veritatem: quia ipse dicit propriè, non est necesse vt corpus lauetur: et calcem aliquam non dixit de aliquo magisterio: propter hoc conuenit, vt contèdamus cum eo: quia in tantum voluit abscondere rem, quòd nihil per suum librũ non incedas: quia interficiet te ille, qui quantum dicit, nihil dicit nisi tantummodo sibi ipsi, et qui se cum ipso intelligit. Et dixit, quòd qui accipit aurũ viu. et miscet cum felle hominis, indurescet, et super hoc nõ dixit rationẽ, et dixit: accipe saturnum, et solue: et fac foueã in cinere, et imple de mercurio, et cooperi cum cinere, et super Saturnum projice, inuenies mercurium induratum, pulchrũ vt argentum: et dixit, laua mercurium, et erit argentum: et ille dixit colores multos ad lapidẽs: et nihil valent.

Quòd

Quòd filius reprehendit patrem de vituperio magistrorum, & responsio patris.

Dixit Abuzalemi ad Abuali patrē suum: cur nihil valet, & cur laudes magistrorum despicias? & cur cōtemnis illos? Dixit Abuali: Fili, si tu intelligeres sicut ego facio, tu scires quæ ego contemnerē: & quæ ego laudarem: quia ratio est, quòd dicas, lapis tingit, & lapis non tingit: lapis levis, & lapis pōderosus: vnūquodq; illorū dicitur propter magisterium, & qui intelligit: & ideo non elongabo verba mea cum Maurieno: quia ipse non fuit tantæ auctoritatis, quòd ego interponam verba mea in hoc meo libro: ideo dicemus multa verba in hoc capitulo, si Deo placuerit, quæ refero Deo creatori cœli & terræ, qui misit in lingua sapientiam ad loquendum mirabilia sua.

Contemptus marcasitæ.

Marcasitā de auro & argento non mittit vllus sapiens in sua alexir: quia alexir opus est vt sit. tingens alexir cum colore suo: & non augmentet in pondere: quia debet esse spiritus, & non corpus: & si quis mitteret marcasitā augmentaret in pondere: quia marcasita est corpus, & nō est spiritus: & sic de omnibus rebus quæ non sunt spiritus. Maurien. dicit quòd operetur homo de stanno ad album: & hoc non videmus nos de consilio nostro: non ideo quòd non habeat vim in magiste-

rio vt fiat album : sed quia est graue ad faciendum, & semper erit pessimum opus, quauis sit ibi subtile magisterium : & ille dicit, quod accipiat homo bestiam quam abscondit per lapidem, & frangat per partes viuam aut mortuam. Et dicit in alio loco, si mortua est nil valet : ergo non potest esse de aliqua bestia, quod postquam diuidatur per partes non moriatur : & hoc non dixit nisi propter sanguinem hominis, & non de alio sanguine: quia sanguis est bestia, & hoc quod dicit, frangitur per partes existens viuua, hoc est quod sanguis quando egreditur de corpore pars quædam congelatur, illa quæ magis est terrenalıs, et vult dicere, viuam de homine viuo. Et hoc quod dicit, si mortua est, vult dicere, quod de homine mortuo nihil valet. Et in libris suis inuenies multa talia, in quibus vnum mittit pro alio, & tu debes super hoc subtiliter intelligere, quò non seducat te ille, vel alij.

Nomina magistrorum istius artis.

Modò dicā tibi fili Abuzalemī, qui fuerūt magistri, quos ego audiui, aut vidi, et sunt vsq; in hodiernum diem, à quibus multa poteris addiscere. Et elige ex eis bonos siue malos, Adam, Noe, Iariz, Aramus, Squiliarpiz, leuf. nullum prophetam dicam tibi. Rex Galud de Babilonia, Rebilogar bebazuria, Isaac Iudeus de meiros, Ombre abelhata, alias

liàs abnabitalui. Et ante istos alij gentiles. Aramus medianus et alius vltimus Zucrat. Bucras flató: Claró, Pliuus, Zaib, Zubaibar, Aristotel. Alexander, Costa fildeluca, Batlanunz, Geber, Abenhaé, Abimezer Alfarabi, Iahie, Abendenon: Mahomet de Razi. Pizagros, Nitafors, Abul, Caradisse, Maürrien. Iacob Almonú. Abumazar, Albateli, Alaua, Rezini, Cotahiua, Higer, Gebé, & multi alij, qđ tibi dicere non potui: de Christianis Iohan. Euangelista, Prior alexandrie, Garfia cardinalis, Gilebert Cardinalis Hug. apostolicus vel vniuersalis archiep. Penus monachus, Duráduſ monachus, Virgil. almortid, Dominicus, Egidius, magister hospitalis Ierosolomitani, qui traxit librū de 125. lapidibus, Episcopus Antroicus, Dominus de pōderibus. Et iste episcopus docuit me magnū magisterium in Africa: & dixit quòd acciperem aurum viu. & sublimarē duabus vicib. vt facias viuum, infunde illū in sale: & mitte eum in stercore humano, & maneat ibi per 2. dies & olla ferrea. Et in hoc magisterio est sensus magnus: & apostolic. Dominicus docuit me super hoc duas res: vnā ad indurandū, & 2. liā ad incerandū. Indurare est quòd misceas cū rebus bene calidis multū frigida: ideo vt frigidum faciat intrare calidum, sicut sal acetum dissoluendum. Non misceas rem frigidam, sed calidam, sicut vrina & sal, et

& primum quòd me docuit Episcopus est ad indurandum mercurium, & omne hoc dico ad vtilitatē tuam: eò quòd scias magisteria hominum. Et Iacob alhartarne Iudæus docuit me multas res, qui erat acuti ingenij: & adhuc dicam tibi, quòd me docuit, Deo volente, corrigo te. Si tu vis naturaliter esse philosophus, dico tibi per sensum, & ex parte legis vbicunq; sis: quòd audias hominem sapientem, vt eas & discas ab eo cuiuscunq; legis sit: quia lex & prophetæ dicunt: Non interficias, nec furtum facias: non facias fornicationem: quod tibi vis alij velis & ne sis maledicus. Modò finiemus capitulum istud. & finitum est, Deo gratias. Modò incipiemus septimum.

Disputatio contra Abubacher, & de commendatione Rasii. Capitulum VII.

In nomine Domini: Dixit Abuali Abinci-ne: Quòd dixi, quòd mitterem istud capitulum vij. in rationibus cum Abubechar Mahomet Abnebezacharia Arazi, faciã, si Deo placuerit. Arazi fuit homo sapiens multum, philosophus acutus, & traxit multos libros in philosophia, & in hoc magisterio: & dixit veritatē sine obscuritate, non vt seduceret, & docuit mercurium indurare, & de toto magisterio, & de directã alexir, & lapidem verum: & est multum de voluntate nostra.

Si tu

Si tu inuenies de libris suis, lege eos: quia multa bona inuenies ibi: quia ille tenuit in libris suis viam philosophorum: ideo dicemus in hoc capitulo de tuis dictis, si Deo placuerit. Ille dicit ad mercurium indurandum.

De induratione mercurij, & de mutatione naturarum.

Laua mercurium cum aceto, & sale, & bulli per 2. dies, & noctem vnā, vt recipiat siccitatem: mitte in alcutiam, & mitte, & imple in furno communi, vt affetur per 3. dies, & hoc facias in die & in nocte: postea bullias alia vice cum sale & aceto ter, vt colligat siccitatem, fac ei vas ferreū admodum testē oui, & imple de eo p foramen quoddam angustū quod ibi facies, & cooperi foramen cum terra magisterij, & habeas in alia olla solutum de Saturno & Ioue, & de aqua aquilę mites in vase illo, vbi mercurius est: postquam solueris Saturnum & Iouem, pone ollam ferream desuper, vt recipiat totum fumum, & ita indurabitur mercurius. Et aliter ostendit adhuc, & dicit, quòd debes scire naturam lapidum, & fortitudinem illorum, & qui sit, & cui sit amicus siue inimicus: & vt opereris cum magna subtilitate, & non festinanter, & quòd agnoscas hoc quod facies, & grossum facies gracile & ponderatum al-

leuia, & molliſices aſperũ, & dulceſcas amarum, & cum hoc habebis magiſteriũ . Dixit Abuali hoc, quod dicit groſſum facies gracie, vult dicere, quòd corpus, quod eſt de groſſa materia, facias primũ vt fiat ſpiritus, ſicut facimus de auro & argento , fermentum; & quod dicit alleuia ponderoſum, vult dicere, quòd res, quæ eſt de groſſa materia, quòd facias leuem, ſicut facimus plumbum & cuprum ſublimatũ: & quod dicit mitiga aſperum, vult dicere, quòd facias de materia aſpera leuẽ, ſicut facimus de metallo & plũbo alcofolis currẽte: & hoc quod dicit dulceſce amarum, vult dicere, quòd res, quæ eſt de amara materia facias dulcem, ſicut facimus de ſtanno argentũ: hæc eſt quinta pars verborum ſuorum, & adhuc magis dicit.

De commixtione duorum lapidum, & de additione tertiæ .

Accipe de petra naturali, & de herballi, & de ambabus facias vnã, & diuide per 4. elementa: & hĩc ſit vna petra, & in alio loco dicit, quòd tertiã petram miſceas cũ illis duabus, & ſit vna, & illum lapidem diuides per quatuor elementa. Dixit Abuali: hĩc commixtio videtur mihi quòd habet magnum ſpiritum, & eſt multum acuta: & primũ, quia in commixtione rerum habet magnam obſcuritatem, quã non poſſunt intelligere homines: & non eſt mirum ſi dixit res obſcuras, ſed

sed vt mihi videtur hoc nō dixit, nisi per fortitudinem alexir ad corpora grossa, scilicet ferrum, metallum, stannum & latonem: ista alexir est bona ad ista corpora, & adhuc magis facit ista alexir, quod non dixit ille, scilicet vt projicias de ista alexir parum in multo corpore. Et dixit aliud verbum, quod in præparatis corporibus capiūt spem statim: non propter hoc dicit, quod capiunt spiritus in corporibus non præparatis, sed plus confestim capiunt in præparatis corporib. & meliora fiunt corpora, & minori fermento indigent, & minus intrat in illo corpore de alexir: & adhuc magis dixit in manibus medicinarum: dixit materias vniuscuiusq; planè: ita quod omnes possunt eas bene cognoscere. Et dixit, quod marcasita de auro, nec de argento non est bona ad miscendum: & ille laudat stercus equinum multum ad hoc magisterium, & est necesse in hoc magisterio: quia dixit, quod est bonum prædictum stercus pro lauare, & ad fermētum, & ad alexir, & ad mercurium indurandum: & intrat multum in hoc magisterio: quia in hoc stercore sunt contrariæ fortitudines, scilicet caliditas, siccitas, & humiditas: & idè est bonum ad indurandum & mollificandum, & ad soluendum, & ad indurandum cum calore & siccitate, ad mollificandum cum calore & humiditate, ad soluendum per

nimiam frigiditatem, quæ in eo est & humiditatem: ideo magis prodest nobis hoc ster-
cus quã aliud: & quia est propinquius equi-
tati, propterea hoc sterminus est melius omni-
bus: & præter hoc sterminus ipse mittit ibi for-
titudinem seculi: & neminem magistrum i-
bi audiui hoc dicere, nisi ipsum solũ: & vidi
quod ipse iustè dicit, & sapienter, & subtili-
ter, & non credebam donec tentavi in fer-
mentum & in alexir, & indurãdo mercurio,
& in alijs magisterijs: & fermentũ auri est bo-
nũ, & in multis magisterijs nominatur, hoc
est verbum Abuzatri Arazi: sed in sequenti
capitulo ostendam tibi qualiter debet inue-
niri fortitudo seculi: Iacob Abiani Iudeus o-
stendit mihi valetudinem fortitudinis: acci-
pe de fortitudine seculi vnciam 1. & de cu-
pro præparato x. vncias, & de auripigmento
præparato, & sublimato 3. vncias, & commi-
sto & soluto habebis aurum medianum. Po-
stea docuit, vt mittamus ibi de fermento boni
auri octauam partem vnciæ, sed esset acerrim-
um, & non posset operari, nisi mitteretur
in aliquo modulo, & multa alia ostendit: &
modò finietur istud capitulum.

Disputatio cum illis qui negant magisterium.

Capitulum VIII.

In nomine domini, dixit Abuali Abincine:
ego dixi hoc capitulum 8. propter illos qui
negat magisterium: quidã negabant, q̃a non
pote-

poterat operari in diebus octo. Alij negabāt, quia sine colore erat: & qui negabant de octo diebus, hæc erat ratio: quia videbant soluere argentum scamam de terra desuper, & dicebant, quod ipsa scama ostendebat; quia argētum non poterat operari nisi per centena annorum. Nos dicemus eis, quod nō potest coqui in ventre terræ: & quando soluitur facit scamam illam: & hoc euenit propter quatuor elementa, quæ sunt ibi, & terra illa scilicet scama, monstrat terram: quia quando calor venit & soluit, illa terra quæ non est incorporata ascendit desuper: & quæ est bene incorporata non potest recedere. Et qui negant per mensem vnum, dicunt: Nos videmus, quod quando aurum soluitur non minuitur in igne, si finum sit: & quando abstrahūt inde, statim congelatur, & hoc ostendit, quod non est incorporatum cum alia re, sed natura facit hoc, & si incorporaretur cum argento viuo, nō induraretur tam citò: & si misceretur cum aliquo corporum, minueretur ad ignē. Rationem super illos iam diximus, quia hoc qđ soluitur & elongatur, facit se de argento viuo & sulphure coctis in ventre terræ, & quomodo stat in ventre terræ, eodem modo erexit: & quātò magis coquitur in ventre terræ, tātò minus minuitur in ventre terræ, & ideo aurum quod est coctum nō potest minui: & si non esset propter argētum quod est

ibi non posset solui : quia in terra est parum de mercurio, & ideo non potest ita statim solui : & illi qui negant propter colorem, dicunt quòd si verum esset magisterium de colore, de quo est alexir, de eodem esse aurum & argentum : Ratio super illos puluerem vitreoli & gallę quando misces, non dat colorem nigrum : & quando misces cum aqua est nigrum. Ita est de alexir : qd' quādo misces cum quibus oportet, erit calor absconditus. Alij negant magisterium, & dicunt, quòd nemo potest facere de re leui ponderatam, nec de duro molle, nec de aspero leue, nec de acridulce, nec de grosso tenue, & è contrā. Ratio super illos : aliam rationem non possumus dicere hominibus, nisi visionem, & possumus cum eis dicere verum. Verbi gratia : Mercurium debemus eis ostendere induratum, & dicimus eis : quia propter hoc quòd mercurius erat frigidus & humidus, nos calefecimus : quòd non est res in mundo sine calore, humiditate, frigiditate, siccitate : & in mercurio est magis frigidum & humidum quàm calidum : & sic ideo volumus nos quod sit tibi magis de calore & siccitate quàm de alijs. At qui negant hoc magisterium, debet eis responderi per rationem : & qui negant, similiter. Et quia dixi, quod ostenderem tibi quomodo inuenires

res

res fortitudinem seculi, dicam tibi in plumbo, aut in stanno erit melius, quàm in alia re: & modo dicam tibi valetudines fortitudinis: & sunt viginti tres. Indurare, mollicicare, incerare, fermentare, sponsalitium in minima calce, incolorare & subtiliare: fortitudinem ignis percremare cum alia re per alcosol, per defamar, per auferre timorem, per dæmones coniungere, per malum quod faciunt animalia quæ mordent, per canem rabidum, per cæcos illuminare, per claudos sanare: cum hoc comedunt dæmones, per sanare leprathi, quæ est de melancholia, per siccare colorem, per facere ad castoson, per colligere vt non siccantur, per dulcescere aquam, per soluere ferrum, per dormire, per ydropicum ex frigiditate sanare, per rugitum aurium auferre, per siccitatem nervorum, per omnem infirmitatem frigidam & siccam: Quando magister qui operatur est acuti ingenij, & mittat vnum quodque in suo loco, & operetur cum magna sapientia.

*De diuersis nominibus lapidum quæ
figurant lapidem.*

Modò dicemus quæ est bona, & quæ est mala per quinque sensus corporis : primum per visionem. Videas eam, si est alba, aut cineritij coloris: audire nō est opus. Odora, si flagrat benè vel malè. Gusta si est acris vel dulcis, aut si est salsa : Tenta si sæpè aut non. quia dicit Aramus, quod voluit habere ad magisterium, & inuenit eam amaram : Dicit Aristoteles, quod quæsiuit, & inuenit eam calidam : & prima fuit. de igneo, & secunda de cōstineo, & totum verbum debet esse æquale in omnibus rebus : Et modò dicam tibi rem secretam : oculus hominis, oculus tauri, & de vacca, & de gallina, & de ceruo. Et hominis oculus est ad significandum mercurium, stercus humanum, & alia omnia stercora, est dens lingua hominis, & aliæ lingue, (sicut ego exponam) sunt cera nigra, & alba, & rubea. & iste ceræ sunt de capillis, & ouis, & sanguine. Oua nigræ gallinæ sunt aqua de petra nigra, id est, de capillis: aquila & grifus sunt lapides nostri : auripigmentum, ignis & sal. ignis similiter, & in quibusdā locis terra, aurum viuum aqua: aliquando aer, & secundum diuersa loca diuersa est terra : & in hoc intellectu est necessarius magnus sensus. bletas, berdolagos, lactucas, spinachia, coriādrum, herba lana, multæ earum significant lapides

pides. Intellige quod dico : quia verum est, quia leuamen est fermentum auri & argenti: & non est aliud leuamen. Illud animal quod vocatur Anoca nō intrat in magisterium. Et intelligas fili, quòd quando iuro tibi dicere verum, credas esse mēdacium, & è conuerso: & hoc capitulum nemini dicas, quia hīc dixi tibi magnum secretū: & in hoc capitulo sunt multa bona, & hoc capitulum non mittas in hoc libro. Deus scit omnia: ista societas non erat necesse, quia tale capitulum non debes hīc mittere. Et quādo audies me dicere, caules, scias quod plumbum est, & plumbum de caulibus est noster lapis. Et quando audies me dicere, armarcasita, si est de auro, scias quod dico tibi propter sanguinē, & si est de argento, scias quod dico tibi propter oua. Et quando tibi dico yritium, dico tibi propter capillos: quia yritium intrat in magisterium. Et multi dicunt, quod hīc erat lapis, & dicebant propter capillos. Et quando dico tibi pastinacas & raphanos, scias quod vult dicere propter sanguinem: & hoc multum debet obscurari propter insipientes: & ideo dico tibi vnū pro alio. Et quando dico tibi pilulas auripigmenti, scias quod dico propter ignē de petra. Intellige quæ dixi ad operandum, & ad aliud faciendum sicut bonus filius. facit. & totum hoc est bonū. Reuertar ad ea quæ dixi.

*Quod malitiosè philosophi negant
magisterium.*

Dico tibi quòd omnis philosophus, qui negat hoc magisterium, facit hoc malitiosè, quia scit quod verum est. Nam postquã scit, si vult, scientia parua est magna, & longa est quamuis sit curta: & non requiescas donec scias. & qui negant tibi hoc magisterium, nō credas.

*De expositione lingue syluestri hominis,
& fermento.*

Sed antequam finiatur, dico tibi, quòd quando audies me dicere linguam syluestri hominis, aut carnem eiusdem, volo dicere capillos: & hoc quod facit de calce cupri, aut de alia calce, quæ sit ad sublimandum, nō est nisi vt mittas in alexir: & adhuc mittūt in alexir calcem cupri, quando est alexir ad projiciendum super cuprum. Facias calcem de illa materia cuius fuerit corpus, super quo projicere vis: & mitte ibi fermentum: si est ad aurum, de auro, & si ad argentum, de argento. Et sponsalitiū non est aliud, nisi quod coniungas fermentum cum corpore quod ego dico. & alexires sunt pulueres simplices debent fieri de lapide & corpore, & fermentum quod ibi misces, debet esse pulvis.

De

De lapide vitali & animali, & de iuramento filij. Cap. VIIII.

Dixit Abuali Abincine: Dicam in hoc capitulo de nostro lapide, si est vitalis, verè vitalis est: quia si non esset, non ita bene possemus operari. Sed dicam tibi quare vitalis est: Tu scis quia aurum & argentum sunt de preciosioribus rebus huius seculi: & sicut aurum est preciosius alijs, ita lapis noster non est nisi vitalis. & ego ostendam tibi quia vitalis est: & corpus non esset forte nisi per spiritum, & omnis res ubi spiritus est, preciosior est alia quæ est sine spiritu. Et ad hoc quod omnes magistri dicunt cum Geber, verum est quòd sunt ibi lapides alij, sed magis valet vitalis lapis. Et dicit Geber, Tu operare cum tuo, & ego cum meo, & magis valebit meus quàm tuus: quia meus est spiritalis cum anima, & tuus non est spiritalis: & ideo si vis fili ostendam tibi quòd multum valet noster lapis. Respondit Abuzalemi, non opto aliud. Dixit Abuali, si teneas secretum, ostendam tibi: Respondit filius, certè tenebo: Tenebis? Iura mihi per legem quam tu tenes, & per fidem quam tu mihi debes, quòd magisterium nemini reueles. Iurat filius, &
Deus laudetur.

De sublimatione mercurij, & de rixa inter filium & patrem.

Dixit Abuali: Fili, vidisti mercurium indu-
rari, & indurasti: modò volo quòd sublimes
mercurium. Respondet, placet. Accepit duas
libras mercurij, & misit in aludel, & recessit:
& reuersus postea vt discooperiret aludel, &
videret si erat sublimatus, in discoopertio-
ne ascendit mercurius in faciem, & combus-
sit eum, & exclamauit: & dixit coràm omni-
bus. Pater meus stultus, qui facit de lapidi-
bus aurum, & de terra argentum. Vidit eum
auunculus suus & remisit in domum suam,
& dixit ei: scias quòd mercurius sublimatur
tribus modis, per fortitudinem ignis, aliàs
p semetipsum, aliàs per còiunctionē: Sic qui
combussit te, fuit per fortitudinem ignis. Di-
xit Abuzalemi ad Abuali, maledicēdo eum,
& qui docuit eum: quia vos fecistis me com-
burere: dixit Abuali, stultus es, & facies tua
est facies canis. Dixit Abuzalemi, si ego sum
amatus, sum filius, & si sum canis, filius sum
canis, & si sum malus, non degenero: vis me
verberare? dubitas in hoc? non dubites: cer-
tè verberabo te, & occidam te. fecerūt pacē,
& dixit Abuali filio suo Abuzalemi: Remit-
te mihi quæ tibi feci, & misit eum in domum
suam, & docuit eum sublimare mercurium
sicut dicemus in hoc libro. Dixit Abuali filio
suo: Ego ostendam tibi tuum bonum magi-
sterium

terium, si Deo placuerit. Iuit Abuzaldah
cum patre suo in domū quandam, & sublimā
uerunt mercurium, præparauerunt lapidem,
qui est cera rubea, & diuiserunt per quatuor
elemēta, & fecit calcem cupri, & lauit, & præ
parauit, & sublimauit, indurauit, & incerauit,
& mollificauit, & præparauit fermentum ar
genti, & fecit ipsum calcem, & præparauit si
cut necesse fuit, & fecit alexir sicut necesse
fuit. Postea præparauit corpus maius argen
ti, & proiecit ibi fermentū: postea proiecit ibi
quod remansit de alexir, & traxit argentum
bonum. hoc fecit cum petra animali, ita fecit
cum alexir de sole, & traxit aurum bonum,
& sublimauit aurum, et argentum fecit. Quod
temperamenta facere potuit: primum tempera
uerunt cum lapide, postea ad ignem, po
stea in opere; & fuerunt bona & de bono co
lore, et de bono pondere: intrauit in eis ale
xir, & non creuit in pondere.

De utilitatibus magisterij.

Modo dicam tibi utilitates magisterij: si
non diuidas lapidem per quatuor elementa,
non potest bene coniungi cum corpore: et
nisi misceas de ipso corpore in alexir, non di
ligit corpus spiritum: & si non misces ferme
tum cum alexir, non coloratur corpus sicut
debet: et si non sublimas totum hoc quod tu
mittis in alexir, exit aurum aut argentū acre:

& si non præpares corpus, non sustinet igne lapidis, & nisi tibi caueas indurando aut molliciendo, non erit habile aurum siue argentum ad operandum: Modò dixi tibi magnas vtilitates: custodi & scias vnde procedit detrimentum in magisterio, & quomodo possis præparare: & intellige quæ dixi: & perlege multotiens à quadraginta vsque ad quinquaginta: quod si bene non præparas nihil valet: & si non durè facis bene mercurium, nihil valet opus: Miratus fuit Abuzalemi de hoc argento & auro: quod vidit patri suo, & rogauit quod complexet ei librum istum: post vidit lapidem animalem qualis erat: sciuit in rei veritate, quod lapis animalis bonus erat.

De lapide nostro, si est herbalis.

Cap. X.

DIXIT. Abuali Abincipio in hoc capitulo, dicam si noster lapis est herbalis: Herbalis est noster lapis: si herbalis non esset, quis posset eum facere herbalem? quia omnis res quæ non crescit non est herbalis, nec animalis: & nostrum magisterium crescit multum: ergo necesse est quod noster lapis sit animalis cum herballi: & quia tu non credis quod lapis noster sit herbalis, ostendam tibi vt videas oculis tuis. Accepit Abuali

Abuali lapidem herbalem, & diuisit per quatuor elementa, & ostendit filio suo quomodo præpararet: & dixit ei, postquam scis quomodo præparatur, & tu præparaſti, faciam tibi hunc librum in memoriam, & non obliuiscaris magisterium ſicut Deo placuerit.

De vita alexiris, & quod cum aqua lapidis ſoluuntur corpora, & induratur mercurius.

Et vita alexiri eſt per multos annos, quod non peioratur in mille annis: & magis valet ducentorum annorum, quàm in primo anno: quia ſi ita non eſſet, non eſſet verum magiſterium, quod faceret materiam reuerti: & eſſet reuertens & hoc non eſſet, intrat in ſenſu: & intellige verbum iſtud quobus modis in modum lauandi, & in modo maledicendi: nō opereris de ſulphure, de aceto, de auripigmento, de ſale, quia nihil eſt hoc eſt verum magiſterium: Magis valet operari cum iſto lapide, quàm multum cum alijs: Ideo dixi tibi, intellige benè: & mercurius poteſt indurari cum aqua iſtius lapidis, & omnia alia corpora ſoluuntur cum eadem aqua.

IN nomine Domini: dixit Abuali Abinci-
 ne: ego facio capitulum istud vndecimū
 in lapide naturali, & dicam vtilitates suas
 in hoc loco. Lapis naturalis est illa res, quæ
 efficitur in ventre terræ sine opere: & lapis
 noster naturalis est res quæ per se ipsam na-
 scitur, & non crescit, & non minuitur: & lapi-
 des naturales sunt autum viuum, auripigmē-
 tum, sal armoniacum, sulphur: hi sunt natu-
 rales et spiritales. & lapis herbalis nō potest
 esse, quod si nascatur & non crescat, et natu-
 ralis nascitur & non crescit: quia si cresceret
 non esset inter eos diffusio. Acetū, vīna, des-
 sunt medicinæ nostri lapidis naturalis, et vti-
 litates nostri lapidis naturalis nō possunt
 numerari: quia aqua nostri lapidis naturalis
 indurat mercurium, & trōgit omnes res sicut
 spiritalis. & inter spiritalem & naturale sunt
 due differentiæ: prima differentia est, quia na-
 turalis statim operatur, & spiritalis non nisi
 in termino statuto: sed hic lapis noster est pri-
 mi corporis et operatur in grossis rebus, et
 reddit eas in modum suum: quia si nō dimitt-
 teret grossas sicut erant, nō eueniret inde o-
 pus quod venit: quia lapis noster naturalis
 quamuis non operetur nisi in subtiliādo cor-
 pora, et traheret de sua natura ad aliam, satis
 suffice-

sufficeret. et hîc dicimus nostra verba secre-
ta, et nō est mirum si omnino nō reuelamus,
et si quis videt miratur.

*De quatuor mendacijs, & de allenian-
do corpora.*

Modò dicam tibi magnum mendacium;
et non credas. Accipe mercurium, et misce
cum igne tui lapidis, & statim erit rubeus, et
semper diligent se. Et hîc dicam tibi magnū
mendacium: Accipe de mercurio pondus v-
num, & de igne lapidis quartam partem pon-
deris, et de aqua lapidis medietatem quanti-
tatis mercurij, et mitte in furno calido, et sic
vade agitando et miscendo. Modò dicam ti-
bi magnum mēdacium: Accipe mercurium
et incorpora eum cum quatuor elementis, et
cum cupro, cum sapientia, & habebis magi-
sterium, et non dicam tibi magis. Modò dicā
tibi magnum mendacium: Quādo sublimas
aliquod corpus eum commixtione spiritus
sublimati, potest p̄ijcere vnum super decē;
magis quā illud quod nō est sublimatum.
Et istud corpus pręparatum bis plus valet
& quotiens sublimas totiens lucraris ad pro-
ijciendum vnum super decem, & quanto ma-
gis allenies tuum corpus, magis valebit. hoc
verum est quod magis valet alleniatum quā
ponderatum. Vtere hoc libro, & eris Domi-
nus totius mundi.

*De lapide vero, & quòd magisterium est
sempiternum. Cap. XII.*

IN nomine Domini: Dixit Abuali Abincà-
ne, mitte capitulum istud duodecimum
in quo est noster lapis. Incipio & dico,
quòd lapis noster non est aliud nisi capilli, o-
ua, sanguis hominis, oua gallinarum, capilli
hominis: & non mittas capillos nisi pueriles
virginesque, & sanguinem de iuuenibus, &
oua nisi de albis gallinis, & nigris, & gallo per
manente cum eis: quia sine gallo nihil valét.
Stercus equinum debet mutari in vnoquo-
que mense: sed magisterium non est nisi diui-
tibus & sapientibus, & qui non habet non o-
peretur. hoc pertinet regibus & altioribus:
quia hoc magisterium est sempiternum.

Primò mercurius induretur.

Primum quod debes facere in hoc magi-
sterio est, quod indures vel sublimes mercu-
rium, & hoc primum debet esse in magiste-
rio: Munda corpora quando vis mittere in
eis spiritus: quando habes induratū mercu-
rium redige eum in calcem, & postea solue
eum, & redige eum in suam materiam: & sub-
lima eum si potes eum indurare: fac in-
de puluerem, & illum pulue-
rem mitte in tuo ma-

gisterio.

Solutio

Solutio salis armoniaci.

Quando vis soluere salem armoniacum solue hoc modo, in budello porci cum aqua. quod facis fac suauiter, & non festinanter: quia alexir nil valet in mercurio indurare videtur, subtilitatis sub & intelligentia magistri.

De sulphure rubeo.

Et sulphur rubeum est vtile in hoc magisterio, & aliud non valet tantum.

Calx cupri de laminis grossis.

In quantum grossiores facies laminas cupri ad faciendum calcem, magis valet. Verum est quod quanto magis operaberis in hoc magisterio, magis volueris operari: Verum magisterium est quod tibi dixi.

De vrina.

Vrina debet destillari multotiens, & est fortior aceto.

De ablutione calcis & commixtione alexir.

Quando abluis calcem laua multotiens, & postea incorpora eam cum salibus vel dentibus: quia quanto magis abluis, magis alba efficietur: & mitte ibi aliquem spiritum. ad album magis valet cuprum, ad rubeum, plumbum: stannum ad album, ferrum ad rubeum: sed cum ferro non opereris.

Quando vis miscere alexir nullus te videat.
hoc est verum, quòd quãdo aliquis facit quòd
debet, accipit quod debet.

Demodulis.

Totum magisterium est in commixtione
spirituum, quando misces vnum spiritũ, ter-
tius non deterioratur. Ergo non feci in hoc
libro modulum, scilicet transiectamentum.
Sed dicã in hoc capitulo: Dixit Abuali Abin-
cine: Hoc capitulum est bonum, & qui nescit
facere totum magisterium: quia sunt quidã
qui faciunt aurum & argentum, & non pos-
sunt bene operari: & quidã faciunt aurum
& argẽtum, & sũnt acres, & ad ista omnia va-
let transigere: sed ante debes mollificare
corpus illud quod vis transigere cum rebus
fortibus, cum vrina puerorum, & aceto, & sa-
le armoniaco, & alijs salibus quò volueris, &
non mollifices multum ne valeat minus ma-
gisterium: Et si est aurum, est acre, cito frangi-
tur. Ideo est necesse vt soluatur multum cum
rebus fortibus subtus stercus equinum: & in
hora soluendi, id est mollificandi vel in hora
fundendi, est opus magno magisterio, quod
non habeat ignem multum vt deterioretur,
sed paruum vt soluatur. Dico tibi, quòd quã-
do vis facere vas aureum, fac primum de ce-
ra illud vas & postea cooperi de terra magi-
sterij, & sicca ad solem vt multũ indurescat:
sed

sed prius fac foramen aliquod, & postea pro-
 jice in ignem, et egredietur cera: & per illud
 foramen mitte aurum siue argentum. Mo-
 dus Morabetinorū hōc modo est: Fac centū
 aut ducentos modulos cere ad modum Mo-
 rabetinorum, & cooperi de terra admodum
 de canna longa quadrata, & facies ibi forami-
 na unde egrediatur cera, & intres aurum, &
 projice inde ceram cum virgute ignis, & mit-
 te aurum siue argentum: postea frange terrā,
 & inuenies tuos morabuntur et ita facies de ar-
 gento. Sed si sint quadrati de argento, fac si-
 gna eodem modo. Accipe de mercurio subli-
 mato & misce cum cupro, & iacta de alexir,
 & habebis magisterium. Modulus efficitur
 tribus modis: modulus per astronomiū, aut
 modulus ad hōc magisterium, & modulus
 ad anellarios. Quanto magis sublimes auri-
 pigmentū, magis valebit: quanto magis sub-
 limabis sulphur, magis valebit: quanto ma-
 gis soluas salem armeniacum, magis vale-
 bit: quanto magis albescas sal alcali, magis
 valebit. Modò dicam tibi quomodo debes fa-
 cere modulum moraburti & denariorum:
 Habeas partem ferri, & mitte super terram,
 et facies rotundum & planum, & scribe si-
 gnū, modum et litteras: & ita fac quòd crea-
 toris sit in medio, et deorsum nomen regis,
 et in circuitu millesima: & ita debes fa-
 cere, quod morabunt bene exeat formatus, & con-

cauus, & ita facies in superiori parte, vt possit legi facies tabulas auri: & scindes quantum morabunt fuerint, & parum minus, & mittes in modulo: & alius modulus desuper, & desuper dabis ter cum martello. Prima percussio parua, secunda grandis, tertia erit parua, & habebis morabunt bonos. Sed si vis proijcere in modulo, facies ferrum quadratum decem palmarum in longitudine, in latitudine manum vnā, & facies foucas in modum morabunt, & facies in circuitu, & habebis cinerem & sal, & cum vrina puerorum facies pastam, & implebis ex ea modulum: & quando erit recens desuper, signabis de aliquo morabunt, & ita facies in alio modulo: & inter morabunt & morabunt, mittas vnā pennam anseris, vt possit inde currere aurum de fouca in aliam, & inunge ambos modulos postquam sicci fuerint, & implebis de auro vel de argento.

Explicit Dictio prima.

INCL.

I N C I P I V N T C A

*pitula secunda Dictionis
quæ sunt sex.*

In primo capitulo tractat de re subtili facere altam: Ibi etiam tractat de mercurio indurando, & de incorporatione mercurij cum corpore minori.

In secundo capitulo tractat de leui re facere ponderatam, & de vtilitate sublimandi, & de lauatione.

In tertio capitulo tractat de mutatione Colorum.

In quarto capitulo tractat de mutatione elementorum: & de molli facere durum, & de tribus in hoc magisterio inquirendis: & quæ & quot sunt in hoc opere necessaria: & de corporibus quæ se elongant vt ære, plumbo, & septem salibus, & alijs quæ huic operi sunt necessaria: & quod bortus non nominatur inter sales, & quod marcasita, nec litargirum, nec alchizaram, nec mirtum non habeas. & de Geber, & Maurieno non credendo, & de electuario contra fumum & foetorem magisterij: & de vnguento contra vulnera ex magisterio prouenientia: & de mercurio indurando, & de Luna conficienda.

In quinto capitulo tractat de mutatione, scilicet de duro facere molle, & de molle facere durum, & de elementis.

In sexto capitulo tractat de mutatione nature totius rei.

Expliciunt Capitula.

I N C I P I T D I C T I O,

secunda cum virtute Dei.

C A P V T I.

IN nomine Domini, Dixit Abū
li. Abincine: Modò dicam hanc
dictionem & sua capitula planè,
si Deo placuerit. Primum capitu
lum huius dictionis est de subti
li refacere magnam, et dicam omnes ratio
nes suas per directum. De ære volumus face
re aurum, quia ubi nimis est combustum, vo
lumus facere quòd non sit multum combu
stum: & ubi non sustinet ignem, volumus ut
sustineat: & ubi in terra peioratur, volu
mus quòd non peioretur: & sicut diximus
de cupro, ita est de omnibus rebus, scilicet
de sex. Sed de nostro lapide quod magis va
let, est quod primum diuiditur de corpore
non bono, & spiritus crescit paulatim. & mo
dò

Nō dicemus de mercurio indurando. Mercurius debet hoc modo præparari, sicut nos facimus: quia primum lauamus, postea solui-
mus, postea induramus, postea incorpora-
mus cum ære, & facimus inde argentum, &
nulla lupa est illa melior. Sed ante mittimus
alexir, & sal armoniacum solui-
mus: ideo quod
attenuetur materia & auripigmentum subli-
mamus, & sulphur eo quod minuat de forti-
tudine, & totum hoc dicimus, ut faciamus
de subtili bonum, & ita de omnibus rebus i-
deo explicamus, istud capitulum. & laude-
tur Deus.

De rebus leuibus facere ponderatas.

Cap. II.

Dixit Abuali Abincine: Hic dicam quo-
modo facimus de rebus leuibus pon-
deratas, & de ponderatis leues: de leui
ponderatam, sicut de cupro, quando misce-
tur cum mercurio est cuprum magis pond-
ratum quàm sit mercurius, & ita erit si sit mi-
xum cum aliquibus illorum, quæ se ele-
gant: sed quando æs bis sublimatur, efficitur
magis albū, & miscetur cum malo granato:
& hic sunt verba quæ præcessores nostri di-
xerunt: quia quotiens sublimatur mercurius
magis solito, toties lucratur mercurius. Mo-
rabunt primum verbum, est lauatio cupri, &
loquor ibi latum verbum: quod lauatio cu-

pri est: vt redigamus cuprum in suam priorē naturā, & redigamus in aurum viuum, & sulphur, & illud aurum viuum, & sulphur, volumus tantum lauare, vt sint verē aurum & sulphur, vt possimus inde facere aurum aut aliā naturam: & ideo facimus illud ascendere, vt reuertatur tenuis & leuis, & damus eis ignē cum sublimatur, donec sit album aut rubēū: si rubēum mittimus in sublimationē fermentum & ignem lapidis, vt nimis coquatur, & cum magno calore, & cum magis coquitur ad rubēum, magis valet: & vt sit album lucramur humiditatem, & nō mittimus ibi ignem multum: & coquimus erudum de natura albi: quia nullū est hoc magisterium, nisi reuertantur naturæ.

De rebus duris facere molles de coloribus. Cap. III.

DIXIT Abuali Abincinæ, modō loquar de duro facere molle, & de coloribus nigris facere albos, & ē conuerso. Colores reuertuntur quando corpora fiunt tenuata, leuius reuertuntur, nos miscemus colores rubeos in albis coloribus: idem in corporibus dealbatis: res albas cum igne scilicet rubeo, & magna sapientia est in mutatione colorum: quia tinctorēs sciunt hoc, & mirum est mittere colorem per vim, & crescere in pondus, & hac de causa dicunt nostra
stra

Erin alexir tingens: quia tingit quod volumus sine augmentatione sui ponderis. & magnum est mutare colores: & intelligebere.

De rebus mollibus facere duras, & de figurativis nominibus operis, & de quatuor speciebus, & de septem corporibus, & de septem salibus, & de tribus ceris.

Cap. IIII.

DIXIT Abuali Abincine: Dicam in hoc capitulo de molli facere durum, & cur: Et fit tribus de causis, prima per mutare naturam, & facere tenuēque ita sunt tres rationes, cur durum facimus molle: quia mollificare magnum est: ideo magna tibi dicam. Factum est quod quis facit per opus manuum suarum in hoc magisterio sunt tria inquirenda. Primum subtilitas animæ, & opera manuum, & arbitrium: sed arbitrium habet necessarias diuitias, sapientiā & libros: quia si accipis æs, & vis indurare & incerare, necessariam habes rem frigidā & calidam: Calidam per incerare, & frigidam per stringere, & rem siccam & humidam per mollificare, & siccam per durificare. Et quia tu vis incerare, ideo misce de re calida & humida magis, quā de frigida & sicca.

Et radix istius verbi est sapientia nestrarum;
 & mutatio. Habeas de carnibus, scilicet de
 de porco, arietina, gallinacea, asinica, anatina,
 leporina arogrilli, & comede de qua vis
 & habeas panem triticeum, ordeaceum, panem
 siligineum, & panem milij: hinc est opus
 alexir li tu intelligis. Sed hoc est verbum singulare.
 Debes habere de quatuor spiritibus, scilicet aurum viuum, sulphur, auripigmentum,
 sal armoniacum. Et debes habere de vij. corporibus,
 scilicet aurum, argentum, ferrum, mercurium, stannum, æs, plumbum: &
 debes habere vij. sales, quæ sunt sal nitri, haarsæ,
 sal gemma, sal alcali, sal commune, alumen, vitreolum:
 & debes habere de tribus lapidibus, cera nigra, alba, rubea: & debes habere
 de vrina puerorum, sed distillatam, & de dentibus diaboli,
 & de stercore equino, & de stercore humano, & de plumbo alcoso,
 liæ acetum forte: sed de nulla marcasita, nec de litargirio,
 nec de virgis alchizaram, nec de granis mirti, non inueniam
 in domo tua: quia in die qua inueniam, ipsa die cremabo te,
 & hoc dico, quod non credas Geber. Nec ro nec Mauriæno;
 hunc librum habes, & munu teneas: quia illuminabit te.

Els

Electuarium contra infirmitates que perueniunt ex magisterio.

Fac hanc medicinam, & non timebis fumum: quia hæc acuit sensum, & non dimittit ut odores malum faciât in corpore: Hęc sunt galanga, nux muscata, piper longum, spica, folium anacardinum, fu, meu, falle, balauſtia, xall. reubarbari, æqualia pondera: violę, rosę, absinthium, succus oliuarum, grana leuisticinia, & grana plantaginis, scariola, semē portulacę, grana purgata de butefis, de melonibus, de cucurbitis, de pipinellis, semen lactucę, semen herbę sanę, sariles quattuor, ana pondus vnum, musci media nouena ponderis, & vocarum sex pondera: omnia tere & conficias cum isto sirupo, scilicet polipodij duas vncias, radicis fœniculi, petroselini, & de tarde piperato scabamū, radicis apri ana vnciam vnam, squinanti vnam vnciam, liquiritij, yſopi, fœniculi, anisi, caladrelli, caltas, ana vnciam vnam. Coque, fac syrupum: & pastam facias, & misce in sirupo stecados incuscutam, ana vncias duas. Accipe quōtidie in mane quatuor arenticos, & ille syrupus auferet omnes infirmitates huius magisterij, & non timebis, nec de auripigmento, nec de aliquo fumo.

Vnguentum contra aduersiones.

Sed si cadat de corporibus in vno corpore extra, fac hoc vnguentum ad vngendum, non timebis. Recipit auri viui vnciam vnam, blanci vnciam mediam, litargirij quartum vncie, viridis vnum arentium, sarcocollæ tres arentios, aloes epatici quatuor arentios, olei rosacei vnciam semis, ceræ albæ vnciam mediam, tragacanti, gummi arabici, malum vobiscum, alfoba, seminis lini, sandalorum ana, duos arentios. Quæ sunt terenda, tere, scilicet species, & gummas solue in abuiam cum malo vobisco, & alfoba, & semine lini, coniunge cum cera, fac vnguentum, & in loco combusto corporis tui vnge bis vel ter, vel quater.

De collirio.

Et si de opere ceciderit in oculo, fac hoc alcoholum, quod recipit agrestæ succum: pone super cuprum, & misce tuciam, & tere, & fac alcoholum: & si opus fuerit mitte, & sunt multæ species, quas numeramus in libro corporis. Sed quando vis indurare mercurium, vide quod olla sit calida, & facta ad modum oui, & perforata in tribus locis minimis perforaminibus, & si ipsa, et cæt. Sed de frigida non posset indurari mercurius. Accipe de cupro, & fac de eo calcem, & albesce

besce eum sale armoniaco, & de alijs salibus
& descende eum per botum barbatū, & subli-
ma mercurium, & induresce, & in corpora
cum ea, habebis argentum, quotiēs sublima-
bis magis valebit.

De quatuor elementis. Cap. V.

DIXIT Abuali Abincine. Dicam in
hoc capitulo de quatuor elementis,
quæ sunt ignis, aqua, aer, terra, & cum
istis quatuor perficitur opus nostrū,
& sunt radices nostri magisterij: & dicemus
in loco suo præparamenta istorum elemen-
torum.

De mutatione naturarum rerum.

Cap. VI.

DIXIT Abuali Abincine: Ratio om-
nium rerum est, quod mutantur extra
naturam suorum, quod est mutare de
vna natura in aliam: sicut facimus de
cupro platam, de plumbo aurum, de mercu-
rio durū, de ferro mōlle, de sulphure rem vo-
lantem: & totum hoc verbum philosophicū.
Et si ita non mutaretur, nō perficeretur opus
istud: quia sicut philosophi dicunt: Mutatio
est sapientia magna, & res q̄ mutantur, mutā-
tur in vnū de tribus modis: per meliorē, per
peiores, aut per eius simile: si est per alium
simile, nihil valet, sed peius est perditio: si
per meliorem bonū est: Ergo hoc magisteriū

debet mutare per melius. Explicit sextum
 Capitulum, sed ante dicam aliquid, quando
 misces corpus cum spiritu, prius mitte cor-
 pus, & postea spiritum: & si bene non sit præ-
 paratum, corpus non coniungetur cum spiri-
 tu, & non festines magisterium.

Explicit Dictio secunda.

INCIPIUNT CA- PITVLA DICTIO- nis tertiæ quæ sunt quinq.

In primo capitulo tractat de præparatio-
 ne corporum.

In secundo capitulo tractat de præparatio-
 ne elemētorum, & de tribus resinis, id est de
 tribus lapidibus, & de tribus legibus de re-
 sina, & lege Domini, & de quatuor elemen-
 tis.

In tertio capitulo tractat quomodo præpa-
 ratur spiritus, & quod elementa quandoque
 dicuntur spiritus, & spiritus elementa.

In quarto capitulo tractat de præparatio-
 ne alexir, & quot sunt quæ ibi ponuntur.

In quinto capitulo tractat de præparatio-
 ne fermenti, & sponsalitij, & quid sit leuamē,
 & quid sit sponsalitiū.

INCL.

I N C I P I T D I C T I O

*tertia cum virtute Dei.**De preparatione corporum.*

C A P V T I .

DIXIT Abuali Abincine: Modò tractabo in hac dictione de capitulis de quibus tractaturus sum: Primum capitulum de preparatione corporis. Sic præparatur corpus per fortitudinem salium, per fortitudinem lapidis, & spirituum, & aceti, & cum alijs rebus. Præparatio sua est sublimare eum, & mutare in naturam primam, & in aliam naturam altiore: Hęc est explanatio prima præparationis corporum.

*De preparatione elementorum &
de tribus resinis.*

Cap. II.

Dixit Abuali Abincine: præparatio elementorum habet resinas tres: de vnaquaque fac legem: Vna lex dominum, alia lapidum, alia herbarum. Resina est lapis: lex dominus est. Lex lapidis est opus quod faciunt de auro viuo & de auripigmento: lex herbalis est lapis capillorum. Elementa

præparantur in diuisione illorum, & in præparatione singulorum: ignis in parte sua, terra similiter, aqua similiter, aer similiter: quia illi mittunt animam, & præparabimus præparationem illorum. Hæc est autem præparatio.

De præparatione spirituum.

Cap. III.

DIXIT Abuali Abincine. Hic dicam præparationem spirituum, quæ est ut subtilies in quantum potes: & ut quam citius poterit intret in corporibus. Spiritus ita præparantur: Salarmonia cum soluitur & sublimatur: Aurum viuum sublimat se, & facit se puluerem, & induratur, & soluitur: Auripigmentum sublimatur & comburit corpora: sulphur sublimatur, & comburit corpora magna combustionem: iam diximus quomodo præparatur spiritus.

De præparatione alexiris.

Cap. IIII.

DIXIT Abuali Abincine: In hoc capitulo tractabo de præparatione alexiris, quæ sic præparatur, quando coniungunt elementa: lapidis & spiritus, & fermentum & corpus minus. hæc est præparatio alexir, sed quomodo præparatur modo dicemus: Ad alexir solis mitte terram & mercurium, aerem, ignem, fermentum solis, &

& de corpore plumbi, aut aliud. Ad alexir de luna mittit terram, aquam, aerem, fermentum : & ita mittunt in prædictum aurum viuum, & fermentum lunæ & cuprum, aut de corporibus alijs.

De leuamine & sponsalitie quid sunt.

Cap. V.

DIXIT Abuali Abincine: In hoc capitulo exponam quid est leuamen, quid sponsalitium : Leuamen est res quam mittunt in alexir, vt reducat corpus maius in eandem materiam de qua est fermentum : sicut sol, sicut luna : Et de alia res non potest effici fermentum, nisi de sole aut de luna : sed fermentum ita præparatur : Fac eam calcem, & ablue, & solue, & mollescunt, & indurescunt, vt sit de prima materia, & miscetur benè cum corpore minori. Sponsalitium est quando miscetur spiritus, & elementa cum fermento & corpore. Præparatio est singulariter post præparationem istam.

Explicit tertia Dictio.

I N C I P I T D I C T I O

*quarta, & cur præparatur
corpus, & de duobus bo-
nis verbis.*

Primum capitulum tractat cur præparatur corpus, & quod alexir capit etiam in corpore non præparato, & de indurâdo mercurio, & quid sit vas ferreum in quo induratur mercurius: qđ prius fumigetur exterius fumo Saturni, & similiter fumigetur interius ipso fumo. Multum ibidem tractat de mercurio: & quod magnum corpus in quo proijcitur alexir non est sublimandum: & qualiter Geber seducebat aduersarios: & de ponderibus.

In secundo capitulo agit cur præparatur spiritus: agit ibidem de spiritibus, id est sale armoniaco, sulphure, auripigmento: & quare dicuntur spiritus, & de simulatis nominibus elementorum.

In capitulo tertio agit, cur est lapis noster, & quia cum aqua lapidis soluantur corpora, & mercurius induratur.

In capitulo quarto agit quid sit alexir, & cur est: agit etiam de interpretatione alexir.

Incipit

I N I P I C T D I C T I O Q V A R T A

*cur præparatur corpus, & de duobus bonis
verbis. C A P. I.*

DIXIT Abuali Abincine: Iam locutus sum in Dictione prima: Si est magisterium. In secunda dixi, si est quid est. In tertia quomodo est: in hac verò dicam cur est. Primum quod dicam cur præparatur corpus. Corpus ideo præparatur, ut spiritus possit cum eo citius coadunari leuius: quia si corpus bene prius non præparetur, nil valeret: non idèò ut tollas fortitudinè nostri lapidis: quia quanuis corpus non præparetur bene coniungetur, & corpus minus præparamus, ut misceamus cum fermento: & necesse est, ut præparemus: quia si non præparetur, non coniungeretur cum fermento: quia fermentum est purum. Modò dicam qualiter te debes custodire, dum opus facis de malis hominibus, non opereris corà omnibus quando vis indurare mercurium. Mitte in ferro calido, quando sublimas sulphur, aut auripigmentum: nō aperias alutel, donec sit frigidum: & ita facies quando sublimabis sal armoniacum, non remaneat: quia corpus minus quod vis coniungere cum fermento, & fermentum quod non sit sublimatum & induratum, et melle tactum bis vel ter: quia hoc est quod dicit Geber: Si lapis noster est

sanguis, aut capilli, aut oua, operamini cum eis: Si meus lapis venit melior quàm vester, magis valet meus, et ipse non operabatur cum alio, nisi cum capillis, et sanguine, et cum ouis: sed sublimabat corpus, & spiritum, & fermentum multotiens, & ita eos seducere & intellige. Modò dicam tibi verba bona: accipe cuprum & fac illud calcem, & fac illud album, & multotiens solue, & habebis argentum. Modò dicam tibi bonum verbum, in ponderibus vj. & vj. & media vj. hoc est dicere. Sexta de corpore, sexta de sexta de spiritu, media sexta de sexta de elemento.

De preparatione spirituum: & quòd elementa vocantur nominibus spirituum, & è contrariò.

Capitulum II.

Primùm dicam tibi cur sunt spiritus. Spiritus sunt vt imprimetur corpus, vt possit coniungi cum anima, & spiritus sunt corpora, sed habent differentiam cum alijs corporibus: quia sublimantur ista & non alia: & dicuntur spiritus: quia nulla res potest sublimari sine spiritu: quia lapis aliquis non ascendit, si tu non facias eum ascendere cum manibus, aut cum alia re, & ita de alijs corporibus, & ista ascendunt per semet ipsa, & spiritus soluantur leniter, & faciunt soluere alia, & cremant, et infrigidant, & sic.

ficcant, et humidant, & quandoque vocant istos spiritus quatuor elementa, et nominant quatuor elementa lapidis, scilicet terram, aquam, aerem, ignem. quandoque nominibus quatuor spirituum figuratiuè, et secundum nomina spirituum mittunt, et nominant quatuor elementa in alexir, et ita quatuor elementa lapidis, scilicet terram, aquam, aerem, ignem nominant nominibus spirituum. Vnde multi decipiuntur, et dicunt, aurum viuum, et sulphur, et auripigmentum, et sal armoniacum, et qui vident istam elixir, putant propter illa nomina quòd de illis constet, et illa mittere laborant in hoc opere, et non inueniunt magisterium. Sed tu fili non intendas ita magisterium: quia vbi inueneris auripigmentum, mitte in loco suo ignem lapidis, et quando inueneris sulphur, intellige aerem, et quandoque ignem, et sal armoniacum non solum intellige terram, aurum viu. aquam, et aurum viuum quandoque per se.

De lapide cur est. Cap. III.

Dixit Abuali Abincine: Dicam in hoc capitulo cur est lapis noster: Lapis noster est per tingere per fortitudinem: per sustentare ignem, per facere de malo bonum: cū aqua sua soluuntur corpora, & induratur mercurius, & hoc est de fortitudine sua, & suus ignis

non diuiditur ab aliquo loco vel corpore. magnam valetudinem habet lapis noster. Si rex cognouisset, seruaret sicut plas: & lapides preciosos. Benedictus Deus: quia non iuit ostendere nisi philosophis.

De Elixir cure est, et quomodo interpretatur. C. III.

Dixit Abuali Abincine: Hic dicam, cur est alexir: Alexir est res quam iactamus super corpus maius, vt mittat rem de sua natura in aliam. Alexir dicunt quando miscent ibi corpus minus, & spiritum, & elementa, & fermentum: & de omnibus fit confectio vna, & propter hoc est alexir. Alexir verbum Græcū, & diuiditur in ic xir, & vult dicere magnus thesaurus. Et dicunt quidam, quod ic est melius, & xir census: xir verū est quod est census: & ita est (vult dicere) melior de thesauris.

Explicit dictio Quarta.

Capitula dictionis quinta, quæ sūt xxxix.

Primum capitulum agit de Ære.

Secundum cap. agit de naturis plumbi, & de effusione cupri, & de terra magisterij, & de caputijs, & de artificiosa effusione cupri, & furno faciendo, & plumbo necessario in magisterio, & qualiter efficitur balcher & acceron, id est vermilio.

Tertium capitulum tractat de stanno, & de eodem indurando, & facere album: & de
boto

boto barbaro, & luna artificiali, & de luna nostra.

Quartum cap. loquitur de allotone, & qualiter fit aurichalcum, & de cognitione auricalchi.

In quinto cap. agit de arsenico, & de lapidibus, & de metallo.

In sexto cap. agit de ferro, & de cuneis, id est formulis faciendis, & de metallo.

In septimo cap. agit de auro, & eius muneribus, & de falso auro, & de cognitione auri, siue sit bonum per vij. signa, & de fermentis, & de auro obrizo, de natura ferri, & de natura auri naturalis, & de capucio ad aurum, & de præparatione auri acris, & quòd statim frangitur, & de aqua, & quòd media libra argenti vii. redigitur ad 3. vncias post sublimationem & solutionem, & de his quæ sunt in auro, & prosunt dæmonibus, & tolsico, & alijs.

In octauo capitulo loquitur de argento lapidis, & eius naturis, & quæ differentia est inter argentum naturale & artificiale, & de notitia argenti, si sit petræ, aut herbæ, & qualiter fit argentum de medicinis, & de indurando eo, & mercurio: & de olla ferrea tribus foraminibus perforata, & qualiter fit terra magisterij: & de calce cupri facta cum sale armoniaco, & descensa per botum barbarum, & mixta cum mercurio sit argen-

tum : & de ponderibus alexir Lunæ, & de cognitione istius argenti, & eius effusione, & fermenti.

In nono cap. tractat de marcasita.

In 10. cap. tractat de plumbo alcofoli, & eius virtutibus.

In 11. cap. tractat qualiter fit sal alcali, & de naturis & vtilitatibus eius, & quomodo dealbatur.

In 12. cap. tractat de sale nitro, & de eius solutione.

In 13. cap. tractat de sale gemma, et de natura eius, et vtilitatibus.

In xiiij. tractat de sale communi, et quòd mercurius stringitur cum sale armoniaco, & de vtilitatibus salis communis, et quòd pro sale communi induratur mercurius, & quòd non lauetur mercurius cum aqua dulci, sed cum salsa, et quòd pars vitę intelligas aquam de vij. salibus.

In xv. cap. tractat de vitriolo, & de eius naturis: ibidem tractat de duobus aluminib. s. hyameni, et magra, de alumine hyameni et eius vtilitatib. & naturis. Ibidem etiam tractat de sale baurac. Et quia suppositum egeri statim in aqua soluitur, in ipso valde agit ibidem, quòd sal per vitrum intelligatur terra, per vitriolum similiter terra, per sal commune terra, per sal alcali aqua, per sal gēma oleum, per alumen oleū, per baurac ignem.

In

In xvj. capitulo tractat de sulphure et eius naturis : et qualiter habeant ignem de sulphure qui durabit semper, aut per biennium : & quòd sulphur intrat in calce facienda tantum : & quòd multi ponunt sulphur pro lapide, & de aquila, & gallina, & quòd lapis huius magisterij vnus est. Agit etiam de correctione filij, & quòd secretum verum huius magisterij est sanguis, oua et capilli : et hi sunt veri lapides, et non alij, quamuis alij nominentur. Agit etiam de correctione filij, et quòd argentum viuum potest colorari cum sulphure, et de luna coloranda in solem, et quòd sulphur rubeum non est nisi de subtus terra, et de probatione sulphuris.

In xvij. cap. tractat de auripigmento, et vbi dicimus mitte auripigmentum, intelligatur ignis, et quòd quatuor sunt quæ se sublimant, auripigmentum, aurum viuum, sal armoniacum, et sulphur, et qualiter per nomina spirituum intelliguntur elementa.

In xvij. capitulo tractat de sale armoniaco, et quòd sal quidem armoniacum fit de aqua, et quòd per magnas partes frangitur, melius est in hoc opere : et quomodo soluitur armoniacum, et quòd in multis magisterijs prodest sal armoniacum, et quòd aurum quod inuenitur in arena, est melius quàm illud quod fit de herba, et de indurando mercurio, et quomodo corpus acrum preparatur.

In xix. capitulo tractat de lapide qui non est lapis, & de lapide naturali, & de foetente lapide, & de ponderibus Solis & Lunæ, & quot modis dicitur mercurius, & de cognitione mercurij naturalis & artificialis, & quomodo fit metallum, & quòd de argento viuo mixto cū cupro fit argentum, & de natura æris & argenti viui, quòd quando sublimatur fit calidum & siccum: & de cōcordia inter inimicos, & de indurando mercurio.

In xx. cap. tractat de capillis, & quòd aqua capillorum indurat mercurium, & quales capilli intrant in magisterio ad habendū lapidem, et quòd botus barbatus fit cum terra magisterij, & aqua salium capillorumq;.

In vigesimoprimo capitulo tractat de vrina, et quòd alia vrina non intrat in magisterio, nisi puerorum: agit etiam de stercore hominis, et quòd sterlus intrat in magisterio in multis, et de sudore hominis.

In xxij. cap. tractat de ouis, & quòd alia oua non intrant in magisterio, nisi de gallinis permanentibus cum gallo.

In xxiiij. cap. agit, quòd nullus sanguis intrat in magisterio nisi humanus.

In xxiiij. capitulo agit de vitro, quòd vitrum necesse est in magisterio, & de cognitione vitri crudi aut cocti: & in quibus vasis seruantur medicinæ, et quòd seruātur in vitro

D I C T I O IIII. 113

vitro magis valet alio: & in quibus vasis seruantur elementa, & in quibus seruetur vrina, & sanguis, & de mercurio, & alijs sublimandis in vasis terreis.

In xxv. cap. tractat de pāno lineo, & quòd nullum alut el ponas ad ignem, nisi sit prius coopertum terra magisterij cum panno.

In xxvj. capit. agit de stercore equino, & quomodo præparatur stercus equinum.

In xxvij. cap. tractat de aceto, & quòd cū aceto potes pastare terram magisterij.

In xxviii. cap. agit de atrogongis: ibidem agit, quòd cuprum fundatur cum fortitudine barchinorum, agit de auricalco, & quòd ferrum non soluitur, neq; plumbum alcofolis, neq; vitreolum.

In xxix. cap. agit de his quæ per ordinem in magisterio sunt facienda.

Q V I N T A D I C T I O

de tribus generibus Aeris.

Cap. I.

Dixit Abuali Abincine: In hac dictione dicam radicem huius libri, & loquar talia, quæ nunquā alicui reuelata fuerunt: dicemus per deza, per habubede, per habuahabez, per xina, per achomar, per mozram, per zalema, per alhuaxi, per aelge, per nostro femorralab, abimaz alfarabi naturas specieh

rum, & incipiam capitulum cum virtute Do-
mini: Cuprum est in tribus modis: cuprum
Herminium, cuprum Naturale, & cuprum
Nauarræ. Et natura illius calida & sicca, &
non est multus calx sôus: & est in eo humi-
ditas: & ideo funditur. Et secundum Philo-
sophos quos dixi, est cuprum de auro viuo
grosso, & de sulphure rubeo cocto in ven-
tre terræ per centena annorū: sed nō cocto
tantum sicut aurum, & non est combustum
sicut ferrum, & ideo est leue ad mutandum
adhibitum hominis: & est magis propin-
quum argento quā auro: quia habet de sul-
phure plusquā de auro viuo. Et cuprum
est rubeum, & est album, & quando percu-
tis, sonat, & melius est. Et vide ne opereris
cum cupro herminio in hoc magisterio. Et
cuprum herminium est nigrum, & multitu-
do sulphuris quæ est ibi confundit eum: &
ideo non poteris eum lauare, nec album fa-
cere: quia non potest dealbari nisi per mul-
titudinem auri viui: & aurum viuum est ar-
gentum, nisi quia argentum est magis co-
ctum in ventre terræ per centena annorum.
Et adhuc dicemus naturam suam in suo lo-
co: & si tu percutias cum martello in cupro
isto herminio, sonabit ad modum rei com-
bustæ: & melius est rubeum & album. Et
sunt quidam qui de isto solo faciunt argen-
tum, et non est bonum: quia tantum deal-
bant

bant eum : & postquam albificant eum , & non miscent, ibi mercurium non est naturale: & dicam in loco suo quomodo faciunt.

De quatuor generibus plumbi, & de fusione cupri, & de terra madefacta.

Cap. II.

Dixit Abuali Abincine: Loquar tibi fili in hoc capitulo de rebus necessarijs, & non dicam tibi superfluitates , & dicam tibi naturam plumbi. Plumbum est in quatuor modis, plumbum mixtum cum stanno, & plumbum naturale, & plumbum de enchachia, & plumbum gessuri, & est natura sua frigida & sicca, & est petra Saturni: & frigiditas sua est ibi magis quàm siccitas , & est ibi multa humiditas secundum philosophos supradictos. Plumbum est de auro viuo grosso, & de sulfure grosso, & est magis de auro viuo quàm de sulphure, & non est multum coctum : ideo remanet molle , & soluitur statim: & quia argentum viu. est ibi multum est magis de natura auri: nisi quia aurum est de pulchro auro, & de sulfure pulchro, & hoc est de grosso auro viuo. de grosso sulfure spisso, non claro, & aurum est coctum, & illud est crudum: & qui scit preparare leuiter mutat se in naturam auri, & plumbum melius est magis ponderatum, & quando scindis eum

h 2

est album, & quando percutis, non sonat: & quando fundis, tardè in frigidat se. Et postquam incepimus dicere de effusione, dicemus de effusione cupri, & postea de plumbo: & dicemus de effusione vniuscuiusque corporis in suo loco. In fusione cupri est magna scientia, & non est vt omnes sciant: quando vis fundere, fac ita: fac capucium de terra magisterij, & modò dicam tibi terram magisterij quomodo efficitur. Accipe de terra rubea, et tere multum, et mitte ad Solem, & desicca, & massa eam cū vrina puerorū, & adiūge sal assatū & contritum, et diuide per partes, & iterū sicca: et quādo fuerit bene sicca, pista eā: & munda eam cū taracantaro, et pulueriza ad modum farine, et habe de malo nobisco, et trahere inde aquam in hunc modum: Bulli aquam, & mitte ibi de malo nobisco, et mitte ibi per noctem, & cola, et habe de albumine ouorum: et sit aqua in quadruplum quā sint albumina ouorum, et sit ibi media de parte octaua cineris de quercu: et pista, & misce ibi de capillis hominum minutatim incisis, & quando pistas, misce fortiter. Et sunt qui faciunt cum alio magisterio, sed hoc magisteriū est melius: & si vis magis leue percooperire ollas, aut per aliud cooperire, accipe de terra supradicta, et vidē quòd terra ista sit de natura terræ, quæ se pectat et conglutinat, et misce cum capil-

capillis: et pasta eam, et de modo quem supradiximus est bona per facere caputia, et per botos: et ipse modus est bonus per cooperire omne quod diximus. Sed tu fac capellos in hunc modum: accipe de illa terra quam fecisti cum ouis, et fac caputium in latitudine, et per circuitum duodecim palmarum, aut ad modum quem volueris, et habeat in altitudine tres palmas, et dimitte siccari, et facias aliud quod habeat per circuitum 6. palmas, & aliud quod habeat per circuitum tres palmas, et aliud quod habeat per circuitum vnam palmam, et aliud quod habeat minus, vel magis sicut tu vis; et fac de illis multa, ad minus quinquaginta aut sexaginta, et de totis materiebus, et fac in hunc modum, in fundo grossa: et postea attenuando, et in superiori grossa: et quando volueris fundere cuprum, fundo in hunc modum: habe furnum cum quatuor barchinis ad minus duobus, et sint bene sani, et fac furnum secundum quod sunt barchini: et fac in medio vnam foueam descendendo inferius, et habeas de carbone, et mitte in illa fouea, et accipe capucium, sed fac ei coopertorium, et in medio de facto habeat quantum pugnus vnus, vt sit ponderatum, et non erigat eum calor ignis, et fac in medio quinque foramina, vnde aer egrediatur ad modum digiti rotundi,

& ampli, & fac desuper vnde capi possit cum forficibus, & vas coopertum mittes in foueam: & facies de cupro partes, libra vna de duabus libris: postea calefacies & mittes ibi partem cupri, & calefiat ibi tam diu, quod sit rubeum, & proijcies partem aliam, & sit ibi donec sit rubeum: & ita facies, donec totum cuprum sit fusum. Et si vis facere maiestatem, aut aliud, non abstrahas ab igne, donec ipsum proijcias: quia non est in corporibus quod festinatus indurescat, hoc est propter sulphur quod est magis in eo, quam in alijs. Ita funditur cuprum. Et plumbum tantum est, leue ad fundendum, quod non tractabo: & vide quod non accipias de plumbo anthachi: quia plumbum anthachi est de terra salsa, & plumbum quod inde exit est combustum, & sonat quando percutitur, & est nigrum, & non de bono colore: non mittas in tuo magisterio. Plumbum bonum est illud, quod quando percutitur non sonat, est albi coloris, & est pulchrum: & statim funditur, & illud est bonum in hoc magisterio. Et dicā tibi prius res quas faciunt de plumbo: de plumbo faciunt blanchetum, & acerton;
 ● & ita faciunt blanchetum.

De

De blancheto & acerton quomodo fiat.

Accipe de plūbo, & incide ad modum digiti, & habe tanallam vnū, & perfora per circulū vnde mittas filū, & fac foramina in plūbo inciso, vnde mittas fila, & fila illa trāseant per tanallā, & mitte ibi acetū, & vide quòd non fila tangat acetum, & pendeat per foramina tanallæ plumbū: & cooperi os eius, & sepeli subtus stercus per septem menses, & inter tres menses discooperi, & trahe plumbum ad Solem, & florem quem inuenies in plumbō rade cum cultro, & congregabis: & illud erit blanchetum: postea reduc plumbum ad tanallam, & sit ibi per alios tres menses, donec totum sit album, & de plumbō faciunt acerton: comburunt eum cum pauco de auro viuo.

*De quatuor generibus stanni.**Cap. III.*

Dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo tractabo de natura stanni: Stannum est in quatuor modis: primus modus vocatur Taliconi: alius modus vocatur Calhi: alius Cerob: alius modus est quem dicunt Vnoc. Isti modi intrant in hoc magisterium, sed vnus est melior altero. Stannum melius est album & croceum: & quando

percutit, sonat, Talicon est, quod graue soluitur. Et cerob est sicut*: et sunt quidam qui stringunt stannum, et dealbant, et faciunt inde multa opera: et illi qui negant magisterium, putant quòd faciamus nos sicut illi, et nesciunt illi magisterium nostrum, id est dominium totius magisterij nostri. Et dicemus nostrum magisteriũ, et dimittemus alia, sed dicemus quomodo illi dealbant stannum, et quomodo indurant: faciunt de eo calcem, et lauant et fundunt, et vendunt eum pro argento, et quod nos facimus de cupro cum argento uiuo, postquam descendimus de boto barbato, magis valet quàm argentum naturale, et non valet tantum quoduis argentum de alexir: Et stanni fusio est leuis, et ideo non tractabo: quia sicut plumbum funditur: et scias in veritate, quia magna sapientia est in argento quod facimus de cupro. Sed dicam tibi obscure: intellige si vis, sed quod dixi tibi, quod obscurum tibi dicerem, totum est in descensione boti barbati.

De allatone quod fit duobus modis & tuthia & aceton.

Capitulum IIII.

Dixit Abuali Abincine. Et dicam in hoc capitulo de Allatone. Allaton est res mixta de cu-

de cupro, & tutia, & secundum magisterium venit allaton: quia allaton est duobus modis, vnum cum tutia, aliud cum ateron, & est melioris coloris, & non potest bene operari: & illud de tutia non est tam boni coloris, & melius operatur: & magistri cognoscunt differentias amborum. Et modò dicam quando se facit vnaqueq; de maneriebus. Accipe de cupro tres libras, & mitte tres vncias de tutia, & efficietur allaton. Et si tu accipias sex libras de cupro, & laues cum sale & aceto, & facies in cinerem foueas, & ponas ibi tutiam cribellatam, & accipe cuprum, & solue: postea accipe duas libras de tutia, & fac puluerem & paltam, & fac panes: & desiccabis, & postea tere, & proijce in cupro quod fecisti, & proijcias omne simul in foueam quàm fecisti, habebis bonum allatonē. Et in alijs multis modis faciunt hoc. sed allaton quod faciunt de acecon, faciunt pulcrum & lucidum, sed non est tam bonum ad operandum: quia acecon habet in se calorem nimium. Acecon est lapis quidam leuis, de calore cineris inuenitur suprà mare: & vocant eum arthochis acecon, & Arabici Azauene. Verùm est quod azauene teritur, & puluerizatur admodum farine, & faciunt inde panes rotundos admodum vnciæ & dimidiæ, & desiccant: postea puluerizant, & proijciunt duas vncias super libram cupri, & efficitur pulchrum allaton.

Et si vis scire quale est de acertō: & quale est de tutia, calefac, & mitte eum in mercurio: si efficitur de colore suo, est de acerton: si nō est de tutia.

Quod filius biberet aquam frigidam mixtam cum feruento. Cap. V.

Dixit Abuali Abincine: Accipe de aqua frigida, & misce cum feruenti, & bibe, & scies magisterium: Respondet Abuzalem: non bibam: Dixit pater, Ergo non dicam tibi magisterium. Respondet filius. Non curo, quia ego scio magisterium. Accipiam de sanguine humano, & præparabo, & projiciam super cuprum. Respondet pater. Bibe de aqua, & ostendam tibi præparare capillos & sanguinem et oua. Dixit Abuzalemi: Hæc aquam non bibam, quia ego scio oua præparare, et projiciam vnum super xx. et fiet argentum. Dixit Abuali, Quid valet tibi si nō scias lauare, nec calcem facere, nec lauare nec soluere, nec indurare, nec incerare, nec sublimare? quia quamuis lapidem agnoscas nescies operari. Dixit Abuzalemi: eia iam bibi aquā: et dixit patri suo, rogo qd' reuertaris ad pristinum statum magisterij. Iam dixi quod in hoc capitulo tractarem de metallo: Metallum faciunt duobus modis, & non sunt nobis necessaria aliqua de metallis in hoc magisterio. Finio itaque capitulum istud.

De

De sex generibus ferri. Cap. VI.

Dixit Abuali Abincine. Ferrum efficitur in sex modis, ferrum de Landolum, & ferrum de Aldeua, et acetum, et ferrum de India, et ferrum grossum: & primum. Modo dicemus differentias vniuscuiusque, et dicemus in vnoquoque quod conuenit dicere, ferrum de Landelū, est ferrum forte, sed molle: de illo faciunt martellos, et fossores, et falces, & omnia opera de illo ferro faciūt enclū, et hoc iterum ferrum per ferire: sed nō est bonum ad sciendū, et non intrat in hoc magisteriū: ferrum de Aldeua est grossum, & nō est bonum ad operādū: acerum est per acuerre ferrum de Landelum. Ferrū de India scindit magis quā aliud ferrum: ideō quia calor magis est in eo quā alijs, et magis scindit quā alię maneries, quę se elongant: sed opus habet calefactione, aut ad ignem, aut ad solem. In acerto habetur multum de sulphure, nisi hoc esset de natura, esset de illo de India. De ferro multa alia possem dicere, sed in hoc loco non dicam, nisi quod conuenit, & nullum de ferris intrat in magisterium, sed seruit magisterio, & species de suis speciebus, sicut fimus de cauallo & acetū: sed bene posset preparari vt ingrederetur in magisterium, & fieret corpus. Et dicam quomodo debet preparari, sed non cures de eo, & ferrum nō tunditur nisi grauitur, & cū magno magisterio, & ita funditur.

De fusione ferri.

Accipe de ferro Indiæ, aut de ferro Aldeus, aut de ferro Deladelum, & claua eum extrahere: & fac ei caputium de terra sicut faciunt cupro, sed fortius: sed prius iacta ferrum in sale armoniaco soluto, & in aceto subtus stercus equinum per mensem, & mitte in vrina puerorum per xv. dies: & abstrahere, & erit molle. Et pone eum in caputio, & funde eum cum magno igne, & quam citò funditur, tam cito potes facere magisterium quoduis. Si vis in maiestibus aut potes eum infrigidare, & facere calcem sicut dicemus, & est ferrum non equale, ideo dixi tibi, hinc totas quatuor maneries, sed de primo & grosso nodum sum locutus: & sunt in istis manerieb. de grossa, & prima materia. grossam materiam potes cognoscere in illo ferro quod est plenum de stario, & quando mittis in ignem, nigrescit: & quod est de subtili materia, & est contra istas maneries: quia statim efficitur rubeum, & non est nigrum nec scoriosum: & quando vis facere modulum, facias de ferro de Landelum, & non habeas de ferro fulloso: quia ferrum fullosum est de Alchudaua, & cum vis facere cuneos fac de ferro Landelum: & quando vis fodere fode cum ferro Indiæ: & olla quam facies ad induendum mercurium, sit de ferro Ladelum, & hoc ferrum multum confert: faciunt inde forcipes & cannas de barchinis, & quotquot sunt

sunt necessaria in magisterium. Metallum est leue ad fundendum, ideo nō dixi quomodo soluitur, sed fit de cupro & plumbo, & iam diximus de cupro, & in plumbo, & stanno, & in latone, & metallo, & in furno.

De auro quod est multis modis, & quod aurum de alexir est in tribus modis, & de auro & argento falso.

• Cap. VII.

TR Actabo in capitulo de auro. Aurum est multis modis, naturale, magistrale, xarchi, zafri, obrizi, coloris, & multis alijs modis: & est ibi de acri quod non potest operari: & illud quod est de alexir valet magis: & istud est in tribus modis, de petra capillorum, de petra sanguinis, & de petra ouorum: & non potest esse aurum de illo lapide. Faciunt quidam falsum sicut argentum falsum: quia stringunt, indurant stannum & dealbant, & dicunt esse argentum. Sic faciunt de auripigmento sublimato, & mittunt subtus sterco, & miscent ibi sal armoniacum, & incorporant cum cupro descendēdo per botum barbatum, & cum mercurio rubeo: & dicunt quod est aurum.

De vij. signis ad cognoscendum aurum.

Modò dicam tibi, vt cognoscas aurum cuiusmodi sit. Primum in solutione, secundum in lapide, tertium in pōdere, quartum in ore,

vt gustes , quintum in igne, sextum in sublimatione, septimum in fusione. Et in vnoquoque eorum est magisterium tentandi. Si vis scire cuius naturæ sit aurum, funde cum salibus, & si soluetur, est de magisteris: Et si vis eum tentare in lapide si est de quinto, aut de sexto, aut de octauo, aut de medietate, aut de tertio: aut de quarto, secundum quod est iudicabis. Et si vis tentare ad pondus, vide si est leue aut ponderatum magis alio: & si est, est de lapide, si sustineat omnes alias tentationes. Si vis tentare ad ignem, iacta in ignem. Si permanebit in colore suo, est aurum: sin autem, est falsum aurum. Et tenta in sublimatione puluerizatum cum alijs speciebus: Si sublimatur, ita quòd antè non fiat calx, nec lauetur. Et si facias eum puluerem, & proijcias in altidel, & sublimetur: scies quod est de nostro auro. Et in fusione est magna scientia: quia quando fundis debes videre si ferueat, aut non ferueat. Si ferueat, est de nostro lapide, & in gustu potes cognoscere falsum, & extrahi. Et modo dicam diuersitates, vt tentes cuiuscunque lapidis, sit de nostris lapidibus. Quando fundis & feruet, vide si sonat: & accipe de sanguine vnciam vnam, & iacta in tribus de auro: & vide si incorporetur, & abstrahere ab igne: & vide si indurabitur: & si auget in colore suo rubedinem, & si auget in pondere: Si autem

tem

tem non facit ista prædicta, non est de lapide isto. Item accipe de aqua capillorum quartam partem vnciæ, & de suo igne vnam vnciam, & de auro quod sit de magisterio nouem vncias, & funde, & vide si ferueat: quando feruet projice ibi aquam prædictam, & ignem: & vide quia si incorporatur & sonat, est de nostro lapide: Sin autem, non est de lapide illo. Tentatio cum ouis. Tentatio ouorum est leuis. Accipe de igne ouorum, & projice super illud aurum quod est de suo lapide: quia non potest magis de igne sustinere: & si est contrà, scias quòd non est de isto lapide. Quando vis facere fermentum vide si aurum est de magisterio vnde tu facis fermentum: & vide cum quo lapide, & cum illo lapide operare magisterium. Et nisi cum illo lapide fieret, non cōiungeretur magisteriū: & si accipias de auro quod non sit de magisterio, potes mittere vbicunq; vis in loco fermenti. Vide quòd tibi dixi: quia aurū de magisterio debet scire cum quo lapide operatum est, & cum illo lapide operare tu in magisterio tuo: & intellige hoc, quia magnum est quod dico, quia in fermento est totum magisterium, & magis valet operari cum fermento de magisterio, quàm cum fermento auri naturalis: Quia si projicias de naturali vnum super decem, potes projicere de auro magisterij vnum super mille:

Et vide si misceas aurum naturale cum auro magisterij ad fermentum, & cum lapide cum quo magisterium fuit operatum, cum illo operare in magisterio vbi mittis fermentum. Si quis acciperet aurum obrizum, & proiciat cum sale armoniaco per tres dies, postea faciat calcem, & præparet eum ad fermentum, valet magis quam aliud aurum absq; illo de magisterio. Et radix verbi istius est, quod accipias de auro magisterij per fermentum, & operare cum lapide, vnde fermentum illud operatum est: & si non accipias de alio auro, postquam tentaueris, & aurum exarchi non mittas in magisterio tuo.

De natura ferri.

- Hic dicam de natura ferri, est calida & sicca: & siccitas eius est maior omnibus alijs quæ se elongant: & ideo non potest fundi nisi cum magno magisterio: & ferrum est factum de auro viuo grosso, & de sulphure rubeo lapidoso, grosso.

De auro naturali & de occultis naturis eius.

Redeamus ad aurum naturale: Natura eius est calida & sicca, & quantum habet ferrum de natura siccitatis & duritie, tantum habet aurum bonam naturam: Et aurum efficitur in ventre terræ de viuo, bono & claro, & nitido claro, & de sulphure non multum rubeo, & cocto

& cocto cū ratione: & ideo nos præparamus aurum viuū, & sulphur quod est in plumbo de grossa materia facimus pulchrum & splendidum, & de materia auri, & coquimus cum nostro igne lapidis per directum sicut decoquit sol aurum in ventre terræ. In effusione auri est necessarium bonum magisterium, vt facias caputium sicut suprā diximus, & mittas in furno, & cum duobus barchinis calefacias vt oportet cum carbone bono, qui non statim redigatur in cinerem. Et dicam tibi de auro quod statim frustratur quomodo mollicatur, & dicemus de præparatione multorum aureorum: Quando inueneris aurum de hoc magisterio nimis acre, scias quod habet hoc de multo igne: & quandoq; per oleum quod non mittunt ibi per directum, sed detrimētum quod euenit propter oleum, non est tantum quantum quod venit per ignem: Et præparatio, id est emendatio solis corrupti propter malum ignem, vel oleum, præparetur cum argento viuo, & aqua lapidis, & cum re frigida & humida, sicut dicitur. Vnde illud aurum quod est acre cum quo lapide operatum est, si cum capillis præpara cum argēto viuo & aqua lapidis: si cum sanguine, præpara cum sale armoniaco solutio, & cum aqua: si cum ouis, præpara cum aqua sola. Vbi audis dicere aquam, scias quod est aqua lapidis, & præparabis hoc modo:

Accipe de auro libram vnā, argenti viuum
mediam libram, sublima, argentum viuū
ter indura, & solue vsq; redigatur ad tres vn-
cias. Accipe de aqua capillorum quatuor vn-
cias, & bulliant ambo insimul, & projice ibi
aurum & mitte subtus sterco equinum per
dies octo: trahē ibi & mitte aquam: & simili-
ter ita fit ibi per alios octo: & aufer de mer-
curio medietatem, & funde, & erit pulchrū
& bonum vt aurum preciosum. Et quando
vis præparare aurum exarchi præpara sicut
dixi: & aurum quod est confusum propter
oleum, præpara in hunc modum: Accipe li-
bram vnā auri, & projice ibi mediam librā
aquæ, & stet in stercore per quindecim dies:
trahē & funde, & erit pulchrum aurum: & v-
tilitates auri iam dixi per medicinam in li-
bro corporis & naturas absconditas auri,
modò dicam, Deo volente: In auro sunt na-
turæ absconditæ quæ prosunt toxico, aut illi
qui percussus est ferro, & pueris nascentibus
si quando natus fuerit teneat, non timebit
dæmonem: & si prægnans mulier biberit,
non abortabit. Si projiciant super ignem &
faciant fumum fugiunt sortes, si facias de
eo puluerem, & bibas cum vino,
valet ad ventrem: & in-
telligo.

De tribus generibus argenti, & de eius
natura. Cap. VIII.

IN hoc capitulo tractabo de argento, & de eius virtutibus. Argentum diuiditur in tres partes, Argentum naturale: argētum nostri magisterij, scilicet petrale, & argentū quod faciunt per vim medicinarum, & meli^{us} est de nostro lapide. Natura argenti est frigida & humida, & est factum de argento viuo multo, & de paucō sulphure, & totum argentum non est de vna natura: quia naturale magis est frigidum, quā est illud de nostro lapide: & illud de nostro lapide est magis frigidum, quā sit illud quod faciunt de medicinis. Et si vis cognoscere si sit naturale, petrale, aut de nostro magisterio, modō dicam tibi: Funde ad ignē, & vide si minuat^{ur}, & vide si faciat scoriā. Si non minuit^{ur}, nec facit scoriam, scias quod est de magisterio, & v^{er} breuiter dicam, omne temperamentum quod facis ad aurum facias in argento. Et modō dicam tibi argentum quod faciunt de medicinis: Accipe mercurium, & laua, & sublima bis vel ter: & si potes indurare, indura: & dixi tibi quomodo induratur, & dicam tibi adhuc: Accipe de plūbo alcofoli quatuor libras, & de stanno libras quatuor, & de alio plumbo quatuor libras, & de mercurio abluto & sublimato bis, & affato duas libras: & mitte in olla ferrea quam fecisti ad modum

oui perforata tribus foraminib. & sit calida de fumo istorum : & facias lutum istud per claudere ora ollæ. Accipe ferræ magisterij mediam libram, & de cinere sextam partem libræ, & de sale assato & pistato, octauam partem libræ : Accipe de pilis quantum sufficit : albumina ouorum quod sufficiat ad pistandum, & de aristis lini contritis, & incisis mediam vnciam : impasta eum, & sit rarum, & expande super pannum : cum illo cooperi ora ollæ : & hoc lutum est de magisterio, & mitte ollam intus in aludel postquam miseris plumbum & stannum, & cooperi aludel ac si deberes aliquid sublimare, & mitte ignem multum ad minus per quindecim horas, ad magis per vigintiquatuor horas. Trahe iam induratum, & projice eum in salem armoniacum solutum, & vrinâ puerorum, & mitte subtus sterco per quindecim dies : & postea indura in hunc eundem modum. Et accipe de calce cupri facta cum sale armoniaco libram vnam, & laua cum bonis lauamentis : & distilla ipsum per botum, quod fecisti cum septem salibus : & misce, & funde de mercurio quântum est vna vncia : & pone mediam vnciam olei, & duas vnc. terre : & si vis mittas ibi nihil aliud de lapide, nisi tantum mercurium & cuprum, & habebis argentum bene coloratum, & bonum ad operandum : & hoc est melius magisterium, & hic liber est
melior

melior alijs. Et hoc argentum cognoscitur in sonitu effusionis, & nulla est differentia inter istud & naturale. Et quando vis fundere argentum, ita funde sicut cuprū: & fermentū quod mittis de argento sit sicut de auro, & de quali opere erit fermentum, de tali opere opereris.

De V. generibus marcasite, & non intrat in magisterio. Cap. IX.

Dixit Abuali Abincine. In hoc capitulo tractabo de marcasita: Marcasita est multis modis, argentalis, & de auro, plumbalis, & de cupro, & de stāno: & nulla istarum est necessaria huic nostro operi: sed melior est quæ sit de auro. Si quis operatur peiorat magisterium suum. Dico tibi, quod non opereris de Marcasita: & dixi de naturis corporum: & dicam tibi modò de medicinis.

De plumbo Alcofoli & eius utilitatibus. Cap. X.

Dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo tractabo de plumbo alcofoli quod est in multis maneriebus: & non intrat in nostro magisterio nisi tantum ad inducendum mercurium, sed prodest per alcofol: Oculos sanat, & curat quædam quæ sunt in palpebris ad modū lenticulæ, & auget visum.

Qualiter fit sal alcali.

Cap. XI.

DIXIT Abuali Abincine: In hoc capitulo tractabo de sale alcali. Alkali est herba quedam, a qua abstrahunt sucū, & faciūt inde sal: & dicitur Sosa: & est viridis cum magno folio in longitudine medij palmi, & spinosa multum. faciunt foueam subtus terram, & extrahunt succum de ea, & implent foueam de illo succo: & illa est sosa, & color eius cinericius, leuis: sed non multum perforata, tingunt inde pannos, & cum aqua eius & cum aqua de gallis tingunt nigrum. Sosa est calida & sicca, & non multum calida & multum sicca: & miscetur ad soluenda corpora cum alijs salibus, & per indurare per emollire: & est vna de septem salibus, quæ intrant in hoc magisterio. Sed si vis dealbare, fac in hunc modum, accipe de sosa libram vnā, & pista & solue, & misce de aqua in duplum, & bulli cum aqua donec redigatur ad libram vnā, & mitte de aqua, & fac ita septies vsque quo alba sit sicut sal gemma, & mitte ad ignem donec sit sicca, & serua grana, quia granosa efficitur, & alio modo dealbant, sed ista est melior.

Caput

C A P. XII.

DIXIT Abuali Abincine; tractabo de sale nitro, quod fit septem modis: Vnum quod afferunt de Sicilia, & de India, & de *Egypto*, & de Herminia, & de Seduna, & de Andeluz, & de Allodua: & vnumquodque istorum est calidum & siccam, & est ibi magis de siccitate, quam de humiditate: & est ibi sal de albo colore, & de cinericio colore, & de nigro, & de rubeo, & de viridi: & melior est albus. Quando frangitur, apparet intus sicut petra ultra modum alba: & soluit cum fortitudine alterius salis, scilicet salis gemme, aut salis communis: & solutio fit cum multa aqua calida, & sunt qui mittunt in vrina puerorum distillata, & bulliunt per tres dies ter in die: & mittunt subtus stercus, & dimittunt ibi per octo dies, & totum hoc postquam puluerizabitur: & sunt qui mittunt in aquam calidam, & bulliunt: & mittunt subtus stercus per octo dies postquam puluerizabitur: & soluitur quocunque modo velis, & sal nitri valet: Prodest in multis, quia si vis fundere cuprum mitte de eo parum, & in alijs multis prodest, & est de septem salibus. diximus virtutes
salis nitri.

*De sale gemma & eius natura.**Cap. XIII.*

Dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo tractabo de sale gemma. Sal gemma est multis modis, scilicet multum albū, & de colore cineris, & nigri coloris, & melius est albū. Natura eius calida & sicca, & sua siccitas est multa, & intrat multum in hoc: & habet fortitudinem in ablutione & in multis locis in magisterio, quia soluunt cum eo & indurant, & est de septem salibus. Et si quis non habet de alio sale, manducat de eo, & faciunt inde multa magisteria. Et quia longum est enumerare, dimittimus, & dicemus quod pertinet ad magisterium: sal gemma lauat multum benè & soluit eum in aqua.

*De sale communi & eius utilitatibus.**Cap. XIIII.*

Dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo tractabo de sale communi, qui est multis modis, scilicet de subtili & leuiter induratur: & qui est grossus non teritur, nisi ad molam, & qui est ad modum aque non induratur. Melior de istis est quod leuiter induratur & soluitur: & modo dicemus quomodo intrat in hoc magisterio: Intrat sal commune in lauamentis, & in solutione, & induratione: si quis accipiat de sale communi, & misceat cum aqua, & non cum alio, & lauet

lauet inde quodlibet corpus tantum valet,
 ac si lauaret cum alijs salibus, & dealbat cor-
 pus, & lauat & mundat. Si quis accipit de sa-
 le armoniaco, & soluit cum aceto, & lauet
 cum eo mercurium valet multum ad strin-
 gendum. Natura eius est calida & sicca: &
 ideo non induratur, & est ad modum aquæ,
 & hoc est humidius quàm alij sales, eò quòd
 induratur & existit siccum, & est magis sic-
 cum quàm alij sales, & est de vij. salibus, &
 nullum conuiuium est bonum sine ipso: &
 in isto sale est magna virtus: quia potest sub-
 limari, sed parum: & combustus ad ignem
 potest commisceri cum terra magisterij, &
 non possem valorem istius salis enarrare:
 & mittunt de eo in furno, vt teneat ipsum
 calidum: & si quis facit furnum cum barchi-
 nis ad fundendum, oportet vt mittat ibi de
 eo aliquid: quia citius funditur corpus, &
 de illo sale solo faciunt pastam, & mittunt in
 medio mercurium, & ponunt in ollam fer-
 ream, & dant ei ignem cum fumo stanni, &
 plumbi, alcosol: & propter hoc induratur
 mercurius, & facultates istius salis multæ
 sunt. Quod non possē dicere de alio sale, qui
 non induratur, possumus operari sicut cum
 alijs, & hoc magisterio: & cum aqua salsa fac-
 tum opus, si non habes de sale indurato: &
 mercurium non laues cum aqua dulci: quia
 aqua dulcis auget eius humiditatem, & a-

qua falsa facit perdere humiditatem, & facit eum prope spiritum. Quando audis nominare Sapretum in hoc libro, scias quod est de aqua vij. salium, & volo tibi dicere aquam, vbi soluuntur vij. sales. Et sunt quidam qui dicunt Sapretum per aquam lapidis.*

De quatuor generibus vitreoli, et eius natura.

Cap. XV.

Dixit Abuali Abincine: Tractabo in hoc capitulo de vitreole, Vitreolum est multis modis: est vitreolum quod dicitur Calcarrar: aliud quod dicunt calcadiz: aliud quod dicunt calcant, & mutat se secundum loca vbi fit: & aliud quod dicunt Ixili: & hoc est melius omnium, & facit se album sicut sosa, sed non se soluit omnino: quia est terrenale, & est de vij. salibus, & color eius est croceus & trahit ad nigredinem. Natura eius calida & sicca: & calor non multus: intrat in hoc magisterio, sed non tantum sicut alij sales lauat & soluit.

De duobus aluminibus et eius utilitatibus et naturis.

Alumen est duobus modis, hiameni, & magrani: hiameni est album, & stringit, & magrani est rubeum, & non intrat in nostro magisterio ad album: hiameni intrat in multis locis, & sunt in eo utilitates multæ: quia mittunt in lauamento: quia fortiter lauat & bene,

bene : & in solutione, & in sublimatione, & indurare , & in mollicare & incerare, & in multis magisterijs intrat: & melius hoc alumen hiameni, quia est album , & purum, & lucidum : & diuiditur per crustas, & in calidis locis nascitur. Natura eius calida & sicca, & prodest ad tingendum pannos, & non est locus eius vt dicamus: & est de subtili materia. & est prope spiritus.

De baurach et eius natura.

Est baurach sal currens, & est magis de subtili materia quàm alij sales, & est naturalis sicut armoniacus. Natura eius calida & sicca: baurach est in multis modis: baurach de pane, de aqua, baurach de mena: baurach soluitur & non intrat in hoc magisterio, nisi baurach de mena, & est tantæ fortitudinis: quod albescit corpora, et lauat et soluit, et facit omne opus, quod faciunt alij sales cum maiori fortitudine. Iam tractaui de omnibus salibus, sed dicam quod intelligunt per sales in magisterio, per sal nitrum terra: & quando dicit solutum, dicit aquam: per sal alcali, aquam: per sal gemma, oleum, per sal commuue, terram, per vitreolum terram, per alumen oleum.

*De sulphure & eius natura, & eius vtilitatibus,
et de veris lapidibus philosophorum:
et de correctione filij.*

Cap. XVI.

In nomine Domini dixit Abuali Abinci-
ne: Incipio capitulum xvj. Tractabo de spi-
ritibus, sulphur est de spiritibus: & est cali-
dum & siccum, & non habet multum colo-
ris: sed frangit omnia corpora, & facit pulue-
rem & comburit, & sublimat se, & ideo est
spiritus, & faciunt ex eo multas res: & non
intrat in nostro magisterio nisi in calce faci-
enda ad solem: & monstrabo tibi vt semper
habeas ab eo ignem. Accipe de quatuor
spiritibus de vnoquoque vnciam vnā, &
de calce martis vncias duas, & de lucernis
vnciam mediam, & de felle de haneca me-
diam vnciam: tere omnia & mole, & mitte
subtus stercus equinum, scil. diebus 50. ab-
strahe & tere, & cum aqua soluta de bau-
rach misce, & pasta, & remitte subtus ster-
cus per triginta dies, & abstrahe & misce
cum media vncia de felle tartuet: & habeas
de cupro, & fac de eo circulum rotundum,
sicuti folium de folijs astrelabri, & vnge de
isto vnguento intantum quod nihil rema-
neat de vnguento siccando & vngendo: &
postea incende eum cum igne, & ille ignis
non extinguetur in sempiternum, & quāto
magis

magis proijciatur de aqua, magis accendetur: & non intelligas quòd semper indunt, nisi tantum quantum fuerit pondus circuli: quod si feceris illum circulum de duabus vncijs, durabit per biennium, & intellige. Et quando dicunt magistri: Accipe sulphur & fac hoc, & hoc, & hoc: scias quòd sulphur nō ingreditur in nostro magisterio, sed nominauerunt sulphur ad significandum per lapidem eorū: sicut multi qui significant per lapidem suum auripigmentum, & alij marcasitam, et alij litargirum, & alij argentum viuum, & alij magnesiā, & alij aneca, & alij bestias dicunt: & non dixerunt nisi vt absconderent magisterium. Et qui dicunt accipe lapidem qui non est lapis, & sulphur quod nō est sulphur, de auripigmento quod non est auripigmentū, non dicunt nisi vt abscondant magisterium: & nullus illorum dilexit magis filium suum quā ego dilexi te: quia illi non curant de nominibus: quia lapis eorum vnus est: & veniunt stulti & operantur sicut inueniunt in libris suis, & non possunt attingere ad profectum: dicunt, quia non est verum magisterium. Et quia dicebant quòd philosophi erant mendaces, & non erat verum magisterium: ideo composui librum istum, & illuminaui cæcos, solui catenatos, & intelligi feci quod non intelligebant, & solui ligaturas: & dixi tibi cum vir

tute Domini secretū philosophorum, & eorum intentionē. Et ideo iurando tibi, quod istum librum non venundes nisi filio tuo, & filius tuus filio suo, & de generatione in generationem, & detur sapientioribus: quia malum feci quod reuelavi puritatem domini: ideo non reueles, quia dico in veritate, quod nullus philosophorum cum alijs fuerunt operati nisi cum sanguine, & cum capillis, & cum ovis, & hoc est secretum illorum, & hoc est sulphur eorum & auripigmentum, litargirum, marcasita & magnesia, & hoc est aquila, et gallina eorum, & quęcunq; nominauerint, hi sunt lapides eorum. Reuelavi tibi secretum sapientię: scias quod in die qua ista reuelaueris, in ipso die morieris, & si alij des nisi filijs tuis sapientioribus, tu & omnis generatio tua propter hunc librum moriemini. Cum isto libro sis, & nō recedat à te, & fac illū scribere de auro, & abscondere eum, & rogo deū quod non moriaris per hūc librum. Et de sulfure faciunt multa magisteria. Colorant argentum viu. & cum illo argēto faciunt aurū, quia incorporant cum plumbo, & faciunt inde multa magisteria. Sulfur est multis modis, sc. citrinum, & de India venit, et aliud croceum cinericiū, et venit de Albuaria, et est aliud de colore cineris, et alij dicūt Aranici, et aliud quod venit de Burchina, et aliud est nigri coloris, et melius istorum

horum est Indicum in hoc magisterio, et po-
stea Aranici. Et sulfur efficitur in locis mul-
tis calidis, et fontib. et valet multis infirmita-
tibus, et quando miscent cū auro viu. et mit-
tunt super ignē, efficitur rubei coloris, et il-
lad quod dicunt sulfur rubeum non est ve-
rum: quia sulfur rubeum non est in mundo,
quia subtus terrā est, et nemo potest habere:
ideo philosophi dicunt, lapidem suum sul-
fur rubeum. Et sunt qui vendunt in loco sul-
furis rubei illud quod miscent cum argento
vivo, et mitte eum ad ignem, et si accendi-
tur bonum est: sin aut de illo quod miscent
cum argento vivo, quia argentum viu. tan-
tum ei confert humiditatē, quod non potest
accendi.

De auripigmento, et eius vtilitatibus et natura.

Cap. XVII.

Dixit Abuali Abincine, Tractabo in hoc
capitulo de auripigmēto. Auripigmentum
est in multis modis: vnum quod venit de Si-
cilia, et est aliud quod venit de Xeduna, et
aliud quod venit de Albozani, et melius est
quod venit de Alburchen de Sicilia, & est
aurei coloris per partes minutas, quando
aperis ita lucidissimum est quod vix potest
cerni, & est de colore auri obrizi. Natura
eius nimium calida & sicca: quia cremat.
Ideo vbi audis dicere, mitte de auripi-
gmento dico de igne, & non de alio. Et

qui terunt illud, quod adducitur de Xedima, & mittunt in alutem & sublimant & frangunt per partes, & dicunt illud esse de Sicilia, & non est bonum in hoc magisterio. Auripigmentum cremat corpora, & qui operatur illud per rationem, mittit corporibus colorem, sed non prodest in hoc magisterio. Illa quæ sublimantur sunt quatuor, & dicunt quod sunt spiritus: & quandoque dicunt ea esse elementa in multis libris: quia nominant auripigmentum ignem, aut aurum viuum, aquam & sal armoniacum solutum aerem, & sulphur, terram: & quandoque nominant sal armoniacum quod non sit solutum terram: & nos nominamus eos spiritus, & non curamus de nominibus, magis curamus de utilitate. Intellige quomodo se nominant vnum pro alio: & intellige preparationem lapidum, & in auripigmento non habeo multum quid loquar: quia iam dixi quomodo miscent eum ad significandum ignem, & dandum rubeum colorem: & quandoque album. Sunt multi qui cum eo seducunt homines, quia faciunt de eo colorem, & miscent cum cupro: quia est res falsa, non dabo tibi.

De sale armoniaco, et natura, de utilitatibus, et de mercurio. Cap. XVIII.

Dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo loquar

loquar de sale armoniaco. Sal armoniacum est in multis modis vnum quod venit de Ægypto, aliud de India, aliud quod venit de Forperia. Oportet vt multum reserues de sale armoniaco, quòd non accipias nigrum sal, nec grossum, nec aliud quod est fractum per partes minutas, nec puluerizatũ ad modum farinæ, & natura eius calida & sicca. Et primò melius est sal illud quod inuenies partes grossas circumquaq; cũ oris album, quando aperis inuenitur intrus album & tenue, & alij sales non perficiunt in hoc magisterio, & hoc sal faciunt sublimando de aqua tantũ, & adducunt partes magnas. Et aliud sal armoniacum est quod fodiunt, & frangũt per partes: & sublimant eum vt dicant, quòd de illo est: & vendunt eum in similitudinem alterius. Differentia inter ea primũ est album, vt diximus: & istud quando frangis, inuenies nigrum in medio. Et ita soluitur sal armoniacum: Accipe budellum vnũ, et imple de sale armoniaco puluerizato, & bulli ad ignem, et soluitur: tamen vt mittas parum de aqua in budello, & faciunt multa magisteria de eo, per soluere, per lauere, per emolire, & per durare, et sublimare corpora. Et est quidam modus auri quem non diximus in tractatu auri, & est melior alio, & illud quod inuenitur in arena coniungit eum: & aliud est quod nascitur ad modũ herbæ, de nocte lu-

k

cet, in die non videtur: superiacant in eo cinerē; et colligunt eum, et ille qui coniungit eum, et mittit eum super salē armoniacum solutum, valet magis ad duplum, et hoc est de meliori auro: postquā locuti sumus de sale armoniaco, & diximus suas valitudines: sed facimus transitū. Dicemus adhuc parum ad indurandum mercuriū; laua cum sale armoniaco soluto, & sublima eum bis cū sale armoniaco soluto, & mitte eum in alcutia ad assandum, & misce cum cera in duplum, et sit cera bona et munda, et mitte mercurium cum cera in olla ferrea, et habeat deorsum de fumis plumborum, et de stanno, et induresce, et da ignem ad magis per xxiiij. horas, ad minus per xvij. horas: & omne corpus acre de auro siue de argento cum sale armoniaco, et stercore equino præparatur. Et vide quòd de nullo alio sale accipias, nisi de illo de Ægypto: quia alij non prodescent, & non possent solui, sicut et iste: et Algarni dicunt salem istum reuiuiscens mortuos, et aliud vocant mortificans viuos: ideo ad indurandum mercurium magis valet peius, quam bonum: intellige.

De tribus lapidibus, et de ponderibus.

Cap. XIX.

Dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo dicam tibi tres res: Accipe lapidem qui non est lapis, et non est de naturis lapidum, et diuide

vide, et fac de eo spiritum, et animam & corpus, et projice vnum super xx. Secunda, accipe de lapide qui est in montibus, et mortifica, et iacta super medietatem corporis.

Tertia, accipe de lapide naturali qui est perforatus, fetens inuenies super stercora, præpara, et fac de eo ignem et aquam, aerem et terram: et fac alexir, et iacta vnum super 3. et super xxx. et super ccc. vj. et super ccc. xj.

Hic est numerus magistrorū. Modò dicam pondera de prædictis tribus rebus. De prima v. vij. xj. xxj. De secunda ij. iiij. x. xl. De tertia iiij. vj. xvij. xix. Adhuc explanabo tibi pondera ista quinque de quinque, et 7. de septimis, & vndecim de vndecimis, et xxj. de xxj. habebis solem, quinque de quinque, vij. de vij. et xj. de xj. habebis lunam. Accipe decem, et fac corpus. Vide tam breuiter tibi dixi, et planè. Adhuc magis illuminabo te: Accipe pondus, et pondera triginta sex, hæc est maior pars: et quandoque mittunt nonaginta tres, et pondera xl. octo, et xxiij. et pondera xij. et sex, tolle vnum et remanent xxv. figura maiestatis ij. iiij. et iiij. in duobus, et duo in tribus, et quinque in vnum,

terra, aer, aqua et ignis, terra minus, aqua

minus, aer minus, ignis

magis.

k a

De mercurio naturali, plumbali, & stannali.

Dixit Abuali Abincine. Hic dicam tibi de mercurio: Mercurius est multis modis: & naturalis, & de plumbo, & de stanno, & commixtum. In hoc magisterio non est tibi necesse nisi naturalis: quia alij nō prodesse tibi, & si potes habere de mena bonū esset: differentia inter illos aurum viu. de mena: quādo accipis cinerem, & expuis in eo cinere, & mittis in mortario, & iactas ibi de mercurio, & tenuis perdes mercurium, & non inuenies nisi fortē sublimes: & si est de plūbo, aut de commixto, non amittes: sed semper viuet, & iste grauiter induratur: Natura eius frigida & humida, & sublimat se.

Querit filius de eo quod dixit pater in differentijs.

Dixit Abuzalemi ad Abuali: Pater, intellexi omne quod mihi dixisti vsq; modō, & bene intelligo: sed tu dixisti in differentijs in principio libri, quōd totum corpus, quod sublimatur, magis est ibi de calore & siccitate, quā de alia re: & est de natura ignis, & ideo sublimatur. Et dixisti quōd debet esse leue: & dixisti, quia aurum viu. sublimatur, & aurum viu. est frigidum & humidū: ergo quomodo sublimantur. est contrarius igitur quia ignis est calidus, & iste frigidus ignis est siccus, & ille humidus: ignis est leuis, & ille ponderatus: ergo quomodo sublimatur?

quia

quia hæc duo sunt cōtraria. Solutio Abuali Abincine. Hęc verba faciā te intelligere: dixi tibi quòd nullū corpus est, in quo non sit de calore & siccitate, & de frigiditate & humiditate, et in igne non est nisi calor & siccitas, quia est elementum: & de corpore nō dicimus istud esse calidū aut frigidū, sed quod est ibi magis de calore aut frigore, nō quòd non sit cum calore aliquid de frigiditate: & cum frigore aliquid de calore, et ita de siccitate & humiditate: sed il'ud quod magis est in corpore nominatur, et aliud est ibi absconditum: quia fugit à suo contrario, et quod est magis, vincit quod est minus: ideo aurū viu. dicimus, quòd est frigidū & humidū: et tamē est ibi calor & siccitas: & quia est ibi frigiditas magis et humiditas, abscondit se calor & siccitas, et quando mittūt in alutē, et dāt ei ignem, calefcit, et exit calor absconditus, et vincit frigiditatē: siccitas vincit humiditatē, et leuitas nō est nisi de calore et siccitate, et pōdus de frigiditate & humiditate: et postq̃ calefcit & siccatur, facit se leue et ascendit.

Interrogatio filij.

Dixit Abuzalemi: ergo omne corpus quòd est frigidum & humidū, cūm calefcit debet accendere. Respōsi patris. Dixit Abuali, Faceret hoc si esset de materia tā subtili, sicut est aurū viu. Intellexit filius quòd dixit pater

Dixit Abuzalemi: Iam intellexi quod dixisti, modò fac me intelligere pondera prædicta, et ita quæram de te paulatim res, quas non intellexi vsque modo.

De regula ponderum.

Hæc est regula ponderum j. ij. iij. iiij. v. et sic vsq; ad duodecim, et de vno vsq; ad duodecim ad lunam. de vno vsq; ad xvj. ad solem, Intellige hoc. Respōdet: Intellexi quod mihi dixisti, mi pater, in ponderibus.

Querit filius quòd dicat sibi pater magisterium metalli.

Modò dic mihi, quomodo non ostendisti metallum quomodo efficitur? Respondet, ideo non ostendi: quia non est opus in hoc magisterio. Dixit filius: Quomodo non est opus in hoc magisterio? quia tu mihi dixisti: quia quando non inuenirem vitrum, quod facerem cucurbitas de metallo ad destillandum?

Satisfactio patris.

Dixit Abuali: modò dicam tibi quomodo efficitur metallum: Metallum efficitur de cupro, de plumbo & stanno: & de cupro habetas duas partes, de vno scilicet ære, & vnam partem de alio..

De commixtione argenti viui cum cupro.

Modò reuertamur ad argentum viuum: Argentum viu. quando se miscet cum cupro, fugit de

git de eo, quia est cōtrariū ei: quia cuprum est calidum & siccum, & illud est frigidum & humidū: quomodo se sublimat aut se indurat, reuertitur calidum & siccum, & incorporat se cum cupro, & diligit eum & defendit eum, vt non comedat eum ignis, & dealbat eum, & facit eum argentum, hoc est quod dicunt magistri: Mitte pacem inter inimicos, vult dicere, inter Venerem & Mercurium. Sunt quidam qui faciunt hanc pacem cum Ioue & Mercurio ad lunam, sed magis valet nostrum, scilicet cum Marte & Mercurio ad lunam, & cum Saturno & Mercurio mitte pacem ad solem. Et sunt qui indurant mercurium in olla terrea, & mittunt illam ollam in olla stanni, & de plumbo soluto, & sunt qui accipiunt mercurium, & mittunt in olla plumbea, & soluunt stannum, & mittunt de super: & sunt qui iactant mercurium cum plumbo, & sublimant, & nulla istarum est cum ratione. Intellige.

De capillis, et eorum natura.

Cap. XX.

Dixit Abuali: & loquar in hoc capitulo de capillis. Natura illorum frigida & sicca, & intrant in hoc magisterio. Si quis diuidat eos per 4. partes, aqua illorū indurat mercuriū. Capilli sunt in multis modis, de homine grādi, de homine paruo, de mediocri, de bestiis, sed de bestiis nō intrant in hoc magisterio, et

k 4

sunt ibi de pilis hominū, & sunt de colesapi
gra, de colera citrina, & de flegmate, & de
sanguine: & capilli qui intrant in magisterio
ad habendum lapidem, sunt de iuuenib. de
xiiij. annis, qui sunt de sanguine, & de 4. hu-
moribus, & fumus capillorū reddit cuprum
de colore auri. Valitudines eorū multę sūt:
quia faciunt de eis per botum barbatum,
mixti tamen cum terra magisterij. Intellige.
*De vrinia & eius utilitatibus, & de alijs quę e-
grediuntur, & eorum utilitatibus. Cap. XXI.*

In hoc capitulo tractabo de vrina: & in
hoc magisterio non intrat nisi vrina puero-
rum: & distillāt eam sicut aquam rosaceam,
& est bona ad lauandum & soluendum, & in-
durandum, mollicicandum & incerandum:
& primū ad lauandum, & postea postq̃ in-
cepi loqui de superfluitate, loquar omnino
de superfluitate hominis, stercus hominis
est calidū & siccum sicut vrina: sed mūtatur
ista superfluitas secundum commissionem
hominis: quandoq; calidum, quandoq; mi-
nus calidum: quia vrina febricitantium de
febre acuta, non est talis qualis est de egritu-
dine quam dicunt piper & cepas: & perma-
nent ad solem, & faciunt aliquid opus, qua-
le est illo rum qui comedunt portulacas & la-
ctucas: & habent frigus & non operātur, et
ita mutatur stercus eorum. Sed tu scias pro
veritate: quia non dicimus hoc nisi de rebus
medio-

mediocribus inter caliditatē, & frigiditatem, siccitatem & humiditatem : & mediocris est calidus & siccus. Dicunt quidam, quod ster-
cus est lapis, & mentiuntur: quia non est, sed intrat in magisterium in lauare, & in sublima-
re, & indurare, & in mollicicare, & in mortifi-
care postquam est siccum. De fortitudine se-
culi iam dixi tibi: & docui quomodo collige-
res: & acciperes eius valitudines in tractatu
suo. Adhuc dicā tibi de sudore hominis: qui
colligit & miscet cum salibus adiuuat multū
ad dealbandum cuprū. Et in hoc modo colli-
ge: Accipe fustes de buxo, & fac ad modum
cultri, & quando sudat, quis radit & seruat.

De ouis & eorum diuersitatibus.

Cap. XXII.

IN hoc capitulo tractabo de ouis: Oua
sunt de multis volatilibus, de gallinis, de
anseribus, & de perdicibus: de aquilis, de
coruis, de anatibus, de griffio: nulla istorum
intran in magisterio nisi de gallinis: Natura
illorum est temperata: meliora sunt oua de
gallinis, quæ permanent cum gallo: & sine
gallo non intrant in hoc magisterio: sed di-
co quòd non accipias de ouis quæ sunt octo
dierum.

De sanguine & eius natura.

Cap. XXIII.

IN hoc capitulo tractabo de sanguine: & fit
multis modis. Natura eius calida & humi

da, & sanguis de bestiis volatilibus, & sanguis de piscibus, & sanguis hominum: & nullus alius intrat in hoc magisterio, nisi de hominibus: & sanguis hominum non est æqualis. Quidam abstrahunt sibi sanguinem & viuunt, & quidam moriuntur: sicut percussus aut iugulatus aut flebotomatus. Satis locutus sum de sanguine. Melior sanguis de iuuenibus vsque ad xx. annos, vel etiam vsque ad xxx.

De vitro & eius natura, & diuersitate.

Cap. XXIIII.

IN hoc capit. tractabo de vitro: Vitrum est multis modis: Naturale, herbale; aut de aëre, aut de auro, aut de cupro: & videtur secundū qd' est prima natura vitri calida & sicca, secunda frigida & humida, vitrum intrat in hoc magisterio ad seruandas multas res, & ad distillandum & coquendum, & sublimandum, & multis alijs magisterijs quæ numerare non possumus, & melius illorum est naturale: & de elherachi, & albordali, & adtegegadi: quia nunquā coquitur in istis locis vitrum, nisi ibi homo assetur, & non debes accipere de nimis cocto, nec de nimis crudo, nec de herbali: Inter herbale & balharachi non est differentia, inter alarchi, & ista alia quæ fiunt super ignem, non est differentia: quia nota est notitia sua. Si est nimis coctum aut
parum

parum, aut mediocriter, téperabis ita: habe de sanguine columbi, aut de sanguine hyrundinis, aut passerum de portali, & iacta sanguinem super ignem, & vitrum recipiat fumum, ita vt non frangatur, si se facit nigrum, scias quod multum est coctum, si vertatur ad albedinem scias quod est crudum: si fit robum, scias quod est coctum & bonum, & ista temperamenta non sunt nisi in vitro alharach antequam cadat ibi: aut in vitro cichilli, non propter aliud, nisi quod coquitur cum rebus viuis. istud est temperamentum corporale. Modò dicam tibi temperamentum spiritale: Tu scis quod dicit musica: quia voces sunt duodecim, & vnaqueque illarum diuiditur in multis partibus. talis est quod est alexir almagne & alibem, & alhanzar, & albenzar, & hatin aharta minalcaf, & scias quod azir habet sonum altum, albane habet sonum, sed non altum: aliben, habet sonum latum, alhanzar habet sonum longum. de vitro quod est bonum accipe.

*Explicit capitulum xxiiij. Sed antequam ego
incipiam aliud, explanabo tibi
in quo vase conseruentur medicinae.*

Metalla.

Cuprum in quo vis permanet.
 Plumbum similiter.
 Stannum similiter
 Auricalcum similiter.
 Metallum similiter.
 Ferrum similiter.
 Aurum similiter.
 Argentum similiter.
 Marcasita similiter.
 Plumbum alcofoli similiter.

Sales.

Alcali quod non est solutum fit vbi vult:
 & quod est solutum, & ita quod sit album in
 metallo, & quādo perfecero hoc capitulum,
 explanabo de vnoquoque.

Sal nitrum est necesse quod serues in or-
 deo: si autem sit solutum mitte in vitro, & sit
 sub terra in fimo.

Sal gemma non solutum, sit vbicunq; vis,
 solutum sit in cinere.

Sal commune sicut cæteri sales.

Vitreolum sit vbi vult.

Baurach, quod non est solutum, sit in co-
 rio ligato: quod est solutum sit in vitro, sub-
 tus terra.

Spiritus.

Sulphur quod est sublimatum sit in vi-
 tro subtus stercus: Quod non est sublimatū,
 vbi vult.

Auri

Auripigmentum quod est sublimatum sit in vitro subtus stercus: Quod non est sublimatum in pisside lignea.

Sal armoniacum quod est sanum mitte ubi vis, sublimatum in vitro, solutum in metallo, pulvis eius in corio ligatus.

Aurum viuum crudum in vase terreo vitreato, aurum viuum combustum similiter, sublimatum in vitro, induratum in metallo, solutum in vitro, induratum secunda vice in vitro: & scias quod hoc quod seruatur in vitro magis valet de alijs.

Lapis scilicet pili.

Pilos quando sunt remolliti in salibus, debes seruare in vitro aut in metallo: & quando vis eos diuidere per quatuor elementa, scilicet aquam, ignem, aerem, terram, vnum quodque in partem.

Ignem mitte in vitro: aquam in metallo: aerem in vase terreo vitreato: terram ligatam in panno lineo in vitro: & ita ista quatuor elementa permaneant subtus stercus: & quomodo dixi ita facias.

Vrina lapis.

Vrinam non teneas nisi in vitro aut in metallo.

Oua diuisa per quatuor elementa, aerem, ignem, terram, & aqua: aqua & ignis sunt in vitro, aer in metallo, terra in vase terreo vitreato.

Lapis.

Sanguis quando est collectus sit in metallo, quando diuisus est per quatuor elementa ista, aer, ignis, & aqua in vitro, terra in panno lineo.

Modò dicam tibi quod mercurius quando se sublimat in vasis de metallo, valet minus: quando se sublimat in vasis de terra vitreatis, valet magis: & ita dico tibi de omnibus rebus, quæ se sublimant: & intellige quæ dixi, vnumquodque in sua Porta, & intelliges magnam rem de magisterio.

De panno lineo & eius natura.

Cap. XXV.

DIXIT Abuali Abincine: In hoc capitulo tractabo de panno lineo. In hoc magisterio intrat pannus lineus primus & grossus de stupa, & de lino. Quia nullum aliud el pones ad ignem, nisi fundus eius sit coopertus de terra magisterij, & de panno lineo: & quando sublimas mercurium aut aliud, necesse est vt cooperiatur vas & foramina de panno & terra magisterij. Et quando induras, necesse est vt pannis lineis cooperiantur ora vasis: & sic de omnibus vasis, & ita est necesse ad colandum mercurium & omne aliud: & est necesse ad cooperiendum solem ad vmbra: & quod est primum est necesse perseverare omnes

nes pulueres: & quod est grossum, est necessad extinguendum: & linum est frigidum & humidum, et facit se in loco aquoso. Natura eius grossa, & ad omne hoc quod dixi est necessarium, sed de suis arestis ponderatis intrant in luto faciendo magisterij, & in multis alijs rebus.

De stercore equino, & eius utilitatibus.

Cap. XXVI.

Dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo tractabo de stercore equino. Nullum aliud est opus tibi nisi equinum: natura eius calida & sicca, & est magis primum omnibus alijs, & est magis calidum: & necesse est in hoc magisterio in multis rebus, per lauare, per soluere, per indurescere, & in mollificare, & incerare, in multis alijs & per ad fermentum, & stercois hominis esset bonum in hoc magisterio. Sed quum tu vis preparare stercois equinũ in xxx. cargas de stercore equino, mitte vnam de sale, & ita mitte in magisterio. Et sunt in eo multe utilitates per ad mercurium indurandum, & mollificandum, & soluendum: & sic in omnibus corporibus & spiritibus. Et multa possemus dicere de stercore, sed longum est: breuiter dico.

*De Aceto & eius natura: & de questione
filij & responsione patris.*

Cap. XXVII.

DIXit Abuali Abincine: In hoc capitulo tractabo de aceto. Natura eius frigida & sicca, & intrat in hoc magisterio in multis rebus, in soluere, in lauare, in indurare, in mollificare, in incerare, in magno lauamento faciendo, & in magisterijs de hoc magisterio: & est necesse vt seruetur in vase vitreo & non alibi: & non possum tibi dicere multa in aceto. Dixit Abuzalemi patri suo: Pater cur intrant res frigide & siccae, calidae & humidæ ad indurandum & mollificandum? Respondet pater: Si tu intelligeres subtilitates medicinarum, nõ diceres hoc: quia res calida & sicca cum sua siccitate indurescit, & cum suo calore mollificat: & res frigida & sicca, cum sua siccitate indurescit, cum sua frigiditate soluit: & sic fit de istis rebus sicut dixi: & stercus cum suo calore: & subtilitate soluit, & propter suam siccitatem indurescit: & in loco aquæ situ pastures terram magisterij cum aceto magis valent.

De

De Attozongis. Cap. XXVIII.

Dixit Abuali Abincine : In hoc capitulo tractabo de multis rebus, de quibus locutus sum: primum dicam de Attozongis: semen eorum in multis locis intrat in loco aceti, & est humidum: sed parum intrat in hoc magisteriū. Sed quia volumus quod liber noster plenè impleteretur, ideo dicamus: Ego iam dixi tibi de cupro.

*De solutione cupri & aliarum rerum
que soluantur & non sol-
uuntur.*

Cuprum est necesse vt soluatur cum fortitudine barchinorum: & cum magno igne, & in vasibus in quibus soluatur faciat se multū vitrum. Non frāgas vasa illa, sed serua : sed quando accipis ea cum forcipibus, paulatim accipe. Signum solutionis eius est, quando seruet, et videbis quod flamma ignis ascendit de eo cum indico colore. Quando vis proijcere non super terram grossam, sed super cinerem subtilem multum, et in plumbo non est tibi necesse magnum magisterium, nec in stanno.

De latone habes necesse magnam fortitudinem ignis, sicut in cupro : & citò proijce: quia non durat calor suus.

Metallum est leue ad soluendum, & duras multum calor suus.

Ferrum non soluitur.

Aurum soluitur benè.

Argentum grauiter soluitur.

Marca ta non est necessaria.

Plumbum alcofoli non soluitur.

Sal alcali soluitur, & sal nitrum, & sal gemma, & sal commune.

Vitreolum non soluitur, nec baurach.

Sulphur se sublimat, & auripigmentum, sal armoniacum sublimatum soluitur, aurum viuum, sed sublimatum.

Pili se diuidunt.

Vrina se distillat.

Oua se diuidunt.

Sanguis se diuidit.

Vitrum se soluit.

Pannus se comburit.

Stercus deterioratur.

Acetum est necesse, quod sit acerrimum.

Vide & intellige : & operare, quod est de magisterio: Tenta res, & vide sicut sunt.

Explicit capitulum xxviii. cum impletione Dictionis quintæ. Sed antequam incipiam sextam Dictionem dicam tibi præcepta bona.

Exhor.

*Exhortatio patris, quod filius medi-
tetur in istis capitulis*

XXIX.

D I X I T Abuali Abincine filio suo:
Hæc præcepta tene, & non dimittas
quando accūbis in lectulo tuo dicea:
Primum opus terra, Secundum opus,
facere clibanum: Tertium opus facere vasa
quæcunque tibi sunt necessaria, de vitro, de
metalloy, de terra, & fac multa de eis. Quar-
tum opus habeas de septem salibus: & com-
buras & soluas: & teras combustum quod
neceſſe fuerit, solutum ſimiliter. Quintum
opus quod habeas de ſex quæ ſe elongant:
& opereris de illis, & vnumquodque per
ſuum magiſterium, & non ſis ſine illis, lau-
tis, calcinatis, & aliter iterum lauatis, ſolutis,
induratis, mollificatis, & inceratis. Et ſem-
per habeas de eis quocunque modo de qua-
tuor qui ſe ſublimant: habeas puluerem in-
duratum, & tres lapides habeas diuiſos per
quatuor elementa vnumquodque ſingulari-
ter, & de ſtercore equino, & de aceto
habeas, & cum omnia hæc ha-
bebis, plenè habebis &
non ſis ſine
his.

ARGVMENTA CAPITVLI

• *tum sextæ Diſtinctionis quæ
ſunt XXXIII.*

Primum capitulum tractat de lauandis rebus & ære: ibidem etiam tractat de faciendis ollis, & furnis et alijs vasis: & de furno calcis et ſublimationis, et de furno diſtillationis, et de ollis faciendis ad calcem, & de furno ad diuidendos lapides per quatuor elementa: Agit etiam de vasis metallinis ꝑ ſoluere & ſeruare rem ſolutâ, & incêratam, et de alba, vel in multis modis faciendis: & tractat de ablutione cupri ad corpus et ad fermentum faciendû in vafe metallino. Ibîdem etiam agit ordinatè de lauamentis: agit de ablutione cupri, et quod puluis ſolis vel lunæ dicitur fermentum. Et quando miſcetur cum calce minoris corporis, totum dicitur fermentum. Et de alexir lunæ ad cuprum, & quæ ſunt ibi mittenda, & quod ſufficit lauare & calcinare corpus maius: et agit de alexir ſolis, & quæ ſunt ibi mittenda. Et quidem rationabiliter patrem interrogat filius. Quæritur etiam ibîdem, an ſit melius habere elementa ſeorſum, & fermentum ſeorſum, & mercurium ſeorſum, & corpus minus ſeorſum, an omnia coniungere ſimul in modum electuarij, vt omnia hæc ſint vna alexir. Item quot & quæ intrant

trant in elixir solis , vel lunæ: Tractat etiam quantum hæc omnia durant, id est de vita eorum, & similiter de vita æris, & parum de humatione, et obscure, & parabolicè de sublimatione mercurij.

In secundo capitulo tractat de calce æris, et cur calcinatur: et quid sit calx: et de signis æris benè cocti, et si non sit benè coctum qualiter præparetur: & sic de calcibus ad lunam et ad solem, & de quibusdam quæ spectant ad geometriam: et parabolicè de spiritibus, et quod in calce ad lunam non ponas auripigmentum, nec sulphur: sed ad solem: et de furnis calcis: & quod plus oportet decoqui calcem salium quàm auripigmentum, vel sulphur, et de nitro, & obscure notat elixir, & de horis calcinandi, & de signis cupri cocti, & de buffone, & cum qualibus rebus æs debeat cremari: & agit de quadratura circuli, et de horis calcinandi, & quod non calcinemus cuprum ad aurum, sed ad lunam: nec plumbum ad lunam, sed ad solem: Ostendit etiam quomodo scies quòd non sit benè coctum, & si refrigeretur vix poterit postea præparari: tamen quoquo modo præparatur, & agit de carnibus quatuor spiritus significationibus: & quod flamma non possit exire de furno, et quod sustinet in opere, & quod æs infri-

gidatum vix poterit postea præparari, & quod ignis in furno iugiter ardeat, nec per horam deficiat: Et qualiter ponas pulverem inter laminam & laminam: & agit de generali calce ad lunam, scilicet per bætum ad fermentum, ad sponsalitiu, ad corpus maius & minus: & ibi obscure agit de aceto, vino, aqua, & melle: id est de spiritibus.

In tertio capitulo ostendit cur lauatur æs, & quomodo, & de tribus ablutionibus: & parabolicè agit de cupro, & de interpretatione alexir, & quod æs calcinatum & puluerizatum calidum ponatur in furno equi: & de natura fimi, & agit de calcinationibus calcis æris, & obscure agit de tribus lapidibus, & projectione super corpora, & agit de girguncis: agit etiam de ponderibus quatuor spirituum ad solem & ad lunam, & de oleo lapidis: Et notat alexir de capillis & de sanguine: & exponit obscuritatem nominum: & de ablutione æris, quod parum requiescat aqua antequam proijcias, & quod fiat in vase vitreo: & de humatione calcis in vase vitreo, & quod scias pondera & mensuras & michilas, & quod si benè abluas calx videbitur luna: & ostendit quid sit sal mercurialis, & de calce æris ad solem, & de signis calcis benè ablute, sed obscure.

In

In quarto capitulo agit de induratione quæ debet fieri in vase metallino, & de magisterio boti barbati breuiter ostendit: sed postea plenius quod corpus minus ad botum barbatum debet abluï, calcinari, iterum abluï, indurari, incerari, sublimari, solui: Corpus verò maius debet abluï, calcinari, iterum abluï, & non plus. Iterum agit de humatione, & quod induratio fit in vase metallino.

In quinto capitulo agit de inceramento, & de differentia inter inceramentum & solutionem: & quare fit solutio, & quod fiat in vase vitreo, & de humatione, & quod per vnam horam intelliguntur tres horæ & dimidia, & quod in inceramento semper apponatur aqua lapidis.

In vj. capitulo agit de sublimatione, & quas calces debeas sublimare, & qd' sal armoniacum non ponatur in opere solis, & quod fiat sublimatio in vase terreo, & de tribus in sublimatione notandis, & quod calx argenti viui ad album fit alba, ad rubeum rubea, & de boto barbato: et quod nihil aliud ponatur in mercurio cū sublimatur ad lunā, nisi mercurius: et de humatione, et qd' mercurius ad solē nō debet tantū sublimari quantū ad lunā, et si in aludello aliquid remanet ad sublimandū, iterū sublima, & quod aludellum antequam discooperiatur sit frigidum, & agit de lutis faciēdis ad totū magisteriū, et qualiter fit luna.

In septimo capitulo tractat de solutione æris, & non credas quod æs reuertatur in aquam. Et agit de tribus solutionibus: Nunquam soluas cum sale, quod sit sublimatum, nec sublimes cum calce qui fuerit solutus. et agit ibi de siccitate et humiditate, caliditate & frigiditate. Relege capitulum illud: quia utile est: Fiat solutio in vase vitreo vel metallino, & post ponatur in fimo: Et quod in solutione corporum sales sint soluti: et agit de solutione auripigmenti, et qualiter aues moriantur.

In octauo capitulo agit de ablutione plumbi: quod est naturaliter frigidum et sic cum. prima ablutio fit vt desuper abluatur, sed quæ fit ad corpus post calcem fit: *Æs* vel *Saturnus* non remaneant per noctem in illa re in qua abluuntur, quia fieret viride, & scias quod plumbum non est bonum ad lunam sine alexir, & ideo non est ibi opus botus, vrina vel acetum non intrant in magisterio, nisi semel vel bis distillentur: plumbum non debet fundi, nisi in vase metallino.

In nono capitulo agit de calce facienda: & quod septem corpora possint calcinari, & quod sunt sales vel spiritus cum quibus fit calcinatio, & scias quod mercurius artificialiter factus non intrat in magisterio
soli⁸

solis vel lunæ, & ostendit qualiter fit azoe artificialiter, & qualiter cognoscitur, & dum calcinatur non fiat cum carbone rubeo, vel igne citrino.

In decimo capitulo agit de ablutione plumbi, & cur fit ablutio, & quod ablutio fiat in vase vitreo, vel vitreato, vel metallino. Scias quod plumbum & omne opus solis debet præparari in æstate. agit de inhumatione, & obscure de ponderibus.

In vndecimo capitulo agit de induratione Saturni, & quod maior debet fieri induratio in eo quam in ære, & cur fiat induratio, & quod fumus Saturni indurat azoc. Induratio fiat in vase vitreo: cum stat ad solem agitetur cum spatula lignea, quod misces cum plumbo ad sublimandum debet prius puluerizari & sublimari: non mittas sub fimo, nec fundas indurando: species quam mittis cum plumbo si dimittas vsque ad sex menses, non valebit: Quæ sit vita incerandi, sublimandi, & soluendi, ablutionum sublimandi & soluendi.

In duodecimo capitulo agit de inceratione, & quod multum non debet incerari, & inceretur in vase metallino, & quare inceretur & infrigidetur super ignem debilem: inceramentum non est aliud, nisi

quod crescat humiditas.

In decimotertio capitulo agit de sublimatione, et cur fiat sublimatio ad solem: nō mittas mercurium nisi rubeum & naturalem, et agit de caputijs cucurbitarum, sublimatione rerum quæ ponuntur in corpore: fiat ad minus bis. Solutio post inhumationem remouet immundicias: post ostendit quod anima hominis est sanguis hominis: post agit de lapide herbari, id est capillis.

In decimoquarto capitulo agit de solutione plūbi, & fit in vase metallino, & sub fimo, et cur fiat solutio.

In decimoquinto capitulo agit de stanno, quod præparatur sicut corpora prædicta, & agit de vasis geometricè: & agit de quinque modis stanni, et fiat opus in olla ferrea vel de terra rubea, et agit de signo combustionis.

Quando dico tibi alerim quod mittas azoc, et postea mittas aquam, intellige azoc per azoc, & agit quanta sit hora, et agit de lapide qui fugit plumbum: Quidam stulti cum deberent complere opus dimittunt: quia qui multum quærit inuenit: Scientiæ sunt decē, quatuor sunt matres, et sex filij: et agit de pōderibus magisterij, et agit de horis magisterij, et de mercurio parabolicè, et de verbis occultis huius magisterij, & agit de ablutione fit inuratione stanni, et de mercurio indurando, et agit de lapide, post agit de incremento

mento stanni, et cur incerât: pòst agit de sublimatione. Mercurius, vel sulphur, vel auripigmentum non intrat in sublimatione ad lunam. pòst agit de solutione stanni, et ostendit quid sit sublimatio, quid solutio, et quomodo corpus minimum misceatur cum alexir, et fermento, et Mercurio.

In decimosexto capitulo agit de auricalco, & quod mysticè xiiij. sunt lapides, elephas, vrsus, et alij quos enumerat: quod totum dicit pro homine: quia participat cum istis, et quod Aramus dixit de me & filio meo est lapis iste: et accepto gladio infixit ventri et expiravit: et agit obscurè de re et nō re, id est de lapidibus et de tartucis et buffonibus, et de onis fortitudinis, et de indurando mercurio: pòst agit de ablutione, et de induratione, et de inceramento auricalci apertè et obscurè, et quod fiat in vase vitreo, & quod mittūt eum in fimo, pòst ad solem per tres horas: & ita fiat in omnibus inceramentis omnium corporum: pòst agit de sublimatione: pòst exponit quædā verba obscura, scilicet de lachryma clara, de musco, de arbore quæ nascitur ad foramē, de buffone, et de fermēto mittēdo in alexir, et obscurè agit de illo q̄ scit res pōdere, et de illis q̄ sunt res et non res: & de septem salibus & quatuor spiritibus, & de re alba & nigra: & de lapide herbari exponit, & quid sit fortis & debilis, et quid sit filius

quem debemus vigilare: & de lapide quem dicunt dextrum, medium, sinistrum: & quid sit granum: & quæ sunt tres terræ, tres aquæ, tres ignes: & de causa subtus causam: & quid sit sermo de sermone, & quid sit terra nigra, alba, rubea: post agit de solutione auricalci, & quod fiat in vase vitreo.

In xvij. capitulo agit de præparatione arsenici, id est metalli, & de reb. præcedentibus de sua natura ad aliam: ostendit etiam Avicenne quantum laboravit, & vigilavit ut ista sciret, & quod metallum multis modis fit: & quomodo vel qualiter stannum vel plumbum separaretur ab ære postquam factum est metallum: & quæ sit res minor de tribus, & minor de quinque: & quæ sint res quæ faciunt tres in tribus rebus: & agit de solutione mercurij indurati siue ad botum siue ad alexir: & quod Sol non fit sine alexir, & de mutatione medicinarum in alexir vel boto barbato, & de lauatione metalli. Scire debes quod nullum eorum quæ se malleant debet mitti in aceto vel aqua salsa, nisi per quatuor horas: & quando dico bulli per quinque vel quatuor dies, in hora qua bullit teneas ibi: quando refrigerat acetum, trahe: post agit de metallo calcinando, & post de lauatione: post ostendit quid est stella de stella, & quid sit farina orde, quid tritici, quid milij, quid farina ficali: postea ostendit quid sint spiritus, quid

quid patres, quid matres: pòst agit de lauationibus, & quòd fiant in vase vitreo: & de inhumatione: pòst agit de inceratione, pòst de sublimatione, & geometricè pòst de solutione.

In xviiij. capitulo agit de præparatione ferri & eius solutione, & probatione: cuius proprietatis sit rubeus color, & quæ proprietates quam proprietatem faciant: nam siccitas proprietatem habet de terra: pòst agit de ablatione ferri: præpara res tuas in terra vt serues in cœlo, & de mercurio nimis indurato, & agit de calcinatione, & quod non comedas causas tuas & parètum tuorum, & quid intelligamus per salem armoniacum solutū & non solutū, pòst agit de induratione, quādo non dico tibi quantitatem mensis, intellige mensem xxx dierum, aliquando xv. pòst agit de inceratione ferri, pòst de sublimatione, in qua tres res sunt ponendæ quæ humidant, diuidant, lauent.

In decimonono capitulo agit de argento & eius præparamento, & quomodo sit luna sine alexir, per botum barbatum, & est melior modus & melior luna quàm naturalis & melior quàm illa quæ fit per alexir, & agit de quinque mensuris geometricis, & de boto barbato faciendo. Mercurius qui intrat ad salem per botum barbatum debet esse rubeus, sed consilio meo non laborabis cū bo-

to ad solem, si cum alexir opereris, scias **vrū** argentum sit artificiale, et de quo lapide, **Q**um tali opere: docui autem superius discere cum quo lapide sit factum, et hīc docet discernere de argento, vtrum sit artificiale vel naturale: et si est artificiale, docet vtrum sit factum per alexir vel per botum, & cum simili luna & simili lapide operare, pōst agit de ablutione lunæ, nec lunam debes bullire nisi in metallo vel vitro: pōst agit de calcibus ad fermentum, et agit de calce ad corpus siue sponsalitiū: & non conuenit fermentum indurare, vel incerare, vel sublimare, vel soluere. Et scias quod non debes **vas** mittere super ignem, siue in aludello, siue in calcibus vel alijs operibus, donec terra sit bene sicca: & in his calcibus non cesset ignis **ali** quo modo: pōst agit de ablutionibus lunæ & lunam non multum abluas, quia munda est, & fiat opus cum vrina puerorum, vel **cu** aqua de puteis salis, non cum marina, fiat **ab**lutio in vase vitreo vel in metallino, & cum dico tibi bullias ter in die, in tertia vice debes mutare medicinas, & abluere lunam **cū** aqua dulci, et sit vas coopertum quando bullis, & tibi agit de verbis philosophorum. Cum facis calcem de luna naturali, debes fundare bis vel ter, pōst agit de induratione lunæ ad corpus, quæ non est necessaria ad fermētum, sed ad corpus vel sponsalitiū: pōst agit de incera-

inceramento, & quare sit inceramētum: pōst agit quare acetum sit frigidum et siccum, cū fiat de vino quod est calidum & humidum naturaliter, & agit philosophicē, & de pipere si cremes fiet cinis frigidus & siccus, & cum inceras & mittis in fimo, non sit nimis calidus vel frigidus: post agit de sublimatiōe lunę, & quātitate diei: cū tollis ab igne nō sit calidū, pōst agit de solutionib. & debet fieri in vase metallino, cū erit in fimo agita de quarto in quartum diem.

In xx. capitulo agit de pparamēto auri, & eius ablutione: pōst de fermēto solis, & quare fiat cū dicitur qđ bulliat p xx. dies, nō dicitur qđ assidue bullias, sed bis in die, & fiat in vase metallino vel vitreo: anteq̃ abluas fundas bis: pōst agit de calcib. pōst de maiori ablutione, et bulli in vase vitreo, et muta medicinas de tertio in tertiū diē: Regulariter dico qđ bullis, nō auferas ab igne donec paulatī refrigeretur, cū aliqd bullis prius debes sales conterere & miscere cū vrina vel aceto distillato, & cum bullierit mitte corpus, ablutio fiat in vase metalli.

In xxj. capitulo agit de vrina distillanda, pōst de furno in quo debet distillari, & de inhumanda vrina, & ad quid valeat prima distillatio vrinę, ad quid secunda.

In xxij. capitulo agit de sale armoniaco & eius solutione.

In vigesimotertio capitulo agit de sublimatione salis armoniaci sublimandi ad minus bis vel ter.

In vigesimoquarto capitulo agit de sublimatione auripigmenti: & citrinum sublimetur, & quod est sublimatum dicitur auripigmentum rubeum: per girgunzos & auripigmentum rubeum, intelligas ignem in libris meis: & agit de oculo hominis, & oculo canis, & oculo sine oculo de oculo.

In vigesimoquinto capitulo agit de mercurio & eius effectu, & de luna facienda per botum sine alexir: post agit de sublimatione mercurij & eius ablutione in vase ferreo non stanno: & bulli per septē dies sexies in die: post agit de mortificatione mercurij in quo non est magna utilitas, & est magna difficultas: nam melius est sublimare: & agit de assatione mercurij: non indures nisi in olla ferrea rubea, id est valde calefacta ad ignem antequam ponas mercurium, & multum agit de induratione.

In vigesimosexto capitulo agit de arsenico sublimando.

In vigesimo septimo capitulo agit de sublimatione sulphuris, & sublimetur citrinum, aludel sit bene coopertum terra magisterij: & quando trahis sit frigidum, & docet qualiter debet fieri caput aludeli: & nota quod hora magisterij est duę horę & dimidia diei 24 horarum.

In vigesimo octavo capitulo agit de ablutione salis alcali.

In vigesimonono capitulo agit de solutionibus omnium salium: sal armoniacum non computatur inter sales, sed inter spiritus: post docet quomodo fiat sal nitrum: post agit de solutione salis baurach, vitreolum, & alumē non soluitur, sed aque eorum accipiuntur, & docet quomodo, & docet tres modos aluminis.

In trigésimo capitulo agit de corporibus albificandis, & ad quid valet calx solis dealbata, & agit de igne cœli, de igne terræ, de igne maris, & fiat opus in vase vitreo.

In trigésimoprimo capitulo tractat de plumbō alcofoliis & plumbō alcali, & quomodo fiat mercurius de plumbō.

In xxxij. capitulo agit de electione omnium corporum, & prius de ære.

In trigésimotertio capitulo tractat de electione spirituum, & prius de sale armoniaco.

I N C I P I T D I C T I O

sexta, in cuius primo capitulo tractat de furnis magisterij.

IXIT Abualí Abincine: Incipio in nomine domini Dictionem sextam, & loquar qualiter debes operari, & præparare cor

m

pora, & sunt ibi xxxiiij. capitula: de lauare, de calce faciendo, & de omni præparamêto corporum, & de medicinis & spiritibus: & antequam incipiã dicere docebo te facere ollas, et furnos, & vasa, quę sunt necessaria, qualia debent esse, et modos earum. Et incipio cum virtute domini. Quãdo tu vis lauare corpus quodlibet, necesse est qđ vas sit de metallo ad modum bacilis latum, vt benè possis agitare: & necesse est habere in hoc magnas diuitias, vnde facias & perficias opus, ollas in suũ modũ, & furnos in suũ modũ, & vnũquodq; in suũ modũ. Furnũ ad calcinandũ facias ita: In longitudine sit 4. palmarum, in latitudine duarũ, & triũ in altitudine: in longitudine habeat duo foramina ita qđ fumus siue flãma ascendat per ea, & ollę possint ibi mitti: & foramẽ vnde ignis mittitur sit latum, ita tamen vt ignis attingat ad ollas. Hic furnus est ad p faciendũ calcẽ, & ad sublimandũ. Modò dicã tibi furnũ distillationis. Fac furnũ in longitudine palmarũ v. & triũ in latitudine, & altitudine palmarum quatuor, & mittes in medio lanã primam quã ignis consumere non possit, & facies foramen subtus lanã, vnde magnum mittas ignem: & mitte super lanã tres cucurbitas de metallo, & quando vis distillare vrinam puerorum, aut salem armoniacũ, mittes super cucurbitas coopertorium cum alembic. Et si vis corpora sublimare, erunt si
ne

ne alembic: sed ppter mercurium sit aludel
de metallo. Ollæ quas debes facere per ad
ad calcē sint in hunc modū, sint quadratæ, &
tortæ de terra rubea, non sint multū grādes:
facies ora magna per quæ possint firmari in
furno, & magis sint ollæ latę in fundo, q̃ in su-
periori parte, & multas fac de eis. Modò di-
cā tibi furnum vbi diuidas lapides per 4. ele-
menta: fac furnū xxx. palmarum in longitu-
dine, in latitudine palmorum vj. & trium in
altitudine, & fac eum de lanis, & fac ozellas
super lanas in latitudine palmi & medij: & i-
ple ozellæ sint apertæ à parte inferiori, &
clausæ desuper, & mittas ibi cucurbitas xv.
& inter cucurbitam & cucurbitam palmus v-
nus: vna vt porrigat vasum ad ozellas, & ex
alia parte aliam vel aliæ similiter, & imple
quod est vacuum inter vtrunque de cinere,
& mitte ignem à parte inferiori, & distilla-
bitur. Sed habeas vasa de metalla ad mo-
dum deferata per soluere & seruare rem so-
lutam, & inceratam: & aludelos quos facies
debes facere in multis modis, partuos, ma-
gnos, cum amplis oris & strictis: sed maior
pars illorum debet esse cum amplis o-
ris: ideo quod quicquid sublima-
tur, ibi omnino sublime-
tur. Intelli-

ge.

m 1

*De ablutione cupri.**Cap. I.*

DIXIT Abuali Abincine : In hoc capitulo tractabo de ablutione cupri : ideo abluitur cuprum , vt mundetur ab immundicijs : Et accipe illud cuprum quod nondum fuit operatum , ideo quia nondum recepit immunditiam : & sicut dixi , melius est vt accipias eum signis quæ tibi dixi , & funde eum ter , & frange eum , per partes in grossitudine morabunt , & de duobus morabunt : & bulli eum in sale communi : & in aceto per tres dies , & in vrina puerorum per diem vnum : & vide quia quando erit bullitum vt abstrahas : quia si non fieret viride propter fortitudinem acetii , aut propter fortitudinem salis , aut ppter fortitudinem vrinæ : & terge eum cum panno lineo , & sit bene mundatum : & ita facies quoties bullies , & quoties iacies in vrina puerorum . Et scias quòd lauamentum de cupro non est propter aliud , nisi vt mundetur ab immunditia sua : & cuprum leuius mutari potest in argento , quàm alia corpora : & ideo dicam tibi lauamentum per ad corpus scilicet maius alexir , & per ad fermentum , scilicet corpus minus , & per argentum : & mutabo lauaciones in ponderibus & in speciebus , non propter aliud , nisi ad sublimandum

dum sensum puerorum : Accipe de eupro-
tres libras, & de sale armoniaco libram se-
mis, de sale communi similiter, de aceto li-
bram vnam, Solue sales, & misce cum aceto,
& libram vnam de vrina puerorum, & bulli
per dies quatuor quater in die, sicut docui-
te: & hoc est per ad corpus. Aliud lauamen-
tum : Accipe de cupro quinque libras, semi-
nis artozongis drachmas duas, salis gem-
mæ libras duas, vnam aceti libram, aquæ sal-
sæ libram vnam : solue sales in ista aqua, &
commisce totum, & bulli per biduum: & vna
quaque die terge fortiter sicut dixi : hoc est
per ad fermentum.

Alia ablutio cupri.

Quæ fiat ita, quòd corpora coniungan-
tur cum spiritibus, ita quod sit totum fermē-
tum vel elementum. Hoc lauamētum quod
modo dicam tibi, est melius alijs : Accipe de
cupro quatuor libras, laua cum aceto bis in
die, & pone ibi de sale minuto, & laua eum
cum vrina puerorum, & terge cum lana. Ego
non dico tibi ista lauamenta quòd tu facias
de istis aliquod lauamentum simplex, nisi v-
bi misceas medicinas vnius lauamenti cum
medicinis alterius lauamenti, & sit laua-
mentum compositum secundum tuum arbi-
trium : nec omnes ponas quas dicò, nec o-
mnes dimittas, & ponderes cum tuo sensu:

quia ista lauamenta sunt sicut verba : non quod tu simpliciter opereris de eis. Lauamentum ad cuprum , solue salis nitri lib. .x. accipe aceti lib. .ij. vrinæ puerorum distillatæ mediam librâ , de cupro quinque lib. bulli per tres dies ter in die , & deinceps sufficiant tibi lauamenta : & hæc sunt ad primam ablu-tionem , quia satis dixi tibi , & per temetipsum operare. Dixi tibi , quia magis subtilitas est in hoc opere , & est necesse habere subtilem sensum , & magnas diuitias illi , qui ex hoc opere operatur : quia debet præparare corpora , ita quod quando spiritus coniunguntur cum eis , nullam inueniant immundiciâ. In ipsa hora est sponsalitiû bonum , quâdo benè conueniunt vir & vxor , & non fugit vnus ab alio , & si frangit vnusquisque sociam suam , & hoc est bonum sponsalitiû : sed quando vis fermentare , vide quod non misceas opus petræ cum alia petra : & misce benè elementa lapidis cum fermento , vt totum sit fermentum vel elementum.

De elixir lunæ & de questione filij , quòd non potest intelligere verba patris & de solutione questionis.

In alexir lunæ si vis illam facere de cupro , fac ita : Mitte ibi terram & aerem , & aurum vinum , & fermentum lunæ , & calcem cupri benè præparatam , & totum commisce , & hæc est alexir lunæ. Quando vis proijcere super corpus

corpus, laua corpus, & fac illud calcé, & præpara eum: quia melius conuenient cum eo, & sine eo satis conuenient hoc modo. Quando iaciunt fermentum, postea alexir, postea fermentum ad alexir solis, mitte ignem, aerem, aquam, terram, & fermentum solis, & calcem de plumbo præparatam: tamen si est corpus de plumbo: sin autem mitte cum illis quodcunq; corpus operaberis, & cômisce totum: & habe de plûbo abluto, & fac calcé, & præpara si cum illo opereris, & iacta de super de alexir, & de fermento: de alexir non ideo dico, quod non iungeretur etiam si non esset ablutû & calcinatû. Dixit Abuzalemi ad Abuali. Dicis mihi verba quæ non possum intelligere: quia in alio loco dicis, mitte fermentum in alexir. & dicis iacta alexir, postea fermentum, postea alexir. Ergo ego quô potero abstrahere fermentû de alexir, postq; commixtum fuerit? Dixit pater, si ita intelligas de cætero in hijs quæ tibi locutus fuero tibi melius esset, quòd nunquam videres librû istû. Et nōne dixi tibi, quod non intelligeres lauaméta ad calces ad præparadû simpliciter? Sed dixi tibi p verbû, qđ tu misceas vnû lauamentû vel calcé cū alio, & ponderes ea cū tuo sensû. Et quando dico tibi quod misceas fermentum cum alexir facere debes: quia alexir non est aliud, nisi res mixta de corpore minori, & spiritibus, & fermento, non

quod alexir sit in partem, & fermentum in partem, & hoc quod dixi tibi iacta alexir postea fermentum, postea alexir. Dixi tibi propter hoc quod quando habes elementa in parte, & fermentum in aliam partem, & calcem illius corporis cum mercurio in aliam partem: ideo dixi tibi, iacta calcem cum mercurio, iacta fermentum super maius corpus, ut iactares fermentum: & quando dixi tibi ut iactares alexir, dixi tibi quod iactares quatuor elementa. Dixit filius, ergo verbum tuum est quod necessariam habemus in alexir calcem præparatâ de quocunq; corpore sit, & super illud corpus minimû debemus pijcere, et molere illâ alexir, & fiet calx illa spiritus. Dixit Abuali verû est, qd' ita dixi tibi. Dixit filius: Quæ differentię erunt inter illas, & quæ magis valebit, aut illa cum qua mixtû est alexir cum fermento & mercurio & calce, aut illa quæ non est mixta: sed mercurius est in parte: & calx & fermentû in parte, & alexir in parte: Dixit Abuali: Ego dicam differentiâ q̄ est inter illa, & quæ magis valebit: primâ alexir potes portare in omni re, & etiâ in vna sola: q̄a est cōfecta de omnib. medicinis: & benè potes cōmédare, id est incorporare cū maiori corpore. & secūdam nō potes portare nisi in tribus rebus, & est sicut species electuarij, qñ sunt pulverizatæ: q̄a quando vis cōficere primò iactas vnâ, postea aliâ, postea tertiam: vel

vel si vis cōficiās et proijcias totas simul mixtas: et de prima alexir proijcias super quod uis corpus, et venies ad illud quod optas: et si proijcias puluerem de vno solo et non alio, nihil valet: et ideo verū est, quia magis valet electuarium confectum ex pulueribus simul mixtis, quā illud quod non est confectum, et magis valet quando est confectum, et comedis, quā quando est tantum puluerizatum: sed feci istud secundum electuarium propter subtiliandum sensum tuum, et quòd homines habeāt de vno quoquo modo. Intellige: et Deus concedat tibi cor. Intellige.

De vita alexir, & de rebus quæ intrant in eo.

Tu scis, quòd iustum esset, quòd nihīl dicerem tibi: quia multotiens, dehonestasti me: & voluisti percutere me: sed ego dilexi te, sicut bonus pater dilexit filium suum bonum: ideo dicam tibi quantum viuit alexir cum subtilitate magna: & dicam tibi perfectè. In alexir Solis intrant vij. res, aer, aqua, ignis & terra, fermentum Solis, & calx de quocunque corpore sit, & mercurius rubeus. Modò dicam tibi quantum debet viuere: & ideo dicam tibi, quia nusquam inuenires librum istum: quia multi Philosophi fuerunt ante me, et locuti fuerunt de hoc opere: ego explanaui, & melioraui quod ipsi locuti fuerunt, & feci librum istum: vt vi-

deas, legas: quia lapis hominis intrat in hoc magisterio. Dicam tibi vitam hominis, quæ est de lxxxij. annis vsq; ad centum xx. plus est cxx. minus lxxxij. Et quia fermentum solis durat in æternum, non diximus de vita eius: verum est quòd mercurius durat per xc. annos, sicut Aristotel. & Abunezar magister noster dixerunt in libro post Naturam: quia miserunt vnicuiq; corpori vitâ suam: miserunt homini cxx. & mercurio xc. plumbo lxxv. cupro l. stanno lxxij. gallinis iij. gallo xij. equo xxi. & ad minus xij. ad linum xij. & plus xxij.

De vita alexiris Solis.

Modò dicam tibi planius: Homo vsq; ad l. annos crescit in totis viribus suis, & in corpore suo vsq; ad xxiiij. Equus crescit virib. suis vsque ad xij. annos, & in corpore suo vsque ad v. Gallina vsq; xvij. menses. Linum crescit in quatuor mensibus, & in corpore suo tribus mensibus: & quia vita hominis est cxx. annos: ergo lapis hominis debet vivere cxx. annos. Et quâuis fermentū solis omni tēpore duret, tamen nō auget in eo nec minuit, & cuprum durat lxxv. & sunt inter petram & cuprum clxxxv. anni. Mercurius vivit l. annos: & sunt inter cuprum & petram, & mercurium cxxxv. anni. Minuit in combustionē ignis viginti quinque dies, & viginti

ginti quinque horas, & totidem puncti, & totidem secundi, & totidem tertij, & totidem quarti, & totidem quinti, & totidem sexti: & ita vsq; non habet finē. Minuit in statione Solis tres menses & duos dies, & tres dies, & tres punctos, & tres secundos, & tres tertios, & tres quartos, & tres quintos, & sic vsque non habet finem. Minuit in statione aeris triginta duos annos, triginta duos menses, triginta duos dies, triginta duas horas, triginta duos punctos, xxxij. secundos, xxxij. tertios, xxxij. quartos: & sic vsque non habet finem. Ergo vita de alexi Solis est cc. & vnus annus & medius, & tres dies, & quartam partem diei. Circulus Solis est paruus in vno anno minus tres dies, & quarta parte diei, & cursus suus medius viginti octo anni, & cursus suus grandis septuagintanouem anni & dimidius, & magis grandis mille quingenti anni. Adiunge super primum, & sunt mille octingenti anni, & annus est de trecentis & sexaginta quatuor diebus, & quatuor horis, & sexaginta puncti, et lix. secundis, & dies est de viginti quatuor horis. Hora secundum Astronomianos sexaginta punctis, & secundum philosophos mille octoginta, & punctus est de sexaginta secundis, & secundus de sexaginta tertijs, & tertius de sexaginta quartis; & sic vsque non habet finem.

Iam scis vitam de alexir solis per magnam subtilitatem, & magnum ingenium.

De vita alexiris Lunæ.

Modò dicam tibi de alexir Lunæ: Vita Lunæ est minor quàm vita Solis, quantum minor est cursu cursus eius: minimus est de xxix. diebus & dimidio, et duas partes de hora, & lxxij. punctis. Cursus maior xxx. annis, cursus maximus mille tricentos viginti dies: ergo vita eius est postquam accipimus ibi vitam lapidum mille ducentos & viginti quinque annis. Annus Lunæ est de tricentis & quinquaginta quatuor diebus & octo horis, et octingentis lxxvj. punctis, et de mille octingentis punctis in hora. Mensis eius est de xxx. diebus, & dimidio, & duabus partibus horæ, & de lxxij. punctis.

De vita lapidum post abscissionem de loco suo.

Modò dicemus quantum durant lapidi postquàm abscinduntur de loco suo. Herba durat xxx. annos, quando diuiditur per quatuor elementa. Antequàm diuidatur per quatuor elementa vsq; ad sex hebdomadas operare eam, & deinceps non: quia non esset fertilis. Vitalis postquam extraxeris de loco suo, & antequàm diuidas per quatuor elementa, est vita eius xv. dies, et deinceps non opereris de ea: quia nihil valeret, & quando diu-

diu

diuiditur per quatuor elementa, est vita eius xij. annorum. Lapis naturalis vsque ad vnum mensem antequam diuidatur per 4. elementa durat, & quando diuiditur est vita eius xv. annorum.

De vita aliorum lapidum.

Modò dicam tibi de aquis. Aqua petræ herbalis durat per quatuor annos, aer eius per septem annos, ignis eius per quindecim annos, terra eius per tres annos, & sunt triginta anni. Aqua lapidis animalis durat per tres annos, aer eius per quatuor annos, ignis eius per quinque annos, terra eius non mittitur in numerum, & sunt duodecim anni. Aqua lapidis naturalis durat per tres annos & dimidium, aer eius per quatuor annos & dimidium, terra eius per septem annos, ignis eius non enumeratur, & sunt anni quindecim. Et de hora in antea quando mittis opus tuum subtus stercus, ab illa in antea incipis operari.

De vita calcis cupri: & plumbo & sale armoniaco: et stercoris equi.

Dixit Abuzalemi patri suo: Refecisti me, quia dixisti mihi vitam de alexiris: Modò si placet dic mihi aliarum rerum. Respondit pater filio suo, & dixit: Scias quòd vita cal-

cis cupri est xxv. anni, & sublimata l. anni
 & subtus stercus iij. anni, & quando facis
 cem, cum statim operata fuerit, confestim
 mitte subtus stercus: fac foueas subtus te-
 ram in profundum palmum & medium,
 mitte in fundo eius stercus equinum, & a-
 cipe pannum lineum & firma eum super
 foueæ, vt non cadat ibi puluis, aut aliquid
 aliud: & quando aliquid volueris ibi mittere
 mitte: sed bene cooperi cum panno lineo,
 sunt qui cooperiunt vas suum cum panno
 neo, & mittunt in foueâ. Et vita plumbi ca-
 cinati est xij. annorum, & sublimati xl. ann-
 rum, & subtus stercus iij. annorum. Vita
 Jis armoniaci soluti iij. annorum, vita vrin-
 puerorum solutæ vnus anni, vita stercor-
 equini trium annorum in hora qua incipit
 operari: & scias quòd vita istarum rerum
 quòd tu cognoscas in eis totum peioram-
 tum, sed natura peioratur in eis.

De vita pium azoc, & de potatione sanguinis

Dixit Abuali ad Abuzalemi: Tu occidi
 puerum tum Azoc, & non indicasti mihi
 & fecisti transitum per viam, & ducebas
 um, & abstraxisti ab eo sanguinem: ideo
 co tibi quòd debes bibere de sanguine
 die 3. vncias, & nocte vnciam & mediam,
 mane vnam vnciam, ad medium diem du-
 vncias, & de prima nocte vnam vnciam,
 in media nocte mediâ vnciam. De alba me-

curius

curiū, & indura (hîc dixi tibi magnum mendacium) & habebis bonum argentum.

De calce cupri, & cur faciunt calcem.

Cap. II.

Dixit Abuali Abincine: In hoc dicam tibi de calce cupri: & antequam hoc incipiam dicere, dicam tibi magnum magisterium: cur faciunt calces, & cur lauant, & cur sublimât. Primam lauationem faciunt sc. pro auferre immunditiam eius. Calcem faciunt vt redeant in naturam suam pristinam, & vt redeant de natura in naturam, vt alleuietur: & colligit ibi combustionem: & de corpore minori debes facere calcem, & lauare, & sublimare, & totum præparare: modò dicam tibi diuide corpus tuum ab anima tua.

De calce cupri et signis eius si est bene coctum.

Dicam tibi de calcibus: Calx subintelligitur puluis, & est verbum Græcum, & secundum aliâ linguam calx intelligitur confusio: magis valet intelligere confusionem, quàm puluerem. Ad alexir solis ad fermentum accipe de calce hoc modo facta. Accipe cuprum & frange per partes in grossitudinem trium vel quatuor morabunt, & fac tabulas ex eo in latitudine trium digitorum, in longitudine sex, & facies ollam in eundem modum, & accipe de auripigmêto pulverizato & sublimato, & de vtroque pon-

dere æqualia : & accipe de cupro quatuor
 libras, & de sulphure & auripigmento una
 libram, mitte de puluere subtus tabulam
 fundo ollæ, et super tabulam pone de eo pulve-
 re, & ita facias per omnes tabulas vsque
 quo abundet, et cooperi ollam cum co-
 pertorio suo, & terra magisterij, et mitte
 furno caleis, & da ignem ad magis per x.
 viij. horas, ad minus per xij. Et tu debes
 spicere calcem cum istis temporibus, quod
 tibi dedimus et dabimus: et si non est bene
 cocta, quod iterum recoquas, et si multum
 cocta, quod prepares sicut nos tibi dicemus.
 Signa vniuscuiusque æris si bene sit cocta
 sunt hæc.

Hæc signa sunt Philosophorum.

Accipe cuprum quod putas calcem esse
 in manu, & ideo dico tibi putas, quia non
 gnoscis illud bene: quia omne quod putat
 homo, bene non scit, et preme cum duabus
 manibus, et si citò frangatur, et sit magna
 fractura, est coctum nimium: et si tardè fran-
 gatur, et rubeum in fractura, est bonum.

Signum aliud.

Accipe de eo, et terge, et frica cum eo vnguem:
 et si rubescat vnguis, est bonum, non recoquas
 ignem eum: & si vides quod non frangatur,
 et sonum faciat, remansit eo parum ad coquendum:
 et quando vis eum recoquere hoc modo facias:
 Puluerem s

uu

um quem fecisti diuide in octo partibus, & octauam partem ibi mitte de eodem puluere quem fecisti: & postea recoque ad magis per 8. horas, ad minus per sex horas.

Calx de cupro obscure assignata per Geometriam ad fermentum solis.

Accipe de cupro vij. libras, & fac eum rotundum ad modum cannæ: & intus vanum in longitudine vnus palmi, & duorum digitorum, & grossitudo eius sit octo morabūt: ita fac omne cuprum, & accipe de auripigmento sublimato, & de sulphure sublimato de vnoquoq; librā & semis, & fac in hunc modum: Vas quod sit rotundum, & in longitudine circuli tres palmas, & habeat palmum vnum in amplitudine, vt probatur in Geometria: quia hoc quod habet 3. palmos in rotunditate, habet palmum vnum in amplitudine: & adhuc magis in Geometria: quia totus circulus vbi mittitur quadrangulus quod sint partes eius æquales, & quod faciat in medio quadranguli regulam, & veniat in medio quadranguli, & habebit in ipsa regula vnā partem & duas quintas de parte quadranguli: & habet in omni circulo de vna parte quadranguli quatuor partes, & vnā quintam de parte quadranguli.

Et modo dicam tibi per Geometrica: quomodo facies in pōderibus regula ad album:

n

Terra, quadrangulus, aqua, aer & spiritus, & fermentum, & circulus, corpus præparatum. Et modò dicam tibi aliud. Fac circulum, & diuide de eo v. partes æquales, & fac de illis partibus xij. & habebis circulum de eis computa i. ij. iij. iiij. & v. & quinque infra quinque sunt viginti quinque, & computa j. ij. iij. & vsque ad xij. & xij. sunt cxl. & quatuor. Nomina xxv. de cxliij. veniunt quinta, & quinta de quinta, & quinta & 4. quinta de quinta quinta, de quinta de eo ascendit de quinque infra quinque: quia verum est quod totum quintanum partes æquales quatuordecim intrat in circulo. Regula quæ diuidit circulum per mediũ æquale non diuidit quintatum per medium æquale, sed diuidit in puncto & quatuor octauas, & media octaua de parte inferiori, & habet. Regula de parte quintata duo, & octaua de octaua, & vna parte de quinque: ergo venit totus circulus vj. & vj. octauas de octaua, de octaua de octaua.

Aliam.

Per ad solem regula: Terræ quatuor partes, ignis, aer, aqua, fermentum cum spiritu circulum per corpus.

Per de calce Geometricè & obscure.

Sed tu vide, quòd in opere dealbo nec sublimas mercurium cū vitreolo, nec cum salibus.

salibus vllis, nisi cum sale armoniaco mortificato, & si singulariter sublimabis, magis valebit opus tuum, sicut ego didici de Abimazer magistro meo. Quod dixi tibi de quinto in quinto, modò dicam tibi de sexto in sexto. Verum est quòd totum hoc quod habet sex in medio, habet in circulo de octodecim, & est regula de sextato duo, & 4. quintas de sexto: ergo habet in circulo octo, & duo quinta de sexta. Ideo debes facere ollam in longitudine trium palmorum, in latitudine vnus palmi, & quòd virgæ exeant de olla, quòd transeant de parte in partem: ideo, vt possint ibi mitti virgæ concuæ, quas fecimus de cupro ad modum canna: si est trium palmorum sint ibi sex: si est quatuor palmorum sint ibi nouem: si est de quinque, duodecim, si est de sex, xv. & hic est lapis de lapide, & mitte ignem per xxij. ad minus per septendecim.

De calce ad lunā cum salib. et de aqua parabolicè.

Calx ad fermenta de albis: dicam tibi modò mendacium: quia in hac dictione nondum tibi dixi mendacium. Leuius te saturabo de aqua quàm de vino: & melius forū habebitur de aqua quàm de vino, & magis tibi valet aqua q̃ vinum: & de aqua te saturabo de vino non cures. Videbis aquam per rigum currere, vinum per cānellam dolij.

Accipe aquam, & vinum dimitte, si aliqui intelligis, intellige. Accipe de cupro abluti pondus vnum, de sale armoniaco, de sale nitro, de vnoquoque medium pondus, per adbum non mittas de sulphure; nec de auripigmento: per ad rubeum mittas, fac cuprum in modum Morabetinorum, quod habet in grossitudine digiti vni, & fac ollam rotundam in eundem modum: primum cocta ad Solem, postea ad ignem, & imple ollam, inter folia mittes salem, donec sit plena olla. Fac clibanum ita quod tota olla vadat inferius, & non appareat superius, & facies foraminum per circulum ollæ, sed non pertranseant, vnde per ipsa transeat calor, & coque ad magis per viginti quatuor horas, ad minus per viginti duas horas: quia oportet plus decoqui calcem salis, quam calx de sulphure & de auripigmento.

Calx ad fermentum lune de coloribus, et de mercurio quod non sit rugialis.

Accipe de cupro duas libras & semis, de nitro, de gemma, de armoniaco, de vnoquoque tres uncias & semis: fac de cupro libram ad modum digiti, & mitte in olla cocta ad Solem, & coque cum testis auellanarum, & de castaneis, ad magis per viginti octo horas, ad minus per nouendecim horas. Reiterabo de nitro, & de cognitione eius secundum.

secundum Philosophos naturales intelli-
ge. Tres sunt colores, color albus, citri-
us & niger, diuide, præpara, mallea, sub-
lima, mortifica: misce ad pondus rectum,
otes proijcere vnum super viginti quin-
que. Accipe vitrum, id est mercurium, pone
ad aurem, & percipe si sonat quando pro-
citur superius liquefactum, aut qualem fa-
ciat sonitum: & quando proijcias super i-
nem, scilicet super æs, si rugiat est rugialis:
propterea labora sublimando vel induran-
do, donec non rugiat: non tamen desicces
nimino suam humiditatem, dixi tibi alexir,
intelligis.

*Calx de cupro ad sponsalium solis et eius
tentamentis.*

Accipe auripigmentum sublimatum, &
sulphur, de vnoquoque mediam vnciam: fac
de cupro anulos, & imple de puluere, & mit-
te in olla cocta ad umbram, i. ad solem, ad
magis per xvij. horas, ad minus per xij. De
x. punctis secundum philosophos hora, de
ille & xc. punctis secundum magistros. Si
na cupri cocti per ad solem proijce in ace-
tum, si solvatur coctum est, sin autem, non:
magis sit in aceto per xx. horas, ad minus
per x. & viij. & non extimes, quod si solua-
tur tu inuenias ipsum solutum, sed
quando tentabis inuenies
solutum.

Calx ad sponfalitium Lune.

Accipe de cera rubea, de illa quæ non
indurata, & iunge propè de auripigment
& projice super x. de cupro, & videbis mir
abilia. In zapos est magnum mirabile ei
intelligere potest, quòd diuidat per quatu
elementa, & quòd iungat cum isto spon
litis de cupro xxv. vncias, de sale armoni
co soluto tantundem: bulliat per xxxv. h
ras ad minus; ad magis per xxxix. mitte
fimo, & præpara sicut dicemus, & non m
tas virgas de alchizaron, nec grana de m
tis, neque hîc, neque ad indurandum m
curium.

*De præparatione cupri ad Solem. Præpara-
mentum corporis.*

Calx cupri ad corpus Solis in cupro, q
do ingreditur rem calidâ, & delet vim sua
& diminuit per vigorem caloris, & fran
partes: ideo quando vis cremare cum ca
da re, citò crematur: & quando sunt frigi
non potest ibi capere calx: & non cremat
tâm citò: verum est quòd sulphur & au
pigmentum sunt bene calidiora in hoc m
gisterio, absque igne: quia ignis domat o
nia corpora: ideo quod potes facere in h
magisterio cum sulphure & auripigme
to, fac, & non cum alijs. Accipe de cup
quinque libras: vnaquæque libra sit de t
gi

nta sexvncijs . Accipe de auripigmento
blimato, & de sulphure sublimato, & de sa
armoniaco sublimato, & de sale alcali al-
efacto: de vno quoque mediam libram, &
libra de xxxvj. vncijs : mitte in ollam ro-
ndam coctam ad ignem, & fac cuprum, la-
inas in grossitudine vnus digiti, & fac cli-
anum in hunc modum rotundum decem
almos, in circulo & medio sit olla posita, i-
quòd nihil appareat ab ea, & mitte ignem
er quadraginta horas, & ignis sit flamma
bsque carbone : ideo, quia capiat omnes
artes: quia carbo non potest capere omnes
uas partes.

*Calx ad corpus Solis Geometricè &
obscurè.*

Accipe de cupro libras decem, de auri-
pigmento & sale armoniaco : de vnoquoq;
libram & semis: præparetur cuprum: ita fac
de eo virgas de palmo in longitudine in
grosso duorum digitorum, & habe ollam co-
ctam ad solem, in circuitu quinque palmo-
rum, in amplo palmum vnum, & duas par-
tes palmi, quòd eueniat quadrangulus de
duodecim partibus, de vnaquaque palmum
vnum, & duas partes habeat in circulo sede-
cim palmos, nec magis nec minus: quia
quando mittis duodecim partes, et habeat

in vnaquaq; palmum vnum & duas partes,
habet in circulo xvj. palmos: quia multipli-
cat duas tertias in xij. & eueniunt octo & xij.
quod habes eueniunt xx. aufer 4. remanent
xvj. Intellige quæ tibi dico: quia Aristoteles
dicit: quia nemo potest scire quadrangulum
facere rotundum, nec de rotundo facere
quadrangulum: sed tamen dicit, quòd po-
test fieri, hoc scias: ideo intellige quæ dixi ti-
bi, & dicam in nomine Domini.

*Sub nomine calcis de vero lapide Geometri-
cè, et obscure.*

Omnes Seniores de Geometria dicunt,
quòd regula de medio est circulus, tres par-
tes de ea, & septendecim partes de nouen-
decim, de vno de triginta: & dicunt qua-
dranguli. Quid est quadrangulus? Quadran-
gulus est quod habet computa in sua spatia-
la tot, quot habet in vnaquaque aliarum spa-
tularum: verbi gratia per Geometriam fac cir-
culum, & scribe in centro alef, & in parte
vbi possunt cõpassum, scribe, gim, & imme-
diate circuli b. ergo tantum est de alef ad
gim. quantum de alis ad b. & scribe in quar-
ta parte circuli del. & in alia parte e. ergo
tantum est de alef ad b. quantum de alef
ad gim. aut de alef ad e. aut de alef ad
del.

Habe regulam rectam & vadat de b ad
 , & alia de del ad e, & alia de e ad gim, &
 de gim. ad del : & alia regula per alium
 dum quartatum, & in vno quarto scribe
 & sit quartum illud immediatate alius quar
 & in alia parte quarti scribe a, & in tertia
 be tha, & in quarta scribe hē, & regula de
 . ad a. & de a. ad tha: & de tha ad hen, &
 t partes æquales. Et fac alium quadrangulum :
 & sit per quartum de primo, & per
 dium de secundo : primum vbi est alef,
 : b. del. secundum vbi est zai. a. tha. hē. et
 ne in quatuor angulis in vno. chof. in alio
 a. et in alio num, in alio non. et tantum ha
 de alef. ad gim: quantum de chof ad lem.
 tantum habet de zai. ad a, quantum de num
 non : computa tertium, & sit cornu super
 auum de primo, & quartum de secundo:
 scribe in vno quarto cui & alio quarto ha
 & in tertio quarto fe. & in quarto zad. &
 tum est de alef ad gim. quantum habet de
 n ad hain. & tantum est de tha. ad hic : quan
 n est de fe ad zad. Computa quadrangu
 inuenies eos tres. Multiplica tres infra
 tuor, & inuenies duodecim. Computa
 narios, et inuenies duodecim. eat com
 tus de super, & inuenies quod tangit vnū
 emq; trinarium. Ergo probauimus: quod
 xij. quadrangulis euenit rotundum : quia
 scis, quod hain. num. be. hic. eueniunt.

chefcafhain. Compone ibi magifterium
 primo puncto compafsi. ita ficut prim
 punctum compafsi eft mater totius circ
 ita lapis eft mater totius magifterij : & p
 per petram alef. & per quatuor eleme
 gim. b. del. he. & propter fpiritum zai. &
 feptem fales. ha. tha. hie. chef. lem. num. n
 et per frumentum, & corpus et mercuri
 Schin. hai. fe: et per totum aliud zad. da x
 horas ad coquendum, & intellige, et habet
 bonam calcem.

Decalce cupri cum falibus.

Accipe cupri pondus vnum, falis ni
 falis armoniaci, aquam de aquila, de vno
 que quartam ponderis, coque per vigin
 quinque horas. Intellige vnamquamque
 ram per totum iftum librum, de cxxxv. p
 etis eueniunt de horis noſtri diei, de vigin
 quatuor horis: inter diem & noctem dua
 ræ & quarta. Et intellige quæ dixi, & ne c
 uifcaris: iam probaui per geometriam
 magifterium: & quod quadrangulus verti
 in circulum. Modò dicam tibi quod rem
 fit de calcibus cupri fine labore.

*Filius rogat patrem quòd dicat apertius
 ad ſponſalitium auri.*

Dixit Abuzalemi ad Abuali patrem
 um: pater dic mihi quod dicis planè. D
 Abuali: Iacob, quod tibi dixi non eſt gra
 ſed vlterius intellige. Accipe de cupro

P

pondera, de auripigmento sublimato medium pondus, de sulphure sublimato medium pondus: fac in grossitudine de quatuor moribunt, in longitudine medij palmi: in am-
 o trium digitorum: fac ollam in eundem
 modum, & mitte sicut scis, & coque per vi-
 nti quinque horas: & vide quod omnes ho-
 s scias per abstrolabium, vt non minuas,
 & addas in eis: & aliter non valeret, & intel-
 le quæ dico.

*Calx ad sponfalitium lune, & de cor-
 rectione patris.*

Mando tibi, castigo, quod non opereris
 primum ad aurum, nec plumbum ad argen-
 tum: operare hoc modo, & non errabis. Acci-
 pe cuprum vnum, & quartam partem de quin-
 pondera, salis armoniaci sublimati me-
 dium pondus, & quartam partem de quinta
 pondera. Intellige quæ dixi: salis gemmæ vnū
 pondus: fac in modum banzolæ, & sepeli in
 puluere saluum in olla rotunda ad ignem co-
 coque per xxxvj. horas, & trahe & calidum benè
 mitte in fimo, & vide quod nō permittas cu-
 rum infrigidari: & videas si est coctum. Sed
 si est calidum, videas si est coctum: quia si
 non videris dum est calidum, & fortè permit-
 tis refrigerari, non poteris eum reducere vt
 benè coquatur, nisi cum magno labore.
 Ascende astrolabium cum horis, & non er-
 abis: & si erraueris, hoc modo emenda-
 sis. Mitte de quocunq; puluere duas tertias

cum illo puluere qui ibi erat, sed prius puluerem cum primo puluere in marmo & vide quod remaneat de combusto fale laminis cupri, & præpara tabulas cupri sic prius erant: & quando mittis in fimo, stet per duos dies, & noctem vnâ, & postea pi

Calx ad sponfalitium solis.

Accipe cupri lauati pondus vnum, sulphuris sublimati, et auripigmenti sublimati de vnoquoque quartam ponderis, fac armoniaci quintam ponderis, fac ad modum de banzalis, et plana eas benè, & mitte ad quendum in olla quadrata ad magis per x. horas, ad minus per x. horas.

De vero lapide sub obscuris nominibus.

Accipe de carne abluta, et de carne salta, et de carne putrida, et de carne quæ est ne colore, et de carne quæ non est caro, de vnoquoque vnum pondus, fac inde aerem, quam, ignem, et terram, et calcem, et fermentum, et sponfalitium: et projice vnum super centum, et centum super decem millia, et centum millia, super centum millia, et centum millia, super decem mille millia. Intelleges si habes cor.

De vero magisterio enigmaticè.

Accipe de herba quæ non est herba, & i
dur

resce sicut oportet, & proijce, id est super
cum quinta parte de carne salsa, et cum
prima parte de carne abluta: nares tortas
rectas, & grossas fac tenues, & longas fac
tas, et habebis magisterium.

*De calce cupri: & quomodo debeas fa-
cere ignem in furno.*

Accipe sal nitrum et sal armoniacum, de
quoque vnum pondus: & quartam par-
tem ponderis de baurachermini: pista & mi-
ne et fac cuprum in grossitudine vnus digi-
ti latitudine vnus manus, & fac ollâ cum
duobus angulis, & capiant ibi duas palmas de
manibus, & in longitudine sexdecim digito-
rum cocta ad solem, & mitte super clibanum
vnum in eundem modum, et coque ad ma-
gis per xxv. horas, ad minus per xxj horam.
non fui ausus exire de computo multipli-
catione de sanis, & modò intellige, & vide quæ
dicam: Quando facis clibanum ad calcē
faciendam, vide quod non sit ita quod flam-
ma possit inde procedere, nec tu possis inde
exire ignem, nisi illum quem tu mittis deor-
sum: sed ita sit superius lutatum, quod nemo
possit ipsum: quia si flamma procederet, in-
potus ignis amitteret vim suam, & non at-
tingeret ad calcem, nec ingrederetur ibi de-
bita grossitudine ignis, & intellige, & Deus det ti-
bi bonum intellectum.

Doctrina patris ad filium parabolicè.

Dixit Abuali Abincine ad filium suum buzalemi : Iacob, sis tardus in opere tuo non festinus: quia qui festinat nihil videt, qui tardat videt paulatim. Intellige signa, non cures de prolixitate, quia prolixitas brorum peiorat super sapientes opus eorum. Et ego non detardabo te in multis verbis, sed dico tibi, quod prius ponas piper quam cānellam, & sefran antequam galangal. postquam desiccatum fuerit safran, quia aliter posset pistari, & non sustinebit calorem ignis, & non mittas piper in portulacas, & safran in lactucas, & intellige quæ tibi dico.

Calx ad cuprum.

Accipe de cupro vnum pondus, salis moniaci & auripigmenti, de vnoquoque quatuor pondus, & fac tam vnius ponderis: fac tabulas & coque ad magis per viginti quinque horas, ad minus per quindecim horas. Quando facis lunam, non infrigides: Quando facis lunam non infrigides. Facies pondus de horis sic tibi dixerim: & non facias mediam horam minus. Intellige quæ tibi dico de magisterio, quia si fortè infrigidetur cuprum: vix poterit postea redigi in calcem: nisi cum magno labore: & quando mittis ignem: iugiter ardeat, & nec per horam deficiat, & ita dicunt magistri quod iugiter ardeat, & nullo modo deficiat.

fici

at. Adhuc magis dicam tibi de calcibus:
 ando mittis puluerem inter tabulam: vi-
 quod vno modo mittas & non mittas ma-
 in vno loco quàm in alio. Sed planum sit:
 otum hoc æs planè comburatur: & intel-
 quæ dico tibi de magisterio.

Calx cum salibus.

Dixit Abuali Abincine: Hæc calx est bo-
 & multum bona, qui facit eam benè.
 xit ei. Accipe de cupro dealbato cum
 alapidis decies libram vnam, salis armo-
 ci soluti & sublimati mediam libram, fa-
 nitri quartam partem librę. Accipe cu-
 um & fac in modum cascanellos vanos de
 us, et pone intus puluerem: & postquam
 pleueris illos, pone illos super salem, &
 nē in olla vitreata ad ignem, sed sit cocta
 solem, & da ignem ad magis vigintiseptē
 ras & mediam, ad minus per viginti quin-
 e horas & quartam. hæc est calx lunæ per
 fermentum: per ad sponsalitiū: per ad par-
 m corpus, et ad magnum. Modò dicam
 i calcem solis bonam, sicut prædictam in
 o modo.

Alia calx.

Accipe cuprū bene ablutum, & fac in mo-
 m ditali, & accipe de sulphure sublimato
 pondus de medietate cupri: & de argen-
 viuo sublimato quintam partem ponde-
 s: mitte de eo in ditalibus, & quod remāsit

de puluere, mitte in ollam vitreatam: & olla habeat quinque angulos, & in altitudine vj. digitos, in latitudine viij. digitos, in longitudine xij. digitos, & fac coopertorium læ in eisdem modis, & da ignem ad mare per vigintiseptem horas, ad minus per vigintiquatuor horas.

Philosophicè loquitur.

Accipe de aceto loto, de vino longo, de aqua curta, de melle stricto, de vnoquoque pondus vnum: hoc fac, et habebis bonum magisterium. Et vide quod calx prædicta lunam, quæ fit cassauellis: sit de cassauellis bentibus in grossum iunior: & in cupro vni facies istam calcem debes ibi mittere de omnibus diaboli medietatem, de octaua ponderis, & intellige quæ dico.

De calce cupri ad lunam, & de calce plumbi ad solem.

Accipe de cupro tres libras, & mortificum calefactum & rubefactum in igne, in qua lapidis xx. vices, & accipe de sale armoniaci præparato de vnoquoque singula pondera. Fac cuprum in modum de canna vni in grossitudine mediij digiti, & vnius mortificum bunt, & ac ollam cum virgis in talē modum vt possis ibi mittere cuprum, & nullo modo potes facere cuprum melius, & per ad lunam

de cupro, & ad solem de plumbo, & mitte
 virgis de prædicto cupro, postquam mi-
 s de pulvere salis intus & foris, & da i-
 em ad magis per vigintiocto horas, ad
 nus per vigintiduas horas: hæc est calx
 gistrorum, calx philosophorum. Intellige
 e tibi dico in parabolis: comede de safran
 ltotiens, & cū hoc miserebitur tui Deus;
 mitte safran, & adiuuet te Deus.

*De ablutione cupri, & quare fit ablu-
 tio, & quid est.*

Cap. III.

In nomine Domini, dixit Abuali Abinci-
 ne: Ego dixi quod loquerer in hoc capitu-
 lo de ablutione cupri. Primum dicam cur
 ant, & quomodo, & qualiter. Ablutio cu-
 est quod minimæ partes ex eo se soluant,
 est abluant, & ablutio reddit cuprum de a-
 colore, & de sua natura ad aliam naturā, q̃
 in eo per vim: quia nos non quærimus a-
 d in hoc magisterio, nisi trahere rem ad a-
 m naturam, quæ est in ea, per vim: Et ab-
 io est tribus modis, scilicet ablutio exte-
 s, & non intus: ablutio de intus, & non
 terius, & ablutio vtriusquē: & nos quæ-
 nus hīc vtramque ablutionem, scilicet ab-
 ionem exterius & interius. Et nomen ab-
 ionis quid est? Ablutio est quod aufer-

tur de aliare, sicut ablutio pannorum per
 auferendum, & ablutio argenti & auri per-
 mittere: quia lauamentum super pannum
 est accidentale, & lauamentum est partitio
 generalis super duas differentias: vna diffe-
 rentia est lauare corpus, et dare ei clarita-
 tem, & pulchritudinem, & auferre ei immu-
 ditiam. Differentia secunda est, lauare cor-
 pus, & dare pulchritudinem, & nihil auferre
 de eo: & in lauatione istius cupri quod nos
 volumus facere: volumus facere meliorem
 modum quem nos scire poterimus.

*De tribus verbis quæ intrant in diffe-
 rentijs lauamentorum.*

Modò dicamus quæ est melior diffe-
 rentia, & præmissa per naturam, & natura
 præmisit, et elegit de istis differentijs diffe-
 rentiam vltimam, & illa est melior omni-
 bus alijs. Et hîc intrant tria verba, vnum
 verbum est lauamentum corporis per se
 ipsum deforis, & aliud lauare intus & ex-
 terius, & aliud mutare illud de sua natura
 ad aliam naturam. Intellexisti cur primum
 lauatur. Intellexisti cur fecimus eum cal-
 cem, & modò volumus eum iterum laua-
 re: & nos lauamus eum vt benè mundetur
 de immundicia sua & redeat in colorem au-
 ri viui sicut fuit prius, quando se creauit in
 ventre

ventre terræ : & partem sulphuris quod ibi remansit minnamus, & quod remansit faciamus bonum & clarum.

Quare lauatur cuprum.

Nos lauamus cuprum, ideo ut reueletur ibi natura auri viui, quæ est in eo, & quod sulphur se minuatur.

Loquitur filius patri.

Dixit Abuzalemi. Iacob Alchinili, ad patrem suum Alguazir : Alagel Abuali Abincine, filius Hauz, filius Xad, filius Xada, per mulierem quæ fuit de Auida.

Parabolicè loquitur de magisterio sanguinis.

Dixit quod quidam homo ingrediebatur ciuitatem, alio egrediente, & in manu sua cuprum deferente : cecidit cuprum, & percussit eum in digito pedis, & exiit sanguis. Dixit alius, hæc est ostensio quod adhuc exiit ex hoc digito res, quæ sciet adhuc quod erit cuprum. Dixit qui fecit librum author, hæc est inquisitio Xad : est inuentio Xada, cuprum Auida alexir : hoc est dicere, quod inueniet cuprum per alexir. Modò explanabo lauamēta.

Cum quibus medicinis fiat ablutio.

Dixit Abuali Abincine: Lauamentum debet fieri cum fortioribus rebus, cum aqua falsa, cum vrina, cum sale gemma soluto, & sale armoniaco soluto, & puluere salis maris & aqua lapidis: & cum multis alijs rebus quæ lauant per fortitudinem, sicut alumen & similia: & tu debes magis lauare cum aqua falsa quàm cum alia: sicut cuprum quæ facis cum calcem, non dimittas eum refrigerari ad umentum, quia citò frangerentur ossa, sed calidum repone in fimo, sed ante faciem eum puluerem: sed quia inhumatio fimi antequam ablutio, loquar prius de inhumatione fimi.

De humatione calcis, & quomodo debet fieri.

Fimus sit equinus & purus ab alio homine, & sit collectus ad magis per vnum diem. Natura fimi est calida & sicca, quia est calidus & siccus, ideo volumus mittere ad calcem calorem & siccitatem, deo ut possit sufferre humiditatem & frigiditatem ablutio. Non ideo dico ossa hoc lapide lauamus calidum & siccum, sed fit in maiori parte: sed humiditas aeris & humiditatem, & frigiditas terræ refrigerat.

modò dicam qualiter debet fieri : Accipe
 rem dum calida est: & pondera in morta-
 cupri , & mitte in panno lineo , & dum
 aderas , misce cum vnaquaque libra i-
 as calcis tres vncias salis armoniaci, & v-
 n vnciam salis gemmæ: & liga in panno li-
 o , ita quod pulvis non sit ibi strictus , &
 maneat ibi per duos dies & duas noctes:
 abeat fimum superius & inferius , & tere
 ondera.

Alia inhumatio.

ACCIPERE cuprum factum in tabulis, &
 te in panno lineo , & sepeli in fimo : & sit
 per quatuor dies & tot noctes : quia ma-
 opus est , quod fortitudo fimi ingredia-
 in istud , quàm in aliud : hic multa super-
 prætermisimus.

Geometricè loquitur.

Tres, & tres, & tres, & tres, sunt duode-
 : & per duodecim vices duodecim sunt
 tum quadragintaquatuor: & per centum
 dragintaquatuor vices centum & qua-
 gintaquatuor: sunt xij. M. & ccc. lvj.

Expositio quarundam obscuritatum.

Cornua bouis sunt capilli & petra dura:
 nua cerui sunt sanguis, & mollis : cornua
 ocerontis sunt oua & petra mediana. In
 quod dixi tibi , per quatuor vices tres:

hoc est dicere quòd de vnoquoque la
prædicto facies quatuor elementa, scili
gnem, aquam, terram, & aerem, & tres
complent xij. per pondera sunt. Et quod
tibi, xij. infra xij. sunt cxliij. hoc est d
quòd vnumquodque de xij super duod
proijcias de corpore minori super maiu
quod dixi tibi de centum quadraginta
tuor, super centum quadragintaquatuo
proiectio de hoc corpore super aliud co
& vbi inueneris gergozos, scias esse ig
Disce quod tibi dixi, & non erres: & in
tionem cupri subtus finum non dixi, n
si in nullo capitulo, quia est leuis: non
quia magnam vim habet, & est necessa
magisterio.

Alia inhumatio.

Accipe de cupro duas libras, de sa
tro pistato mediam libram: misce super
morem, & pista bene simul donec mis
tur, & postea expande super pannum
um, et stet ibi per tres dies et duas noct
trahe & pisa: & * * super vnam c
lam: & iterum pisa cum tribus vncijs sa
moniaci, & mitte subtus finum in pan
neo, et stet ibi per tres dies. hic est m
lior modus mittendi subtus
finum.

*Alia inhumatio, & est bonus modus
philosophorum.*

Modus sapientis quando benè præparat
magisterium suum: Accipe tabulas cupri cal-
natas, & mortifica in aqua lapidister: & po-
nea pisa cum sexta parte salis armoniaci, &
um media de sexta parte salis nitri, salis ar-
moniaci solura & sublimata, & sale nitro be-
ne præparato: pisa super marmor, & bibe-
um vrina puerorum distillata, & expande
super pannum lineum, & mitte alium pan-
num lineum desuper, & consue ficut consue-
tampam cum penna, et consue orellas suas,
& mitte subtus finem, & stet ibi per quatuor
dies, et trahere, et præpara.

*De ponderibus elementorum ad solem
& ad lunam.*

Intellige quæ tibi dico. Accipe vnum, &
duo, & tria, & quatuor: vnus est aer, duo
sunt aqua, tria sunt terra, quatuor ignis: intel-
lige pondera ista, ad solem duo ponde-
ra terræ, tria de aqua, tot de aere, vnum pon-
dus & dimidium de igne. Ad lunam tria de
terra, duo de aqua, tot de aere, & vnicuique
medium pondus mercurij. Accipe de
cupro tres libras, salis armoniaci tres vn-
cias, salis nitri vnā vnciam, salis gémæ vnā

vinciam, & semis, baurach armini vnam v
vinciam & quartam : cere cum marimore,
misceatur cum cupro. Accipe pannum lan-
um et expande, & expande desuper præd-
ctum puluerem : et accipe de oleo de lapid-
bus gregoncis : & accipe aquam de alcarc-
dre, & misce cum prædicto oleo, et imbibes
homo habeat sitim in mane, & meridie, in r-
ete, et nō habeas famem : sit sub fimo per l-
v. horas, & octaua hora trahe et operare.

*Loquitur parabolice de magi-
sterio.*

Accipe de tribus cordibus, & quartu
de quarto sit minor pars, quā de omnibu
alijs, & corda sint de istis bestijs quas tibi d-
cam. Cor lupi, de leone, de panthera, & c
viperæ: misce & imbibes de eis calcem cup-
quam fecisti, & nō mittas ibi aliud sal: & m-
te subtus finum, & stet ibi per duas nocte
& duos dies: & quartam & quintam, & sex
partem diei.

*De puero azoo, & de iugulatione
filiorum.*

Dixit Abuali Abincine ad Abuzalem
Quando vides filium tuum azoch transir
Accipe vrinam suam & distilla : & sterco
suam, & mitte subtus finum : & diuic
capille

pillos suos per quatuor elementa, & iugum, & sanguinē diuide per quatuor elementa: & accipe de vnoquoque vnum ponus, & proijce ibi cuprum: & si vis facere m vtilem quando nascitur filia in domo, in ipsa nocte iugula eam, & sanguinem diuide per quatuor elementa: & intellige, quod filios tuos & filias iugules: sed propter hoc dico tibi argentum viuum, & propter istam petram mollem: Intellige scilicet sanguinem, signum lapidis nostri si est bonum: et bibere mulieri prægnanti: de filia parietium, hoc est dicere, mitte super lunam, & ait Sol: & insuper de hac medicina si dabis mulieri cuilibet concipiet, hoc est dicere: etia si proijcias hanc alexir super quodlibet corpus, mutabis eum in suam naturam.

Alia inhumatio.

Accipe de cupro xij. libras, de sale alcali luto & dealbato, vnam libram, de sale armoniaco sublimato & præparato mediam dramam, de sale gemma tot, nitri quartam partem l. tere simul, & fac de eo pastam cum aqua lapidis, & in illa pasta misce cuprum totum, & fac inde panes, & vide quod bene sit pitata: & mitte vnūquemq; panem singularē in pannis lineis, & mitte sub fimo, & stet per .ij. dies & duas noctes, & trahe, & mitte in opere. Postquam diximus de humatione cu

pri, & compleuimus: modò de ablutione
dicemus: in nomine Domini.

Alia ablutio.

Dixit Abuali Abincine: Prima ablutio
pri post calces hæc est: Accipe acetum
stillatum, & vrinam puerorum distillatam
& sal armoniacum solutum, & omnes sal
solutos, & de aqua lapidis multum, & de
sis vitreis factis in multis modis, rotundis
& quadratis, & quintatis, & sextatis, hoc
dicere cum tot angulis. Et hæc est prima
ablutio cupri ad opus Lunæ per ad ferme
tum. Accipe de calce cupri quam inhumanam
quatuor libras, salis communis 4. libras,
aceto forti tot: bulli per tres dies ter in die
agita cum spatula vnaquaque hora, & ablu
cum aqua salsa in quarto die, & quando a
luis dimitte eum parum quiescere, & post
verte aquam: ita facies quinquies, aut sex
postea accipe de sale alcali facto puluere,
dealbato duas libras: & de aceto duas libras
de aqua dulci vnam libram, & mitte in c
curbita cæca, & bulli vnaquaque die qui
quies per tres dies: postea laua cum aqua
salsa mixta cum dulci, & agita inter manu
Sed vide ne proijcias aquam donec requ
escat parum. Postea accipe de sale armon
niaco soluto libram semis, de alumine al
soluto libram semis, de puluere salis ni

tres vncias : misce totum cum puluere cupri , & mitte ibi de aqua lapidis quartam partem libræ , & mitte in vase vitreo , & sit subtus finum per nouem dies , & septies in die agita : postea ablue cum aqua falsa & dulci mixta , sed magis sit ibi de dulci quàm de falsa : & postquam sic lauaueris , accipo de vrina puerorum distillata , & mitte de sale gemma vnam libram , & vrina sit quinque lib. & tu debes habere in opere tuo pondera & mensuras , & michillas . Pondera cum quo ponderes cuprum , et omnem calcem , et omne aliud . Mensuræ sint cum quibus mensuras aquam , & acetum , & vrinam , & omne quod defluit . Michillæ sint ut capias cum eis ignem , & terram , et oleum , accipies de aceto vnam libram , et bullies ibi calcem cupri per quindecim dies , quinque in die : et vnaquæque die misceas vnam libram de vrina distillata cum duabus vncijs de sale gemma , et duabus vncijs de aceto : postea ablue cum aqua dulci simplici , & si fundas , apparebit argentum , & nulla erit differentia inter illos , nisi ad ignem : & misces ibi de mercurio , sicut dicam in suo loco , si Deo placuerit ,

Alia

Alia ablutio.

Accipe de cupro xij. libras, bulli in aceto
 & sale quantum necesse fuerit per 12. dies; in
 istis 12. diebus tres dies subtus fimum. Pri-
 mus dies erit in primis quatuor diebus; a-
 ter in aliis quatuor: tertius in aliis quatuor
 & vnaquaque vice quando extrahis de fi-
 mo, bulli & agita bene: & ita facies quand
 mittes in fimo. Accipe de sale armoniac
 quatuor vncias, & tantum de sale nitro, &
 le gemine, sale communi, & de alumine, d
 vno quoque duas vncias: misce cum his ce-
 sem cupri, & projice ibi de vrina distillat
 xx. libras, de aceto x. libras, de aqua lapidi
 tres libras, commisce totum cum tribus li-
 bris de sale alcali dealbato, & agita in di-
 ter: & ita facies vsq; in xy. dies, laua & mi-
 te in opere, & intellige.

Alia ad Solem.

Accipe baurach armini vnam libram, ta-
 rundem de vitreolo, de vrina puerorum di-
 stillata, x. libras salis, armoniaci, mercuriali
 vnam libram. Et sal mercurialis est ho-
 modo: omne sal est mercuriale cū quo mer-
 curius sublimatur, & tantum valet apud no-
 bis sublimatum, quantum si sublimaretu-
 ter aut centies: & semper vocatur sal mer-
 curiale, quanuis semel sublimetur. Accipe
 de

de aceto duas libras, misce, & bulli per xxiii dies, quinquies in die: postea ablue cum aqua dulci: postea accipe de vrina distillata vnam libram, de vitreolo duas libras, de oleo lapidis libram semis: fac pastā, & misce bi cuprum: & prædictum cuprum sit v. libræ: mitte subtus finum in vase vitreo, & tet ibi per sex dies, & trahe, & ablue cum aqua dulci, & operare: & si fundas eum cum paruo igne lapidis, inuenies eum cum colore auri, sed non est verum, donec mittas ibi de mercurio sicut tibi dicam.

Alia.

Dixit Abuali Abincine: Accipe de bauch armini, & de vitreolo, & de sale gemina, de vnoquoque vnum pondus: sed vide quòd sit de tertio in tertium: & debet esse calx duplum quàm sit puluis, laua sicut conuenit, & habebis bonam calcem.

De signis calcis bene ablutæ obscure dictis.

Signa calcis bene ablutæ sunt quatuor: duo sunt lunæ, & duo solis: primum signum lunæ, si mittas in pane, & comedas illum aluum in felle: quia calor fellis faciet eum solvere cum auxilio panis & aquæ, quam mittes ibi. Signum secundum, accipe de puluere cum puluere auellanis, & antequam descendat ad epar erit fufum. Signa solis. Pasta

calcem cum parua aqua, & comede, & inu-
nies eum in felle de colore auri : & hîc no-
est necessarius panis . Signum secundum
solis in puluere de auellanis : sicut fecit
cum luna , sic facias cum sole : sed mites il-
partem quandam de gergoneis , & intelli-
ge : & Deus det tibi intellectum ad intelli-
gendum signa philosophorum : quia qui eor-
um signa intelligit, ipse scit magisterium.

Istud est de instrumento & non de libro.

Dixit inspector libri, Non misimus pon-
dera de sale nitro, nec de borag. sed modum
dicam tibi, mitte duas partes de calce, de sa-
le nitro, & de borag pondera æqualia, quod
conueniant ad tertiam partem calcis.

Alia.

Accipe de cupro 15. lib. salis armoniaci,
lis nitri, de vnoquoq; vnâ: salis gemme, & sa-
lis communis de vnoquoque duas libras &
semis : de vrina puerorum distillata, de aceto,
de vnoquoq; 10. libras . Bulli sicut diximus
superius in cæteris, & mitte in fimo, &
stet ibi per nouem dies, & trahe, & fac partem
istam de septem salibus, & videbis quod
efficietur sicut de xiiij.
diebus.

Alia.

Alia.

Dixit Abuali Abincine: Sunt multi magistri qui lauant alio modo: quia dicunt, quod sales non debent mitti, donec ablutio facta. Hoc verbum multi non concedunt, hoc est verbum Micratis philosophi, qui cit: Non desicces donec prius imbibas. Et sunt multi qui desiccant antequam bibant: sed si omnes in vnum pendemus verum, nihil erit, & citò deficiemus. Dicam tibi verum, hîc dimisimus multa superflua.

Alia ablutio.

Dixit Abuali Abincine: Mitte corpus minimum super maximum, & sublima mercurium, & aufer ei valorem suum: Accipe de lapro 3. libras, & salis nitri 4. libras, misce totum cum 5. libris vrinæ puerorum, & tantundem de aceto, & intellige: sublima mercurium purum, & magis valet. Sed si vis sublima cum sale armoniaco: quia aufert ei humiditatem: sed qui sublimat mercurium purum nouies, habet totum magisterium. Accipe de cuprum, & laua hoc modo, & fac eum calidum, & mitte in fimo. Accipe de sale communis 3. libras, de aceto 5. libras, de vrina distillata tantundem, & bulli per dies semel in die, & frica inter manus cum aqua dulci: post dimitte iacere in vrina distillata per

tres dies in aceto, tere & frequenter agita:
 & accipe de sale armoniaco, & sale nitro, de
 alumine, de vnoquoque vnum pondus, mi-
 sce cum calce, & pista cum aqua lapidis, &
 mitte subtus finum in olla vitrea per xii.
 dies: postea abstrahere, & bulli cum aqua salis
 armoniaci, & aqua salis alcali pondera æ-
 qualia quinque diebus, semel in die: postea
 permaneat per tres dies in vrina distillata:
 induresce, incera, sublima, solue, misce quar-
 tam partem mercurii sublimati pulueriza-
 ti, & fac pastam de septem salibus, & descen-
 de per botum barbatum per tres vices.
 Postquam commiscueris illud cum xxi. lib.
 de cupro abluto, & calce facto, & lauato,
 sicut iussi in prima ablutione, & laua bene
 corpora: quia melius recipient spiritus: &
 quanto magis descendes per botum barba-
 tum, magis valebit. Intellige quæ dixi.

Alia.

Accipe cuprum, & sales debes lauare, &
 præparare, & bullire, & agitare, & subtus fi-
 num sepelire, & facere sicut magister facit
 per omnes tres, intellige: sed mercurius an-
 tequam opereris sit bene præparatus.

Alia.

Accipe de sale alcali tres libras, pista in
 marmore cum quinque libris calcis, & mi-
 sceatur

atur totum, et pone in olla vitreata, & t subtus finum nouem dies, et vide quòd s fortes ablutiones non facias, nisi tant ad mercurium, non ad alexir: et non o- teris, nisi coram tribus tantum homini- s, id est corpore minori, mercurio, et fer- nto per botum.

Explicit capitulum 3. de diffione Sexta de laua- tis: & modò loquar de indurare cum virtute mini, & intellige quòd mercurium nullo mo- limittas sublimare. intellige.

de induratione qua fit multis modis.

C A P V T IIII.

N nomine Domini: dixit Abuali Abinci- ne: Omnes res quæ se indurant, aut se in- durant quomodo petra congelando, aut indurant vt possint malleari. Et modum durandi et congelandi non quærimus ad durandum calcem; sed magis induramus possit malleari, et vt magis sit gratiosa na- a eius: et hoc induramentum non fit vt tes eius se coniungant vnà cum alia. Et induratio multis modis: fit induratio per titudinem alterius, sicut mercurius per num plumbi: et est induratio cum adiun-

P

Etione alterius, & sicut cuprum cum sale armoniaco. Et omnes res quæ sunt frigidæ naturæ congelant cuprum: & eodem modo de siccis rebus: & induramentum debet fieri in vase metallino, & non in alio: quia si mæceres invitreo, aut in alio non tantum valeret. Et cuprum quod tu indurabis, & incinerabis, & sublimabis, & solues, illud erit bonum quando coniunges cum alio per descendere per botum barbatum: & illud cuprum quando tu coniungis cum eo debet ablui & calcinari: non oportet indurari, incinerari, sublimari, solui, & ad magis quod debet esse l. pondera ad vnum pondus, ad minus viginti quinque: & sunt qui faciunt octo viginti, & est melius, & est melius de xviij. & de xv. sed melius est xx. xxij. & de xxv. Et modò incipiam induramentum cupri nomine Domini:

Induratio.

Dixit Abuali Abincine: Accipe de cupro xij. libras, de sale armoniaco bis sublimato totidem: misce cum cupro, & mitte in vase metallino, & sepeli in fimo per xij. dies, & tolle, & mitte in magisterio.

Alia ad indurandum.

Accipe de cupro duodecim pondera, & misce cum totidem de sale nitro, & de aceto in media quantitate: mitte in cucurbitula meta

metallina, & stet sub fimo per nouem dies,
trahe. intellige quæ dico.

Aliud.

Accipe de sale nitro sublimato vnam li-
bram, de calce cupri tres libras, misce &
sta super marmore cum vrina puero-
rum, & aceto mitte in vase rotundo de me-
tallo, & stet subtrus fimum per quindecim
horas, & trahe, & mitte in opere.

Aliud.

Accipe de baurach ermini duas libras, de
cupro octo libr. & pista super marmore, im-
mibe cum oleo lapidis, & cum vrina puero-
rum distillata, & cum aceto distillato, & mit-
te in panno lineo in vase metalli, & stet
subtrus fimum per triginta duas horas an-
nales, & intellige.

*De inceramento, & quid est incerare, & de diffe-
rentia inter incerationem et solutionem.*

Capitulum. V

In nomine Domini: dixit Abuali Abinc.
hoc est capitulum incerandi &: non nisi
ius differentiã de indurando cupro per ad-
urum, siue per ad album: neq; in incerando
nisi ius differentiam de indurando. Et di-
cam primũ quid est incerare. Incerare est

partes primas cupri q̄ sunt induratæ, reducere in humiditatē, et facere ad modū ceræ, hunc modū operandi cuprū vocauerūt philosophi, incerare. Et si quis dicat nobis, q̄ differētia inter incerare et soluere: quia soluere nō est aliud, nisi redigere cuprū in humiditatem, et similiter incerare. Respōdetur. Reprehendis quod non debes, et quæris similiter quod non debes quærere: quia qui incerat non soluit, nec qui soluit incerat quia calx cupri quando est indurata, si accipias de ea partem, et malleas, efficitur purius: et quando inceratur, malleat se. Si accipias de cupro sublimato, et mallees, elongabitur: et quando est solutum, efficietur aqua: non aqua pura, sed vt possit pistari. Et adhuc magis dicam tibi: quia quando induratur primum, et postea mollicifas illud, vocatur incerare: quando ponitur de calce alutello, et fit cum spiritibus, et sublimatur, recedit humiditas, et desiccatur se: et quando reuertitur in prima humiditate, vocatur soluere: vult dicere soluere rem quam fecimus, et soluere partes cupri vnas ad alias. Si quis dicat cur volumus sublimare, vt postea soluiamus, dicemus: quia hoc facimus vt inprimamus naturam cupri. Ergo iam intelleximus differentiam inter solutionem et incerationem, et modō dicam modum incerandi, et intellige incerare.

Quo

Quod inceratio fit multis modis, & de sanguine pueri azoch.

Incerare fit multis modis, sunt quidam qui incerant in vase vitreato: & ego dico, quòd in nullo alio inceres, nisi in vase vitreo rotundo, & non festines in magisterio tuo, sed sit spacium inter vtrumque, id est inter opus & opus. Ad incerare non mitimus differentiam inter aurum & argentum. Et accipe de calce cupri tres libras, salis armoniaci vnam libram, de nitro soluto libram semis, & tot de aqua lapidis: mitte & misce subtus finum per duodecim dies, & perfora pedem filij tui azoch, & sugeto- rum sanguinem, & de illo sanguine mitte i- bi quartam partem mediæ vnciæ. hîc dimi- mus superflua.

Aliud Inceramentum.

Accipe de vrina puerorum distillata qua- tuor libras: de aceto distillato cum sale com- muni, & de aqua lapidis, de vnoquoque vnam libram. Accipe de calce cupri duas libras, salis armoniaci quartam partem li- bræ, de sale alcali soluto quartam partem libræ: mitte in vase vitreo subtus finum per quindecim dies, & in- tellige.

Aliud.

De vno oculo, de vna manu, de vno pede, de vnoquoque mediā vnciam: de aqua lapidis quartam partem vnciæ: mitte subtus fimum per tres dies.

Aliud.

Accipe de sale armoniacō soluto, sale alcali soluto, baurac soluto, sale nitro soluto, a lumine soluto, sale gemma, & sale communis soluto, de vnoquoq; pondera equalia: de calce cupri quartam partē totius ponderis prædicti, de aqua lapidis partem, de aqua lapidis quartā de pondere vnius salis: mitte subtus fimum, & stet per xxj. horas, & vnaquaq; hora sit de tribus horis & dimidia, & sit hora de sexaginta punctis, & puncta sint de sexaginta secundis, & secundus de sexaginta tertijs, & tertius de sexaginta quartis, & sic vltima que non habet finem.

Aliud: obseurè loquitur.

Cor cuculi, cor aquilæ, cor lupi, de vnoquoque vnam libram: de calce cupri duas libras: mitte subtus fimum, & stet ibi per duos dies, & intellige. Sed vide quòd in omnibus inceramentis quæ facis, mittas de aqua lapidis, & inceramentum sit de vase vitreo,

Aliud

Aliud ad solem.

Accipe vitreoli libram 1. & semis, baurach
ediam libram, salis armoniaci soluti me-
am libram, de aqua lapidis vnciam vnam:
et in fimo per xxij. dies, & trahe, & mitte
ediam vnciam ignis antequam sublimes:
tellige: satis dixi de inceratione, & modò
planabo inceramentum.

*De sublimatione corporum.**Cap. VI.*

In nomine Domini: dixit Abuali Abinci-
e: Quia dixi quòd in hoc capitulo ponerè
magnum magisterium cupri, sc. sublimatio-
em, dicam cū virtute Dei: sed Deus det no-
is intellectum. Quatuor sunt quę nos opor-
et facere ad Deum, & qui facit habet magi-
terium, quę sunt: Da elemosinam: hīc dimi-
mus superflua. Nullus debet sublimare cal-
em per descendere per botū barbatum, sed
debet sublimare per alexir, & illę res quę se
sublimant, 2. modis se sublimant, aut se subli-
nāt per se ipsas: quia sunt spirituales, aut se
sublimant, quia incorporātur cum spiritib.
Et illę quę per se sublimant, sunt quatuor
spiritus: sed alię sunt quę nō per se, sed admi-
niculo spiritū: quomodo ista calx, & alię
calces. Et istud sublimamentū facimus, quòd
reducamus ad corpora subtilem naturam

habentia, vt sint sicut spiritus: & quod sit lo-
ue ad redigendum in omnes res, si vult per
ad solem, aut per ad lunam, & hoc quod no-
facimus de sublimatione, facimus vt rediga-
mus ipsum in primam naturam: sed facimus
per ad solē & lunam mixtos de 4. elementis
quæ se sublimant: & intellige qualis sit sub-
limatio per ad solem, aut per ad lunam: qui
sunt sublimationes quædam cum 4. eleme-
tis, siue cum tribus spiritibus, & cum duo-
bus secundum quod locutus est: quia sulfur
et auripigmentum non sunt necessaria ad
sublimandum æs ad opus lunæ.

Alia sublimatio.

Dixit Abuali Abincine: Modò incipiam
sublimamenta quomodo sunt, & dicam tibi
sicut pater dicit bono filio: Accipe de cupre
abluto & calefacto, & abluto, indurato, & i-
cerato 3. lib. de auro viuo sublimato duode-
cies 3. lib. salis arcali sublimati medium po-
dus: mittimus ibi sal arcali, non vt sublime-
se, sed vt adiuuet ad sublimandum: sed videtur
quod ad opus lunæ nō misceas auripigme-
tum, nec sulfur, nec ad opus solis sal armo-
niacum: pista totum in marmore, & misce per
stando & miscēdo: & mitte ignem per dies
et noctem: & trahe, et mitte in fimo, & cucu-
bita vbi sublimas corpus debet esse vitreatum
duo decies, & nō sublimes corpus, nec in ma-
tallo, nec in vitro. hīc demissimus superflua

Ali

Alia sublimatio cupri.

Dixit Abuali Abincine : Fac ferrum quod
 in longitudine duorum palmorum & me-
 & in medio ferri fac concam cupri: & po-
 natrem tuam in medio ferri, & ferrum in-
 in fundo matris. hic dimissim⁹ superflua.
 tibe de sale armoniaco quatuor lib. de ar-
 to viuo quatuor lib. de aceto vnam librā,
 ale gemma vnam libram : pista totum in
 more, miscendo, & pistando, & adiunge
 libras cupri, & mitte ignē per duos dies,
 per noctem vnam, postea trahe, & sublima
 in cucurbita, aut in aludel.

Alia sublimatio.

intellige quid est sublimatio, & intellige
 tres res. Vna est quòd corpus fit spiritus
 subtili natura. Secunda est quòd mercu-
 s se incorporat cum calce. Tertia est quòd
 assumit calorem: & debes intelligere v-
 nquamque istarū quomodo se debet fieri
 sublimatione, & debes scire quòd per ad-
 am, quando sublimas calcem cum argen-
 viuo, debet esse, & mercurius albus, & mer-
 rius cum quo tu sublimas calcem ad solē
 et esse rubeus, scilicet rubefactus cū igne
 idis, et debet esse puluis nō induratus. ni-
 tinoeratus nō benè operatur, nec ad lunā
 ad solē sicut suprà dixim⁹: nec magis, nec
 us, & mercurium cū sublimas per ad lu-
 m, non misceas vllam rem: & ita facias hāc

sublimationem & non errabis: Accipe de
 ce cupri lauata, & indurata, & incerata, v
 libram, de argento viuo sublimato media
 libram, salè armoniaci sublimati ij. lib. salis
 cali soluti vnam libram, de aqua lapidis qu
 tam partē libræ. Misce totum & mole in m
 more, & pone in aludello factō ad sublima
 dum, & succende ignem per duos dies & t
 tidem noctes, trahe & mitte subtus simu
 & trahe & mitte in magisterio, & hoc be
 potes descendere per botum barbatum cu
 maiori corpore vt misceas in eo de cupro
 luto, & calefacto & abluto, & indurato, & i
 cerato. & intellige, & De^o det tibi intellectu

Alia sublimatio.

Dixit Abuali Abincine: sunt quidam q
 sublimant cum auripigmento sublimato
 cum sulphure sublimato, & dicā tibi de ist
 sublimationibus, sed non conueniunt ad l
 nam: quia ad lunam non debet fieri sublim
 tio nisi cum mercurio, & sale armoniaco si
 sulphure. Et per ad solem debet sublimari
 auripigmento & sulphure sublimato, & m
 curio sublimato: quia auripigmentum & s
 phur colorant in citrinum & rubeū, & ad l
 nam non sunt necessarij isti colores: quia i
 colores sunt ad solem, & intellige quæ dic
 Et mercurium quem sublimas ad solem no
 debes tantum sublimare, ac si esset ad lun
 quia aliæ res quas ibi mittes desiccabunt

humiditatem suam: & ad lunam non sunt
res quæ desiccant humiditatem suam. Ac
de cupro iij. lib. de auripigmento & de
vio, & de sulphure sublimato, de vno
que vnam libram, de vitreolo mediam li
bram, misce cum aceto omnes pulueres su
per marmor, & sublima in aludello per vigin
to horas, & vide quod sublimabis in vna
que vice, & repone & si quid remanebit,
sublima iterum donec de vitreolo non rema
neat nisi quatuor vnciæ, & istas quatuor vn
ciam laua, & postea dimitte, & prius vide si re
maneat ibi de mercurio aliquid, & reuertere
sublimandum, donec agnoscas quod non
maneat ibi de mercurio.

Alia sublimatio.

Accipe de cupro abluto, & calefacto, & la
uato, & indurato, & incerato octo libras, de
auripigmento sublimato, de mercurio subli
mato, de sulphure sublimato, de baurac armi
de vnoquoque vnam libram & semis, de
alcali, de sale gemma, de vitreolo, de vno
quoque sex vncias: pone totum prædictū cōmi
super marmor, & misce, & mole, & imbibe
in oleo lapidis: postq̃ miseris ibi de vitreo
lib. & mitte in aludello, & da ignē p̃ duos
dies, & noctem vnam de diebus medianis:
et magnis, nec paruis, & dimitte, & vide
quod quando vis trahere aludellū de furno,
debes facere sicut dicam: dimitte eum

refrigescere & non sit calidum, & debes eum tergere ex omni parte: postea discooperi illud ita quod nō remaneat ibi de luto, nec de pannis, terge eum cum panno aspero, & grosso, ita qd' totam terrā tollas: postea mitte in aludel, antequam discooperias in vno bacino de cupro rubeo aut citrino, & discooperi aludel, & habeas palā de ligno nucis, & rade cum illa quod in aludel, sed tamē ita suauiter radas: quod non radas de aludello, & nō misceas illud quod inuenies in fundo cum illo quod inuenies in coopertorio: sed mitte vnumquodq; in partem: quia illud de fundo reiterabis ad sublimandum.

De luto magisterij.

Dixit Abuali Abincine: Hic dicā quomodo faciunt lutum magisterij, & lutū per ad totū magisteriū, & dicam tibi omnia luta quæ intrant. Primum dicam lutum per claudere ollas ad calcem faciēdum per ad solem, vel per ad lunam, rotundas vel quadratas, vel tertiatas, vel in alio modo factas, & illud lutum nō debes facere nisi de terra rubea mixta cum capillis.

Aliud lutum per cooperire ollas.

De terra rubea xx. lib. de capillis, de arestis mediam libram, falis cōmunis quintam partem libræ: tere & taratariza, & misce cum aqua sic vt sufficiat: & macera, quia benè potest operari ad magisterium.

Aliud

Aliud ad cooperiendum ollas.

Accipe de terra rubea quinque libras, de capillis mediam libram: pasta per medium de aceto & aqua, & hîc intimauius lutum de faciendis calcibus: sed quando cooperiunt ollas, non mittant pannum lineum, nisi tantum lutum, & sufficit quando benè sit lutatum.

De lutis.

In nomine Domini: Incipio dicere, Lutum ad lutandos aludellos, & debet lutum istud esse secundum rem qua se sublimat in aludellis: quia si tu sublimas & non conlutas aludellum cum terra mixta cum albumine oui, non valet, sed si sublimas corpus, non debes illam pastare cum albumine oui, sed tantum cum aceto & cum vrina distillata. Et hîc incipiam modum luti dicere ad lutandum aludellos, & quomodo debent cooperiri.

Accipe de terra rubea de magisterio, quòd non sit sicca, viginti libras, de pilis tres libras, salis gemmæ, & salis cômunis, de vno quoque quartam partem libræ, cineris farmentorum vnam libram, aceti & vrinæ puerorum de vno quoque vnam libram: tere terram & taratantarariza cum spisso tarantaro: & ita facies de salibus, & ita facies de cinere: & scinde pilos, & pista totum fortiter, & habes pannos lineos grossos, & nò sint de stupa, &

sint rari, & mitte de luto in loco illo vbi se cōiungunt coopertorium & aludel, & vide qđ aludel vbi sublimas mercurium, ita se cōiungat cum eo coopertorio, qđ vix possis mitte re pilum vnum capitis: & si ita nō coniungeretur, nil valeret, quia sublimatio mercurij non fit nisi per suam fumositatem, & per suā leuitatem: & si inuenerit locum apertū egreditur inde: sed si est ad sublimādum calcem, vel alios spiritus non cures quod solum tantum coniungat. Et modi de aludellis non sunt æquales. & dicam eos tibi quādo finies tractatus luti. Accipe de panno, & misce de luto cū claro oui: & mitte prius de luto vbi se cōiungit coopertoriū cū aludello, & desup mittes pannos lineos linitos de terra ista prædicta, & super pannos mitte de luto, & in fundo aludelli debes mittere pannos cum alio luto, & postea primum dimitte siccari: & postea dabis ignem, & quādo vis extrahere dimittere frigerari, & radendo cū pala ferrea discooperi, & mitte super vno bacino sicut dixi: & tu debes intelligere ista luta.

Aliud lutum per ad aludellos ad sublimandum mercurium.

Accipe de terra decem libras, salis cōmunis vnam libram, depilis scissis vnam librā, de aristis duas vncias, de aqua quantum sufficiat: & misce ibi sex albumina ouorum.

Aliud

Aliud per sublimare spiritus & corpora.

Accipe de terra triginta libras, de pilis sex libras, de cinere j. lib. pasta cū aqua salsa sufficienter, & operare sicut diximus.

Aliud ad aludellos per sublimare spiritus & corpora.

Accipe de terra quadraginta lib. de pilis quatuor libras, salis armoniaci j. lib. de aristis ij. lib. pasta sicut diximus cum aqua dulci: & ~~facis~~ lutare vas quando assas mercuriū, debes accipere de ipso luto: & sunt qui mirtunt in ipso luto mercuriū, puluerem de gallis, sed non est nobis necesse.

De quodam magisterio ad lunam philosophicè.

Ostendam tibi quoddā magisteriū: quod faciunt philosophi. Accipiunt laminas cupri & mittunt in ignem donec sint rubeę, & mortificant in aqua lapidis & in oleo mixto per medietatem quinquaginta vices, & proijciunt super illos alexir lunę, & non curant de lauare, nec de calce facienda: & sunt qui vendunt eum p̄ luna: ita bonus iam videtur, & efficitur: sed Deus scit quod nolui facere nisi rem certam, & bonam, sed quando volo facere sine alexir descendo per botum barbatum, & valet magis quā illud sit, quod fit cū alexir. Modò dicam tibi modum de aludellis ad sublimandas omnes res.

De aludellis.

In nomine Domini: dixit Abuali Abinci-
 ne: hîc dicâ quô debêt fieri aludella. Aludel
 fuit inuentum per geometrica, & docet nos
 hoc magisterium: quod oportet quasdâ res
 sublimare: & quod sublimatur si se sublimet
 in vase quadrato, tenet se per angulos, & ita
 fit in vase: quod habeat angulos: ergo vas de-
 bet esse rotundû. Et vas rotundû valet, et est
 omnib. alijs melius: postq̃ aludel debet esse
 rotundû, debemus dicere longitudinem, &
 latitudinē: latitudo eius debet esse quantû
 poterit intrare pugnus. Et si est per sublima-
 re azoc, debet esse magis angustû, & debes vi-
 dere, qđ os inde p̃cedit debet esse amplius
 fundo si sit per mercuriû an p̃ aliud: & in sum-
 mitate oris debet facere quandâ orellâ ad al-
 titudinē digiti, vt qđ se sublimat non possit
 reuerti intus, & facies ad modû scutellę, & in
 medio facies valliculâ quandam: vt circulus
 quē facies in coopertorio possit intus in prę-
 dicta valle ingredi: qđ se sublimabit nō pote-
 rit foras egredi, & postea ampliabit vas pla-
 nē, & de ipso eleuabis circulû quēdâ in altitu-
 dine vnus digiti: hic est modus de aludel p̃
 sublimare mercurium, & qui ita non facit: ni-
 hil scit de magisterio, & ita si sit profundû qđ
 miseris intus rē sublimandâ remaneat adhuc
 spaciū vacuū circa altitudinē qnq; digito-
 rum. Modò dicâ tibi coopertoriū, quomodo
 debet

debet fieri de latitudine aludelli, ita quod non minuat nec superet: & facias eum in modum scutellæ, & intus in summitate facias cauum, ut digitus vnus possit ibi abscondi, & sit os eius amplius quam os aludelli, & facias in coopertorio quoddam ut possit ibi abscondi digitus vnus & medius: & deinde facias latum, & postea facies in eo quendam circulum qui intrat in vallicula illa, quam tibi dixi de aludello. Hoc est aludel de philosophis ad sublimandum mercurium.

Aliud.

Aliud ab sublimandum mercurium facies in modum quem prædixi, sed non facies in eo vltimum circulum: sed prædictum aludel valet magis ad sublimandum mercurium. Modo incipiam dicere alios aludellos.

Aliud.

Sunt qui faciunt in modum scutellæ profundæ, sed faciunt in eo circulos magnos, et ita in coopertorio, & sublimant in eo spiritus et corpora, sed non mercurium.

Aliud.

Fac in modum primi aludelli, & non facias in eo cauum intus, nec in coopertorio facies planum: & fac ei coopertorium in eundem modum. Accipe de cupro viginti libras, salis gemæ tres lib. salis armoniaci sublimati decem libras, mercurij sublimati de-

cies quatuor libr. mortifica, & misce, & mitte in alutello, & da ignem per diem vnum & noctem. Intimauius alutellos, & lutum magisterij, & sublimatione cupri: & finit hîc capitulum sextum de Dictione sexta.

De solutionibus corporum, & quòd non possent homines quòd utantur in aqua: & cum quibus rebus soluntur corpora. Cap. VII.

IN nomine domini, dixit Abuali Abinci-ne: In hoc capitulo dicam solutione corporum, & tantum solutione cupri: & qui audit solutionem, putat quòd corpus reuertatur in aquam: & hoc non potest fieri, quia sensus nec natura hoc præstat. Sensus duobus modis hoc non dat: primum quia de re tam sicca nō fit resolutio in aquam: quia res prohibita est: quia ferrum non potest reduci in aquam, nec petra de riuo. Secunda ratio est, si tu proijcis corpus vnum super ignem, non vincet: & super aquam, nō vincet: & natura hoc non faceret propter tres rationes. Prima, quòd natura non facit nisi quod ibi est per vim. Et secunda est, quia illa res, quæ est ibi per vim, debet esse maior quàm sit alia pars. Tertia, quia si natura faceret de sicca re aquam, nostrum corpus faceremus aqua, & nō siccum. Et quòd sit siccum per vim, de re & non per naturam. & intellige: quia multi sunt

sunt qui putauêre, quòd solutio corporũ reuertitur in aquã: & hoc scias ppter ea, quòd superius diximus. Sed dicã tibi: Solutio est tribus modis. Solutio quę vertitur in aquam omnino, sicut faciunt tales qui se vertunt in aquã: & solutio vnius partis corporis, & nō de toto: sicut solutio mercurij, & solutio corporis, quòd non soluat de eo aliquid: sicut solutio cupri & aliorum corporũ. Sed dicũt hanc solutionem ideo, quia soluitur in ea sua falsedo, & quòd natura quę absconditur in ea appareat: & adhuc restat dicere alius modus solutionis, quem non numerauimus in istis tribus, sicut est solutio corporum: quando fundũtur in hora fusionis, quãdo se faciũt currentia, & postea in frigidantur, & redeunt sicut erant, & sicut faciunt de plũbo: quia tantam dant ei humiditatem, quòd faciunt eum currens, & videtur esse mercurius: & sic solũnt multas alias res: quia si vellemus dicere in hoc libro, non esset finis libri in hoc quod incepimus. Sed tu debes scire, quòd solutio istius corporis non est aliud nisi quòd reuertatur humidum, & auferantur suę falsedines: & debes scire, quòd solutio nō debet fieri per res siccas, sed per res humidas: & anteqũ dicam tibi de solutione, dicam tibi cum quib. reb. debes soluere: & quia sunt pauciores illę res cũ quib. soluuntur, quã sint cũ quibus non soluũtur. Sunt aut̃ hęc: Sal arm.

solutum, & baurach armeni, & sal nitri, & sal
 alcali solutum, et aqua aluminis alba, et ac-
 cingar, et vrina puerorum distillata, et sal cō-
 mune solutum, et sal gemma solutum cum a-
 qua lapidis, & oleo lapidis, & aqua vitreoli,
 fortitudine seculi: & sunt qui soluunt cum
 dentibus diaboli, sed non habemus necesse.
 Istę sunt res cum quibus soluunt, & debes sci-
 re quod non debes soluere cū sale qui sit sub-
 limatus, nec debes calcē facere cum sale qui
 sit solutus: sed prius debet sublimari p ad cal-
 cē bis, vel ter, vel quater. Et dixi tibi in prin-
 cipio libri, quòd si prius non scis omnes res
 quę sunt naturales, & in qua differentia sint
 de prædictis complexionibus, non debes in-
 gredi in magisterio. Et quando hoc scias qđ
 scias eas soluere, & reuerrere ad primam na-
 turam, & scias quantum sit in vnaquaque de
 aqua, de aere, de terra, de igne. Ideo qđ quan-
 do tu vis soluere, quòd scias quòd calx illa
 quam tu vis soluere, quantū amisit de sua pri-
 ma natura: et si hoc nescires nil prodesset ti-
 bi: Scias quod quando tu vis facere calcē cu-
 pri, cuprum naturaliter est in differētia xxix.
 de differentijs primis antequam fundatur in
 illo loco vbi est grandis siccitas, calor minor,
 frigiditas minima, humiditas minima. Sed si
 tu fundes vel ter, efficietur calor maior, sic-
 citas minor, humiditas minor, frigiditas mi-
 nor: quando tu facis calcem per ad lunam, re-
 digis

digis eum de maiori siccitate, de minori frigiditate, de calore minori, de humiditate minori: quando tu abluis bona ablutione, redigis eum in humiditate maiori, calore minori, frigiditate minori, siccitate minori: quando tu induras redigis eum in siccitate maiori, calore minori, frigiditate minori, humiditate minori. Quādo tu inceras, facis humiditatem maiorem, frigiditatem minorem, calorem minorem, siccitatem minorem. Quando tu sublimas, facis calorem maiorem, humiditatem minorem, frigiditatem minorem, siccitatem minorem. Quando tu soluis, facis frigiditatem maiorem, humiditatem minorem, calorem minorem, siccitatem minorem. Et hæc est differentia lvij. in loco ubi est luna apponimus ibi mercurium præparatum, ultra illum qui est ibi naturaliter, & fit melior luna. Et si non esset propter dilationem libri, facerem te intelligere hanc reversionem calcis de differentia in differentia, & cur hoc facit & quomodo. Et si quis nobis dicat hanc differentiam, iam nobis dixisti in bona lauatione, dicemus quod hoc nō facimus nisi ut redeamus ad differentias: quia quod primum facimus induramus, et quādo est induratum, eius differentia est sicut differentia cupri, quando est subtus terram, & postea mutamus differentias, sicut prius: incrare sicut ablueré, sublimare sicut calcem fa-

ere, soluere sicut lauare cum lauatione magna. & postquam hoc factum est, est sicut argentum bonum. Et quia diximus solutio quid est, dicemus modum soluendi.

De modo soluendi.

Accipe de cupro abluto, & calce facto, id est abluto, & indurato, & incerato, & sublimato quatuor libras, salis armoniaci soluti sex lib. salis alcali soluti duas lib. aque lapidis vnam lib. mitte in cucurbita vitreata, aut metallina, & sit sub fimo per viginti septem horas, vnaqueque hora de xxiiij. in die, trahere & operare.

Alia solutio bona.

Accipe de cupro tres lib. salis gemmæ, & salis communis soluti, de vnoquoque tres libras, de aqua aluminis, & de vrina distillata, de vnaquaueque duas libras misce, & sit subtus fimum per octo dies.

Alia solutio.

Accipe de cupro vnam libram, de aqua lapidis, & sale armoniaco soluto, & sale nitro, & sale alcali, & aqua aluminis, de vnoquoque quartam partem libræ: mitte sub fimo, & stet ibi per viginti quinque horas, hora vnaqueque de xxiiij. horis.

Alia

Alia solutio: & est melior omnibus alijs.

Dixit Abuali Abincine: Hæc est melior solutio omnibus alijs per ad album, id est, ad rem quæ est corpus istud. Accipe de cupro decem lib. de sale armoniaco soluto tres lib. aqua aluminis, vrina puerorum distillata, sale alcali soluto, sale gemma, sale communi, sale nitri, de vnoquoque vnam libram: aqua lapidis vnam lib. & ss. totum misce, & mitte sub fimo in vase vitreo per nouem dies: postea trahe & operare.

Alia solutio.

Accipe salis gemmæ soluti, salis nitri, de vnoquoque quartam partem libræ: baurach ermini, auripigmenti soluti, de vnoquoque vnciam vnam, cupri tres libras, mitte in vase vitreo, & stet sub fimo per x. dies.

Alia solutio.

De auripigmento, sulphure, de vnoquoque duas vncias, oleo lapidis vnam vnciam, cupri vnam libram, mitte in vase vitreo subtus fimo per tres dies.

De solutione auripigmenti.

At modò dicam tibi qualiter se soluit auripigmentum: Accipe de auripigmento vnam lib. pisa cū aceto super marmor: cinggar vnciam vnā: pisa super marmor per nouem

dies, in die nouies: & mitte ad solem, postea mitte sub fimo, & stet per quadraginta dies: & inuenies aquam currentem. hic modus est ad solem tātū, et in alijs modis soluit eum, et ego dicam tibi, & postea dicam tibi de plūbo: quomodo descendunt eum per botū barbatum, per ad aurum, sicut cuprum ad argentum.

Alia solutio.

Accipe de auripigmento tres libras, de lacte caprarum viij. lib. pisa auripigmentum & projice in lacte, & bulli donec remaneat de lacte, & postea pisa super marmor parum de aceto, & cum vna libra de sale nitro, & vnam libram de sale armoniaco, & borace vnciam vnam: mitte ad solem, et stet ibi per quadraginta dies: postea accipe de sale nitro, vnam libram & semis, & misce cum eo, et simul pisa bene, & mitte postea in concha rotunda facta in modum aludelli: & cooperi cum filtro, & stet subtus fimo per viginti dies, & mitte multum finum de super & inferius, & inuenies aquam solutam currentem, & operare: & mitte inter alia opera: & si in illa aqua mitas triticum: & postea projicias triticum in campo: aues quæ inde comederint morientur, & istud est toxicum eorum: & iste est modus melior ad occidendas aues.

Alia

Alia solutio.

Accipe de cupro iij. lib. de vitreolo j. lib. de baurach libram semis, de sale gemma ij. lib. de sale armoniaco soluto duas libras, mitte in vase vitreo, & stet sub fimo, per vndecim dies.

Alia solutio.

Accipe de sale armoniaco soluto decem lib. sale nitro, & sale gemma & sale alcali, & sale communi, de vnoquoque libram & semis aqua aluminis alba, & vrina puerorum distillata, de vnoquoque iij. libras: aqua lapidis vnam librā, de cupro quindecim libras, pisa totum & misce, et mitte in vase vitreo, & stet sub fimo per xiiij. dies, & hæc est melior solutio philosophi.

Alia solutio.

Dixit Abuali Abincine: cum ista solutione perficiemus capitula solutionum: quia diximus in solutionibus quæ oportuit, & cum hoc quod hîc dicemus erit completum, & in hoc omni supradictō sunt solutiones auri, & argenti, & sponsalitij, & ad omnes res, quæ eas benè potest præparare cum subtilitate. Accipe de cupro quatuor libras, de vitreolo vnam libram, de baurach vnam librā, de gironcis vnam vnciam, pisa & mitte in vase vitreo, & stet sub fimo xl. diebus, perficimus verba solutionis, & finiuius capitulum septimum, & Deo gratias.

De Plumbo & de natura eius.

Cap. VIII.

IN nomine Domini dixit Abuali Abinci-
ne: In hoc capitulo loquar de plumbo, &
incipit capitulum octauum. Postquam
locutus fui in re rubea & alba, & in hoc quod
non est rubeum, nec album: modò loquar in
nigra: & intellige, quòd omne quod loquar
tibi in hoc libro, vtile est totum, & nihil ibi
est superfluum: & qui non intelligit, videt
verba philosophorum, & despicit. Natura
plūbi est frigida & sicca, & est de natura Sa-
turni: & est in differentia xxxix. Intellige o-
pus eius, & mutationem eius. Multum di-
cam quid opereris in auro & argento, sed in
auro mitte plumbum, & in argento cu-
prum. Prima res, hīc dicam tibi, erit ab-
lutio, & calx facere, lauare, indurare, &
incerare, & sublimare, & soluere: & leuius
tractabo quā fecerim de cupro, & non di-
cam tibi tot rationes. Plumbum ita abluitur
per purgare quod extra est: sed prius debes
fundere vj. vices aut vij. Laua hoc modo:
Accipe de aceto vnam libram, de vrina pue-
rorum tantundem, salis communis tantun-
dem, de plumbo duas libras: fac partes
sicut debes, & laua, & bulli sicut
debes, & erit ablutum:

Alia

Alia ablutio.

Accipe de plūbo v.lib. de vrina puerorū tā-
 tūde de aqua salsa tantūdem: bulli per xxiiij.
 horas, & erit ablutū. Sed debes scire qđ quā-
 do lauas cuprum, aut plumbum, quādo de-
 bes tergere cum panno lineo, ideo vt nō ac-
 cipiat falsedinem, debes scire quōd hęc ab-
 lutio non est, nisi vt desuper abluatur: quia
 quæ est per ad corpus, post calcem fit. Et nō
 debet cuprum, nec plumbum, quando ea la-
 uas, remanere per noctem in illa re in qua ea
 lauas: & si ibi remanerent, efficerentur viri-
 dia: & debes scire quōd cuprum est bonum
 per facere argentum absque alexir: & plum-
 bum non est bonum minus de alexir. Hęc
 est res probata, quam philosophi probaue-
 runt.

Alia ablutio.

Accipe de aceto tres lib. de vrina puero-
 rum tantundem, de aqua vitreoli tantundē,
 de arena tres lib. de plumbo quinq; lib. bul-
 li & frica vsque sit bene ablutum. Et debes
 scire, quōd vrina nec acetum intrant in ma-
 gisterio, nisi distillantur & bis, & ter: quia in
 quantū amplius distillantur magis valēt: &
 quando bullis plumbum, debes bullire
 in vase de metallo: quia si in a-
 lio vase bullires, non tan-
 tum valeret.

Alia ablutio.

Non debes accipere de plumbo alcofoli, sed de plūbo abluto, nisi prius esset preparatum sicut necesse est. Nec debes accipere de plumbo gozi, nec alio plūbo, nisi de illo quod tibi ostendi in principio libri. Accipe de illo x. lib. & bulli in aqua falsa: & terge cum pane lineo mūdo, & nulla hora dimittas ipsum humidum: quia si dimitteres ipsum humidū, iam dixi tibi detrimentum quod inde sequetur: & intellige magisterium philosophorum.

Alia ablutio.

Accipe de plumbo quinque libras, salis gemmæ vnā libram, salis armoniaci vnā librā, salis communis mediam librā, de vrina puerorum, & de aceto de vnoquoque tres libras, de aqua falsa quinque libras, bulli per vigintiquatuor horas quinque vices: & in illis vigintiquatuor horis trahe ad solem per duas horas, & non festines opus.

Alia ablutio.

Dixit Abuali Abincine: Dicam hanc ablationem, & in hac perficiam omnes ablationes plumbi. Accipe de plumbo x. libras, de vrina puerorum distillata, de aceto distillato & de aqua falsa, & de aqua aluminis rubei de vnaquaque tres libras, bulli per octodecim vices, & serua. Finit capitulum octauum. laudetur Deus.

De

De calcibus plumbi. Cap. IX.

IN nomine Domini: Dixit Abuali Abinci-
ne. In hoc capitulo loquar de calcibus plū-
bi faciendis, & loquar sicut philosophus
debet loqui, & dimittam omnes dilationes
aliorum hominum. Iam scis cur faciunt cal-
cem, et quid est calx, et cur efficitur calx. Et
illa quæ se faciunt calcem sunt septem: plum-
bum, ferrum, cuprum, stannum, aurū, argen-
tum, metallum lato, id est auricalcum, & di-
xicuprum: & dicam modo de alijs sex cum
virtute Domini. Septem sunt modi faciendi
calcem plumbi, & illa quæ comburunt cor-
pora, & auferunt suam humiditatem: Sunt
hec, sal alcali, sal armoniacus, sulphur, auripf-
gmentum: & debes scire quòd argentum vi-
uum sublimatum nō intrat in magisterio lu-
næ, nec auri: quia quidam faciunt illum de
plumbo, & hīc dicam tibi modū faciendi an-
tequa incipiam dicere de calcibus: quia qui-
dam accipiunt plumbum, & fundunt vij. in
cibis, & in vnaquaque vice mortificant eum
in sale armoniaco soluto: postea accipiūt de
eo tres libras, & de sale nitro vnam librā, de
borace libram semis, commiscent totum,
& mittunt sub fimo per quadraginta dies, &
efficitur argentum viuum, & non est differē-
tia inter istud & illud quod intrat in magi-
sterio, nisi tantum quod intrat in magisterio
& aliud non: & quando vis probare illud an

fit bonum, accipe laminam cupri, & calefac,
& frica eam cū illo, & si albescit, scias quòd
est bonum: sin autem nihil valet: & sunt qui
seducuntur in hac temperatione.

Alia probatio.

Accipe de argento viuo, & mitte, & cola
per pannum lineum, & cadat in aluta: sed li-
ga illam alutam fortiter ne possit egredi, &
accipe ollam vnam, & imple de aqua, & pro-
ijce ibi illam alutam, & si ascendat sursum,
scias quod est bonum: si non, non est bonū:
& nō mittas illud in opere tuo Solis vel Lu-
næ: sed vide quòd olla plena aqua prius bul-
liat, & dum bullierit bene, pije ibi illā alutā,
& cum intus fuerit diu, facias ollam bullire.

Alia probatio.

Accipe de argento viuo, & mitte in pan-
no lineo, & mitte sub fimo: & cū extraxe-
ris inde, si inueneris illud, non est bonū: sin
aūt, bonum est. Et modò incipiam dicere de
calcibus cū breuiss. verbo, si Deo placuerit.

Prima calx ad plumbum.

Accipe de plumbo pondus vnum: fac la-
minas, & mitte in ollam de terra magisterij
cocta ad solē, & mitte ibi de sale, & sit sal per
medietatē plumbi, & mitte sal inter laminā
& laminā, & mitte in furno magisterij: & co-
que ibi, & accēde ignem ad minus per xvij.
horas, ad magis per xxvij. horas: & iam tibi
osten-

ostendi modum de ollis in illo loco, vbi tibi locutus fui de cupro, & qualiter debes claudere ollas cū luto. Accipe de illo luto si opus fuerit, & operare, & nullus in hunc modum operatur sicut nos.

Calx secunda.

Accipe de plumbo, & fac ad modum brachij, i. ad modum cubiti; & fac ollam ad modum cucurbitæ longæ de terra rubea cocta ad solē; & accipe de sulphure sublimato, & pisa, & mitte super plumbum; & sit plumbū 4. partes, & sulphur 5. partes, & mitte in furno, & da ignē ad magis per xxviii. horas, ad minus per xxij. horas.

Calx tertia.

Accipe de plumbo, & fac in modum cannae, & mitte in olla sicut decet, & accipe de auripigmento sublimato, puluerizato, & mitte desuper & deorsum: & similiter mittes de eo in cauo cannae plumbi, & mitte in furno magisterij, & da ignem ad magis per xlij. horas, ad minus per xxxvj. horas.

Calx quarta.

Accipe de plumbo, & fac ad modum morabunt octo pondera: mitte in olla, & accipe de sale armoniaco sublimato, puluerizato, & indurato duo pondera, de sale communis quatuor pondera, mitte in olla inter morabunt & morabunt, & mitte in furno magisterij communis, & sit ad minus per

per xiiij. horas, ad magis per lx. horas.

Calx quinta.

Accipe de plumbo, & fac partes longas & grossas, & accipe de auripigmento sublimate, de sulphure pōdera equalia, & sint ambo decima pars plūbi in cōcas terreas: & ora earum sint in amplitudine trium digitorum, & mitte in furno magisterij, & sit ibi ad magis per duodecim horas, ad minus per nouem horas.

Calx sexta.

Fac de plumbo in modum canne, & frange p partes minimas, & fac caseos terreos, & mitte ibi partes illas, & mitte super ignem, qui non sit de carbone rubeo, nec de igne citrino, hoc est cinis, sed debet esse in modum luti. Hic est modus philosophorum sapientium, & non inuenies aliquem qui hoc opus operaretur. Scias quod in alijs se miscēt corpora cum spiritibus, & non in hoc. Accipe sal armoniaci, sal alcali, sulphur, auripigmentum, pondera equalia. Accipe de plumbo tātundem, quantum sunt prædicta pondera, mitte caseos quos fecisti in olla cocta ad solem, & postea ad ignem, & mitte puluerem sicut soles facere in laminis, & cooperi, & da ignem, à mane vsque ad vesperam, aut de nocte vsque ad medium diem.

Calx

Calx septima.

Calx septima non valet in opere isto : sed valet physiceis, & valet ad opus manuum, & ad emplastra, & ad vulnera, & ad alcofolis. Accipe salis communis partes æquales cum plumbo, coque in arbitrio tuo: & hîc finiunt septem modi calcium. Sed amplius dicam tibi ad subtiliandam sapientiam, & intelligendum magisterium.

Calx octaua.

Accipe de plumbo tres libras, & fac partes ad modum digiti in grossitudine trium morabunt. Accipe de auripigmento tria pondera, & mitte cum plumbo in olla noua, & mitte ignem per duodecim vnaquaque hora, de v. horis de xxiiij. in die, & non coquant nisi tantum quantum est necesse, nec minus, & non sit in hoc solum, sed in omnibus rebus quas coquis. & intellige.

Calx nona.

Accipe de plumbo decem libras, salis armoniaci, salis nitri, tantundem vitreoli, baurach quintam partem ponderis, fac partes & mitte in olla, & da ignem ad minus per vigintiquatuor horas, ad magis per vigintiquinque horas: trahe, & mitte in magisterio.

Calx decima.

Accipe de plumbo vnam libram, sulphure, auripigmento, de vnoquoque tres quartas: da ignem sicut decet, & non decoquatur, nec

magis nec minus, nisi sicut debet.

Calx XI.

Accipe de plumbo iij. lib. nitrum sicut necesse fuerit: da ignem.

Calx XII.

In hac calce complebimus omnes calces. Accipe de plūbo v. lib. auripigmenti, & sulphuris, & baurach de vno quoque mediam libram: da ignem per xxv. horas: & quia diximus sufficienter in calcibus, modò loquimur in ablutione plumbi sicut debemus.

De ablutione plumbi, & de rebus cum quibus soluitur.

Cap. X.

IN nomine domini: Dixit Abuali Abinci: ne: hoc est cap. x. de hac dictione. Dicam hīc de ablutione plumbi: Lauamus plūbum ad tenuandam naturam, & reducere eū de natura grossa ad naturam primā & ad humectandā siccitatē quā recipit in calcibus, & ad auferendū odorē malū, & dare bonum. Et ea cū quibus abluitor plūbū, sunt multa, & plura sunt quā ea vnde abluitor cuprum, de quibus est auripigmetum solutum, & oleum lapidis & salis armanjaci solutum, & aqua vitreoli, & aqua aluminis rubei & baurach, & vrina

& vrina distillata, & sal nitri, & sal comune, & sal gemma, & sal alcali, & acetum, & aqua falsa, & aqua marina, & aqua capillorum: cum omnibus istis abluitur plumbū singulariter, aut commune, aut cum parte vna illa: & dicemus qualiter debet effici si deo placuerit: Debes scire quod plūbum non debet lauari in vase cupri, nec ferreo: sed potest lauari in vase metalli, aut in vitro, aut in vase vitrea to: & quia prius debes mittere sub fimo proabluere, dicam tibi prius de humatione. Accipe de calce plumbi tres libras, de vitriolo vnā libram, de baurach libram semis, de sale gemma, de sale communi, de oleo lapidis, de vno quoque iij. vncias: pisa totum supra marmor, & misce donec incorporētur, & mitte in vitro sub fimo per octo dies, vnaqueque dies de viginti quatuor horis. Et scias qd' plumbum debes operari in æstate, & omne quod pertinet ad solem, & in illa hora quando calores sunt grandes, & cuprum, & hoc quod pertinet ad lunam potes operari in omni tempore, quia non habet tempus statutum operandi, sed in omni tempore potes operari per tenuitatem suæ naturæ, & intellige verba mea.

Inhumatio.

Accipe de plumbo tres libras, & semis, aurī vitri sublimati ter, libram semis, auripigmenti tantundem, de sulphure tantundem, de lapide albo qui inuenitur in grossis terris, & est in similitudine illius de quo excutiant ignem: accipe de eo iij. vncias: pisate misce, & stet sub fimo vij. diebus.

Alia.

Accipe de calce plumbi xxx. lib. de auripigmento sublimato sedecim vicibus, sedecim libras, de sulphure tres libras, sale gemma duas libras, vitreoli vnam librā, baurach lib. semis; misce totum super marmor, & mitte sub fimo, & stet xj. diebus.

Alia.

De plumbo accipe nouem libras, salis gemmæ, salis alcali, salis nitri de vnoquoque tres libras, misce, & sub fimo sit per diem vnum, & ita trahe & misce quotidie per nouē dies: & hic est melior modus quem facere possumus per ad lunam, & hæc quæ subsequitur erit per ad solem. Intelligat qui habet naturā philosophi.

Alia.

Accipe de auripigmento quinque libras, & de plumbo decem libras, de baurach vnā libram, misce super marmor, & mitte sub fimo equino per vndecim dies, & intellige.

Alia.

Alia.

In hac finiemus oēs inhumationes, & loquemur de lauatione plumbi. Accipe de calce plumbi quinque libras, de auripigmento sublimato ter vnam libram, de sulphure rubeo quintam partem vnus libræ, de bau-rach tātundem: misce & pisa super marmor, & pone sub fimo per nouem dies. Finiuimus inhumationes, incipiemus lauationes.

De lauatione plumbi.

In nomine Domini: Dixit Abuali Abinci-ne. Accipe de plumbo quinque libras, de sale armoniaco soluto tres libras, de sale gemma, de auripigmento soluto, de vnoquoque libram vnam, de aceto duodecim libras, pone prædicta in aceto, & bulli vnaquaque die per tres vices per duodecim dies: postea accipe de vrina distillata iij. lib. de aqua salsa iij. lib. laua puluerem & muta medicinas nouas: & misce totum in vase vitreato, & mitte sub fimo, & stet per nouem dies: post nouē dies trahe, & bulli in vrina, & in aqua aluminis, & in aceto per tres dies ter in die.

Alia ablutio philosophi.

Ablutio philosophi. Accipe de aceto, de oleo, de plumbo: laua.

Alia.

Accipe de plumbo nouem libras, de sale armoniaco, de nitro, de vnoquoq; iij. libras, de vrina puerorū duas libras & semis, de ace

to quinq; libras, de aqua aluminis x. lib. bulli per nouē dies in die per sex vices. postea accipe de auripigmēto soluto & de aqua vitrioli, de vnoquoq; vnam libram, de oleo lapidis iij. lib. misce & mitte sub fimo per xj. dies: postea trahē & ablue cum aqua salsa, & accipe de aceto iij. lib. de baurach vnā libram, de vrina puerorum. vj. lib. bulli per nouem dies in die nouies in vase de metallo: postea ablue cum aqua dulci.

Alia.

Accipe de plumbo vnam libram, de baurac libram semis: laua sicut necesse est, & intellige.

Alia ablutio philosophica.

Accipe iij. aquas, iij. terras, iij. aera, & iij. ignes: de vnoquoque pondus & mediū: pondus medium de medio, & medium de medio medij, & de plumbo pondus, & duas tertias de pondere, & duas tertias de duabus tertijs duarum tertiarum, & bullias per vnum diem & medium, & per medium medij & medium de medio medij diei. Hæc sunt xlv. horæ & mitte sub fimo per vnum diem & duas partes diei, & duas partes de duabus, & duas partes de duabus partibus, & duas partes de duabus partib. duarū partiū: hoc est dicere, qd' iungas xxiiij. & xvj. faciunt se xl. xl & x. & duas tertias: sūt. l & duas tertias. l & duas tertias

tertias, & vij. & mediū : & tertia tertiæ partis faciunt se. l ix. tres & sextas minus quarta media. Ergo durat inter lauare & bullire & stare sub fimo per duos dies, & medium diē, & minus quintam partē de medio die. Tres ignes, & tres terras, & tres aquas, & tria aera omnis philosophus hoc intelligit qui aliud scit, & qui hoc non scit, non operetur.

Alia

Accipe sal nitri, sal armoniacum, baurach, sal alcali, de vnoquoque vnā libram, de oleo lapidis mediā libram, auripigmenti soluti quartam partem libræ: tere & misce cum sex libris plumbi, & cum xij. libris de vrina destillata, & bulli p vij. dies vnaqua; die sexies, & augmenta ibi vnaque die vnā libram fortis aceti, postea accipe & misce cum tribus libris de aqua aluminis, & ablue cum aqua salsa postquam steterit in aqua aluminis per diem & noctem. postea accipe de auripigmento ter sublimato, & de argēto viuo, de vnoquoque quartam partem librę, & misce cum quinque libris aceti, & v. lib. de vrina pueri rui destillata, & stet in cucurbita per v. dies.

Ablutio philosophica.

Accipe aquam & vinum pōdera æqualia, plumbum in duplum: bulli per duos dies & medium.

Alia ablutio physica.

Accipe de petra quæ non est petra, & fac sicut docui : postquam rubificaueris extingue in ea plumbum per xxij. vices, & hæc est sua ablutio, & est ablutio physica.

Alia.

Accipe de plumbo decem libras, & bulli in sale per vigintitres vices, vsque sit siccum, & in vnaquaque vice mittes ibi vnam libram de aqua & mediam aceti : postea accipe de baurach vnam libram, de auripigmento soluto tantundem : misce in vrina puerorum, & laua per vigintiquinque vices, sicut docui te, & non festines in opere tuo, & non opereris de plumbo ad argentum, & ablutio est sustentatio argenti & vita auri : & de vnaquaque istorum sit opus secundum magisterium suum, & modò finit capitulum istud de Dictione sexta.

De induratione plumbi, & de manneriebus indurandi.

Cap. XI.

IN nomine Domini, dixit Abuali Abinci-ne: In hoc capitulo dicam de Induratione plumbi : Plumbum debet indurari multò amplius quàm cuprum, quia est humidius cupro, quia cuprum est multum coctum in ventre terræ, & plumbum crudum : ideo est nobis necesse quòd siccet se de sua humiditate:

te: & omnia quę desiccātur in vno de tribus modis, aut per fortitudinem solis, sicut illa quę fluunt, nisi sit de natura ignis cum sua subtilitate, sicut oleum, & cætera similia: sed si est de natura terræ cum suis similibus, sicut succus herbarum, potest desiccari ad Solem & ad aerem. Secundus modus desiccandi est cum igne, si sit illa res quę desiccatur de natura ignis, aut de natura terræ, aut de natura aeris, aut de natura aquæ, scilicet amplius facit ignis: quia si nō inuenit humiditatem quam desiccet, comburit. Tertius modus desiccandi est in alio modo, & non in isto modo, sicut diximus de alijs: sed facit se per absconditam naturam, quam nos non cognoscimus: sicut facit illud glutinum agni, quod congelat lac, & fumus plūbi ad aurum viuum: & ista desiccatio quam facere volumus, non est talis, sicut sunt istæ tres, sed est similis tertię: quia nos siccamus humiditatem plumbi cū fortitudine aliarum medicinarum. Et modō dicemus quomodo desiccet, & totum hoc non dixi, nisi vt haberes intellectum in scientia philosophorum: quia non debes facere aliquam rem, nisi cum scientia philosophorum. modō incipiemus dicere quomodo induratur.

Induratio.

Accipe de plumbo tres libras, salis nitri

r 5

vnam libram, salis armoniaci sublimati libram semis: pista totum, & misce super marmor, & mitte in vase vitreo, & stet ad solem per xj. dies, nocte & die.

Alia induratio plumbi.

Accipe de plumbo x. libras, de baurac vnā libram, de auripigmento bis sublimato vnā libram, de sulphure quater sublimato duas libras, sale alcali sublimato 3. libras, misce totum, & tere cum aceto, & mitte in vase vitreo, & stet ad solem triginta diebus, & vnaquaque die misceas cum spatula lignea.

Quod indurationes non sunt faciendæ cum rebus solutis.

Et scias quod nullam rem solutam debes mittere ad indurandum, nec sal nec aliud: & quodcunque sal ibi ponas, debet sublimari ter vel quater, & antequam misceas cum calce plumbi, debet puluerizari ad modum farinæ.

Alia.

Accipe de plumbo soluto, abluto, & calce facto & abluto septem libras, & misce cum tanto de aceto, & pista super marmor per 3. dies tribus vicibus, & vnaquaque hora tere, proijce ibi de sale armoniaco puluerizato vnā libram, de baurac armeni libram semis: de auripigmento sublimato ter libram semis: pista bene, & mitte in vase vitreo, & stet ad solem quadraginta diebus.

D.

*De plumbo quòd non mittatur in fimo ad
indurandum.*

Et debes scire, quòd plumbum non oportet mittere sub fimo ad indurandum, nec sub ignem ad feruendum, quando est per indurare: & intellige quæ tibi dico, & habebis magisterium bonum & subtile, & debes tenere coopertum dum steterit ad solem: quia necesse est, ut multum custodias illud.

Induratio philosophica.

Hæc induratio est de philosopho, & melior alijs: Accipe de girgongis pondus vnum, de auripigmento medium pondus, de oleo terræ rubæ aut nigræ duas partes ponderis, salis nitri, & salis armoniaci de vnoquoque quartam partem ponderis. Aqua de aquila v. partes, de Saturno præparato pondus, misce super marmor, & tere, & mitte in vase vitreo, & stet ad solem per sexaginta tres dies, & de nocte mitte intus in domum.

Alia.

Accipe de plumbo xx libras, de sale nitri, de sale armoniaco, de sale alcali, de sale gemma, de alumine albo, de vnoquoque duas libras, misce super marmor, & mitte de vrina puerorum distillata quatuor libras, & mitte in vase vitreo, stetque ad solem per quinquaginta dies.

*Docet filium quòd custodiat vitam corporum,
et non dimittat magisterium
auri.*

Et non festines opus tuum, & non dimittas magisterium auri, & dicam tibi quomodo: quia si has species dimitteres cum plumbo usque ad 6. menses nil valeret in opere: & ita de cupro, & ita de incerare, & ita de sublimare, & de soluere; quia non est vita indurandi, nisi 6. menses, & vita maioris ablationis quatuor menses, & de lauatione minori iij. dies, & de sublimare per annum & dimidium, & de soluere 8. menses: & debes custodire has vitas, quia si dimitteres cuprum in minori ablatione, post tres dies deterioraretur, & nil valeret: & ita de ablatione, & de alijs, quæ habent vitas. Intellige hanc regulam, & vide, & custodi.

Quòd calor destruet opus.

Sed vide, quia quando mittis cuprum vel plumbum ad indurandum, quòd sit sine calore: quia si calor ibi esset, minus valeret opus tuum.

Vltima induratio.

In hac induratione finiemus capitula omnia de indurationibus. Accipe de plumbo tres libras, salis armoniaci libram semis,
salis

salis gemmæ libram semis, aluminis albi libram semis: pisa super marmor, & collige, & mitte in vase vitreo, & stet ibi per xj. dies, et misce ibi vnaquaque die vnam libram de aceto, & mediam libram de vrina distillata, et muta species post vndecim dies, et permanebis cum speciebus nouis per alios xj. dies. Et ita facies donec transacti sint quadraginta et quatuor dies: & post dies xl. pisa eum cum aceto, et dimitte ad solem per duos dies, et operare postea. Finit capitulum xj. de dictione vj.

De inceramento plumbi.

Cap. XII.

In nomine Domini: dixit Abuali Abinc. In hoc capitulo loquar de inceramento plumbi: Inceramentum plumbi, quod non debet esse plumbum nimis inceratū: quia si multum se inceraret, reuerteretur ad primam humiditatem: & debemus mittere cum istis quæ se incerant res quæ deficcant, sicut sal armoniacus sublimatus, & sal alcali sublimatus, & vrina puerorum distillata, & auripigmentum sublimatum, & eius similia. & hoc est principium de inceramento.

Inceratio plumbi.

Accipe de plumbo sex libras, de vrina libram vnam, salis armoniaci soluti libram se-

mis, salis gemmæ salis alcali, de vnoquoque libram i. de oleo lapidis libram i. baurac armeni quartam partem libræ, collige, & mitte in vno vase de metallo, & bulli semel, & mitte subtus finum, & stet ibi per xv. dies: & trahe cum semel in die: & stet ad solem per horam vnam, & vnaquaq; hora misce, & muta ibi medicinas, & reuertere ad finum, & stet ibi per xij. dies, & in illis diebus non trahas ipsum ad solem.

Inceratio Philosophi.

Accipe de plumbo vnam lib. de aqua lapidis libram, de igne suo libram vnam: bulli per l. tres vices in xj. diebus: & intellige hoc opus, quia opus est philosophi.

Alia.

Accipe de plumbo viginti libras, aqua aluminis albi, & aluminis rubei, de vnoquoque vnam libram, de oleo tres libras, misce totum, & pone subtus finum, & stet per xv. dies, & in capite quindécim dierum bulli illud in aceto, & trahe ad solem, & stet ibi per diem vnum, & non intelligas quòd inceramentum plumbi sit ad modum cere, sed per imprimere suam naturam, & vt mutemus in eo humiditatem de siccitate quam habuit in induratione, vt mutemus leuiter de natura in naturam, & de opere in opus de gradu in gradum.

Incera.

Inceratio Philosophi.

Accipe de tribus ceris, de vnaquaque vnam libram, de spuma istarum accipias quartam partem libræ, & bulli per xxiii. vices in vrina distillata, & habebis torū melius opus.

Alia.

Accipe de plumbo tres libras, de vrina distillata vnam libram, salis nitri, & salis armoniaci de vno quoq; libram semis: mitte sub fimo, & stet ibi per xv. dies, & postea trahe, & bulli in aqua lapidis.

De rebus quæ facilius incerantur.

Et quando bullis, vide quòd quando remoues ab igne, non ponas eum in loco frigido, sed super ignem dimitte eum frigidate, donec sit bene frigidum. Et hoc est magisteriū philosophorum, & modò dicam quid vult dicere inceramentum. Tu non potes incerare ferrū, nec metallum, nec petram per rationem quam philosophi sciunt: sed illæ res quas tu potes incerare, sunt illæ quæ habent in se humiditatem per fortitudinem, & in his quæ dixi potest esse quòd habeat de humiditate, sed non tantum quæ appareat: quia si tãtam ibi haberet, omnes res possent incerari. Ergo illæ res, quæ se incerant, sunt plus humidæ quàm aliæ quæ non se incerant: ergo inceramentum non est aliud, nisi crescere humiditatem in illis rebus, quæ se incerant: ergo per rationem plus debet incerari

plumbum & stānum, quān aliqua aliarum:
Modò perficiemus capitulum inceramēti:
non ideo, quia multa oporteret nos loqui
de inceramento per rationem quā diximus:

Vltima inceratio.

Accipe de plumbo tres libras, salis nitri,
salis gemmę, salis alcali, salis communis, vri-
næ puerorum, de girgongis, de baurac arme-
ni, de aqua aquilę, de vnoquoq; libram j. pi-
lta super marmor, & mitte in vase de metal-
lo, & stet in fimo per xxx. dies, & vnaqua-
que die trahes ad solem, finit capitulum xij. de
dictione vj.

*Quòd sublimatiō fit per aliquem de quin-
dis. Cap. XIII.*

In nomine Domini; dixit Abuali Abinci-
ne: In capitulo isto loquar de sublimare, &
dicam verbum amplū, & aperiam in eo suas
obscuritates. primum dicam tibi quomodo
fit sublimatio. Sublimatio fit per aliquem de
quinque modis, aut se sublimat per aliud quo-
modo facit mercurius, aut per se sicut ignis,
aut per præparationem sicut corpus quan-
do coniungitur cum spiritibus, aut per for-
titudinem hominis, sicut facit petra de ter-
ra, quando aliquis iacet. Aut per fortitudi-
nem alius, sicut facit lapis magnetis ascen-
dere ferrū, & iste ascendit cum præparatio-
ne quādo nos præparamus corpus cum spiri-
tibus

libus, & ascendit cum xvj. rebus, sc. cum auripigmento, cum auro viuo, cum sulphure, sale armoniaco, sale alcali, sale nitri, sal gemma, bauras, sale communi, aceto, vrina puerorum, vitreolo, alumine albo & rubeo, & igne: cum istis ascendit plumbum, & diximus modum de alutellis multotiens: & hæc quæ narrauimus cum paucioribus quatuor possêt fieri. Sed nos quia per Geometricam habemus necesse, & quatuor infra quatuor sunt xvj. habemus necesse, & modò incipimus dicere modum sublimationis.

Prima sublimatio.

Accipe de plumbo xij. lib. salis alcali, salis armoniaci, sulphuris, auripigmenti de vnoqueq; tres libras, pisa super marmor, & misce cum vrina puerorum 3. libras, & mitte in glutello, & sit alutel sicut docui: & fac furnum sicut docui, & da ignem per xxv. horas ad minus, ad magis per xxxvj. horas, & vnaqueq; hora de viginti quatuor horis in die, & intellige.

Sublimatio Philosophi.

Hæc est sublimatio philosophi: Accipe de plumbo xx. lib. de auripigmento sublimato xxx. lib. de sulfure sublimato x. lib. mercurij sublimati 3. lib. & tertia, salis armoniaci sublimati vnam libram, & vnam vnciam & ter-

tiam partem vnciæ: pisa cum aceto, & mitte in alutello sicut docui, & da ignem ad magis per xxiiij. horas ad minus per xvij. horas, & quando trahis sit bene frigidum.

Alia.

Accipe de mercurio quatuor lib. auripigmenti tres libras, plumbo xij. libras, baurac vnam libram, misce sicut necesse est cum aere lapidis, & da ignem ad magis xxx. horis, ad minus xxiiij.

Quòd mercurius non debet poni nisi rubeus in magisterio auri.

Debes scire quòd nullus mercurius, nisi sit rubeus, intrat in magisterio auri: & dicam in suo loco, quomodo debet fieri rubeum, nisi cum fortitudine medicinarum aliarum, & aurum viuum quod facere vis rubeum, quod non sit de plumbo cum signis quæ tibi dixi.

Alia.

Accipe de plumbo xiiij. salis alcali, salis natri, aqua aluminis de vnoquoq; 2. lib. & mediam: misce cum plumbo, & projice 2. libras de aceto, & vnam lib. de vrina puerorum, misce totum, & mitte in cucurbita quæ habet caput sine alembico, & da ignem per xij. horas, & mitte aliam cucurbitam cum alembico, & claude foramina, vt nō possit inde exire: & da ignem per xv. horas, & trahere, & mitte

in magisterio, & modus in quo debet fieri cucurbita ceca est hic: fac cucurbitā de duobus palmis, & quartum palmos medianos, & in rotunditate medium palmum: de terra quæ sustineat ignem, & non de alia terra: quia frangeretur, & in hunc modum debent esse cucurbitæ: & modò dicam tibi modos de lenis: sed spiritum dicam tibi modum de capitijs cucurbitarum: Caputia debent esse ad modum de capitijs capitis, sed ad os sicut a cum gargentis, & in circuitu habeant ocellas in latitudine duorum digitorum: & adhuc dicemus magis de modis cucurbitarum in loco distillationis, sed prius dicemus omnes modos manentes, qui sunt necessarii ad præparationem plumbi.

Alia:

Accipe de plumbo iij. lib. de quatuor spiritibus, de vnoquoque mediam libram, sublimam per iustam rationem: quia nos non facimus diuersa pondera, nisi ad acuumdum ingenium:

Alia Philosophi, et quòd aurum viuum album ad lunam, et aurum viuum rubrum

ad solem.

Accipe de plumbo 4. lib. salis armoniaci & de auripigmento vnam libram: mitte in alutello, & da ignem per iij. dies, vnaquaque dies de sex horis, vnaquaque hora de sex
ECC. & XL. in anno intellige ma:

gisterium philosophi, & non mittas aurum viuum rubeum ad lunam, nec aurum viu. quod non est rubeum ad solem, & quando facis sublimationem de aliquo corpore, debes sublimare bis vel ter, vt non remaneat quod non sublimetur: quia corpus grātiter ascendit, & si non esset propter incorporamentum quod tu incorporas eum cum spiritibus non ascenderet, & ideo sublimamus nos naturam suam cum istis magisterijs, quæ nos facimus, & nisi ita faceremus, non ascenderet: ideo necesse est, quod si aliquod remaneat de eo, tu pisces eum super marmor frequenter: ita de plumbo & de cupro, & de alijs corporibus vnumquodq; in suo magisterio: quia solutis post sublimationem remouebit omnes res, & sales de corporibus, & intellige.

Alia.

Accipe de plumbo 3. lib. & semis, de baurach armeni j. lib. salis gemine, salis armoniaci, sulphuris & auripigmenti de vnoquoq; j. lib. & pista super marmor, & misce de aqua lapidis, & mitte in alutel, & da ignem per horas xxvij. nec magis nec minus.

Alia de tribus sensibus, i. de tribus lapidibus.

In hoc loquemur de rebus naturalibus, qualiter discat homo: res naturales sunt 4: Sensus magnus, Sensus medianus, Sensus parvus, & sensus qui non est de istis. Sensus magnus

magnus, sicut petra spiritualis. Sensus medianus sicut petra herbalis. Sensus parvus sicut petra naturalis. Sensus qui non est de istis sicut commixtio spirituum. Sensus magnus est res spiritualis: & qui illum scit scit omnes res naturales quæ in mundo sunt, & sic de anima si moritur, aut non, & si peioratur cū suo peioramento. Dixit Abuzalemi: Ergo homo quādo minuit, se debet peiorare quando trahit sanguinem. Dixit Abuali: Ego non dixi in hoc capit. si debet peiorare vel nō, aut si moritur aut nō: Sed dico tibi in veritate, quia si homo, quādo se minuit, & dimittat sanguinē exire vsquequo moriatur, tunc perdit se anima, & homo similiter: & anima est sanguis, & sanguis est anima: & tota anima sanguis, & totus sanguis anima, & qui aliter credit, nō tenet naturā philosophi: idēo dicunt Philof. Accipe de petra quæ non est petra, & non est de naturis petræ, diuide per 4. partes, per aerē & ignem, & terram, & aquam, & nos nō possumus inuenire quod aliter fieri possit, nisi in hunc modum: & de sanguine viuit homo, & moritur & stat. Ita de lapide: ideo dicunt, quōd iste lapis est lapis animalis: & ideo, quia non est anima altior homine: ideo accipiūt lapidē hominis, non quia in corporib. non est corpus altius corp: ideo facimus de sanguine aurū: & non pates, quōd lapides, quāuis cariores vendā-

tur autem, quod magis valeant quam aurum: ideo enim principium habent, quia pauci inueniuntur, & de omnibus rebus huius seculi magis valet aurum, & ita fuit & erit per omnia secula: & ita inuenimus quod lapis animalis ille est quem diximus: & lapis herbalis est lapis de quo multotiens mentionem fecimus, & lapis ille magis valet omnibus alijs: & dicimus cur lapis parvus dicunt, quod sunt oua gallinarum, & non alia oua: ideo, quia gallina est propinquior complexum hominis, quam aliae aues: ergo postquam accepimus lapidem, qui est iuxta lapidem maiorem, accipiamus ipsum lapidem maiorem, et non queramus quis est iuxta lapidem maiorem & usque modo locuti sumus de lapidibus.

Pater castigat filium.

Et video quod nullus videat hoc capitulum in libro tuo nec in opere in lege: quia non teneret legem.

Alia.

Accipe de plumbo i. libr. & liga in panno lineo: accipe de auro viuo sublimato per xij vices, & de auripigmento toties sublimato, & de sulphure similiter, de sale armon. similiter, de vnoquoque lib. i. pisa cum aceto, & fac pastam, & mitte puluerem plumbi intus in pasta illa, & mitte in alutello, & cooperi cum lutum magisterij, & da ignem ad magis per 30. horas, ad minus per 29. horas.

Alia.

Accipe

Accipe de plūbo 16. lib. sale gēma, sale armon. mercurio, de vnoquoq; 15. pisa cū acetō, & mitte in alutel. da ignem per 2. dies.

Alia.

Accipe de sulfure de auripigmēto, sale armon. de vnoquoq; 1. lib. de plumbo 7. lib. de vrina puerorum 3. lib. pisa super marmor, & mitte in alutello, & da ignem per 2. dies, & dimidium, finit capitulum xiiij.

De solutione plumbi. Cap. XIII.

In nomine dom. dixit Abuali Abin. incipit cap. 14. & loquar in eo de solutione plūbi solutio aut plūbi alterius corporis, nō est aliud nisi diuide, &c. corpora q̄ se cōiunxerunt in sublimatiōe, & p̄soluere indurationē & reducere in humiditatē: & nisi propter dilationē multa dicerē adhuc. & quando dico tibi qđ accipias de plumbo ad soluendū: debes accipere, sicut est incorporatum per sublimatiōē, & alia magisteria cum alijs rebus, & ita cum cupro.

Prima solutio.

Accipe de plumbo x. lib. de sale armon. soluto, & sale gēma, & sale alcali, & vrina puerorū, & aqua aluminis, de vnoquoq; 2. lib. pisa & misce cum aqua lapidis 1. lib. & mitte in vase de metallo, & sepe in fimo, & stet ibi per xv. dies, & dixi tibi in capitulo solutionis cupri: quia non putes quod dicant solutionem, cō quod redigatur in aquā, & intel-

lige has res subtiles: quia propter res subtiles fuit inuentum opus istud, & non propter aliud: quia trahit de fortitudine ad factum: & quando dicimus tibi, accipe de gergoncis, intellige de igne, magisterij: reuelauit ego opus istud omnibus alijs qui praecesserunt, & intellige.

Alia solutio Philosophi.

Accipe de aqua quæ non est aqua, de aere qui non est aer, de vnoquoque equalia pondera, de sale descendente, & non descendente cum calore 2. pondera, de re frigida, quæ fuit calida, & est currens 3. pondera, de plumbo 4. & dimidium: misce super marmor, & mitte in cucurbita, & fac bis bullire, & mitte sub fimo, & stet ibi per 8. dies, & in capite 8. dierum, trahe & mitte, & stet ad solem per 8. dies: postea stet sub fimo per alios 8. dies, & trahe & mitte in magisterio, & intellige magisteria philosophorum: quia magna scientia est in eis, & in hoc quod diximus de magisterijs potes intelligere per alia magisteria.

Alia.

Accipe de plumbo v. lib. baurac, aqua salis armeni, aqua aluminis rubei, & aqua aluminis albi de vnaquoque 3. libras & semis, salis armoniaci soluti 3. libras, pista & misce, & mitte in vase vitreo, & stet sub fimo per quindecim dies, & postea trahe ad sole, & accipe
vrinam

D I C T I O VI. 279

urina puerorum distillatam, acutum distillatum, sal armoniac. solutum de vnoquoque quartam partem libræ sit de xxv. vncijs, retine mite sub fimo, & stet ibi per xxj. diem, postea mitte in magisterio. modo finit capitulum xiiij de Dictione vj. & laudetur Deus.

De stanno, & eius natura, & preparatione. Cap. XV.

IN nomine domini. Incipit capitulum de cimum quintum, & loquor in eo de stanno sicut usque modo locutus sum de cæteris rebus: Et stannum est iuxta naturam argenti, & est tale vt illud, nisi quod mercurius suus non est tam benè coctus, quia terra non potuit eum tatum coquere propter sulphur quod erat grossum, & non est tam coctum in ventre terræ, & quia fortitudo aeris non se impressit in eo, ideo est stridēs, vt nimis currens, et non est pulcher in fractura, et dicitur apud philosophos aer, et hoc non euenit nisi propter hoc quod dixi: & si quis velit preparare hoc modo, sepeliat subtus terram in longitudine quinque palmorum, in latitudine vnius palmi, & in fundo duorū, & solues stannum, & implebis foueam illam, & fouea illa capiet de stanno cc. xlvij. libras, & fac aliam quindecim palmorum in latitudine vnius palmi, & medij, in fundo palmorū quatuor, & secundum prædictum computum ca-

pist de stanno duo mille & cc. & xx. & quatuor
 libras. Si vis rationem super eum de
 Geometria, multiplica longitudinem in la-
 titudine, & quod multiplicabitur multiplica
 in fundo, & hoc quod fit de alio, dabis totidē
 cc & xlvij: dices quinque in vno, quinque
 quinque in duobus: decem decem, in cc &
 quadraginta septem, sunt duo mille & ccc. &
 lxx. ergo vnique x capit cc. & quadragin-
 ta septem libras, quantum capit in alio, fac &
 videbis. Dices quindecim quod est in longi-
 tudine, in vno & dimidio, quod est latitudo
 xxij. & dimidium xxij. & medium in quatuor
 quod est in fundo lxxxx. multiplica lxxxx. in
 cc. xlvij. erunt xj. mille, & d cc xlv. Secundum
 rectum numerum, aut si vis dic quantum est
 x de lxxxx. dices nouena: ergo fouea ista de-
 bet capere duo mille & cccc. & lxx. libras, se-
 cundum primum computum: sed si vis facere
 secundum rectam multiplicationem, mul-
 tiplica lxxxx. in cc xl vij. erunt xxj. m. et dc
 & xliij. & dices nouena istius computi, quan-
 ta est duo m cccc & lxx. tot libras capit fo-
 uea ista. postquam scis de stanno quantum
 capit fouea. Dimitto hinc multa super-
 flua: diuissimus pertinentia ad
 geometriam de men-
 suris.

De

De prima lauatione stanni.

Modò dicam tibi de prima lauatione stanni. Accipe stannum & funde septies: & postea res cum quibus lauatur sunt hæc: sal alcali, vrina puerorum, sal gemma, acetum, sal commune, aqua aluminis, sal armoniacum, aqua vitrioli, baurach, aqua salsa, aqua marina, aqua de aquila, aqua lucens, cum his abluatur stannum: sed maneries quomodo lauatur, est in hunc modum. Accipe de stanno x. lib. funde septies, & reuertetur ad viij. lib. & fac de eo laminas in quantitate palmæ manus, in grossitudine vij. morabunt morabunt: & quando vis eum abluere iacta eum in aceto per noctem: & in alia die accipe de vrina puerorum distillata quinque libras, & de aqua salsa tantundem, & de sale armoniace soluto vnam libram, de alio aceto absque eo in quo iacuit tres lib. bulli totum hoc cū stanno per tres dies ter in die, & in vnaquaque vice terge eum cum panno lineo, & non abstrahas eum de bullitione, donec sit bene frigidum, & postea trahere: & quando trahis sepe in fino per diem vnum.

Alia lauatio.

Accipe de stanno xij. lib. bulli in aceto & in vrina puerorū equaliter de vnoquoque vij. lib. bras: fac in modū oui, & bulliat quatuor dies quater in die: & trahere & terge, & iterū bulli in sale armoniace, de vtroque duas libras.

Alia philosophica.

Lauatio philosophi. Aqua lapidis & aqua maris, de vnoquoque duas libras, calefac stannum & mortifica in eis, & erit ablutum.

Alia.

Accipe de stanno vigintiquinque libras, de sale gemma, de sale armoniaco, de vnoquoque quinque libras, de aqua salsa viij. lib. Fac stannum in modum nucis, & laua in istis, & bulli per quinque dies quinquies in die, & serua: & postquã diximus de ablutione, modò dicam calcem & suas maneries.

De calcibus stanni & suis maneribus & modis.

Calx stanni est leuis, & fit multis modis, & stannum est in quinque modis. Stannum primis croceũ, & quando percutitur cum malleo, facit magnũ rugitem, & vocatur stannũ carrareum. Secundus modus est multũ album, et nil apparet in eo crocei, et est melius omnibus alijs, et vocatur stannum bahad. Tertius modus est stannum quod trahit ad nigredinem, et non est necessarium huic operi: et quia est nigrum, miscuit se cum plumbo alcofolis, & vocatur stannũ alcofolis: & quando percutitur, citò per partes frangitur, & quando finditur, trahitur ad nigredinẽ. Quartus modus est stannum, quod trahit ad albedinem: quia est ibi multum de sulphure rubeo,

beo, & proxima est natura eius naturæ auri,
 & quando percutitur, sonat ad modum auri,
 & quando finditur trahit ad rubedinem, &
 vocatur stannū rubeū. Quintus modus est stā-
 num, qd̄ vocatur garrar, si est albū est ad bo-
 nam lunam, si est rubeū est bonū ad solem,
 & differentia inter istum & prædictum est,
 quia istud finditur tardē & prædictum citō
 finditur, & iam dicam tibi calces mixtas ad
 aurum, & argentum: et operare de quocun-
 que vis, et nisi esset propter moram, dicerem
 cursint huiusmodi colores, et radix omniū
 istorum est vt intelligas naturas, & reducas
 ad suas proprietates, & non errabis: & modō
 incipiam tibi dicere de calcibus.

Calx prima ad lunam.

Accipe de stanno albo, et fac laminas in
 spissitudine duodecim morabunt, & laua, si-
 cut suprā diximus, & sit pondus stanni triū
 lib. & sal armoniacum sublimatum & sal gē-
 mæ, & sal alcali de vnoquoque libram & se-
 mis: mitte stannum in olla terrea rubea, & in-
 ter laminam & laminam mittes pulveres sa-
 lium, donec nil remaneat de pulueribus: da
 ignem ad plus per tres dies, & dimidium, ad
 minus per duos dies.

Alia ad Solem.

Accipe de stanno 24. libras, & fac in mo-

dum de medijs cannis. in longitudine octo palmorum, & de palmo in palmo incidēs in latitudinē trium digitorum, & in rotunditate duorum digitorum, & fac ollam ad modū incurbitē, & mitte prædictas medias cannas in ea in longitudine, & accipe de sulphure de auripigmento de vnoquoque quatuor lib. de baurach vnam libram: pulueriza sulphur & auripigmentum, & mitte in cucurbita donec impleatur, & cooperi cum coopertorio, & terræ magisterij, & mitte in furno magisterij, & da ignem, ad magis per quatuor dies, ad minus per tres dies. Signum combustionis est, quando olla est bene rubea, & de colore carmij, nec magis nec minus, & intellige verba ista philosophorum.

De verbis philosophorum in lapide ex nominibus figuratis.

Modò tibi dicam verba philosophorum quomodo sunt. Dicunt philosophi quòd auripigmentum est de lapidibus, & dicunt causam: quia sicut est de colore auri, ita est ad aurum, & hoc verbum deletur, per Dialecticā. Hic dimisimus disputationes, & superflua multa, & auripigmentum non mittunt in calcem: quia est lapis, & quia comburit, & manet auripigmenti: iam dixi & verum est, quòd mittimus quantum ad nomen in alexir: nam in alexiris nomine auripigmenti significo ignem lapidis: quia dicimus auripigmentum ignem

ignem lapidis finire sicut nominamus, per aquam terram nomen accommodatum: & intellige hæc verba, ut scias ea in alexir, & quando dico tibi in alexir quod mittas aurum viuum. Et postea dico quod mittas aquam, non intelligas per aurum viuum aliam rem, sed ipsum mitte. & quod locuti fuimus de lapide in hoc loco, sufficit secundum doctrinam nostri libri.

Alia calx,

Accipe de stanno abluto viginti libras: fac in modum morabunt spissas multum, & fac ollam quadratam sicut docui te, & pone in ea modos illos, & accipe de sale nitro & sale armoniaco sublimato, & sale alcali, de vnoquoque quatuor libras pisa & pone inter modulos illos, donec sit olla plena, & cooperi eam terra magisterij, & da ignem ad plus per viginti nouem horas, ad minus per viginti quatuor in die, & trahe dum calidum est, qd refrigescat: sed calidum sepeli in fimo.

De calcibus stanni, & de lapide qui surgat plumbum.

Calx prima & naturalis: Accipe de stanno duodecim libras, & auripigmento torrens sublimato de vnoquoque ij. lib. baurach carmini medium pondus: fac danno ad modum cubiti, & frage p partes, & fac ollam primam de

terra rubea cocta ad solem, tertiata, & mitte in ea stannum prædicto modo præparatum cum prædictis salibus, & cooperi cum coopertorio & terra magisterij, & mitte in furno, & da ignem per duos dies ad plus, ad minus per diem & dimidium. Et dicunt quidam, quod calx stanni non debet fieri hoc modo, sed accipias ollam, & mittas in ea duas partes stanni, & vnam plumbi: & quando funditur, miscent cum pala ferri, donec sit benefusum, & faciunt hoc per tres aut quinque horas, donec cognoscant quod non possit congelari: & quando factum est pulvis, habent de lapide qui fugit plumbum, & vadunt iactando super pulverem, & quod se teneria lapide servant: quia plumbum est, & quod remanet est stannum. Locus etiam sicut oportet, & ego nunquam feci hunc modum combustionis, nec scio an verum sit: sed credo, & sensus ostendit, quod est verum per multas rationes.

Alia calx per ad Lunam.

Accipe de stanno 5. lib. fac laminas, & accipe de sale armoniac. de sale nitri, de vnoquoque duas libras, de calce alcali vnam libram: mitte in olla cum laminis, sicut docui, & da ignem per 5. dies, hæc est calx philosophi. Et si non esset propter moram magis dicerem tibi: & intellige quod dicimus, & habebis opus.

Alia

Alia calx.

Accipe de stanno duodecim libras, & fac in modum canne, sicut docui in plumbo: & accipe de auripigmento & de sulphure, de vnoquoque libram & semis, & da ignem per octo dies, postquam miseris in olla cum stanno & puluere.

*Quomodo philosophi inuenerunt
magisteria.*

Modò dicam materias philosophorū, quomodo inuenerunt hæc magisteria. Dicunt philosophi contrarium inuenit suum contrarium: & dicunt mitte corpus super corpus, & exhibit ter trium: corporis tardamentum, & præparamentum debet esse in magisterio, & vnumquodq; istorum intelligitur in multis rationibus.

*De lapide, & quod scientiæ sunt x. iij.
matres, & v. filie.*

Dixit Abuali Abincine. Vide rem quæ est res, & videbis vnā rem. Non sitias, & cum operatus fueris non dimittas opus in finem: quia qui multum laborat, inuenit, & propter hoc dimittunt multi hoc magisterium, quod diu laborant, & sua expendunt, & cum debent venire ad perfectum dimittunt. Et ego non abscondi tibi lapides, sed manifestavi tibi in re vera: nō sis in loco populato cum hominibus, & habita in heremo in quo nullus te videat operari, & operare opus totū cum

†

sensu, & non dimittas: quia qui multum qua-
 rit, inuenit. Scientiæ sunt x: matres scientiæ
 sunt quatuor. & non dicunt philosophum ni-
 si qui scit magisterium: & nō potest scire ma-
 gisterium donec sciat quatuor matres & sex
 filias: & quando hoc scit, scit magisterium. Et
 quis est philosophus ille qui diligit sapien-
 tiam? & quæ est sapientia? hoc magisterium.
 Quæ sunt matres sapientiæ? Dialectica, Geo-
 metria naturæ, & scientia, Algorismus, arith-
 metica, theorica de Physica, musica, astrono-
 mia, scientia quæ habitat totum mundū: hoc
 est magisteriū istud. & vocatur Philosophia.
 Ad quid est necessaria Dialectica in hoc ma-
 gisterio? Vt sciamus rationes, si est, aut non.
 Geometria quid prodest huic magisterio? vt
 sciamus quantitates omnium illorum, quæ
 ingrediuntur in magisterio. Quantitates de-
 bent esse sicut clibani, & aludelli, & cucurbi-
 tæ. Quid profunt naturæ magisterio? vt scia-
 mus naturas lapidum & omniū rerum. Quid
 prodest scire firmamentū magisterio? vt scia-
 mus tempora calida & frigida. & postquam
 probauimus quod quatuor matres scientiæ
 sunt necessariae nostro magisterio, modō di-
 cemus, sex filiae quomodo sunt necessariae in
 magisterio, aut quomodo non. Quid prodest
 Algorismus magisterio? vt sciamus cōputū
 omnium rerum. Quid prodest Arithmetica
 magisterio? vt sciāmus materiam diminuen-
 di

di computum & ascendendi. Quid prodest theórica magisterio? vt sciamus res in quib. gradibus sunt frigidæ, aut humidæ, aut calidæ, aut siccæ. Quid prodest Musica magisterio? vt sciamus sonos rerum, si sint coctæ, aut non: Quid prodest astronomia? vt sciamus in qua hora debemus incipere aut non, & e-conuersò. Postquam probauimus quod prædicta omnia sunt nostro magisterio necessaria, qui scit, scit magisterium, & qui non, est si cut bestia.

Verba philosophorum de lapide.

Dixit Abuali Abincine. Quæ est res quæ est in directo annorū? hoc est panis coctus. Modò dicam tibi veritatem vnde potes accipere pondera magisterij si sis philosophus. vt intelligas magisterium computa de vno ad xxviii, multiplica xxviii. in quatuor, & erunt c xij: multiplica c xij in duobus v. de quinta erunt octo, & duæ partes & vna quinta: de quinta multiplica in quatuor, & erunt xxiiij. & mediâ pars de quinta parte de quinta: & multiplica in iij. & vna quinta erit, c & viij, & iij quintæ de media quinta. Scies quid habet inter illos, & dices primam appositionē ad solem, secundam ad lunam, & tertiam ad præparandos spiritus, & quartam ad præparandum corpora, quomodo præparantur, aut non.

De verbis geometricis in lapide.

Dixit Abuali Abincine, si nō intelligas opus dicam tibi per geometriā quomodo debes intelligere: & si per illam maneriam non intelligas, dicam tibi aliam tertiam de geometria.

De elementis lapidis pondera.

Dixit Hahomar Abnabi Rabiha: accipe vij. v. quatuor, & vnum ad solem: de igne vij, de aere, v. de terra quatuor, vnum de terra.

Contra reprehendentes de verbis superfluis.

Dixit Abuali Abincine: si quis dicat quod verba superflua misi in hoc libro, dico quod illis sunt superflua, qui non intelligunt: illis verò qui intelligunt, non sunt superflua. Et qui dicit mendacium in loco vbi verum debet dicere, contingit ei sicut homini mendacissimo.

De calcibus & de præceptis Ieconie.

Dixit Abuali Abincine: Reduc te ad calcēs, & accipe de stanno duodecim libras, de auripigmento mediam libram, & impugna cum oleo, & mitte de igne quintam partem de media parte ponderis, & mitte in ollam, & da ignē per octodecim horas de horis magisterij de duabus horis & dimidia. In hora quando trahis vide quod olla sit frigida, & sunt qui non trahunt donec per diem & noctem

et refrigeretur, & apud nos non est ratio. & quando facis quod non debes facere, ut non fugiat à te quod facere debes: & hæc sunt bona præcepta.

De verbis allegoricis in magisterio.

Dixit Abuali Abincine: Qui discere vult ut intelligat verba vnum pro alio, ascultet in hoc loco. Homines qui loquuntur dicit Pythagoras. Quid vult dicere, quando transit filius tuus iugula eū, & bibe de sanguine duas uncias & mediam? hoc est dicere, quod siccet humiditatem mercurij, & pondera sunt horæ verbi gratia: si sunt duæ uncie & semis, sunt duæ horæ & dimidia: & si duas vel duæ horæ, si duo arentij, duas horas: & ita ad vnū quodque computum ponderis hora.

De Mercurio.

Dixit Abugael: quid est, accipe vnum oculum de monoculo, & pellem de homine non habente nisi vnum testiculum? Hæc sunt verba ad mercurium. Et quid est dicere, intra in mare & bibe de aqua? hoc est dicere, quod quando facis magisterium, accipe de sale armoniaco.

De Mercurio.

Dixit Abugalid: quid est ascende in cælum? hoc est præpara mercurium. Quid est descende ad terram? hoc indu-ra mercurium.

*Verbum spirituale quod carnales non
intelligunt.*

Dicit Abulbagezar Alhalci: Cur dicis qd' lingua hominis sit oleum, & ita de quibuscūque linguis quas posuisti? Lingua hominis est oleum, ideo quia est nuncius animæ, & anima est ignis, & viuit de aere, & ideo dicimus linguam aerem esse, & hoc est verbum spiritale, & non intelligūt carnales, & qui est philosophus intelligit,

Vltima Calx.

Dixit Abuali Abincine: Lege librū istūno ēte & die, ideo vt omnia bene scias. & si hoc intelligas intelliges magnū magisteriū. Accipe de sale armoniaco, de sale nitro, de baurac carmini, de sulphure viuo sublimato, de vno quoq; vnam libram: pisa & accipe de stanno v. libras, & fac laminas rotundas in modum morabūt, de grossitudine xij morabetinorū, & mitte in ollam, et mitte puluerem de super & deorsum, & cooperi, et da ignē p iij dies, ad minus per duos dies.

De lauationibus calcis stanni.

Modò dicemus lauationes. Magis valet ablutio in stanno, quā vlla res: quia est magis prope ad argentū, quia cito mutatur suę mutationes: et lauationes stanni debent hoc modo fieri. Accipe de stāno xij lib. & fac calcem, et mitte sub fimo, et stet ibi p duos dies. Trahe, et accipe de eo x lib. stet ibi, & bulliat xv. die.

dieb. septies in die. Accipe de sale alcali, et sale armonia. soluto, et sale nitro, de vnoquoque iij lib. mitte ibi calcē, & pone sub fimo, et stet per xv dies: postea terge cum panno lineo, et laua cū aqua dulci, donec albū sit. & hæc calx est ad luxiam et ad fermentū lunæ, & ad spōsalitiū lunę: & postq̃ fuerit album mitte in vase vitreo sub fimo, donec opereris.

Alia.

Accipe de stanno puluerizato xxv. lib. de aqua falsa, de sale armoniaco soluto, de vnoquoque v lib. de vrina puerorum distillata viij libras: de sale nitro tres libras, aqua dulci quindecim libras, salis communis soluti & salis gemmæ, de vnoquoque octo libras, misce cum puluere, & stet sub fimo per mēsem, et de quinto die bulliat agitando, postea trahē & laua sicut oportet. hæc est bona lauatio.

Alia lauatio.

Accipe de vrina tres libras, aqua aluminis rubei septem, aceti octo, baurach carmini, salis armonic. soluti, de vnoquoque tres lib. de stāno puluerizato xiiij libras: misce & bulli octies in die p̄ octo dies: muta medicinas, & mitte sub fimo per quindecim dies: laua postea bona lauatione cum aqua dulci & serua: & postquam diximus lauaciones modò dicemus de Induratione cum virtute Dei.

*Incipit induratio calcis stanni: sed præ-
mò dicit de induratione
Mercurij.*

Dixit Abuali Abincine: Induratio stannæ est levis omni philosophiæ, sicut est induratio argenti viui. Et dicemus de induratione arg. viui qd' sufficiat, postea dicemus de induratione stanni. Non credas alicui quòd mitas in induratione mercurij virgas Alchizaram, nec grana de mirto. Crede mihi & non errabis: quia scias qd' nò debes mittere mercurium in vase ferreo, donec vas sit rubeum sicut ignis. fac ollam in hunc modum rotundam, & coopertorium planum & perforatò tribus foraminibus, & sit bene rubea ad ignem, postquam lutaueris de luto magisterij hoc modo. Accipe de cinere vnam librâ, de sale communi vnam libram, pasta eum clara oui & cum panno lineo mittas, & cooperias ollam & coopertoriũ, & fac ollam bene rubeam, & mitte intus per foramine vnâ libram mercurij, & quartam partem libræ de aqua lapidis, & mitte ollam super stannum & plumbum alcali soluti pondera æqualia, & plumbi alcosoli medium pondus: & cum cognoueris quòd sit siccata aqua, mitte aliam donec cognoscas quòd sit induratus.

Alia

Alia.

Accipe de cannis & fac de eis puluerem: accipe illum cinerem, & de puluere galis æqualiter, & de scorza de cortice coloreris, fac cinerem, & de vinacea terra de costa, de vnoquoque pondere æqualia, pulueriza, & pasta cum aceto, & fac foueam in illa pasta, & mitte intra mercurium, & in illa hora mittes pastam cum mercurio in olla, & facies sicut dixi.

Alia Philosophicè, & verum magisterium de induratione mercurij.

Accipe de mercurio quantum debes, & mitte in ollam sicut scis, & fac bullire sicut intelligis, & misce ibi rem quam audisti ad quantitatem quam mihi dixisti: & hic est melior modus de indurando mercurio, & expertus & leuis: & omnino in hoc loco dixi tibi magisterium indurationis, & intellige.

De induratione aliorum philosophorum.

Modò dicam tibi indurationem aliorum philosophorum: Accipiunt mercurium, & mittunt ei alas, & faciunt eum volare per 3. dies, & inueniunt eum induratum, & quæ sunt aliter, scilicet sal armon. Et quod dicunt volare, est quod sublimant per 3. dies ter in die, & dicunt, accipe de mercurio, &

suffla eum, donec sit durus, & imbibere donec sit durus, quanuis non sit nobis necessarius, & dicunt quòd accipiant de textis veteribus, & puluerizent, & faciant pastam, & mutant ibi mercuriũ, & indurabitur: & dicunt quòd accipiãt de caschis auellanis, & de bel lotis, & de castaneis, & artouis, & cũ quibuldam partibus, de cannis faciant cinerem, & pastent cum aceto, & mutant mercurium & faciant sicut solent.

De inceratione stanni.

Postquàm diximus de induratione mercurij, modò dicam de induratione stanni, & leuiter & breuiter dicam. Accipe de stanno prædicto xx. libras, & sale alcali, & sale nitri. & sale armoniaco sublimato, de vnoquoque decem libras: misce super marmor cum stanno bene, & pasta eum cum aceto distillato, & pasta illam misce sub fimo, & stet per xv. dies, de quinto in quintum diem mutata medicina.

Alia.

Accipe de stanno viginti quinque libras: baurach armini, sulphuris, auripigmenti, quater sublimati, de vnoque duodecim libras: misce cum puluere, & mitte sub fimo, & stet per mensem.

De vero lapide philosophie.

Accipe de re quæ non est res, & aues vo-
cant

cant eam ré gras, gras, & colligunt in maiori hyeme, & raytas comedunt eam quando inueniunt eam: & si videant eam rem asini, moriuntur statim, & quando vident philosophi gaudent. Et si vadas ad Indiam ad ciuitatem Goracini, inuenies eam inter tres arbores in mediana, & custodit eam vnus lacertus, & in parte sinistra est lacertus, & in dextra est anora, in medio inuenies ré quam quæris, & caue quando colligis, quòd non te mordeant feræ illæ, & vocatur res illa res fortis & debilis, animalis, naturalis & herbas: & accipe lapidem illum, & de aqua eius indurabitur stannum.

*De iurmento quòd magisterium verum
est lapis.*

Dixit Abualj Abincine: Iuro tibi fili per totum mundum, quòd non decipiam te in lapide inueniendo, & magis reuelauit tibi magisteria philosophorum, quàm vlli alij. cum illo lapide potes indurare omnia corpora, & mercurium: et hoc est verbum quod dicit Laconia filio suo, accipe lapidem dextrum medianum: de tertio est lapis philosophorum. & si intelligis magisterium, intellexisti lapidem, & in duratione stanni. non dicam tibi amplius.

*Istud capitulum non est de libro, sed est inter
Patrem & filium, & se-
niores.*

Dicit inspector: Hic dicam tibi rationes
de Albumazer & Abuali super fermentum,
& rationabo per eas in memetipso. Dicat
mihi Abumazer: Alexir est pulvis, qui mu-
tat naturas de vna in aliam. Dicat Abuali:
Quid est alexir? Alexir pulvis qui mutat na-
turas non bonas ad bonas. Dicat Abuma-
zer: Quot sunt elementa? Elementa sunt
diuisa de lapide, & præparata, & mutantur
ad naturam fermenti. Dicat Abuali:
Quid sunt elementa? Sicut dixit Abumazer.
Dicat Abuali: Quid est fermentum? Fer-
mentum est quod mutat naturam de ope-
re minori ad suam naturam. Dicat Abuma-
zer eadē verbā: ergo Abuali & Abumazer,
non habet inter illos, nisi quod vnus mittit
fermentum cum elementis, & post mercuriū,
& post corpus minimū; & Abumazer mittit
elementa, & mercurium, & corpus minimū,
& postea fermentum. Dixit Abumazer: cur
mittit fermentum postremum? ideo, quia re-
digat corpus minimum de sua natura. Di-
cat Abuali: Cur miscet fermentum cum spi-
ritibus? ideo vt imprimant naturam fermenti.
Dicat Abumazer: est alia ratio, cur postre-
mum mittat fermentum: ideo vt mutantur
naturæ corporum in sua natura. Dicat se-
nior:

mior: si est alia ratio cur misceat fermentum cum quatuor elementis: ideo quando facimus solem, quod sint quatuor, fermentum & elementa, et mercurium, et corpus minimum: et per ad lunam fermenta, et elementa, quod sint vnum, et mercurius secundus, & corpus minimum tertius. Hæc ratio quæ imprimat fermentum cum elementis, est ratio, sed non transit in dialectica: quia quatuor per ad solem sunt quatuor elementa, ignis, aer, aqua, et terra: et tres per ad lunam, sunt terra, aqua, & aer: quia alia quatuor intrant similiter, ad lunam, sicut ad solem. Et hæc non est ratio, sed prima est ratio: & vt mihi videtur rationes senioris sunt fortiores et meliores, et modò dicam tibi de ponderibus in glossula post istam.

*De inceramento stanni, sed primò loquitur
de induratione.*

Modò loquar tibi in inceramento stanni, et antequam incipiam de inceramento, dicam tibi indurationem cur faciunt: non faciunt nisi quod natura reuertatur sicut prius fuit, de engreuir, et de indurare, & de visicare, et de sonare, et in vnoquoque habetur magnum magisterium, et bene induratum cum fortitudine aliarum medicinarum, sicut sulphur et auripigmentum, et his similibus: et magis valet in eo fortitudo lapidis

omnibus alijs medicinis: & iā diximus, quid est lapis: modò dicam tibi inceramentum.

De inceratione stanni.

Dixit Abuali Abinc. Inceramentum est naturā corporis redigere in modum lauationis, scil. quòd de induratione quam accepit in humectatione, & redigatur in mollicie, & res quæ faciunt eum molle, sunt res calidæ et humidæ, aut frigidæ & humidæ sunt sales soluti, & aqua: et qui vult facere inceramentum, faciat in modum lauationis quod bulliat: ita in quantitate salium, sicut diximus mixtū in aqua dulci, quod accipiat de stanno x. lib. de sale armon. soluto, sale gemma soluto, de vnoquoq; 3. lib. aquæ dulcis x. lib. bulli per duos dies septies in die, in hoc modo, et in eadem similitudine se incerat stannum.

De sub'imatione stanni,

Modò dicam tibi quomodo se sublimat. Stannum se sublimat cum corporatione 4. spirituum, scil. de sale armon. de argento vivo, de auripigmento et sulfure. Sed modus sublimandi est hic. Accipe de stanno incerato 4. lib. de auripigmento, de sale armon. de sulphure, de vnoquoq; vnam lib. pisa & misce, & mitte in cucurbita sublimationis, aut in alutello in quolibet, & da ignem ad plus per 28. horas, ad minus per 25. horas. & qđ non se sublimabit in illa hora, iterum sublimabis

mabis cum alijs speciebus, donec nihil ibi remaneat: et postquam hæc feceris, reiterra sublimationem, vt se imprimat sua natura: quia oportet quòd natura stanni habeat magis imprimamentum quàm omnia alia corpora: ideo, quia est cruxent, et nõ est figens in vnum colorem, si sublimaretur ter magis, valeret.

Alia sublimatio ad solem.

Accipe de auripigmento vnam lib. & sulphur, & sal armon. vnam lib. mitte in alutello sicut diximus, et sublima cum vna libra stanni, et ista sublimamenta sunt ad solem.

Alia sublimatio ad lunam.

Sed si vis sublimare ad lunam, non sublimes nisi cum sale armoniaco solo: quia quauis verum sit, quòd argentum viuum sit vnum de spiritibus, non intrat in magisterio sublimationis stanni ad lunam, nec sulphur, nec auripigmētum: ergo oportet eum sublimare cum sale armoniaco hoc modo. Accipe de sale armon. i. lib. de stanno lauato & calefacto, & lauato, & indurato, & incerato i. lib. mitte in alutello, & sublima per 25. horas. hîc finiunt modi sublimandi. Dixit Abuali Abincine: Modò dicam tibi de solutione. Solutio debet esse vltima de omnibus operibus, & debet esse post sublimationem.

De rebus septem, & quid est solutio, & quid est sublimatio.

Dixit Abuzalemi patri suo: Dic mihi quod sunt res quæ se creauerunt de re. Res illæ sunt septem: et cur eas præmisit ad rem? Ideo ut sciret naturas causarum quales sunt: ideòue limatio ad septimam rem, quæ est sublimatio. Et si aliquis quærat, quid est sublimatio et solutio? Dices: sublimatio est deturpationis, et solutio est mundatio. Deturpationis est, quia corpus cum spiritibus se deturpat, et solutio est, quando se soluunt spiritus, et recedunt ab eo.

De solutione.

Modò dicam tibi modum solutionis. Accipe de stanno tres lib. Et debes scire, quòd corpus sublimatum debes accipere cum spiritibus, cum quibus sublimatur, et de sale armoniaco soluto, de aqua aluminis albi, de vnoquoque tres libras, pulueriza super marmor, et misce aquas solutas cum sale armoniaco soluto in vase vitreo cum stanno, et mitte sub fimo, et stet per mensem et dimidium, et trahe, et mitte medicinas, et stet per dimidium mensem, et laua bene sicut docui.

Alia.

Accipe de aqua salsa et vrina distillata, et acetum distillatum, de vnoquoque tres lib.
salis

salis armoniaci soluti vnam libram, baurac libram semis, stanni sublimati cum suis spiritibus quatuor libras, bulli per 4. dies, quater ip die: & mitte sub fimo per mensem. Et si vis descendere per botum barbatum, bene potes facere cum mercurio, sicut adhuc docebo te in hac dictione. Sed quomodo debes mittere corpus istud minimum cum alexir: fit hoc modo. Accipe fermentum, & misce cum quatuor elementis, & adiunge cum corpore paruo, & postea misce mercurium. hic est modus de adiunctione cum alexir.

Alia solutio Phisica.

Accipe de stella quæ apparet ante auro-ram, & præpara in eo modo, id est tamdiu sublima, donec figatur, & nō det crepitum, sicut salit stella de vno loco in alio, & non crescant ibi voces, & solue sicut debes, et erit soluta: et postea potes soluere corpus tuum. Intellige. Modò finiunt solutiones: sed adhuc loquar de stanno in alio loco, & in hoc loco finit capit. xv. cum virtute dei.

De Latone & de verbis dialecticis et Phisicis.

Cap. XVI.

IN nomine Domini: dixit Abuali Abinci-ne: in hoc capitulo loquar de allatone: & primū dicam quomodo se facit, & po-

u

stea dicam quomodo se præparat in nostro magisterio. Lato est de cupro præparato, & mutat se de materia in materiam, & tingit se cum Tutia, & Tutia est vna materia de terra naturali, afferunt etiã de Ægypto: & quia lapis ille tingit latonem de tali colore, dicunt quod est vnus ex lapidibus. Sed hoc non est verum per multas rationes, sicut diximus in auripigmẽto: & propter illas dicimus, quod non est verum per dialecticam. Et bonum est apud nos, si dicamus dialecticam, aut philosophiam, aut sapientiam: quia hoc non dicimus, nisi vt intelligamus rationes.

De figuratis nominibus lapidis.

Modò dicam tibi qui sunt lapides nostri. & quot sunt cum radice Philosophiæ, & sensu magisterij: & nominabo tibi in lingua de bestiis, & de volatilib. & scorpionibus, sicut debeo facere filio meo, & non celabo tibi verbum. Et induratio mercurij potest fieri cum istis lapidibus, & omne aliud magisterium, sicut dealbare & indurare, & similia: quæ sunt magisteria philosophorum. Et elementa se diuidunt ab istis lapidibus, & sunt xiiij. elephas, vrsus, porcus, simia, buffalo, tartuca, scorpio, aranea, lupus, cocollata, rana, picis, grus, aquila, algerid. hæc omnia sunt xiiij. lapides, sed dicunt quod cocollata & algerid vnum & idem est. Dicit Abu-

Abuzalemi: Pater mi, dixisti mihi quod non intelligo: & suus sapor non est color sicut eius.

*Queritur Pater quòd non intelligit, exponit
quòd dixerat per dilectionem
filij.*

Dixit Abuali: Si non intelligis, ego non possum aliud facere: quia sicut philosophi absconderunt eam, & ego abscondo: & ego satis facio si reuelo tibi magisterium, & nolo tibi reuelare lapidem, sed propter amorem tuum omnia exponam tibi. Accipe rem illam, in qua omnia quæ diximus viginti-quatuor se iungunt. Quomodo se ibi iungunt? Accipiamus in homine: hoc est in aliquibus similis elephanti: quia est albus sicut homo, & de manerie visus: quia comedit carnes sicut homo, & de manerie porci: quia venter & interiora eius sunt sicut hominis: & sicut simie in figura, & sicut bufo, quia habet toxicum sicut bufo: quia sputum hominis est toxicum: & sicut tartuca, quia abscondit se, & exit, & ita de omnibus alijs: ergo postquam in homine omnia conueniunt lapis est de homine.

De monte Arami.

Et ideo dixit philosophus Aramus, quādo quæsiuerunt ab eo: quid est lapis? perrexit in domū suam, & accepit filiū suū in collo suo: & dixit per deū qui creauit cælum & terrā,

lapis est de me, & de illo: & accepit gladium
& fixit in ventre suo, & mortuus est Aramus
hoc modo.

Quomodo fit lato.

Modò dicam tibi opus Veneris, quomodo se facit. Accipiunt magistri de aurichalcho bene rubeo, & faciunt de eo longas partes, & mittunt sub fimo: & trahunt, & fundunt tres vices, & in hora fusionis ad vnam libram cupri iaciunt duas vncias, aut vnam vnciam & semis, aut vnam vnciam de tutia, & faciunt bonum allatonem: postea lauant, & qs curant, & lauant, & seruant.

Item aliter.

Dixit Abuali Abincine: modò dicam tibi alias maneries allatonis: Accipe de cupro bene rubeo fuso, & funde octo & novem vices, & postea ad vnam libram cupri mitte duas vncias & semis de tutia, & pulveriza: & postquam pulverizaueris, & habueris fustum cuprum, misce cuprum, & iacta ibi pulverem totum, & fac foueam in cinere de duabus libris, aut de libra et semis, & iacta ibi cuprum fustum, & hæc est bona maneries allatonis, & hic alius modus est melior.

Alia.

Alia.

Accipe de tutia vnam libram, de capillis hominis libram semis, pisa totū, & fac cum aceto distillato, et fac panes de tribus vnijs, & sicca ad solem, & cum fuerint sicci, accipe de cupro tres libras, & funde, et iacta ibi duos panes, et agita tantum, donec bene misceatur, & iacta in foueis, et est bonus modus.

Philosophus de vero lapide.

Modò dicam tibi et feriam partes super partes. Super maneries philosophorum: & medius æqualis et rectus in totis partibus est verbum istud apud philosophos bonum: et apparens, & non factitium, & scriptum est hoc verbum apud philosophos. Istud est arentium æquale, pars de parte Dei, quatuor dies æquales inquisitoribus, et Deus scit finem. non ista res composita de re quæ non est res, sed est ista res, res quæ est completa de re, non re de re: et iste modus est videns, et non videns de vidente, et hoc verbum mittimus ad verum lapidem, sanguinẽ non non lapidem nostrum: & noster lapis capilli, non non noster lapis: et noster lapis oua, non non noster lapis oua: et si noster lapis est de tribus istis. Si tertiam de istis tribus linguam delici: quia de istis tribus est

lapis noster, exijt fortuna de lecto suo, & nō res fortuna quòd de istis tribus lapidibus sit in loco suo. Dixit Abuzalemi: Si non illa, si nō illa res. ista res est noster lapis, & non illa. Dixit Abuali: Ista res est noster lapis, quod sunt capilli, & non est noster lapis sanguis, & sic de tertia intellige verba philosophorū: & habebis magisterium: quia tarturæ, & bufo, & oua, & sperma, & quod est super sanguinem adiuuant ad magisterium, & non sunt lapides magisterij: quia si essent per aliquid istorum, simpliciter se faceret magisterium, & esset magisterium mundum sine turpitudine. Sed lapis qui non est lapis, & lapis est & non est lapis: & nascitur in capite mōrium, & facit se de multis differentiis, & de vno genere, & calor suus secundū quod est mons, & ille est noster lapis: & Deo gratias. Modò indurabo tibi mercurium, vt scias magisterium.

Dictum est de lapide vero, dicit de mercurio indurando.

Accipe de sanguine hominis, & de farina hordei, & de sicalo, & puluerem de canis combustis: indura mercurium sicut debes. Et expositores dicunt, quòd facias in vase vitreo, & mitte ibi de aqua nostræ cetræ herbalis. Intellige magisteria philosophorum, vt sis sapiens in omnibus modis illorum. Et postquam diximus de lapide vero, de

de mercurio indurando, & adhuc in alio loco loquar de eo cum virtute Domini. Modò dicam tibi de præparamento allatonis.

De præparatione allatonis.

Dixit Abuali Abincine: Modò dicam tibi præparationem allatonis, Lauatio eius est leuis, quòd abluitur melius cum eperlina. Et in multis locis dicam tibi sal armoniacum, & in multis locis ablationis, & in loco eius est necessarium Eperlina: & non est qui ita bene tingat quomodo sal armoniacum. Et ego quâdoq; voco sal armoniacum dentes diaboli: ideo vt nullus me intelligat. Intellige magisteria pilosa, & non errabis.

Alia lauatio.

Accipe sal alcali, aquam falsam, acetum de vnoquoque tres libras, bulli per tres dies ter in die, & erit ablutum. Et terge in vnaqueque vice cum panno lineo. Sed sua calx, & sua lauatio magna, & sua induratio est in modum cupri, nec magis, nec minus: & quâdo vis scire inuenies in tractatu de cupro, sed inceratio est in hoc modo.

De inceratione allatonis.

Accipe de allatone v. libras, de sale armoniaci, de sale alcali, de vnoquoque quatuor lib. baurac armini, aqua aluminis rubei, de vnoquoque duas libras: diuide species per

quatuor: postea commiscantur, & adiunge vnā partem cum aurichalco: & mitte in vase vitreo, & mitte sub fimo per quatuor menses, vnusquisque de quinque diebus, vnusquisque dies de duobus diebus & dimidio de xxiiij. horis diei: & ad caput de quatuor mensibus, trahes & mutabis species, & permanebit ibi per alios quatuor menses: ita facies vsque ad sedecim menses transactos, qui veniunt per quinquaginta dies, & est bonum magisterium.

Philosophica inceratio.

Accipe de vulpe, & de lacrima clara, & partem vnā de musco quem dicunt Anesi fuga, & de arbore quæ nascitur prope foramen de sapo: de vnoquoque pondus de tribus arentijs. projice in vigintiseptem ponderibus allatonis, & erit inceratum. Et vnumquodque inceramentum habet opus magno sensu, quod se facit in vase vitreo, & non in alio, & de quinto in quintum diem, quod mutetur fimo, & in vnaquaque vice quod mutant eum ad solem, & stet ibi per tres horas, & ita fiat in alijs inceramentis corporū.

Et quia opus allatonis non est multum nobis necesse, loquar modò de sublimatione bus.

De

De sublimatione allatonis philosophice.

Sublimatio allatonis est grauis & leuis: grauis est illi qui non scit naturam philosophorum: leuis est illi qui scit, & intelligit eorum verba sicut dicunt. Accipe de lepore quod est oleum lapidis: accipe de lachryma clara, quod est aqua lapidis: accipe de musco quod est terra lapidis, accipe de arbore quæ nascitur ad foramen sapor, quod est ignis. & intellige.

Sublimatio philosophorum.

Dixit Abuali Abincine: hæ sunt sublimationes philosophorum de allatone quando dicunt, quære quod non debes quærere, & dimitte quod nō debes dimittere, & verba quæ non merentur, & totum opus tuum sit per multiplicationem algorismi. Qui intelligit verba philosophorum, intellexit hanc sublimationem. sed pondera huius sublimationis sunt hæc. Quære quod non debes quærere vnā libram, dimitte cum non debes librā semis, & quinta de quinta parte libræ, & secū dum hoc pondus vadit omne aliud pondus.

Alia sublimatio & de responsione muti.

Accipe de sulphure viuo quatuor libras, de auripigmento citrino quinq; lib. de allatone abluto & calefacto & lauato & indurato

& incerato 18. lib. salis armon. tantundem: pisa totum super marmor, & pasta cum vrina puerorum distillata, & mitte in cucurbita & aludello, & da ignem donec se sublimet: & quando erit sublimatum, calidum mitte in flamo. Responde homini muto, & dic ei, quando tu vis mittere fermentum in alexir, prius misce cum spiritibus, & nisi faceres non imprimeretur sua natura, & ideo mado tibi miscere cum elementis.

De Mercurio.

Dixit Haum primū, quis est ille qui scit respondere in loco suo, sicut facit mercurius super ignem declinatus? quis ille qui se abscondit ideo ut nemo videat eum, sicut aurum cum auro viuo, aut ignis cum lapide?

De nominibus figuratis.

Dixit Cuzahir: Res quæ sunt res quot sunt? Quatuor: & quæ sunt? Aer: Aqua: Ignis & terra. Et res quæ non sunt, quæ sunt? sales: & quot sunt? septem. & hæc sunt sal armoniacum, sal gemma, sal alcali, sal nitri, baurac, alumen, sal commune, vitriolum. & qui non mittunt salem armoniacum in computo, mittunt in loco suo alumen rubeum. Et quando dico tibi accipe rem quæ non est res, dico tibi de salibus. Et quando dico tibi accipe res quæ sunt res, dico tibi de quatuor elementis.

Expo-

Expositio figuratorum nominum.

Dicit Lubeit. Quæ sunt res quæ non sunt res & sunt res? Quatuor spiritus, & sunt aurum, vinum, sal armonicum, sulphur, auripigmentum. Quomodo sunt res & non sunt res & sunt res? Non sunt, quia sunt compositæ: & sunt res, quia sunt spiritus, quia sunt iuxta de elementis. & ita intelliges. de istis quatuor dicam tibi quod accipias de eis.

Expositio figuratorum nominum in argento viuo.

Dicit Faraffar filius de Ahemar Abualhabeit: Quæ est res alba & nigra, & habet omnes colores in se, & descendit de cœlo ad horas, & de nocte apparet & non in die: hoc est mercurius. Quomodo est mercurius? quia dicit quod est albus & niger: albus est quando est ablutus, aut sublimatus, aut induratus, niger in sua similitudine. Quomodo descendit de cœlo ad horas? quando fit magnus calor & plumbum se soluit, ascendit fumus de plumbo, & descendit & cadit super altos montes, & ideo potest fieri de plumbum mercurius. Quomodo est argentum viuum quod apparet nocte, & ascondit se in die? Omnes sciunt.

De Mercurio.

Dicit Haurabua: rogas quis est lapis, quem vocant philosophi lapidem, & est herbalis, & nascitur in altis montibus? sunt capilli hominis.

*De mercurio, & quod faciat opera sua
morosè.*

Dicit Almugier Abli almo hiret: Qui est fortis & debilis, & debilis fortis, totum hoc est mercurius. Est debilis quia recipit in se omnia corpora dura, est fortis quia corpora currentia non intrant in eo. Ne timeas de debilitate, nec insuperbias de fortitudine. Intellege verba mea cum operibus meis, nec timeas paupertatem, nec paruum sensum. Ne festines in opere, quia nemo festinans perficit, nec proficit. Non dimittas opera quæ debilia sint. ad operandum dispone res tuas sicut decet.

De Mercurio.

Dicit Almocarram. Quis est filius quem debemus iugulare, & bibere sanguinẽ eius? hoc est mercurius, & sanguis est humiditas eius.

Qui isti sint lapides.

Dicit Alhocarram Abuala gegg. Quis est lapis quem dicunt philosophi, ubi dicunt, dextrum, medium, & sinistrum? & dicunt dextrum tartucam, & medium ouum, & tertium sappo. & ipsimet sunt lapides, & enumerant tres lapides.

De igne.

Dixit Xeheir: Quid est granũ quod debet accipere ad modum grani? & vocat arentiũ, hoc est ignis.

De

De elementis lapidis.

Dicit Iahie Abengalid Abnedenon. Quæ sunt tres terræ, tres aquæ, & tres ignes, & tres aeres: hoc est dicere terra de vnoquoque de tribus lapidibus, de sanguine, de capillis, & de ouis, & sic de vnoquoq; aliorum elementorum.

De corpore minimo obscure, & de nominibus, quòd intelligantur vnum pro alio.

Dicit Abubir Aben hanair, Abancere, Abéfade, Abenharaula. Quæ est res de re & non re, & super causam, subtus causam, de causa: hoc est dicere corpus minimum. Et quomodo res de re quæ non est res: hoc est dicere ablutū, & calx factum, et ablutum: quia postquam incipit indurescere, est sicut ille qui nō est res. Et postquam diximus de sublimatione allatonis, loquemur de solutione eius cū virtute domini. Sermo de sermone de toto sermone quid est? Oleum sanguinis. cera nigra quid est? Oleum capillorum. cera rubea, quid est? Oleum sanguinis. cera alba, quid est? Oleum quorum. Dentes dyaboli quid est? Spersina, & illud est salarmoniacus. auri-pigmentum quid est? ignis lapidis. sulphur qd est? quandoq; terra, quādoq; aer. sal armoniacus qd est? quādoq; aqua, quādoq; terra. mercurius quid est? quandoque ipsemet, et

quandoque aqua, & intellige in suis locis.

De solutione allatonis.

Dixit Abuali Abincine: Quando vis solue
re latonem, debes facere in hunc modū: Ac-
cipe de auricalco pondus vnū, de sale armo-
niaco soluto, de aceto, de vrina puerorū, de
vnoquoq; mediū pōdus, de aqua aluminis
albi duo pondera: misce cum allatone, & bul-
li per xv. dies, quinquies in die, & muta medi-
cinas quinquies: postea abstrahē & laua cum
aqua falsa per tres dies: postea accipe de sale
armoniacō soluto quatuor libras, gemma, al-
cali soluto, de vnoquoque duas libras: misce
cum allatone in vase vitreo: mitte sub fimo,
& stet p̄ duos mēses: vnusquisq; sit xv. dierū:
postea trahe & laua cum aqua dulci, & erit
præparatum.

Alia solutio.

Accipe de allatone v. lib. armoniaci soluti
4. lib. alcali soluti 3. lib. auripigmēti soluti v-
nā lib. pisa super marmor, & mitte in vase vi-
treo, & stet sub fimo per 3. mēses: vnusquisq;
mensis sit 30 dierū. Et scias quòd metallū ha-
bet magnū subtiliamentū, & in solutione, q̄a
incorporat se cum spiritibus, & incorporat
se magis quàm alia: quia magis de prima na-
tura: quia quando fecerunt eum latonē mul-
totiens fuderūt, & impressit se, & ideo est ne-
cesse vt multū soluatur: & q̄a est de prima na-
tura incorporantur ibi spiritus. Et post q̄ in-
tellexi-

tellexisti solutiones, & omnia corpora allatonis, explicit cap. xvj. & Deo gratias, & cum illo finiunt omnia quæ pertingunt ad allatonē. Incipiā capitulū xvij. & loquar in eo de metallo, sicut ordinaui in principio libri, & omnis homo qui legit librū illum, debet primū scire rationes principij, & naturā eius, ideo quod sciat ordinem & ducatus eius, ideo quod sciat ordinem & ducatus huius libri.

De metallo. Cap. XVII.

IN nomine domini dixit Abuali Abincine. In hoc capit. loquar de metallo & de eius manerieb. & quomodo operatur, & quomodo se facit: ideo ut hic liber sit completus de totis faciendis, & de cognitione lapidū & corporum, & elige melius illorum, & operare quod operari potest, si Deo placet.

De tribus mixturis.

Dixit Abuali Abincine: Senior dixit oēs res quæ procedunt de sua natura ad aliā naturā faciunt illā vnā de trib. manerieb. aut facit, ppter incorporamentū de aliā specie, q̄ se incorporat cū eo, & nō exit de sua natura oīo: aut facit, ppter aliā medicinā, quæ nō se incorporat cū ea, & nō exit de sua natura omnino: aut facit de quolibet amborum, & redigit se de sua natura ad aliā omnino. Quo modo est primus, quomodo metallum, qualis est secundus, quomodo de allatone, qualis est tertius, de alexir.

Questio filij.

Dixit Abuzalemi patri suo. Dic mihi unde habuisti hanc scientiam & visionem oculorum tuorum, quod possis ita fortes rationes scire in tali loco, & debent mirari qui sensum habent, quod facias me cōcedere quod metallum est incorporatum, & non exit de tota sua natura, & adhuc potest reuerti ad primam naturam unde fuit: & auricalcum exiuit de sua natura & non tantum quantū metallum: & quod aurum & argentum fiunt de alijs corporibus quod sit cum alexir. exeunt priora corpora de tota sua natura, & nunquā possunt reuerti ad suam primam naturam, nec admittere vltimam.

Responsio Patris.

Dixit Abuali, Deus faciat bonū: ego hoc totum quod didici frequenter legēdo, & parum dormiendo, & parum comedēdo, & minus bibendo, & quantum expenderunt socij mei in lumine ad potādum vinum de nocte, tantum ego expendi ad vigilandum & legendū de nocte in oleo: & quantum expendebant in comestione, amplius expēdebam ego in lumine ad vigilandum & discendum de nocte: & nisi hoc facerem, non scirem de magisterio.

De maneriebus metalli.

Modō dicam tibi maneries metalli, quomodo est metallum quod fit de stanno, & plum-

plumbo, & ære per partes equales. Et est metallū qđ fit magis de cupro qđ de stanno, & est stannū in quo mittunt plumbū, & statim per partes frangitur, & ideo quia citò frangitur, signū est qđ in eo plumbū est, & nullū de metallis intrat in nostro magisterio, donec fundatur & diuidatur cuprū in parte, plumbum in aliam, & stannum in aliam: sed maneries quomodo se facit metallum, non cōuenit dicere: quia omnes sciunt, & maneries diuisionis oportet nos dicere.

De stanno quomodo separatur ab ære.

Dixit Abuali Abinc. hæc est diuisio spiritalis: quia operatur per opus naturæ, & hoc est magisteriū suum. Accipe de tegulis veterib. & fac puluerē, & de ossibus pinguium bestiarū, aut de bobus, et fac subtiliter puluerem: et modus puluerizandi est, qđ cremes ea, & facto puluere, accipe de sale nitro pondus vñū, & de puluere ossiū duo pōdera, & de puluere testarū duo pondera, & de terra magisterij rubea tria pondera, de pilis hominis quartam partē ponderis: pisa totū minutatim bene, et pasta cū clara oui: facies botū magnū, & in mediū boti facies ad modum tecti, & pforetur pluribus foraminib. ad modum acuminis acus, & facies metallum puluerem, & claudes foramiā boti cū pasta de solo sale nitro primo. et mittes puluerē metalli intus, & dabis ignē, & videbis qđ primū descēdet stā

num per foramina, & remanebit cuprum de-
super, & pone illud cuprum in terra, et in alia
parte pones stannum, & ita facies donec co-
gnoscas quod stannum totum est in parte &
cuprum in alia: & si vis perdere stannum da
ignem, & cremabitur stannum, & remanebit
cuprum, & ita facies si sit mixtum cum plum-
bo, & ita mundantur omnia illa, q̄ se malleāt
si sint mixta, quia hoc quod sustinet ignē, re-
manet, & quod non comburitur. & ita pur-
gant aurum si sit mixtum post purgationem
metalli: modò dicam præparationes eius.

*De præparationibus metalli, & de vero
lapide obscure.*

Dixit Abuali Abincine: præparatio metal-
li est sicut vnaquæq; aliarum præparationū,
de lauando, de calce faciendo, et de lauādo,
& indurando, & sublimando & incerando,
& soluendo. Et quia nos debemus dicere si-
cut diximus in alijs modis, & diffinire sicut
alios modos diffiniuimus, oportet nos prius
dicere de lauatione quā de calce facienda,
& de lauando, sicut de alijs operibus. Si intel-
ligeres, multa verba tibi dicerem antequam
dicerem⁹ minor de trib. & minor de quinq;,
vnusquisque illorum est præparatus minori
qui est maior: & ita dico tibi, quia tres qui sci-
unt tres in tribus rebus sunt æquales de tri-
bus rebus, ideo debes mittere de cupro qd̄
abstulisti de stanno, & diximus illud me-
tallum

D I C T I O VI. 327

fallum tres partes, & tantum est apud nos si dicamus metallum aut cuprum, aut aliud nomen: quia nō curamus de nominibus, sed de vtilitate nominum. & qui habet intelligē-
tiam philosophi, intelligat fortitudinem ver-
bi, & non tantum verbum. Hęc verba retine;
vt reducas ad memoriam. Ad solutionē mit-
te solutionem, & solutioni mitte diffinitio-
nem: fac de cupro laminas, & da ignem sicut
oportet. Quando vis præparare præpara in
hunc modum: si vis soluere cuprum solve in
hunc modum, quod mittas in eo vnum pon-
dus ignis, et aliud pondus aeris:

Alia solutio.

Accipe sal armoniacum, & metallū de vno-
quoque partes æquales, & stet ad solem & a-
gita. Et non fui locutus de solutione mercurij,
& hīc loquar & dicam suas maneries: & i-
deo non fui locutus in suo loco, nec feci ca-
pitulum: quia in loco vbi dixi de induratiōe
& sublimatione mercurij, potui dicere de so-
lutione, sed ideo distuli, vt tu legas istud capi-
tulum, & intelligas sua bona verba:

De solutione Mercurij.

Est solutio mercurij indurati, & est solutiō
sublimati: sed quia magis est nobis necessa-
rius sublimatus quā induratus, prius lo-
quemur de sublimato: & ille est in duo-
bus modis, est qui vult soluere ad so-
lem, & est qui vult soluere ad lunam:

Et solutio ad lunam fit duobus modis, quæ est luna quæ habet opus alexir, & est luna quæ non habet opus alexir. Et modò incipiemus dicere suas solutiones cum virtute Dei.

Alia.

Dixit Abuali Abinc. Hæc est solutio mercurij sublimati ad lunam per botum, siue alexir: Accipe de mercurio sublimato duodecies iij lib. de borace, iij ʒ. de aqua aquilæ vnam lib. de cera alba quartam partem libræ, salis nitri puluerizati tertiam partem libræ: pisa & misce super marmor, & mitte in vase vitreo sub fimo, & stet ibi per tres menses, vnusquisque mensis sit de quindecim diebus. Iste est mercurius naturalis: postea trahe & pisa super marmor, & rege cum dulci, & mitte ad solē, & stet per octo dies. Et sunt quidam qui operantur eum ad lunam sine alexir: hoc est dicere per botum barbatum, quæ nos dicimus modò, & mittunt in eo mercurium solutum, & apud nos non debet ibi mitti, donec sit solutus.

Alia.

Alius modus de soluendo mercurio ad lunam sine alexir, hoc est per ad botum barbatum: Accipe de mercurio sublimato duodecies 4. li. & semis, & mitte in cucurbita vitrea, & mitte desuper de aqua lapidis vj. lib. & bulli super ignem per tres bullitiones in die, per iij. dies, & mitte postea sub fimo, & stet ibi per xxij. dies, & trahe & mitte ad solem, & stet ibi per octo

oſto dies:& quádo mittis ad ſolem, mitte d^e ſale armo. ſoluto iij. vnc. de borace j. vnc. & trahe,& tege cum aqua frigida dulci.

Alia.

Dixit Abuali Abinci. hæc eſt ſolutio mercurij ſublimate ad lunam cum alexir: Accipe de aqua philoſophorum iij. libras, de mercurio ſublimate duodecies iij. lib. mitte ad ſolem,& ſtet per iij. meſes.

Alia.

Accipe de mercurio ſublimate viij. libras, de aqua dulci v. lib. da ignem in vaſe vitreo, & ſit vaſ in aqua ſicut faciunt aquam roſaceam. & ſit cucurbita cæca illa in qua mittis mercurium ad plus per xvij. horas, ad minus per xv.

Alia.

Dixit Abuali Abinc. hæc eſt ſolutio mercurij ſublimate ad ſolem. Solem non faciunt ſine alexir. Accipe de mercurio iij. libras, de baurach carmini vnam libram, de aqua lapidis vnam libram, de ſale armoniaco ſoluto librâ ſemis, de cera rubea viij. vncias, mitte in cucurbita vitrea: cera, & mitte ſub ſimo, & ſtet per tres mēſes, & ſi vis tingere cum igne, tinge ſicut docui: & quando volueris miſcere mercurium ſolutum ad lunam, & vis indurare, indura cum rebus ſiccis:& quia non eſt tibi neceſſe non dixi tibi.

Alia solutio.

Accipe de mercurio sublimato, & sulphure soluto, & aqua lapidis pōdera æqualia: stet sub fimo per duos menses.

Alia solutio.

Dixit Abuali Abinc, hæc est solutio mercurij indurati ad opus lunæ ad botum barbatū, sine alexir: Accipe de mercurio indurato xij. lib. salis armoniac. soluti, & aqua lapidis soluti, de vnoquoq; iiij. lib. aqua dulci viij. lib. alcali soluti iiij. lib. mitte in vase vitreo & stet sub fimo per xv. dies, & postea trahe, & muta medicinas, et retro mitte sub fimo per alios quindecim dies, et ita facies donec sit solutū: & si vis indurare mitte de alcali indurato, et armoniaco sublimato pondera æqualia, et bulli per tres dies, & p hanc indurationem, & hanc solutionem se habet mercurius induratus ad lunam cum alexir, & solutio mercurij indurati ad solem hæc est.

Alia solutio.

Accipe aquam aluminis rubei, & baurach cārmini, de vnoquoq; vnam libram, de mercurio indurato nouem libras: et librę sunt in hac manerie, sicut tu facies in tuo libro in ponderibus, & rogo te per fidem quàm mihi debes, quod facias et exponas omnia nostra pondera, & mitte sub fimo, et stet per tres menses.

De

De ablutione metalli.

Dixit Abuali Abinc. de tribu de cortex alto, Deus det tibi bonum Intimaui solutionē mercurij, & omnia quæ in eo oportuit me loqui. Modò reuertar ad metallum. Accipe de metallo octo libras, & funde quater, et diuide eum à stanno, sicut dixi, & fac laminas, & laua in vrina puerorū & in aqua salsa sicut sufficit, et bulli.

Alia lauatio.

Accipe de metallo x. lib. & aqua aluminis rubei, & aqua aluminis albi, de vnoquoq; v. lib. bulli per v. dies quinquies in die, & de duobus dieb. in duos muta medicinas, & si nō vis mutare medicinas, magis appone, & ita facies de descensu boti barbatī: quia quando descendis, potes mutare sales. Et ille est honoratus, qui honorat animā suā in operib. bonis, & ille est sapiens, qui intelligit verba mea.

Alia lauatio.

Alia bullitio in aqua salsa, & non facias aliud magisterium: sed debes scire quod nullum illorum qui se malleant, debes dimittere in aceto, nec in aqua salsa de quatuor horis in antea: & quando dico bulli per quinque dies, aut per quatuor dies, in hora qua bullit teneas ibi. sed quando incepit refrigerari trahere eam. Satis locuti sumus de lauationibus: modò loquemur de calcibus faciendis.

De calcibus metalli.

Accipe de metallo tres libras, salis nitri, armoniaci, de vnoquoque duas libras. Fac cucurbitam terreā vitreatā in latitudine quinque digitorum, & mitte in ea cuprum præparatum cum salibus, & da ignem per xxij. horas ad plus, ad minus per xvij. & quando trahis dimitte frigerare.

Alia.

Fac de stāno in modū terraceū, & fac vt vn' possit ingredi aliū, & accipe de sulphure sublimato, & de auripigmento sublimato, & fac in modum farinæ puluerizatæ, & sit pulvis iste medietas ponderis metalli: & mitte pulverem & terraceum vnum super alium, & cucurbita: cera, & in circuitu imple terraceos de puluere, & da ignem ad plus per vigintiseptem horas, ad minus per vigintiquatuor.

Alia physica.

Accipe de metallo, & de re quæ non est res, quantum opus est mista cum re de non res, & da ignem sicut decet, & erit præparatum. Et postquam diximus de calcibus quod sufficit, modò dicemus de lauatione cum virtute Dei.

Collo-

*Collocutio Magistri & Discipuli, & de ver-
bis allegoricis in ma-
gisterio.*

Disce rem quæ non est res cum causa, & veniet inde causa, quam quæris. Dicit magister discipulo suo: Quære à me in materia philosophi. & ego respondebo tibi. Dicit discipulus: Quid est farina hordei? Dicit magister: farina hordei est plumbum, & quidam dicunt mercurium. Dicit discip. Quid est farina tritici? Dicit magister: Farina tritici est sanguis. Dicit discipulus. Quid est fariua sicali? Dicit magister: vnus est de 4. spiritibus. Compleuimus fratres nostros, & mactauimus patres nostros, & iugulauimus matres nostras, & habebimus magisterium. Dicit discipulus: Quæ sunt verba ista? Dicit magister: Fratres sunt falsedines & humiditates: patres nostri sunt elementa: matres nostræ sunt corpora: compleuimus verba philosophi in hoc loco.

De lauationibus.

Dixit Abuali Abinc. modò dicam de lauationibus sicut debeo. & non intermiscibo alia verba: pro eo quòd non sit tibi graue. Accipe de metallo x. libras, & salis armoniaci soluti, & salis nitri, & vrine puerorum, de vnò quoq; v. libras: bulli per quinque dies semel in die, & muta medicinas in quinto die,

& mitte sub fimo, & stet ibi per mensem.

Alia.

Accipe de metallo puluerizato duodecim libras, armoniaco soluto, octo libras, aqua falsa duodecim lib. b ulli per tres dies, ter in die, & muta medicinas, & mitte sub fimo, et stet per quindecim dies: & trahere, & laua cum aqua falsa, frigida primum, & postea cum dulci frigida: & scias, quia sua induratio, & sua inceratio est sicut de cupro, nec maius nec minus: tamen induratio istius est plus leuis de induratione cupri: id eò dicame ibi vnum modum indurandi, qui fit lepis.

De induratione calcis metalli.

Accipe de cupro puluerizato & lauato octo libras, & tantum est mihi in hoc si dicam cuprum aut metallum: quia metallum redigetur in cuprum, & de sale armoniaco soluto, et alcali albificato, de vnoquoq; 3. libras auripigmenti, sulphuris de vnoquoque lib. semis: mitte in vase vitreo, & stet sub fimo per quinque dies muta medicinas, et non mittes armoniacum, & non mittas sub fimo, & stet per quindecim dies, & erit induratum.

De inceratione.

Dixit Abuali Abincine: Postquam diximus indurationem, modò dicemus inceramentum. facit se per Geometrica in hunc modum,

modum: hîc dimisimus superflua pertinentia ad Geometrica.

De sublimatione.

Dixit Abuali Abincine: Postquam dixi inceramentum, modò dicam sublimationem, & de inceratione non intellexisti per Geometriâ, nisi quid est: quia opus suæ incerationis est sicut de cupro, nec magis nec minus: & modò dicam tibi sublimationem per Geometriam xj. & xj. & xj. & xj. sunt 44. medietas est viginti duo multiplica xxij. in quadraginta quatuor, & sunt d cccc. & xlviij. appone xxij. et sunt in minus decem: & postquam scis sublimationem per Geometrica, modò dicam opus eius. Accipe de cupro viginti libras, & sublima sicut est necesse cum quatuor spiriribus, & potes projicere vnum super quadraginta, et vnum super millia millium: hîc intellige verba philosophorum. et postquam finit sublimatio, modò dicam tibi solutionem.

De solutione.

Solutio eius est sicut solutio cupri, nec magis nec minus: et ideo non est opus vt faciamus moram, et postquam finit sublimatio, explicit capitulum decimum septimum: deo gratias.

*De ferro, et eius natura.**Cap. XVIII.*

IN nomine Domini : Incipit capitulum xvij. & loquar ibi de ferro, & est graue opus. Dixit Abuali Abinc. Ferrum est multum coctum de sulphure non bono, & de auro viuo non bono : & qui operatur non est de filiis philosophorum, & non sapit de materia eorum, sed ideo vt magisterium sit completum, dicamus in hoc libro. Dicemus in eis sicut in alijs fecimus vsq; modò secundum quòd pertinet ad nostrum librum. Primum quod facere debemus, est quòd faciamus ferrum currens: & postea si hoc fecerimus, habebimus magnū magisterium: quia postquam fundemus, faciemus quod facimus de alijs rebus, & ars vt fundamus eū, est cum rebus hūmidis, & res quæ inhūmānt naturam de rebus, & res quæ sunt lauantes. Et istæ res sunt scilicet sal armoniacum, sal nitrum, & alij sales, et vrina, & acetum, & aqua salium, & aqua aluminum, vnaquæq; istarum, si uelint simpliciter aut compositæ facient illud fundere, & modus faciendi est iste.

De fusione ferri.

Accipias ferrum, nec molle, nec durum: & modus probationis est, quòd mittas eum in igne, donec sit rubeum, & postea iacta in aquam, & statim abstrahere, et si sit color eius cardi-

cardinus est bonum, si rugen aut rubeus, non est bonus. Et postquam intellexisti istum modum, modò dicam tibi cur est bonum, aut non bonum: cur se diuidunt corpora propter siccitatem: cur se coniungunt propter humiditatem. Ergo ferrum humidum: quia cum alio iungitur. Rubeus color ferri, cuius proprietatis est: De igne: & ignis qualis est: siccus. Color niger cuius proprietatis est: de terra. Et terra qualis est: sicca: ergo isti duo colores ferri sunt sicci, & indicus est equalis est & bonus: quia diximus color indicus, cur sit bonus, modò dicemus suã præparationem: est natura quæ vincit naturam, & natura quæ fugit de natura, sicut diximus in principio libri. Ergo accipe de illo ferro 3. lib. & extingue eum in aqua lapidis per xl. vices, aut in aqua salis armon. & postea mitte sub fimo cum tribus libris salis armon. & stet per vnum mensem, & trahe, & accipe 1. lib. salis nitri, & 1 lib. de baurac, & mediam salis armon. & mitte cum ferro in botum totum puluerizatũ, & mitte super carbonem, & cum barchinis sufflâdo, donec se fundat, & si non se fundat in illa vice muta medicinas, & mitte sub fimo sicut prius, & fac sicut prius.

De præparatione ferri.

Dixit Abuali Abinc. Postquam diximus fusionẽ ferri, modò dicam præparationem.

eius si vis operari : non ideo , quia aliquod proficuum sit, si bene non sit præparatum. Accipe de ferro, & funde eum ix. vices, & fac de eo laminas sicut de cupro, & bulli in aceto, et in aqua salsa per 3. dies, ter in die, et tege cum panno lineo, sicut in alijs diximus, & habeas vnam lauationem.

Alia lautio.

Accipe de ferro 8. lib. & aqua aluminis rubei 12. lib. bulli per 4. dies, quater in die, & mitte sub fimo, et stet ibi per tres horas, et quando trahis, tege cum panno, sicut superius diximus, et si præparas res tuas in terra, serua eas, donec præpares in cælo, hoc est dicere: si opereris eas cū rebus compositis de grossa materia, serua eas donec opereris cum re de subtili materia, et aufer immunditiam corporum antequam opereris, & ita facies de salibus et spiritibus : & si intelligis magisteria philosophorum, intellige hæc omnia.

Expositio Parabolica.

Dixit Abuali Abincine : Omnis homo qui occidit puerum suum, et grauitur percutit eum, fecit sicut stultus : hoc est dicere: quia fortiter vult exiccare humiditatem mercurij. & postquam diximus de lauatione, modò dicam de calce.

De

De calce ferri.

Dixit Abuali Abincine: Accipe de ferro abluto tres lib. & fac in modum de caschis ouorum, vt possit vnà stare super aliam. Accipe de sulphure et auripigmento, de vnoquoq; vnā libram, & pulueriza, et quod re manet mitte in cucurbita, et imple cassas illa de puluere, et mitte in circuitu cucurbitæ, et da ignem per viginti duas horas, ad minus per xx.

Calx philosophi magna.

Calx philosophi magna: mitte res, quibus opus habes, cum quo habes opus, & fac quod opus habes: et veniet tibi quod opus habes. & postquam dixi tibi de calce facienda, modò dicam tibi de lauatiōe.

De lauatiōe ferri.

Lauatio est, sicut in multis locis dixi tibi: quia est per subtiliare staturam, et non per ingrossare: ideo, quia ferrum est de grossa materia. et oportet eum multum imprimere: et sicut primū locutus tui de solutione mercurij: et loquar de sublimatione, et de induratione sua, vti feci de ferro: si tu intelligas quod tibi dixero. Non habeatis super vos alas, quòd comedatis vestras cassas & casas parentum vestrorum. Et quando intellexisti per alas, quod dixi in mercurio: in-

tellige per domos nostras & parentum nostrorum, quod debes intelligere, quòd accipias de sale armon. soluto iij. libas, de aqua aluminis albi & rubei, de vnoquoq; vnam libram. Et scias, quòd quando dico in lauatione sal armon. solutum, ipsum intellige: & quando dico in lauatione salis armon. & nò dico solutum, intellige dentes diaboli: & intellige magisterium philosophorum, & accipe de aqua salsa 8. lib. & de calce ferri 4. libras: pisa & misce cum speciebus, & bulli per totidem dies, postea laua in aqua dulci fricando intus manus fortiter, & serua.

Alia lauatio philosophi.

Accipe de sale armon. multiplicatio de vno & quarta infra vnum et quarta: et hoc sal non sit solutum, de baurac armini multiplicatio de tribus quartis ista 4. quintas, et de sale alcali soluti multiplicatio de vno, et duas tertias infra vnum, et tres octauas, et de calce ferri multiplicatio de tribus & duabus quintis. infra ij. et iij. septimas, præpara & laua sicut opus est.

De induratione.

Dixit Abuali Abincine: Postquam diximus de lauatione, modò dicā de induratione. Induratio est leuis in ferro, n metallo, & in allatone, et est difficilis in plumbo & stanno.

stanno. Ideoque est mollis eorum natura, quia postquam multa est ibi humiditas, auferitur cum magna fortitudine siccitas: & idè, quia non habetur in hoc magnum magisterium, tractabo leuiter. Accipe de calce abluti ferri libr. j., de mercurio sublimato mediam, de nitro quartam partem libræ, de baurac vnam vnciam: pisa & mitte in vitro, & stet sub fimo per duos menses, vnusquisq; mensis de viginti diebus, & quando non didico tibi quantitatem mensis, intellige de triginta diebus, aliquando de quindecim diebus.

Alia.

Accipe de ferro puluerizato lauato v. libras, de nitro, de armonico sublimato, de vnoq; iij. libras, de aceto, aqua salsa, de vnoquoq; iij. libras, mitte in vino, & stet sub fimo per mensem, & de decimo in decimū diē muta medicinas: post trahe & stet ad solem per octo dies. Et postquam diximus de induratione, modò dicemus de inceratione.

De inceratione.

Inceramentum est de bonis medicinis veri operis, & de subtilitatibus. Qui errat errat in magisterio.: & dixerunt sapientes non fixes in inceratione, & de induratione sit quomodo vult: & postquam in rebus leuibus homo non debet remissus esse in

. y

fortibus, quæ sunt de forti natura, sicut fer-
rum: ideo debes accipere de armoniaco so-
luto octo libras, et de puluere ferri laua-
to, indurato vj. libras: proijce ibi, & stet sub
fimo per mensem.

Alia.

Accipe de ferro, de armoniaco soluto: fao
sicut debes, et erit ablutum, & misce ibi a-
quam lapidis, quantum vnum pondus de a-
lijs medicinis, & stet sicut aliæ. Dixit Abuali
Abincine: Postquam dixi incerationes, mo-
dò dicam sublimationes. Sublimatio esse
debet sicut in alijs corporibus cum quatuor
spiritibus, & ego non mitto mercurium in
hac sublimatione, nec in alijs.

De sublimatione ferri.

Accipe de ferro quinque libras, de auri-
pigmento, de sulphure, de vnoquoque duas
libras, de armoniaco, de alcali, de vnoquo-
que tres libras: pisa, misce, mitte in alutello,
& da ignem ad plus per tres dies, ad minus
per duos.

Alia sublimatio Physica.

Sublimatio Philosophorum: ausculta &
disce: & accipe res quæ sunt necessariæ in
magisterio cum vna libra ferri, & libram
semis decimo, et sublima sicut
opus est.

De

De solutione.

Dixit Abuali Abin. Postquam diximus de sublimatione, inodò dicemus de solutione. Accipe de ferro vnam libram, de armoniaco soluto, de vrina puerorum, de vnoque libras duas, salis armoniaci, alcali soluti, de vnoquoque libram semis, salis gemmæ vnam libram: pisa & misce cum ferro, et mitte in cucurbita ferri, et sit cucurbita in aqua calida, et bulliat ibi tres bullitiones: et trahe, et mitte sub fimo: et stet per octodecim dies, et muta medicinas de quinto in quintũ diem: & trahe, et laua cum aqua salia, et dabis donec sit pulchrum, sicut debet esse.

Alius modus.

Fac tres sicut debes, et trahe res sicut debes, mitte in solutione rem quæ humectat, & quæ diuidat, et quæ lauet, & cum illis debes facere omnes lauationes. Et postquam dixi de humectando ferro: & fundendo, & lauando, & calefaciendo, et lauando, et indurando, et incerando, & sublimando, et soluendo finit capitulum, postquam opera ferri finjunt. & finit capitulum decimum octauum: & deo gratias.

De argento, & sua natura, & suis operibus.

Caput XIX.

IN nomine Domini: dixit Abūali Abinci-
ne: In hoc capitulo xix. loquar de argen-
to: & loquar suos modos, & vnde fit, &
qualiter præparatur ad solem, & ad lunam,
& ad sponsalitium, & in vnoquoq; loquar ra-
tionem philosophi. Primū dicam quòd na-
tura argēti est frigida & humida, & est in dif-
ferentia de xxix. differentijs, & vnaquęque
fit per rationem, & iam dixi tibi in capitulo
cupri, quomodo efficitur de cupro luna abs-
que alexir, & adhuc explanabo tibi quomo-
do fit cum alexir: & in hoc capitulo dicam
tibi, quomodo descendit per botum barba-
tum: quia nondum dixi tibi plenē. Et est al-
ius modus argenti, & ille modus est subti-
lis, & ille est naturalis, secundum quem col-
ligunt & operantur omnes gentes. Et adhuc
dicam tibi valorem nostræ lunæ super illam
in suo loco, in illo loco, vbi dicam, quòd sol
noster magis valet omnibus alijs, & in hoc:
quia multa est dilatatio, dicam parum in lo-
co suo.

De Geometria in lapide.

Debes scire: quia maneries cum quibus
mensurant in Geometria, sunt quinque, scil.
digitus, & algerab, & canna, & albeu, & al-
gazez. Digitus est duo ossa digiti, algerab
est

est sex pilli iuncti infra tres : Canna est xiiij. digiti : algazeb est mons, qui habet duodecim portas, vnaquæq; porta habet M. & D. L. cannas, vnaquæq; canna de quatuordecim digitis : ergo in illo monte vnaquæque porta habet xx. m. & m. & dcc. digitos, & vnusquisque digitus habet octodecim pillos iunctos : ergo sunt in isto mōte de pillis iunctis cc. m. millia renumerati quatuor vices, & d. m. renumerati iij. vices, & xxx. millia & xxv.

De botis barbatis.

Postquam scis modos vnam mensuram in Geometria, dicam tibi cum istis modis in qua quantitate debes facere botum barbatum, & intellige fili quod dico tibi. In totis magisterijs botū barbatum est verbum Græcum : barba apud illos est foramen, & botus barbatus vult dicere pro perforatus. Et est alius modus secūdum quem dicunt botum barbatum. Botum : quia faciunt botum, barbatum : quia descendit per foramina ad modum barbæ. Et boti sunt duo, vnum quod est superius, & habet foramina : aliud inferius, & non habet foramina. Et inferior debet esse maior quàm superior, et superior debet esse in circulo duodecim digitos, de prædictis digitis, & minor sit de tribus digitis, & istos digitos non intelligas sicut in cal-

ce facienda: quia in hoc loco intrant per longitudinem, & illuc per grossitudinem: & debent esse foramina ut possint transire per ea vj. & infra tres pillos.

De salibus numerus.

Postquam dixi tibi modum de botis, modò dicam tibi numerum de salibus, quos ibi mittes. Enumera vñum, duo, tria, quatuor, & ita vsq; ad viginti quatuor, & si est per ad lunam, mitte duodecim de sale armoniaco, & octo de sale nitro, & sex de sale alcali: & quatuor de sale gemma, & iij. de sale communi, & duo de alumine albo, & s. baurac. Et si sit ad solem, mitte viginti quatuor de sale armoniaco, & sedecim de sale nitro, & duodecim de sale alcali, & octo de sale gemma, & sex de sale communi, & quatuor de alumine rubeo, & duo de baurac, & vnũ de vitreolo.

De quatuor modis faciendi botos.

Postquam dixi tibi de ponderibus, siue numeris, dicam tibi modum faciendi. Secundum philosophum fit quatuor modis.

➤ Primus modus est quòd accipias sales cū ponderibus supradictis, & facias eos, pasta cum clara oui & aceto, & facias ad modum boti superioris foraminis perforati, & permittas desiccari ad solem, & sol ingrediatur fenestras per parietem grossum duorum palmorum,

morum, vt se siccet paulatim, & non se scindat, & quando videris quòd bene se tenebit, scias quòd est siccus, et serua.

Secundus modus.

Accipe sales, et solue eos, & mitte in botum solutos, et mitte in illa fusione quando volunt descendere.

Tertius modus.

Tertius modus est melior modus, qui nunquam inueniri pòssit, et est ille modus, quem nos facimus modò. Accipe septem sales, et fac inde aquam, et pasta terrà magisterij cum aqua illa absque pilis, et absque alia re, & fac idem superiorem botum, & omnes alij boti inferiores debent fieri de luto magisterij cum pillis. Et botus qui est inferius eodem modo si vis fieri debet: facies botum superiorem de terra & septem salibus, sicut dixi tibi, & facies in foramine. Postea accipies septem sales, et teres: & facies pastam cum vrina puerorum distillata, & facies in medium cauum: et mittes ibi corpus quod volueris: & cooperies cum paruo carbone, & mittes corpus in boto de terra, quem fecisti cum septem salibus solutis, superlinito de prædicta pasta, & illum botum cooperies cum magno carbone, et mittes super alium botum.

Quartus modus.

Quartus modus: Accipe sales, & fac inde aquam, & incorpora cum alijs salibus. illud corpus quoduis miscere cum eo, & iste modus est nullius valoris, & tu operare cum tertio modo. & alij volunt, quòd pondera salium sint in alio modo: quia dicunt septem sunt sales, & de illo est fortis nimis: mittunt septem pondera, & descendunt de medio ad medium vsque veniunt ad tres & dimidium: sed vices quas reiteret ad descendendum per botum barbatum, sunt ab xj. vsque ad viginti quatuor, & qui videt ista nostra pòdera, dicit quòd vnaquaq; vice quando descendit, oportet mutari in eo sales, & est bonum consiliũ, quòd fortitudo eorum consumitur in còbustione. Sed alij dicunt, quòd non oportet mutari, nisi 4. vices, semel in tribus vicibus, & semel in duabus: sed quantitas mercurij, & quantitas calcis cupri ad lunam, & quantitas mercurij & plumbi ad solem, & quantitas salium ad vnumquodque istorum est ista. sed debes scire, quòd mercurius, qui intrat ad solem, debet esse rubeus: Quátitas mercurij & cupri debet esse in hunc modum: de mercurio 3. vncias, de cupro vnain libram, de salibus 2. libr. et 3. vncias et semis. Ferrum tamen debet haberi in hoc magisterio secundum philosophos vnum super 24. & vnum super l. & istud

istud xxiiij. & istud l. debet esse de corpore minori non de maiori. Et adhuc dicam modum preparandi fermentum in suo loco. Fermentum debet esse in modum quem dixi, & quantitas mercurij, & plumbi ad solem est de mercurio v. vnc. de plumbi xxv. vnc. de salibus iiij. lib. & ij. vnc.

• *Alius modus.*

Alius modus argenti: Accipe de calce cupri vnam libram, de mercurio iiij. vnc. de fermento vnciam mediam, de corpore minori xl & viij. vncias, de salibus v. lib. fac descēdere per xvij. vices.

Alius modus.

Alius modus de corpore minori vj. lib. de mercurio vnam libram & semis, de salibus x. libras & semis, de fermento vnam vnciam, & duas partes vnciæ, Misce, & descende per botum barbatum vij. vices, & debes habere de vij. salibus in parte, & facias semper de magisterio sicut philosophi iubent: & ego dixi tibi in hoc libro.

Alius.

Alius modus ad lunam, & vadit secundum pondera quæ vidit philosophus de salibus. Accipe de mercurio septem vncias, de fermento vnam vnciam & octauam, de cupro duas libras & quatuor vncias, de septem salibus septem libras, & fac currere per nouem vices, & vnaquaque vice non dimittas eum

bullire, nisi tantum quòd se fundat, & ita facies fundendo, & descendendo, et mutando sales, et vide quòd non dimittas multũ fundi: et postquã diximus de cupro, loquemur de calce facienda.

De notitia argenti.

In nomine domini, dixit Abuali Abincin. Melior luna est illa, quæ sit de nostro argento, sed ad fermentum non debes, nisi scias cum quo lapide operatum est, & operaberis cum illo lapide. Etiam dixi tibi signa, cũ quibus cognoscas lapidem in prædictis capitulis. Sed adhuc dicam tibi, vt magis intelligas. Si vis scire argentum si sit naturale, an de magisterio, mitte in ignem, & si nigrescat, scias quod non est de magisterio.

Alia tentatio.

Accipe de argento, & solue: si cito soluitur, scias quòd est de magisterio, & si nõ, scias quòd est naturale.

Alia.

Accipe argentum, & funde eum: si faciat rugitum, scias quòd est de magisterio, & si non, non.

Alia.

Si vis scire cum quo lapide est operatum, & si descendat per botum barbatum, & non per alium: Accipe de igne magisterij, & mitte pondus vnus arentij super vnã vnciam: & mittes ibi dum ferueat: & si non mutauer

uerit colorem, scias quòd non fuit operatū cum illo lapide, vnde fuit ignis, quem tu ibi misisti: & si se mutauerit ad citrinitatē, scias quòd operatus fuit cum illo lapide, cum quo operatus fuisti ignem: & si det ei albedinem, scias quòd descendit per botum barbatum, & intellige. Et postquam videris quòd non est operatum de magisterio, tu potes facere ex eo fermentum, si opus habueris. Et si non est naturale, tu mitte in opere lapidis cum quo illud operatum fuit: si descendit per botum barbatum, tantum valet quantum naturale,

De ablutione.

Modò incipiemus præparare per fermentum, per argentum corpus ad aurum. Accipe de argento vnam libram, de sale armonia. de vrina puerorum, de aceto, de vnoquoque vnam libram: bulli per x. vices & frica, & trahes, & desicca, & antequam abluas fac inde lāminas. & intellige opus nostrum.

Alia.

Accipe de argento x. lib. de vrina puerorū distillata, & aceto distillato de vnoquoq; iij. lib. de aqua salsa quinque libras, de sale armoniacō soluto vnam libram, bullies decies, & vade eum tingendo cum panno lineo: & scire debes qd' argentū nō debet bullire, nisi in metallo, aut in vitro, in vasis rotundis: & si in alio vase feceris, minus valeret.

Alia ablutio.

Accipe de vrina puerorum distillata, de acetato distillato, de vnoquoque iij. lib. de sale gemma, & sale communi, de vnoquoque mediam libram, de argento duas libras: bulli novies.

Alia.

Accipe de argento xvij. lib. de vrina puerorum distillata & aqua aluminis, de vnoquoque xv. lib. salis alcali vj. lib. pisa & bulli per xxvij. vices, & trahe, & terge, & nō festines in opere tuo, & intellige.

Alia.

Accipe aquam, salem, acetum, vrinam, argentum pondera æqualia: bulli quinquies, & serua, & intellige.

Alia.

Accipe aquam, salem, & baurach. Modò digemus calces.

De calcibus.

Calx vno modo fit ad sponsalium, ad fermentum, ad corpus, nisi qđ in calce lunæ ad fermentū, non debet haberi res rubea, & fermentū est de albo, & ideo est ad albū, & calcē ad fermentū nō cōuenit incerare, neq; sublimare, neq; indurare. Sed fermentū ad lunā fit de luna. Accipe de argēto, & fac eodē modo, sicut de prædicto cupro, aut in modū stanni. Sed adhuc tibi recordabor, vt melius intelligas, fac laminas in grossitudine de quatuor
mora-

morabunt, & sint iij. libræ, & mitte in olla vitreata, & habe de sale armon. sublimato quarter, & de sale nitro, de vnoquoq; vnam librâ & semis: & mitte inter laminâ & laminâ pulverizatâ, donec sit olla plena, & cooperi bene ad magis per xxv. horas, ad minus per 18. horas, & dimitte siccari terram magisterij ad solem: & debes scire, quod nullû aludel nec vllam calcê debes dimittere sup ignê, donec lutû magisterij vnde lutatû est, sit bene siccû: quia si aliter faceres, minus valeret magisteriû: & da ignê ad magis per iij. dies & dimidiû, & ad minus per iij. dies & dimidium.

Alia Calx.

Accipe de argêto vj. lib. salis armo. & salis nitri, & salis alcali, & salis gême, de vnoquoq; vnâ librâ. Fac laminas quadratas, & pisa sales, & pasta cû vrina puerorû, & muta vnamquâque laminâ in pastâ, & sit lamina in grossitudine de vij. morabunt, & mitte in ollâ vitreata sicut docui. Et debes scire quòd olla in qua facis calcem, sit in grossitudine iij. morabunt, & q̄ sit in grossitudine vnus morabût illa magis valet: & mitte laminas pastatas in olla, & da ignê: postq̄ cooperta fuerit ad magis per v. dies, ad minus per quatuor dies. Et debes scire, quod quando facis calcê de quacunque re sit, non debet cessare ignis, neque per diem, neque per noctem, & si fortè cessaret, nil valeret opus tuum.

Alia.

Accipe de argento xv. lib. de autipigmēto sublimato quinquies iij. lib. fac de argento laminas rotundas, & mitte ibi aurū. pīsa, & da ignem ad magis per duos dies & medium, ad minus per vnum diem & dimidium.

Alia calx physica.

Accipe de gergongis bonis iij. vncias, misce cum tribus vncijs de argento, & da ignē per vigintiquinque horas, nec magis nec minus.

Alia calx.

Ista est calx bona, calx ad totum opus qui intelligit & scit operari. Accipe de argento lv. libras, & vnaquæq; libra de xxv. vncijs, vnaquæque vncia de xxvij. morabunt, vnusquisq; morabunt de d. & lxxvij. granis ordeī, & vnumquodq; granum sine cauda, de baurach, de sale nitro, de sale alcali, de sale gemma sublimato per vij. vices, de vnoquoque multiplicatio de vij. & quarta, & quarta de quarta, & quarta de quarta de media quarta, & vnus, similiter misce: & postquam feceris de argento in modum de talis, cum sex facietibus facies vnumquodque talum, id est datum de vna vncia & dimidia de duabus vncijs: mitte totum in ollā, & cooperi cum puluer. b. saluum ad magis per ix. dies, ad minus per vij. dies: & hoc est magisterium philosophorum, quod multum laudauerunt.

Alia.

Alia.

Accipe de argento iij. lib. de sulphure vnā libram & dimidiam: da ignem per duos dies postquam bene miscueris in ollam, & argentum factum in modum morabunt, & in grossitudine iij. morabunt, & non magis.

Alia.

In hac calce finientur omnes calces argenti. Accipe de argento iij. lib. salis communis, salis alcali, de nitro, de sale gemma, salis armon. de vnoquoque ij. lib. Fac de argento in modum cannæ sicut docui te in calce plumbi, & misce in olla cum puluere, & da ignem ad magis per iij. dies & dimidium, ad minus per duos dies & dimidium. Modò dicam tibi de lauatione argenti cum virtute domini.

De ablutione argenti.

In nomine domini, Dixit Abuali Abincine. Hęc est ablutio prima de ablutionibus argenti. Accipe de argento calcinato duas libras, & de sale armoniaco soluto vnā librā, & bulli in aceto cum sale armoniaco per viij. vices: & accipe de vrina puerorum distillata, & sale gemma vnā libram: pisa sal, & de vrina puerorum decem libras, & misce sal gemmæ cum vrina, & bulli per tres dies per viginti vices, & argentum quia satis mundum est, non est necesse vt multum abluas.

Alia.

Accipe de argento calefacto vnam libram, de aqua lapidis duas libras, de sale armonia. vnam libram, de aqua aluminis albi tres lib. de vrina puerorum tantundem: bulli per xx & vnam vicem in vij. diebus: & accipe de sale alcali, & de sale nitro, de vnoquoq; vnam libram, & pisa super marmor, & in corpora cum argento, & fac de eo pastam cum vrina puerorum, & mitte ad solem, & stet ibi per duos dies: postea accipe de aqua putei salsa. c. lib. Et quando dico tibi in hoc libro accipe de aqua salsa non intelligas de aqua marina, sed de puteo salso: & si non inueneris de sulphure soluto, quando dico tibi vt mittas in magisterio. Accipe de aqua calida quæ exit de sulphure, bulli in hac aqua per quinque dies septies in die, & trahe & abluc cum aqua dulci, & operare: & intellige opus philosophorum, quia non errabis in eo. Et quotiens abluis calcem argenti, non debes abluere nisi in vase vitreo, aut in vase metallino, aut in vase terreo vitreato, & si in alio vase feceris, accipiet de faldedine vasis cum faldedine quàm tu ibi .
mittis.

Alia.

• *Alia.*

Accipe de argento calcefacto duodecim libras, & de duabus aquis, & de duabus terris, & de duobus aeribus, de vnoquoque in duplum quàm sit corpus, de aceto distillato viginti libras: bulli cum est necesse, & fac sicut dixi tibi multotiens: & quando bullis per vnam vicem in alia vice muta in eo medicinas.

Alia

Accipe de baurach, de sale nitro, de aqua sulphuris, de vnoquoque tres libras, de argento vnam libram & semis, & bulli sicut decet per quindecim dies in die quindecim vices. Et quotiens tibi dico in die bullias, intellige quod semper in tertia vice debes mutare medicinas in omnibus calcibus, quas facis: & nisi ita faceres, non haberes præparamentum magisterij. Et quandocunque mutas medicinas in argento debes abluere cum aqua dulci per mittere ad corporis humiditatem. Intellige, & Deus donet tibi intellectum. & nō debes dimittere vas discoopertum quando bullis, & est corpus intus: quia si faceres, aer noceret ei.

De magisterio philosophorum in elementis.

Intellige magisterium philosophorum, vbi dicunt: Non misceas aerem cum aqua, nec

aquam cum aere: nec aerem cum igne, nec ignem cum aere, nec terram cum aere, nec aerem cum terra: nec terram cum aqua, nec aquam cum terra: nec aquam cum igne, nec ignem cum aqua: nec ignem cum terra, nec terram cum igne. Hæc sunt verba philosophorum, & hic ea intellige. Et nisi esset propter dilationem magnam, facerem te intelligere. & non est tibi necesse: quia satis intelligis in libro philosophorum. Et quando facis de argento naturali calcem, primum debes fundere semel vel bis, & debes mittere in botum barbatum, quia magis valebit: & per consilium meum mitte vnam vnciam super xij. vncias de cupro, & intellige.

Alia ablutio philosophi.

Accipe de calce argenti viginti librās, de sale armoniaco soluto xxx. lib. de vrina puerorum, de aceto, de aqua dulci, de vnoquoque x. libras: bulli per xxv. vices in quinque diebus, & trahe & mitte ad solem per duos dies, & iterum bulli cum ipsis medicinis per quinque dies ter in die.

Alia ablutio philosophi.

Accipe de argento vij. lib. de sulphure, de auripigmento, de aqua aluminis rubei, de vnoquoque v. lib. de aceto distillato, de vrina puerorum distillata, de vnoquoque vij. lib. bulli per vij. dies septies in die: & postea trahe ad solem, & stet ibi per v. dies, & laua in die v. vices

ces

res ad subtiliandam suam naturam, & muta
in eo medicinas, & stet ibi per v. dies, & bulli
in die iij. vices, sed semper sit bene cooper-
tum.

De induratione calcis argenti.

Et modò dicam tibi de induratione. Indu-
ratio non est necessaria ad fermētum, sed est
necessaria ad sponsalitiū & ad corpus. Et
quia omne hoc est ibi necesse, loquar tibi cū
magno verbo. Accipe de argento abluto &
calcefacto, & abluto vij. lib. & semis, & de ae-
re lapidis, & de sulphure, & de auripigmēto,
& de baurac, de vnoquoq; iij. lib. misce cum
vrina puerorū, & mitte in vase vitreo, & stet
sub fimo per v. dies.

Exemplum de medicīna.

Et sicut diximus in libro corporum de
medicinis, qui acciperet moreretur q̄ nescit
materiam: ita qui nesciret materiā de istisme
dicinis, qui mitteret in corpus, occideret eū.
Verbi gratia, diximus in libro corporū, qui
vult purgare corpus, accipiat aloē, & scaino-
neam, & turbit, & coloquintida, & agaricū,
& polipodium, de vnoquoq; vnā vnciā, &
pifent & pastent cum aqua prædictorū, & dēt
ad bibendum ad pondus de quatteron de
vncia. Et nos non dicimus istam receptio-
nem nisi Medicis, qui sunt philosophici, qui
sciunt omnes maneries, & omnes materias,
& totas naturas, & homini insipienti non

dicimus hoc, qui veniat & inueniat hanc receptionem, & det hominibus quibus nō est danda. Occidit eos qui nescit naturam medicinæ, nec materiam hominis. Et ita de oleo quod vocatur garonton. Nos non dicimus quotiēs vngat oculū dolentē de frigiditate, quia omnis philosophus qui legit hunc librum Galeni, scit quantus locus est quē conueniat vngere cum illo oleo: quia si amplius vngeret, ex nimio calore olei noceret. Et locus qui debet vngi est ab illo loco in media fronte, qui dicitur Lamazarac, vsque ad pulsum oculorum: & si amplius, nec minus vngeret, noceret ei ex nimio calore olei: & ita est de ista induratione, & quod multis alijs speciebus, de isto libro Animæ: quia qui nescit operari, occideret corpus propter fortitudinem & calorem quæ sunt in eis, & intellige materiam philosophorum.

Alia induratio.

In nomine domini: Dixit Abincine. Accipe de luna viginti quinque libras, de sulphure, de auripigmento, de sale nitro, de baurac, de sale gemma, de sale alcali, de sale armoniaco, de vnoquoque tres libras & semis: pisa, & misce super marmor, & mitte in vitro, & stet ad solem per viginti quinque dies, & trahes in die duodecim vices, & stet ibi per mediam horam, & post ipsam horam pisa, & cambia
medi-

medicinas: ita facies donēc transacti sunt viginti quinque dies, & intellige. Si non intelligis materiam philosophorum, non poteris operari: quia materia eorum est multum prima: & ideo debes scire, quia quantam indurationem tu facis de argento, debet esse in vase vitreo duplicato.

Alia induratio philosophi.

Induratio philosophorum: Accipe multiplicationem quatuor iuxta quatuor, & sunt argentum, sulphur, auripigmentum, sal nitrum, sal gemina, sal alcali, acetum, de vnoquoque pondera æqualia, de igne, de aere, quintam partem ponderis. Accipe & mitte ad solem per quindecim dies, & trahe in die quindecim vices, sicut superius dictum est.

Alia induratio.

Accipe de argento vnā libram, de sale nitro, de sale armoniaco, de sale alcali, de baurach, de alumine albo, de vnoquoque mediā libram: pisa & mitte super marmor, & misce, & pone in vitro, & mitte ad solem per viginti dies, & in istis diebus non mittas noctes: & modò finierunt Indurationes.

De Incrremento.

Modò incipiam incrrementum: Incrrementum est res quæ trahit de siccitate ad humiditatem. Et hoc facit propter fortitudinē

medicinarum. Et dicā tibi cur hoc facit, si tū intelligas : & quia nō habeo cognitionem in lib. Philosophi, nō vellē tibi dicere: Sed quia volo ut discas de philosophia, ideo scias, ut verū est, quod non est in seculo liber melior isto. Et quod tibi dicā, pderit tibi in hoc lib. & in hoc libro & in totis medicinis. Primum quod tibi dicam volo quòd mihi dicas, acetum cuius naturæ est?

Querit filius de natura aceti.

Dixit Abuzalemi patri suo: Pater, dic mihi postquam locutus es de philosophia, Dic mihi, cuius naturæ est acetum? Dixit Abuali: Acetum est de natura frigida & sicca. Et dixit Abuzalemi: Quomodo potest hoc fieri, quia vinum de quo fit est calidum & humidum?

Solutio Patris philosophicè.

Dixit Abuali: ideo habes necesse rationē philosophicè. Vnus est, duo sunt, iij. & iiij, & vnus duo iij. iiij. Non est in seculo quod non sit compositum de quatuor rebus, de calore, de siccitate, de frigiditate, & humiditate : & vnumquodq; istorū est in quatuor : calor est in siccitate & calore, & humiditate, & frigiditate. Frigidū est in humiditate & siccitate & calore. Siccū est in siccitate & humiditate in calore & frigiditate. humidū est in humiditate, in calore, frigiditate & siccitate. Et intellige rationē philosophi. Et scias quod vnumquodq; istorū se mutat, ppter aliud, & ita oēs

4. Et

4. Et quæ se mutât ita, in vno est calor tantum quantû habere potest, & euenit ei alius calor ppter fortitudinē, est frigidû in quantû pôr: & ita fit de frigido calidum, & de calido frigidû: et de sicco humidû & de humido siccum. Sicut est vinû, quia est calidû & humidû, venit calor & facit illud frigidû, & si vis temperare vinû quod non faciat acetû, sint duę partes aquæ & tertia pars multi: & si vis quod fiat acetum non mittas ibi aquam. Verbi gratia in speciebus.

Exemplum.

Accipe lapidē qui est de frigida: & fortiorē quem inuenire poteris, & da ignem, & fiet calidus & siccus. Si accipias piper, & cremes, inuenies ex eo cinerem frigidû & siccû. Et si quis contradicat, & dicat, tu dicis quia res quæ est calida & sicca, fiet humida & frigida, & quæ est frigida et humida, fiet calida & sicca. Et modo dixisti in lapide q̄ est frigidus et siccus, quod fit calidus et siccus: et dixisti in pipere quod est calidû & siccû, quod fit frigidum & siccû. Ergo siccitas nō se mutât, sed calor et humiditas se mutant secundum qđ dixisti, debebas redigere humidum siccum & siccum humidum. Respondebimus & dicemus: Contradicis quod nullus debet contradicere, & dicis verbum quod nullus debet contradicere. Et dicis verbum quod nullus philosophorum debet dicere.

Quia ignis qui est siccus, quando recedit à calore, potest se iungere cum siccitate; & quando sunt duo sicca non potest recedere à siccitate, quia non est in eo humiditas, & ideo remanet siccitas quæ est in eo. Et si intelligis ea quæ transierunt de libro nostro, bene debes hoc intelligere. Et sicut vides quod intrat sol in Sagittario, ille est calidus, & signum est calidum, & tempus propter hoc fit frigidum; ita est de rebus istis istius libri. Quia res quæ siccant propter suum calorem, ipsæmet reuertuntur in humiditatem, quando frigida reuertuntur, quia siccitas conuenit calori, & humiditas frigidi, & omnis philosophus intelligit verbum istud. & quod dicimus de sole, accipe spiritualiter, & non sicut vides. Et nisi esset propter nimiam dilationem, dicerem super hoc verbum amplum: sed explanabo tibi in libro de puritatibus sensus, si Deo placuerit.

De inceramento.

Accipe de argento viginti libras, de sale armoniaco soluto viginti libras, de vrina puerorum viginti libras: misce & mitte in vase vitreo, & mitte sub fumo, et stet ibi per triginta quinque dies, & trahere et muta medicinas de quinque in quinque diebus.

Aliud inceramentum philosophi.

Inceramentum philosophi, accipe de argento

gento tres libras & semis, mitte sub fimo, & quod mittis non sit calidum, nec frigidum, sed tepidum; & ita facies de omnibus quæ mittis ad incerandum: & si aliter feceris, nihil valeret magisterium: & stet sub fimo xvij diebus nocte & die: & quod diximus primū nō debet impermanere nisi tantū in diebus quibus fiunt inceramenta,

De sublimatione argenti.

In nomine domini: Dixit Abuali Abinciæ. Modò loquar de sublimatione argēti. Accipe de argento decem libras, de sulphure, de sale armoniaco, de auripigmento, de argento viuo, de vnoquoque tres libras & semis: distempera cum vrina puerorum, & misce in aludel, & sublima per noctem & diem, & da ignem per quinque dies, vnaquæque dies de duabus horis, vnaquæque hora de duo decim in die naturali, & intellige istud sublimamentum.

Alia sublimatio.

Accipe de argento quinque libras, sale armoniaco sublimato, & de auripigmento sublimato, de vnoquoque tres libras, de sulphure, de argento viuo, de baurach, de vnoquoque vnā libram: pisa & mitte in aludel, & da ignem per quinque dies. Et quando vis trahere inde, quod non remaneat ibi de calore.

Alia sublimatio philosophi.

Sublimatio philosophi: Accipe duos aeres, et duos ignes, et argentum, pōdera æqualia: da ignem sicut oportet.

Alia sublimatio.

Accipe de argento vnam libram, de sale armoniaco vnam libram, de auripigmento vnam libram et semis, misce in aludel, et da ignem per duos dies et dimidium. Hic finit sublimationes.

Incipiunt solutiones.

In nomine domini: Accipe de auro viuo vnam libram & semis, de sulphure, de auripigmento, de baurach, de sale nitro, de sale armoniaco, de vnoquoque vnam libram, de vrina puerorum distillata, de aceto distillato, de vnoquoque duas libras & semis: mitte & misce in vase de metallo, & sepeli sub fimo, et stet ibi per xvij. dies.

Alia solutio.

Accipe sal armoniac. & baurach, & aquam aluminis rubei et albi, de vnoquoque duas libras, de argento quinque libras, de aceto, de vrina puerorum, de vnoquoque octo libras: misce & mitte sub fimo, & maneat ibi per viginti quatuor dies, & agitabis eum de quarto in quartum diem.

Alia.

Alia.

Accipe de aceto decem libras salis armoniaci, salis nitri, baurach, de vnoquoque quatuor libras, pisa & mitte sub fimo, & stet ibi per octodecim dies. Finiunt solutiones, & finit capitulum. xix.

*De auro & eius ablutione.**Cap. XX.*

IN nomine Domini. Dixit Abuali Abinci-
ne: In hoc capitulo dicam de præparatione auri, & suas partitiones, & suas præparationes. Primum dicam tibi quòd de sole non est per facere corpus minimum, ideo nō est necesse vt nos tractemus de eo, nisi tantum ad abluendum: & quia non potest operari nisi tantum per ad fermentum, primò loquar de fermento. Non est aliud nisi hoc quod reducas causam de illa natura, de qua est ad naturam fermenti. Et fermentum potest facere de auro magisterij, aut de auro naturali. Inter illa est iudex bonus ignis, quia iudicium ignis non mutatur, sed operator in sole naturali sicut debet, & in artificiali sicut debet. Et diximus sua signa in alio loco, inde accipiant ea quæ necesse habuerint: sed modo qui vult facere puluerem aut lauamentum de auro, faciat in hunc modum.

De ablutione.

Accipe de auro duas libras, de aceto distillato, de vrina distillata, de aqua aluminis albi, de vnoquoque duas libras & semis, fac laminas de auro, & bulliat per viginti dies bis in die, & quandoque fiat bullitio terge eum sicut ignis argentum.

Alia philosophi.

Accipe de auro viginti quinque libras, de aceto, de sale armoniaco, de vnoquoque quindecim libras: bulli quindecim vices in tribus diebus.

Alia.

Accipe de auro quatuor libras, salis alcali, salis nitri, de vnoquoque duas vncias, de aceto, de aqua salsa, de vrina distillata, de vnoquoque quatuor vncias: bulli per tres dies, in die ter, in vase de metallo vel de vitro, & antequam abluas, fundas eum bis vel ter vt sit magis mundum.

Alia.

Accipe de auro quinque libras, de salibus quinque libras, de aquis similiter: bulli sicut necesse. Incipio calces auri cum virtute Dei.

De calcibus auri.

In nomine domini, Accipe de auro quinque libras, & fac partes ad modum digiti, & accipe de sulphure duas libras, & pisa & mitte in ollam magisteriorum de calcibus, & da ignem per duos dies & dimidium.

Calx

Calx vera ad solem.

Accipe de auro tres libras, & fac in modū qui mediani, et accipe de auripigmento sublimato, & sulphure, & sale nitro, de vnoquoque vnam libram. de baurach libram semis: pisa & mitte in ollam rotundā, & da ignem ad magis per tres dies, ad minus per duos dies.

Alia.

Accipe de auro quinque libras, salis nitri, salis armoniaci sublimati, & baurach cōmunis, de vnoquoque duas libras, fac de auro la mēas & pisa sales, & mitte in vase, & da ignem ad magis per quinque dies, ad minus per tres dies.

Alia.

Hęc calx nō conuenit huic magisterio. Accipe de plumbo iij. libras, & misce cum duodecim libris de auro, postquā fuerit fufum, & frange & pulueriza, & intellige, & debet ibi permanere per vnam horam & dimidiam.

Alia.

Dixit Abuali Abincine: hęc calx finit, & finiunt hic omnes calces auri. Accipe de auro septem libras, de baurach communi, sale nitro, sulphure, de vnoquoque tres libras: pisa & misce, & da ignem ad magis per vij. dies, ad minus per duos dies. Finiunt calces, & finit capitulum xx. & nihil de re mansit ad loquēdum de capitulo xx. nisi lauaciones.

Prima ablutio.

Accipe de sale nitri, sale armoniaco soluto, aqua aluminis albi & rubei, pondera æqualia, de auro medium pondus, de vrina puerorum, de aceto, de vnoquoque duo pondera: misce & bulli in vase vitreo per xij. dies quater in die, & cambia in eo medicinas de tertio in tertium diem, & intellige.

Alia.

Accipe de calce auri vnum pondus, aqua aluminis albi, aqua sulphuris, de auripigmento soluto, de vnoquoque pondus & tertium, aqua salis duo pondera & dimidium: bulli per decem dies, in die decies: & intellige magisteria philosophorum, & scias quòd quando aliquid bullis super ignem, non debes auferre dum est calidum: sed debes dimittere frigerare paulatim, quia nisi faceres, peiora retur ablutio, & ita facies de omnibus quæ abluis. Et quando aliquid abluis, debes prius omnes sales, & debes prius bullire cum vrina, aut cum aceto, aut cum aqua salis, & dum bullit mitte ibi corpus: ita de auro sicut de alijs corporibus, & si sint soluti sales, prius debent misceri, et bulliri, & postea debes mittere corpus.

Alia

Alia ablutio.

Accipe de calce auri vndecim libras, salis gemmæ, salis armoniaci tres librās, de baurach, de sulphure, de vnoquoque vnam librā & semis, de vrina puerorum decem libras, salis armoniaci soluti absque prædicto vj. lib. misce & bulli per xij. dies, in die quinque vices in vase de metallo.

Alia ablutio Physicā,

Omnes aquæ, & omnia olea, & vnam terram pondera æqualia : aurum ad pondus de omnibus ponderibus duas vices. Intellige sicut debes bullire. Finit ablutio, & finit Capitulum vigesimum, & omnia corporum opera : & omnes homines sicut nos diximus, possunt discere opus istud, sed tu nemini dimittas legere librum tuum : postquam est finitus laudetur Deus.

*De distillatione urinae.**Cap. XXI.*

IN nomine Domini: Incipit capitulum vigesimum primum : loquar de distillatione vrinae, quia magis necessaria est omnibus alijs. Ex sunt quidam philosophorum, qui dixerūt quod vrina erat lapis, & apposuerūt ei nomen tafrasim tesizin, & non pōtest esse : ideo loquemur qualiter debet distillari vrina.

Fac cucurbitas in modum de cucurbitis æquæ rosæ, nec maiores nec minores, & fac furnum in hunc modum, in longitudine viginti palmorum, & in latitudine trium palmorum, & facies orellam in altitudine vnius palmi & medij, vsque ad duos palmos, & mitte in eis, & implebis de vrina puerorum, & pueri sint de ætate decem annorum, & in illa hora quando accipis vrinam, debes sepelire sub fino ad minus quinque diebus, & da ignem donec tota se distillet.

Alia.

Sunt quidam qui distillant vrinam sicut aquam rosaceam, cum aqua & sine aqua.

Alia.

Accipe vrinam & distilla, & mitte in cucurbitis & cucurbitas in foraminibus, & da ignem ad cucurbitas, & hoc apud me non est bonum. Debes scire quod prima vrina quæ se distillat, est per ad incorporandos sales, & per pastare botos & similia, & per lauare lauatiōe tertia, & alia quæ postea se distillat est bona per lauare lauatiōes primas: sed quando distillas, serua primam in partem, & in aliam similiter in partē.

Explicit capitulum

xxj. laudetur

Deus.

De

*De sale armoniaco.**Cap. XXII.*

IN nomine domini, dixit Abuali Abinc, In hoc capitulo xxij. loquar de sale armoniaco, & de suis maneriebus. Dixi tibi in prædicto libro, salem armoniacum melioré omnibus alijs. Sed debes scire quod debes magis habere de eo sale, quàm de omnibus alijs, quia magis intrat in magisterium omnibus alijs salibus propter subtilitatem suæ naturæ, quæ est lauans, & facit misceri alias res, & trahit de rebus illas res, quæ sunt in eis per fortitudinem, & nulla res est magis necessaria in magisterio, quàm vrina, & postea sal armo. Et modò loquar de eius solutione.

De eius solutione.

Accipe de sale armoniaco vnam libram, & accipe de butellis porci, vel vaccæ, vel hominis, & fac bullire aquam, & pulueriza salem, & imple de eo butellum, & quando fuerit aqua, projice eum ibi, & laua prius butellum exterius & interius cum aqua butello existente humido, & bulliat ad magis per quatuor horas, ad minus per duas horas, & sunt qui non feruent nisi tantum per vnam horâ.

Alia.

Accipe de sale armoniaco tres libras, de aqua, & bulli donec cognoscas quòd aqua minuat, & serua in vase vitreo.

▲

Alia.

Accipe de sale armoniac. l. libras, pulueriza, & mitte in ollam vitreatam, & mitte ad solem per xl. dies, & projice decem lib. de aqua, & misce, & mitte in vase vitreo, & sepeli sub fimo per xxv. dies. Explicit capitulum xxij. Incipit capitulum xxij.

De sublimatione salis armoniaci.

Cap. XXIII.

Dixit Abuali Abincine. In hoc capitulo loquar de sublimatione salis armoniaci. Sal armoniacus est vnus de quatuor spiritibus, & sublimat se sicut mercurius: & ideo vocant eum spiritum, quia ita ascendit sicut spiritus. Et dixi tibi multotiens quod non debes mittere in calcem, si non est sublimatus, & in hunc modum se sublimat.

Alia physica.

Accipe de bono sale armoniaco tres libras, mitte in cucurbita, aut in aludel; postquam feceris eum puluerem, & pastatum cum vrina puerorum, & da ignem bis ad magis per duos dies, ad minus per vnum diem, donec cognoscas quod sublimatum est, & ad magis sublimabis bis sex vices, & puluerizabis, & detemperabis cum vrina puerorum vel cum aceto, & sublimabis ad minus bis vel ter.

Alia.

Alia.

Accipe de sale armoniaco vnam libram
& semis, & fac pastam & mitte in aludel, aut
in cucurbita, & sublima sicut est necesse. Ex-
plicet capitulum xxiiij.

De mercurio & eius operibus.

Cap. XXIIII.

IN nomine domini, Dixit Abuali Abinci-
ne. In hoc capit. vigesimoquarto loquar
de mercurio, & loquar amplum verbum.
Multi dicunt quòd Mercurius est petra, quia
vident: tinctus sine alexir facit solem, quod
singulariter operatur sine adiunctione, & si-
ne alexir facit lunam, tinctus sine alexir facit
solem: Ideo dico sua bona opera quæ eueni-
unt inde quando est sublimatus, & quando
se sublimat illuminat corpus, lauat, tingit,
imprimit illud, facit album per ad album, fa-
cit rubeum ad rubeum, facit lucem. Manu-
tene ipsum cum suis bonis operibus, & acci-
pe pondus duarum librarum, & misce cum
vigintiquatuor libras, de eupro calefacto &
abluto, vnaquæque istarum librarum sit de
quatuor vncijs. Vnaquæque duarum libra-
rum quòd sit de duodecim vncijs, & misce
de argento calcefacto & abluto vnam li-
bram. Sufficiunt tres vnciæ fermenti, vt po-
nantur super libras ij. minoris corporis, & cū
mercurio super xxiiij. lib. maioris corporis,

A 2

& veniet inde bona luna, si faciat sicut est necesse, ita tamen quod sit mercurius sublimatus per xx. vices, & si figunt in rubeum, facere possunt ab eo solem ad prædictū pondus, cum pluribus: ideo dicam modum sublimandi & abluendi.

Ablutio prima.

Accipe de mercurio 3. lib. & laua in modū quē tibi dicam, & mitte in aludel, & sublima eum. Et modus abluitionis est quod accipias de mercurio 4. lib. & bulli si est per ad album eum aqua aluminis albi, & sale communi, & vrina distillata, de vnoquoque iij. lib. p. v. dies, in die quinquies: & accipe de sale armo. cum sale alcali, de vnoquoque ij. libras, & de aqua falsa vij. libras, & bulli per septem dies in die septies: & si est per ad solem, accipe de aqua aluminis rubei, & de baurach, de vnoquoque ij. libras, de aceto distillato quatuor lib. bulli per vij. dies cum quatuor libris de mercurio septies in die, cum vase ferreo non stannato: & in capite vij. dierum accipe de auripigmento soluto, & de aqua sulphuris, & de sale armoniaco soluto, de vnoquoque vnam libram & semis, de sale cōmuni, de sale alcali, de vnoquoque vnam libram. Misce cum mercurio, & bulli per tres dies in die quinquies: & postquam ablueris laua eum cum aqua dulci si sit ad solem vel ad lunam, & post mittas in aludel

del, & sublima. Et non dicam tibi alios modos abluendi, quia iste est de melioribus: & quia habes necesse magis lauare. dicā de sublimatione, & istud capitulum est sublimationis.

Alia sublimatio.

Accipe de mercurio abluto septem vncias, si est ad lunam, mortifica eum in tribus vncijs de sale nitro cum vrina puerorum cōterendo super marmor, & mitte in aludello: & iam dixi tibi modum aludelli quomodo debes facere, & cooperire, & quomodo debes custodire vt non egrediatur, & da ignem per xxiiij. horas, & sublimabit se.

Alia sublimatio ad solem.

Accipe de mercurio quindecim vncias, mortifica cum alumine rubeo vel vitreolo, de quocunque vis vij. vncias cum aceto distillato, & mitte in aludello & sublima.

Alia siue ad solem, siue ad lunam.

Accipe de mercurio tres libras, & mitte in aludello de magisterio ita facto vt inde non possit egredi, & bene lutato sicut docuisti, & da ignem donec cognoscas quòd bene est sublimatus. Explicit capitulum vigesimum quartum.

*De induratione Mercurij.**Cap. XXV.*

IN nomine domini dixit Abuali Abincine,
 In hoc capitulo loquar de Induratione mer-
 curij. Mercuriū indurat ille qui nescit sub-
 limare, & quando habet illum induratum vi-
 detur ei magnā rem mirabilem fecisse, & hec
 res non est magna apud philosophos, sed est
 nimis subtilis & sine magna vtilitate, & ille
 se indurat per corruptionem quā recipit
 ab alio, & qui incorporat eum quando vult
 indurare cum alia re ferē nihil facit, & nos
 quando induramus illum, non mittimus ibi
 de rebus illis, quas alij ibi mittunt: quia sunt
 quidam qui mittunt ibi de puluere galla-
 rum & de virgis alchizaram, & de granis mir-
 ti: quia putant quod propter siccitatem su-
 am valeant ibi, & hoc est melancholiæ, & in-
 firmitas capitis: sed ratio quomodo debet
 fieri est hæc, quod affetur primum: & qui al-
 faret eum quando vult sublimare magis va-
 leret, sed induratio non potest fieri nisi prius
 affetur.

Affatio.

Hic illuminando oculos tuos dico, quod
 accipias de mercurio duas libras, & mitte in
 olla ferrea, & coöperias cum terra magiste-
 rij, & mittas in igne communi, & stet ibi per
 duos

duos dies & vnam noctem. ●

Alia assatio.

Accipe de terra , & fac de ea vas & vitreatum, & fac eum rotandum in medio camini, & fac coopertorium eius vt bene coniungat, & mitte de mercurio in arbitrio tuo , & de aqua lapidis quartam partem mercurij, & lutabis extra cum luto magisterij, & mitte in furno, & stet ibi donec assetur ad magis per iij. dies, ad minus per duos dies.

Alia.

Accipe de mercurio quinque libras, & fac ollam ferream subtilem multum, sicut est auris catti. & calefac eam, & mitte in eam mercurium, & cooperi bene, & mitte eam in furno, & stet per diem & dimidium, & ita debes eum indurare : Fac ollam rotundam ferri in modum oui, & fac orellam amplam ad modum digiti, & fac coopertorium, & in eo fac tria foramina, & mittes ibi in arbitrio tuo, & mitte ibi quintam vel quartam partem aquæ lapidis. postea accipe de plumbo alcofoli, & de alio plumbo , & de stanno , & funde, & quando erit solutum mitte ollam vbi est mercurius superius, & stet ibi per septemdecim horas. ●

● *Alia induratio.*

Accipe ollam ferream in modum oui totā clausam, & fac in ea foramen vnum, & mitte in ea mercurium, & fac bullire cum plumbis sicut prædixi per vigintiquatuor horas. Et vide qđ modus superior est ad modū medij oui, & iste est ad modum vnus oui. & debes scire, quòd nō debes mittere mercuriū in ollam, donec olla bene rubefacta sit ad ignem. Et hoc est qđ dicit philosophus: mitte mercurium in ollam ferream, rubeam, & vult dicere de ferro calefacto.

● *Alia.*

Accipe de mercurio, & mitte in cassa oui postquam assaueris, & mitte cassam illam in ollam de ferro, & mitte illam ollam super plumbos sicut superius diximus. Et scias quòd illa cassa in qua mittis mercurium, debet esse perforata, & mitte acum vnam intus, & agita paulatim quod inferius est album & rubicundum, vt egrediatur illud, & imple de mercurio & claude foramen cum terra magisterij sicut dictum est. aut accipe farinam triticeam, & cum aqua distempera & frica inter manus, & postea cum panno lineo de ea
● linito cooperi foramen.

● *Alia.*

Alia.

Fac foueam in cinere, & mitte ibi mercurium, & cooperi cum cinere bene, & in circuitu de longe duos digitos, fode: & accipe de plumbo alcali, & solue, & proijce super cinerem vbi est mercurius, & fac ita quater aut septies, & inuenies durum: & hic est melior modus qui possit esse, quanuis mercurius induratus non sit nobis multum necessarius in hoc magisterio: quia magis valet ille qui est sublimatus duodecies. & quia bonum est magisterium: ideo diximus, & nisi esset propter dilationem, magis loquerer in eo: & quia in multis locis locuti sumus de induratione mercurij: ideo finit hîc capitulum vigesimum quintum de induratione mercurij.

De auripigmento, & eius sublimatione.

Capit. XXVI.

In nomine Domini: Dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo xxvj. loquar de sublimatione auripigmenti, & iam dixi tibi de solutione eius. Iam scis naturam auripigmenti, & melioramentum eius. Accipe de auripigmento duas libras, & vide quòd sit citrinum & lucens, & pisa super marmor bene, donec puluerizetur, et pasta eum cum aceto distillato: mitte in alutel, sicut docui te, qualiter debet fieri alutel, & caput aluteli in

A 5

bes sublima quemlibet de tribus spiritibus non debet esse concavum superius, nec debet habere foramen aliquod; in alutello mercurij debet esse illud foramen, & sunt alij 3, spiritus præter mercurium, sal armoniacum & auripigmentum, et sulphur. Dabis ignem per 2: dies, donec cognoscas, quia sit sublimatum.

Alia sublimatio.

Accipe de auripigmento v. lib. & misce ibi de alumine rubeo i. lib. pisa totum super marmor, & pasta eum cum aceto, & mitte in alutello, & sit caput alutelli factum cavum ad modum duarum fabarum, & da ignem per 3. dies, et vnam noctem, & hoc quod se sublimabit inde illud dicunt auripigmentum rubeum: et quando vis trahere illud prius refrigerare dimitte, & cum alia sublimatione quam dixerimus, finient sublimationes omnes, & girgonzas, & auripigmentum rubeum est ignis: & sic intellige in omnibus locis.

Incipit Tertia sublimatio auripigmenti

Philosophica.

Accipe de auripigmento x. lib. & de aqua maris x. lib. & pisa tantum super marmor donec tota aqua sit incorporata cum auripigmento: & accipe de oleo ouorum 2. lib. & quartam, & de alumine albo i. lib. pisa totum super marmor cum prædicto auripigmento,

gmento , & mitte in alutello , & vide quòd alutel vbi mittis bene sit vitreatum: & accipe oculum hominis , & oculum canis , & oculum sine oculo de oculo , & misce istos 3. cum auripigmento , & da ignem per xxv. horas , vnaquęque hora de duab. horis et quarta. *Explicit capitulum xxvj. & deo gratias.*

De sublimatione sulphuris.

Cap. XXVII.

In nomine Domini! Dixit Abuali Abinc, Incipit capitulum xxvij. & loquar de sublimatione sulphuris. Dixi tibi quòd non accipias de sulphure aranici, nec de sulphure camonato, & de sulphure citrino. Illud sulphur est quod dicunt magistri , quod non est sulphur. Accipe de eo 3. lib. de vrina puerorum distillata 2. lib. pisa, et mitte in alutello, et da ignem per xij. horas , vnaquęq; hora de tribus horis de xxiiij. in die.

Alia sublimatio.

Accipe de sulfure 4. lib. pisa & misce cū aceto distillato in alutello , & da ignē per vnum diē & dimidium. Et vide quòd quando sublimas auripigmentū sine sulfure , quòd alutel sit bene coopertū, & bene lutatū cū luto magisterij: & quando trahis, quòd sit bene frigidū, et in capite alutelli vbi sublimatur sulphur est magnum magisterium, & debet esse ad modum digitorum qui sunt retorti de intus, & sint de talib. incarpiēde xv. vsq; ad xij.

Alia sublimatio.

Accipe de sulphure viuo vnam lib. misce cum aceto. & sublima per xxvij. horas de horis magisterij, quæ sunt duæ & dimidia in hora, de vigintiquatuor in die secundum philosophos.

Alia sublimatio.

Accipe de sulphure quatuor libras, pasta cum aqua lapidis: postquam pulueriza uertis mitte in alutello, & da ignem per xvij. horas de horis magisterij.

Explicit capitulum XXXVII.

*De sale alcali, & eius albatione.**Cap. XXVIII.*

IN nomine Domini: Dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo xxvij. loquar de albatione salis alcali, & de diuisione per suas differētiās. Sal alcali est herba quæ vocatur Albellui, & extrahunt succum ab ea, & implent foneas, & induratur, & efficitur lapis perforatus niger, & vocatur Sosa, tantum quod cooperiatur, & dimittunt ad solem v. dies postea accipe filtrū in longitudinē duorum palmorum, in latitudinem triū digitorum, & mitte vnum caput illius ubi est aqua salsa, & aliud caput in cazolavitreata, & quod clarum decurrit dimitte in cazolla, & mitte in furno, & dimitte ibi per diē & noctem,

noctem, & inuenies duram & albam, vt sal:
& illa est quam dicunt album salem, & si for-
te non indurefcit per diem & noctem, tan-
tū dimittunt intus, donec induratur.

Alia dealbatio.

Accipe quā dicunt Sofam 4. libras, & fac
puluerem, & mitte in aqua dulci, & per me-
dium de falfa decem libras, proijce ibi pul-
uerem: & misce, & bulli in die vnam vicem,
& ita fiat per 3. dies: & in capite trium die-
rum aquam, quę fuerit clara, mitte in cazola,
& stet in furno, sicut diximus.

Alia

Accipe de puluere salis, & proijce ibi de
aqua dulci tantum, quod cooperiatur, & mi-
sce bene, & postea illam quę fuerit clara, mit-
te in cazola, & stet in furno, nec per duos
dies, nec per vnum.

Alia.

Sed puluis in aqua per duos dies, & po-
stea cola per pannum spissum, & quod egre-
diatur, vide: mitte in cazola, & stet in furno,
& si vis soluere, solue sicut soluuntur alij
sales, de quibus postea tra-
ctabimus.

Explicit capitulum XXVIII.

De Salibus. Cap. XXIX.

IN nomine Domini: Dixit Abuali Abincine: In hoc capitulo xxix. loquar de solutione salium, & de trahenda aqua ab eis. Sales sunt in multis modis, & diuidunt se in multas differētiās: sed maneries suæ sunt septem. Et sunt sal nitri, sal gemma, sal de aqua, vitreolum, baurac, alumen album, alumen rubeum, & sal alcali non est de huiusmodi manerie: quia est de herba. Sal armoniacus non computatur inter sales, & diximus de solutione & sublimatione eius. Diximus de albatōne salis alcali: nunc dicemus de solutione eius. Maneries eius sunt duæ: vna quæ efficitur de herba multum bona, vel salsonata, & quæ non est salsonata, non intret in magisterio, & si vis agnoscere vide lapidem, si sit perforatus de parte in partem est bonus, & qui non est perforatus, non est bonus: quia terra quæ est ibi, claudit foramina. Quando dealbatus erit sal alcali meliori modo, accipe de eo duas libras, & mediam libram de aqua eius, quæ remansit, & libram vnā de aqua dulci, mitte in cazola, & pone in clibano, & cū inceperit bullire, erit solutum.

Alia

Alia solutio

Accipe de sale indurato vnam librām & semis, et proijce ibi tantundem de aqua sal-
sa : et mitte in vase vitreo, et stet sub fimo
per octo dies, et vide quòd sal quod albifi-
cas & induras vel soluis, sit collectum in ex-
tremirate mensis Iulij, & quidam colligunt
in Maio, vel in Martio : quia nunc vident
magnam humiditatem in eo, sed non est bo-
num : quia non est facionalis.

De Baurac.

Modò dicam tibi de solutione baurac.
Baurac est in tribus modis : vnum multum
rubeum, & dicitur baurac canimi, & alia ma-
neries est minus rubea, et dicitur baurac
acerabam, et alia maneries est baurac, quod
trahit ad albedinem, & vocatur baurac e-
spini. Et putant gentes, quòd sit sal nitrum,
et non est : quia sal nitrum est ponderosum,
et baurac leue.

De sale nitro.

Sal nitrum efficitur de vitro, in hunc mo-
dum : quando coquant vitrum, et mittunt
in clibano, exit inde fumus, et sublimatur
in parietibus vnum super alium, et illud est
sal nitri : et est alia materies salis nitri & na-
turalis, sed magis valet quæ efficitur de
vitro ad magisterium, sed maneries suæ

solutionis est, quòd accipias de sale nitro, & fac puluerem: & accipe de aqua dulci in duplum, & mitte subtus fimum, & stet per xv. dies.

De sale communi.

Solutio salis communis est levis, & non est necesse dicere solutionem: quia fit de aqua, & ita de sale gēma, sed qui vult soluere, mittat in duplum de sale quàm de aqua, & bulliat.

De baurac, & eius melioramento.

Solutionem baurac, & melioramentum eius non diximus, & modò dicemus: & baurac melius est quando est multum rubeum, et est multum leue, et sua solutio est, quòd mittunt eum solùm in vitro, & mittunt sub fimo, et stat ibi per mensem.

De vitreolo.

Vitreolum nec alumen album, nec rubeum non soluuntur: sed accipere suam aquam est facile hoc modo: accipe de vitreolo vnam libram, de aqua dulci decem lib. & coquunt vsque minuuntur inde duæ partes: postea iaciunt vitreolum espili in aqua illa, & bulliunt ibi ter, & colant: illa est aqua vitreoli.

De aqua aluminis albi.

Aqua aluminis albi est in hunc modum: Accipe de alumine albo quatuor libras, de aqua dulci octo libras, pisa, & misce, & bulli
per

per quatuor dies, quater in die : & illa est aqua aluminis albi.

De tribus modis aluminum.

Non dixi tibi in hoc libro alumen quid est, nec de quo fit, nec maneries in quibus fit. Alumen est in tribus modis. Album, Rubrum, Citrinum. Citrinum non intrat in magisterium, dimittimus : quia quòd non est nobis necesse in hoc libro dimittimus. Alumen album fit iuxta mare in parte dextra seculi, & dicitur alumen iameni, & diuiditur duobus modis: vnum est in modum pulueris, aliud est in modum lapidis: & quod est in modum lapidis si tetigerit eum aqua fundit se, et exiit ex eo aqua sicut de sulphure: quia aqua quæ fit de sulphure est calida, & quæ fit de alumine similiter est calida. Si accipias alumen istud cum sua aqua, similiter vocatur aqua aluminis, & alumen rubrum est in alia parte, & vocatur almahagra, & facit se vbi inuenitur petra sanguinea, & dicitur alumen magrane: & accipiunt suam aquam, sicut accipiunt aquam aluminis albi.

Explicit capitulum XXIX.

Deo gratias.

B

*De corporibus albificandis.**Cap. XXX.*

IN nomine Domini: Dixit Abuali Abin:
cine: In hoc capitulo xxx. loquar de albi-
ficandis corporibus. Albificatio corpo-
rum non est aliud, nisi quòd 6. quæ pulueri-
zantur albificare. & sunt quædam quæ sunt
alba, vt luna, & stannum, & non oportet de-
albare: & modum albificandi cuprum, iam
in multis locis, diximus, & modus de albifi-
cando sole non est nobis necessarius: nolu-
mus de bono minus bonum, sed tamen si o-
pus est, docebo quomodo potest dealbari.

Prima dealbatio

Accipe de sole, & fac calcẽ sicut diximus
superius, & laua cum salibus, & calx sit cum
salibus: et si lauationes cum re rubea fierent
rubeæ: et si fieret calx cum re rubea, simili-
ter fieret rubea: & si vis facere calcem le-
uem, accipe solem, et fac laminas, et mitte in
ollã, et accipe de plumbo: & funde, & plum-
bo superpone ollam vbi sunt laminæ, & po-
terit fieri calx.

De sole albificato.

Accipe de sole vnam libram, de terra la-
pidis, & de aqua eius, de vnaqua; quartam
partem libræ, & sit lapis, lapis naturalis.
Accipe de sale soluto et sublimato vnam li-
bram,

bram, et cum calce quam habes totum misce, & imbebe de vrina puerorum distillata, et fiat pasta, et mitte in vase vitreo, et stet sub fimo xvij. diebus, et erit alba vt luna.

Et medicinæ ad quas valet hic puluis, sunt hæc: ad lapides præparandos de non bonis facere bonos, & si facias vnum pondus huius solis, qui est quasi luna super perlas facit illas rubeas: et si mittas drachmam vnam cum vncia ad fermentum lunæ, valebit ibi quantum tres vnciæ de luna: et si des secundum physica calculosis, frangit lapidem in ipsa die: & si des mulieri prægnanti de masculo facit eam mulierem. hæc sunt medicinæ experimentatæ de hoc puluere solis dealbato. Nunc loquamur de Saturno dealbando.

De albificatione plumbi.

Plumbum dealbatur sicut cuprum: & dicam tibi modum. Accipe de plumbo duas libras, de sale armoniaco & soluto. & iterum sublimato libram & semis, de sale nitro libram semis: fac calcem sicut debet fieri, laua per xiiij. dies ter in die.

Albificatio Physica.

Albificatio ferri est difficilis illi qui non intelligit. Accipe de ferro vnam lib. de terra cœli, de terra terræ, de terra maris, de vnaquaq; i. libram: fac calcem sicut debes, & ac-

cipe de aqua cœli, de aqua terrę, de aqua maris, & laua cum istis tribus aquis: & sicut supra diximus in capitulo ferri: Accipe de igne cœli, de igne terrę, de igne maris, de vnoquoq; quartam partem librę, & mitte in vase vitreo sub fimo per xv. dies, & erit album vt nix.

Alia.

Albificatio metalli dealbatio Physica, vnge cum sanguine porci ter in die, & erit album vt nix.

Questio filij: Responsio patris.

Dixit AbuZalemi: Hęc sunt de quibus nescio rationem. Dixit Abuali: non dicam tibi omnes rationes, donec legas libros philosophorum, et meos libros: & ideo nolo tibi reuelare megisteria, & postquam albificauimus.

Explicit capitulum XXX. Deo gratias.

Quomodo fiat argentum viuum de plumbo.

Cap. XXXI.

IN nomine Domini: dixit Abuali Abinci-
ne: In hoc capitulo xxxj. loquar de ipsa
præparatione plumbi alcofolis. Plumbū
alcofolis præparatur in multis modis, sed
ego dicam suos modos. De plumbo al-
cofolis faciunt mercurium in hoc modo: Ac-
cipe de plumbo alcofolis nigri & ponderosi
septem

septem lib. pisa, & fac puluerem, & passa per panum bene spissum. & projice ibi de aqua dulci xxj. lib. et misce in vase vitreo cum alcofoli, & stet sub fimo per 28. dies: postea accipe de eodem plumbo quinque libras: & projice plumbum primum super marmor: & pisa, & solue aliud plumbum, & projice super aliud plumbum vncia ad vnciam, donec tantum iacias: & tu miscendo et agitando, postea accipe illud cum libra vna salis armoniaci soluti: & mitte in fimo cum eadem aqua per 28. dies: postea trahe, & plumbum quod ibi inuenies factum durum, funde: & postea mitte super marmor, miscendo cum alio plumbo, et ita facies, donec fit argentum viuum. hic est vnus modus argenti viui: & modò dicam tibi alium modum.

De plumbo alcali.

Accipe de plumbo alcali: & solue, et postea mitte sub fimo, et stet ibi per xxx. dies, & de decem in decem diebus mitte vnam libram salis armoniaci soluti, & quacunque hora miseris sal, fundas plumbum, et de xv. in xv. diebus projicias ibi vnam libram de aqua lapidis, & sit plumbum octo lib. postea accipe marmor, & desuper mitte de plumbi alcali vnam libram, et de sale armoniaco soluto vnam libram, et de aqua lapidis vnam libram, et misce super marmor miscen-

do & proijciendo libram & libram, & ita facies donec totum plumbum ibi proijcias, & duo homines agitent fortiter: postea accipies illud plumbum quod habes usum, & mittes in vase vitreo, et pones sub fimo, & dimittes, donec totum sit solutum: et si non inuenias plumbum alcali, & vis præparare
 • plumbum alcofolis per facere corpus in loco plumbi alcali, potes facere hoc modo: accipe de plumbo alcofolis decem libras, pisa bene, & de sale nitro duas libras, & de sale armoniaco libram & semis, & de accingar libram et semis: pisa, et misce, et da ignem fortem cum barchinis, donec sit fusum.

Explicit capitulum XXXI.

De cognoscendo cupro.

Cap. XXXII.

IN nomine Domini: Dixit Abuali Abinc, In hoc capitulo xxxij. dicam tibi quomodo eligunt corpora bona de non bonis.

Primum dicam tibi de eligendo cupro, Accipe cuprum quando vis temperare: & fundas, et postquam fusum fuerit, vide colorem eius: si sit nimis rubeum, non est bonum, si habeat colorem citrinum bonum est: quia rubeum ostendit quod multum est coctum.

Aliud

Aliud signum.

Fac de eo laminas, et pone super incudine, & percutite cū martellis: si audieris, quòd sonauerit acutè, scias quòd crudum est, si audieris quòd faciat sonum, sicut qui sonat rotundo pre, scias quod est coctum nimis: si videris quòd sonet gracili sono, scias quòd bonum est, et coctum sicut decet. hīc dimisimus multa superflua de Geometria.

Electio plumbi.

Sicut diximus de electione cupri: ita dicemus electionem plumbi. Vide plumbum non sit fullosum, nec nigrū: & quando scindis, quòd appareat album, & sit bene ponderosum, et hoc est signum quod bonum est. & quando percutis eum cum martello super incudinem, sonat sonū bonum & acutum: et quādo vis signare eum cum vngula, quòd appareat ibi signum alcali.

Electio stanni.

Debet esse stannum quod trahat ad albedinem, mixtum cum croceo colore: & non sit quod strideat, & cū percuties, quòd se elonget, & sonet sonitu durante. hīc dimisimus electionem de allatone, de metallo, de ferro.

Electio argenti.

Argentū est leue ad cognoscēdū cognoscē.

tibus, & graue non cognoscentibus: quia fit argentum de minera, & de opere cum alexir, et sine alexir: & melius omnibus istis est quod fit de opere per botum sine alexir: & cognitio sua est quòd apparet albior omnibus alijs, & leuius fundit se omnib. alijs, & naturam philosophi plusquam aliam naturam vel lunam illud diligit. hæc est cognitio illius quæ fit de magisterio sine alexir, et cognitio illius lunæ, q̄ fit cū alexir: hoc est, q̄a non est tā alba sicut prima, & tardius se fundit: & si turpis est, citō abluatur: & quando fundis, magis feruet quàm prima, & apparet deforis nigra.

De signo naturalis argenti.

Signum naturalis argenti, quando percussis eum cum malleo super incudinē, facit sonum extraneum, non sicut æuprum, nec sicut alia corpora: & quando funditur, exit inde stercus mixtum cum terra: & si habes necesse per ad fermentum calcinabis, vt suprā: & si est per ad magisterium sine alexir, mitte de illo quod est cum alexir: & si non inuenias de vtroq;, mitte de naturali.

Electio auri.

Electio auri secundū electiones lunæ. Cū facis magisteriū, & vis mittere fermentū: & si fermentū est de magisterio, cognoscas cū quo lapide fuit operatū magisteriū & cū illo lapide operaberis magisteriū: & nō misceas lapidem

lapidem fermēti cum alio magisterio. & iam dixi tibi signa vnus cuiusque lapidis in alio loco. Explicit capitulum trigesimumsecundum. Incipit capitulum xxxiij. & ibi completur dictio vj. cum virtute Dei.

De colore salis armoniaci. •

Cap. XXXIII.

IN nomine domini dixit Abuali Abincine. In hoc capitulo loquar de electione spirituum : & quia in quantitate eius est magis necessarium sal armoniac. loquar de sale armoniac. Quot sint eius maneries, & quæ est melior, dixi tibi in capitulo salis armoniaci: & dicam tibi quod nullum alium salem debes accipere armoniacum, nisi quod album est, de colore lapidis crystalli: quia fumosititas fit in balneis sulphureis, vel falsis, & figit se in parietibus, & sublimatur fumus in lapidem, & illud non est bonum ad aliquod opus, & probatio eius est si est de illo vel non: Solue sicut diximus, & si sit de fumo non soluetur, & si non, soluetur: Et dicam tibi aliud signū, quod illud vile trahit ad nigredinem intus vel foris, & bonum est album.

De probatione Mercurij.

Modò dicā tibi p̄bationē mercurij. Mercurius est valde necessarius in isto ope ad sublimādū, ad indurādū, & ad albificādū, & ad alia opera facienda: & melior est qui fit de me

na, & melior probatio eius est, sicut diximus,
de sputo cum cinere.

Electio auripigmenti.

Probatio auripigmenti quod est lucidū,
citrinum & squamosum est bonum: ratio su-
per eum. illud quod est citrinum de natura
aeris, est calidum.

Electio sulphuris.

Probatio sulphuris: vide quod non sit de
aramico, & sit de viuo, & quando sublimas
non facit magnum sonū, & est bene croceū.
Ratio soni in Geometria est v. infrā v. & vnū
v. sicut est de cupro: & nisi esset propter dila-
tionem, dicerem in eo magnum verbum: &
debet esse ponderosum & bene viuum.

*Explicit capitulum xxxiij. Et cum illo
explicit Dictionis sexta.*

*INCIPIVNT CAPITV-
la Dictionis septima, quæ sunt
quatuor.*

In primo capitulo tractat de præparatio-
ne sanguinis & diuisione per quatuor ele-
menta. Ostendit ergo quis sanguis, & quan-
do debeat colligi: et hominum quot annorū,
et quod in vasis vitreis, vel vitreatis debeat
seruari. Prius inhumabis, postea distillabis
per

per mensem (intellige quindecim dies naturales) post agit de furno. Et quod fiat distillatio per cinerem calidum, & quarta pars cucurbitæ remaneat vacua: quod primo distillabitur est aqua, quam non exponas aeri, sed ponas in vase vitreo sub fimo, post distillabitur res crocea mixta cum rubeo, illud est oleum mixtum cum sanguine, id est igne, quod conseruabis in fimo in vase vitreo, & remanebit in fundo cucurbitæ terra sicca & nigra, quæ postea erit dealbanda: post separabis oleum ab igne distillando. Oleum erit croceum: ignis, id est, terra rubea, remanebit in fundo, quem postea præparabis, sicut docet magister, & molas in vitreo lapide, vel super marmor: post docet qualiter rubrificetur mercurius cum igne lapidis, & non cesses indurare ignem ad solem, donec sit durum, ut plumbum, vel saltem ut cera. Omnes spiritus conserua in fimo in vase vitreo: post agit de præparatione olei & aquæ, & de præparatione terræ, quæ inter duas concas debet præparari, donec fiat alba, ut nix vel camphora.

In capitulo secundo tractat de præparatione ouorum, & diuisione in quatuor elementa. hæc sunt lapis naturalis, sicut sanguis lapidis animalis, quia sanguis anima est, post docet, quare oua gallinarum sunt ad hoc opus meliora, & ostendit qualiter præparentur & decoquantur, & postea inhumentur. postea

ostendit qualiter diuidantur per quatuor elementa, & dicit quòd lapis ouorum non est multum necessarius huic operi, & tractat de commixtione ouorum & tartarucarum, & agit de præparatione vniuscuiusque elementi ouorum, & scias quòd terra figit.

In capitulo tertio agit de lapide herballi, id est de capillis. Ostendit qui & quales accipiantur, & de quibus hominibus, & cuius ætatis : prius loquitur philosophicè & obscure : pòst docet qualiter abluantur in vase vitreo vel vitreato : pòst docet qualiter inhumantur : pòst loquitur philosophicè, & de ponderibus philosophicè & obscure ostendit magisterium quod non videatis : post inhumationem capillorum diuidit capillos per 4. elementa, & tractat de præparatione elementorum : post ostendit qualiter abluatur terra trium lapidum.

In capitulo quarto loquitur de alexiris lunæ, & quædam philosophica interponit de cõiuio, de caulibus, & alijs, de dalsine, pòst exponit, pòst docet quid debemus intelligere per salem armoniacum. In alexire lunæ significat terram, in alexire solis significat aerem, & agit de dentibus diaboli, id est, de fortitudine seculi, & fortitudo quandoque significatur per salem armoniacum, aqua aquilæ est aqua lapidis.

DI.

DICTION. SE- ptima.

DE SANGVINE, ET IN
quo tempore debeat colligi, & de
Quibus personis.

Cap. I.

DIXIT Abuali Abincine: hoc est
capitulum primum de hac Di-
ctione. Primum dicā quid est san-
guis: Quomodo præparatur, &
cur, & in quo se pparat, & qualis

sanguis est necessari⁹ in magisterio. Sanguis
necessarius in magisterio est hominis: & quia
hominis anima est melior omnibus, & quia
corpus solis & lunæ est omnib. melius, ideo
mittimus sanguinē hominis, qui est anima,
quia hominis anima est sanguis, & sanguis
est anima: & ideo vocatur lapis animalis. Si-
cut iam diximus, hic est sanguis de quo ope-
ratur, sed de quibus hominibus accipiemus
dicimus: Nec accipias de phlegmatico, nec
de colerico, nec de melancholico, nec
de sanguineo, sed tantū de illo accipias in
quo sunt omnes quatuor humores æquales,
& nō accipias in tempore tali in quo aliquis
humor sit superexcellēs tempora cōuenien-

tia, in quibus debes colligere sanguinē: sunt hæc. Martius, Aprilis, Maius, September, October. Sunt qui dicunt quòd debes colligere decem dieb. transactis de Martio vsque ad decem qui remanent de Aprili, & sunt quadraginta dies & duo dies qui remanēt de Aring. vsq; ad octo dies transactos Octobris. Verbum verum est in astronomia: quia quando sol est in Ariete, & in Libra, tunc sunt tempora annorum æqualia. Et facies postrema Piscis est talis, qualis facies prima Arietis: & facies postrema Arietis est talis, qualis facies prima Tauri: non est talis in tota sua quantitate, sed est proxima illi: & sic de cæteris. Facies postrema est talis, sicut prima facies illius signi, quod est iuxta aliud, & tardat sol in cursu suo triginta dies in vnoquoque signo: & hoc propter adiunctionem, & nō propter veritatem: & vnumquodque signum habet tres facies, & postrema facies signi est sicut prima facies alterius quod est iuxta eum, & tardat sol cursum suum in vnaquaque facie decem dies. Dixi ergo quòd medietas faciei postremæ est v. gradus & v. dies, & tardat ibi sol cursum suum v. dies per adiunctionem, & ita v. gradus quod est media facies de prima facie alterius signi quod transijt, & tardat sol in illis v. gradibus v. dies, & sunt decem dies & triginta dies de signo, sunt omnes xl. dies. Ergo signum Arietis & facies media de
prima

Prima facie Tauri est æquale totum: & postquam æquale est, illi quadraginta dies quibus tardat sol in eis, sunt æquales: & nō ideo quia postrema facies Piscis & prima facies Tauri essent æquales, sed propter maiorem æqualitatē dicimus, medias facies: & in hoc eodem conueniunt, postrema facies Virginis cum Libra, & prima facies Scorpionis cū Libra. & intellige. Sed cum vis colligere sanguinem exalta astrolabium de hora illa quando intrat sol in primo gradu de prima facie Tauri, & de primo gradu de postrema facie Virginis vsque ad postremum gradū de prima facie Scorpionis, est tempus magis æquale omnibus alijs temporibus.

Quod non accipiat de ægro, sed de sano equaliter complexionato.

Postquam scis tempus in quo debes colligere sanguinem, dicam tibi sanguinem necessarium per fidem quam mihi debes. Intellige magisteria philosophorum, quia debes videre & cauere, quod non accipias sanguinē de homine aliquam infirmitatem patiente, nisi de illo qui est sanus, & abstrahit sibi sanguinē ad tuendam sanitatem suam. Et si acciperes de homine ægro, & infirmitas esset de frigidityte, aut de caliditate, aut de humiditate, aut de siccitate, non veniret tibi lapis de qualita-

te quam velles. Sed debes accipere de homine bene sano in totis suis membris, & non sit nec grossus, nec tenuis, nec albus, nec niger, nec longus, nec parvus, nec citrinus, nec rubeus: sed sit æqualis in tota sua factura, & in totis suis coloribus.

De qua ætate debent esse.

Postquam scis qualis debet esse homo, de quo colligas: modò dicam tibi ætatem annorum. Scias quòd sanguis quem colligis non debet esse fœmina, & debes colligere in illa hora in qua pueri sunt, in fortitudine sanguinis, & debent esse trium annorum vsque ad octodecim annos, nec magis nec minus. Et si potes habere pueros septem annorum, aut nouè, aut tredecim, aut quindecim, optimus est, & accipe sanguinem illorum. Hic est modus in quo debes accipere sanguinem, & si videris sanguinem istorum decurrentem bene rubeum, est bonus: & si nigrum, aut albū, aut citrinum, non est bonus: & si congeletur statim aut faciat desup spumā, nō est bonus. Et quantitas acceptionis vniuscuiusque pueri est de tribus libris vsque ad v. Et postquā scis quomodo debes accipere, aut in quo tempore, aut in qua ætate, modò dicam tibi in quibus vasis debes seruare.

De

De vasis.

Debes mittere in cucurbita vitrei in fundo lata, & in summo angusta: & quàm citò ibi miseris sepeli in fimo, & si necesse fuerit in vase terreo vitreato, & non in alio, & sit sub fimo per mensem xxx. dierum.

Alia humatio.

Mitte octo libras sanguinis cū quarta parte libræ, & sepeli sub fimo in vase vitreo per tres menses, vnusquisque mensis quindecim dierum: quia mēsis naturalis est quindecim dierum, quantum vadit luna ad augmentantum vsque ad medium circulum: quia postquam decrescit fit alius mensis.

Alia.

Accipe sanguinem multum, & mitte in vase vitri, & stet sub fimo per vigintrinouē dies. postquam scis humationes, modò dicam tibi distillationes.

Distillatio.

Quando abstrahis de fimo debes agitare cum cocleare ferreo, & non cum alio, donec sit solutus, & bene sit mixtus cum aqua clara: quæ apparet superius, & mitte in cucurbita vitri, & fac furnum in hunc modum: in longitudine viginti palmorum, in latitudine trium palmorum, & sit quadratus furnus, & cooperi cum lenis de quatuor digitis

C

in grossitudine, & facies portas ad mittendū ignē, in anteriori parte, & facies super lenas horas circumqua; de alijs lenis, in longitudine trium palmorū, in grossitudine 4. digitorū: & imple illas de cinere, & ibi mitte cucurbitas in quibus est sanguis, & ita sint plenæ cucurbitæ, vt tres partes sint plenæ, & quarta remaneat vacua, & da ignem. & quod plus distillauerit erit croceum vel album, & postea croceum mixtum cum rubeo, & vnū quodq; distillatū seruabis seorsum: ita facies donec in cucurbita nihil remaneat ad distillandum, & pones seorsum rem albam cum v. debis distillare, & non exponas aeri per diē vnum, sed mitte in ampullam vitreā in fimo; donec dicamus quid facias.

Alia humatio.

Accipe aquam claram, quā inuenies super sanguine, qui est in fimo: & pone seorsum in ampullā in fimo, & mitte qd remanet in fundo in cucurbita vitrea, & distilla sicut aquam rosaceam, & vnum quodq; quod distillaueris pone in fimo, sicut superius, & non misceas cum primis distillatis.

Alia

Accipe de sanguine quem posuisti sub fimo xxx. lib. & diuide per 4. cucurbitas, et de aqua quæ est superior accipe medietatem, & pone seorsum, & aliam medietatem misce, sicut dixi tibi in prima distillatione, & distilla secundum.

secundum primā distillationem, & mitte sub
fimo, sicut dixi in prima distillatione. Et post
quam scis distillationes, dicam tibi quantita
tes de 4. elementis. Primū de igne dicemus.

Alia preparatio ignis.

Accipe ampullam illam quam seruasti, mi
xram cum rubeo & citrino, & pone in cucur
bitis vitreis factis lōgis & strictis, & imple vs
que ad medietatem, & pone in aqua vel cine
re, & da ignem: & quod primum distillaueris
rubeum & rubeū, illud est ignis purus, & mū
dus, & à philosophis vocatur oleum: & quod
remanebit in fundo est ignis simplex, trahit
ad nigredinem & rubedinem: postea ignem
qui defluit rubeus & rubeus, iterum distilla;
sed partem reserua: & quod distillabitur erit
de colore olei latericij, & parū magis citrinū,
& si incēdas ad ignē incēdetur magis quā
aliud oleum, & illud est oleum nostrum,
quod colorat & figit, & quod indurat res hu
midas, & quod colorat lapides non bonos,
& quod redigit mulierem in masculum, &
quod facit dentes concutientes tenere, & i
gnem qui remansit in fundo miscebis cum
priori igne, & pones super marmor, & habe
bis lapidem vitreum cum manu vitrea, erit
de colore cœlesti, ne offendant oculos tuos;
& habebit orellas duorum digitorum, & mi
te ibi totum, & vtrunque ignem mole ad calē
dum solem cum magna fortitudine, & ubi

moles non sit puluis, & quod habes de oleo rubeo, quod diximus oleum rubeum, & est oleum, iterum distilla: & quod remanebit in fundo misce cum igne, quem quotidie moles, & mouebis super vitreum lapidē, & tunc moles in forti sole grandi calore, quando sol est in fine Tauri, vel in principio Leonis, & hoc facies mouēdo per mēsem: post pone in vase vitreo paruo, subtili, & pone sub fimo per quatuor dies: post trahe super lapidem, & mole ad calidum solem, & super vnāquā que libram ignis pone mediā vnciam olei calidi, id est rubei, & ita contere ad maximū solem per alios quindecim dies, & ne dimittas molere ab aurora vsq; ad noctem, & cū incœperit indurescere ad modū lapidis, serua.

Alia preparatio ignis philosophica.

Hęc est preparatio philosophica, leuis, subtilis. Accipe de igne prædicto, & mitte marmor super cinerem calidū, & da ignem cineri, & mole ignē desuper fortiter per xv. dies, nec magis nec minus: & si vis cum eo figere mercurium per ad solem, fac in hunc modū. Accipe de mercurio decies sublimato 4. vncias, & pisa super marmor cū vna vncia ignis, & pisa p duos dies. Accipe 7. vncias de mercurio sublimato, & mitte cum prædictis quatuor, & cum vncia ignis, & mitte in vase vitreo, & stet sub fimo per duos menses naturales: postea trahe ad solem, & videbis quod erit

erit pulchri coloris, & ille est rubeus mercurius.

Aliud coloramentum mercurij.

Accipe de mercurio nouem vncias, & de igne vnam vnciam & semis, misce, & pone in vase vitreo cum vna vncia olei, & videbis cuius coloris fuerit: & ita tinges mercurium.

Alia preparatio ignis.

Accipe ignem quem serualti, & pisa super marmor imbibendo de igne ad calidum solé: fac ita per quindecim dies, & serua, sed non serues donec sit durum ad magis sicut plumbum, ad minus sicut cera.

Preparatio olei.

Et postquam scis præparamentum ignis, modò dicam tibi præparamentum olei: & quâdo seruas ignem, debes seruare sub fimo, & sic quatuor elementa: de oleo non est præparatio, nisi distillatio & inhumatio sub fimo: & hic est noster ignis, qui tingit cum sua tinctura: & hoc est nostrum oleum, quod figit.

Preparatio aque.

Postquam diximus de præparatione ignis & olei, modò dicemus de præparatione aquæ. Aquam debes mittere in cucurbitis & distilla sicut aqua rosacea, & quod nigredinis apparebit in fundo, miscebis cum terra, & seruabis aquam: quia illa est bona aqua: &

postquam diximus de præparatione aquæ,
modò dicemus de præparatione terræ.

Præparatio terræ.

In terra est necessarium magnum præparamentum : Accipe terrâ nigram, & pisa super marmor vitreum, donec sit pulvis, & imbibe cum aqua, & pisa, & fac pastam, & mitte in vase vitreo, & stet in furno per viij. dies: trahe & iterû mitte in furno, & ita facies per 4. vices: postea trahe, & pisa super marmor ad solem per viij. dies: & quando est alba vt nix, serua sub fimo sicut docui te de alijs elementis.

Alia præparatio terræ.

Da mihi vnum arentium, ita grande, vt lenticula de igne, & mitte super x. M. de terra, & erit præparata.

Alia præparatio terræ.

Accipe terram quæ est in fundo cucurbitarum, & pulueriza, & mitte sub fimo, & stet ibi per mensem, & trahe, & pisa super marmor vitreum, & imbibe cum oleo immiscendo aquâ, & pisa quotidie per xv. dies. Fac pastam cum aquâ sola, & mitte in vitreo vase, & mitte in furno communi per duos dies & noctem, & trahe, & iterum mitte : & debes scire, quod vas vbi mittis terram ad dealbandum, debet esse duæ conchæ, vna super aliam. & erunt alba vt camphora: & quidam lauant terram, & dicam lauationem eius in præparatione aliarum terrarum de lapidibus alijs. Explicit præpara-

paratio quatuor elementorum & sanguinis
cum 1. capitulo septimæ Dictionis : & Deo
gratias.

*De preparatione ouorum: quia dicunt phi-
losophi, quod ouum est lapis natu-
ralis. Cap. II.*

IN nomine domini, dixit Abuali Abincin.
In hoc capitulo secundo loquar de præpa-
ratione ouorum, & diuidam per quatuor
elementa: & hic lapis est naturalis: quia di-
cunt philosophi, quod tres sunt lapides, ani-
malis, herbalis & naturalis. Iam diximus de
animali, modò dicemus de naturali. Cur oua
gallarum vocantur magis naturalis lapis,
quàm omnes alij lapides: ideo, quia non in-
uenies propinquiorem animæ altiori quàm
gallina: & ideo dicemus, quia oua gallina-
rum sunt lapis naturalis, & viuunt vnde ho-
mo viuit, de pane, de carne, de aqua: & cito
in ventre hominis vertuntur in sanguinem.
propter has rationes dixerunt philosophi,
quod oua gallinarum erant lapis naturalis,
sed quidam dicunt, quod tantum testa ouo-
rum sunt necessaria operi: & alij dicunt, quod
totum ouum est ibi necessarium: & alij di-
cunt, quod non sunt ibi necessariae testæ.
Dico ergo vt ita fiat: accipe oua & aufer
ab eis folia, quæ sunt inter testas & o-
uum, & debes colligere in Martio & Aprili,

& Septembre & Octobre secundum rationē quam diximus in capitulo 1. sed de gallinis q̄ habeant tantum vnum annū accipias, & sint per totum annū cum gallo, & nō de alijs: nec de gallinis quę nō habeant cristā rubeā, & cū habueris oua hoc modo præpara: Bullias ea in aqua dulci, donec bene sint dura, & postea aufer ab eis testas cum folliculis illis, quę dicuntur bauam oui, & non teneas oua postquā sunt posita p̄ octo dies: & pisa ea bene, & mitte in vase vitreo, & pone sub fimo sicut docui te multotiens: & stent ibi per tres menses naturales, & non mittas testas ouorum in opere, quia sunt superfluitas, & res leuis, & sunt quasi coopertoriū totius oui, quia natura est sapiens: quia mittit propter semen quod est intus: & totū aliud qđ est extrā, ppter necessitatē seminis: sicut fecit pomariū pomis, cotoneariū cotoneis: & natura pomi & cotonarij nō fecit carnē pomorū & cotoneorū ppter necessitatē carnis: sed fecit ppter necessitatē seminis, vt sit bene coopertū & custoditū ab aere, & de alijs rebus: & adhuc quia hoc non suffecit, misit corium desuper quod custodiret carnem: & ideo si non accipiemus nisi tantum albedinem parua, quę est super, rubeum, bene faciemus: sed quia non sufficeret, totum aliud accipimus: sed testa oui est superfluitas & custos totius substantiæ oui. & intellige.

De ouis

De ouis accipiendis.

Accipe quadraginta oua: & coque, & tere cum testis: & mitte sub fimo, & stet per quinque menses.

Alia inhumatio.

Accipe de ouis x. m. millium: & bulli in caldario in aqua falsa, & iam dixi tibi terminum accipiendi, & de quibus gallinis, et dum calida sunt excoria: & pisa, & misce ibi 1. libram salis armoniaci soluti: & pone sub fimo per tres menses.

Alia de lapide Philosophicè.

Accipe res, & misce cum re, & vnicuique rei iacta 50. oua: & pone sub fimo.

Alia.

Accipe centum oua cruda: & tere, & mitte sub fimo, et stent ibi per 3. menses, postquam scis modum sepeliendi, & diuisionem per quatuor elementa. Lapis ouorum non est multum necessarius in magisterio, sed dicemus qualiter debet preparari. formam cucurbitarum tibi dixi in capitulo primo, & similiter de furno.

De distillatione.

Dicam tibi prædicta oua qualiter debeant distillari: trahere oua, & mitte in cucurbi-

ta : & cooperi cucurbitam, & mitte in furno cineris, et antequam mittas in cucurbita, malaxa bene, & da ignem, donec distillent, et quod primum distillabitur, est aqua, sed nondum pura : postea distillabitur ignis cū aeremixtus, serua donec diuidas, et quod in fundo inueneris combustum, est terra.

Alia distillatio de ouis & tartuca.

Accipe prædicta oua, & mitte in cucurbita vitrea : & cooperi cucurbitam, et mitte in aqua sicut facis aquam rosaceam : & distilla, et pone ad os alembici in ora distillationis aliud alembicum, aut aliā cucurbitam, & aliud alembicū distilletur aqua tartucę, et receptaculum distillationis simul cum aqua ouorum, & si faceres hoc, magnus esses sapiens in hoc magisterio. Accipe de tartucis marinis 3. & de siccis locis 2. & extrahe eas de testis, et facias partes, et ponas sub fimo cū cl. ouis coctis, et pistacis, et stēt per 4. mēses : et postea trahē, et mitte in vase vitreo, & sit vas in modum cucurbitę, et mitte cucurbitam in furno cineris : & quando ceperit distillare croceum & rubeum, scias quod est ignis & aer, et quod in fundo remanet nigrū, est terra : et postquam diximus distillationem, modò dicemus præparationem quatuor elementorum : et primò dicemus de igne, sicut consuevimus.

De

De præparatione ignis.

Accipe ignem & aerem mixtos, et mitte in paruis cucurbitis, et distilla: et quod primum distillabitur, est aer, et quod remanebit in fundo, est ignis: & inuenies in igne illo grana bene rubea, & quæ per se ipsa trahunt ad rubedinem & nigredinem: accipe illa, et mitte in vase vitreo tenui, et pone sub fimo per octo dtes: postea trahe: & mitte super marmor vitrea, & calidum solem: bene mole, et caue à puluere: et hoc facies per xv. dies, donec sit durum vt plumbum, vel vt cera, nec magis nec minus, et sepeli sub fimo in vase vitreo: et postquam præparaueris vnumquodq; elementum, statim mitte sub fimo ad condensandum.

Alia præparatio ignis.

Accipe ignem mixtum cū aere, et distilla sicut prædiximus in primo cap. et imbibas cū aere, et mittas marmor super cinerem calidum, et mitte sub fimo, et serua: et iste ignis est fortis sicut alij ignes: sicut humiditates, & cremat frigiditates, et intellige.

Præparatio aeris.

Et postquam diximus de igne, modò dicemus de aere: Aerem non oportet præparari: quia postquam remotum est ab igne, præparatus est, & serua.

Præparatio aquæ.

Præparatio aquæ fit hoc modo, & quod remanebit in fūdo, misce cum terra: & quod distillabitur serua, quia est aqua, & noster ær figit cum sua tinctura, & nostra aqua bullit cum sua humiditate. & postquam dixi tibi de præparatione aquæ, modò dicam tibi de præparatione terræ.

Præparatio terræ tartucarum & ouorum.

Terra de istis duobus lapidibus qui sunt tartuce & oua, est grauior ad præparandum quàm omnes aliæ terræ, quia grossioris naturæ est omnibus alijs: & ita præparatur. Accipe quod inuenies in fundo cucurbitarum, & pisa super marmor donec puluerizetur: postea pasta cum aqua, et mitte in paruis conchis: et pone in furno communi, et stet ibi per tres dies, et noctem vnā: postea trahere: & pisa, et pasta cum eadem aqua, & pone sub fimo per quindecim dies: et trahere, et pisa, et pasta, & pone in furno panis, & stet per duos dies, & duas noctes: & trahere, et inuenies album vt est nix, & non inueniens album, pisa, & mitte in furno, donec sit album.

Alia præparatio.

Accipe quod inuenies in fundo cucurbitarum, et pisa super marmor, donec puluerizetur,

rizetur: & pasta cum oleo lapidis, et mitte in furno communi: postquam cooperueris, donec sit album: ibi permaneat, & fac sicut docui in alijs præparationibus terræ, & terra facit figere calcem: & intellige quod dicunt philosophi. Fige & laua antequam figas, & hoc magisterium est, qui intelligit. Et in hoc quod diximus de præparatione lapidis naturalis, et de diuisione propter 4. elementa, abundat ille qui habet sensum philosophi: & finit capitulum Secundum de diuisione Septima.

De lapide herballi.

Cap. III.

IN nomine Domini, dixit Abuali Abinc. In hoc capitulo loquar de lapide herballi, & de suis proprietatibus & diuisionibus suis per 4. elementa: & de suis præparationibus. dixit Abuzalemi patri suo: Quid est lapis herballis? lapis herballis est lapis philosophorum: & si vis scire magisterium huius lapidis, operare sicut dicam.

De vero lapide.

Accipe quod videt, et quod non videt, & fac quod non videt, et habebis lapidem.

De lapide vero necessario.

Accipe tria cornua, quę tantum sunt in vnaqua; bestia: & adiunge, & fac sicut dixi: & habebis lapidem. Pota eos qui sitiunt, & satura eos qui fame pereunt, & vesti nudos: & calcia calciatos, & tu non habedis famem, & habebis magisterium.

De tempore colligendi.

Postquam scis lapidem, dicam tibi tempus colligēdi, & de quibus debes colligere. Tempus est illud in quo colligis sanguinem & oua, scilicet Martius, Aprilis, September & October: quia in illo tempore sunt humores æquales, & de quibus colligas sunt pueri 6. annorum vsq; ad 15. annorum vsq; ad 30. vt dicit Adimuerat, & nō habeant in seipsis humorem maiorem: & capilli qui non sint, nec albi, nec nigri, nec rubei, nec citrini, nec grosi, nec tenues, nec crispī, nec plani, nec de fœmina: sed sint æquales in totis suis proprietatibus.

Ablutio.

Et postquam collegeris, debes lauare illos in aqua salsa, & agita ibi eos, donec sint a bi.

Alia ablutio.

Accipe de capillis 30. lib. de vrina puerorum & stillata xl. de aqua salsa xx. lib. misce
cum

cum pillis, & bulli semel, et laua fortiter per duos dies.

Alia.

Accipe de capillis xv. lib. salis alcali, & salis armoniaci soluti de vnoquoq; lib. x. laua per iij. dies, septies in die, & quodocunq; lauas muta aquam, & vide quod non ponas capillos nisi in vase vitreo aut vitreato.

De lapide vero magisterium bonum philosophi.

Alia lauatio Philosophica.

Laua & serua, & postquam lauaueris, mitte sub fimo in vase vitreo, & non mittas ibi ullam rem humiditatis, nisi solos capillos, & stet sub fimo per iij. menses.

Alia inhumatio Philosophica.

Accipe de capillis xv. lib. & mitte sub fimo per iij. menses. Postquam scideris in longitudine duorum digitorum, et vide quod resuscites mortuum, & mortifices viuum, et mittas digitos tuos in oculos omnium illorum quos inueneris, & intellige magisterium meum, & has vias teneas quas tibi dicam.

Pondera

Si vis scire pondera scribe j. ij. iij. v. vj. & sic vsque ad xvj. & dic de vno vsq; ad xij. per ad solem: et de vno vsq; ad xj. ad lunam: & specie de bestiis mitte in aliis bestiis, & quere colores qui non se vertant: & quando ascendis in coelum, vide ne cadas: et quando descen-

dis ad terram, vide ne ascendas. Si cadis in mari, nobilis de aqua. Si quis velit te interficere, sustine vt interficieris: si videris filium tuum transire per portas iugula, & bibe sanguinem: quando vides canes latrare, da eis ad comedendum, vt ne dent tibi latratus.

*Præparatio elementorum, & eorum
distillatio.*

Modò est hora verba faciendi, de præparationibus quatuor elementorum. Accipe capillos qui steterunt in fimo sicut oportuit: & distilla, & quod prius exit serua seorsum: quia illa est aqua. Reitera aquam ad distillandum, & quod distillatur inde serua seorsum, et illa est aqua simplex. mitte sub fimo, & serua, et quod remanet in fundo cucurbitæ serua: quia illa est terra, & seorsum pone. post vigorabis ignem primæ cucurbitæ, et distillabuntur simul oleum & ignis: et quod remanet in fundo, est terra, cum qua miscabis prædictam terram, & illam terram miscebis, vt dictum est, cum alia terra de alia cucurbita: & pisa super marmor ad calidum solem fortiter: & pista cum aqua lapidis, et mitte in furno panis, & trahe, et pistabis, & pisa, & ita facies quinquies, donec sit alba: et postea serua, quia illa est bona terra. Postea
vigora

vigor ignem sub cucurbita à qua distillasti aquam, & distillabuntur simul oleum & ignis. Et postea distilla oleum cum igne mixtum, & quod prius exiit, est oleum, & quod remanebit in fundo, est ignis. Serua oleum, præpara ignem sicut tibi dixi multotiens: & pone super marmor, et mole ad calidum solem per mensem vnum quotidie: & ille est ignis præparatus, et induratus ad modum lapidis, sicut dixi.

Lauatio trium terrarum.

Si vis scire lauationes terrarum de omnibus lapidibus, secundum quod videris, quod eas oporteat lauare, sic facias: accipe de terris tres libras, fac concham vitream perforatam vndique minutatim ad modum aciei acus: & accipe de sale armoniaco, & de sale nitro, & de farina hordeij, & fac pastam, & claude inde foramina prædicta, & pone terram in illo vase vitreo: & imple de aqua lapidis, & aperies foramina, & decurret aqua illa cum terra super pannum lineum & spissum, ita facies septedecim vices ad totas illas terras quas lauabis: & si vis tingere mercurium cum igne alicuius lapidis, de quibus tibi dixi: & nisi esset propter dilationem, multa tibi dicerem: & quia diximus in lapi-

D

de animali, naturali, & herballi verbum completum: explicit cap. iij. de septima dictione.

Capitulum Quartum.

IN nomine Domini, dixit Abuali Abine. In hoc capitulo loquar de alexiris, et suis modis faciendis, secundum quod pertinet ad hunc librum meum. Alexir est pulvis compositus, et loquar de medicinis compositis, quando ponitur vna super aliam: & qui est philosophus intelligit verbum: & noda, & solue, et solue & noda: hoc conuiuium fac in tota hebdomada, non comedas panem, nec carnem, nec vinum: & vtere hoc conuiuium de sexta feria in sextam, et coquas in vna vice, & quando volueris comedere, vacuabis de olla, et non calefacias.

Accipe de caulibus, & de portulacis, de bleitis, de spinachijs, de cicerib. de lenticulis, de arbellis, de tritico, de hordeo orrez, de fabis, de aluus coriandrum, allea, cepas, acetum, vinum, amigdalas, zafaram, napos, zaphanarias, cucurbitas, cucumeres, pimpinellos, de vnoquoque pondera æqualia, da ignem per diem & noctem, & quando vis comedere cum paruo cocleari accipe & comede, & nihil aliud comedas, & bis comede de isto in die, si vis habere magisterium: & dum comederis hoc: potes accipere tuas superfluitates duobus modis, quando vis mittere in aliqua parte bar.

te barcam tuam, scinde ei nares ne feriat in alia barca. Et quando intras in mari, et inueneris delphinum, mittes in os eius manū, & trahes eum si teneas anulum istum in manu tua: & dic est anulus. Accipe de auro vnciam 1. & fac filios, et in illa hora quando facies anulum, iugula eos, & iacta sanguinem super anulum nullo te vidente, et te anulo illo tenēte occides delphinos. Quando dixi tibi de portulacis, intellige totam rē frigidam & humidam, sicut aqua pro caulib. rem siccam & frigidam, sicut terra, & ita intellige de omnibus alijs. Nisi esset propter dilationes ego exponerem, sed credo quod intelligas. Et modò dicam tibi maneries alexiris.

Prima alexir.

Accipe de sale armon. subtili & soluto 1. pondus: & debes sublimare & soluere, sicut dixi superius in capitulo lauationis, sublimationis & indurationis: & quod habes intelligere pro sale armon. quia nō est solutio, sed debes intelligere pro sale aliquas de speciebus. alijs quæ ponis in elixir: ideo intellige verba philosophorum, et accipe argentum viuum medium pondus: ideo argentum viuum est medium pōdus: quia sal armon. est 1. pondus: et est calidum & siccum, et argentum viu. est frigidum & humidū: & nos volumus facere rem magis calidam q̃ frigidam

& magis siccam quàm humidam : ideo mitemus de mercurio medium, & de sale armoniaci vnum pondus, & ad lunam intellige, per salem armoniacum terram intellige. Preme verba ista, et non negligas intelligere magisterium philosophorum. Et si videas sal armoniacum in sole, scias quòd vult dicere aerem : & si non esset propter moram, facerem te intelligere omnia verba istius libri, quæ sunt obscura. Et scias quòd quando dico tibi dentes diaboli, intellige sal armoniacum, quod ponimus in multis locis indurando mercurium, et sublimando, & in lauandis corporibus, & albificando & mittendo colorem mercurio, et in alijs corporibus. Et quando vocamus sal armoniacum, intellige ipsum in suo loco postquam scis naturam eius : & ne obliuiscaris istud fundamentum: quia hic est vna res philosophorum abscondita. Et quando dicam aquam aquilæ, & est aqua lapidis. Et ne sit tibi graue ad componendas alixires : dimittam totum aliud, & dicam tibi ordinatè.

Prima elixir ad album.

Prima alixir ad album abnicenum deanoxantur, id est terra pondus vnum: de azoch præparato, medium: de sanguine, id est oleo hominis, quartam partem vnus ponderis.

Sic

Sic hîc alexir vna pars (& est præparatum)
 sic super xij. partes, proijce prædictam vnam
 super xij. partes çris, & hæc est ad lunam. Ite-
 rum brevis alexir: de azoch mediũ pondus,
 de oleo ouorum mediũ mediij ponderis, de
 sale inter dimidium pondus: & proijce super
 facirenũ præparatũ, vnum super xij. Item
 ad lunam bona elixir: accipe lapidem nõ de
 puteo, non de fouea, non de aqua: accipe de
 sale armon. 1. pondus, de azoc dimidium, de
 oleo medium pondus, & de ære præparato
 xij. pondera: & non ponas auripigmentum,
 & non habeat sitim vel famẽ, i. non sit nimis
 humidum vel siccum. Fac de omnib. pastam
 cum çre, & decoquatur ad plus per 36. horas
 ad minus per 17. & erit luna, i. alexir ad lunã.
 Item accipe de lingua hominis, quod est ter-
 ra lapidis, 1. pondus: de lingua arietis, quod
 est azoc, medium pondus: de lingua cerui,
 quod est oleum, quartã partem ponderis: de
 ære abluto vj. pondera, bulliat per 17. horas:
 id est totum hoc commixtũ mitte in sartagi-
 ne ferrea, vel metallina benecooperta, & bul-
 liat super carbones per 17. horas, vnaquaq;
 hora parum apponendo per interualla præ-
 dictarum horarum ad ignem, et deponendo
 ab igne. Item accipe aliud aurum, terram
 nigram, et terram rubeam cum aqua distil-
 lata, & de plumbo abluto sex pondera, et

quartam partem ponderis, de aqua quæ versa est in terrâ, & de mercurio præparato, bulliat in igne, & fiet luna. Item accipe auram hominis sani, i. azoc præparatû, quod super ignem positum strepitû non audiat, & oculum monoculi, & tolle sanitatē Saturni, faciendo mihi mercurium, & tolle pedem loripedis, i. humiditatē oui, distillando, & dando alium pedem, i. aliam humiditatem, & testiculos, vel pellem testiculorum hominis non habentis testiculos, & tolle Marti qui non habet testiculos, i. colorem, & da ei colorem alium, i. tolle ruborem eius dando albedinem. Hæc sunt 4. alia, i. azoc quod est frigidum & humidum, vt aqua: & sic inducendo siccum et frigidum vt terra, & Saturnus frigidus et siccus vt terra: & post sicut de azoc, sicut de Marte, qui prius est calidus & siccus, vt ignis: et sic abluendo caliditatē et humiditatē, vt sit aer. Hic sunt 4. alia quæ diximus. hic superabundat Saturnus et oua: et postea accipe x. & multiplica in x. & fient centum, et multiplica centum in centum, et fient decem millia, & decem millia in decem millia, et non erit numerus. hoc est dicere: pone vnum super decem, & vnum illorum super decem martis, et sunt decem super centum, & vnum illorum centum super mille, & sunt vnum super 10000, et erit luna.

De

De rubeo alexir.

Ad rubeum secundum Abincen. oportet quòd fiat amor inter corpora & spiritus. Spiritus sunt 4. corpora sunt 7. Corpus nisi sit ablutum, non recipit. Scias primò quæ alexir cremat et siccatur, quæ scilicet facit siccari, et quæ humectat, quæ infrigidat, quæ tingit cum tinctura, quæ figit, quæ summergeit, quæ facit bullire. Scias quòd ignis magis cremat in alexir, et hoc est zarnech. post illud est sulphur, et primò tamen horum est niger: cremat etiam in marcasita. Illa autem quæ siccant, sunt sales, plumbum, ferrum, et stannum. Infrigidantia sunt plumbum album, lytargium. De animabus humectantibus argentum viuum, ceræ, id est olea, aqua, medulla vacce, oculus siccus. Strictè stringentia sunt hæc, zarnoc, azoch, radices caulium sylvestrium, et portulacæ collectæ in Martio, id est lapides terreni. Ista autem in figura dicta sunt, quæ faciunt siccare, sunt ceræ, id est olea, et terra, et cinis. Subergantia sunt hæc, argentum viu. aer, anima hominis. Quæ faciunt bullire sunt hæc, æs ablutum, sal armon. nix. Ses et azoc per 24. horas comburunt vel indurant. Quatuor sunt elementa, duo sunt amica, et duo sunt inimica. ignis & aqua sunt inimica, et terra et ignis sunt amica: aer & aqua

sunt inimica, aer & terra sūt amica. duo sunt terra & aer, amica sunt terra & ignis: aer & aqua duo ascendunt, & duo descendunt, vnum est in alio alterum subtus alterum: facit pacem inter aquam, & ignem.

De calcinatione Plumbi prima rubrica.

De plumbo præparando prius dicamus, quòd sunt 7. modi quibus crematur, id est calcinatur corpus plumbi, et eius humiditas: sæpius debes scire, quòd in opere rubei non intrat azoc prædictum, sc. quòd sit de plūmbo: sed naturale plūbum crematur cū sale alcali, et sale armon. & sulphure, et auri-pigmento. Sed primò cum solo sale armon, vt fiant de plūbo tenues laminæ, & ponātur in olla terræ rubeæ, quæ sit cocta ad solem, & ponantur intus laminæ inter laminas salis armon. & sit medietas salis armon. & duplum de plumbo: & cooperi ollam suo cooperculo, et sit in furno philosophico, non in furno panis ad minus xvij. horas, ad plus viginti octo, & fiat ignis continuus.

Secunda rubrica.

Secundo modo sic crematur: Accipe plūbum grossum ad modū brachij, & fiat olla ad modum cucurbitę, et de prædicta terra cocta ad solem cū suo cooperculo, & puluerizato sulphure in olla inferius, & pone pondera plumbi

plumbi quatuor vel v. in olla secundum eius quantitatem, & sulphur puluerizatum desuper: & sic de sulphure quinque partes secundum plumbum, & sit in olla & in furno ad minus vigintiduas horas, ad plus xxviii. cum igne continuo.

Tertia rubrica.

Tertio modo sic crematur: Fac plumbum rotundum & concavum ad modum cannæ, & mitte in olla simili secundæ duo vel tria frusta, & pulueriza auripigmentum, & pone subtus, supra & infra concavicatur plumbum: & non fiat ignis tantus quantus supra: sed qualis fieret in scrupo, & sit in furnello ad minus per xxxvj. horas, ad plus per xlviii. horas vel xliij.

Quarta rubrica.

Quarto modo sic crematur: Fac de plumbopilas rotundas, & pone in olla rotunda, et iuxta pondera plumbi sint duo pondera salis armoniaci, et in xviii. sint quatuor pondera salis, & sint in furno panis ad plus per xlviii. horas, ad minus per xl. prædictæ cremationes debet fieri in furno philosophico: sed ista debent fieri in furno, ubi panis coquitur cum similibus ollis.

Quinta rubrica.

Quinta crematio est mixta equaliter, cum auripigmento subtili & sulphure: & sit auripigmentum citrinum: nam post ostendam ad

quę valet rubeum: & sunt ambo decima pars respectu plumbi, & habeas scutellas ad solē coctas de prædicta terra, & habeant labia ad modum trium digitorum: & fiant de plumbo laminę longę & spissę: & ponantur cum prædicto puluere inter illas scutellas bituminatas terra magisterij: & sint in furnello philosophico ad minus per viij. horas, ad plus xj & est hic modus melior: sed difficilior. timeatur enim nimia crematio.

Sexta Rubrica.

Sexta crematio ad calcinandum plumbū est hæc: Fiant de plumbo frusta ad modum mediocris nucis, ex illa inscindantur per minora frusta ad longitudinem quatuor digitorum, & singula ponantur in singulis calis factis de luto, & lutum non sit positum in albo vel nigro, vel rubeo, vel croceo: in albo, id est in sole: in nigro, id est, in carbone: rubeo, id est in igne: croceo, id est in cinere: sed sint ad modum luti in vmbra desiccati. intus ponantur prædicta frusta: & hoc est magisterium philosophorum, quia non est magisterium tam amicū, vt hoc: & ad hoc vt in re & anima, id est, vigor, saluam, vt spiritum, id est auripigmenti & sulphuris, & non intrat ad plumbum corpus saluam: nam in prædictis commisceantur corpora: id est sales cum plumbo, & non in hac præparatione. In hac ergo pone sal armoniac. & alcali
sul.

Sulphur & auripigmentum æqualiter : & sit totum ad pondus plumbi non luti, & sit olla de terra rubea cocta ad solem , post ignem: & pone in olla plumbū prædicto modo lutatum: & pone intus puluerem prædictum , & cooperi cum suo operculo & terra magisterij, & fiat cum calido igne decoctio per triginta horas, non plus vel minus. Incipe in mane, & coquatur tota die & nocte vsque ad meridiem sequentis diei.

Septima Rubrica.

Septima calcinatio, sed non valet ad hoc opus, sc. animæ, id est alchymie, sed valet ad corpus, id est ad opus philosophicè, vt ponatur in alcosol in emplastris , in ictibus , in operibus manuum, id est in cerngūcarfac sic. Accipe sal commune æqualiter cum plumbō, & pone in olla, & decoctio fiat ad arbitrium tuum. hoc valet ad corpus nō ad animā. Prædictas calces præparaui, quia primæ quæ fuerunt dictæ ante alexires non erant bene completæ, sed debes scire, quod istæ sunt ad solem, & primæ super quædam ad solem, quædam ad lunā. Et debes scire, quod istæ calces sunt ad fermenta & corpora, vbi non quod de istis calcibus fiant leuamina, sed sunt calces vel corpora ad recipienda leuamina. Et cum audis corpora ad fermenta solis vel lunæ , non intelligas quod sit corpus ad faciendum leuamen, sed est corpus calcinatum

ad recipiendum fermentum solis vel lunæ.
 Dictum est de calcinatione plumbi, nunc dicemus de eius ablutione.

Prima ablutio plumbi.

Et hæc est prima ablutio : accipe aquam, acetum, sal, & bulliat totum, sed dicam ablutionem quod laetetur in aqua sola vsuali per vigintiquatuor horas, & permitte residere: accipe quod inferius est, & projice quod superius est, & sit pulvis calcis calx plumbi præparati cum sexta calcinatione. Puluerizata cum mola manuali super marmor subtiliter: & hoc facto ablue cum prædicta aqua de acetato, sale, & aqua: post accipe sal armoniacum, et pone in prædicta aqua confecta, vt sit duplum de aqua, & ibi soluatur & coquatur, donec redigatur ad medietatem aquæ, & projice intus puluerem plumbi in vrinam puero- rum distillatam medium pōdus, et sit ibi per triginta tres horas: & singulis horis misce, et frica inter manus horam post horam, die & nocte. post licet te, fili mi, dicam tibi ad solē vnum verbum philosophorum : Accipe de primo et vltimo anteriori, * de grandi ex pauca. hoc est magisterium. hoc est verbum quod solus philosophus intelligit, siue grande sunt quatuor elementa, vltimum est homo, id est capilli et sanguis humanus, & vrina: et hîc alexir tollit albedinem, & mutat in puluerem rubeum. igitur plumbū sic ablue.

Ablutio

Ablutio cupri.

Accipe puluerem quam abluisti in sale armoniaco, et sale communi quo vtimur in pane, id est de quo facimus panem, vt supra cū aceto et aqua. Accipe illum puluerem et pone in cuprum: hoc dixi in ablutione cupri. Hæc est pasta vij. saluam pone in puluerem, in prædicta pasta, & pone in aceto ligatam in corio quouis: & sit subtile corium, et sit ibi per xxxij. horas. pòst abstrahere: & mitte in fimo equino per mensem. Intellige et non fatigeris audire omnia verba mea, quæ ad utilitatem spectant tuam.

Secunda Rubrica.

Dicam aliam ablutionem, & hæc est secunda: sed prior est melior. Accipe prædictum puluerem plumbi, & pone in sale alcali dealbando: & sit per xxiiij. horas ibi: & sit iterum in sale alcali per xxiiij. horas. & pòst iterum pone in aceto, & bulliat ibi per xxiiij. horas & pòst iterum in aceto, & bulliat ibi per 24. horas. fac licet te septies, id est, per septem dies, & erit album multum: sed primum est melius ad nostrum alexir.

Tertia Rubrica, ablutio plumbi.

Ad hoc dicam tibi aliam ablutionem, et est tertia. Sicut sexta calcinatio fuit melior, quia ibi non intrant corpora, sed spiritus: sic hæc ablutio est melior, hoc est opus. Accipe misterium anceris, & ablue à stercore bene, &

non credas quòd hoc dicam pro ancere, sed pro ancere intelligo sal armoniac. quia est calidus & siccus. Iterum pro sale armo. intelligo lapidē, qui de cœlo cadit in æstate, & tempore pluuiæ cadit, id est paruum bufonem: qui habet coriū: hīc lapis est bufo qui in tempore pluuiæ cadit, & projice in æstiva, & imple pulvere plumbi, & sit in fimo equino per iij. menses: pōst abstrahe, & bulliat in aceto per iij. dies continuos, & inuenies puluerem albiorem quàm in prædictis. & hæc est melior ablutio.

Quarta Rubrica.

Alia ablutio est quarta: Comede carnem auicinam hyrci, ipsa, id est de capriolo, & accipe sterco quod perueniet de isto cibo, & da cani ad comedendum: & accipe eius sterco, & cū illo stercore abluere per triduū, & est albus pulvis: sed de istis ablutionib. melior est prima scilicet de bufone.

Quinta Rubrica.

Alia ablutio est quinta: Nunc dicam tibi fili mi ablutionem meliorem alijs. Habeas hominem qui non comedat panem, carnes, vinū: sed comedat portulacas, bletas & attriplies: & fac inde cibum, & nil aliud ponas, & decoquatur semel de octo in octo diebus: & in tempore fabarum coctarū vel leguminum, comedat fabas cocta & legumina, & ne fasteat

ſeateat cibus in æſtate. Pone almori, id eſt confectionem factam ex farina ordei & ſale, & ita vtatur hoc cibo ſex menſibus, & habe-
bis alexir: Accipe capillos, & vrinam, & ſter-
cus, & ſanguinem huius hominis: & repone ſingula ſeorſum, & combuſta, & præparata, & diſtillata, & hic eſt alexir. Si intelligas cum hoc lauabis & cremabis, id eſt calcinabis, & mundabis, & tinges, & facies cum hoc vnum opus: Et dixit Lancenia ad Daniſam: Lan-
cenia quærebat album, & Daniſa rubeum: Si quis habet coronam, & in corona ſit oculus, & in oculo albedo, & in albedine foramen, hic habet magiſterium. Dixit Daniſa, q̃ habet ſpicam & in ſpica coronam, & in corona oculum rubeum, hic habet magiſterium: & alter alterum intellexit. Si ſit ſpecies tua de natura philoſophorum, intelliges quæ dico. Coniuro te ne iſta manifeſtes fili mi Solemi, non vni homini. Portulacæ frigida & humida, bletæ & calida & humida at tripli-
ces calidi & ſicci: & ſic homo eſt magiſterium, id eſt alexir. Capilli ſunt vnus lapis, id eſt cera nigra. Vrina non eſt lapis, ſed ponitur cum lapidibus, id eſt adiuuamētum ad alexir, Similiter ſtercus: ſanguis eſt cera rubea: nunc exponam qualiter facias. Intellige quod de octo in 8. dies coquatur de quarta: hoc eſt dicere, fac magiſterium ſine ſeueritate: quando cremas, ſtat poſt per

oſto dies poſtquam combuſtum eſt. Si lauas ſimiliter ſtat per oſto dies, quando dicit, ponatur in etate altiori, ne fæteat: Hoc oſt dicere, ſi facis opus ad rubeum in æſtate, pone in fale ſecundum rationem : nam opus ad rubeum eſt æſtatis opus, ad album eſt hyemis: cum his abluas, cremabis: & quando abluēs & cremabis cum triplici quæ ſunt calidiet ficci cum ſalibus, & ſulphure, et auripigmento, ſicut dixi tibi: ſi quæris abluere, laua cum bletis, fabis & herbellis: ſi quæris tingere, tinge cum cera rubea: ſi quæris figere, fige cum portulacis, & fige, id eſt ſolue vt figatur cum illis: & hoc eſt magiſterium de re indurando azoc, & ſoluendo antequam figatur ſublimando.

Sexta Rubrica: plumbi ablutio.

Et ablutio plumbi eſt talis: Accipe nuces, & amigdalas, & laua cū illis ſicut magiſteriū oſtēdit: & dixi tibi, & nō dixi difficultatē iam manifeſtam: tibi verbū abluſionis dictum eſt de abluſione & calcinatione in albo & rubeo: diximus ſimiliter abluſionem & calcinationem & abluſionē, nunc dicemus. Quæ ſunt res quæ faciunt colorem? Vna eſt marcaſita, de qua inferius dicemus in fine libri huius. Pone capillos ſuper carbones, & in ære recipiatur fumus, et erit ſimile auro. Item accipe gallinam nigram, & gallinam albam, ambæ ſimul tingunt zoala. Saturnus recipit

tin;

tincturam gallinarum & aquilarum, & simili-
 liter Amoftari, id est Mars. Iam habes duas
 tincturas, Nūc accipe aliam tincturam natu-
 ralem tingētem: alac, id est Cancer, tingit Sa-
 turnum & Martem, Capricornus tingit Mer-
 curium. Cum dico gallinam intellige alexir,
 ibi sunt. ponas priores super quos est tota a-
 lexis. Cū dixi oua, intellige terram, quę sunt
 de terra: per nigram, intellige auripigmentū
 præparatum & sublimatum. per albam, argē-
 tum viuum præparatum & sublimatum. præ-
 paratum intellige cum rebus quę sibi admi-
 ſcentur, & sunt res cum quib. præparatur au-
 ripigmentū, alumen, terra, corpus: & ibi est
 anima. hoc est gallina nigra. Si ſcias quę sunt
 iſta quatuor, gallina nigra est argentum vi-
 uum, & nihil aliud: & ideo dixi accipe galli-
 nam albam & nigrā: quia non fit rubeū ſine
 gallina alba, & azoc, & luna fit ſine gallina ni-
 gra, & ſine auripigmento: aqua maris, aquile
 figunt res quę ſunt ſuę materię: ſed ſolum
 puluerem. Ibi eſt magiſterium: quia pulvis
 gallinarum ipſe eſt aqua maris et aquilarum.
 res quę figunt ſunt octodecim: & hic fit nu-
 merus ex multiplicatiōe ternarij in ſenariū,
 aut ſenarij in multiplicatione iij. iij. res octo-
 decim ſunt iſte, ſeptem corpora, quatuor ani-
 mę, id eſt ſpiritus, & ſeptem lapides, iij. ſunt
 tria elementa, ſ. terra, aqua, aer: & ignis vnū
 eſt per ſe, vnum eſt terra.

E

Preparatio æris ad rubeum.

Nunc dicemus de ere præparâdo ad faciendum rubeum. Indura ipsum cum canâ & lava cum vrina, & calcina cum canam mixta cum sale armoniaco, & non sit ibi sulphur: quia non valet magisterium. Dixi iam calces quomodo fiant, & ablutiones, & corpora: nunc dicam ipsas alexires.

*De præparatione alexiris ad rubeum.**Cap. V.*

Nunc dicamus de alexir ad rubeum. Et hæc est prima alexir: Accipe æs combustū, & ablutum xxxvj. pondera: pondera autem decemus in fine libri: & accipe azoc sublimatum, & ablutum, induratum: & præparatum xvij. pondera de pondere magisterij quod ego dicam.

Rubrica.

De auripigmento abluto, & sublimato, & præparato, & indurato vnam partē de centum, & vna de partibus secundum pondera, quæ tibi dicam, de sale armonico. fixo & soluto vnam partem de lxxxij, & quartam partem secundum pondera quæ dicam. Grandis est sensus, & paruum est caput, in paruo capite grandis est sensus, pone ad coquendum in olla vitrea totum mixtum, ad plus per diem, ad minus per sextam partem horæ: & sit hora de xlvij. in die, & dies sint de xliij. n mense, & mensis duodecim menses, hebdomada

domadas in anno, & annus quando sol incipit in Ariete, & reuertitur in Arietē: inuenies solem bellum & bonum, fixum & coloratū, durabile, bulliens. Deo gratias.

Prima Rubrica.

Exponam quæ tibi dixi de ære abluendo. Dixi tibi in verbis septemdecim, vbi ostendi tibi quod æs sit bonum ad rubeum, & quod ad album: nunc dicam de ponderibus, & pondus æris est xxxvj. & nihil aliud significat. Accipe pondus libræ: & ideo loquutus sum prius de corpore quàm de anima: quia in homine prius formatur corpus quàm anima. Et quando dixi qd' accipias vnū pondus de centum, & vnum est hoc dicere vnā partem de centum, sed quartam quintam, vel de cimam. Ideo scias, quòd ad minus debes ponere de omnibus medietatem corporis, medietas corporis est octodecim. Considera ergo quæ sit pars centenarij, quæ magis accedit ad xix. & est viginti, & viginti est quinta pars centenarij, & non inuenies aliam partem centenarij: quia magis ad xvij. & ideo per vnā partem centenarij intellige eius quintam, scilicet viginri: de alio verò pondere, scilicet de decimoquinto, minus quadraginta parte intelligo quartam partem de nonaginta sex, quæ sunt viginti octo minus quarta. Sic ergo accipe de ære vnum pondus. post considero medietatē: pōst

venio ad quartam, sed non eiusdem numeris currunt enim pondera ista per vnum pōdus & medium, et quartam, sicut in alio diximus: accipe vnum pōdus, et pōst medium, et pōst quartam. Scias autem quòd auripigmentū tingit, terra figit. per salem armoniacum intellige terram, sed in opere rubei non ponas ceram albam, id est, oua, & in his est alexir præparatum.

Secunda Rubrica, secunda alexir.

! Accipe de Iarnec quintam partem ponderis, de azoc præparato tantundem, de sale nitri, vel baurach, vel sale armoniaco quartam ponderis. de cera rubea iij. partem ponderis: projice super ignem vnā partem super l. partes plumbi pparati, & sit in igne nec calido, nec frigido, nec sicco, nec humido, de glandibus: & in igne carbonum vighi vnde venerint bellote, id est glandes, & coqueatur donec calefiat, & inuenies salem ita bonum vt primum.

Tertia Rubrica, tertia alexir ad rubeum.

Accipe de sanguine hominis vncias tres, de azoc præparato cū quarta ablutione prædicta vncias quatuor et mediam, de arnes præparato & soluto et sublimato sicut diximus

mus in quarto capitulo decimæ Dictionis, tres vnciæ & semis, de cera dealbata, de mel le alcali præparato, sicut dixi in decimo capitulo Dictionis secundæ: & ibi dixi quid debes intelligere per illud, id est vnciam mediam: & sunt de plumbo præparato & calcinato sicut diximus in quarta parte de capitulo decimoquinto iij. & tres vnciæ, & tria arētia: omnes pulueres coniunge de quatuor elementis. & pone tertiam partem super totū plumbum ablutum, & inuenies solem. Vidiſti faciem meam, Deo gratias.

Quarta Rubrica, de quarta alexir, de qua nulla melior.

Accipe vnum pugillum de aqua, tres pugillos de terra, quatuor pugillos minus quarta parte pugilli de aere, duos pugnosc, mediū & tertiam de tertia pugni, & est septima de septima pugni, et est media sex mediæ: sex mediæ 6. pugni & quarta pars sexti pugni, coniūge totos quatuor pugillos, & projice vnum pugnum super quindecim pugnosc, ad sextā partem pugni de plumbo abluto, & inuenies pulchrum solem. Dixit Abincine filio suo Solemi, libros Gebri nō cures multum, nisi Lumen luminum, cum vnum dicam & exponā, intelligas idem ꝑ eodem, nisi in alexir; nam ibi pro larnec, id est auripigmentum, ignem intelligo: ꝑ sale armoniaco aerem: alia sunt

E 3

figurata per se ipsam, sicut per plumbū plūm-
bum, per æs æs intelligo, per stannum stan-
num, per limaturam ferri, hoc est per se sine
figura. figuratè quod sit cera iam dixi. L-
tem intra balneum bonū, vel mediocre ma-
lum non intres, id est quæras alexir bonum
vel mediocre, falsam non habeas,

Quinta Rubrica, de quinta alexir.

Accipe de auripigmento duo pondera, de
azoc dimidium ponderis, sal armoniac. ter-
tiam pōderis, de cera nigra quintam ponde-
ris: coniunge & projice super sexaginta-
cto pondera stanni præparati, inuenies bo-
num rubeum.

Sexta Rubrica, de sexta alexir.

Accipe azoc de auripigmento, & sal nitri,
& ceram rubeam equaliter: projice super tri-
ginta pondera limaturæ ferri, & inuenies.

Septima Rubrica, de septima alexir.

Accipe gallinam nigram, & oua sua, & nō
ponas de alba, & projice super vigin-
ti partes Veneris, & fiet sol:

Deo gratias.

DI

439

D I C T I O VIII.
D I C T I O OCTAVA.

De Fermento.

Cap. I.

NUNC dicendum est de fermento, id est de leuamine. Fermentū reducit massam in aquam: ponitur sua natura vnde sit de ære vel de plumbo. Vis facere lunam: ponas in Marte vel Saturno lunam. Similiter de auro. Si iugules gallinam, & eius sanguinem ponas in aliam gallinam, & iugulas boues & ponas in faucibus eius lapidem, & ponas lapidem sub facie ircum & storam quæ sit de iungis, inuenies formam bouis filij: amaritudo & dulcedo & acuitas saporis, & eius remissio sunt contraria. hoc est verbū philosophicum, & intelligibile.

Rubrica.

Leuamen est quod reducit ad suam naturam & colorē & saporē illā cui admiscetur: si ponas leuamen filiginis in pasta tritici, redigit ad sui naturam: sed nō ad colorē suū: similiter si ponas leuamen lunę in solem, rediget in suū saporē, nō ad colorē: & similiter ecōtrario. Et ideo si ponatur parum boni super malum bonum rediget ad se totum: & si ponas solem pro leuamine in luna, nō fiet luna:

& si ponas lunam pro leuamine in aere fiet luna. Sic ergo si ponas deterius corpus in bonum, non rediget bonum ad deterius : sed si ponas corpus melius cum deteriori pro leuamine, rediget ad suam naturam. Leuamē est omne quod redigit ad suam naturam per omnem modum. scias quod iij. alexir dimi ad album & vnum ad rubeum, et modò dicam.

Prima Rubrica: Prima alexir ad album.

Solue, aperi & claude: & claude & aperi: hoc est magisterium: solue & post indura: indura & post solue. Accipe de sale armoniaco medium pondus, & de azoc vnum pondus, de cera alba quartā ponderis : proijce vnam super viginti quinque stanni præparati, & inuenies album. Accipe cannā unde fit zuchorum, quod est iuxta mare, & pone pro leuamine, & fiet dulce per naturam zuccari.

Secunda Rubrica, secunda alexir ad album.

Accipe de azoc medium pondus, de vitriolo quintam ponderis, de testis ouorum absconditis quintam ponderis, de ferro præparato viginti octo partes, de lachryma oculi præparata & curata, & non salsa pro leuamine, vnam partem mediæ partis de quinta.

Tertia

*Tertia Rubrica, tertia alexir ad album
sicut philosophus mon-
strat.*

Accipe de aquila & de ouis quę fecit in ter-
ra duas vncias, de aqua maris dimidiam vn-
ciam, de aqua pimpinellorum & cucumerū
lauata, indurata mediam vnciam, & decoqua-
tur media hora: non ponas in terram, non su-
per lignum, non videat solem, non fumum i-
gnis, non adiungatur, & non stella ibi pona-
tur, non mus in re & ad fabas pparatas cente-
simam partem vnciæ. pro leuamine, projice
hęc alexir de petra sanguinis, super M. & cc.
vncias æris præparati, & inuenies album. Di-
xit Abuali: hęc alexir est obscura, & est philo-
sophorum, & rem philosophorum non di-
cam vel exponam, sed faciam te intelligere
tantum, quod anima tua et sensus tuus acua-
tur: dimittam verbum, & capiam verbum, &
intelligere poteris ex his quę dicam. Non di-
xi vitriolum pro vitriolo, sed pro re calida &
sicca, sicut figuramus de sale armoniaco. A-
quam pimpinellorum & cucumerum est a-
zoc, quę est frigidum & humidum, & sit laua-
tum & induratum, & quod ponas in aere &
non ponas in terra, id est sit in bono loco ne
adiungat, & sordes aliqua non tangat terrā,
& sit in aere bene ablutum, non sit ibi fumus,
ignis, nec sol videat hanc alexir: non sit com-

E e

bustum non intret mus, id est aliquid quod faciat nimis humidum vel siccum vel immundum. lacena oculi est luna, de omnibus his sit bona alexir.

Quarta.

Diximus de alexir ad album, nunc dicamus ad rubeum. Non loquor obscure in hac alexir satis, sicut in prædicta alexir feci. Scias primò quid sit lapis: lapis est sanguis. Accipe sua quatuor elemēta, scilicet aquam, aerem, terram, & ignem: & pone de vnoquoque medium pondus, de azoc quartā ponderis, stanni præparati & abluti. c. pondera, fermenti de bono sole quartā partem paucioris ponderis quod est in hac alexir. cōiunge omnia, & pone supra corpus, fiet sol. Sed si mihi credas, tuus lapis erit capillorum. Dixi quare ponitur fermentum, nunc dicam ad quid est, quomodo est, de quo fit, & quantum sit: quid sit diximus. Quaternarius est primus quadratus vnus, & magnæ est dignitatis, & significat quatuor elementa, in quibus est hoc magisteriū. Quatuor aut sunt q̄ in omni scientia requiruntur: primò an sit illud in rerum natura de quo quæritur: & si est, quid est: & post quomodo est: deinde ad quid est. Responsio ad primum quid est lapis vbiq̄ repertus, & in omnibus sterquilinijs habetur, pauperes habent, & est corpus regibus: quomodo est, an albus, vel niger, vel rubeus,
vel

vel alterius coloris, aut naturę. In hoc lapide est natura quatuor elementorum, & suus color est ad album albus, ad rubeum rubeus, nostro consilio sanguis & oua. Leuamen est ad trahendum omnem rem à sua natura ad naturam leuaminis: & qui dicunt quòd lapis est anima, nihil dicunt: sed dicitur anima, quia ponit animam in aliud corpus, non quod sit lapis, aliàs respicit se ipsum cum sit de quatuor compositus. Mulus cum est ex diuersis generibus, non respicit seipsum, nec generat, sed sapit naturam illorum animalium ex quibus fit: similiter in arbore inserta, sed in lapide fit contrà: quia ex quatuor fit, & est eius melior alio sole. Nunquam operatus sum sine fermento, dixit Abincenus: nam sine fermento non exhibit sol vel luna, sed aliud: & fui operatus in hoc opere per quadraginta annos cum sim quadraginta octo annorum. Quatuor sunt leuamina, leuamen anulorum, leuamen auri, leuamen lunę, & mixtum ex sole & luna. Leuamen anulorum notum est, leuamen solis vel lunę

est sol vel luna: leuamen mixtum

ex sole & luna, mixtum

de sole & lu-

na.

Prima Rubrica.

Nunc dicam de leuamine lunæ & est album: Accipe de luna libram vnam, siue sit libra vnciarum, siue de arentijs, vel de c. libris: hoc est dicere vnum pondus: & laua sicut dixi in calcinatione solis vel lunæ, non secundum primam vel secundam vel quartam, aut quintam ablutionem, sed secundum tertiam: & calcina sicut inuenies in capitulo decimo octauo Portæ quintæ, & abluere sicut ibi dicitur, & pone in ouo euacuato albumine & vitello per modicum foramen, & imple puluere lunæ, & sicca ad solē, & pone per tres menses in fimo equino, vbi non sit transitus hominum. de hoc pone vnum in duodecim, & sexdecim, & octodecim, & non vltra: quia totum magisterium crescendi pondus est in leuamine: verum sit bonum, an malum, an bene ablutum: sed si bonum est, facit plus crescere: si minus bonum, facit minus bonum. Leuamina sunt vigintiquatuor ad album, & vigintiocto ad rubeū: de vno ad album iam sum locutus.

Secunda fermentatio.

De secundo leuamine, nullum leuamen quod sit alterius coloris, valet tātū quantū illud qd̄ est eiusdē coloris, vt albū ad album, & rubeum ad rubeum. Accipe album leuamen bellum, dimidium pondus: & fiat calx sicut diximus: laua cum aceto & aqua vt cooperia

periatur tribus digitis per diem vnum & noctem, & non ponas in vase æneo, vel æreo, vel stanno, vel auricalco: nam si misceas aliquod corpus quod recipit animam, non operabitur leuamen aliquod. Nam si ponas leuamen in aliquo vase corporum quod recipit spiritus, deterioratur: & ideo pone in vitro ad abluendum corpus in subtili, tunc grossum tollit inde suam subtilitatem. Nam si ponas ignem in multa aqua, tunc tollit suam vim igni rationaliter, & nō causaliter. Operare & p̄cogita si sit multa aqua, & paruus ignis, quia extinguetur: similiter si multa terra & paruus ignis extinguetur: similiter econtrario post ablutionem pulueris, factum puluerem pone in vase vitreo, quia nihil recipiet de suo corpore. Et hæc est ratio philosophica: nam si vis quod res non minuat vel crescat, pone eam in re subtili, id est vase vitreo & plano, & non ponas in eā re grossam & planā: quia grossa trahit succum primæ: sed prima, id est, subtilis, non facit hoc grosse, & econtrario. Et propter hanc rationem facias ad distillandū in cucurbitas de vitro, & caue in tuo magisterio ne ponas terram vnde fiunt vasa terrea, sed vitrum: & sit tuum magisterium in vase vitreo bono, & non sit vitrum multum coctum, quia frangeretur in aqua: nec sit crudum. Sic autem cognosces, vitrum sit nimis coctum vel crudum, an sit bonum: pone vas

in aurem & si facit multum acutum sonitum nimis est coctū: si grossum sonū, est rubeū, si mediocriter, mediocre. Aliter cognoscere poteris: Accipe de sulphure rubeo, vel potius citrino, & projice in ignem vt fumat, & appone vas vitreum ad illum fumum: si fiat nigrū nimis est coctum: si fiat album est crudū. Vel ita: pone sanguinem columbī ad ignem, & applica vitrum ad fumum, & si facit sonitū bac bac, est nimis coctum: si facit bobo est nimis crudum: si facit barbar est mediocre. & caue ne cum reperas vitrum sit infectum in aqua vel in aqueo humore: sed si sit siccum argentum viuum in vitro positum super ignem, facit sonitum grossum, medicrē, subtilē: sed caue tibi, posses mori: nam sic in effusione argenti viui, sicut dictum est. Et ponatur prædicta calx in vase vitreo per diem & noctem cum aceto & sale: post abstrahere & desicca ad solem paulatim paulatim, & sit hoc leuamen ad pondus vigintiquatuor, & de xxvj, & de xxviij. & sit de fermento vnū pondus, de ære vigintiquatuor, vel xxvj. vel xxviij. pondera de fermento.

Tertia fermentatio.

Accipe lunæ vnciam mediam, & pone in leuamine seminis lini, vt fiat farina de semine lini, & inde fiat pasta: & hoc est leuamen lini, & in illo leuamine pone puluerem lunę, & pone totum in aceto & sale armoniaco, &
non

non in alio per tres dies & noctes: post pone in fimo equino per idem, post abstrahere & de sicca ad solem, post pone de hoc vnum pondus super lv. pondera.

Quarta fermentatio.

De quarto leuamine: Accipe de luna vncias duas & mediam: si quæris ad æs, est vnum: si ad plumbum, aliud: si ad æs, fac vt supra: si ad plumbum, fac sic. Accipe sal nitri, & solue in dimidia libra aquæ, & iacta per noctem postquam apposueris vnciam sanguinis humani, & per sanguinem nihil intelligas nisi sanguinem terræ: & pone vnam partem in xij. partes plumbi.

Quinta fermentatio.

De quinta fermentatione. Accipe de cinere alba subtili prima, scilicet de calce, de aqua fuimus locuti in decimo capitulo tertie Dictionis: quia non omnes calces sunt vnius generis: etenim calx quæ non valet ad leuamen (& ibidem diximus quæ est ad leuamē & quæ ad alias res) postquam acceperis hanc calcem, mitte vnam partem in vigintiquatuor partibus farinæ, deligas non nisi farinam, & sit ibi per noctem, cum tantundem de aceto: & in mane, & sicca ad solem, & pone vnum pondus super octo pondera plumbi, vel æris.

Sexta fermentatio.

De sexta fermentatione : Accipe calcem præparatam in x. verbo xvij. capitulo quartę Dictionis de xvij. verbis, & pone in duplo vitrioli per dimidiam noctem : laua postea cum aqua, & sicca ad solem, & ad vnum pondus pone septem pondera æris, vel saturni.

Septima fermentatio.

De septima fermentatione: Accipe de quâ libet calce facta ad fermentum octo vncias: & pasta in vase de latone facto cum tutia de ære; & sic fit auricalcum : Accipe de tutia vnam libram, & tere, & pulueriza, & pone ad solem, & fac aream in cinere, & sparge puluerē tutię desuper, & irriga ita ne misceatur cū cinere: & accipe capillos & crema, & cinerē capillorum solue cum aqua, & irriga cum illa aqua tutiam quæ est in cinere quotidie per octo dies : post accipe illam tutiam & pulueriza, & fac inde pilulas singulas de tribus vncijs, & pone vnam pilulam ad decem vncias æris abluti cum aceto & sale, & solue eam in aqua & projice desuper puluerem, & permitte infrigidari, & sit furnus magisterij, & inuenies latonem: accipe x. lib. de ege abluto cum sale & aceto: nam aliter non valet, & de tutia duas libras, et projice super ignem vt liquefiat, et inuenies latonem non tantum bonū vt suprâ: vel si vis facere es frágibile, postq̃ sit es paratū vt suprâ, fac de eo calcem, sicut diximus in i. lib.

Osta.

Octaua fermentatio.

De octaua fermentatione: Accipe de calcis lunæ vnam librā & semis, & projice quartam partem vnciæ de spermate desuper, & laua cum sale et aceto, et cum illo spermate, et hoc est probatum: projice vnam vnciam supra xx. vncias æris.

Nona fermentatio.

De nona fermentatione accipe nouem vncias calcis lunæ albæ, de illa quæ fuit præparata ad fermentum sicut dictum est: & accipe de hac quartam partem vnciæ, & coniunge cum decuplo aquæ ouorum distillatæ, & laua per tres horas, & assa & teræ in concalatonis præparati cum tutia, & rigati cum aqua capillorum: nam alius lato nõ valet ad assandū, vel ad opus hoc: quia capilli ponunt magnam vim animæ, & projice vnciam super xxx. vncias plumbi lauati.

Decima fermentatio.

De decima accipe calcem lunæ albæ (vt dictum est) quindecim vncias, & laua cum vrina puerorum septem annorum distillata vna nocte, & mitte calcem in vna canna, & cannā in puteo iuxta aquam, & non tangat aquam: vno die post trahe, & projice ad solem,

& projice vnum super nouem
de stanno, non de plumbo
vel ære.

F

Vndecima fermentatio.

De xj. Accipe calcem lunæ albæ, aquam fellis tauri bis tantum, & sit ibi per iij. dies & noctes: & tu scis quod bonum magisterium ostenditur de felle tauri & virga eius in xvij verbo vij. Portæ intuentæ ad hoc opus: pōst sicca ad solem, & quādo cūque audis, pone ad solem, intelligas ad vmbra, & quādo dico terram ad ignem, intelligas ad solem: nā si ad ignē apponeres cremaretur plus quā fuerit necesse, id est adderes cremamentum cremamento: & pone vnum pondus super sex cuiusque corporis volueris: nam in omni capiet excepto ferro.

Duodecima fermentatio.

De duodecima: Accipe lunam albam, nō dico calcem: nam xj. prædictæ sunt de calce lunæ xij. sequentes erunt de corpore lunæ in calce excepta hac xij: accipe ergo de corpore lunæ tria pondera, & bulli in aceto & sale communi vna nocte, vt sit acetū & sal in pondere triplo quā luna, & trahe, & cum panno lineo desicca, & projice vnum supra 24. & est valde bonum.

Decimatertia fermentatio.

De decimatertia: Accipe de corpore lunæ xj. pondera, & laua in aceto & sale armoniaco, & desicca ad solem, & pone in fimo, & desicca in panno lineo, & projice vnum supra xv. cuiusque corporis volueris.

Decima-

D I C T I O VIII.

451

Decimaquarta fermentatio.

De xiiij. laua lunam vt prius, & loco salis armon. pone baurac, non ponas in fimo, simili modo fac.

Decimaquinta fermentatio.

De decimaquinta. accipe de luna duodecim pondera, proijce supra sanguinem humanum calidum, & desicca ad ignem, & pone vnum supra xx.

Decimasexta fermentatio.

De decimasexta. accipe sex pondera lune, & sint per diem & noctem in aqua capillorum distillata, & desicca ad solem, & proijce vnum supra xx. pondera stanni.

Decimaseptima fermentatio.

De decimaseptima. accipe de luna viginti pondera, piper & acetum in duplum, de alijs pondus vnus: sit ibi per tres dies & noctes, tere ad ignem & desicca, & proijce vnum super xl. corporis ferri.

Decimaoctaua fermentatio.

De decimaoctaua. accipe duo pondera lune, & quadruplum salis alcali soluti, & dealbati, sit ibi per noctem, & desicca ad solem, & proijce vnum supra vndecim stanni.

Decimanona fermentatio.

De xix. accipe de luna tria pondera, de dē tibus diaboli tria pondera: bene scis quid significant dentes diaboli, nō siccēs, nec aliud facias: projice vnum supral. cuiuscunq; corporis volueris, & inuenies lunam bonam de viginti.

Vigesima fermentatio.

Accipe de luna xviii. pondera, de felle bouis in duplum, baurac vnam partem de xxix. idem vnam xix. de aceto xix. pondera, & sit ibi per duas noctes & vnum diem, trahe: deficca ad solem, & projice vnum super xx. stāni, & inuenies lunam bonam.

Vigesima prima fermentatio.

Dixit Abuali Abincine: accipe de luna tria pondera, de aqua quæ pluit v. diebus iij. ad introitū Maij, & duob. ad egressum Aprilis. & cum tibi dico, accipe aquam & solue ibi salem, non accipias aliam aquam nisi istam, & plus dico, si cum aqua ista pastas farinam, statim erit leuata, & nisi ita sit, non credas mihi de his quæ dixi in libro isto. In hac aqua est occulta natura: quia in diebus his quando pluit aqua ascendit ad aerem, id est finus quod aqua ascendit ad aerem, adeo est aer rectus & equalis, qđ fermētari facit omnia corpora: & si aquam illam conserues per omnia tempora, nunquam corrumpetur. In lib. corporis dixi tibi medicinas, quas hæc aqua habet

bet ad febres, ad vitium oculorum, & ad maculas corporis, scilicet morfeam : sed in atrima multum valet ad tollendam combustionem : nam omnia corpora rectificat sui acumine. Aqua est cuius multæ sunt laudes: hanc aquam accipe ad solidam, ad faciendam leuamina: cum hac aqua laua corpuscum leuamine, si vis adiungere laua lunam cum hac aqua per vigintiquatuor horas, & desicca ad solem sine pannis, & projice vnum supra l. cuiuslibet corporis.

Vigesima secunda fermentatio.

De xxij. accipe de luna tria pondera, de acetato bullito cum mentastro v. pondera: sit ibi per dimidium diem, & tere ad ignem, & projice vnum supra nouem.

Vigesima tertia fermentatio.

De xxij. fermentatione accipe de luna x. pondera, de ligno ebani combusto & preparato vnum pondus, cum crematione quam diximus in calce secunda de alba luna, & projice vnum super xx. Istud fermentum de quo loquar est superabundans xj : præcedentia sunt de calce xij. ultimo dicta sunt de corpore. Istud autem est mixtum de calce & corpore. Accipe de calce lunæ dimidium pondus, de corpore lunæ tantundem : laua totum simul, & projice vnum super xxx. postquam desiccatum erit ad solem in quocunque corpe volueris. finiunt fermenta lunæ.

De fermento solis.

Nunc dicam de fermento solis, id est quod sit de sole. Fermentum solis est tribus modis. Est enim fermentum confectum, est leuamē non confectū, & est leuamen quod est ad cōfectandum. Et non intelligas quod hæc duo leuamina sint vnum, scilicet secundum & tertium: imò sunt duo leuamina. Nam luna quæ non potest confectari propter aliquid sibi admixtum siue adiunctum, illa est leuamen nō confectatum. Illa verò quæ potest confectari, & non est confecta, est leuamen quod est confectum. Sicut est in istis tribus, sic est in vigintiquatuor leuaminibus, de quibus octo non possunt confectari, octo sunt confectata, octo possunt confectari: & ideo incipimus in octo iam confectis, & post in octo quæ possunt confectari: deinde in octo, quæ non possunt confectari.

Prima fermentatio solis,

De prima fermentatione, accipe calcem solis de loco calcium solis, quæ valet ad leuamen, & quæ non. Accipe igitur de illa calce solis duodecim pondera, laua cum aqua crocea per noctem vnā, projice vnum pondus super viginti de luna, & inuenies solem:

& sit luna præparata ad hoc magisterium, vt fiat corpus maius,

Secur-

Secunda fermentatio solis.

De secundo leuamine: Accipe de luna ij. lib. & ablue bene cum sale armonia. soluto in aqua, & tantundem de aceto per xxxvj. horas, trahe & desicca ad solem in panno lineo subtili, & accipe de sole vnam vnciam, & bul li cum aceto & sale nitri: & sit medietas acet i, & trahe, & proijce super totam lunam cū pondere, de quo loquemur de alexir facta: & inuenies solem præparatum.

Tertia fermentatio solis.

De 3. leuamine: Accipe de sale dimidiam libram (& quicquid loquimur de sale sit confectatum, id est præparatum) laua in aqua alcali soluta per 3. horas, abstrahere & desicca ad ignē, & tere, & proijce, id est super 24. de plūbo abluto & præparato, & indurato, sine aliquo onere: & inuenies solem.

Quarta fermentatio solis.

De quarto leuamine: Accipe ij. lib. de luna, & de sole præparato. l. libras, cōmisce, & habebis solem.

Quinta fermentatio.

De v. leuamine: Accipe de sole pondus vnum, & de sanguine humano octauam: com misce cum duplo acet i, & aqua in qua sit solutum sal armoniac. & sit ibi per iij. dies, trahe & pone ad solem, & sicca, & pone vnum super xxv. & inuenies solem: & non proijcias super aliud corpus, nisi super plumbum.

Sexta fermentatio.

Sextum istud leuamē est melius de primis 8. p̄paratis: Accipe cepā, & decortica, & pone in maiori cortice dimidiā vnciam solis, & fac pastā de farina ordeī, & sale armeni, & pone in illa pastā corticē cepæ cum sole, & coope-ri ex omni parte, et pone in furno panis, & sit ibi per noctem: trahe et laua in aceto, & desicca ad solem, & p̄ijce vnū super 28. libras plumbi p̄parati, vel stanni, & inuenies solē.

Septima fermentatio.

De septimo: Accipe tria pōdera de sole, plūbi alcofoli, & baurac soluti tria pondera, misce totum, & sit in furno per noctem: trahe inde et desicca in panno lineo, et proijce vnum super xx. de latone p̄parato cum turtia, & rigato, & inuenies solem.

Octaua fermentatio.

De 8. fermentatione cū ista finiatur 8. primæ confectatę: accipe de sale quartā partem vnus ponderis, & de vrina distillata cū ouis-ter tantū: et sit ibi sol per duas noctes, tere in ignem, & proijce vnū super 24. ferri, & inuenies solem, et sit ferrum p̄paratum sicuti diximus in verbo xvj. verbi 4. partis. Nunc locuti fuimus de primis 8. iam loquemur de alijs vij. quæ sunt confectandæ, id est, p̄parandæ. Istæ possunt recipere p̄paramen-tum, sed vltimæ viij. nō possunt recipere: istę viij. sunt de sole p̄parando.

DI.

D I C T I O N I S N O N Æ

C A P V T I.

*De sole præparando I. fermentatio solis de
sole, quæ possunt confectari.*

Rubrica prima.

Accipe solem, non calcem, nec solem
qui vnquam fuerit in corpore istius
magisterij: bulli cum aceto et cepis: et
quicquid fui locutus vsque modò de leua-
mine solis, non fui locutus vnum pro alio,
figuratiuè: sed vnum pro eodem, et sit ibi
per diem et noctem: pòst trahe, et desicca
cum panno, et proijce super xvij. plumbi
præparati.

Secunda.

De secunda fermentatione coniuro te fi-
li mi, per eum qui fecit mare & arenam, sic-
cum & humidum, ne alicui reueles. Accipe
garganum, id est arterias, et piper, et come-
de simul: ibi est magisterium. Si quærat
aliud bonum, istud est de illo, nec illud de i-
sto, nec istud de illo: hoc est magisterium:
nunc ostendam ad faciendam vnâ calcem.
Pone alcosol in oculis, & comede linguam
ad præparandam loquelam tuam, et munda
aures ab bene audiendum, et percute bene
manibus, et ambula cum pedibus: et accipe

F 5

de sole vnum pondus, & de calce septemdecim, quam fecisti in verbo primo partis secundæ: & misce totum, & projice vnum super centum cuiuslibet corporis, & inuenies totum calcem. & hoc est leuamen leuaminum: dixi tibi alexir, & discooperi. ibi est anima tua, si intelligas.

Tertia.

Accipe de sole duo pondera: bulli in aceto, & projice vnum super quatuor cuiusuis corporis.

Quarta.

De quarto. accipe de sole xvij. pondera, de aqua ad bibendum tria: sit ibi per dies 3. inunge cum spermate, & projice vnum super triginta sex.

Quinta

De quinto. accipe de sale duas vncias, oleum de capillis puerorum vnam libram, sit tibi per noctem & diem: trahe & desicca ad solem, & projice vnum super xxiiij. plumbi præparati, et erit sol.

Sexta.

De sexto. accipe de sole quantum est cauda hordei, & sit in azoc per diem, & projice super iij. vncias lunæ præparatæ, & inuenies solem. partire per similes partes, & projice vnamquamque super totidem partes lunæ: & sic facies quantum volueris, donec sis diues.

Se-

Septima.

De septimo. accipe de sole v. pondera, & pone septies in igne, trahe & remitte septies, & vnaquaq; vice extingue in aceto, & proijce super xv. cuiuscunq; corporis volueris, & inuenies solem.

Octaua.

De octauo . accipe de sole pondus dimidium, & de tinctura nigra vnde fiunt scutellæ albæ: & iam dixi hoc alcosol in principio libri, & sit hoc in duplum, & sit ibi die & nocte: post trahe & laua cū aceto, desicca cum panno lineo, & proijce vnum super vij. æris præparati, & inuenies solem. Nunc dicendum est de 8. rebus, quæ non possunt confectari, & sunt ista: venter & viscera, & sonitus, & aures, & oleum, & similitudo, & obscurum: & omnia coniunge, & hoc est viij. & ista non exponā, per te intellige si philos. es.

Fermentatio solis non confectandorum.

Rubrica prima.

Primū de prædictis viij. si tu facis calcem de sole, & non proijcis ibi vllam rem, vnum de xx. inuenies solem.

Secunda.

Secundū, & animo prenda sanguinē hominis stabilē, et proijce in non minus q̄ duo pondera: laua et præpara sine sole, nō tergas, non desicces nisi in lino: non proicias nisi in xxv. de stanno, & inuenies solem.

Tertia.

Tertium leuamen : Dico tibi quòd non prendas de luna, non de sole, de ære non, de vna vncia, de aceto non, de bis tantum salis soluti non : stet quòd non bulliet vna nocte & vna die non, quòd non desicces cum panno lineo: sed tu quæris non, quòd non proijcias vnum super xx. inuenies solem.

Quarta.

Quartum album non, viride non, obscurum non, non prendas hanc rem nō de non, sed si de non, non de si, et si de non: ibi habebis bonum solem.

Quinta.

Quinta fermentatio . Dico tibi, benedictus sit ille qui creauit cœlum, non hominem solum, prendas solem, non vnā vnciam: et non dico tibi quot: non proijcias in aceto soluto cum duplo aquæ, vbi sit solutum sal armon. de cera nigra non potest habere quòd sit suum caput album, sed de rubea non, et non quot, non proijcias cum aceto, et cum sale soluto, et cum sale armon. Dimidium pondus, et non quot, non prendas, et tergas cum panno lineo, et proijce vnum super xv. calcis præparatæ, et alexir de ære inuenies solé: 7. anseres, non perdices, non palumbi, non quot, non prendas solem bonū multum, et misceas illud baurac, vt sit de sole quinta pars: vnum super xx. et xx. super

per cccc.& cccc. super lx. millia, & lx. millia
super c.m.viij. lx. millia. Fac quintum, quæ-
ris de stanno præparato, clarifica vocem
tuam, quot non, ibi sit vllus labor. Nunc &
ponam tibi quod dixi in 4. colores, non ac-
cipias pro albo lunam, neq; pro viridi viri-
dem, pro ære, quod in hoc volui dicere, ad
accipias aliquem colorem, nisi de sole, non
de non, hoc est, accipe solem, & si de non,
hoc est prende de sole de quo dixeram non
prendas, & non de si, hoc est de aceto, et si
de non, hoc est accipe plumbum, & non de
si, hoc est adiunctio hoc: hoc leuamen cu-
stodi, et per legem quam tenes nulli osten-
des, et est hoc.

Ostaua.

Accipe caseum magis rubeum quàm in-
uenies, & non sit caillatum cum caillo de be-
stia, neque cum herba quæ cailat. Accipe ij.
vncias, laua cum sale, pone in fimo equi per
mensem cum panno lineo ligatum, et pro-
ijce vnum super 7. quorum vis corporum,
& tu inuenies bonum solem. Diximus o-
mnia leuamina, et ibi non intelligas vnum
pro alio, nisi in caseo, per quem intelligas
aurum, in alijs intellige vnum
pro eodem.

Nunc dicamus de sponsalitijs: Et dicimus quòd vir ex vna parte, & vxore ex alia pręparentur: & dicemus obscure, & non desponsare & desponsare. Nunc dicendum est, quomodo desponsatio debet pręparari: si non pręparas corda, non poterunt amari. Dixi tibi quòd facias amorem inter inimicos, i. inter ignem & aquam, & aquam & ignem: similiter inter omnia 4. elementa. Illumina corpora antequam ponas animam, non sis famelicus, neq; mendicus, sed sis probus in omnibus tuis factis, nec donec tantum quòd pro stulto reputeris: non loquor nisi de magisterio. Bene finge, bene tinge, bene bulli, bene misce, & habebis magisterium. Nunc dicam tibi xx. exempla desponsationis: si velis desponsare ad rubeum siue ad album, hoc est magisterium de prima desponsatione ad album.

Prima desponsatio.

Accipe oleum terrę albę tria pondera, de sale armon. dimidium pondus, azoc pręparatum decies tantum de maiori pondere: hoc modo pones, facies furnum sicut diximus in furnis alexiris. Primò pones illam rē quę est de nostro furno, et hoc est terra: pòst pone quod est supra terram, hoc est aqua.

quam: pōst pone quod est iuxta aquam, hoc est oleum, & supra oleum, est ignis: sed ignis non intrat in alexir ad album. Nunc loquar verbum philosophicum, si prius mitteres oleum, & postea terram, esset oleum mortificatum in terra, quando cum aqua intraret: si ponerēs aquam, & post oleum staret oleum super aquam: si ponerēs aquam, & post terram esset aqua ponderosior quā terra: nūc manifestabo magisterium. Antequā facias ignem, fac locum vbi sit ignis: aperi ostium, vt intret aer: fige aquam cū terra vt ei adhæreat. Si occidas vnum, quatuor omnes sunt mortui: si vnum habet plus de anima quā aliud, nihil valet: intellige. deo te comendo.

Secunda desponsatio.

Accipe de terra tria pondera, de aqua duo pondera, & sint in ista per duas horas: imisce, & misce da aere quantum est totum, duæ tertię, & ostendam tibi magnum magisterium. Antequam ponas fermentum in corpore, ante ponas medietatem de alexir, vt expergefacias dormitionem, quæ est in ipso corpore: & pōst pone leuamē de super, & pōst pone alexir: quia si anteponeres totū alexir, non operaretur leuamen sicut oportet. Et dicam rationem: si accipias oleum strictē & ponas in mari, non apparebit.

Tertia desponsatio.

Tertia desponsatio pone, vt dixi elementa, antequam facias desponsationem, ter ablue, & desicca: ablue & desicca, ablue & desicca: ablue corpus, vel ablue terram, vt dictum est supra, post fac sponsalitia. Sed in illis sponsalitijs caue ne in principio facias magnum ignem, sed paruum: postea paulatim vigora ignem. prima non apparebit, secunda magis apparebit, in tertia complebitur. hæc prima, secunda, tertia. Intellige in proiectione alexiris.

Quarta.

In quarta desponsatione, sicut dixi, coniunge 4. elementa, & quarta pars illorum elementorum, quæ fuerit coniuncta sicut tua alexir, quando proijcies, festinanter proijce in vna vice quod proijcies: nam si proijcies sicut proijcitur puluis paulatim, ignis auferret ei suam vim.

Quinta.

In quinta debes considerare, quòd sit potus post comestionem, non comestio post potum: nam si bibis antequam comedas, facias ventrem humidum, & non recipiet siccitatem quam dixi. non bibas antequam comedas: volui dicere, non ponas aquam antequam terram: & ideo dixi, quòd venter fieret

fieret humidus, aqua est argentum viuum:
volui per terrâ significare terram nostram.

Sexta.

Sexta, in qua dicam pondera: primûm pone de terra vñum, de alio duo, de alio tria, de alio ter tria. hoc est magisterium.

Septima.

Septima, in ponderibus caue tibi. in olla alexir coniunge: ibi monstra acuitatem philosophi: ibi cognoscitur subtilitas illius qui operatur, & ibi cognoscam te, fili mi. Nam si magister qui operatur magisterium, non est acutus, & ponat de terra magis vel minus, quàm opus sit, quod maius erit mortificabit animas, quod minus est faciet humiditates, & non figet. Similiter in aqua, si amplius sit, vel minus faciet simile damnum.

Si plus sit, faciet humidum & molle: si minus, faciet contrarium. Aer si plus vnus esset, faceret damnum: si plus sit, colorabit nimum: si minus, non habebit colorem debitum. Ignis lapidis simile damnum faceret: si plus esset, combureret: si minus vel parum esset, non siccaret totâ humiditatem quam deberet siccare, nec tale faceret: veruntamen

ad album nō ponas ignem, sed lo-

quor hîc generaliter de omni

alexir.

G

DECIMÆ DITIONIS

CAPVT I.

De Ponderibus.

OCTaua desponsatio est in ponderibus. Caue tibi: quia ibi cognoscitur acuitas magisterij: de terra vnum pondus, de aqua duo pondera & dimidium, de aere j. pondus & quartam, de corpore quinquies tantum, quintum erit totum leuamen præparatum nona pars aeris. Nunc dicā exemplum pro omnib. ponderibus: cum vis coniungere pōdera, si est ad album, semper sit de terra plus quā de aliquo aliorum elemētorum. illud plus sit secundum rationē iuxta quam quæris facere. Verbi gratia, si est aer j. pondus & dimidium, & aqua ij. pondera, debet esse terra tria pondera minus quarta parte ponderis. Nam quantum erit aqua & aer, tantum debet esse terra videl. pondera minus quarta parte. Verbi gratia, nos habemus de aere 1. pondus & dimidium, & sic sunt ibi 6. quartæ: habemus ij. pondera de aqua, & sunt ibi 8. quartæ & 6. quartæ, quas prius humanus de aere cum istis, & sunt 14. & sunt, de terra: ergo erunt de terra 11. quartæ sc. tria pondera minus quarta parte vnus ponderis, quintum deest de 14. tres quartæ. Ideo considerā

fidera quod quot quartę erunt in aqua & aere, tantū erit de terra tribus quartis minus: Iam scis quantum est de terra: nunc debes scire de aqua & aere. Si velis scire quantum est de aere, debes scire quantum est de terra & aqua: dicam leuiter, vt intelligas j. ij. iij. iij. v. vj. vij. viij. ix. x. xj. xij. sit terra vsq; ad 8: sit aqua vsq; ad 7. sit aer vsq; ad 5. habebis alexir completam, commendo & mando fili per fidem quam mihi debes, vt exponas hęc pondera.

Nona.

Nona desponsatio sit de terra tertia, de aqua medię tertię, de aere tertia pars harum; & de corpore tres infra tres, i. nouem, & leuamen sexta medię.

Decima.

d X. desponsatio cōputus par de pari, impar e impari: hęc est tua alexir, iā locutus sum de 10. sponsalitijs lunę: eodem modo accipe 10. sponsalitia solis, nisi quod in hac alexir solis pone ignem, & pōdus ignis: est medium pondus aque, & cū hęc complebitur alexir, iam dixi tibi spōsalitia. Completus est liber, deo gratias. Sed ad hoc dicā pondera, & capitula: & exponā singula pōdera, & quot sunt: sed per fidē quā mihi debes fili mi, fac librū de ponderib. vt liber ille sit lumen nostris pōderibus: quia aliter non potes illuminare librū nostrum: nā in alijs libris noster apertus

est: quia nihil dimisimus ad illuminandum nisi hoc. Finit cc.xxiiij. anni sunt transacti, ex quo Abincenus perfecit hoc opus, & iam erant transacti m. & cc. & triginta quinque anni.

Accipe de sale alcali albo vnam partem, & de vitro iij. partes. lacta ibi de lacte vacsino donec cooperiatur, & coque donec indurescat, & frange per partes, & custodi à puluere.

Alia.

Pista vitriolum, & imbibere cum vrina distillata, donec se soluat: & cola, & dimitte ad solem fortem, donec se faciat per partes.

Alia confectio vera.

Accipe de sale alcali, & de sale gemma, & de sale vrinæ, & de sale armoniaco partes æquales: pista cum pauco de lacte vacsino, vt possit confectari, & frange per partes, & dimitte ad solem per quadraginta dies: & apparebit in eo pinguedo, et erit clara vt cristallus.

Fimus ad soluendum calces & medicinas.

Solutio fimi: fode locum non ventosum. Fac duas foueas in profundum duorum cubitorum, & in latitudine vnus cubiti, & latabis foueas intus palumbina, id est stercore columborum, pistata & pastata cum succo cu-

co cucumerum agrestium : & accipe de fimo equino recenti partem vnam, & de sale communi quartam partem, & de palumbina quantum est sal, & pastabis hæc omnia simul grosso pastamento, & implebis foueam hanc vsque ad medium, & quod vis soluere mitte in vrinale vitreo lato in fundo, & fac formulam ligni ad modum vrinalis, & mitte formulam illam in medio pastæ, vt facias tibi locum, in quo possis mittere vrinale cum medicinis, capite vrinalis cooperto, mitte desuper filtrum, & de fimo vsque impleatur fouea. postea cooperi os foueæ cum cantara, vt non exeat inde odor : sed semel in die eleua cantaram, & super fimum infunde de aqua salsa calida, & ita facias per septem dies. & in capite 7. dierum facias in alia fouea quod fecisti in ista, & mutabis in ea vrinale cum medicinis, & cooperias bene : quia non est opus quod se refrigeret, & omnia potes ibi soluere.

Explicit liber de Anima.

In capitulo quarto libri secundi loquitur de rebus pertinentibus libro corporum: in nono sexti libri loquitur de calce plumbi, & in 19. sexti. & in capitulo quarto libri septimi loquitur de calce plumbi, & in trigesimo sexti, & in cap. 1. libri V.

G 3.

Dixit Abuali Abincine: istum librum feci in anima, & nominaui eum librum de Anima; ideoq; altior est corpore, & non potest videri oculis, sed mente: quia oculus tantū accidens videt, & mens videt proprietatem: & ideo altiora sunt ea quæ videntur oculis. Et anima est quædam pars circuli gloriæ, & circulus animæ est altior omnibus circulis de corporibus circulis, & de spiritualibus. Et ego diuisi istum librum de Anima per x. dictiones: sed antequam incipiam loqui de dictionibus, loquar de rebus proficientibus huic libro. Hæc sunt dictiones, Prima dictio est Alchimia.

Dixit Abuali Abincine: Laus Deo, quia non est alius Deus in seculo laude dignus, qui sit & placabilis creans res, & eorum radices, & faciens causam, de qua non est causa: quia est solus, & fortis in magnitudine sui honoris, & ipse videt & scit omnia, quæ sunt in cælo & in terra, & dat homini spiritum vocis, & rationem differendi, & reducendi res omnes ad primam naturam, sc. vt vij. corpora præparata ad primam originem sulphuris & mercurij: quia ipse est Deus, & non alius præter ipsum. Sed placeat Deo, quòd immittat in nobis spiritum intelligentiæ: ideo scias quòd elementa sunt 4. & modi, i. proprietates sunt 4. & elementa sunt aer, ignis, aqua & terra, & proprietates sunt calor,

calor, frigiditas, humiditas & siccitas, non est corpus, & proprietas est, & elemēta sunt de yle, & non sunt partes essentielles, neque proprietates, & vnumquodque elementorum reuertitur in naturam alterius elementi. & omnia quæ sunt in mundo sunt facta de elementis, & vnumquodque illorum potest redigi in naturam alterius elementi, si homo trahat ipsum de vi, id est de occulta natura ad suum, verbi gratia, hordeum est equus per vim, & triticum homo per vim, & equus est hordeum per vim, & homo est triticum per vim. Si tu intelligas reuersionem elementorum, vnius in alterum, intelliges totum magisterium: & intelliges illud cum auxilio

D E I.

Finis cum Dei gratia.

G *

GEBRI ARABIS

PHILOSOPHI SOLE-

*tissimi, rerumq; naturalium, præcipue
metallicarum, peritissimi, Περὶ Χημείας**libellus, quem inscripsit, de Inuesti-**gatione perfectionis, Incerto**interprete.*

PRAEFATIO, IN QVA EX-

plicat, cur hunc librum scripserit.

Cap. I.

INVESTIGATIONEM hu-
ius nobilissimæ scientiæ, ex con-
tinua, & frequenti operis seduli-
tate, & huic cōpari studio nimio,
necnō cogitationibus nostris, p-
fundissimis, & varijs annexis, emulam vobis
tradam: vt melius & apertius à vobis volu-
mina subsequētia intelligantur, & vt intelle-
cta, & circa eadem ingeniata & perscrūtata,
facilius & promptius ad effectum perducantur.
Et quia est aliud, artis inuestigare per ra-
tionem, quàm attentare & probare subtilita-
tes & ingenia horum: donec operādo, & per-
scrutando, & experiendo, ad intentū perue-
niatur completum: ideo in hoc nostro libro,

G 5

quæcunque per narrata inuestigauimus, secundum nostræ mentis rationem scripsimus, artem dico perficientia. Non putet tamen quis, quòd hanc inuestigationem composuerimus ante librum nostrum, qui Summa perfectionis magisterij est intitulatus: in quò quæcunque vidimus & tetigimus, eompletè, secundum scientiæ ordinem determinauimus, secundum experientiam & cognitionem certam, quam scrutatione nostra, de naturalium, & mineralium effectibus, & trãformantibus diuersis, in opere apparentibus notauimus. Et ingeniati sumus scientiam nostram prius compositam cum hoc inuestigationis commento, quod super ipsam declarandam composuimus, denudare. Ergo de iure hæc illam præcedit, cum per huc librum inuestigare quæram de cognitione rei perficientis.

De rebus corpora metallica perficientibus, & corrumpentibus.

Cap. II.

CVM ergo hæc scientia de imperfectis tractet corporibus mineralium, in quantum ea perficere deceat. In primis circa hæc duo considerauius, imperfectionem scilicet, & perfectionem. Circa hæc duo nostram fundamus intencionem.

De

De rebus autem perficientibus & corrumpentibus, secundum quòd per nostram inuestigauimus experientiam, hunc librum componimus, quia opposita iuxta se posita magis elucescunt. Res autem quæ perficit in mineralibus, est substantia argenti viui & sulphuris proportionabiliter commixta, per longam & temperatam decoctionem, in visceribus terræ mundæ inspissata & fixa, cum conseruatione suæ humiditatis radicalis, nõ corrumpentis, sed ad substantiam solidam cum ignitione debita fusibilem, & sub malleo extensibilem producta. Per diffinitionem naturæ huius perficientis, leuius peruenire possumus ad cognitionem rei corrumpentis. Et est illa, quæ à contrario sensu habet intelligi, videlicet substantia impura argenti viui & sulphuris, sine proportionē debita commixta, vel minus vel nimis decocta in visceribus terræ immundæ, nec rectè inspissata, nec fixa, humiditatem habens combustibilem & corrumpentem, & raræ substantiæ, & porosæ: vel habens fusionem sine ignitione debita, vel nullam, nec patiens malleum sufficienter. Primam autem diffinitionem inueni intrusam in his duobus corporibus, videlicet in Sole & Luna, secundum cuiuslibet perfectionem. Secundam verò in his quatuor, scilicet in stanno, plũbo, cupro, & ferro, secundum cuiuslibet imperfectionē.

Et quia hæc corpora imperfecta ad sanitatē & perfectionem non sunt reducibilia, nisi contrarium in eis operetur, id est, quod manifestum occultetur, & occultum manifestetur: quæ operatio vel contrariatio fit per præparationem: igitur præparatio est eis adhibenda. Est ergo præpare, superflua demere, & absentia supplere, & sic notam eis immittere perfectionem: hac autem præparatione non indigent corpora perfecta. Indigent verò præparatione tali, qua eorum partes magis subtilientur, & à corporalitate sua ad spiritualitatem reducantur fixam. Cuius intentio est ex eis facere corpus spirituale fixum, hoc est, multo magis attenuare & subtiliare, quàm erat prius. De horum omnium præparationibus, secundum nostram inuestigationem in loco suo tractabimus sufficienter in hoc libro. Quæ postquam præparata fuerint sufficienter, erunt apta, ut de eis elixir albū, vel rubeum fiat magnum.

De lapide Philosophorum, quòd vnus tantum sit, ad album & ad rubeum. & ex quibus rebus extrahatur. Deq; possibilitate ac modo perfectionis.

Cap. III.

INuenimus autem modernos nobis vnicum tantum scribere lapidem, ad album vel

vel rubeum completum, quod & verum esse concedimus. Nam ex quocunque elixir conficiatur album vel rubeum, nihil tñ ibi aliud est, quàm argētum viuum & sulphur, quorū vnum sine altero nihil agit, nec esse potest. Et ideo vnus lapis à philosophis nuncupatur, quāuis à multis extrahatur corporibus siue rebus. Extrahere enim à re in qua nō est hoc stultum cogitare esset & vanum, vt quidam fatui putauerunt, quod nunquam erat intentio philosophorum. Dicunt tamen multa per similitudinem. Et quia omnia corpora metallica ex argento viuo composita sunt, & sulphure, puris vel impuris, per accidens, & non in prima sua natura innatum, etiam per præparationem conuenientem tolli est possibile. Nam expoliatio accidentium non est impossibilis. Est ergo præparatio, superfluum demere, & defectum supplere in corporibus imperfectis, quæ fieri non potest sine adiuatione operis, & rerum purificantium. Diuersificatur autem præparatio secundum diuersitatem rerum indigentium. Experientia enim nobis dedit modos agendi, scilicet calcinationem, sublimationem, descensionem, solutionem, distillationem, coagulationem, fixationem, & cerationem. De quibus singulis narrationem fecimus in Sūma perfectionis magisterij sufficiēter. Ista enim sunt opera ad præparationē iuuantia.

De rebus præparationem iuvantibus, & earum mundatione.

Cap. III.

Res autem præparationes iuvantes sunt istæ, scilicet omnia genera salium, aluminum, atramentorum, etiam vitrum, borax, & quæ huius naturæ sunt, & acerrimum, & ignis. Et cum istis proponimus corpora imperfecta præparare, sed convenit ea prius mundare, si aliqua immundicia in his extiterit, secundum nostram experientiam, in qua certi fuimus per prædicta.

Mundatio salis communis.

Mundatur enim sal commune, per hunc modum: Primò comburatur, combustum in aqua communi calida solvatur, solutum per filtrum distilletur, distillatum per lentum ignem in parapside vitreata vel vase terreo plumbato & non in metallo congeletur, congelatum calcinetur per diem & noctem in igne mediocri, & serva ipsum sic sufficienter mundatum.

De salis communis præparatione.

Sal commune comburatur, combustum in aqua communi, vel aqua clara fontis calida solvatur, solutum per filtrum distilletur, distillatum per lentum ignem in parapside vitreata, vel vase terreo plumbato, & non in metallo congeletur, congelatum calcinetur per diem & noctem in igne mediocri, & serva ipsum

plum sic sufficienter mundatum.

De salis vitri præparatione,

Sal petraë dissolvitur in aqua fontis, per filtrum distillatum congelatur in vase vitreo usque ad ipsius fusionem cristallinam.

De salis nitri præparatione.

Sal nitri sic præparatur, dissolue sagimen vitri in aqua forti, distilla per filtrum, & congela in vase vitreo, & sic optimè clarificatur.

De salis gemmae præparatione.

Sal gemmae teritur, dissolvitur & congelatur in vase terreo vitreato, sicut sal commune.

De salis alcali præparatione.

Sal alcali fit ex soda dissoluta, & per filtrum distillata, & cocta ad tertiam, & descendet sal in tempore ad fundum vasis in modum crystalli, & est præparatum. Similiter sal alcali apud aliquos sic præparatur. Accipiunt cineris clauellati pondera quinque vel duo, calcis viuae pondus vnum, & trahunt totum lixiuium, & distillant & congelant, & hoc reiterant semel: & est præparatum. Vel sicut sal commune primò teratur totum, solvatur in aqua communi calida, postea distil-

letur per filtrum, & congeletur,

& calcinetur cum igne

lento.

De salis armoniaci præparatione.

Sal armoniacus fit ex quinque partibus . vel duabus urinae humanae & parte vna sudoris eiusdem, & parte vna salis communis, & parte vna cum dimidia fuliginis lignorum, vel baculorum habitis simul coctis vsque ad consumptionem huiusmodi, sublima salem armoniacum verum & utilem, hunc iterum in sudorem dissolue, & congela, & sublima à sale communi semel: & est præparatum. Vel teratur primò cum præparatione Salis communis mundati, postea sublimetur in alto alutel, donec totaliter fuerit extractum purum: postea solvatur super porphydum sub diuo, si de eius aqua habetur facere, vel seruetur ipsum sublimatum & purum sufficienter.

De salis tartari præparatione.

Sal Tartari fit ex fæcibus vini calcinatis & distillatis, vel ex tartaro calcinato, dissoluto, & congelato: & est præparatum.

De salis urinae præparatione.

Sal urinae fit ex fæcibus urinae distillatae calcinatis, & iterum in aqua eius dissolvitur & congelatur: & est magni iuuamenti: multi diuersimodè tractant de salium præparatione. Nos autem inuestigatione nostra inuenimus has præparationes salium breuiores & vtiliores ad nostrum propositum consequendum. Cum ex omnibus rebus verè calcinatis
sales

sales per dissolutionem extrahantur, per viā prælibatam præparari tenentur, sufficit nos transire cum his ingenijs consuetis.

De aluminis glaciei vel rocæ præparatione.

Alumen glaciei vel rocæ duplicem habet præparationis modum, vnum pro corporibus calcinatis abluendis, alium pro spiritibus sublimandis. Primus modus. Dissolve ipsum in aqua fontis clara, distilla per filtrum, coque ad eius tertiam partem, pone in parapsidibus vitreatis, & descendet circa latera vasis, & in fundo alumen præparatum crystallinum. Secundus modus est, vt alumen vase terreo coquatur quousque humiditas evanuerit, & inuenies alumen album, spongiosum, leue, & præparatum pro sublimationibus, & alijs diuersis operibus. Fæces in fundo vasis remanentes, vel dissoluantur supra lapidem, vel in aliqua parte humida, vel in aqua inde extracta, vel reseruentur.

De aluminis iameni præparatione.

Alumen iameni quemadmodum alumen glaciei vel rocæ præparatur, excepto quod in hac arte maioris est virtutis.

H

De aluminis plumosæ præparatione.

Alumen plumosæ dissolvitur & præparatur sicut alumen glaciæ vel rosæ. Nunc restat præparationes atramentorum inuestigare, cum multum sit nobis id, quod per ea colligimus in tinctura & ligamentis spirituum & aliorum quæ ad alexir spectant.

De atramenti nigri præparatione.

Atramentum nigrum solvatur in aceto mundo: vel in aqua bullienti, post per filtrum distilletur & coaguletur, & est præparatum, Vel ponatur primò in alembic, & humiditas totalis extrahatur. Fæces in hac distillatione calcinatæ super porphydum, vel in sua aqua solvantur & coagulentur, vel ipsa aqua secundum velle artificis reseruetur.

De cuperosæ præparatione & mundatione.

Cuperosa dissoluenda est in aceto distillato, clarificanda per filtrum, & congelanda, & sic est munda.

De vitrioli Romani præparatione.

Vitriolum Romanum alia præparatione non indiget, nisi quòd in aliquibus cineribus teneatur in igne mediocri, vt rubifcetur. Est certum quòd à corporibus (vt amplius consideravimus) imperfectis extrahitur

tar diuerſa nobis neceſſaria, & ſunt admini-
culâ perfectionis in caſu quæ indigent præ-
paratione.

De ceruſa præparatione.

Ceruſa diſſoluenda eſt in aceto, purifican-
da deinceps à groſſioribus, & id quod vt lac
emanauerit congelandum eſt in ſole, vel len-
to igne, & eſt præparata.

De albi hispanici præparatione.

Eodem modo vt ſuprà fit de albo hispani-
co, ſtannum candidum in vrina diſtillata ſol-
uendum eſt ad modum ceruſæ: & ſic præpa-
randum.

De viridis æris præparatione.

Viride æs in aceto diſtillato ſolutū, & cla-
rificatum limpide, congelandum eſt lentissi-
mo calore: & eſt optimum.

De croci ferri præparatione.

Crocus ferri diſſoluendus eſt in aceto di-
ſtillato, & eſt clarificandus: & hæc aqua rubi-
cunda crocea congelata dat ſibi croceum a-
ptum, & eſt factum.

De litargirij præparatione.

Litargirium in aceto diſtillato reſolue, cla-
rifica, & congela, quia bene præparatum eſt,
quod iterum quemadmodum & alia præno-
minata diſſoluere potes, & his vti diſſolutis
& congelatis: in hoc eſt inueſtigatio profun-
da, & hæc præparatio fit breuiſſimè.

H 2

De antimonij præparatione.

Antimonium calcinatur, dissoluitur, clarificatur, & congelatur, & est præparatum.

De lapidis Lazuli præparatione.

Lapis Lazuli calcinatur, abluitur tritus, & est purificatus à terreitate.

De lapidis Ematitis præparatione.

Lapis Ematitis ignitur, extinguiturque sepius in felle taurino & splene.

De boli præparatione.

Bolus teritur, dissoluitur, vt Cerussa & cōgelatur.

De cinabrij præparatione.

Cinabrium semel est præparandum cum sale communi, & optimè est.

De tutiæ præparatione.

Tutia calcinatur & resoluitur in aceto distillato, & sic est præparata.

Diuerfa adhuc salium, aluminum, & atramentorum genera reperiuntur, quæ omnia, vt iam dicta in sua specie præparantur, & mendantur.

De vitri, & baurachij præparatione.

Vitrum & baurachia si debito modo fuerint facta, non indigent præparatione.

De

De aceti acerrimi præparatione.

Aceti autem acerrimi cuiuscunque generis subtiliantur & depurantur, & illorum virtus siue effectus per distillationem melioratur, de quorum mundatione & depuratione sufficienter tractauimus, cum quibus corpora imperfecta præparari possunt, & depurari, & meliorari, & subtiliari, igneque semper debito mediante.

De præparatione, & melioratione corporum in igne.

Cap. V.

PRÆPARANTVR autē & depurantur per ista ad intentionem ignis, per hunc modum. Habent enim hæc corpora imperfecta humiditates superfluas, & sulphureitatem adustibilem, nigredinem in ipsis admiscendis generantem, ipsaque prædicta corpora corrumpentem. Habent etiam terreitatem immundam, fœculentam, & combustibilem, nimis grossam, ingrossationē impediētem & fusionem. Ista & talia sunt superflua in his corporibus prædictis, quæ in ipsis nostra experientia, & inuestigatione certa & ingeniosa sunt inuenta. Et quia hæc superflua accidentaliter his superueniunt corporibus, & non radicaliter, & spoliatio accidentalium possibilis est, oportet nos cum igne artificiali his prædictis mundatis, super

flua demere accidentia cuncta, sola substantia argenti viui & sulphuris radicalis permanente. Et hæc est integra præparatio imperfectorum, & deputatio perfecta. Melioratio, depuratio, & subtiliatio horum substantiæ puræ remanentis, fit multis modis, secundum quòd indiget elixir. Præparationis ergo & depurationis in generali modus est hic. Primo enim eleuanda est cum igne proportionali tota humiditas superflua & corrupta in illorum essentia, etiam superfluitas subtilis & comburens, & hoc calcinando. Deinde totalis substantia remanens corrupta, in illorum calce superflue humiditatis comburentis & nigredinis corrodenda est cum his mundatis prædictis corrosiuis, acutis, seu acerrimis, donec calx fuerit alba, siue rubea, aut secundum corporis naturam & proprietatem colorata, & munda, & pura ab omni superfluitate, seu corruptione prænaratis. Et hæc cum his corrosiuis mundantur, terendo, imbibendo, & lauando. Postea verò delenda, seu deponenda est totalis terreitas immunda, & fœculentia combustibilia & grossa, cum rebus prædictis, mundatis vel puris, fusionem metallicam non habentibus, cum calce prædicta, modò prædicto depurata, commixtis & bene tritis, quæ in fusionem, seu calcis reductionem retinebunt secundum terreitatem grossam & immundam præ-

prædictam, remante corpore puro, ex omni
superfluitate corrumpente mundato. Et
hoc totum descendendo. Meliorationis &
subtiliationis horum substantiæ puræ in ge-
nerali modus hic est. Primò hoc corpus pur-
gatum & reductum est iterum calcinan-
dum cum igne, & adiutorijs mundatiuis præ-
dictis, deinde cum his quæ sunt solutiva sol-
uendum. Hæc enim aqua lapis noster est,
& argentum viuum de argento viuo, & sul-
phur de sulphure, ex corpore spirituali ab-
stractum & subtiliatum, siue attenuatum,
quæ meliorari potest, confortando in ipsam
virtutes elementales cum alijs præparatis,
quæ sunt ex genere sui generis: & augmen-
tando colorem, fixationem, pondus, purita-
tem, fusionem, & alia omnia, quæ pertinent
ad elixir perfectum. Et iste est modus, per
solos nos inuestigatus, præparationis, de-
purationis, subtiliationis, & meliorationis
corporum mineralium in generali. Nunc
transeamus ad specialem, seu particularem
cuiuslibet corporis imperfecti præparatio-
nem, cum omnibus modis suis, e-
tiam perfecti corporis mi-
neralis. Et primò
de Ioue.

PRÆPARATVR autem Iupiter multipliciter: melius tamen per hunc modum: Et est, vt ponatur in furno calcinationis, in vase ad hoc apto, & proijciatur subtus ignis vsque ad corporis ipsius fusionem bonam, mouendo tunc ipsius corpus liquefactum cum spatula ferrea perforata: scoria quæ super ipsum creatur contrahendo, iterumque corpus mouendo in ignis calore æquæ perdurante, donec in superficie bona quantitas ipsius pulueris fuerit congregata. Deponatur tunc illa, & iterum moueatur, quousque alternata vice totum corpus in puluerem subtilissimum fuerit reductum. Cribretur ergo puluis ille, & reponatur in furno, addendo illi ignem bonum, ipsius fusionem non superantem, & mouendo multoties. Stet ergo in igne suæ calcinationis sic per diem naturalem, vel circiter, donec tota humiditas accidentalis, & superfluitas fuerit delata, cum sulphure combustibili & corruptente. Postea extrahatur calx alba mundata. Nam ignis omnem fugitiuam substantiam, & inflammabilem eleuat, & consumit de prædictis, scilicet cum sale communi mundato, & alumine, & cum aceto purificato & acerrimo multum lauando, & ponatur ad solē, vel ad aerem, & iterum teratur, & lauetur, & desiccetur, & hoc alternatim per

per vicem reiteretur, donec per acuitatem salium, aluminum, atque aceti, tota eius humiditas, nigredo, & immundicia fuerint consumptæ, corrosæ, & deletæ. Tunc apponatur de vitro trito cum his prædictis. Cumq; totum impastatum fuerit, descendatur per Botum barbatum, cum sufficienti igne. Descendit enim corpus purum & mundum, remanente cum vitro & salibus, siue aluminibus, tota substantia terrea & seculenta. In illo enim corpore mundo descenso, & reducto, est æqualis, & perfecta proportio argenti vivi mundi, & sulphuris albi non vrentis. Nam ignis & corrosiva tota humiditatem, & substantiam fugitiuam, inflammabilem, & corrumpentem, atq; nigredinem diuiserunt, & per descensorium ipsius, siue per pastillum salium & aluminum, & vitri, diuisa est tota substantia terrea, seculenta, substantia pura & temperata cum sua proportionem remanente. Postea vero calcinetur iterum hoc corpus reductum purum, cum solo sale armoniaco puro, mundato, donec fuerit in pondere æquali, vel circiter. Cum autem bene & minutissime fuerit calcinatum: tunc illud notum per optime, & bene diu teratur super porfidum, & ponatur sub dio, in loco frigido & humido: vel in velicis vitreis in furnace solutionis, vel in ventre equino, donec totum fuerit dissolutum, augendo sal, si fue-

rit necesse. Quamquam honorare debemus: ipsa enim est quam quærimus ad album. Et hæc de præparatione Iouis dicta sufficiant.

De præparatione Saturni.

Cap. VII.

Preparatur & Saturnus sic: Ponatur similiter in furno calcinationis, movendo ut Iovem, donec convertatur in pulverem tenuissimum: Cribretur, & reponatur ad furnum, sicut in igne sue calcinationis per modum prædictum, donec fugitiva substantia, & inflammabilis fuerit deleta. Postea extrahatur calx rubea, quæ imbibatur, & teratur frequentissime & minutissime cum sale communi mundato, & atramento, & aceto purificato, & acerrimo. De istis vero ad rubeum utaris, sicuti ad album fecisti, cum sale communi, & alumine lapideo, & aceto. Tunc multoties, ut de Iove dictum est, deficiatur, & imbibatur, & teratur, donec per beneficium dictorum, dicta immunditia fuerit deleta. Tunc apponatur de vitro curis prædictis, & descendat per Botum barbati corpus purum, descendendo reductum. Iterum calcinetur cum sale armoniaco puro, ut de Iove, teratur subtilissime & dissolvatur per modum prædictum. Ipsa enim est aqua argenti vivi, & sulphuris proportionabiliter facta.

facta, qua utimur in rubei elixiris compositione. Et hæc de Saturni præparatione dicta sufficiant.

De præparatione Veneris.

Cap. VIII.

PRÆparatur etiam Venus optimè per hunc modum: Ponatur stratum de sale communi optimè mundato in crucibulo, & desuper ipsius lamina, & desuper salis stratū, & desuper lamina, & sic vicissim, donec vas fuerit plenum, & cooperiatur, & luteetur, & collocetur in furno calcinationis per diem naturalem. Deponatur & abra-
 datur quod calcinatum fueris, & reponatur laminæ cum sale nouo. Et sic alternata vice calcinetur, donec omnes laminæ fuerint consumptæ, seu corrosæ, per beneficium salis & ignis: quia sal corrodit superfluam humiditatem, & sulphureitatem combustibilem: ignis eleuat substantiam fugitiuam & inflammabilem, cum proportionem debita. Teratur omnino puluis ille minutissimè, & lauetur cum aceto, donec nigredine careat aqua exinde emanans: hinc alterna vice de sale nouo, & aceto imbibe, & tere: & post contritionem, ad furnum calcinationis in vase aperto reponatur, stetq; ibi per 3. dies naturales. Deinde extrahatur bene, & subtilietur, & abluatur cum aceto bene & diu, donec ab omni immundicia fuerit mundatū & purgatū, Desiccetur ad

492 DE INVESTIGAT.

solem bene, tunc apponatur medietas eius de sale armoniaco, bene & diutissime terendo, donec substantia impalpabilis fuerit. Ponatur sub dio, vel in resolutionis fimo, donec quicquid ibi est subtile, fuerit solutum: renouando sal armoniacum mundatum, si fuerit necesse, donec aqua totum fiat. Hanc aquam honora, quam aquam sulphuris fixi nominamus: cum qua tingitur elixir usque ad infinitum. Et hæc sufficiant de Veneris præparatione.

De præparatione Martis.

Cap. IX.

M Ars autem per hunc modum melius præparatur: Calcinetur, quemadmodum Venus, cum sale communi mundato, & cum aceto puro lauetur. Lotus ad solem siccetur: desiccatus iterum cum nouo sale, & aceto teratur, & imbibatur, & ad eundem furnum ponatur per tres dies, ut de Venere dictum est. Solutum honora, aquam videlicet sulphuris fixi, mirabiliter colorem Elixiris augmentantem. Et hæc de imperfectorum corporum præparatione dicta sufficiant.

De præparatione Solis.

Cap. X.

P E Rfecta verò corpora non indigent præparatione, quantum ad perfectionem, cum perfecta sint, sed ut magis subtili.

subtilientur, & attenuentur, talis eiusdem præparatio est adhibenda: Accipiat Sol in laminas tenues productus, & ponatur cū sale communi optimè præparato solariatim in vase calcinationis, & collocetur in furno, calcinando bene per tres dies, vel donec totum fuerit subtiliter calcinatum. Deinde extrahatur, multum bene teratur, cum aceto lauetur, & desiccet ad solem. Postea teratur bene cum medietate sui salis ammoniaci mundati, & ponatur ad dissoluendum, donec totum fuerit per beneficium salis communis, & ammoniaci in aquam clarissimam dissolutum. Hoc est fermentum ad elixir rubrum, preciosum, & verum corpus spirituale factum.

De præparatione Lune.

Cap. XI.

SVBtiliatur autem argentum, & tenuatur, & ad spiritualitatem reducit per modum iam dictum. Ergo per omnia & singula fac in ipsius subtiliatione sicut de Sole fecisti. Et aqua Lunæ dissolutæ, est fermentum ad elixir album spirituale factum.

Da proprietatibus elixiris maioris.

Cap. XII.

IAM imperfectorum præparationem, & perfectorum subtiliationem, sufficienter determinauimus, ut de eis quilibet discre-

tus possit adimplere intentionem. Attendat ergo quis proprietates & actionis modos compositionis Elixiris maioris. Nos enim quærimus substantiam vnam facere: tamen ex pluribus aggregatam, coadunatâ, fixam, quam super ignem positam, ignis non exprimat, & liquatis permisceatur, & liquecat cum ipsis, cum eo quod est in ea de substantia ingrelsibili: & permisceatur cū eo quod est in ea de substantia permiscibili: & consolidetur cum eo, quod est in ea de substantia consolidatiua: & figatur cum eo quod est in ea de substantia fixatiua, & non comburatur ab his, quæ non comburunt aurum & argentum, & afferat consolidationes & pondus cum ignitione debita & perfecta. Non tamen eatenus breue tempus intelligas, ut paucis diebus, vel horis possit prima vice confici: sed quia respectu aliorum medicorum modernorum, respectu etiam naturæ operationis veritas hoc modo citius terminatur. Vnde dixit philosophus: Medicina est cuius temporis longū spaciū anticipauit. Quare vobis dico, ut sustineatis patienter: quia fortè moratur, & festinantia quidē ex parte diaboli est. Ergo qui patientiā non habet, ab opere manuum suspendat: quia impedit eum festinantem credulitas. Omnis namq; actio naturalis suū habet modum, & tēpus determinatum, in quo maiori vel minori

nori spacio terminatur. Ad hæc tria necessaria sunt: patientia, mora, & instrumentorum aptatio: de quibus in Summa nostri magisterij perfecti artificem allocuti sumus in Capitulis diuersis, in quibus experiri potest, si in nostris dictis fuerit sufficienter versatus. In quibus manifesta probatione & aperta concludimus, lapidem nostrum nihil aliud esse, quam spiritum fetentem, & aquam viuam, (quam & siccam aquam nominauimus) & per naturalem proportionem mundatam, & vnitam vnione tali, quod sibi neutiquam abesse possunt. Quibus addi debet & tertium, ad opus abbreviandum, hoc est corpus perfectum attenuatum.

Epilogus, & conclusio operis.

Cap. XIII.

EX præmissis igitur patent res, in quibus veritas est propinqua: & perficientes ipsum opus, inuestigatione vera nostra, qua certi sumus, & per experientiam manifestam considerauius omnia verba vera esse, quæ per nos solos in nostris voluminibus scripta sunt: secundum quod vidimus per experimentum & rationem in voluminibus istis relata. Ea verò quæ per nostram experientiam digitis extraximus, & vidimus oculis, & manibus tetigimus, scripsimus in Summa nostri perfecti magisterij. Sapiens ergo artifex in nostris studeat voluminibus colligendo

496 DE INVESTIGAT.

nostram dispersam intentionem, quam in diuersis locis proposuimus, ne malignis seu ignaris publicetur: & collectam probet, donec ad cognitionem studendo & experimentando cum laboris ingeniosi instantia peruenerit totalem. Exerceat ergo se artifex, & inueniet huius iam modum inuestigationis (commotis amore visceribus) per nostram considerationem, veritatis cognitionem etiam dare plenariam, perficientis & corrumpentis materiæ & formæ. Considerauimus enim inuestigatione nostra, perfectorum materiam cum forma, à radice sue commixtionis vsque ad complementum, puram esse, sine corruptione superueniente aliqua. Considerauimus etiam à contrario sensu imperfectorum substantiam, & perfectorum vnâ esse vbiq̃ue, scilicet argentum viuum & sulphur: quæ ante commixtionem suam, puræ sunt & munda. Et per hanc considerationem per nostrum exercitium inuenimus, corruptionem imperfectorum accidentaliter superuenisse, quæ materiæ nouam & corruptam dedit formam. Nam cum corpora imperfecta, per nostram experientiam, & per ingenium nostrum vidimus præparata, & mundata ab omni superflua corruptione, & immunditia fugitiua, seu terrestri deliberata, inuenimus ipsa maioris claritatis & fulgoris, seu purita-

puritatis, quàm ipsa corpora naturaliter perfecta. Per quam considerationem peruenimus ad finem huius scientiæ perfectum & completum, quam perfectè & completè scripsimus in codicib. nostris. Studeas ergo in illis, & inuenies totam nostram scientiam, quam ex antiquorū libris abbreviauius.

Finis libri de Inuestigatione perfectionis Gebri.

GEBRI ARABIS PHILOSOPHI SOLERTISSIMI,

rerumq; naturalium (præcipuè Metallicarum) peritissimi, Ἰπὶ χημείας Libri duo, quibus titulum fecit: Summa perfectionis; siue perfecti

magisterij. Ex Arabico in Latinum translatus, Incerto interprete.

SVMMÆ PERFECTIO-
nis Gebri Liber I.

PRAEFATIO, DE MODO TRADENDI huius artis, & de idoneis discipulis.

Cap. I.

Totam nostram *ἡμῶν* scientiam, quam ex libris antiquorum compilatione diuersa in nostris voluminibus abbreviauius, hîc redigimus in summam

vnam. Et quod in alijs libris à nobis scriptis est diminutum, id sufficienter in hac traditione huius nostri libri compensauimus, & ipsorum defectū suppleuimus sermone breui. Et quod occultatum fuit à nobis in parte vna, manifestū fecimus illud in parte eadem in hoc nostro volumine, vt sapientibus patefiat complementum tam excellentis, nobilisque partis philosophiæ. Scias ergo charissime fili, in hoc opere totā eius artis operationem in capitulis generalibus vniuersali disputatione, sine diminutione aliqua sufficienter cōtineri. Per Deum, qui secundum hunc librum operatus fuerit, verū finem huius artis se adinuenisse lætabitur. Sed scias charissime, quod qui principia naturalia in seipso ignorauerit, hic iam multū remotus est ab arte nostra, quoniam non habet radicem veram, supra quā intentionem suam fundet. Et qui principia sua sciuerit naturalia, & causas mineralium omnes, nondum tamen adeptus est verum finem & proficuum huius artis occultissimæ: habet verò faciliorem aditum ad artis huius principia, quàm cui ignorantia cadit super intentionē eius de modo huius nostri operis, & hic parum remotus est ab artis introitu. Qui verò sciuerit omnium principia, & causas mineralium, & generationis modum, qui ex intentione naturæ consistit, parum quidē auferetur

fertur ab eo de operis cōplemento, sine quo tamen nō potest scientia nostra perfici: quoniam ars imitari non potest naturam in omnibus operibus, sed imitatur eam sicut ritē potest. Charissime igitur fili, secretum tibi pandimus, quōd in hoc artifices errāt, quōd naturam in omnibus differentijs proprietatum actionis imitari desiderāt. Labora itaq; studere in nostris voluminibus, & ea sepissime in mente tua reuoluere nitaris, vt intentionem ex nostrae loquolae modo veram acquiras: quia in eis inuenies, super quē mentem tuam fundare debeas, & scies ex eis errores a te repellere, & in quibus imitari naturam possis in tui operis artificio.

Diuisio huius libri primi in quatuor partes.

Caput II.

Ponemus igitur tibi breuiter primò impedimēta omnia, quibus in opere impeditur artifex, ne verum finem adipiscatur: dicemus etiam conditiones artificis huius artis. Secundò verò disputabimus cōtra ignorantes & sophistas, qui propter suam ignorantia & imperitiā, huius artis magistram & proficiū inquirendō, artem interimunt; & eam nullam esse contēdunt. Ponemus autem omnes rationes illorum, & postea ipsas destruemus euidentissimē: ita vt prudentib. satis apertē patē fiat, nullā illorū sophismata veritatē continere. Tertiò dispu-

tabimus super principijs naturalibus, quæ sunt de intentione naturæ: & ibidem super modo generationis & mixtionis eorum ad inuicem ab opere naturæ, & super eorum effectû, secundum antiquorum philosophorum sententiam. Quarto verò monstrabimus principia, quæ sunt ad intentionem huius nostri operis, in quibus imitari naturam possumus, & modum miscendi, & alterandi, scilicet congruum naturæ cum causis suis, ad intentum nostri operis reducendis.

PRIMA PARS

PRIMI LIBRI DE IMPEDI-

*mentis, quibus impediuntur artes,
quo minus verum huius artis fi-*
nem adipiscantur.

[Diuisio impedimentorum.

Cap. III.

Sunt ergo impedimenta huic operi superuenientia, duo generaliter: Naturalis scilicet impotentia, & necessaria impotentie defectus, vel occupationes & labores. Naturalem tamen impotentiam multiplicem esse dicimus. Ex parte scilicet organici artificis, & ex parte anime. Ex parte etiam

iam organi artificis multipliciter. Vel quia organū sit debile, vel ex toto corruptum. Ex animæ deniq; impotētis multipliciter: vel quia sit anima peruersa in organis, propter organa nil rectitudinis, vel rationis in se habens, sicut anima insani, vel fatui. Vel quia sit fantastica, contrariarum faciliē formarum susceptiua indebitē, & de vno scibili ad eius oppositum extensiuā subitō, & de vno velle ad eius oppositum similiter.

De impedimentis huius operis, ex parte corporis artificis. Cap. IIII.

IAm tibi generaliter determinauimus huius operis impedimēta. Nunc verò specia-
liori sermone te alloquemur in hoc capi-
tulo, & magis apertē narrabimus ibi omnia
illa impedimenta plenissimē, seriatim. Dici-
mus igitur: quōd si quis nō habuerit sua cō-
pleta organa, non poterit ad huius operis
cōplēmentum peruenire per se, velut si cæ-
cus fuerit, vel extremis truncatus, quoniam
non iuuatur à membris, quibus mediantib.
ars hæc perficitur, tanq̃ naturæ ministranti-
bus. Si verò fuerit artificis corpus debile &
ægotum, sicut febrientium, vel leproforum
cōpōra, quibus membra cadunt, & in extre-
mis vitæ laborantiū, & iam ætatis decrepitię
senum, ad artis complementum non perue-
niet. His igitur naturalibus corporis impo-
tentijs impeditur artifex in intentione sua.

*De impedimentis ex parte animæ artificis.**Caput V.*

PRÆmisimus tibi capitulum vnum, in quo narrauimus sermone absoluto & manifesto impedimenta, ex parte corporis artificis dependentia. Restat nobis narrare breuiter impedimenta ex parte ipsius animæ, quæ maximè impediunt huius operis complementum. Dicimus igitur, quòd qui non habuerit ingenium naturale, & animam perscrutantem subtiliter principia naturalia, & naturæ fundamenta, & artificia, quæ consequi naturam possint in suæ actionis proprietatibus, non inueniet huius preciosissimæ scientiæ veram radicem. Sicut sunt multi, qui duram habent ceruicem, in omni perscrutatione vacuam ingenio, qui & vix communè intelligere queunt sermonem, & opera similiter cum difficultate didiscunt vulgò communia. Præter hos etiam multos inuenimus animam habere facile opinantem fantasiâ quamlibet: sed quod credunt se verum inuenisse, fantasticum est totum, & à ratione deuium, & errore plenum, & semotum à principijs naturalibus: quoniam eorum cerebrū, multis repletū fumositatibus, non potest recipere veram rerum naturalium intentionem. Sunt etiam præter istos alij, qui mobile habent animam, de opinio-

opinionem in opiniones, & de voluntate in voluntates, sicut qui modò credunt hoc, & idem volunt, sine rationis vllius fundamento: paululum verò post illud, & aliud credunt similiter, & aliud volunt. Et hi tam mobiles sunt, vt vix minimum eius ad quod intendunt, possint consummare, sed diminutum potius illud relinquunt. Sunt similiter & alij, qui non possunt videre veritatem aliquà ex rebus naturalibus, non magis quàm bestia, velut mente capti, insani & pueri.

Sunt & alij, qui contemnunt scientiam, & ipsam non putant esse: quos similiter hæc scientia contemnit, ipsosq; ab huius preciosissimi operis fine repellit. Et sunt, qui serui sunt, pecuniæ deseruientes, hanc scientiam mirabilē & ipsi affirmantes, sed ipsa dispendia interponere timent. ideoq; licet ipsam affirmant, & secundum rationem ipsam inuestigent: tamen ad operis experientiam non perueniunt propter pecuniæ auariciam. Ad hos igitur non peruenit hæc scientia nostra. Qualiter enim qui ignoras fuerit, vel scientiam inuestigare neglexerit, faciliter ad ipsam perueniret?

*De impedimentis externis, huius artis opus impedi-
dientibus. Cap. VI.*

R Eduximus ad duo capitula omnia impedimenta, huius artis finem retardantia, quæ sunt ex principijs radicalibus,

secundum naturam artificis huius preciosissimi negotij. Expedit ergo nos tandem narrare impedimenta exterius superuenientia, ex contingentibus fortunis & casibus, quibus impeditur hoc opus gloriosissimum.

Videmus ergo quosdam astutos & ingeniosos, minimè ignorantes opera naturæ, & ipsius, in quibus est possibile, sequaces principijs & operibus, quibus est etiam inuestigatio non fantastica, in omnibus rebus, quæ naturæ regulantur motibus & actionibus infra lunarem circulum. Hi tamen vltima paupertate oppressi, ex dispensationis indigentia: hoc tamen excellens Magisterium coguntur postponere. Sunt & multi alij præter nunc dictos, curiosi, varijs huius mundi curis & solitudinibus detenti, se omni negotio seculari totos occupantes, à quibus hæc nostra scientia preciosa prorsus refugit. Iam ergo tibi satis ex præmissis capitulis patet, quæ sint ab hac arte distrahentia impedimenta.

Epilogus huius primæ partis, qualem oporteat esse artificem. Cap. VII.

Concludimus igitur ex iâ dictis, quòd oporteat artificem huius operis in scientijs philosophiæ naturalis eruditum & perfectum esse: quia quantamcunq; pecuniam, & ingeniū naturaliter profundum habuerit, & desiderium in hoc artificio, non tamen

men ipsius finem acquireret: nisi ex doctrina philosophiâ naturalem adeptus fuerit, quia quod per ingenium naturale nō adipiscitur, huius defectui per doctrinam subuenitur. Oportet igitur altissima perscrutatione & industria naturali artificem iuuari. Propter doctrinam enim, quantamcunque scientiam acquisiuerit, nisi ab industria etiam iuuetur naturali, ad epulas tam preciosas non inuitabitur. In puncto enim errorem suum emendaret, per suam industriam: cui remedium ignoraret adhibere, si sola doctrina fundatus foret: & errori similiter subueniret in puncto ex acquisita scientia per doctrinam naturalem, quem per solam industriâ euitare non posset: quoniam ars ab ingenio iunatur, & ingenium ab arte similiter. Et ipsum similiter necessarium est constantis voluntatis in opere fore, vt non modò hoc, modò illud attentare præsumat: quia in rerum multitudine ars nostra non consistit, nec perficitur. Est enim lapis vnus, medicina vna, in quo magisterium cōsistit, cui non addimus rem extraneam aliquam, nec minuimus, nisi quod in præparatione superflua remouemus. Oportet etiam ipsum sedulum operi vsque ad consummationem ipsius insistere: vt non opus detruncatum dimittat, quia nec scientiam, proficuū ex opere diminuto acquireret, sed potius desperationem, & damnum. Expedit

etiam ipsum huius artis principia & radices principales quę sunt de esse operis, nō ignorare: quoniā qui principiū ignorat, finē non inueniet. Et nos dicemus tibi principia illa oīa sermone cōpleto, necnō & prudentibus sufficienter aperto & manifesto, secundū huius nostrę artis exigentiā. Expedit similiter artificē temperatū & tardum ad irā esse, ne subito, ppter irę impetū, iam incepta dissipet & destruat. Similiter & pecuniā suam custodiat, nec pręsumptuosus eā vanē distribuat, ne si forte artem non inuenerit, relinquatur in miseria, & desperatiōe paupertatis: vel ne forte, cum iam ad finē huius magisterij p suā indagationē approximauerit, cōsumpta sint ipsius impendia, & verū finē miser violenter ob paupertatē relinquat. Sicut cum in principio, qui ignorant, prodigaliter suū thesaurū totū exterminant, cum autē huic affines fuerint, non habēt vlterius ex quo laborent. Vnde dupliciter hi tales in mœrore sepeliuntur, & quia pecuniā suam dissipauerūt in reb. inutilibus, & quia scientiā, quā protinus indagassent nobilissimā amittūt. Non enim oportet tua bona consumere, quoniā vili precio (si artis principia non ignoraueris, & ea quę tibi tradidimus, rectē intellexeris) ad cōplementū magisterij pertuenies. Si ergo es tuum perdidideris, non attendendo nostra monita, q̄ tibi in hoc libello scripsimus aperta & manifesta,

manifesta, non nos iniquè corrodas, nec nobis blasphemias iniungas, sed tuæ imputa ignorantie & præsumptioni. Igitur hæc sciëntia nõ bene conuenit pauperi vel indigenti, sed potius est ei inimica & aduersaria. Nec etiã adinuenire nitatur sophisticam metam operis, sed soli sit complemento intentus, quoniam ars nostra in potentia diuina seruatur, & cui vult elargitur & subtrahit, qui est gloriosus, & sublimis, & omni iusticia & bonitate repletus: forte enim ex sophistici vindicta operis, tibi artẽ denegaret, & in deuiũ erroris te crudeliter detruderet, & ex errore in infelicitatem, & miseriam perpetuam. Miserrimus enim & infelix est, cui Deus semper post opis suæ atq; laboris finem, veritatem denegat cõspicere: quoniã vitæ suæ spaciũ semper in errore concludit & terminat. Hic enim in labore constitutus perpetuò, omniq; infortunio & infelicitate obsessus, totã huius seculi consolationem, gaudium, & delectationem amittit, & vitam suã in mœrore sine proficuo consumit. Studeat similiter, cum in opere fuerit, omnia signa, quæ in qualibet decoctione apparent, in mentem sigillare, & illorum causas inquirere. Hæc itaque sunt quæ necessaria sunt artifici, ad artem nostram idoneo.

Si verò alterum eorum, quæ narrauimus eidẽ defuerit, huic arti non adhareat.

SECUNDA PARS
*ius primi Libri, in qua recensentur
 rationes, hanc artem negan-
 tium, deinde verò con-
 futantur.*

Divisio dicendorum generalis.

Cap. VII.

QUoniam in summa vna huius libelli nostri iam præmisimus tibi omnia huius operis impedimenta, & doctrinam tibi dedimus ad artis huius adhærentiam sufficientem, expedit modò secundum nostri propositi intentionem, contra sophisticos & ignorantes disputare. Primò ipsorum rationes ponentes, secundum quòd promissimus à principio nos determinaturos esse. Ultimo verò eas omnes interimemus, vt manifesta demonstratione sapientibus patefiat, nihil veritatis illas continere.

Rationes variæ, artem simpliciter negantium. **Cap. IX.**

Sunt autem diuersi, qui eam negant & destruunt. Alij enim simpliciter, alij verò ex dictis à supponente eam esse. Sunt enim aliqui asserentes artem non esse simpliciter, suam opinionem sophisticè taliter corroborantes. dicunt enim: Distinctæ sunt re-
 rum

rum species & diuersitates, quia diuersę sunt
& distinctę elementorum ad inuicem in cõ-
mixture proportionēs. Est enim asinus di-
uersus ab homine in specie, quā multo diuer-
sam habuit elementorum in sui composi-
tione proportionem: sic & in cæteris rerum di-
uersitatibus est inducere, ergo & in minera-
libus. Ignota igitur miscibilium proportio-
ne, quā adipiscitur forma, & rei perfectio,
quomodo & mixtum & miscendum forma-
re sciamus? Sed ignoramus Solis & Lune ve-
ram elementorum proportionē, ergo & for-
mare ipsa ignorare debemus. Ex his itaque
concludunt. Igitur inutilis est ars ista & im-
possibilis. Similiter etiam aliter arguunt, ma-
gisterium nostrum interimentes. Dicunt ei-
dem, si scis proportionē elementorum scires,
modum tamen mixtionis ad inuicem cõ-
mixture, quoniam in cauernis, & mineris,
& absconsis locis hæc natura procreat: ergo
eum modum mixtionis cõmixture ignoras, & hæc
facere similiter ignoras. Similiter iterum ar-
guunt. Etiam si hoc debite scires, attamen in
mixture actione ignorares calorem æqua-
re agentem, quo mediante res ita perficiunt.
Certum enim habet natura caloris quanti-
tatem, quā metalla inesse deducit, cuius men-
suram ignoras. Similiter & alias naturę cau-
sarum differentias agentium ignoras, sine
quibus non posset natura veraciter intentū

perficere: his ergo ignoratis, & totus similiter agendi modus huius artis ignorabitur. Præterea etiam rationem & experientiâ tibi adducunt. Tam diu enim, inquirunt, est à viris sapientibus hæc perquisita scientia, ut si possibile esset ad eam per aliquam viam perveniri, iam eam millies cōpleuissent. Similiter etiâ, cum philosophi visi sint in suis voluminibus eam tradere, nec tamē in eis veritatem reperiamus, manifestū satis per hoc est, & probabile, hanc scientiam non esse. Similiter & multi huius mūdi Principes & Reges, thesaurum infinitum, & philosophorum copiam habentes, hanc artem adinvenire desiderauerunt, non tamen ad huius preciosissimæ artis fructum pertingere potuerunt. Hoc utique satis sufficiens est argumentum, quod ars sit triuola, probatione. Similiter etiam in debilibus mixtionibus specierum, sequi artificum non valeamus. Asinum enim fingere ignoramus & cætera similia, quarum mentiones sunt debiles, & manifeste quasi sensibus. Quare & multo magis metallorū mixtionē (quæ est fortissima) fingere ignorabimus quæ est etiam nostris sensibus & experientijs occultata penitus. Cuius signum est difficultas resolutionis elementorum ex ipsis. Similiter etiam non videmus bouem in sapientem transformari, nec aliquam aliam speciem, in aliam trāsmutari, vel per aliquod aliud artificium

eius reduci. Quomodo igitur cum metalla differant specie, niteris inuicem secundū speciem trāsformare, vt de tali specie talem speciem facias? Absurdum satis hoc nobis videtur, & à veritate illata ex principijs naturalibus semotum. Similiter etiam in millibus annorum natura metalla perficit: quomodo autem tu in artificio transmutationis per annorum millia durare poteris, cum vix ad annorum centum metā pertingere valeas? Si tamen ad hoc ita responderetur: Quod non potest natura perficere in maximo temporis spacio, id in breui per artificio nostrum implemus: quoniam artificio ip multis naturæ defectum complet. Dicimus iterum, quòd & hoc impossibile est, & in metallis specialiter, cum sint fumi subtilissimi, qui temperata decoctione indigent, vt in seipsis secundum æqualitatem inspissetur humiditas propria, & non fugiat ab eis, & relinquat ipsa omni humiditate priuata, qua contusionem & extensionem suscipiunt. Si igitur per artificio tuum volueris tempus decoctionis naturæ in mineralibus, & metallicis corporibus abbreviare, oportebit per excessum caloris hoc facere, qui non ad æquabit, sed potius humiditatem dissoluendo ex eorū corporibus dissipabit & destruet. Solus enim temperatus calor humiditatis est spissatius, & mixtionis perfectius, non ignis

excedens. Similiter etiam, esse & perfectio dantur à stellis, tanquam à primis perficientibus, & mouentibus naturam generationis & corruptionis ad esse & nō esse specierum. Hoc autem fit subito, & in instanti, cum peruenit vna stella aut plures ex motibus, ad situm determinatum in firmamento, à quo datur perfectionis esse: quia vnaquæque res ex certo situ stellarum acquirit sibi esse in momento. Et non est solum vnus situs, imò plures, & sibi inuicem diuersi, quemadmodum ipsorum effectus sunt diuersi. Et horum diuersitatem, & distinctionem ab inuicem per notare non possumus, cum nobis sint incogniti & infiniti. Quomodo ergo supplebis defectum in opere tuo, ex ignorantia diuersitatum situum stellarum, ex motu earum? Et tamen si situm vnius, aut plurium stellarum certum, quo datur metallis perfectio, scires, non tamen opus ad intentum tuum perficeres. Non est enim alicuius operis præparatio ad suscipiendam formam per artificium in instanti, sed successiua. Ergo operi forma non dabitur, cum præparatio non sit in instanti. Similiter etiam in rebus naturalibus iste est ordo: quòd facilius est eas destruere, quàm construere. Sed vix aurum possumus destruere, quomodo igitur & construere præsumimus? Propter has igitur rationes sophisticas, & alias his minus apparentes, credunt hanc se
artem

artem diuinam interimere. Hæ omnes sunt persuasiones sophistarum, artem nostram simpliciter esse negantium. Rationes verò eorum, qui ex suppositione negant artem, ponam cum destructionibus illarum in sequentibus. Ab hinc verò ad harum interemptiones nunc positarum, transeundum à nobis est: prius ponentibus nobis super has veram intentionem, ad operis complementum.

Occupatio, fieri nec posse, nec debere, quòd ars naturam in omnibus differentijs proprietatum actionis imitetur, & quædam de principijs metallorum erudita.

Cap. X.

Dicimus itaque, quòd principia, super quæ actione suam natura fundat, sunt durissimæ compositionis, atque fortissimæ: & sunt sulphur, & argentum viuum, vt dicunt quidam philosophi. Igitur quia durissimæ & fortissimæ compositionis, difficillimæ sunt etiam resolutionis: sed vt fiat inspissatio eorum ad inuicem & induratio, taliter, quòd fiat in eis contusio & extensio per mallei compulsionem, & non confractio, non est nisi per hoc, quòd humidum viscosum in eorum ad inuicem commixtione, saluatur per successiuam in minera decoctionem. Sed re-

K

gulam tibi tradimus, charissime fili, generalem: quod non fit inspissatio alicuius humidi, nisi prius fiat ex humido partium subtilissimarum exhalatio, & conseruatio ex humido partium magis grossarum, si sit humidum in commixtione superans siccum, & vera mixtio sicci & humidi: vt humidum contemperetur à sicco, & siccum ab humido, & fiat hæc substantia vna in suis partibus homœomera, & temperata inter durum & molle, & extensua in contusione. Sed hoc non fit, nisi per diuturnam mixtionem humidi viscosi, & subtilis terrei per minima, quousque humidum idem cum sicco, & siccum cum humido fiat. Et huiusmodi subtilis vaporis non fit resolutio subito: imò paulatim, & in millibus annorum, & illud ideo, quia vniformis est substantia principiorum naturæ: ergo si subito fieret ab eis superflui humidi resolutio, cum nō differat humidum à sicco, propter fortem mixtionem quam habent, huius vtique rei solueretur humidum cum sicco: quare totum in fumum euanesceret, nec separari posset humidum à sicco in resolutione, ppter fortem vnionem quam habent ad inuicem. Huius itaque videmus manifestam experientiam in spirituum sublimatione, quia cum in eis per sublimationem fiat subita resolutio, non separatur humidum à sicco, nec siccū ab humido, ita vt diuidantur in partes totales mixtionēs

nes eorum, sed tota ascendit eorum substantia, aut parum ex eorum componentibus dissoluitur. Resolutio ergo humidi subtilis fumosi, successiva, & diuturna, & æqualis, est causa inspissationis metallorum. Hanc quoque facere non possumus inspissatione per hunc modum. Ergo in hac sequi naturam non valeamus. Non enim possumus naturam in omnibus differentiis proprietatum actionis imitari. Nostra igitur intentio non est, in principiis naturam sequi, nec in proportionem miscibilium elementorum, nec in modo mixtionis ipsorum adinuicem, nec in æquatione caloris inspissantis: cum hæc omnia sint nobis impossibilia, & penitus ignota. Restat ergo rationes sophistarum interimere, hanc excellentissimam scientiam per ignorantiam negantium. *Confutatio rationum, artem simpliciter negantium.*

Caput XI.

SI dixerint ergo, nos proportionem elementorum, & modum mixtionis eorum adinuicem, æquationem item caloris metalli inspissantis, causasque alias multas, & accidentia naturæ actionum consequentia, ignorare: concedimus eis utique, sed non propter hoc nostram scientiam diuinam interimunt: quia nec scire volumus illa, nec possumus, nec ad opus nostrum possunt peruenire. Sed aliud ad hoc nobis principium assumimus, aliumque generationis metallorum modum, in qui-

bus sequi naturam possumus. Si dixerint, etiam philosophos & Principes huius mundi hanc desiderasse scientiam, & ipsam non inuenisse, respondemus, eos mentiri, quoniam & quosdam Principes (licet paucos) & maximè antiquos, & sapientes nostro tempore repertos, iam ex sua industria hanc constat indagasse scientiam: sed talibus, nec ore, nec scripturis eam tradere voluerunt, cum indigni sint eius. Ergo cum non viderint aliquos hanc scientiam possidere, cecidit super mentes illorum error, ut æstiment nullos hanc inuenisse. Ad hoc etiam, si arguant fantastice, asserentes impotentiam nostram non posse saltem in debilibus mixtionibus naturam imitari, sicut in mixtione asini vel bouis, ergo nec in fortibus: detegimus eis errorem suum multiplicem, quòd in arguendi modo ipsorum non cadat necessitas, quæ coarctetur arte nostra non esse concedere, quia à simili, vel à maiori ad minus, suam corroborant fantasiam & errorem, in quibus non continetur necessitas, sed contingentia, ut in pluribus. Ostendemus quoque per aliam viam, demonstrando illos nullam assignare apparentem similitudinem, inter debilem commixtionem, & compositionem animalium, & mineralium firmam & fortem. Et hoc ideo, quia in animalibus & alijs viventibus, in quibus compositio est debilis, non est

est perficiens solum proportio, nec miscibilia proportionis, nec qualitates miscibilium, nec commixtio, quæ sequitur ex illarum actione ad inuicem & passione, quæ est ex aggregatione illarum primarum qualitatum, sed est anima, secundum opinionem plurimum, quæ est ex occultis naturæ, siue ab essentia quinta, vel à primo motore: & hoc etiam secundum sententiam plurimum dicimus, & huius occultum ignoramus. Ideo hæc talia, licet in eis sit debilis mixtio, perficere nescimus, quia perfectiuum, quod est anima, infundere ignoramus. Per hoc utique patet, quòd non est defectus ex parte mixtionis, quòd non perficiamus bouem vel caprâ, sed ex defectu infusionis animæ: quoniam sicut debilem & magis debilem, sic etiam fortem & magis fortem compositionem facere, viam & cursum naturalem imitantes, secundum artificium nostrum sciremus. In metallis igitur perfectio minor est, quàm in eis, & versatur illorû perfectio magis circa proportionem & compositionem, quàm circa aliud. Ideo cum in eis minor sit perfectio, quàm in alijs, quæ iam narrauimus, liberius ipsa perficere possumus, illa verò non. Diuersificatur ergo Deus altissimus & gloriosus perfectiones ab inuicem multiformiter. Nam in quibus compositio, quæ est secundum naturam fuit debilis, in illis maiorem & nobiliorem perfe-

tionem posuit, scilicet eam, quæ est secundum animam. Sed quædam fortioris conditionis compositionis & firmitioris, sicut lapides & mineralia, sed in eis posuit minorem perfectionem & ignobiliorem, scilicet eam quæ est ex mixtionis modo. Patet itaque, quod non est eorum similitudo bona, quia non ignoramus bouem vel caprâ formare ratione compositionis, sed formæ perfectiuz, quoniam perfectio in boue vel in capra nobilior est, & magis occulta, quam quæ in metallo consistit. Si autem aliter arguant, quod non mutetur species in speciem: dicimus eos mentiri iterum, sicut consueuerunt potius, quam verum dicere super his: quoniam & species mutatur in speciem, secundum hanc viam, cum individuum speciei vnius in alterius mutatur speciei. Videmus namque vermẽ, & naturaliter, & partiticiũ naturale, in muscã verti, quæ ab eo differt specie, & vitulum strangulatum in apes, & frumentum in lolium, & canem strangulatum in vermes per ebullitionis putrefactionem. Sed hoc non facimus nos, facit autem natura, cui administramus. Similiter & metalla non mutamus, sed natura, cui secundum artificium illam materiam præparamus, quia ipsa per se agit, non nos: Nos verò administratores illius sumus. Et, si per aliam rationem similiter taliter arguunt, & suâ corroborant sophisticè opinionem, quod in mil-

libus

libus annorum natura metalla perficit, tu vero millibus perdurare non potes : dicimus quod natura super principia sua secundum opinionem antiquorum philosophorum agens perficit in millibus annorum: sed quia principia illa sequi non valemus, ideoque siue in millibus annorum, siue in pluribus, siue in paucioribus, vel momento, hæc natura perficiat non tenet illorum persuasio. Quod autem in principiis imitari naturam non possumus, iam ex præcedenti negatiuo sermone satis abbreviato determinauimus, & completiore sermone in subsequentiis demonstrabimus. Secundum tamē opinionem aliquorum prudentium & perspicacium, intentum suum subito natura perficit, scilicet vna die, vel breuiori tempore. Etsi hoc verum sit, non tamen valemus in principiis naturam imitari. id quod manifestius ostensione sufficiens probauimus: residuum tamen huius questionis confitemur, quia totum verum concedimus esse. Etsi dicant, quod à situ vnius vel plurium stellarum datur metallis perfectio, quam ignoramus : dicimus hunc situm nos scire non oportere, quia non est species generabilium & corruptibilium, quin ex indiuiduis eius alicuius fiat generatio, & corruptio omni die, per quod patet utique situm stellarum esse omni die perfectum cuiuslibet speciei indiuiduorum & corruptium. Non

igitur necessarium est stellarum situm expectare, esset tamen utile, sed sufficit solum naturæ disponere, ut & ipsa quæ sagax est, disponat sitibus convenientibus, mobilium corporum: Non enim suum motum potest natura perficere sine motu & situ mobilium. Vnde si naturæ artificium disposueris, & cōsideraueris quæcunque ex contingentibus huius magisterij fuerint debite, perficietur sub debito situ per naturam sibi convenientem, absque consideratione illius. Cum enim videmus vermem ex cane vel alio animali putrescibili deductum in esse, nō cōsideramus immediatè sitū stellarū, sed dispositiones aeris circumstantis, & alias causas putrefactionis perfectiuas, præter illum. Et ex tali cōsideratione sufficienter scimus vermes secundum naturam in esse producere. Natura enim sibi inuenit convenientem situm, licet à nobis ignoretur. Et si dicant, perfectiōnem in instanti dari, & præparationē nostrā non in instanti fieri, & cōcludunt ex hoc, nō perficietur per artificium, ergo nec ars. Dicimus capita illorum fatua, vacuaq; esse ratione humana, eosq; magis bestiis, quàm hominibus assimilari. Concludunt enim ex præmissis, nulla se habentibus habitudine ad id quod illatum est. Tantū ergo tenet hæc argumentatio, Asinus currit, ergo tu es capra, quantum & ipsorū. Et hoc ideo, quia et si nō fiat

fiat præparatio in instanti, non prohibetur tamen hoc, quòd forma vel perfectio nò possit præparato dari in instanti. Non enim præparatio est perfectio, sed habilitatio ad suscipiendâ formam. Sed si dicant etiam, quòd facilius est, res naturales destruere, quàm construere illas per artificium, & vix aurum possumus destruere: & còcludant, impossibile esse, construere illud. Respondemus eis taliter: quòd non concludunt de necessitate, quæ coartemur concedere aurum non posse còstrui. Nam cùm difficulter destruitur, difficilius còstruitur: non aut impossibile est, illud posse còstrui, huius autem assignamus causam: quia fortè habuit compositionem, ideoq; difficiliorè habuit resolutionem, ideoq; difficulter destruitur. Et hoc est, quod facit eos opinari, impossibile esse illius constructionem: quia destructionè artificialem ex cursu naturæ ignorât. Attentauerunt fortè, quòd sit fortis compositionis, sed quâ fortis compositionis sit, nò attentauerunt. Sufficiens itaq; tibi, charissime fili, sophistarû fantasias attulimus. Restat ergo, ex quo te attentum promissione fecimus, secundum illam promissionem ad ea quæ determinâda sunt, ex rationibus artem negantium, à datis transire. Quæ cùm debitè determinata fuerint, tû ad ea venire determinâda, quæ sût principia de intentione naturæ, quorû essen

tiam nos oportet disputare sufficientius in insequentibus. Post illam verò determinationem, etiam de ipsis sermonem faciemus, quæ sunt principia nostri magisterij. In prima tamen traditione vniuersalem, in sequenti verò singularem de vnoquoq; principiorum faciemus sermonem. Nunc verò ad præsens rationes negantium à datis, & ipsarum interemptiones in primis afferamus.

Diuerse opiniones eorum, qui artem esse supponunt. Cap. XII.

HAnc itaq; artem supponentes, multiplices ex intentione diuersa esse comperimus. Alij quidem in spiritibus: alij verò in corporibus: alij in salibus, & aluminibus, nitris & boracibus: alij verò in omnibus rebus vegetabilibus hanc inueniri artem & magisterium affirmant. Ex his aut omnibus, hi quidem secundum partem bene, & secundum partem malè: hi verò secundum totum malè, hoc diuinū magisterium estimantes: illud tradiderunt posteris. Explorū autem errorum multiplicitatibus veritatem nos collegisse, difficilis & laboriosè cautelæ coniectura, longaq; & tædiosa experientia, multorumq; sumptuum interpositione contigit, & illorum error per nostræ mentis dispositionē, & rationem sæpissimè militauit, & quasi desperationem adduxit.

blas-

Blasphemati sint ergo in æternum: quia blasphemias & maledictionem posteris reliquerunt, & ex errore suo super philosophantes perfuderunt, non veritatem, sed diabolicam instigationem potius post mortem suam dimiserunt. Et ego blasphemandus sim, nisi errores illorum corrigam, & veritatē tradam in hac scientia, prout melius exigit hæc ars vera. Hoc enim magisterium occulto sermone non indiget, nec manifesto penitus. Trademus igitur eam sermone tali, quem latere prudentes non accidet: hîc autem mediocribus profundissimus erit, fatûis autē utrosque terminos irreferabiliter concludet in hac vna, & eadem nostra traditione. Redeunt igitur ad propositum, dicimus eos, qui in spiritibus eam esse ponunt, diuersos esse multipliciter. Alij quidem ex argento viuo: alij autem ex sulphure, & huic affini arsenico, lapidem philosophorum perquiri asserunt necesse esse. Et alij quidā ex marchesita, quidā ex tutia & magnesia, & ex sale Ammoniaco quidā. Qui verò in corporibus, alij quidam in plumbo, alij in quolibet aliorum corporum esse dicunt: alij utiq; in vitro, & quidam in gemmis, & alij in diuersitatibus salium & aluminum, & nitrorum & boracium: & alij in omni genere rerum vegetabilium. Et illorum unicuique supponenti aliud est aduersarius, secundum suam suppositionem.

Et his aduersans credit se arti simpliciter aduersari. Et secundum plurimum vtriusq; sectam inuenimus rationibus vacuum.

Rationes negantium artem in sulphure superpositam. Caput XIII.

Quidam igitur in sulphure supponentes eam inueniri, in sulfure laborem impenderunt, & ignorantes eius præparationis perfectionem, ipsam præparationem diminutam reliquerunt. Crediderunt enim solam mundationem, & purificationem, præparationem perfectionis fore, hæc aut per sublimationem fit; ideoq; adductum est intentioni eorum, vt existimarent, quod sola sublimatio in sulphure, sit perfectio præparationis ipsius, & similiter in suo comparari, videlicet in arsenico autumantes induxerunt. Venientes igitur ad projectionem, quæ est ad intentionem alterationis, viderunt illud aduri, & euanescere, & non longam in corporibus moram trahere, & corpora relinqui ab eis magis immunda, quam prius fuerunt ante projectionem illius: quia ergo viderunt hanc delusionem in operis sui complemento, & longissimis fuit temporibus reuolutum in illorum pectoribus, ex solo sulphure hanc scientiam reperiri, & in illo non inuenissent, arguunt, non posse in alio hanc inueniri: quare cum nec in hoc,
nec

nec in alio inueniatur, arguunt nusquam inueniri.

Confutatio rationum præcedentium.

Cap. XIII.

RESPondemus eis itaque breuiter, & dicimus eos in hoc parùm intelligere, & minimè sapere: quia supponunt solum sulphur esse materiam nostram: Et si vera hæc esset suppositio, tamen in modo utique præparationis decipiuntur: quia solam sublimationem credunt sufficientem esse. Est enim tanquam puer, qui ex principio natiuitatis suæ vsque ad senectutem in domo concluditur, nō putans mundi latitudinem extēdi vltra suæ domus latitudinē, vel vltra quā oculo possit in domo conspicere. Non enim hi in multis lapidib. laborem suū adhibuerūt: non igitur potuerūt sentire, ex quo medicina nostra eliciatur, & ex quo non, ex quo manus suas etiam à laborum copia excusauerunt: quis ergo laborum perfectius sit vel non, meritò ignorare debuerunt. Sed quare fuerit opus illorum diminutum, dicimus: quia adurentiam in sulphure dimiserunt, & fugam, quæ non solum non perficiunt, verùm etiam dissipant & destruunt.

Ratio-

Rationes negantium artem in arsenico suppositam, earumq; confutatio.

Cap. XV.

ALij verò in eodem & suo compari arsenico hunc lapidem inueniri existimantes necesse esse: & profundius ad operis consummationem attendentes, non solum per sublimationem mundauerunt adurentem sulphureitatem, verum etiam remouere conati sunt terreitatem, relicta in illo fuga. Ad quorum proiectionem similiter delusio superuenit: quia non adhæsit stabiliter in his ipsis corporibus, sed successiue & paulatim euauit, relicto tali corpore in priori sua dispositione. Qui & similiter arguerunt interimentes ut primi, & eisdem ut primis respondentes, artem affirmamus, & eam scimus esse: quia vidimus, & veritatem tetigimus.

Rationes negantium artem suppositam in Sulphure, Argento viuo, Tutia, Magnesia, Marchesita, & sale Ammoniato, earumq; confutatio.

Caput XVI.

ALij quidam profundius in ipso vident, & mundauerunt illud, & fugam, & adustionem abstulerunt, & factum est eis fixum & terreum, nullam dans in ignis calore

lore fusionē bonam, sed solam vitrificatoriā, & ideo non potuerunt in proiectione corporib. permiscere: ideoq; arguūt vt primi, & eisdem respōdemus sicut primis: quia opus diminutum dimiserunt, nec illud complere sciuerunt. Ingressionem enim, quæ est perfectiū vltimum, inquirere ignorauerunt. In omnib. similiter spiritib. alijs est idem modus præparationis, nisi quod in argento viuo & tutijs excusamur à maiori labore, qui est ex remotione adustionis: hæc enim sulphureitatem adustibilem & inflammabilem nō habent, sed solam fugā. magnesię verò & marchesitę omne genus sulphureitatis habēt: plus marchesita, minus verò magnesia: fugam tamen omnes habent, plus argentum viuum, & sal ammoniacum, minus verò sulphur: adhuc verò minus cōpar illius: quartō verò adhuc minus marchesita, quintō verò magnesia minus illa: sexto verò & vltimō, minimē omnium tutia. Vtraq; autem fuga participans est: alia tamen plus, alia verò minus: & ideo propter illorum fugam quibusdam experimentatoribus superuenit delusio vehemens in operationibus præparationum illorum, & ipsorum proiectionibus similiter. Ideoq; & ipsi arguunt, & interinunt, vt in sulphure supponentes, & eisdem, vt in sulphure supponentibus, respondemus.

*Rationes negantium artem suppositam in spiri-
ritibus, vnde cum corporibus figen-
dis, & eorum confutatio.*

Cap. XVII.

SVnt & alij nitentes spiritus in corporib.
figere, nulla alia præparatione huic præ-
ueniente, sed eisdem delusio angarians
similiter mœrorē attulit & desperat onē, &
coacti sunt ex ea, nō esse hanc scientiam cre-
dere, & contra ipsam arguere. Est enim tur-
bationis illorū causa ac incredulitatis hæc,
quòd in fusione corporum spiritus illa di-
mittunt, nec eis adhærent, imò asperitatem
ignis refugiant, permanentibus in ea solis
corporibus: quoniam pressuram impietatis
ignis illi cōpati propter fugam nō possunt,
quæ ab eis non est ablata. Accidit similiter
quandoq; delusio: quia eisdē & cum corpo-
ra ignē effugiant, & hoc est cū non fixi spiri-
tus corporib. in profundo inseparabiliter ad-
hæserunt, quoniam volatilis summa, summā
fixi superat. Vnde & similiter vt primi ar-
guunt, & similiter vt primis eis responde-
mus. Tota ergo illorum reprobatio hæc est:
Si corpora filij doctrinæ vultis conuertere:
tunc si per aliquam materiam fieri hoc pos-
sibile sit, per spiritus ipsos utiq; fieri necesse
est: sed ipsos non fixos corporibus vtiliter
adhærere non est possibile, imò fugiunt,
& immunda relinquunt illa: ipsos autem
fixos

fixos non est possibile ingredi, cum terra facti sint, quæ non funditur : & cum inclusi corporibus fixi apparent, non tamen sunt, aut ab eis recedunt ipsis manentibus, aut ambo simul aufugiunt. Cum igitur in materia magis affini nullis modis hanc artem inuenire sit possibile, in magis remota non inuenietur, ergo nusquam. Responsio utique nostra hæc est, quod quicquid scibile circa hoc est, non totum sciunt, ideo nec operatum ex eo totum inueniunt : consequentis igitur vitium per insufficientiam ponunt ipsorum robur.

Rationes negantium artem in corporibus suppositam, & primò in plumbo albo, id est stanno, seu loue, & earum confutatio.

Cap. XVIII.

QUIDam autem posuerunt in corporibus illam. Cum tamen ad opus peruenierunt, illusi sunt, ut existimantes plumbum utrumque, liuidum scilicet & album, albedine non pura, multum naturæ solis & lunæ assimilari & approximare: liuidum quidem multum Soli, Lunæ verò parum: album verò Lunæ multum, Soli verò parum. Propterea horum aliqui autumantes stannum, seu louem multum Lunæ assimilari, & stri-

L

dore, mollicie, & liquefactionis velocitate solummodo differentem, credentes ex superfluitate suæ humiditatis, liquefactu esse facile, & molle similiter, ex substantia verò fugitiua argenti viui in illo intercidente partes stridorem possidere exposuerunt illud igni, & calcinantes ipsum tenuerunt in igne, quæ potuit tollerare, quousque album factum est in calce sua, quam postea volentes reducere non potuerunt, sed estimauerunt impossibile fore. Et horū aliqui reduxerunt ex illo aliquid, & stridorem, vt prius, & mollitiem in illo inuenerunt, atque liquefactionis velocitatem. Ideoque crediderunt hoc impossibile per viam hanc, & adducti sunt in incredulitatem, vt putarēt artem indurationis illius inueniri non posse. Horum verò aliqui calcinauerunt, & reduxerunt, & iterum scoriam illius subtrahendo cum maioris ignis expressione calcinauerunt & reduxerunt, & sic sæpe reiterantes opus ad illud, viderunt iam illud induratum, atq; sine stridore: quia verò velocitatē liquefactionis nō omnino remouerunt, errauit mens illorum; & existimauerunt ad illud non posse perueniri. Horū itaq; & alij volentes eidem duriciē & retardationem liquefactionis cum administratione durorum corporum præstare, in delusionem ceciderunt, vt frangeret illis quodcunque durorum corporum admixtum ei fuerit, nec
iuuit

inuit in hoc eos vlla præparatio. Ideoque cum nec duris, nec igne illum præparare potuerint, excusauerunt se de longa mora inuentionis artis, quia eam impossibilẽ crediderunt & dixerunt, per hoc & contra artem arguentes instanter, posuerunt illam non esse. Præterea, & alij quidam addentes multa medicamina, viderunt illa nullam immutationem faciẽtia, nec ei cõueniẽtia, sed potius corrũpentia, & cõtra illorũ propositũ agẽtia: & ideo libros abiecerunt, & capita retorserũt, & artem veram & diuinam friuolam esse dixerunt. Quibus obuiantes respondemus responsione prima.

Rationes negantium artẽ in plumbo nigro suppositam. Cap. XIX.

EVNDEM etiã est in Saturno siue plũbo nigro reperire illusionis modũ, solo excepto, qd̃ corpora nõ frãgit, & quòd citius redit à calce sua, quàm Iupiter, huidĩtatẽ verò eius remouere nõ possunt, quia ignorãt, ideo per illud de albare nõ possunt dealbatione bona, nec per suã fãtasiã potuerũt illud stabilibus corporibus tã stabiliter associare, quin contingat illud per sortem ignis expressionem recedere à cõmixto. Et illud quidem maximè decipit illos in huius præparatione, supponẽtes in nullo posse sciẽtiã inueniri, nisi in ipso, quia post duas redu-

Etiones à calce sua nullam duriciem suscipit, sed maiorem potius molliem quàm prius habuerat, & in alijs similiter non viderunt illud emendari differentijs. Et ideo cum in ipso putantes propinquius & melius inueniri, non inuenerunt, coguntur per hoc credere & argumentari, scientiam non esse, sed delusionem, & ideo peccant hi vt priores.

*Rationes negantium artem in mixtione durorum cum duris, & molliū cum molli-
bus corporibus suppositam.*

Cap. XX.

ALij verò componentes dura cū duris, & mollia cum molli-
bus, propter cōuenientiam voluerunt corpora sese inuicem transmutari & transmutare, & illud non potuerunt, propter suam ignorantiam, vt permiscentes Solem vel Lunam cum Venere, vel alio quocunque metallorum, non transmutant illa in Solem, vel Lunam transmutatione firma, quin experiantur ignis expressione forti vnumquodque illorum à cōmixtione separari, & comburi, vel ad priorē suam naturam redire. Quædam verò ex eis plus durant in commixtione, quædam verò minus, vt à nobis sufficienter determinatū est. Hæ itaque delusiones superuenientes propter ignorantiam, faciūt hos tales de hac diffidere arte, & illam arguere non esse.

Ratio-

Rationes negantium artem in mixtione durorum cum mollibus, & perfectorum cum imperfectis suppositam.

Cap. XXI.

Alij autem intimius & profundius super hoc inquirentes, cogitauerunt & ingeniati sunt, & viam voluerunt inuenire, ut dura mollibus vnita, ea stabiliter indurarent, & perfecta imperfectis, ad perfectionem ea reducerent, & generaliter à se inuicem transmutarent, transmutatione firma. Et ideo voluerunt similitudinem & affinitatem illorum inuenire, tum quidē per medicinas, tum verò per ignis administrationem, attenuando grossa, sicut Venerem & Martem, & inspissando subtilia, sicut est Iupiter, & similia illi. Et aliqui eorum credentes hanc administrationem perficere, delusi sunt in commixtione horum durorum corporum, vel quia frangibile fecerunt omnino, vel omnino nimis molle non alteratum à duro, vel nimis durum non alteratum à molli. Et sic convenientiam non inuenerunt, & ideo artem esse negauerunt.

L 3

*Rationes negantium artem in extractione animæ,
uel ignis regimine suppositam.*

Cap. XXII.

ALII verò adhuc intimius & profundius inspicientes, alterare voluerunt corpora cum animarum suarum extractione, & cum extracta anima omnia alia similiter alterare. Et ad id non potuit eorum experientia peruenire, sed delusi fuerunt in intentione sua, per hoc æstimantes artem nō posse inueniri. Alij verò solo igne ipsa perficere conantes delusi in opinione sua fuerūt, quia ad illud peruenire nescierunt. Et hi eā ex hoc non esse putauerunt. Quibus omnibus obuiamus vt primis.

*Rationes negantium artem in vitro, & gemmis
suppositam, & earum confutatio.*

Cap. XXIII.

QVI verò in vitro, & gemmis illam posuerunt, experti sunt per vitrū & gemmas in corporibus alterationes fieri non posse, quia non alterat quod non ingreditur, at nec vitrum quidem, nec gemmæ ingrediuntur, ideoque non alterant. Sed & si conati sunt vitrum cum illis vnire, cū tamen vix hoc fieri possit, non tamen propositū habent, quoniam vitrum ex corporibus faciūt, & propter hoc æstimant hūc errorē super to
tam

tam artem cadere, & si eam arguant nō esse. Quibus respondemus, eos operari in non debita materia: ideoq; indebitè terminantes, nō possunt hāc ex suis erroribus interimere.

Rationes negantiū artē in medijs mineralibus, uel uegetabilibus, uel quarumcunq; rerum commixtione suppositam.

Cap. XXIII.

SVNT & alij supponentes eā artē inueniri in salibus & aluminibus, nitris & boracibus, qui possunt quidem in his experiri, sed eā inueniri minimè putamus in eis. Ideoque si post suam experientiam paucam utilitatem transmutationis inueniunt, scilicet soluendo, coagulando & affando, tamen non interimant hanc artem diuinam, cū necessaria sit & scita: possibile est tamen in his omnibus aliquam alterationem inueniri, sed remota est valde, & maximè laboriosa. Adhuc verò & in alijs crescentibus omnibus, supponentibus magis laboriosa fore probatur: ideoq; qui eā in omnibus uegetabilibus ponūt, possibile quidē ponūt, sed nō eis: quoniam prius deficerēt in labore, quàm laboratū p̄fici sit possibile: ideoq; si tales artē nō inueniūt suis laboribus, artē nullis laboribus inueniri posse argumentari non licet. Omnes autē prius dicti errantes, vnā materiā suā posuerunt, & nullā aliā supposuerūt pręter illā.

L 4

Et hi quidem iam redarguti sunt omnes. Alij
 verò multi, & quasi infiniti, harum rerum o-
 mnium compositionem, aut quarūdam sub
 diuersa proportionē facientes, ignoranter &
 inscienter incedunt, & error illorum in infi-
 nitum extenditur, quoniam infinita est di-
 uersitas proportionis rerum miscibilium, &
 infinita est diuersitas materierum miscibi-
 lium, & in his ambabus infinitatibus infinitè
 contingit errare, aliquando ex superabun-
 dantia, aliquando ex diminutione, & in his
 possibilis est correctio. Sed nos quidem lon-
 gitudini & prolixitati sermonum parcentes,
 super infinitis insistere volumus, quoniam
 scientiam vniuersalem trademus breuibus
 locutionibus, quæ euidenter infinitatem su-
 rum errorum emendare potuerint, & illos
 corrigere. Nunc verò prius naturalia prin-
 cipia differamus, secundum eorum causas,
 vt ex principio te attentum feci-
 mus & commemora-
 tione illorum.

SEQVL

SEQUITUR TERTIA

*pars huius libri primi, de Principijs
naturalibus, & eorum ef-
fectu.*

DE PRINCIPIIS NATV-

*ralibus corporum metallicorum, se-
cundum opinionem anti-
quorum.*

Cap. XXV.

INNVIMVS ergo tibi secundum anti-
quorum opinionem, qui fuerunt de secta
nostra artem imitantium, quod principia
naturalia in opere naturæ sunt spiritus fœ-
tens, & aqua viua, quam & siccam aquam no-
minari concedimus. Spiritum autem fœten-
tem diuisimus, est enim albus in occulto &
rubeus & niger vterque, in magisterio huius
operis. In manifesto autem, vterque tendens
ad rubedinem. Dicemus igitur sermone bre-
ui, nec non & similiter completo & sufficien-
ti generationem vniuscuiusque istorum, &
modum similiter generationis. Expedi-
tur nos ampliare sermonem nostrum, & dila-
tare, & singulum Capitulum de singulo natu-
rali principio tradere. In genere tamen dici-
mus, quod vnumquodque ipsorum est for-

uissimæ compositionis, & vniformis substantiæ, & illud ideo, quòd in eis partes terræ taliter partibus aerijs, aqueis, & igneis per minima sunt vnitæ, vt nulla ipsarum alteram in resolutione possit dimittere, imò quælibet cū qualibet resoluitur, propter fortem vnionē, quam habuerunt ad inuicem per minima, & paulatim à calore naturali & æquali in mineralibus in terræ visceribus condensato, multiplicato, & æquato secundum debitum cursum naturæ, ad exigentiam illorum essentiæ, secundum opinionem quorundam antiquorum philosophorum.

De principijs naturalibus metallorum, secundum opinionem recentiorum, & authoris.

Cap. XXVI.

Alij autem aliter dixerunt, quòd principium non fuerit argētum viuum in natura sua, sed alteratum & conuersum in terram suam, & sulphur similiter alteratum, & in terram mutatum. Vnde dixerunt quòd aliud fuerit principiū, quàm spiritus foetens, & spiritus fugitiuus in intentione naturæ. Et ratio qua moti sunt, ea fuit, quia non inveniunt in mineris argenteis, vel aliorum metallorum aliquid quod sit argentum viuum in natura sua, & aliquid quod sit sulphur similiter, imò per se inveniunt vnumquodque illorum separatim in propria sua minera in sua

sua natura. Et similiter per aliam rationem hoc quoque affirmant. Non est transitus in-
quiunt à contrario in contrarium, nisi per di-
spotionem mediam. Ergo cum sic sit, co-
guntur confiteri & credere, quòd non sit
transitus à mollicie argenti viui ad duriciem
alicuius metallorum, nisi per dispositionem,
quæ est inter duriciem & mollietatem illorum:
sed in mineris non inveniunt aliquid, in quo
saluetur hæc media dispositio, ideo hac ratio-
ne compelluntur credere, argentum vitum,
& sulphur in sua natura non esse principium
de intentione naturæ, imò aliud quod se-
quitur ex illorum essentialium alteratione
in radice naturæ ad terream substantiam.

Et est iste modus, quòd prius vnumquod-
que eorum conuertitur ad terream natu-
ram, & ex his ambabus terreis naturis resol-
uitur fumus tenuissimus à calore multipli-
cato in viscere terræ: & hic duplex fumus est
materia metallorum immediata. Hic fumus
cum à calore temperato mineræ decoctus e-
rit, conuertitur in naturam cuiusdam terræ,
ideoque fixationem quandam suscipit, quam
deinde fluens aqua per viscera mineræ, & ter-
ræ spongiositatem dissolvit, & ei vniformi-
ter vnitur vnione naturali & firma. Ideoque
sic dixerunt sic opinantes, quod aqua fluens
per meatus terræ inuenit substantiam disso-
lubilem ex substantia terræ in visceribus illius,

& illam soluit, & vniformiter cum illa vnitur, quousque & substantia terræ in visceribus dissoluta, & aqua fluens dissoluens, vnū fuerint vnione naturali, & ad talem mixtionem veniunt omnia elementa secundum debitam naturalem proportionem, & miscentur per minima, quousque faciant vniformē mixtionem. Et hæc mixtio per successiuam decoctionem in minera inspissatur & induratur, & fit metallum. Et hi quidem quamuis sint affines veritati, nō tamen veritatem coniungunt puram.

*Diuisio dicendorum de tribus principijs,
sulphure scilicet, arsenico, &
argento viuo.*

Cap. XXVII.

IAm sermone vniuersali determinauimus de metallorum principijs naturalibus. Restat igitur vt nunc ponamus vniuscuiusque principij capitulum. Cum ergo tria sint, Sulphur, Arsenicum, & Argentum viuum, primò ascribemus capitulum de sulphure, secundò de arsenico, tertiò de argento viuo. Deinde vniuscuiusque metallorum, quæ sunt effectus eorum, ponemus capitulum determinatum, secundum quod est ex opere naturæ. Dehinc ad ea quæ huius magisterij sunt fundamenta, & illorū operationes transcundo, horum omnium causas assignabimus.

De

De sulphure. Cap. XXVIII.

Dicimus igitur quod sulphur est pingue do terræ, in minera terræ per tempera tam decoctionem inspissata, quousque induretur, & sicca fiat, & cum indurata fuerit, Sulphur vocatur. Habet siquidem sulphur homogeniam & fortissimam compositionem, & est vniformis substantiæ in suis partibus homœomera, quia homogenium est. Ideoque nō aufertur eius oleum ab ipso per distillationem, sicut ab alijs rebus oleum habentibus. Qui ergo quærunt ipsum calcinare non perdendo de illius substantia aliquid, de quo sit curandum, in vanum laborât, quoniam non calcinatur nisi per magnam industriam, & multum de illius substantia dissipando. Ex centum enim partibus vix tibi tres sufficienter reseruabis post calcinationem. Figi similiter non potest nisi calcinetur prius, commisceri attamen, & aliquantulum illius fuga retardari, & illius potest adustio reprimi, & cum commixto facilius calcinatur. Qui ergo quærit ex eo opus elicere, illud per se præparando nō eliciat, quoniam cum mixto perficitur, & sine illo protelatur magisterium vsque ad desperationem. Et cum suo compari fit tinctura, & dat pondus completum vnicuique metallorum, & ipsum à fœditate depurat & illustrat, & perficitur cum magisterio, sine quo nihil horum præstat, sed per

tius corrumpit & denigrat, non igitur sine magisterio ipso vtaris. Qui etiam in præparatione ipsum commiscere & amicarî corporibus nouerit, sciet vnum de secretis naturæ maximum, & viam perfectionis vnam, cum multæ sint viæ ad vnum effectum, & vnum intentum. Et quodcunque corpus ex ipso calcinatur, acquirit pondus sine dubio. Aes quoque assumit ex eo solis effigiem. Mercurio quoque associatur, & per sublimationem fit Vlsifur. Calcinantur denique omnia corpora ex eo facile, præterquàm Sol & Iupiter. Sol verò difficillimè. Et non coagulatur argētum viuum ex eo in Solem vel Lunam, in quibus sit vtilitas per artificium debile, sicut philosophorū quidam fatui putauerunt. Et ita dicimus, quod quæcunq; corpora minus habent de humiditate, facilius per sulphur calcinantur, quàm quæ multam. Per Deum altissimum, ipsum illuminat omne corpus, quoniam est lumen, alumen, & tinctura. Difficillimè quoque soluitur, quia non habet partes saluginosas, sed oleagineas, quæ non facile in aquam soluuntur. Quæ autem facile vel difficilè soluuntur in aquam, in capitulo solutionis monstrabimus satis apertè. Sublimatur verò, quia spiritus est. Et si commiscetur Veneri, & adunatur cum ea, fit mirabile violaceum. Cum Mercurio quoque miscetur similiter, & fit ex eis per decoctionem celestinus

lestinus color & delectabilis. Non putet tamen quis, quòd sulphur per se opus cõpleat Alchemiæ, non enim esset hoc nisi vanum credere: hoc autem satis lucidè probabimus in sequentibus. Eligitur autem crassum & lucidum. Et de sulphure hæc dicta sufficiant.

De arsenico. Cap. XXIX.

R Estat nos de arsenico determinare ad præsens. Dicimus igitur quòd est de subtili materia, & simile cum sulphure: iccirco non oportet illud aliter diffiniri, quàm sulphur: in hoc autem diuersificatur à sulphure, quia est albedinis tinctura de facili, rubedinis autem difficillimè: sulphur verò rubedinis de facili, albedinis autem difficillimè. Est autem sulphuris & arsenici duplex genus, citrinum scilicet, & rubeum, quæ sunt huic arti vtilia, reliqua autem multa genera non. Figitur autem arsenicum sicut sulphur. Vtriusque verò sublimatio ex metallorum calcibus melior est. Non sunt autem sulphur & arsenicum materia perfectiua huius operis. Non enim completa sunt ad perfectionem: habent autem adminiculum perfectionis in casu. Eligitur autem lucidum, & squamosum, & scissile.

AR Gentum autem viuum, quod etiam Mercurius appellatur antiquorum vulsu, est aqua viscosa in visceribus terræ, substantiæ subtilis albæ terræ per calorem temperatissimum vnita totali vnione per minima, quousque humidum contemperetur à sicco, & siccum ab humido equaliter. Ideoque fugit superficiem planam de facili, propter suæ aquæ humiditatem. Non autem adhæret, viscosam licet habeat humiditatem, propter siccitatem illius, quæ illam contemperat, & non adhærere permittit. Est etiam (vt quidam dicunt) materia metallorum cū sulphure. Adhæret quoque tribus mineralibus de facili, Saturno videlicet, & Ioui, & Soli, Lunæ autem magis difficulter. Veneri verò difficilior quàm Lunæ, Marti autem nullo modo, nisi per artificium. Ex hoc itaque maximum elicias secretum. Est enim amabilis, & metallis placabilis, & medium coniungendi tincturas, & non submergitur aliquid in argento viuo, nisi Sol. Soluuntur tamen Iupiter & Saturnus, Luna & Venus ab eo, & commiscuntur, & sine ipso aliquod metallorum deaurari non potest. Figitur & est tinctura rubedinis exuberantissimæ refectionis, & fulgidi splendoris, & non recedit à cōmixto, donec est in natura sua. Non est tamē
medici-

medicina nostra in natura sua, sed iuuare quandoque potest similiter in casu.

De effectibus principiorum natura, quæ sunt corpora metallica. Cap. XXXI.

Dicamus de metallicis corporibus, quæ sunt effectus horum naturæ principiorum. Sunt autem sex numero. Aurum, argentum, plumbum, stannum, æs, & ferrum. Dicimus igitur quòd metallū est corpus minerale, fusibile, sub malleo ex omni dimensio-
ne extensibile. Est autem metallum (vt diximus) densæ substantiæ, & fortissimæ compositionis & firmæ. Habent aut affinitatem magnam metalla ad inuicē, non tamen perfectū diminutum perficit per eius commixtionē. Si enim aurum cum plumbo admisceatur fusionē, non fit ex hoc plumbo aurum, sed euanescit plumbum ab admixtione, & aduritur. Aurum autem in examinatione remanet. Similiter in reliquis inducendo cadit secundū communem cursum. Secundum verò nostrū magisterium perfectum imperfectum adiuvat, & imperfectum in nostrō magisterio per se perficitur, sine administratiōe alicuius rei extraneæ: & imperfectum hoc eodem magisterio perficitur. Et per Deum, se inuicem alterant & alterantur, & se inuicem perficiunt & perficiuntur: & per se tantum/ynumquodque perficitur, sine alicuius adminiculo.

M

De Sole, sive auro. Cap. XXXII.

Attulimus tibi in generali capitulo summam de intensionibus metallorum: specialem tibi tamen faciemus de vnoquoque sermonem. Et primò de auro. Dicimus ergo quòd aurum est corpus metallicum, citrinum, ponderosum, mutum, fulgidum, æqualiter in ventre terrę digestum, aqua minerali diutissimè lauatum, sub malleo extensibile, fusibile, examinationem cineritij & cimenti tolerans. Ex hac diffinitione itaque elicias, quòd aliquod non est aurum, nisi causas diffinitionis & differétias omnes habeat auri. Quicquid tamen metallum radicitus citrinat, & ad æqualitatem perducit & mūdāt, ex omni genere metallorum aurum facit. Ideoque per opus naturæ perpendimus, & artificio æs in aurum mutari posse. Vidimus namque in mineris æris, à quibus emanabat aqua, secum adducens æris squamas tenuissimas. Ipsaęque diuturno, & continuo lapsu latuit & mundauit. Deinde verò aqua cessante fluere, vidimus cum sicca arena has squamas per triennium in solis calore excoqui, inter quas est inuentum aurum verissimum. Aestimauimus itaque per aquæ beneficium illas mundatas fuisse, per solis autem calorē in arenæ siccitate æqualiter digestū, & ad æqualitatem peruenisse. Imitātes aut naturā cum possumus, similiter alteramus, nō tñ in hoc seq. naturam

tāā valemus. Aurū quoq; est preciosissimū metallorū, & est tinctura rubedinis, qā tingit ac trāsformat omne corpus. Calcinatur autē & soluitur sine vtilitate, & est medicina letificās, & in iuuentute corpus cōseruans. Frāgitur facillimē cum Mercurio, & odore plumbi teritur. Non est autem in actu aliquid quod magis in substantia illi cōueniat, quā Iupiter & Luna. In pondere autem & surditate, & putrescibilitate Saturnus; in colore autem Venus, in potentia quidem magis Venus, deinde Luna, deinde Iupiter, & deinde Saturnus: vltimo verò Mars. Et hoc est vnū de secretis naturæ. Cum ipso similiter commiscentur spiritus, & figuntur per ipsum maximo ingenio, quod non peruenit ad artificē duræ cervicis & pectoris.

De Luna, siue argento. Cap. XXXIII.

Solis itaque capitulo præmisso, dicāmus sermonem nostrum de Luna, communi vocabulo argento. Dicimus igitur quòd argentum est corpus metallicum, albū albedine pura, mundū, durum, sonans, perdurās in cinericio, sub malleo extēsibile, ignibile, fusibile. Est itaq; albedinis tinctura, & indurat Iouē per artificiū, & conuertit ad se, & cōmiscetur Soli, & non frangit, sed in examinatione sine artificio cū eo nō perseverat. Qui novit ipsum magis subtiliare, & post subtiliatio-

nem inspissare & figere, cum auro associatū, cum eo manet in pugna, & ipsum non dimittit penitus. Positum super fumum acutorū, sicut aceti, salis ammoniaci, & agrestæ, fit celestinus color mirabilis. Et est nobile corpus, sed diminutum à nobilitate auri. & inuenitur eius minera determinata, & aliquoties habet confusam mineram cum alijs corporibus, & illud non est ita nobile. Calcinatur autem similiter, & soluitur labore magno cum nulla vtilitate.

De Saturno, siue plumbo. Cap. XXXIIII.

DE plumbo similiter tradamus capitulum, & dicamus, quòd plumbū est corpus metallicum, liuidum, terreum, ponderosum, mutum, parua participans albedine, cum liuiditate multa, cinericium, & cémentum refugiens, molle, facile, omni sua dimensione parua compressione extensibile, & facile fusibile sine ignitione. Plumbum autem quidam fatui putant, & dicunt multum in natura sua auro approximare: sed quia sunt duræ ceruicis, omni ratione vacui, nullam veritatem conijcere, quantum in se est, ex subtilissimis rebus queunt, sed de eis secundum sensum iudicant. Et quia vident illud ponderosum, & mutum, & non putrescere, credūt, illud soli multum approximare, sed hoc totū est erroneum, vt latius à nobis in sequenti negotio probatur aperte. Plumbū quoque multum

tum habet de substantia terrea, ideo lauatur, & in stannum per lauacrum vertitur. Per hoc ergo patet stannum magis perfecto assimilari. Et plumbum similiter aduritur, & fit minimum, & ponitur super vapores aceti, & fit cerussa. Et licet non multum perfectioni appropinquet, ex eo tamen per nostrum artificium de facili argentum facimus, & non seruat pondus proprium in transmutatione, sed mutatur in nouum pondus. Et hoc totum in magisterio acquirit. Est etiam plumbum argenti examen in cineritio, cuius causas dicemus.

De Ioue, siue stanno. Cap. XXXV.

Iouis ergo traditione non omissa, significamus filijs doctrine, quod est corpus metallicum, album, non purum, liuidum, & sonans parum, terreitate pauca participans, stridorem, molliciem, liquefactionis sine ignitione velocitatem in radice possidens, cineritium & cementum non expectans, sub malleo extensibile. Est ergo Iupiter inter diminuta à perfectione corpora magis perfecto in radice suæ naturæ affinis, Soli scilicet & Lunæ: Lunæ magis, Soli verò minus. Hoc itaque in sequentibus lucidè narrabitur. Iupiter quia albedinem multam ex radice suæ generationis suscepit, ideo omnia non alba corpora dealbat. Vitium est tamen ei, quod omne corpus frangit, præter Saturnum, & purissimum Solem. Et Iupiter multum Soli & Lu-

ne adhæret, & ideo ab eis per examinationem de facili recedit. Suscipit tincturam rubedinis, & splendet in eo fulgore inæstimabili, & pondus acquirit in magisterio huius artis. Induratur verò & mundatur facilius quàm Saturnus. Et qui sciuerit eius vitium fractionis auferre, subito ex eius proficuo perfrui lætabitur. Conuenit enim Soli & Lunæ; nec separabitur ab eis vnquam.

De Venere, siue ere. Cap. XXXVI.

DE Venere verò sermo noster sit ad præsens. Et est corpus metallicum, liuidum, rubedine fusca participans, ignibile, fusibile, sub malleo extensibile, cineritum & cémentum refugies. Venus itaque (ut narratum est) in profundo suæ substantiæ colorem & essentiã auri prætendit, malleatur verò & ignitur ut argentum & aurum. Ideoque secretum ex ea assumas, quia est medium Solis & Lunæ, & facile ad utrumque conuertere naturam illius accidit, & est bonæ conuersionis, & pauci laboris. Conuenit cum tutia vehementer, quia illam citrinat citrinitate bona, & ex hoc proficuum elicias. Excusamur itaque per eam à laboribus indurationis & ignitionis illius. Assumas igitur eam præ cæteris imperfectis in opere minori & medio, in maiori verò minimè. Hoc tamen præ loue vitium habet, quod liuescit de facili, & infectionem ex acris. & acutis suscipit, & eradicare illud non est facile artificium, imò profundum.

De

MArtis verò narratio, & secretum illius totū est ex operæ naturæ, quia est corpus metallicum, liuidum multum, parum verò rubeum, albedine non pura participans, durum, ignibile, fusibile fusione non recta, sub malleo extensibile, & multū sonās, Est autē Mars duræ tractationis, propter impotentiam suę fusionis, qui si medicina illius naturam immutante fundatur, coniungitur Soli & Lunæ, & non separatur per examē, siue magna industria, sed si preparatur, coniungitur, & non separatur per aliquod artificiū, si eius natura fixationis non immutetur ab eo, sola remota immundicie illius. Est ergo tinctura rubedinis de facili, albedinis verò difficulter, Et cum coniungitur non alteratus, nō immutat colorem commixti, sed auget illud in quantitate. Inter omnia igitur corpora Iupiter in splendidius, & lucidius, fulgidius & perfectius in solare & lunare transformatur corpus. Sed in eo est opus facilis tractationis, & longi laboris. Post illum verò Venus minus perfectæ mutationis eligitur, difficilioris tractationis, breuioris verò quàm Iupiter laboris. Saturnus verò post Venerem perfectionem in transmutatione ab illa diminutā habet, facilis tractationis, longissimi verò laboris. Mars verò inter cetera minimę

Perfectionis in transmutatione consistit, tractationis utiq; difficillimæ, & laboris longissimi. Quæcūq; igitur à velocitate liquefactionis corpora remotiora sunt, difficilioris inveniuntur in transmutationis opere tractationis. Et sunt huiusmodi Venus & Mars. Quæ verò magis, magis: & quæ maximè, maximè: Quæcūq; verò maioris liuiditatis & infectionis de terra sunt participatia, & hæc laboris maioris inveniuntur, & minoris perfectionis. Quæcunque autem perfectionum diuersitates paulò prius à nobis determinatæ sunt, in minoris & medij opis artificio repertæ sunt, in maiori verò vnius perfectionis sunt omnia, non autem vnius tractationis aut laboris sunt. Remanet enim dicere, & quæ tractationis facilitas, & difficultas, & quæ breuitas laboris, & longitudo, in radice in natura corporum inuenta sunt. Iam ergo principia naturalia ipsorum corporum, traditione vera, quæ est ex intentione naturæ perscriptissimus, & ipsorum corporum similiter determinatos sermones in singulis Capitulis veraciter exposuimus, & secundum sententiam eorum, qui intima naturæ videre potuerunt, & secundum nostram, qui ad ea peruenimus cum instantia laboris. Nunc verò secundum quod innuimus, expedit huius artis defectū supplere, & principia omnia huius magisterij tradere in huius nostri sermonis vltima parte,

parte, & perfectionem quam vidimus, secundum eius exigentiam, cum causis suis monstrare.

QVARTA PARS HV-
IVS PRIMI LIBRI, DE
*Principijs artificialibus
huius artis.*

Diuisio dicendorum in hac parte, cum insinuatione perfectionis, in secundo libro tradenda.

Caput XXXVIII.

SVnt duo quæ determinanda sunt. Principia scilicet huius magisterij, & perfectio eiusdem : Sunt itaque huius artis principia modi operationum ipsius, quibus applicatur artifex ad hoc magisterium. Qui quidem à se inuicem sunt diuersi. Est enim vnus modus sublimatio, & descensio alter, & vnus etiam distillatio, & vnus ex modis est calcinatio, & alius solutio, & alius coagulatio: septimus verò modus est fixatio, octauus verò ceratio. De quibus singulis singulas narrationes faciemus. Perfectio verò cōsistit ex consideratione eorū, quibus peruenitur ad eam, & ex consideratione rerū iuantium, & ex consideratione ipsius rei, quæ

M 5

ultimò perficit, & ex qua cognoscitur, an in perfectione fuerit magisterium, vel non. Consideratio eorum, quibus pervenitur ad operis complementum, & cōsideratio substantiæ manifestæ, & colorum manifestorum, & ponderis in vnoquoque corporum mutandorum, & eorum corporum, quæ nō mutanda sunt ex radice suæ naturæ absq; illo artificio, & consideratio illorum similiter in radice sua cum artificio, & consideratio principiorum corporum, secundum suum profundum, occultum & manifestum, secundum naturam suam, sine artificio, & eorum similiter cum artificio. Quoniam si non cognoscerentur corpora & illorum principia in profundo suæ naturæ & manifesto, cum artificio, & sine, nesciretur quòd superfluum in eis, & quòd diminutum: qua ratione necesse foret, nos nunquam ad perfectionem transmutationis illorum pervenire. Consideratio autem rerum iuvantium perfectionem, est consideratio naturarum, illarum rerum, quæ corporibus sine artificio videmus adhærere, & mutationem facere. Et sunt marchesita, magnesia, tutia, antimonium, & lapis Lazuli, & consideratio eorum, quæ sine adhærentia corpora mundificant, & sunt scilicet sal & alumina, nitra, & boracia, & quæ illorum naturæ sunt, atque consideratio vitrificationis mundantis per consimilem naturam.

nam. Consideratio verò rei quæ perficit, est consideratio electionis puræ substantiæ argenti viui, & est materia, quæ ex materia illius assumpsit originē, & ex illa creata est.

Non est autem ista materia argentum viu. in natura sua, nec in tota sua substantia, sed est pars illius: non est autem nunc, sed cū lapis noster factus est. Ipse enim illustrat, & ab adustione cōseruat, quod perfectionis significatio est. Consideratio verò rei ex qua cognoscitur, vtrum magisterium in perfectione sit, vel non, est consideratio cinerici, cimenti, ignitionis, expositionis super vapores acutorum, extinctionis, commixtionis sulphuris adurentis corpora, reductionis post calcinationem, & susceptionis argēti viui. Hæc aut omnia deinceps narrabimus cum causis suis, & cū experiētijs facilibus, quibus poteris manifestè cognoscere, sermones non errasse nostros. Et hæc experimenta erunt tibi penitus nota.

De Sublimatione cur sit inuenta.

Cap. XXXIX.

Prosequentes igitur nostrum propositū, dicimus de sublimatione. Et fuit causa inuentionis eius: quia non inuenerunt antiqui nostri, nec nos, nec qui post nos erunt aliquid, quod vniretur corporib. nisi spiritus solos, vel aliquod, qd naturā corpo-

ris & spiritus in se contineret, & hos perfectos super corpora sine illorum mundatione, viderunt, vel non perfectos colores dare, vel ex toto corrumpere, adurere, denigrare & defœdare. Et hoc secundum diuersitatem ipsorum spirituum. Quidam enim sunt adurentes, vt sulphur & arsenicum & marchesita; & hi quidem corrumpunt ex toto. Alij verò non adurant, vt omne genus tutiæ, & hi quidem imperfectos colores dant: & illud ideo, quia quæ adurant, & denigrant, & fœdant, duplici de causa hæc faciunt. Vna, quia vntuositas adustiuæ sulphuris, de cuius proprietate est de facili inflammari, & per inflammationem denigrari, & per consequens denigrare, ab eis non est ablata. Altera verò causa est terreitas, quæ ab eis similiter ablata non fuit. In his autem, in quibus non datur perfectus color, est causa terreitas, liuidum faciens eum. Potest etiam adustio liuidum creare colorem. Ideoque ingeniamur fuimus hos mundare ab vntuositate videlicet adurente eam habentes, scilicet, & à terrea superfluitate omnes. Et ad hoc per nulum magisterium potuimus peruenire, nisi per solam sublimationem. Ignis enim cum eleuat, subtiliores partes semper eleuat: ergo dimittit grossiores. Ex hoc patet, per sublimationem spiritus à terreitate mundari, quæ & ingressione impediēbat, & colorem

lorem immundum dabat. Experientia verò notum tibi facit satis per visum tuum, illos ab ea absolutos esse. vides enim eos splendidiore & magis peruios, & eos facilius corporum densitatem subintrare & penetrare, & non sœdum vt prius colorem facere. Quòd verò per sublimationem adustio remoueatur, patet experimento: quoniam arsenicum quo prius ante sui sublimatione, impium & prouum erat ad adustionem, post eius sublimationem inflammari se non permittit, sed solummodo sine inflammatione recedit: & hoc idem in sulphure (si experieris) inuenies. Quia autem in nullis alijs, quàm in spiritibus vidimus adhærentiâ ad corpora cum alteratione, per nullam aliâ causam fuimus eb eis excusati, quin necessarium fuerit, illos præparasse cum mundatione illorum, quæ est per sublimationem: ideo huius fuit causa necessaria inuentionis. Sublimationis igitur narremus ordinem totû sine diminutione, & ipsius causâ.

Quid sit sublimatio, & de tribus gradibus ignis in ea obseruandis.

Cap. XL.

Dicimus igitur, Sublimatio est rei siccæ per ignem eleuatio, cum adhærentia sui vasis. Sublimatio verò diuersifica-

tur propter diuersitatem spirituum sublimari-
dorum. Quædam enim fit cum forti ignitio-
ne: quædam verò cum mediocri: quædam
verò cum igne remisso. Si igitur sublimetur
arsenicum vel sulphur, necesse est illa per re-
missum ignem sublimari: quoniam cum ha-
beant partes subtilissimas coniunctas vni-
formiter grossis, ascenderet utique illorum
tota substantia sine purificatione aliqua im-
mò denigrata & combusta. Ut igitur sepa-
ret quis immundam terream substantiam
necesse est ingenia duorum inuenire gene-
rum, proportionem scilicet ignis, & mun-
dificationem cum commixtione facum:
quoniam commixtio cum facibus partes
comprehendit grossas, & tenet illas in alu-
delis fundo depressas, nec eas scandere per-
mittit. Vnde & necesse est, artificem tripli-
cem ignis gradum sublimationi applicare.
Vnum proportionatum taliter, quòd per e-
um ascendant alterata tantum, & mundiora
& lucidiora, donec per hoc manifestè vide-
rit ipsa mundari à terrea fœculentia. Alter
verò gradus est, ut quòd in facibus reman-
sit de pura illorum essentia, sublimetur cum
maiori expressione ignis, videlicet cum i-
gnitione aludelis & ipsarum facum, quam
videre poterit oculis suis. Tertius verò gra-
dus est, ut administretur ignis debilissimus
sine facibus, ei quòd sublimatum à facibus,
& iam

& iam depuratum est, ita vt vix aliquid de illo ascendat, & quod ascendet de illo sit res subtilissima, quæ in hoc opere nihil valet: quia illa est res, mediante qua adustio fit in sulphuribus. Est igitur tota sublimationis intentio hæc, vt remota terreatate illius per ignis administrationem debitam, & abiecta similiter ex ea subtilissima & fumosa illius parte, quæ adustionem cum corruptione adducit, relinquatur nobis pars illa, quæ in æqualitate consistit, quæ simplicem fusionem super ignem facit, sine adustione aliqua de igne fugiente sine inflammatione illius. Quod verò subtilissimum sit adustum, manifestissimis argumentationibus probatur: quia ignis ad suam conuertit naturam vnumquodque eorum quod magis affine illi est: quia ex vnaquaque re adustibili magis affine est, quod ex illa est subtile, & adhuc magis affine est, quod subtilius est: ergo & maximè affine quod subtilissimum est. Ab experiëntia similiter: quoniam sulphur vel arsenicum non sublimatum velocissimè inflammatur: sulphur verò facilius. Sublimatum verò directè non inflammatur, sed euolat & extenuatur sine inflammatione, præcedente tamen fusionem. His itaq; patet, sermonem nostrum veridicum esse.

*De fecibus corporum metallicorum, spiritibus
in sublimatione addendis, & earum
quantitate ac qualitate.*

Cap. XLI.

Probatio verò administrationis fœcum, cum proportionem suam habet, ut eligatur materia illa cum qua plus conueniant spiritus sublimandi, cui & permisceatur profundius: quoniam illa cui magis vniuntur, potentior est in retentione fœcum sublimandum, quam cui non. Huius rationabilis satis est & manifesta probatio. Probatio verò quòd necessaria sit fœcum administratio, est: quia si non coniungerentur sulphur vel arsenicum sublimandum, cum fœce de aliqua re fixa, tunc necesse esset ea cum tota sui substantia ascendere non mundata. Experientia verò sciunt nos verum dicere, qui in sublimationibus exercitati sunt. Probatio verò quòd necessaria sit talium fœcum administratio, quibus sublimanda conueniant, & vniantur in profundo suo: quia si fœces non permiscerentur per minima, tunc idem contingeret, sicut si fœcem non haberent, scilicet ut ascenderet tota illorum essentia sine mundatione aliqua, sicut ascendunt sine fœcibus cum tota substantia: ergo & similiter à fœcibus sublimata quibus non vniuntur, accidere necesse est. Experientia scit verum
hoc

hoc esse, qui hoc vidit & nouit; quia cū sublimauit à re extranea à corporū natura, sublimauit in vanū, vt nullo modo depurata post ascensionem illorum inueniret. Si verò cum calce alicuius corporum sublimauit, tunc bene sublimauit, & perfectè mundare potuit cum facilitate. Est ergo intentio fēcum, vt administrentur de calcibus metallorum. Est enim in illis facilis operationis sublimatio, cum rebus autem alijs difficillima. Non est ergo aliquid, quòd locum illorum possit obtinere. Non autem dicimus sublimationem impossibilem sine calcibus corporum, sed eam difficillimam, & longissimi laboris, & protelationis vsque in desperationem. Sed in hoc tamen aliquid bonitatis habet: quia quod sublimatur absque fēcibus, vel sine corporum calcibus, est quantitatis multæ, quòd verò cum fēcibus, minoris. Adhuc verò, & quòd cum corporū calcib. minimæ est quātitatis, sed facillimi laboris & breuissimi. Illud verò quod plus nos excusat à fēcibus de corporib. est omne genus salis preparati, & huius consimiliū in natura. Et est nobis cū eis sublimatio multę quantitatis etiā possibilis: quia facilis sit ab eis sublimandarū fēcum separatio per salium solutionem, quod in nullis alijs rebus esse contingit. Proportio verò fēcū est, vt quantitas fēcum quantitati sublimandorum æquetur. In hoc

N

enim etiam rudis artifex errare non poterit: mediocrem verò artificem, ponere medietatem ponderis sublimandorum ex fæcibus, sufficiens esse contingit, & in hoc errare non debet. Exercitato verò & maximè experto, minima illarum pars sufficit. Quanto enim minores fæcum sunt quantitates, tantò & maioris exuberantiæ sublimationem necesse est esse: dummodo & secundum diuersitatem subtractionis fæcum, fiat proportionalis illi subtractio ignis. In parua enim quantitate, paruus ad perfectionem ignis eliciatur, in magna magnus, in maiori maior.

De moderando igne in sublimatione.

Cap. XLII.

SED quoniam ignis non est res quæ mensurari possit: ideo contingit in illo errare sæpissimè, cum quis exercitatus non est, tam ex diuersitate fornacum & lignorum adurendorum, quàm vasorum & coaptationis illorum: de quibus omnibus expedit artificem attentum sollicitare. Sed communem adducimus regulam: Quòd in primis expedit cum paruitate ignis, solam aqueitatem ex sublimandis exprimere, quæ remota, si quid ascendit per illum, tunc in principio hîc non augeatur ignis, vt per debilissimum ignem, subtilissima pars tollatur,

tur, & seorsum ponatur, quæ est causa adu-
stionis. Cum autem iam nihil vel modicum
ascenderit (quod experiri poteris cum in-
tromissione bombicis lycinij in superius fo-
ramen aludelis) vigoretur ignis sub eo, &
quanti vigoris debeat esse ignis, tibi expe-
riencia lycinij ostendet. Si enim parum de
sublimando vel mundum exierit, adhuc par-
uus erit ignis, augeatur igitur. Si verò mul-
tum & immundum, tunc superfluous est, sub-
trahatur igitur. Si verò mūdum & multum,
iam inuenta est. Immundum autem vel mū-
dum per extractionem lycinij, quod in fo-
ramen aludelis positum est, cognoscetur: se-
cundum. n. quam quā titatem, mundiciē, vel
immundiciem ex sublimando respexerit ar-
tifex adhæsisse lycinio, syllogizare poterit,
& in tota sublimatione necessario propor-
tionalem ignem, & ex hoc ignis rectificatio-
nem inueniet sine fallacia. Melior verò
modus factum est, vt fumentur ferri squa-
mæ, vel æris combusti. Et hæc quidem pro-
pter priuationem malæ humiditatis, de fa-
cili sulphur aut arsenicum sibi imbibunt,
& secum vniunt. Huius autem
viam scit exercitatus
solus.

N 4

De erroribus circa quantitatem sæcum, & dispositionem fornacis in sublimando sulphure & arsenico vitandis. Item de Fornace construenda, & lignis eligendis.

Cap. XLIII.

EXPE DIT ergo nos rectificare artificem in omnibus, in quibus contingit errare ignoranter, in horum duorum spirituum sublimatione. Narremus igitur primò, quòd si multas sæces posuerit, tunc si non augmentauerit ignem proportionalem, nihil ex sublimando ascendet. Quomodo autem illum inueniat, iam ei sufficienter narratum est. Et si paucam sæcum quantitatem, vel non ex corporum calce posuerit, tunc si illius proportionem inuenierit, ascendit sublimandum cum tota substantia. Et huius tradidi similiter inuentionem sufficientem. Ex fornace verò similiter contingit errare. nam magna fornax magnum dat ignem, paruum verò parua, si ligna & foramina auricularum eius proportionantur. Si igitur posuerit multam rei sublimandæ quantitatem in paruam fornacem, ignem elevationis sufficetem non poterit exhibere: si verò paucam quantitatem in magnâ fornacem, sublimationem exterminabit propter ignis excessum. Similiter verò spissa fornax condensatum & fortem dat ignem: tenuis verò raram & debilem, in quibus similiter

liter errare contingit. Similiter verò cū spaciōsis auriculis furnus, & clarū & inagnum dat ignem, cum stric̄tis verò debilem. Item si maior fuerit vasis in coaptatione ad furnū distantia à spondilibus eius, magnum dabit ignem: si verò minor, minorem. In quibus omnibus contingit errare maximè. Rectificatio ergo horū est, vt furnus scilicet construat̄ secundum intentionem ignis quam querit, spissus scil. cū liberis auriculis, cum distantia vasis aludelis multa à spondilib. furni, si magnum querit ignem. Si verò mediocre, mediocre in his omnibus inueniat proportionem: si verò debilem, proportionem in his eandem inueniat. Et has proportionēs omnes docebimus te inuenire cum præparatione vera, & experientia determinata. Si igitur volueris multam sublimationis quantitatem eleuare, tunc vas aludel tantę capacitatis inuenias, quòd illam suscipiat super fūdum, ad eleuationem vnus palmæ. Ad illud coaptēs furnum vt suscipiat aludel in medio sui cum distātia parietum suorum per duos digitos. Et furno factō, facies illi x. auriculas, æquē distantes proportione vna, vt vna æqualitas sit ignis ad omnes partes illius. Tunc verò stipite ferreo in medio fornacis ex transuerso in spondilibus eius firmato, qui à fundo fornacis distet ad extē- sionem vnus palmæ cum pollice suo, & ad

spissitudinem vnus digiti, super eo firmetur vas aludel, & circumlinatur ad furnum, quem sequens demonstrat descriptio.

Auricula

Auricula

Ductus

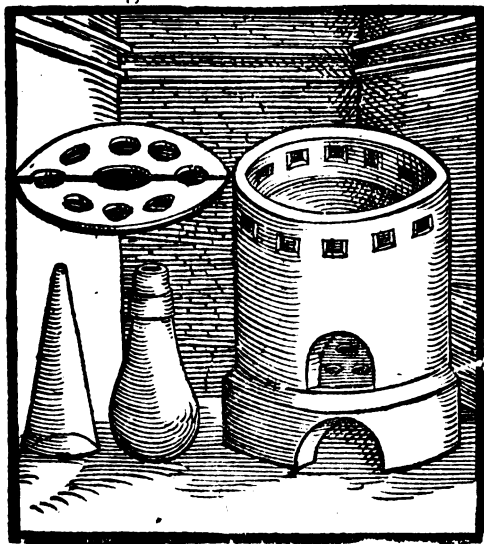
ferrei

Ligna

Tunc verò aduerte, si bene & liberè se expedierit de fumositatibus, & flamma liberè per totum furnum transierit in circuitu aludelis, tunc bene proportionatum est, si verò, non, non. Et tunc dilata eius auriculas, & si emendatur, bene quidem: si verò non, tunc necessariò relinquitur, quòd distantia aludelis à parietibus nimis parua est: radantur ergo tunc parietes, & ampliètur distantia, & postea tentetur. Reiteretur ergo ampliatio auricularum, & rasura spondilium, quousque liberè se absoluat à fumo, & flamma in

ma in circuitu aludelis sit lucida, & fumus liberè per auriculas exeat. Ista est sufficiens experientia ad omnem sublimationis quantitatem de inuentione magnitudinis furni, & dilatationis auricularum eius, & distantie aludelis à parietibus eius. Inuentio verò spissitudinis furni est, quòd si quæsieris magnum ignem, maior spissitudo illius sit, ad mensuram extensionis palmæ cum pollice suo: si verò mediocrem, ad mensuram vnus palmæ: si verò minorem, ad spissitudinem duorum digitorum formetur.

Similiter verò ex lignis eliciatur proportio: quoniam ligna solida fortè dant ignem, spongiosa verò debilem, sicca magnum & citò terminabilem. Viridia paruum & multum durantem. & similiter solida multum durantem. spōgiosa verò de facili terminabilē dant ignem. Consideratione ergo distantiae aludelis & magnitudinis & paruitatis auricularum, & sp̄situdinis & tenuitatis furni, & diuersitatis lignorum præmissis, accidet omnium ignium diuersitates perquiri cum experiētia sua vera. Ex conclusione verò maiore vel minore auricularū, vel fenestræ turni, per quam ligna intromittuntur, & administratione diuersitatis lignorum, & additione & subtractione illorum, accidet inueniri determinatum spacium temporis durationis ignis, scilicet vt scientia determinata sciatur, quantum vnusquisq; ignis in suo gradu perdurare poterit in æqualitate. Et hæc inuestigatio est maximè tibi utilis & necessaria: quoniam per eam excusaberis à multitudine laboris immensi. Exerciteris igitur in ea & in omnibus; à nobis nunc nouissimè determinatis: quia qui se exercuerit, inueniet, qui verò non, non.

Ex

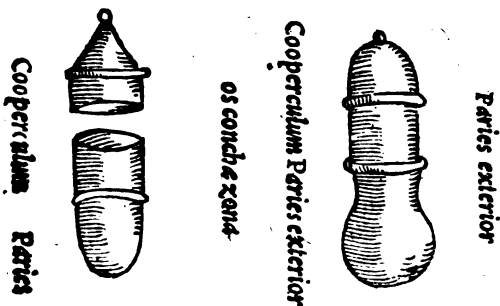
Ex qua materia & qua forma vas Aludel sit faciendum. Cap. XLIIII.

Intentio verò vasis Aludelis est, ut fingatur vas de vitro spissum. de alia enim materia non valet, nisi fortè similis esset substantiæ cum vitro spissum, solum enim vitrum & ei simile cum poris careat, potens est spiritus tenere ne fugiant, & exterminentur ab igne. Alia autem materia nulla, quia per poros eorum successivè diminuuntur, & evanescent spiritus. Nec metalla in hoc valent: quoniam spiritus propter amicitiam eorum, & conuenientiam illa penetrant, & cum illis vniuntur: quare per illa transeuntes evanescent: quod per ea, quæ à nobis determinata sunt, aperte probatur. Necessariò & experientia repertum est, hoc nos verum dixisse: ergo per aliquod non excusamur à susceptione vitri in compositione Aludelis. Fingatur ergo concha vitrea rotunda, cuius fundus sit parvæ curvitatatis, & in medio spondilium eius formetur zona vitrea circumdans eam, & super illam zonam fundetur paries rotundus æquè distans à conchæ pariete ad grossitudinem cooperuli ipsius conchæ, ita ut in distantia hac cadat paries cooperitorij largè sine pressura. Altitudo verò huius parietis sit ad mensuram altitudinis parietis conchæ, aut paulò plus, aut paulò minus. Formentur verò duo cooperitoria ad

mensuram huius concauitatis duorum parietum, æqualia, quorum longitudo sit æqualis, & sit vnus spannæ, & figura eorum figura vna, scilicet pyramidalis, in quorum capitibus duo æqualia sint foramina: vnum scilicet in vno, alterum in altero, in quibus ambo possit cadere maior gallinæ penna, vt hîc clarius cernere licebit. Est ergo con-

Foramen

Foramen

Concha

Fundus vasis

chæ vasis intentio, vt possit moueri secundum artificis voluntatem coopertorium illius, & quòd iunctura sit ingeniosa, per quâ sine lutatione aliqua non pateat spiritibus egressio. Qui ergo in hoc potest magis ingeniari, non excuset se ab hoc per nostram traditionem. Et est specialis intentio super hoc, scilicet, vt concha interior cum spondilibus suis

suis vsq; ad medium subintret coopertoriū
 suum. Cum enim fumorum sit ascendere &
 non descendere, per hoc inuenimus inuen-
 tione prima, spiritus non habere ad consum-
 ptionem exitum, & propter hoc excellit mo-
 dos alios, quos inuentione nostra quæsiui-
 mus. Et hoc experiendo, videbunt nos verū
 æstimasse de illo. Intentio verò & vna est, vt
 sæpissimè euacuetur aludelis caput, ne præ-
 nimia sublimandorum multiplicatione in il-
 lud, cadant ad illius fundum, & detineat mul-
 titudo reiterationis sublimationis occupa-
 tum longo tempore. Est & similiter intentio
 altera, vt semper seorsum separetur, quod sur-
 sum ad propinquitatem foraminis capitis a-
 ludel ascendit in puluerē, ab eo quod fustum
 & densum in frustis, & apud fundum illius
 peruium & clarum, cum adherentia ad vasis
 spondilia conscendisse inuenitur, quoniam
 hoc minus habet de adustione, q̃ qd̃ prope
 foramē reperitur scēdisse. hoc aut̃ in superio-
 rib. aperta probatur ratione videlicet, & ex-
 perimento. Probatio verò bonitatis & perfe-
 ctionis sublimationis est iam dicta. Et est, vt
 inueniatur clara & lucida, & nō aduratur cū
 inflāmate. Hæc est ergo perfectio inten-
 tionum sublimationis, sulphuris videlicet &
 arsenici. Et si non inuenta est sic, reiteretur
 opus super illa, cum consideratione omniū
 suarum intentionū, quousq; sic inueniatur.

De sublimatione Mercurij siue argenti viui.

Cap. XLV.

NVne verò totam intètionem sublimationis argenti viui determinemus. Est igitur completa summa illius depuratio terreitatis, & remotio aqueitatis illius. Excusamur enim à labore remotionis adustionis eius, quoniam eam non habet. Dicimus igitur, quòd ingenium separationis superflue terræ ipsius est, ipsum commiscere rebus, cum quib. affinitatē nō habet, & sublimatio-

tionē eius reiterare ab eis multoties. Et harū genus est talk, & calx corticū ouorū, & marmoris albi. Similiter & vitrum minutissimè tritum, & salis omne genus preparati. Ab istis enim mundatur: ab alijs verò rebus habentibus affinitatem cum eo, nisi sint perfectionis corpora, corrūpitur potius: quia sulphureitatem habent omnia talia, quæ ascendēs cum eo in sublimatione ipsum corrūpit. Et in hoc experiētiā vides, quia si sublimas illud à stanno, vel à plumbo, ipsum post sublimationem infectum cōspicies nigredine. Ergo mellior est eius sublimatio per ea cum quibus non cōuenit: cum quibus aut contuenit melior esset, si sulphureitatem non haberēt. Ideo à calce melior est sublimatio, quā à reb. omnibus, quoniam illa parū cōuenit, & sulphureitatem non habet. Modus verò remotionis aqueitatis ipsius superflua, est, vt quādo commiscetur calcibus, à quibus sublimari debet, teratur & commisceatur illis cū imbibitione, quousq; de illo nihil appareat, & postea super ignem lētissimum aqueitas imbibitionis remoueat. Qua recedente, etiā argenti viui aqueitas cum ea recedit. Sit tamen ignis tam lenis, vt per eum argenti viui rota substantia non ascendat. Ex multiplici igitur reiteratione imbibitionis cum contritione, & leni assatione, aqueitas illius maior deletur, cuius residuū per sublimationis rei-

terationem remouetur. Et cum videris illud albiſſimum, excellens niuem albedine ſua, & quaſi mortuum aludelis ſpondilibus adhærere, tunc ſuper ipſum reitèra ſublimatione eius ſine ſecibus. Quoniam adhæret pars illius fixa cum ſecibus, & nunquam per ingeniorũ genus aliquod ab illis ſeparari poſſet. Aut poſt illud figas partem illius, & modum fixationis eius in ſequentibus narratũ tibi expreſſe trademus. Et cum fixeris illam, tũc reitèra ſublimatione reſiduæ partis ſuper eam, vt illa ſimiliter figatur & ſerua: quod tẽtabis ſuper ignem. Si fuſionem bonã dederit, tunc ſufficientem ſublimationem illi adminiſtraſti. Si verò non, adde illi de argento viuo ſublimato partẽ aliquam, & reitèra ſublimationem, donec fiat. Quòd ſi lucidum & albiſſimum habuerit colorem, & peruium, tũc bene mundaviſti; ſi non, non. Igitur ne ſis in præparatione illius, quæ per ſublimationem fit, negligens, quia qualis erit mundatio, talis & perfectio per illud ſequitur, in proiectione illius ſuper vnumquodq; imperfectorũ corporum, & ſuper ipſum viuũ non præparatũ. Vnde & quosdam contingit ferrũ, quosdam verò plumbum, & quosdam per illud venerem, & quosdam ſtannum formare. Quod contingit propter purificationis negligentiam, quandoque illius ſolius, quandoque in ſulphuris ſibi admixti, vel eius comparis. Si igitur
tue

tur directè sublimando mundaueris, & illud perfeceris, erit albedinis tinctura firma & perfecta, cui non est par.

De sublimatione marchasitæ. Cap. XLVI.

Sufficienter igitur sublimationis argenti viui summa intentionis tradita: nunc ad ipsius marchasitæ sublimationē accedamus. Duæ autē sunt illius sublimationes: Prima quidem sine ignitione perficitur, alia cum ignitione. Et illud ideo, habet enim duplicem substantiam. Vnam, scilicet sulphur purum in natura sua, aliam verò argentum viuum mortificatum. Prima utilis est, sicut sulphur. Secunda verò utilis, vt argentum viuum mortificatum, & mediocriter præparatum. Assumamus igitur hanc vltimam, quia per illam excusamur à superiore arg. viuo, & à labore mortificationis eius. Est igitur totus modus sublimatiōis illius, vt teratur, & in aludele ponatur, & sublimetur sine ignitione sulphur eius, semper remouēdo quod ex illo sublimatur, sepius, propter causam dictā, & augendo ignis vigorem vsque ad ignitionem aludelis. Et prima sublimatio marchasitæ debet fieri in vase sublimationis, quousq; sulphur recesserit, & postea in isto successiue & ordinatè procedere, quousq; totū quod in ea de sulphure cōstat, exierit. Quod probare poteris his manifestis experiētis. Nā cū totū illius sulphur fuerit eleuatum, videbis colo-

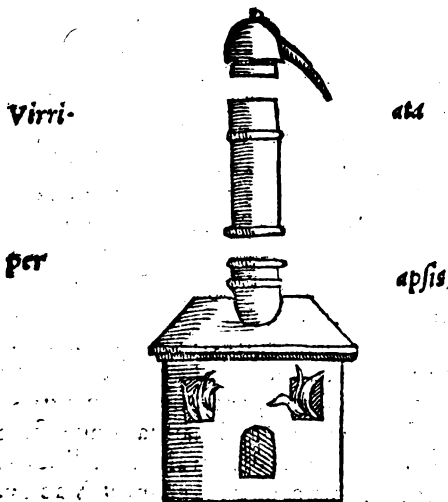
rem eius, quod post illud sublimabitur, mutari in albiſſimum, mixto cœleſtino eidem colore clariſſimo & amœno. Aliter etiam, quia quod erit de ſulphuris natura comburetur, & flammam dabit vt ſulphur. Quod verò ſecundo poſt illud ſublimatum fuerit, nec inflammabitur, nec proprietates ſulphuris oſtendet aliquas, ſed viui argēti mortificati in ſublimationis reiteratione.

De vaſe, in quo Marchaſita rectè poſſit ſublimari. Cap. XLVII.

Illud ergo celligamus per ſuum ſublimationis modum, qui eſt, vt fiat vaſ terreum ſolidiſſimum, & bene coctum, ad longitudinem mediæ ſtaturę virilis, ad latitudinem verò, per quam manus ſubintrare poſſit. Et fiat fundus eius qui ſeparari & coniungi poſſit, ad ſimilitudinem vnus planę parapiſidis profundę multum. Et menſuretur ab oriſcio illius vaſis, vſque prope fundum, ad menſuram longitudinis vnus manus cum digitis ſuis. Et de illo loco vſque ad caput eius vitrificetur interius vaſ vitrificatiõe ſpiſſa multum. Et ſuper caput illius ponatur alēbicus cum laxo naſo. In tali enim vaſe ſublimatur illud. Coniūgatur igitur fundus vaſi ſuo per lutum firmę tenacitatis, & ſuper ipſum fundum ſpargatur Marcheſita, & ſuper caput vaſis alembicus laxi naſi, & ponatur in furnū, de cuius proprietate ſit fortem ignitionem dare,

dare, fusionis sc. argenti, vel veneris, si artifex indiguerit, quē in summa nostri opis, vbi diuersitates omniū instrumētōrū narrabimus; tibi sufficiēter trademus, & caput furni circū da cū rota habēte foramē in medio sui, ad magnitudinē vasis, per qd' illud vas intrare possit, & luta iūcturas in circuitu vasis & furni, ne ignis exiens impediāt te in sublimationis adherētia, relictis tantūm quatuor fenestris paruis in rota, quę claudi & aperiri possint, p quas mittantur carbones in furnum, & in la-

Alembic

O

teribus fornacis similiter aliæ quatuor sub illis intermediæ, per quas & similiter carbones mittantur, & sex vel octo foraminibus ad magnitudinem digiti minoris, quæ nunquam claudantur, vt per illa furnus à fumositatibus se liberè possit expedire. Et sint foramina illa in iunctura furni cum rota sua. Furnus verò magnæ ignitionis est, cuius spondilia sunt ad altitudinem cubitorum duorum. In medio sit rota, minutissimis & creberrimis perforata foraminibus, cum luto fortiter annexa. Capita foraminū superius sint stricta, inferius verò laxa, vt cinis vel carbones possint liberius ex illis cadere, & relinquat ipsa continuè ad susceptionem aeris liberius aperta. Nam aeris libera & multa susceptio per inferiora foramina, est causa vna magnæ ignitionis per furnum. exerciteris ergo in eo, & ipsum inuenies. Causa verò longitudinis vasis est, vt extra ignē multa quantitas eius extendatur, & infrigidetur, vt fumi sublimationis locum refrigerij inueniant & adhæreant, & non inueniant viam fugæ, & suæ exterminationis. Hoc autem nouit ille, qui dum sublimasset in breuibus aludelibus, nihil ex sublimato inuenit, quoniam propter breuitatē aludelis æqualis fuit per totum ipsum ignis. Ideoq; semper in fumi substantiā conuersum sublimandum stetit, & non alicubi adhæsit, sed successiuè per poros vasis euauit. Vas ergo in

go in omnibus sublimandis ad maiorem sui partem in loco sui refrigerij extendatur. Causa verò vitrificationis vasis est, ne fumi ascendentes in loco suę ascensionis, porosum inueniāt aludelis parietē, & illū penetrantes aufugiant. Vitrificatur ergo locus ascensionis illorū, vt obseretur illis via fugę: fundus verò aludelis non, quoniā ipsius fundus in igne consistit, qui vitrificationē ipsius funderet, quæ fusa, & fundus eius, & similiter sublimandū funderetur, & vitrum fieret. Est enim vitri proprietas, omnia vincere, & ad se conuertere. His igitur omnibus consideratis cum causis eorum, fiat ignis sub aludele quousq; certificatus fueris experientia veridica, illud totū ascendisse. Est autem experientia, intromissio baculi terrei bene cocti, habentis foramen paruum in capite suo, vsque ad medium eius veniens, ad quantitatem digiti minoris prope ipsam rem à qua fit sublimatio.

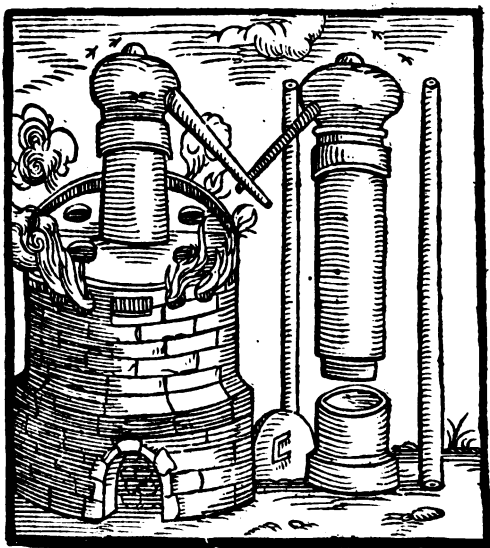
Baculus

terreus

Et si foramini aliquid adhæserit ex sublimando, non est totum sublimatum: si verò non, tunc sublimatum est. Et hac eadem exercitatione in omnibus sublimandis certificari poteris. Descriptio verò vasis aludelis sublimationis Marchasitę vltimę, & cum fornace, & baculo suę experientię hæc est.

De

De sublimatione magnesiæ & tutiæ, item corporum imperfectorum, & de additione materiæ subleuantis ea.

Cap. XLVIII.

Sublimationis verò magnesiæ & tutiæ est eadem intentio cum intentione vltimæ sublimationis marchasitæ. Non enim possunt hæc omnia sine ignitione sublimari, ideoque omnia vnā intentionem habēt cū causis ijsdem & experiētijs eisdem, & habet vnum ordinem generalem. Quia sine facib. sublimari debent, quæcunq; sublimari cum ignitione necessariò contigerit. quia in seipsis facies habēt sufficientes, imò superfluas, & huius signum est difficultas sublimationis ipsorum. Sublimantur etiam similiter omnia corpora à perfectione diminuta hoc eodem ordine: & non cadit diuersitas aliqua, nisi quia ignis sublimationis vehementior est in corporibus, quàm in magnesia, marchasita, & tutia. Et non diuersificantur similiter corpora in sublimationib. suis, nisi quòd quædam indigent admixtione rei subleuantis ea, quædam verò nō, vt facilius fiat eorum eleuatio. Sed vna tamen specialis in corporum sublimatione considerationis experientia reperiata est bona, videlicet vt in fundo aludelis nō sit multa corporis sublimandi quātitas. Quia multitudo sublimationē impedit. Et plani-

cies fit in fundo aludelis sublimationis, & p^o concuitas, vt possit æqualiter & tenuiter sq^{ue} per fundum sparsum corpus æqualiter, & multum in omnibus suis partibus eleuari. Corpora verò indigentia admixtione rei eleuantis, sunt scilicet Venus & Mars, propter suæ fusionis tarditatem. Venus itaque tutia indiget, Mars verò arsenico, & cum his eleuantur de facili, quoniam cum eis maximè conueniunt. Fiat igitur post illorum considerationem sublimatio, vt in tutia, & illi similibus in sublimatione, & disponatur eorū sublimatio hoc eodem ordine cum causis suis & experiētijs.

*De descensione, & modo purificandi per
pastillos. Cap. XLIX.*

N Arratis itaque sublimationis intentionibus cum causis suis omnibus, restat nos descensionis modum monstrare, cum causis suis similiter & suo ordine determinato, & cōpleto. Fuit ergo inuētionis illius causa triplex. Vna scilic. vt cū materia aliqua inclusa est in illo vase quod vocatur descētorium Chemiæ, post fusionem suam descēdat per foramē illius, & per eius descensionē simus certi fusionem suscepisse. Alia, vt corpora debilia per eam à combustionē præsuerentur post reductionem à calcibus eorū. Nā cū à calcib. corpora debilia tētamus reducere, nō omnem illorū partē tēpore vno reducere possu-

possumus. Si igitur pars illa, quæ primò in corpus reducta est, reductione totius expectaret, per igne euanesceret maior illius quantitas. Necesse igitur fuit ingeniari, ut statim cū reducta est pars, ab igne deponatur. Hoc aut per descensorium fit. Est & tertia causa inuentionis illius corporū depuratio ab omni re extranea. Descendit enim corpus fustum mundū, & omnē rem extraneam in concauitate illius dimittit. His itaq; tribus necessitatibus inuenta descensione, determinetur modus illius cum instrumento suo prius notificato cū causis suis. Dicimus igitur, qd' forma eius talis erit, ut fundus illius sit acutus, & parietes illius sine scrupulo æqualiter sint terminantes in fundi acuitatem, ut possit vnum quodq; fusibulum liberè sine adhærentia ad fundi illius foramen descendere, & coopertorium eius (si necesse sit) ad similitudinē planæ parapsidis, & bene conueniat illi, & sint de bona & firma terra, & non de facili per ignis pressuram findente. Mittatur igitur res, cuius intentio sit descendere, in illud, super baculos rotundos ex terra factos, ut magis fundo superiori approximēt, & cooperiatur cum eo, & iunctura firmetur, & in igne de carbonibus ponatur, & super ipsum suffletur, quousq; tota res descendat in vas sibi suppositum. Potest tamen (si res fuerit difficilis fusionis) poni super tabulam planā, vel paræ

concauitatis, à qua possit de facili descendere cum inclinatione capitis descensorij, si falsa fuerit. Purificantur enim per hoc corpora. Sed per pastillum melius purificantur, cuius modus purificationis est idem cū modo purificationis descensorij. Et ideo per illum excusamur ab eo. Tenet enim fæces corporum, vt descensorium, & melius, & ideo narramus modum illius. Dicimus igitur, quòd accipimus corpus, de cuius intentione est mundari, & illud in grana minutissima, vel limaturam, vel in calcem (quod perfectius est) redigimus, & ei commiscemus calcem aliquam, de cuius intentione non sit fundi, & postea illud fundimus. Inuenimus enim per illud corpora mundari multa iteratione, sed non mundificatione perfecta, quam perfectionem scimus esse, sed mundificatione utili, vt medicina perfectionis suscepta, melius & perfectius per eam transformentur corpora. Est enim administratio præcedens eam: omnem autem administrationem sufficienter in sequentibus tibi narrabimus.

Nunc verò descensorij ponamus descriptionem.

De

Ignis

Cooper Bac
Ignis vas re

torium li
Ignis
cipiens

De Distillatione et causis eius, ac de tribus eiusdem generibus, scilicet, per alembicum, per descensorium, et per filtrum.

Caput L.

CONueniens est igitur, ut sequentes propositum nostrum, sermonem de distillatione tradamus cum causis suis. Est igitur distillatio vaporum aqueorum in suo vase eleuatio. Diuersificatur itaque distillatio. Nam quædam est per ignem, quædam verò sine igne. Quæ verò per ignem

O 5

fit, duorum generum inuenitur. Quædam est per eleuationem in alembicum, quædam per descensum Chemiæ, qua mediante oleum ex vegetabilibus elicitur. Causa quare inuenta sit distillatio, & causa generalis inuentionis cuiuslibet distillationis est purificatio liquorosi à fæce suæ turbulentiz, & cōseruatio illius à putrefactione. Videmus

enim rem distillatam quocunq; distillationis genere puriorem effici, & melius à putrefactione custodiri. Causa verò specialis in-

inventionis illius, quæ per ascensum fit in alembicum, est inquisitio aquæ puræ sine terra. Cuius experientia est, quòd videmus aquam sic distillatam, nullam sæcem habere. Causa inventionis aquæ puræ, fuit imbibitio spirituum & medicinarum mundarum, ut si quando scilicet indigemus imbibitione, aquam puram habeamus, quæ sæcem post ipsius resolutionem non dimittat, qua sæce medicinæ nostræ, & spiritus mundari possint infici & corrumpi. Causa verò inventionis eius, quæ per descensum fit, fuit olei puri in natura sua extractio: quia per ascensum oleum in natura sua combustibili haberi non poterat, & huiusmodi inquisitio fuit, scilicet ut color eius, qui cum substantia sua permixtus est, habeatur. Hic enim iuvare potest in casu. Distillationis verò quæ per filtrum sine ignitione perficitur, causa inventionis, fuit aquæ sola serenitas. Dicamus igitur nunc omnium distillationum modos, cum causis suis. Eius itaque quæ per ascensum fit, est duplex modus. Alia enim fictili olla cineribus plena perficitur: alia autem cum aqua in vase suo cum graminibus vel lanositate, ordine suo disposita, ne cucurbita vel distillatorius alembicus rumpantur, antequàm ad perfectionem deducatur. Ea verò quæ cum cineribus, maiori, & fortiori, & acutiori perficitur igne: quæ autem cum a-

qua, mansueto igne & æquali. Aqua enim acuitatem ignitionis non suscipit, quemadmodum cineres. Ideo per eam quæ cum cineribus fit, colores & grossiores terræ partes eleuari solent. Cum ea verò quæ cum aqua fit, subtiliores, & sine colore, & ad naturam aqueitatis simplicis approximantes magis eleuari contingit. Subtilior ergo fit separatio per eam quæ aqua perficitur, quàm per eam, quæ cineribus elicitur. Experientia hoc nouit verum esse, qui cum distillasset oleum per cineres, oleum vix alteratum suscepit in recipientem. Volens verò partes eius separare, ad id necessitate peruenit, vt contingeret per aquam distillare. Et tunc per eius reiterationem separauit oleum in partes suas elementales, vt albissimam & serenissimam aquam ex rubicundissimo extraxerit oleo, remanente in fundo alembici totaliter illius rubore. Per hoc ergo magisteriũ ad omnis rei vegetabilis, & eius quæ ex vegetabili processit in esse, & omnis rei consimilis, ad omnium determinatam elementorum separationem peruenire necesse est. Per eam verò quæ per descensum fit, ad cuiuslibet rei oleum perueniri determinatè potest, scilicet vegetabilium omnium, & eorum consimilium. Per eam verò quæ per filtrum fit, ad cuiuslibet liquorosi serenitatem perueniri potest. Hæc autem omnia etiam parum

parum vel minimum scientibus sunt manifesta & nota : qui verò hæc ignorat, nihil ex hoc nouit magisterio. Exercitetur igitur, & de facili ea inuestigabit. Dispositio igitur eius quæ per cineres fit, est, vt sumatur olla fortis ex terra, & coaptetur in furno, simili sublimationis furno præfato, cum eadem distantia à furni spondilibus, per eandem inuestigationem, & simililibus auriculis, super cuius fundum ponantur cineres cribellati ad digiti spissitudinem, & super ipsos cineres ponatur vas distillationis, & coöperietur in circuitu eius cum eisdem, vsq; prope collum alembici: postea verò infundatur in illud res, de cuius intentione sit sic distillari. Vltimò verò cooperiatur illud cum alembico, cuius collum suscipiat collum cucurbitæ inferioris intra se, vsq; ad curuitatem canalis ipsius alembici, ne viam fugæ inueniat distillandū. Et postea lutetur alembicus cū cucurbita sua, & firmetur eorum iunctura, & supponatur ignis quousq; distillet. Alembicus verò & eius cucurbita de vitro sint. Ignis verò illius augeatur ei secundum exigentiam distillationis, quousq; videatur totum distillandum cum magna ignis expressione distillatū esse. Secundæ verò intentionis distillationis dispositio, quæ per aquam fit, est similis huic in vase & aléxico. Differt tamé ab ea in hoc, quòd in hac sumitur olla

ferrea vel ænea, & coaptatur ad furnum, vti dictum est. Postea super fundum illius ollæ stratum de straminibus, vel lana, vel re consimili cōstruatur, ad spissitudinem trium digitorum, ne cucurbita frangatur, & eisdem graminibus, vel rebus consimilibus cooperiatur in circuitu cucurbita, vsq; prope collum alēbici, & super ipsa sarmenta virgę subtilis superspargantur, & super virgas ponantur lapides pōderosi, qui suo pondere cucurbitam, & alembicum, & ipsa sarmenta depri mant, & depressa firmiter & stabiliter teneāt super ollæ fundum, ne natent leuata per ipsam aquam, & sit leuatio hæc causa fracturæ vasis, & distillandæ rei perditio. Postea verò super sarmenta fundatur aqua vsq; ad ollæ plenitudinē, & supponatur ignis, quousq; distilletur totū. Dispositio verò eius quæ per descensum fit, est, vt fiat descensorium vitreum cum coopertorio eius, & lutetur vtrumq; , & intromittatur, quod sic distillare quis intēdit. Et fiat super caput illius ignis: descendet enim distillatio eius. Dispositio verò eius quæ per filtrum fit, est, vt ponatur liquor distillandus in concham lapideam, & filtri bene abluti & madidi. ponatur pars latior in dictum liquorem vsque ad fundum conchæ. Pendeat verò exilior pars eius ab orificio conchæ extra. Et sub capite illius filtri ponatur vas recipiens distillationem.

Cum

Cū ergo distillare ipsum filtrum incipiet, primò aqua distillabit, qua madidum fuit. qua cessante, succedit illi liquor distillandus. Qui si nondum serenatus fuerit, totiens ad concham reuertatur, quousquē serenissimus distilletur. Hæc autem, quia facilia sunt omnia, magna probatione non indigent, idæoque eorum probationem siluimus. Descriptio verò omnium vasorum distillationis cuiuslibet, à nobis nunc traditæ, est hæc.

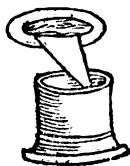
Secundus distillationis modus

Primus distillationis modus

Ampulla recipiens. Ignis. Receptaculum

Alambic. Lapidis. Concha. Vas recipiens

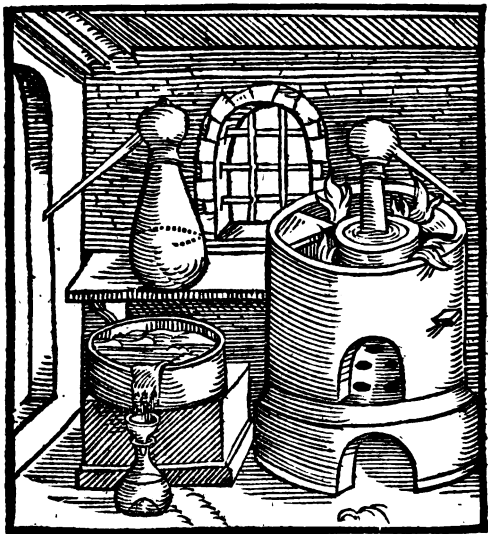
Quartus distillationis modus.

Tertius distillationis modus.

De Calcinatione, tam corporum, quàm spirituum, cum causis & modis suis.

Caput LI.

POST igitur distillationis narrationē, sermonem nostrum tradamus de calcinatione. Est ergo calcinatio, rei per ignem puluerizatio, per priuationem humiditatis partes consolidantis. Causa inuen-

tionis eius est, vt sulphureitas adustiua cor-
rumpens & defœdans, per ignem deleatur.
Diuerlificatur verò secundum diuersitatem
rerum

rerum calcinandarum. Calcinantur igitur corpora, & calcinantur spiritus, & res aliæ extraneæ à natura horum, diuersa tamen intentione. Quia igitur sunt corpora imperfecta, duorum scilicet generum, dura videlicet vt Venus & Mars, mollia verò vt Iupiter & Saturnus, quæ omnia calcinantur, necesse fuit illa diuersa intentione calcinari, generali scilicet, & speciali. Generali attamen vna intentione calcinantur. Et est, vt sulphureitas illa corrumpens & defœdans deleatur per ignem. Sic enim comburitur omnis ex quacūq; re sulphureitas adustiuæ, quæ sine calcinatione deleri nō potest. Quoniam ipsum corpus solidum est, & propter soliditatē & latitationem occultatæ sulphureitatis in continuitate substantiæ argenti viui defenditur per illud ab adustione. Ideoq; necesse fuit continuitatem eius separare, vt ignis liberius ad quamcūq; minimam eius partem perueniens sulphureitatem ex eo comburere possit, & non defœdat ipsum continuitas argenti viui in illo. Et est communis intentio similiter in illa depuratio terreitatis. Inuentum est enim, quòd corpora per reiteratiōnem calcinationis & reductionis mundantur, vt monstrabimus in sequentibus. Specialis verò calcinatio corporum mollium est, vt cum his duabus intentionibus sit: intentio per eam illa indurare

P

& ignire. ad quod peruenitur cum ingenio-
 sa reiteratione calcinationis super illa : de
 qua in sequenti traditione determinare nos
 expedit. Inuenimus enim per id ingenium
 manifestè ipsa indurari . Sed manifestius &
 citius Iupiter induratur. Causa verò inuen-
 tionis calcinationis spirituum est, vt ipsi me-
 lius figantur, & facilius soluantur in aquam.
 Quoniam omne calcinati genus fixius est,
 quàm non calcinati, & facilioris solutionis:
 quia partes calcinati magis subtiliatæ per i-
 gnem facilius cum aquis commiscentur, &
 in aquam conuertuntur. Et hoc si expertus
 fueris, sic inuenies se habere. Calcinatio ve-
 rò aliarum rerum facit ad exigentiam præpa-
 rationis spirituum & corporum : de qua latius à
 nobis determinabitur in sequentibus. Non
 autem est de perfectione harum aliquid ta-
 lium . Modus igitur ipsius calcinationis est
 diuersus, propter diuersitatem calcinando-
 rum. Calcinantur enim corpora aliter, quàm
 spiritus vel aliæ res. Et corpora à se inuicem
 diuersa , similiter diuersimodè calcinantur.
 Corpora enim mollia vnū modum habēt ge-
 neralem ad calcinationis intentionem, scilicet
 quòd ambo per solū possunt calcinari ignē,
 & per salis acuitatem, præparati vel non præ-
 parati ambo similiter. Primus igitur modus
 per ignem solū sic perficitur, vt sumatur vas
 ferreū, vel terreum ad similitudinē parapsi-
 dis for-

dis formatum, cuius structura sit firma, & cō-
 aptetur ad furnum calcinationis horum, ta-
 liter, quòd sub ipso possint carbones projici
 & sufflari. Projiciatur verò in fundum vasis
 illius plumbum vel stannum, quod super tri-
 podem ferreum, vel tres lapideas columnas
 sedeat firmiter, & ad furni sui parietes simi-
 liter firmetur, quatuor vel tribus lapidi-
 bus coartantibus illud ad eos, ne vas mo-
 ueri possit. Furni verò figura eadem sit
 cum forma furni magnæ ignitionis, de quo
 narratum est iam, & narrabitur similiter ser-
 mone completiori. Accendatur igitur in il-
 lo furno ignis sub vase calcinationis, ad ip-
 sus calcinandi corporis fusionem potens.
 Et cum ipsum corpus cutem nigram super
 se creauerit ignis calore, subtrahatur illa ab
 eo cum pala ferrea vel lapidea, quæ se non
 permittit comburi ad infectionem calcis.
 Hæc autem exscoriatio tam diu continue-
 tur, quousque ipsum corpus in puluerem
 conuertatur. Quòd si Saturnus fuerit, ad
 maiorem ponatur ignem, quousque in ci-
 trinissimum mutetur colorem calx eius.
 Si verò Iuppiter similiter exponatur, & di-
 mittatur, quousque in albedinem mutetur
 completam. In hoc tamén sollicitum reddi-
 mus artificem, quòd Saturnus de facili à cal-
 ce sua redit ad corpus. Iupiter verò diffici-
 lissimè. Ideoque ne contingat illum errare in

expositione Saturni, post primam eius pulverisationem, ad maiorem ignem, ne illius calx prius redeat in corpus, quam perficiatur: quoniam temperantia ignis indiget, & successione augmenti illius paulatim, cum cautela, quousque in calce firmetur sua, ne de facili redeat in corpus, ut possit illi maior ignis administrari, ad suæ calcis perfectionem. Similiter ne contingat errare in Ioue, propter difficilem eius reductionem, ut si quando posuerit in reductione calcem eius, eueniat ei, quod non reducat, sed inueñiat eam prioris dispositionis, aut in vitrum redactam, & æstimet reductionem eius impossibilem. Dicimus enim, quod si in Iouis reductione magnum non adhibuerit ignem, non reducet. Si verò magnum, non necessario illum reducere contingit, sed possibile est illum in vitrificationem reducere. Et illud ideo, quia Iupiter in profundo suæ naturæ argenti viui fugitiuam inclusam habet substantiam. Quæ si longam in igne traxerit moram, fugiet, & corpus priuatum humiditate relinquet, ita ut potius aptum ad vitrificationem, quam ad corporis metallici fusionem cōverti reperiatur. Omne enim propria priuatum humiditate, nullam nisi vitrificatoriā dat fusionem. Ideoque necessario relinquitur, ut cū ignis impetu maxime veloci, reducere celeriter festinet, aliter enim non reducitur.

Ex-

Exerceatur ergo ad illud, & sciet. Modus verò calcinationis horū duorum corporum, q̄ à salis acuitate perficitur, est, vt proiiciatur super faciē illorū salis quantitas, post quantitātē sēpissimē in fusione sua: & permisceantur agitatione multa per baculū ferreum super ignē, quousq; per salis mixtionē in cinerem vertantur. Et postea per eundē modum perfectionis perficiatur illorū calx cum suis considerationibus. Sed in hoc est etiā differentia in horū duorum corporū calcinatione: quia plumbū ex primis calcinationis laborib. ad puluerem conuertitur facilius q̄ Iupiter: non tamē perficitur illius calx facilius quā Iouis. Dependet aut̄ huius causa ex eo, quòd Saturnus humiditatē magis fixam habeat quā Iupiter: Veneris verò & Martis est idē modus: diuersus tamen à primis, & illud propter liquefactionis eorum difficultatē. Et est, vt laminati ponantur ad fortem ignitionē, de cuius intentione non sit fundere. Propter multā enim terreitatis eorū in illis quantitātē, & multam sulphureitatis aduasiuæ & fugientis mensurā, de facili per hūc modum adducuntur in calcem. Et illud idē, quia ex multa terreitate argēti vini substantiæ intermixta, turbatur argenti viui debita cōtinuatio. Et ideo porositas in eis causatur, per quam & sulphureitas transiens euolare potest, & ignis ex causa illa ad eā ac-

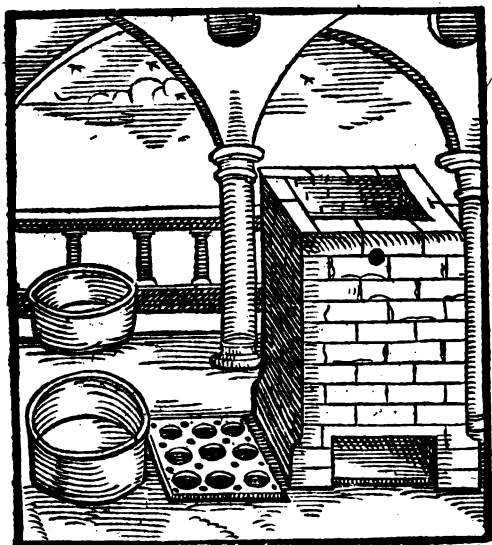
cedens, comburere, & eam eleuare potest. Per hoc igitur relinquitur, & partes rariores fieri, & in cinerem per discontinuationē raritatis conuerti. Manifesta igitur experientia huius est, quia exposita ad ignitionem lamina Veneris, flammam dabit sulphuream, & squamam in superficie sua causabit puluerisabilem. Et illud ideo, quia ex propinquo ribus partib. necesse est faciliorem sulphuris combustionem fieri. Modus verò furni calcinationis huius, est idem eum modo furni distillationis, nisi quòd foramē solummodo vnum magnum debet super caput suum habere: vnde à fumositatib. se liberè absoluat. Et situs calcinādorū in medio furni sit, vt in circuitu liberè ignē suscipiant. Vas verò eius sit terreū, ad formam parapsidis factum.

Modus autem calcinationis spirituū est, vt eis ad fixationem approximantibus, administretur ignis, successiuè & paulatim illum augendo, ne fugiāt, quousq; maximum eos tollerare ignem contingat. Et vas eorum sit rotundum, vndiq; clausum, & furnus idem cum nouissimè dicto.

Cum consimili autem furno, & consimili vase, omnis similiter res calcinatur. Excusamur tamen à maiori labore, quàm qui adhibetur in custodia fugæ. Quoniam alia res non fugit nisi spiritus, & quòd spirituum naturæ approximāt.

De

*Descriptio verò omnium, quæ narrata sunt no-
uissimè est hæc.*

De Solutione.

Cap. LII.

DE Solutione sermo noster amplius
innuit, solutionem rei siccæ in aquam
esse redactionē. Dicimus igitur, quòd
omnis solutionis perfectio adducitur cum
aquis subtilibus, & maximè acutis, & acrib.
& ponticibus, facem nullam habentibus,

P 4

sicut est acetum distillatum, & vva acerba, et pira multæ acritudinis, & mala granata similiter distillata, & his similia. Fuit autem causa inuentionis eius subtiliatio eorū, quæ nec fusionem, nec ingressionem habent. de quibus magna vtilitas amittebatur spirituum fixorum, & eorū, quæ ipsorum naturæ sunt. Nam omne quod soluitur, necesse est salis, aut aluminis, vel eorum consimilium naturam habere. Est autem natura eorum, quod fusionem dant, ante illorum vitrificationem: ergo & spiritus soluti fusionem præstabit similiter similem. Cùm ergo multum ex natura sua corporibus & sibi inuicē conueniant, habita fusione, necesse est per illam corpora penetrare, & penetrando transmutare. Ad hoc verò vt penetrent & transmutent, sine magisterio non peruenitur, quod est scilicet, vt post solutionem & coagulationem illius administretur illi aliquis ex spiritibus purificatus, non fixus. Et totiens ab illo sublimetur, quousq; secum maneat, & illi velociorem præstet fusionem, & ipsum in fusione à vitrificatione conseruet. De natura enim spirituum est non vitrificari, & à vitrificatione commixtum saluare, donec in eo fuerint. Spiritus ergo qui magis naturam seruat spiritus, magis à vitrificatione defendet. Magis autem seruauit spiritus, solummodo purificatus, quàm purificatus, fixus, calci-

calcinatus, atque solutus. ideo necesse est talem illi admisceri. Resultat enim ex his bonafusio, & ingressio, & fixio stans. Ex operibus autem naturę probare possumus, sola salium & aluminum, & similia naturam seruantia, solubilia esse. Non enim in operibus illius omnibus considerantes, inuenimus alia solui, præter illa. Igitur quęcunque soluuntur, necesse est per illorum naturam solui. Sed quia videmus omnia verè calcinata solui per reiterationem calcinationis & solutionis, ideoque probamus per illud, omnia calcinata ad salium vel aluminum naturam approximare, ideo sese in proprietatibus necesse est tōcomitari. Modus verò solutionis duplex est, scilicet per fimum calidum, & per feruentem aquam: quorum est vna intentio, & vnus effectus. Modus ergo per fimum est, vt ponatur calcinatū in ampullam vitream, & super illud fundatur quantitas aceti distillati, vel consimilis, duplum eius, & obturetur caput ipsius bene ne respiret, & sub fimo tepido solui dimittatur, & postea per distillationem filtri solutum remoueatur. Non solutum verò iteratò calcinetur, & post calcinationem iteratò similiter soluator, donec per reiterationem operis super illud totū soluator. Modus verò qui per bullientem aquam fit, velocior est. Et est vt calcinatum in ampullam similiter ordinetur cum aceto, obturato fora-

mine, ne respiret. quę in caldario pleno aqua
& stramine sepeliatur, vt in distillationis mo-
do per aquam præceptum attulimus peror-
dinem. & postea succendatur sub ea ignis,
donec aqua per horam ferueat. Post hoc ve-
rò solutū distilletur, & seorsum seruetur. Nō
solutum verò iteratò calcinetur, & iteratò eo-
dem ordine soluator, donec per reiteratio-
nem totum soluator.

Descriptio verò eius, quod nunc dictum
est, hæc est:

De coagulatione, & eius causis, deq; diuersis modis coagulandi Mercurij, & medicinarum solutarum. Cap. LIII.

Coagulatio verò est rei liquorosæ ad solidam substantiam per humidi priuationem reductio. Est autem duplex causa inuentionis illius. Vna scilicet argenti viui induratio. Altera verò inuentionis causa est, medicinarum solutarum ab aqueitate illis admixta absolutio. Diuersificatur ergo secundum ipsorum coagulandorum multiplicitem. Alia enim argentum viuum coagulatione indiget, alia verò solutæ medicinæ. Est tamen ipsius argenti viui duplex coagulatio. Vna quidem per ablationem totius ab illo humidi innati. Alia verò per inspissationem ipsius humidi, quousque induretur. Congelare atamen illud difficillimè atque laboriosè accidet, cum profunditate perspicacis industriæ, & nos narrabimus omne ingenium coagulationis illius. Ingenium verò coagulationis illius cogitauerunt quidam fore per conseruationem illius in ignis temperamento. Qui cum illud putassent se coagulasse, post remotionem eius ab igne, inuenerunt illud fluere sicut prius. Per hoc igitur in stuporè & in admirationem adducti sunt, vehementer arguentes, ad hoc perueniri non posse. Alij verò, necessariò ex principijs naturalibus suppo-

nentes, humidum quodlibet ab ignis calore in siccitatem cōuertī, conati sunt cum perseverantīæ instantia continuare illius cōseruationem in igne, & per hanc continuationē ad hoc deuenerūt, vt ex eis aliqui in album, aliqui verò in rubeum cōuerterint lapidem, aliqui verò in citrinum, cui nō fuit fusio nec ingressio. Et harum diuersitatum causam nō potuerunt æstimare, ideoque illud abiecerunt. Alij verò cum medicinis illud coagulare conati sunt, & ad hoc non peruenerūt: sed accidit eis illusio, aut quia non coagulauerunt, aut quia insensibiliter extenuatum est, aut coagulatio eorum non fuit in forma alicuius corporis, & horū diuersitatis causam ignorauerunt. Alij medicinas artificiosas cōponētes, illud in proiectione coagulauerūt: sed eorum non fuit coagulatio utilis, quoniam ad imperfectum corpus illud conuerterunt, & causam huius similiter videre non potuerunt. Horum igitur nos narrare causas expedit, vt ad coagulationis illius magisterium artifex perueniat. Vt autem iam à nobis sufficienter narratū est, vniformis est substantia argenti viui: Quare non est possibile in breui spacio temporis per cōseruationē illius in igne, aqueitatem remouere illius. Nimia igitur festinatio, causa fuit primi erroris: cum verò subtilis sit substantiæ, ab igne recedit. Ignis igitur excessus, est causa erroris illo-

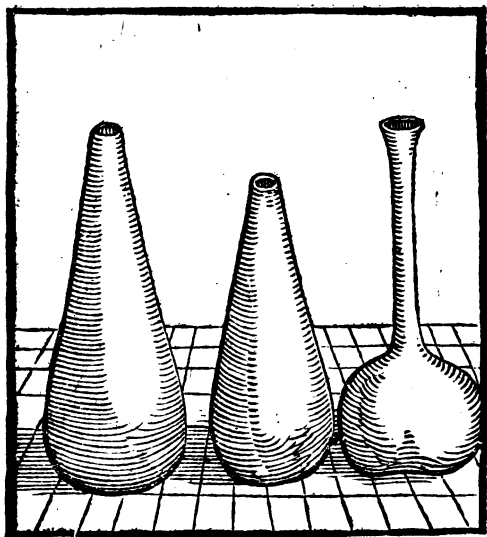
Illorum, à quibus fugit. Commiscetur cum sulphure, arsenico, & marchasita de facili, propter communitatem in natura sua. Ideoque per illa apparet coagulatum nō in forma corporis, sed argenti viui cum plūbo mixti. Non enim hæc cum fugitiua sint, possunt illud in ignis pugna tenere, quousq; ad corporis naturam perueniat. Sed fugiunt cum eo per ighis incursionem, & ideo illud est causa erroris eorum, qui sic coagulant. Habet similiter argentum viuum humiditatem multam sibi unitam, quam ab illo separari non est possibile, nisi per ignis cautam violentiam, per conseruationē eius in suo igne. Et est suus ignis, quem illi augmentando, secundum exigentiam suæ tolerantiaē illius humiditatem tollunt; non relictā sibi parte ad fusionem metallicam sufficiente, qua remota non funditur. Et hæc est causa erroris illorum, qui in lapidem illud coagulant non fusibilem. Habet similiter partes sulphuris naturaliter sibi admixtas, quoddam tamen plus, quoddam vero minus, quod remouere per artificium contingit esse possibile. Cum igitur sit sulphuris proprietas, cum argento viuo rubeum vel citrinum colorem (secundum mensuram suæ quantitatis) creare, eius ablatione proprietas argēti viui erit, albedinem dare per ignē. Hęc igitur est causa varietatis colorum illius post coagulationem eius in lapidem. Habet

similiter terreitatem sulphuris admixtā, quæ quidem infici omnes suas coagulationes necesse est. Et hæc est causa erroris illorum, qui illud in corpus imperfectum coagulāt. Ex diuersitate igitur medicinarum illius coagulationis accidit, diuersa in coagulatione illius creari corpora, & ex diuersitate illius similiter quod coagulandū est. Nam si medicina, vel illud, habuerint sulphur non fixū, necesse est corpus molle ex illo creari. Si verò fixū, necesse est durū. Et si album, albū. Si verò rubeum, rubeum. Et si remissum ab albo vel rubeo, remissum similiter necesse est fieri. Et si terreū, imperfectū. Si verò non, nō. Et omne similiter non fixum, liuidum creat, fixum verò non, quantum in illo est. Pura verò illius substantia purum creat corpus, non pura verò è contra. Accidit autem & similiter in solo argento viuo, absq; sulphuris cōmixtione, diuersitas eadem propter diuersitatem murationis, & præparationis illius in medicinis. Ideoque contingit ex parte medicinæ diuersitatis illusio, vt quandoq; in coagulatione illius plumbum, quandoq; verò Iupiter; quandoq; autem Venus, & quandoq; Mars fiat, quod propter impuritatem accidit. Quandoque verò Sol, quandoque Luna, quod ex puritate venire necesse est, & consideratione colorū. Coagulatur igitur ex frequenti illius præcipitatione cum violentia ad ignis asperitatem

etatem. Asperitas enim ignis aqueitatē illius de facili remouet. Hoc enim fit per vas, cuius figura sit multę longitudinis, in quo inueniatur locū refrigerij, adhęrētę, & quietis in eius spondilibus, propter suam longitudinem, & non fugę viam, quousque iterata vice ad illius fundum præcipitetur multa caliditate ignitionis, cum reiteratione multa, quousque fiat fixum. Coagulatur similiter ex diuturna retentione in suo igne, in vase vitreo, cuius collum sit multę longitudinis, & in ventre figuram ampullę habeat, cum continua colli eius apertione, vt per illam possit humiditas eius euanescere. Coagulatur verò per medicinam illi conuenientem. Et nos illam tibi narrabimus in sequentibus apertius. Hic verò similiter, vt intentionem nostram super illo narremus completam, secundum quod per nostrum inuenimus experimentum. Est medicina illius, quę maximè illi in profundo eius adhæret, & ei per minima commiscetur ante illius fugam. Ex rebus ergo ei conuenientibus, necesse est illam colligere. Sunt autē huiusmodi corpora omnia, & sulphur, & arsenicū. Sed quia non videmus corporum aliquod in natura sua illud coagulare, sed ab eis ipsum fugere, quantūcunque fuerint suę conueniētīę, ideoque cōsiderauimus, nullum corpus illi in profundo adhærere. Subtilioris ergo substantię, & liquidioris fu-

sionis necesse est medicinā illam esse, quā ipsa corpora. Ex spiritibus etiam non videmus, illis in natura sua manentibus, firmam & stabilem coagulationem fieri illius, sed fugitiuam, & multæ infectionis. Quod quidem contingit, alterum propter spirituum fugam, alterum verò ex terreæ, & adultibilis substantiæ illorum commixtione. Ideoq; ex hoc manifestè relinquitur, ex quacunque re medicina illius eliciatur, ipsam necessario debere esse subtilissimę, & purissimæ substantiæ, illi adhærentis ex natura sua, & facillimę liquefactionis, & tenuissimæ ad modum aquæ, & fixæ super ignis pugnam. Hæc enim ipsum coagulabit, & in naturam solarem vel lunarem conuertet. Modos ingeniorum medicinę tibi dedimus, ad quam per illos peruenire potes, & ipsam sermone sibi proprio determinauimus. Sollicitè igitur ad illam exerciteris, & eam inuenies. Sed vt nos non increpare possis ex eius insufficiētia, dicimus, quod ex ipsis corporibus metallicis cum suo sulphure vel arsenico præparatis, hæc medicina elicitur, similiter ex solo sulphure, vel arsenico præparatis, & ex solis similiter corporibus elici potest. Ex solo verò viuo argento facilius, & propinquius, & perfectius inuenitur. Quoniam natura propriam naturam amplectitur amicabilius, & ea gaudet magis, q̃ extranea. Et est in ipso facilitas extractionis illius

illius substantiæ subtilis, cum iam in actu subtilem habeat substantiam. Modi verò inuentionis huius medicinæ sunt per sublimationem, vt à nobis narratum est sufficienter. Modus verò fixationis illius in capitulo suo similiter narratus est. Coagulationis verò solutorum modus est, per ampullam in cineribus vsque ad collum cum temperato igne, quotusque aqueitas euanescat. Descriptio verò longorum vasorum, & eorum in quibus fit omnis coagulatio hæc est.

Q

¶ **QVARTA PARſ**

De Fixione, & cauſis eius, deq; diuerſis modis figendi corpora. & ſpiritus.

Cap. LIIII.

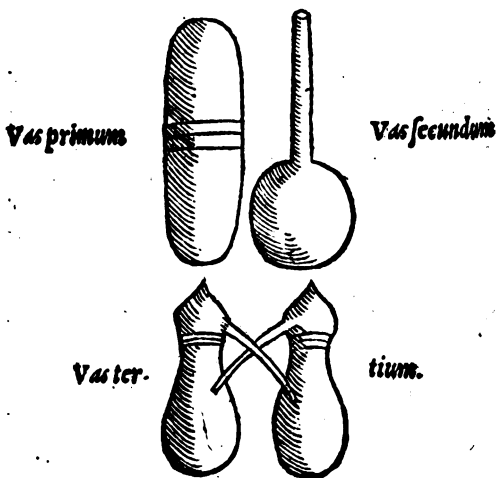
Fixio verò, eſt rei fugientis ab igne conuēniens ad tolerantiam eiꝛſdem adaptatio. Cauſa verò inuentionis ipſius fixationis eſt, vt omnis tinctura, omnisq; alteratio perpetuetur in alterato, & non mutetur. Diuerſificatur verò & ipſa ſecundum rerum figendarum multiplicitem, quæ ſunt videlicet corpora quædam à perfectione diminu-

ta. Sicut Saturnus, Iupiter, Mars, & Venus. Et secundum diuersitatem ipsorum spirituum, qui sunt scilicet sulphur & arsenicum, in gradu vno, & argentum viuum in alio: in tertio verò marchasita, magnesia, & tutia, & horum similia. Figuntur igitur corpora hæc à perfectione diminuta per suam calcinationem, eo quòd absoluuntur per eam à sulphureitate volatiua & corrumpente. Et hanc sufficienter in sua narrauimus oratione, scilicet in capitulo calcinationis. Figuntur verò sulphur & arsenicum duobus modis, scilicet per reiterationem sublimationis super illa, in vase aludela, quousque stent. Est igitur ex hoc intentio festinationis fixationis illorum, vt ingenieris ad inuentionem reiterationis multiplicis sublimationis in breui tempore, quod per duo fit aludela, cum duplicibus suis cooperculis, hoc ordine scilicet, vt nunquam ab actu sublimationis desistas, donec fixa fuerint. Projiciantur ergo cum in vno ascenderunt, in aliud aludel, & sic alternata vice fiat. Et nunquam ociosa permittantur aludelis spondilibus adhærere, quin in cõtinaua sint ignis eleuatione, quousque cesset illorum eleuatio. Quotocunque enim in breuiori tempore poteris multiplices sublimationis reiterationes multiplicare, tantò celerius & melius continget ipsius fixationis tẽpus abbreviare. Ideoq; fuit secun-

612 Q V A R T A P A R S

dus fixationis modus inuentus , qui est per
 plus sublimandi præcipitationem , ad calo-
 rem, vt continuo in illo sit, donec figatur. Et

hoc fit per longum vas vitreum, cuius fun-
 dus sit terreus, & non vitreus (quia scinde-
 retur in partes) illi artificialiter cum clausu-
 ra bona connexus , & per spatulam ferream,
 vel lapideam , cum ad spondilia eius adhæ-
 serit, deijciatur ad ima caloris continuè, per
 alter-

alternas vices, quousque figatur. Fixionis vero modus argenti viui, est idem cum modo fixationis sulphuris & arsenici, & non diuersificantur inter se, nisi in hoc, quod non possunt sulphur & arsenicum figi, nisi prius eorum partes inflammabiles tenuissimæ, subtili diuisionis artificio ab eis separentur, per hunc vltimum fixationis modum. Argentum verò viuum hanc considerationem non habet, & ad hoc similiter temperationi calore, quàm argentum viuum indigent in hoc modo. Similiter diuersificantur, quia in lon-

Vas quartum

Vas vitreum

Spatula

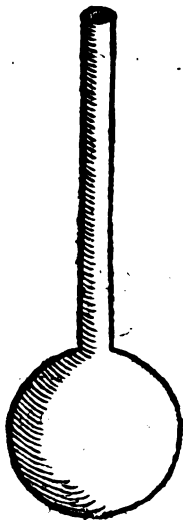
Vas terreum.

giori figuntur tempore, quàm argentum viuum. In eo similiter, quoniam altius eleuantur propter suam raritatem, quàm argentū viuum. Ideoque longiori vase indigēt quàm

614 . QVARTA PARS

Argentum viuum ad suam fixationem. Fixio
verò marchesitæ, magnesiæ, & tutiæ est, vt
cum post primam illorum sublimationem
acquisiuerimus quod ex eis volumus, abie-
ctis illorum scicibus, reiteremus super ea sub-
limationem, totiens conuertendo, quod su-
perius ascendit ad id quod inferius reman-
sit, ex vnoquoque illorum, quousque figan-
tur.

Horum verò descriptio vasorum
iam tradita est.

De

De ceratione. Cap. LV.

Ceratio, est duræ rei non fusibilis molli-
 ficatio ad liquefactionem. Ex hoc igitur manifestum est, quòd causa inuentionis huius fuit, vt quod ingressionem ex-
 priuatione suæ liquefactionis non habebat in corpus ad alterationem, mollicicaretur vt flueret, & ingressionem haberet. Ideo putauerunt aliqui, cerationem debere de oleis liquidis & aquis fieri. Sed erroneum est illud, & à principijs huius magisterij naturalis semotum penitus, & ex manifestis naturæ operibus reprobatur. Naturam enim non videmus in ipsis corporibus metallicis humiditatem citò terminabilem, imò diu durabilem, ad illorum fusionis & mollicationis necessitatem posuisse. Si enim talem illis posuisset, relinqueretur necessariò, vt citissimè scilicet ignitione vna, corpora totaliter humiditate priuari contingeret. Quare ex illo sequeretur, post vnā ignitionem corpus quodlibet nec malleari, nec fundi posse. Quamobrem imitantes naturæ opera in quantum possumus, necesse est nos modum naturæ in cerando sequi. Cerat autem ipsa in radice cerationis fusibilia humiditate, quæ super omnes est humiditates, expectans ignis calorem. Igitur etiam nos consimili cerare humiditate necessariò expedit. In nullis autem rebus melius & possibilis, & propinquius hæc humi-

ditas ceratiua inuenitur, quàm in his, videlicet sulphure & arsenico propinquè, propinquius autem & melius in argento viuo. Horum igitur humiditatem non videmus terrâ illorum relinquere, propter fortem vnionem, quam in opere mixtionis naturæ habuerunt. In omnibus autem rebus alijs humiditatem habentibus, experimento inuenies, eam in resolutione à terrea sua substantia separari, & post illius separationem omnî humiditate priuari. In spiritibus autem prædictis hoc nomine contingit. Ideoque non est aliud, per quod ab illorum incerando acceptione excusari possimus. Modus ergo cerationis est per illos, vt totiens super rem cerandam multiplicetur eorû sublimatio, quousque in illa cum humiditate sua manentes, fusionem bonam præstent. Hoc autem non fiet ante illorum perfectam mundationem, ab omni re corrumpente. Sed mihi melius videtur, vt eorum olea prius figantur, per oleum tartari, & cum illis fiat omnis ceratio competens, & necessaria ad hanc artem.

*Finis libri primi Summæ perfectionis
Gebri Πρὶ χημείας.*

SVM.

S V M M A E P E R .

F E C T I O N I S G E B R I

Π Ε Ρ Ι Χ Η Μ Ε Ι Α Σ

Liber Secundus.

Praefatio, diuidens hunc Secundum librum in tres partes.

PRINCIPIORUM itaque huius magisterij discussione tradita, necesse est ex promissione nostra intentum huius artis complete prosequi, sermone illi conueniente. Et est scilicet consideratio omnis rei, per quam perfectio huius operis apertius ostendatur. Et consideratio necessitatis perfectionis medicinæ, scilicet vt discutiatur, ex qua re melius, vel propinquius eliciatur illa, ad omnem imperfecti perfectionem. Et consideratio similiter artificiorum, per quæ cognoscamus, an perfectio sit completa. His tribus itaque traditis, & tota erit perfectionis tradita cognitio, secundum nostræ artis indigentiam.

Q 5

PRIMA PARS HV.
I V S S E C V N D I L I B R I,

De cognitione rerum, ex qua perfectio-
nis possibilitas, & modus depre-
hendi potest.

*Quòd cognitio perfectionis huius artis à
cognitione natura spirituum, & corpo-
rum dependeat, & quòd de utrif-
que copiosè velit tradere.*

Cap. I.

COgnoscere verò non est possibile trās-
mutationes corporum, vel ipsius ar-
genti viui, nisi super mentem artificis
deueniat vera cognitio illorum naturæ, se-
cundū suas radices. Prius igitur corporum
principia notificabimus, quid scilicet sint se-
cundum causas suas, & quid boni, vel mali
in se contineant. Postea verò ipsorum om-
nium corporum naturas cum suis proprie-
tatibus monstrabimus, quæ videlicet sint
causæ corruptionis illorum cum suis expe-
rientijs comprobantes.

De natura sulphuris & arsenici.

Cap. II.

ERgo in primis spirituum naturam, qui
ipsorum corporum sunt principia, affe-
rentes, quæ sunt videlicet sulphur, & e-
ius

ius compar, & argentum viuum. Dicimus, quòd sulphur & arsenicum pinguedo sunt terre, vt à nobis narratum est. Cuius experientiam & manifestam probationem elicias per illius facilem inflammationé, & facilem eius liquefactioné per calidum. Non enim inflammatur, nisi quòd oleaginum est, nec liquescit per calidum facile, nisi quòd illius naturam habet. Sulphur itaq;, & illius compar, causam corruptionis habent inflammabilem substantiam, & terream fæculentiam. Causam verò perficientem habent mediam, inter hanc videlicet & illam. Est igitur causa corruptionis in illo terreitas, per hoc, quòd neq; fusionem, neq; ingressione[m] habet. Et similiter inflammabilis substantia, quia neq; stat, neq; stare facit, & quòd nigredinem ex omni genere eius præstat. Causa igitur perfectionis in illis est mediocris illarum substantia, quia per illius terreitatem non turbatur ab ingressione, quæ per fusionem bonam perficitur. Et per illius subtilitatem non remouetur eius impressio de facili propter fugam. Non est autem mediocris illorù substantia perfectionis causa corporù, vel argenti viui, nisi figatur. Quæ cum non fixa sit, licet eius impressio non remoueatur de facili, non tamen stabiliter perpetuatur. Ex his itaq; elicitor illius mediocrè substantiam artificem diuidere necesse esse. Diuidere autem

putauerunt quidam impossibile esse propter fortem illius mixtionem. Et illi quidem suis operibus manifestis aduersi sunt: nam ipsum sulphur calcinauerunt, licet non multum, quod nullam fusionem nec inflammationem dedit: sed illud per diuisionem necesse est euenisse, quia sulphur in sua naturali commixtione permanens, necesse est inflammari & comburi. Ergo per diuisionem diuersarum substantiarum in illo, relinquitur, partem in ipso magis inflammabilem, & partibus non inflammabilibus seorsum in artificio separari: nam si possibile est, per calcinationem ad remotionem omnium inflammabilium partium in illo perueniri, necesse est ex eorum naturalibus operibus, eos confiteri, ad omnem partium diuisionem posse perueniri. Sed quia hoc dependet ex subtilissimo artificio, cogitauerunt fore impossibile. Patet itaque ex præmissis in capitulo, quod non est sulphur de veritate nostræ artis, sed pars eius. Et nos iam deduximus te in cognitionem artificij, per quod ad illius diuisionem possibile est deuenire. In arsenico verò, quia in radice suæ mineræ, per actionem naturæ resolutæ sunt multe illius partes inflammabiles, ideo artificium separationis eius est facile. Sed ipsum est albedinis tinctura, sulphur verò rubedinis, In sulphuris igitur diuisione magnam adhibere

hibere cautelam necesse est.

De natura Mercurij, siue Argenti viui.

Caput III.

IN argento viuo similiter necesse est superflua demere. Habet enim corruptionis causas, videlicet terream, & adustibilis absque inflammatione aqueitatis substantiam. Putauerunt tamen aliqui illud non superfluum habere terram, vel immunditiam. Sed vanum est quod cogitatur ab eisdem. Videmus enim ipsum multę liuiditatis, & non albedinis. Et similiter per leue artificium videmus ex illo terram nigram & fæculentam emanare, per lauationem videlicet, cuius modum narrabimus. Sed quia duplicem est per illud perfectionem elicere, medicinam scilicet ex eo facere, & illud perficere: ideoque necesse est ipsum duplicis mundationis gradu præparare, propterea duæ mundationes Mercurij sunt necessariae: vna per sublimationem ad medicinam, & hæc hîc innuitur: alia per lauacrû ad coagulationem, & illa innuetur. Si enim volumus medicinam ex illo creare, tunc necesse est eam à fæculentia suæ terreitatis mundare per sublimationē, ne in proiectione creet colorem liuidum, & ipsius aqueitatem fugitiuam delere, ne totam medicinam fugitiuam in proiectione faciat, & mediocre

illius substantiam saluare pro medicina. De cuius est proprietate non aduri, & ab adustione defendere, & quæ non fugit, & fixum facit. Probamus itaq; perfectiū esse illud manifestis experiētijs. Nam videmus argentum viuū, argento viuo magis adhærere, & eidem magis amicari: post illud verò aurum, & post hoc argentum. Ideo ex hoc relinquitur, ipsum esse suæ naturæ magis. Alia verò corpora videmus non ad illa tantam conformitatem habere, & ideo ipsa veridicè inuenimus minus de illius naturâ participare. Et quæcunq; videmus plus ab adustione saluare, illa consideramus plus illius naturâ possidere. Ideoq; relinquitur ipsum argentum viu. esse perfectiū, & adustionis saluatium, quod est perfectionis vltimum. Secundus verò mundationis gradus est ad ipsius coagulationem. Et est vt sufficiat illi solummodo lauatio suæ terreitatis per vnam diem. Cuius modus hic est: Sumatur patella terrea, & in ea mittatur argent. viuum, super quod fundatur acetī fortissimi pauca quantitas, vel alterius rei consimilis, quæ sufficiat ad cooperiendum illud. Post immittatur ad ignem lentum, ne ferueat, & agitetur cōtinuè cum digitis super fundum patellæ, vt diuidatur argentum viuū in similitudinem subtilissimi pulueris albi, donec totum acetum euaporauerit, & ipsum
argentum

Argentum viuum redeat. Postea verò quod
 fæculentum & nigrum videris ex illo ema-
 nasse, laua & abijce. Et hæc iterata vice mul-
 tiplica, quousq; videris colorem suæ terrei-
 tatis in clarû, mixtum albo & cœlestino co-
 lore perfectè mutari, quod perfectæ lautio-
 nis est signû. Cùm igitur peruenerit ad illud,
 proijciatur super ipsum medicina suæ coa-
 gulationis, & coagulabitur in solificum, &
 lunificum, secundum quod ipsa præparata
 extiterit. Et ipsius narrationem in sequenti-
 bus ponemus. Ex iam igitur dictis patet si-
 militer argentum viuum non esse perfe-
 ctum in natura sua, sed illud quod ex ipso
 producitur per artificium nostrum. Et simi-
 liter in sulphure & eius compari est induce-
 re. Non ergo in his possibile est naturaliter
 naturam sequi, sed per nostrum artificium
 naturale.

De natura marchesita, magnesie, & tutie.

Caput III.

DE alijs autem spiritibus naturalem ne-
 cesse est nos facere traditionem, qui
 sunt scil. marchesita, magnesie, & tu-
 tie, impressionem magnam in corporibus fa-
 cientes. Et ideo dicamus quid sint cum pro-
 bationib. suis in hoc capitulo. Dicimus igi-
 tur, quòd marchesita duplicem habet in sui
 creatione substantiam, argenti viui scilicet
 mortificati, & ad fixationem approximantis, &

624 PRIMA PARS LIB. II.

sulphuris adurentis . Ipsam autem habere
 sulphureitatem comperimus manifesta ex-
 perientia. Nam cum sublimatur, ex illa ema-
 nat substantia sulphurea manifesta combu-
 rens. Et sine sublimatione similiter perpen-
 ditur illius sulphureitas . Nam si ponatur ad
 ignitionem, nō suscipit illam priusquam in-
 flammatione sulphuris inflammetur & ar-
 deat. Ipsam verò argenti viui substantiam
 manifestatur habere sensibilibus. Nā albedi-
 nē præstat Veneri meri argenti, quemadmo-
 dum & ipsum argentum viu. & colorem in
 illius sublimatione cœlestinum præstare, &
 luciditatem manifestam metallicam habere
 videmus, quæ certum reddunt artificem, il-
 lam has substantias continere in radice sua.
 Magnesia verò sulphur plus turbidum, & ar-
 gentum viuum magis terreum & fæculen-
 tum, & ipsum sulphur similiter magis fixum,
 & minus inflammabile habere, per easdem
 probare experientias manifestè poteris, &
 ipsam magis naturæ Martis approximare.
 Tutia verò est fumus ipsorum corporum al-
 borū, & hoc manifesta probatione perpen-
 ditur. Nam proiecto fumo mixtionis Iouis
 & Veneris, adhærente in spondilibus fabri-
 cæ fabrorum, eandem impressionem facit.
 cum ea. Et quòd fumus metallicus non re-
 dit, nec ipsa similiter sine alicuius corporis
 admixtione. Ideo cū fumus ipsa sit alborum

cor-

corporum, alba non citrinat corpora, sed rubea : nam citrinitas non est aliud quàm rubei & albi determinata proportio . Ideoq; ipsa propter sui subtilitatem magis ad profundum corporis penetrat. Et ideo magis alterat quàm suum corpus, & magis adhæret in examine paucio artificio, quod iam tibi narratum est . Quæcunq; igitur alterantur, per argenti viui virtutem, vel sulphuris, aut horum similium necesse est alterari : quoniam hæc sola communicant in natura ad ipsa corpora.

De natura solis, siue auri.

Cap. V.

DE corporibus nunc, ampliato sermone eorum intimam narremus essentiam. Et primò de Sole, postea de Luna: vltimo verò de alijs, secundum quod videbitur expedire cum suis probationib. quæ per experimentum habentur. Est igitur Sol creatus ex subtilissima substantia argenti viui, & clarissima fixura, & ex substantia pauca sulphuris mundi, & puræ rubedinis, fixi, clari, & à natura sua mutati, tingentis illam. Et ideo, quia contingit diuersitas in coloribus ipsius sulphuris, necesse est & auri citrinitatem diuersitatem habere similiter. Est enim quoddam magis, quoddam verò minus in citrinitate intensum . Quòd autem sit ex subtilissima argenti viui substantia, perpen-

R

ditur & ipsum, quia argentum viuum de facili illud suscipit. Non enim argent. viuum aliud quàm suæ naturæ suscipit. Quòd verò clarem & mundā illius substantiam habuit, per splendentem eius fulgorem, & radiantem manifestatur, non solum in die, verum etiā in nocte sese manifestantē. Quòd verò fixam, & sine sulphureitate comburentem habeat, patet per omnem operationem illius ad ignem: nam nec minuitur, nec inflammatur. Quòd verò ipsum sit sulphur tingens, patet per hoc, quòd admixtum argento viuo; ipsum in colorem transformat rubeum: & quod sublimatum forti ignitione de corporibus, ita quòd illorū ascendat subtilitas, cū ea citrinissimum creat colorē. Patet igitur, quòd cū pura eius substantia purum colorē generat, cū non pura, non purum. Qui verò probationis suæ citrinitatis ostensione indiget, sensum non habet: quia per visum percipitur. Subtilissima igitur argenti viui substantia ad fixationem deducta, & puritas eiusdem, & subtilissima sulphuris materia fixa, & non adurens, tota ipsius auri materia est essentialis. Maior verò argenti viui, quàm sulphuris in illo probatur quātitas: ideo maiorem argentum viu. habet ingressione in illud. Igitur quæcunq; volueris alterare, ad huius exemplar altera, vt ipsa ad æqualitatem eius perducas. Et modum iam ad illud nos dedimus. Et quia subtiles & fixas ha-

- buit pates: ideo potuerunt partes eius multum densari. Et hæc fuit causa ipsius magni ponderis. Per multam verò operatam à natura decoctionem, facta est ex illo paulatina resolutio, & inspissatio bona, & vltima mixtio, ut cum ignitione liquecat. Ex præcedentibus igitur patet, quod multa quantitas argenti viui est causa perfectionis: multa verò sulphuris, causa corruptionis. Et vniformitas in substantia, quæ per mixtionem fit in decoctione naturali. Diuersitas verò in substantia est causa corruptionis. Et induratio & inspissatio, quæ per longam & temperatam perficitur decoctionem, est causa perfectionis, oppositum verò corruptionis. Igitur si ceciderit super ipsum argentum viuum sulphur non debite, necesse est secundum diuersitatem illius diuersas corruptiones adduci. Potest enim sulphur, quod super illud cadit, fixum, non adustibile esse totum, aut totum adustibile, & fugiens in natura sulphuris: aut fugiens, & non in natura sulphuris, aut partem fugientis, partem verò fixi tenere: sed in parte naturam sulphuris tenere, & in parte verò non: aut totum mundum, aut medium immundum: aut multæ quantitatis, aut paucæ, superans in commixto: aut paucæ quantitatis superatum in illo: aut nec superans nec superatum: aut album, aut rubeum, aut mediocre. Ex his itaq; omnibus diuersitatibus necesse fuit

R 2

528 PRIMA PARS LIB. II.

in natura diuerſa creari corpora, & his ſimi-
lia : quas omnes oportet narrare nos cum
probationibus manifeſtis .

De natura Lune, ſiue argenti.

Cap. VI.

IAM ergo patet ex præcedentibus, quòd
ſi ceciderit ſulphur mundum, fixum, ru-
beum, clarum ſuper ſubſtantiam argenti
viui puram, non ſuperans, imò paucae quan-
titaſ, & ſuperatū, creatur ex hoc aurum pu-
rum. Si verò fuerit ſulphur mundū, fixum, al-
bum, clarum, quod ceciderit ſuper ſubſtan-
tiam argenti viui, fit argentum purum, ſi in
quantitate non ſuperet : diminutam tamen
habet puritatē ab auri puritate, & ſpīſitudi-
nem groſſiorem, quàm aurū. Cuius ſignum
eſt, quòd non denſantur partes eius, in tan-
tum, vt auro compōderet, nec ita fixam ſub-
ſtantiam habet, vt illud. Signum eſt dimina-
tio eius per ignem, & ſulphur eius, quòd nō
eſt fixum, nec incombustibile, cauſa eſt il-
lius. Et quòd ſulphur in illo huius ſit diſpō-
ſitionis, per illius paululam inflammatio-
nem probatur. Idem aurum fixum & non fi-
xum ad aliud quidem, & ad aliud relatum
eſſe, impoſſibile non eſt autumandum. Lu-
næ enim ſulphureitas ad auri ſulphureita-
tem relata, non fixa, & cōburens eſt. Ad a-
liorum verò ſulphur corporum fixa, & non
comburens.

De

*De natura Martis siue ferri. Item de effectibus
sulphuris & Mercurij, deq; causis corru-
ptionis & perfectionis.*

Cap. VII.

SI verò fuerit sulphur fixum terreum, ar-
gento viuo fixo terreo commixtum, &
hæc ambo non puræ, sed liuidæ albedi-
nis fuerint, cuius superantiæ quantitas sit
sulphuris fixi summè, fit ex his ferrum: Quo-
niam superantia sulphuris fixi fusionem pro-
hibet. Ideoq; ex hoc relinquitur, sulphur ve-
locius liquefactionis festinantiâ per opus fi-
xionis perdere, quàm argētum viuum. Non
fixum verò videmus citius quàm argentum
viuum liquefcere. Ex his verò manifestatur
causa velocitatis fusionis & tarditatis in cor-
porū vnoquoq;. Nam quod plus de fixo ha-
bet sulphure, tardius: quod verò plus de adu-
rēte, facilius & citius fusionē suscipit. Quòd
fatis apertè relinquitur à nobis esse mōstran-
dum. Quòd verò ipsum fixum tardiozem fa-
ciat fusionē, manifestatur per hoc, quod ipsū
numquam, nisi calcinetur, figitur, & calcina-
tum nullam dat fusionem: ergo in omnibus
illam impedire debet. Quòd verò nisi calci-
netur non figatur, patet experimento illius,
qui illud figit non calcinatum: quoniam ip-
sum inuenit semper fugere, donec in terram
vertatur. Cuius similitudo est calcis naturæ.

R 3

Hoc autem minimè in argento viuo contingit: quoniam figi potest absq; hoc, quòd in terram vertatur, & figi similiter cum conuersione illius in terram potest. Nam per festinationem ad eius fixationem, quæ per præcipitationem perficitur, figitur, & in terram mutatur. Per successiuam verò illius iterata vice sublimationem figitur similiter, & non in terram vertitur, imò fusionem dat metalli-
cam. Hoc autem manifestum est, & illi probatū, qui vtrasq; fixationes illius expertus est, vsq; in illius consummationem per festinam præcipitationem, & tardam, per successiuas sublimationes. Vjdit enim & inuenit sic, vt a nobis scriptum suscepit. Et illud ideo: quoniam viscosam & densam habet substantiam: cuius signum est contritio illius cum imbibitione & mixtione cum rebus alijs. Sentitur enim in illo manifestè viscositas illius per multam adhærentiam. Densam autem substantiā illud habere, manifestè videt monoculus per illius aspectum, & per ponderationem sui immensi ponderis. Auro enim præponderat, cum in natura sua est, & est similiter fortissimæ compositionis, vt narratum est. His igitur relinquitur, ipsum posse figi sine illius humiditatis consumptione, & absq; in terram conuersione. Propter enim bonam partium adhærentiam, & fortitudinē suæ mixtionis, si quo modo partes illius inspi-

in spissentur per ignem, vltcrius non permittit se corrumpi, neq; per ingressiōem furiosæ flammæ in illud se in fumū vltcrius eleuari permittit: quoniam rarefactionem sui nō patitur propter sui densitatem, & carentiam adustionis, quæ per sulphureitatem combustibilem, quam nō habet, perficitur. Per hoc igitur inuentū est inuentione veridica duorum secretorū genus mirabile duplex. Vnū scilicet causæ corruptionis vniuscuiusq; metallorum per ignem: quarū vna est inclusio adurentis sulphureitatis in illorum substantię profundo per inflammationem illa diminuentis, & exterminantis in fumum vltima consumptione, quantumcūq; in illis argentum viuum bonæ fixionis extiterit. Altera verò est multiplicatio flammæ exterioris super illa penetrantis, & secum in fumum resoluentis, cuiuscunq; fixionis in eis ipsum sit. Tertia verò est rarificatio ipsorū per calcinationem. Tunc enim flamma vel ignis in illa penetrare potest, & ipsa exterminare. Si igitur omnes corruptionis causæ conueniant, maximè corpora corrumpi necesse est. Si verò non omnes, remittitur corruptionis velocitas vniuscuiusq; corporis secundum remissionem illarū. Secundum genus est bonitas, quæ per ipsum consideratur in corporibus. Quia igitur argentum viuum propter nullas exterminationis, se in partes com-

positionis sui diuidi permittit (quia aut cū tota sua substantia ex igne recedit, aut cum tota in illo permanens stat) notatur in eo necessariò perfectionis causa. Laudetur igitur benedictus & gloriosus Altissimus, qui creauit illud: deditq; illi substantiam, & substantiæ proprietates, quas non contingit ex rebus vllam in natura possidere, vt in illa possit inueniri hæc perfectio per artificium aliquod, quod in illo inuenimus potentia propinqua. Ipsum enim est quod ignem superat, & ab igne non superatur: sed in illo amicabiliter requiescit, eo gaudens.

De natura Veneris siue eris.

Cap. VIII.

REdeuntes igitur ad propositum, dicimus, quòd si fuerit sulphur immundum, grossum, fixum, secundum sui maiorem partem, secundum verò sui minorem non fixum, rubeum, liuidum, secundum totum non superans neq; superatum, & ceciderit super argentum viu. grossum, ex eo q̄s. creari necesse est. Horum itaq; omniū probationem adducere per data ex natura illorū contingit. Nam cū illud ad inflammationē deponitur, flammam ex eo sulphureā discernere poteris, quæ sulphuris nō fixi est signū. Et deperditio quantitatis eius per exhalationem, per frequentē eius combustio-

bustionem, sulphur illud fixum habere significat. Nam ex ea fit illius fusionis retardatio, & induratio substantiæ ipsius, quæ signa sunt, multitudinis fixi sulphuris ipsius. Quod illud autem sit rubeum immundum, adiunctum argento viuo immundo, significatur per sensum: unde alia probatione non indiget. Experimento itaque elicias secretum. Vides enim omnem rem caloris actione in terram mutatam, cum facilitate solui, & ad aquæ naturam redigi. Hoc autem contingit propter partium subtiliationem ab igne. Res igitur magis subtilis in natura propria ad hanc terreæ naturam reducta, magis subtiliatur. Igitur magis soluitur: ita & quæ maximè, maximè. Ex his igitur patet causa corruptionis, & infectionis horum duorum corporum, Martis scilicet & Veneris: quia est per sulphur multæ quantitatis fixum, & non fixum paucae in Venere, minimæ verò in Marte. Cum igitur sulphur fixum in fixationem devenit per calorem ignis, eius partes subtiliantur: sed pars illa quæ est in aptitudine solutionis suæ substantiæ soluitur: cuius signum est expositio horum duorum corporum ad vaporem aceti. Nam per illud floret in superficie illorum sulphuris eorum aluminositas, per calorem in illo creata subtiliatum. Et si posueris hæc duo corpora in liquorem ponticum, soluentur de facili per ebullitionem multæ

illorum partes. Et si respexeris in mineris horum duorum, manifestam inuenies ex eis solutam aluminositatis substantiam distillare, & in illis adhærere: quæ aluminositas per ponticitatem & facilem solutionem in aquâ mutatur. Non enim pôticum, & faciliè solubile reperitur aliud quàm alumen, & quod illius naturæ est. Nigredo verò in vtroque horum duorum corporum ad ignem creatur, propter sulphur non fixum, quod in illis concluditur: multum quidem in Venere, parum verò in Marte, & ad naturam fixi approximâs. Ideoque non de facili talem impressionem de Marte remoueri est possibile. Iam igitur patuit, ex sulphure non fixo fusionem fieri, & fusionem adiuuari: ex fixo verò fusionem non fieri, & fusionem impediri. Ex argento verò viuo fixo non est necesse fusionem non fieri, & fusionem impediri. Illud scit necessariò verum esse, qui nullo ingeniorum fusionis, sulphur potuit cōseruare in fusionem post illius fixationem. Argentum verò viuum figi potuit per frequentem sublimationis reiterationem ad illud, eo bonam fusionem suscipiente. Ex hoc itaque manifestum est, corpora esse maioris perfectionis, quæ plus argenti viui sunt continentia: quæ verò minus, minoris perfectionis. Studeas igitur in omnibus tuis operibus, ut argentum viuum in cōmixtione superet. Et si per solum argentum viuum

viuum perficere poreris, præciousissimæ perfectionis indagator eris, & eius perfectionis, quæ naturæ vincit opus. Mundare enim poteris intimè, ad quod natura non peruenit. Probatio verò eius, quòd ea quæ maioris argenti viui quantitatem sunt continentia, maioris sint perfectionis, est scilicet facilis susceptio argenti viui. Videmus enim corpora perfectionis amicabiliter argentum viuum suscipere. Ex præcedentibus itaque sermonibus relinquitur, duplicem esse in corporibus sulphureitatem. Vnam quidem in profunditate argenti viui cūclusam, in principio suæ mixtionis, alteram verò superuenientem. Quarum altera cum labore tollitur, alteram verò nullo artificiorum ingenio, quod per ignem perficitur, possibile est tolli, ad quod possit nostra operatio congruè ac vtiliter peruenire, cum iam cum eo ad eandem certationem unitum factum est. Et hoc experimèto probatur, quòd sulphureitatem adustibilem videmus per ignem deleri, sulphureitatem verò fixam minimè. Si igitur dixerimus corpora calcinatione mundari, intelligas ytique à terrea substantia, quæ non in radice suæ naturæ vnita est. Quoniam vnita mundare per ignis ingenium non est possibile, nisi adueniat argenti viui medicina occultans & temperans illam, aut illam de cōmixto separans. Separatio aut terreæ substantiæ in ra-

dice naturæ metallo vnitæ ab eius commixto fit. Aut per eleuationem cum rebus substantiam argenti viui eleuantibus, & sulphureitatem dimittentibus, propter conuenientiam cum eis, vt est tutia & marchesita, quoniam si forti & subita fusione hæc conitinxeris cum corporibus, spiritus secum adducet corpora in fuga sua. Ideoque cum eis eleuare poteris. Aut cum lauatione per argenti viui commixtionem, quam narrauimus. Argentum enim viuum tenet quod suæ naturæ est, alienum verò respuit.

De natura Iouis, siue stanni.

Cap. XI.

HAc igitur inuestigatione proposita, nostrum propositum sequentes innuimus, quod si sulphur fuerit in radice commixtionis, fixatione pauca participans, album albedine non pura, non superas, sed superatum, cum argento viuo secundum partem fixo, secundum partem verò non fixo, albo non puro commixto, sequetur ex eo stannum. Et horum probationem per præparationem inuenies. Quia si stannum calcinaueris, senties ex illo sulphuris foetorem: quod signum est sulphuris non fixi. Et quia flammam non dat, ne putes illud fixum. Quia non propter fixationem, sed propter superantiam argenti viui, in commixtione saluantis à combustionem flammam.

flammam non dat. Probatur itaque duplex
 in stanno sulphureitas : duplex item argenti
 viui substantia. Vna quidem sulphureitas quę
 est minus fixa, quia cum calcinatur foetet vt
 sulphur. Per primam probatur mixtionis ex-
 perientia. Altera per continuationem illius
 in calce sua ad ignem, quam habet, quia ma-
 gis fixa non foetet. Probatur verò duplex ar-
 genti viui substantia in illo, quarum vna est
 non fixa, altera fixa : quia ante illius calca-
 tionem stridet, post verò triplicem ipsius cal-
 cinationem non stridet, quod est, quia eius
 argenti viui fugitiui substantia stridorem fa-
 ciens euolauit. Quòd verò argenti viui sub-
 stantia fugitiua sit causa stridorem faciens,
 probatur per lauationem plumbi cum argen-
 to viuo. Quia si cum argento viuo plumbum
 lauētur, & post lauacrum eius illud fuderis
 cum igne, non superante suę fusionis ignem,
 remanebit cum eo argenti viui pars, quę
 plumbo stridorem adducit, & illud in stan-
 num conuertet. Econuerso verò, per muta-
 tionem stanni in plumbum illud considera-
 re potes. Nam per multiplicem calcinatio-
 nis reiterationem ad illud, & ignis illi magis
 conuenientis ad reductionis administratio-
 nem, in plumbum conuertitur, maximè ve-
 rò cum per subtractionem suę scorix cum
 magno calcinatur igne. Et de harum substan-
 tiarum diuersitatibus certificari poteris per

ingenia conseruationis illarū in instrumentis proprijs, & ignis modo eas diuidentis: ad quem nos peruenimus cum instantia, & vidimus certificatione nostra, nos verum per illud estimasse. Quid igitur sit quod post remotionem duorum non fixorum ex loue scilicet sulphuris & argenti viui remanfit, te certum reddere nos expedit: vt completè cognoscas ipsius louis compositionem. Est igitur illud liuidum, ponderosum, vt plumbum: maiori tamen albedine plumbo participans. Est igitur plumbum purissimum. Et est in ipso æqualitas fixationis duorum componentium, argenti viui scilicet, & sulphuris. Non autem æqualitas quantitatis: quoniam in commixtione vincit argentum viuum: cuius signum est facilitas ingressionis in illud argenti viui in natura sua. Igitur si non maioris argenti viui in illo effet quantitas, non adhæret illi in natura sua sumptum de facili. Ideoque non adhæret Marti, nisi subtilissimo ingenio: nec Veneri propter paucitatem argenti viui in illa, in commixtione sua. Ex hoc igitur patet, quia difficillimè Marti adhæret. Veneri verò facilius, propter maiorem copiam argenti viui in ea: cuius signum est fuffio illius facilis, Martis verò difficillima. Fixio verò harum duarum substantiarū, ad firmam approximat fixationem: non autem fixa propterea est perpetuò. Et huius est probatio,

batio, ipsius corporis calcinatio : & post calcinationem ad fortissimum igné expositio. Nam per eum non fiet diuisio, sed tota ascendet substantia: purificata tamen magis. Videmus ergo substantiam sulphuris in stanno adurêtem facilius separari, quàm in plumbo. Et huius experimentum vides per facilem louis indurationem, calcinationem, & meliorationem sui fulgoris. Ideoque consideraui-
 mus hæc corruptentia in radice illius non fuisse, sed ei postea aduenerunt. Et quia in prima commixtione non fuerunt illi multû coniuncta, ideo facile possunt separari. Ideoque alterationes in eo sunt velocis operis, mûdificatio videlicet, induratio, & illius fixio. Et harû causas per ea quæ iam à nobis tradita sunt, manifestè cōsiderare potes. Et q̄a post has operationes, calcinationem scilicet & reductionem, considerauius in fumo suo per magnam eleuationem, & ignis expressiōē, & vidimus illum ad citrinitatem pertingere, cum hoc sit de proprietate sulphuris calcinati, æstimauius æstimatione vera, in qua fuimus certificati, sulphuris fixi naturam illud secum multam continere. Qui igitur vo-
 luerit in hac nostra scientia videre veritatem, inuestigationem horum omniû perstudeant cum sedulitate operis, donec per eam principia ipsorum corporum, & proprietatem spirituum inueniāt inuentione certa nō

coniecturali, quam tradidimus, in hoc nostro volumine sufficienter ad artis exigentiam.

De natura Saturni, siue plumbi.

Cap. X.

Restat nos igitur de Saturno descriptionem ponere. Et dicimus, quòd non diuersificatur à Ioue post calcinationis reiterationem, ad illius naturam reductio, nisi quòd immundiorem habet substantiam à duabus substantijs commixtam grossioribus, sulphure scilicet & argento viuo. Et quòd sulphur in illo comburens, est sui argenti viui substantiæ magis adhæsiuum, & quòd plus habet de substantia sulphuris fixi ad compositionem suâ, quàm Iupiter. Et harum probationes per experientias manifestas adducemus. Quòd igitur ipsum sit maioris terreæ feculentiae, quàm Iupiter, manifestatur per visum, & per lauacrum eius ab argento viuo, in hoc, quòd plus per lauacrum emanat feculentiae ab eo, quàm à Ioue, & quod primū gradum calcinationis suscipit facilius quàm Iupiter, quod est signum multæ terreitatis. Nam corpora pluris terreitatis facilius inuenimus calcinationis, & terreitatis paucæ difficilioris calcinationis. Et huius est probatio, difficillima Solis calcinatio completa. Et quod nō rectificatur eius fecunditas per calcinationis reiterationem sicut in Ioue, quod est

est signum maioris foeditatis in principijs eius ex natura sua, quàm Iouis. Quod verò sulphuris quantitas combustibilis magis sit argenti viui substantiæ adhæsiua in eo quàm in Ioue, significatur per hoc, quòd non separatur de eo in fumum quantitas notanda, quin sit citrini coloris multæ citrinitatis: cuius signum similiter est quod in fundo inferiori ex eo remansit, id quod necessario vnus trium horum esse signum relinquitur, aut nullius quâtitatis sulphuris combustibilis in eo, aut paucissimæ, aut multum coniunctæ, in principiorum propinquitate ad radicem cōmixtionis. Sed certificati sumus per illius odorem, ipsum alicuius esse quantitatis, & nō paucę, inò multę, quia non remouetur ab eo odor sulphureitatis in breui tempore. Ideo considerauimus consideratione qua certi sumus sulphur comburens illius sulphuri non comburenti ad naturam fixi approximanti, in argenti viui substantia vniformiter esse cōmixtum. Ideo cum scandit fumus eius, necessario cum sulphure non comburentē scandit, de cuius proprietate est citrinitatē creare. Quod verò maior quantitas sulphuris nō adurentis sit in ipso quàm in Ioue, à nobis adductum est cum veritate, per hoc quod videmus totum colorem ipsius in citrinum mutari, Iouis verò in albū, in calcinationibus suis. Et ideo in hoc nobis aperta est via inuestiga-

tionis causæ huius operis, per quod in calcinatione mutatur Iupiter facilius in durum quàm Saturnus, non autem in tarditatem liquefactionis velocius quàm Saturnus. Et illud ideo, quoniâ causa duricie naturæ est sulphur, & arg. viuum fixû. Causa verò liquefactionis est duplex, arg. viuû sc. & sulphur combustibile. quorû alterum, quo ad fusionis perfectionem, sufficit in vnoquoq; gradu eius, cum ignitione scilicet, & sine ignitione, scilicet argentum viuum. Quia igitur in Ioue est multa argenti viui quantitas non verè fixi, remanet in illo multa liquefactionis velocitas, & non remouetur ab illo faciliter. Causa verò mollificationis est duplex, argentum scilicet viuum, & sulphur combustibile. Quia igitur remouetur sulphureitas comburens ex Ioue facilius quàm ex Saturno, ideo ex eo altera causarum molliciei remota, necesse est illud indurari calcinatum. Saturnus verò quia vtriusque molliciei causas fortiter habet coniunctas, non facilè induratur. Est tamen diuersitas in mollicie per argentum viuum, & mollicie per sulphur: quia mollicies per sulphur est celsiua, mollicies verò per argentum viuum extensiua est. Et hoc necessario probatur per hoc, quod videmus corpora multi argenti viui multæ extensionis esse, corpora verò pauci, paucæ. Et ideo Iupiter facilius & subtilius extenditur quàm Saturnus.

turnus, Saturnus facilius quàm Venus, Venus quàm Mars, Luna subtilius quàm Iupiter, Sol verò quàm Luna subtilius. Patet igitur, quod causa induratiōis est arg. viu. fixū, aut sulphur fixū, causa verò molliciei est opposita. Causa verò fusionis est duplex, sulphur nō fixum, & arg. viuū cuiuscunque generis. Sed sulphur non fixum necessariō est causa fusionis sine ignitione. Et manifestè vides huius rei experientiam, per projectionem arsenici super corpora difficilis fusionis: facit enim ea facilis fusionis, & sine ignitione. Causa verò fusionis facilis est & similiter argentum viuū. Causa verò fusionis cum ignitione est argentum viuū fixum. Causa igitur impedimenti fusionis cuiuscunque est sulphur fixum. Per hoc itaque maximum poteris elicere secretum. Quod cum plurimæ argenti viui quantitatis corpora maximæ perfectionis sint inuenta, pluris utique quantitatis argenti viui corpora à perfectione diminuta perfectō magis approximare necesse est. Itaque & multæ sulphureitatis corpora plurimę corruptionis esse cōtingit. Quam ob rem igitur ex iam dictis patet, Iouem maximæ perfectō approximare, cum perfectionis plus participet, Saturnum verò minus, minus verò adhuc Venerem, minimè verò Martem, ex eo quo perfectio dependet. Aliter autem ex medicina complente, &

defectum supplente, & perfectius attenuante ad profundum, corporum spissitudinem, & sub splendentis fulgoris substantia eorundem palliante fuscitatem, se habere contingit. Ex hac enim maximæ perfectibilis Venus existit, minus verò Mars, adhuc minus Iupiter, minimè verò Saturnus. Ex his igitur repertum est laboris investigatione veridica, ex corporum diuersitate, diuersas inueniri cum præparatione medicinas. Alia enim eget medicina, durum ignibile, alia verò molle & non ignibile corpus. Hoc quidem mollicante, & ad profundum attenuante, & in sua æquante substantia. Illud verò indurante & inspissante occultum eius. Ex his igitur nos expedit ad medicinas transire, cum manifestis experientijs, ponentibus nobis causas inuentionis diuersarum medicina-

rum, & quod diminutum reliquant, & quod ad complementum deducant.

SECVN.

SECUNDA PARS

HVIVS SECVNDI LIBRI, DE

Medicinis in genere, & de necessitate perfectionis medicina, omnia imperfecta perficiente, atque ex qua remedium & propinquius eliciatur.

VNIUSCVIVSQUE CORPORIS imperfecti, similiter & argenti viui necessario fore duplicem medicinam, vnam scilicet ad album, alteram verò ad rubeum, à quibus tamen omnibus excusamur per vnicam perfectissimam.

Cap. XI.

PRobamus igitur, spiritus corporibus magis assimilari, per hoc, quòd magis corporibus vniuntur & amicabilius, quàm alia in natura. Per hoc ergo adductum est nobis inuentione prima, hos esse corporum alterationes medicinam veram. Ideoque omni quo potuimus ingeniorum genere nos ipsos exercuimus, vt per illos, imperfectorum vnumquodque corporum, mutatione firma in perfectum lunare & solare transformaremus corpus. Quamobrem ex eisdem medici

S 3

nam diuersam ex diuersa alterandorum intentione creari necesse accidit. Cum fringitur duplicis generis metalla alterationis, argentum viuum scilicet perfectione coagulabile, & à perfectiōe diminuta corpora. & hæc iterum multiplicia, alia quidem dura ignibilia, alia verò mollia non ignibilia. Dura quidem ignibilia, vt Mars & Venus, mollia verò, vt Iupiter & Saturnus, necesse est & medicinam similiter perfectiuam multiplicem esse. Alia etenim eget argentum viuum medicina perficiente, alia verò corpora transformanda. Quinetiam alia egent dura ignibilia, vt Venus & Mars, alia verò mollia non ignibilia, vt Saturnus & Iupiter. Et hæc vtrique vtriusque generis cum ad se inuicem differant in natura, similiter diuersam ea egere medicinam necessario accidit. Vnius etenim generis sunt Mars & Venus, sed in speciali quadam proprietate differunt. Etenim hic non fusibilis: illa verò fusibilis. Ideoque alia quidem Mars, alia verò Venus medicina perficitur: & hic quidem ex toto immundus est, illa verò non. Et hic quidem quadam albedine fusca, illa verò rubedine & viriditate participat: quæ in medicina diuersitatis necessitatem imponunt consimiliter. Alterius etiam generis molliciei corpora, scilicet Iupiter & Saturnus, cū hic & similiter differat, diuersa medicina ea similiter egere necesse est.

est. Est enim hic quidem mundus, scilicet Iapiter, ille verò non. At verò & hæc quidem mutabilia omnia, nunc Lunaria, nunc Solaria efficiuntur corpora: ideoque necesse est vniuscuiusque duplicem medicinam fore. Vnam quidem citrinam, in citrinum mutantem solare corpus; alteram verò albam in album Lunare corpus mutantem similiter. Cum ex quatuor igitur imperfectorum corporum vnicuique duplex materia adinueniatur, Solaris videlicet & Lunaris, octo in summa erunt medicinarum omnes corpora perficientes, in forma bona. Perficitur & similiter argentum viuum in Solare & Lunare: ideoque & medicinarum alterantis illud duplicem differentiam esse contingit. Decem igitur erunt omnes medicinarum, quas inuenimus cum totalitate sua ad cuiuslibet imperfecti alterationem completam. Verum utique cum diuturni laboris instantia, & magnæ indagationis industria excusari volumus ab inuentionis labore harum decem medicinarum per vnius beneficium medicinarum: & inuenimus inquisitione longa, necnon & laboriosa maxime, & cum experientia certa, medicinam vnam, qua quidem durum mollescit, & molle induratur corpus, & fugitiuum figitur, & illustratur foedum splendore inenarrabili, & eo qui supra naturam consistit. Ideoque omnium harum medicinarum expedit singulum sermonem adducere, cum causis suis, &

manifestis probationum experientijs. Primum igitur medicinarum decem seriem, & abhinc quidem corporum omnium, deinde verò argenti viui, dehinc verò & vltimo ad perficientis magisterij medicinam transeundum, cum tamen præparatione indigeant imperfecta. Ideo ne propter insufficientiam traditionis artis mordeamur ab inuidis, afferamus in primis narrationem de imperfectorum præparationibus, earum inuentionis causæ necessitatem ponentes, quibus quidē in nostro artificio efficiantur congrua, perfectionis albedinis & rubedinis in vnoquoque gradu medicinam suscipere, & ab eadem perfici. Dehinc verò addendum medicinarum omnium narrationem sufficientem & congruam.

*Vnicuique imperfectorum corporum suam
præparationem esse adhibendam.*

Cap. XII.

EX iam ergo à nobis narratis sermonibus apparet quid superfluum quidue diminutum ex operibus natura relinquat in vnoquoque eorum, quæ imperfecta sunt corpora, secundum sufficientem partem: secundum verò complementum quæ in superioribus omisimus, hîc complebimus sufficienti sermone. Primum igitur, cum corpora imperfectionis mutabilia duplicis generis esse

esse contingat, mollia scilicet, & ignibilia, vt Saturnus & Iupiter. Dura & non fusibilia, aut cum ignitione fusibilia, vt Mars & Venus, hic quidem non fusibilis, illa verò cum ignitione: necessariò nos natura informando edocuit, ex illorum diuersitate essentiarum, in radice naturæ diuersas præparationes secundum exigentiam illis administrare. Sunt itaque vnius generis transformanda imperfectionis corpora duo necessariò: plumbum sc. quod μέλαν, id est nigrū, dicitur & per artem Saturnus: & plumbum stridēs, quod λεκόν, id est album dicitur. Et in hac sententia Iupiter, quæ à se inuicem sunt diuersa in sui occulti profundo ex radice suæ naturæ innata, & in manifesto similiter: quia Saturnus, fuscus, liuidus, ponderosus, & niger, sine stridore totaliter mutus. Iupiter autem albus, liuens parū, multū verò stridens, & modico sono tinnitum adducens: quorū differentiam in profundo illorum tibi cum manifestis experientijs monstrabimus ex illarum causis necessarijs. Ex quibus secundū magis & minus, præparationis ordinem colligere bonæ mentis artificem contingit. Primò igitur secundū ordinem corporum præparationem narremus: postea verò & ipsius argēti viui coagulabilis. Sed & primò vnius generis, molliciei scilicet, post hoc verò & alterius. Primi quidem generis corporum po-

natur Saturni præparatio & louis: postea verò & aliorum, secundum suum ordinem determinatum. Quia in præparatione corporum nihil superfluum ex profundo ipsius remouendum: sed ex manifesto potius. •

*Imperfectorum metallorum defectum, medicina
suppleri, superfluum verò præparatione tolli oportere.*

Cap. XIII.

Saturni verò præparatio multiplex adhibetur essentia, & louis similiter, secundum ipsorum multiplicis perfectioni approximationis, aut elongationis ab ea gradum, Cum sit igitur aliud ex corrumpētibus quidem illorum profundo adueniens ex ipsorum naturæ radice innata, sulphureitatis scilicet terreitas, atque impuritas terre argenti viui, illorum creationis principijs essentiali natura commixta. Aliud verò superueniens post primam illorum mixtionem, corruptionem adducens, & sunt primi generis sulphureitas comburens, & illius impuritas, & argenti viui substantia fœda: quæ omnia sunt Saturni & louis perfectionis substantiam corrumpentia. Sed horum quidem alterum impossibile est remoueri per alicuius industriæ medicinam, primi ordinis: alterum verò paruo adminiculo remoueri contingit. Hoc quidem remouendum esse impossibile aduenit, propter hoc, quod in principijs naturæ propriæ

prię huius generis corporum in veram essen-
tiam commixta fuerunt, & vera essentia facta
sunt. Ideoque cum nō sit possibile veram rei
cuiusque in natura remouere essentiam, re
permanente, nō fuit possibile ab eis hæc cor-
rumpentia delere. Quamobrem igitur puta-
uerunt quidam Philosophorum, per hoc ad
artem non posse perueniri. Sed nos quidem
& nostro tempore hanc inquirentes scientiā
peruenimus ad hoc idem, quod & similiter
nullo ingeniorū præparationis modo potui-
mus corpora illustrare, cum cōplemento sui
fulgoris lucidi, quā contingeret illa ex toto
infici, & denigrari potius. Propter hoc igitur
& nos similiter in stuporem adducti, multi
temporis spacio sub desperationis vmbracu-
lo delituimus. Redeutes tamen in nos i-
psos, & nos ipsos torquentes immensæ cogi-
tationum meditationis afflictionibus, res-
peximus à perfectione corpora diminuta in p-
fundo suę naturę fœda existere, & nihil ex eis
fulgidum inueniri, cum in eis secundum na-
turam non sit. Non enim inuenitur in re qđ
in illa non est. Cum igitur nihil perfecti in il-
lis inueniatur, necessario & in eisdem nihil su-
perfluum inueniri relinquitur in diuersarū
substantiarum separatione in illis, & in p-
fundo suę naturę. Ideoque per hoc inuenimus
aliquid diminutum in illis fuisse, quod com-
pleri necessario accidit per materiā sibi cōue-

nientem, & diminutum complementem. Est igitur diminutum in illis scilicet paucitas argenti viui, & non recta spissatio eiusdem. Igitur complementum erit in illis argenti viui multiplicatio, & spissatio bona, & fixio permanens. Hoc autem per medicinam ex illo creatam perficitur. Hæc enim cum ex argento viuo sit in esse deducta, per beneficium illius luciditatis & splendoris, illorum fuscledinem palliando celat & tegit, & splendorem educit, & in fulgorem conuertit. Cum enim argentum viuum in medicina præparatum per nostrum artificium sit mundatum, & in substantiam purissimam & fulgidissimam redactum, projectum super diminuta à perfectione illustrabit, & sua fixatione perficiet. Hanc verò medicinam in sua narrabimus oratione. Relinquitur itaque ex præiacentibus necessario, duplicem fore perfectionis inuentionem necessariam, vnam quidem per materiam, quæ de mixto substantiam scdã separat, alterã verò per medicinam, quæ illam sui fulgoris splendore palliando tegat, & illustrando decoret. Cum nihil igitur superfluum, sed potius diminutum, in profundo corporum cõtingat reperiri, si quid omnino superflui remoueri expedit, necesse est id ex manifesto suæ naturæ superueniens, & tolli & moueri, diuersis cum præparationibus, quas in hac oratione nos expedit enarrare: primum quidem

quidem in eadem oratione Iouis & Saturni.
vltimò verò & aliorum secundum ordinem.

De Preparatione Saturni & Iouis.

Cap. XIIII.

PRÆparantur igitur Saturnus & Iupiter
præparationibus multiplicibus secun-
dum maioris perfectioni approximat-
ionis necessitatem, communi scilicet, & specia-
li præparationis modo. Communis quidem
est, per gradus approximationis ad perfectio-
nem multiplices. Est enim vnus gradus ap-
proximationis, scilicet fulgor ex substantia
munda: alter verò duricies, cum suæ fusionis
ignitione: tertio verò fixio, per remotionem
fugitiuæ substantiæ. Mundificantur igitur &
fulgida fiunt tripliciter: aut per res mundi-
ficates, aut per calcinationis modum & redu-
ctionis, aut per solutionem. Per res igitur
depurantes mundantur dupliciter: aut in cal-
cem redacta, aut in natura corporum. In cal-
cem verò redacta, purificantur in hunc mo-
dum: aut per sales, aut per alumina, aut per
vitrum. Et est, vt cum corpus calcinatum ex-
titerit, tunc infundatur super eorum calcem
aluminum aut salium aqua, aut commiscea-
tur cum ea vitrum, & reducatur in corpus.
Hoc igitur toties super hæc corpora alterna-
ta vice reiteretur, quousque munda comple-
tè se ostendant. Nam cum sales & alumina &
vitrum fundantur fusione alia quàm corpo-

ra, ideo ab illis separantur, & secum terream substantiam ducunt, relictæ sola corporum puritate. In natura verò corporum similiter, & per eundem depurantur modum. Et est, ut limentur subtilissimè hæc duo corpora post hoc verò cum eisdem administrantur luminibus, salibus, & vitro videlicet, & postea in corpus reducantur. Et sic alternata vice reiterentur, quousque mundiõra appareant. Mundantur & per argenti viui lauerum, cuius modum attulimus. Mundificantur & hæc similiter vtriusq; generis corpora per reiterationis vicem calcinatiõis ad illa, & reductionis similiter, cum sufficientia sui ignis, quousque mundiõra appareant. Per hanc enim mundantur à perfectiõne hæc diminuta corpora, à duplici corrumpente substantia, hac quidem inflammabili & fugitiva, illa verò terrea fæculètia. Et illud ideo, quia ignis omnem fugitivam substantiam eleuat & consumit. Et idem ignis similiter in reductionis modo omnè substantiam terræ diuidit cum proportione sua. Et hæc proportionem in alio nostro volumine, quod de Perfectiõis inuestigatione intitulatur, conscripsimus: quod secundum ordinem hunc præcedit librum. In illo enim quæcunq; inuestigauimus, secundum nostræ mentis rationem scripsimus: hic verò quod vidimus & tetigimus completè, secundum scientiæ ordinem deter-

determinauimus. Mūdicantur & hæc utiq;
 similiter per solutionē suæ substantiæ, cuius
 modum iam diximus, & per reductionē simi-
 liter eius, quod ex eis dissolutū extiterit. In-
 uenitur enim illud mundius & perfectius q̃
 alio quopiam præparationis genere, hoc eo-
 dem præparationis modo. Et huic modo nō
 comparatur modus, nisi qui per sublimatio-
 nem perficitur, & ideo huic æquipollet. Est
 & similiter p̃paratio illis, induratio suæ mol-
 lis substantiæ, cum ignitione suæ fusionis. &
 est, ut ingeniemur illis permiscere argenti vi-
 ui substantiam fixam in profundo illorū, aut
 sulphuris fixi, aut sui cōparis, aut cum rebus
 duris, & nō fusilibus, sicut est calx marche-
 sitæ & tutiæ. Hęc etenim cū illis vniuntur &
 amicanur, & illa indurant, quousq; non fun-
 dantur, anteq̃ igniantur. Et per medicinam
 perficientē hoc idem cōpletur similiter, cu-
 ius narrationē ponemus. Et est similiter alio
 præparationis modus, p̃remotionē suæ sub-
 stantiæ fugitiuæ. Et hic quidē perficitur per
 conseruationem illorum post primū calcina-
 tionis gradū, in igne illis proportionali. Et
 quia ordo in modis præparationis cōtingit
 necessariō, ideo ponemus ordinē completū
 ex illis. Primò igitur mundetur ex eis omnis
 substātia fugitiua & adustiua corrūpens. De
 hinc verò terrea supfluitas deleatur. Postea
 soluātur & reducātur, aut p̃ lauacrū argenti

viui lauentur completè. Et hic ordo vtilis & necessarius est. Specialis attamen horū corporum præparatio, primū quidem Iouis est multiplex. Vna quidem per calcinationē: & per hanc induratur eius substantia magis, quod Saturno non euenit. Etiam per alumina similiter: hæc enim propriè Iouem indurant. Altera verò per conseruationem eius in igne suæ calcinationis. Per hanc enim stridorem amittit, & corporum similiter fractionē: quod Saturno similiter non cōtingit, quia stridorem non habet, nec corpora frangit, & per calcinationis reiterationem similiter ab acuitate salis stridorem amittit. Saturni verò secundario est præparatio specialis, scilicet per calcinationem à salis acuitate: per hanc enim induratur, & per talck specialiter dealbatur, & per marchesitam & tutiam. Modos verò omnes præparationum determinauimus completius, in libro, qui de Perfectionis inuentione intitulatur, quoniam in hoc abbreviamus summas illarum.

De præparatione Veneris.

Cap. XV.

Imitantes igitur præmissorum ordinem duorum corporum præparationes narremus. Primò igitur Veneris, deinde verò Martis. Est igitur Veneris multiplex præparationis modus. Alius quidem per eleuationem:

nem : alius verò sine eleuatione perficitur. Per eleuationem verò est modus , scilicet, vt accipiatut tutia, cum qua Venus magis conuenit, & cum ea per ingenia vniatur. Deinde verò in suo sublimationis vase ponatur ad sublimandum, & per excellentissimum gradum ignis, eius eleuetur pars subtilior, quæ fulgidissimi splendoris inuenta est. Vel cum sulphure misceatur per minima, & postea eleuetur per modum suum eleuationis iã dictum. Sine sublimatione verò præparatur; aut per res mundificationem facientes, aut in calce sua, aut in corpore, velut tutia, sales, & alumina : aut per argenti viui lauacrũ, cuius modum attulimus : aut per calcinationes & reductiones, vt in alijs narratũ est : aut per solutiones & reductiones eius quod solutũ est ad naturam corporis : aut per argenti viui lauacrum mundificatur, sicut & corpora reliqua à perfectione diminuta.

De præparatione Martis. Cap. XVI.

MARTIS verò præparatio est similiter multiplex. Quædã enim per sublimationem, quædam verò sine sublimatione completur, quæ verò per sublimationem fit cũ arsenico, cuius modus hic est. Ingeniemur quã profundius possumus eidẽ arsenicũ nõ fixũ vnire, vt cũ fusione cum eo lique scat . Postea verò sublimetur in vase pprie sublimationis. Et hæc præparatio melior &

T

perfectior inter cæteras reperitur. Est & alia præparatio ipsius Martis, per arsenicū sublimatum ab eo multoties, quousque remaneat quantitas aliqua ipsius arsenici. Hoc enim si reductum fuerit, emanabit album, fusibile mundum, præparatum. Est & similiter modus tertius præparationis eiusdem pertusionem illius cum plumbo & tutia. Ab his enim fluit mundum & album. Sed quodiam ne minus sufficienter dixisse videamur, cū nos determinaturos esse p̄misimus de durorū corporum ingeniosa molificatione, atq; mollium induratione, per calcinationis modū, ideo illum nō omittamus: sed mollium quidem primò, durorum verò postea. Et est scilicet, vt solvatur argentum viuum præcipitatum, & solvatur corpus calcinatum, de cuius intētionē sit indurari. Et hæ ambæ solutiones misceantur, & ex eis alternata vice calcinatum corpus misceatur, terendo, & imbibendo, & calcinando, & reducendo, quousque durum fiat, & cū ignitione fusibile. Hoc idem & cum corporum calce, & tutia, & marchesita calcinatis, solutis, & imbibitis, perfici completè contingit. Et quantò quidem hæc mundiora, tantò & perfectius mutant. Mollicantur similiter & dura corpora cum ingenio consimili. Et est scilicet, vt cū arsenico toties coniungantur & sublimentur, & post arsenici sublimationē assentur cum proportionē

tione sui ignis, cuius modum narrauimus in libro Fornacum. Et vltimò reducantur cum expressione sui ignis in oratione sua dicti, quousq; in fusione mollescāt, secundum exigentiam duritiei corporis. Et hæ quidē alterationes omnes sunt primi ordinis, sine quibus non perficitur magisterium.

De Mundificatione argenti viui.

Caput XVII.

Igitur ex præmissis necesse est argenti viui mundificationē completè narrare. Dicimus igitur quòd argētum viuum mundatur dupliciter: Aut per sublimationem, cuius attulimus modum, aut per lauacrum, cuius modus hic est. Fundatur argētum viuum in patella vitrea vel lapidea, & super ipsū aceti quantitas superfundatur, quæ sufficiat ad illud cooperiendum. Dehinc verò super lentum ignem ponatur, & calefieri permittatur in tantum, vt digitis tractari patiatur. Deinde verò digitis agitetur, quousq; in partes minutissimas diuidatur, in pulueris similitudinem: & tam diu agitetur, quousq; aceti totū quod in illo infusum est, consumatur omnino. Deinde verò quod in eo terreatatis inuentum sit, lauetur cū aceto, & abijciatur. Toties igitur super illud op⁹ reiteretur, quousq; terreatas illius in cœlestinū mutetur colorē perfectiss. quod perfectæ lauationis est signum. Ab his igitur ad medicinas est trāseundum.

T 2

Quinq; differentes proprietates perfectionis necessario afferre medicinam perfectissimam, scilicet mundiciem, colorem, fusionem, perpetuitatē, & pondus, unde coniectura sumenda sit, ex quibus rebus eliciatur.

Cap. XVIII.

AFFERAMUS igitur in primis sermonem vniuersalem de medicinis, cū causis suis, & experiētijs manifestis. Innuimus igitur, quòd nisi quidem omne superfluum, siue per medicinam, siue per præparationis modū auferatur ab imperfectis, scilicet vt ab illis tollatur omnis superflua sulphureitas, omnisque terreitas immunda, non purificetur, ita scilicet, quòd de commixto nō separantur in fusione, post projectionem medicinæ alterantis illa. Cum hoc quidem inueneris, iam ex perfectionis differentijs, vnā habes. Similiter vtique nisi & medicina illustret, & aliter in colorem albū aut citrinum, secundum intentionem quā quæris, quæ fulgoris splendorem, & amœnitatis luciditatem adducat, non perficiuntur à perfectione corpora diminuta in completō totaliter. Amplius autem, nisi fusionem Lunarem aut Solarem determinantē adducat, nō est in completō alterabile, quia in iudicijs nō quiescit, sed de commixto separatur omnino, & recedit. Hoc autē à nobis latius deter-

determinatum in sequentibus demonstratur in capitulo de Cineritio. Amplius autem, & nisi perpetuetur medicina cum impressionis alteratione firma, nō valet ipsius mutatio, quia non permanet, sed evanescit impressio. Amplius autē, & nisi pōdera perfectionis adducat, nō mutat sub complemento naturæ firmo & vero, cui non sit fraus per credulitatis errorem. est enim pondus naturæ vnum ex perfectionis signis. Patet igitur, quod cum perfectionis differentiarum quinque sint, necesse est & medicinam nostri magisterij has scilicet adducere in proiectione differentias. Per hoc igitur patet, ex quibus medicina nostra eliciatur. Nam per ea elicitur, quæ maximè corporibus adiunguntur, & amicabilem eisdem in profundo adherent alterantia. Ideoque cum in rebus cæteris exquirentes, nō inuenimus inuentione nostram aliam magis, quàm argentum viuū corporum naturis amicari, per hoc opus nostrum in illo impendentes, reperimus ipsum esse veram alterabilium medicinam in complemento, cum alteratione vera, & non modicè peculiosa.

*De præparationibus medicinæ adhibendis ,
ut differentias proprietatum debi-
tas acquirat.*

Caput XIX.

R Estat igitur nos substantiam ipsius & proprietatis substantiæ differentias determinatè ascribere. Et cum non inuenimus ipsum sine alterationis naturæ illius administratione mutare, inuenimus & similiter ipsum præparari debere necessario, cum non permisceatur in profundo absque illius præparationis modo. Et est scilicet, vt talis fiat illius substantia, quòd permisceatur in profundo vsque ad profundum corporis alterabilis, sine separatione in æternum. Hoc autem nõ fit, nisi subtilietur valde cum præparatione certa, & determinata in capitulo sublimationis. Et non manet eius impressio similiter, nisi figatur: nec illustrat, nisi fulgidissima ex illo eliciatur substantia cum sui modi ingenio, & modo suæ operationis per ignem congruum. Ea non præstat fusionem perfectam, nisi in illius fixatione adhibeatur cautela, cum hac dura remollire, & mollia indurare. Est tamen talis, vt cum sufficientia seruetur suæ humiditatis proportio- natæ, secundum exigentiam eius quæ quæ- ritur fusionis. Per hoc ergo patet, quod ipsius talis præparetur & administretur præ-
para-

paratio: qua fulgidissima & mundissima substantia ex illo creetur: Deinde verò figatur, & cautela eidem exhibeatur, vt scilicet exercitetur artifex in administratione ignis, in modo suæ fixationis, quò possit ex illo deleri humiditas in tantum, quod sufficiat ad fusionem perfectam complendam. Et est scilicet, vt si quæris per hanc corpora fusionis dura mollificari, in principio suæ creationis lentus adhibeatur ignis. Ignis enim lentus humiditatis est conseruatiuus, & fusionis perfectiuius. Si verò mollia indurare, ipsius componatur ignis vehemens. Talis enim ignis humiditatis est consumptiuius, & fusionis turbatiuus. Et has quidem regulas omnes in omni medicina bonæ mentis artificem necessariò considerare expedit. Et multas similiter alias in ponderis mutatione considerationes adducere necesse est, cum causis suis & ordine congruo. Est igitur causa ponderis magni, subtilitas substantiæ corporum, & vniformitas in essentia. Per hoc enim tantum illorum possunt densari partes, vt nihil intercidat: & partium densatio ponderis est adductio, & illius perfectio.

De differentijs medicinarum , scilicet quòd quedam sunt primi ordinis , quedam secundi, quedam uerò tertij.

Cap. XX.

PATET igitur, quòd tam in corporum administrationis præparatione, quàm ipsius perficientis medicinæ modo per operis artificia subtilitatem perquirere necessario contingit. Quia quantò maioris poderis sunt corpora transmutata, tantò & maioris sunt perfectionis inuenta inuestigatione per artem. Completur igitur sermo utilis de medicinis, si omnium medicinarum differērias narremus. Innuimus quidem, quòd medicinarum triplicem differentiam esse necessario accidit. Alia est primi ordinis, alia verò secundi, alia verò tertij. Dico autem primi ordinis medicinam, omnem præparationem mineralium, quæ super diminuta à perfectione corpora proiecta, alterationem imprimit : quæ non adducit complementum sufficiens, quin contingat alteratum mutari & corrumpi, cum euaporatione impressio- nis medicinæ illius totali. Sicut est omnis sublimatio dealbatiua Veneris, aut, Martis, quæ fixationem non suscepit. Et huiusmodi est omne additamentum coloris Solis, & Lunæ, aut Veneri commixtorum, super furnum cementi positum, ut zinzar, & similiū. Hoc. n. mu-

mutat immutatione non stante, sed potius diminuente se per exhalationē. Secūdi verò ordinis medicinā dicimus omnem præparationē, quæ quando super diminuta à perfectione corpora proiecta est, alterrat in differentiā aliquam cōplementi, relictis differentijs aliquib. corruptionis omnino, velut est calcinatio corporū, qua omne fugitium deletur. Et est huius generis medicina perpetuè Lunam citrinans, aut perpetuè Venerem dealbans, relictis alijs in eis corruptionis differentijs. Tertij verò ordinis medicinam appello, omnem præparationem, quæ quando corporibus aduenit, omnem corruptionem cum projectione sua tollit, & cum omnis complementi differentia perficit. Hæc autem est vnica sola. Et ideo per illam excusamur à laboribus inuentionis decem medicinarum secūdi ordinis. Primi igitur ordinis opus minus appellatur: secūdi verò medij: tertij tandem maius: & hæc est omnium medicinarum differentia sufficiens.

De medicinis primi ordinis Venerem dealbantibus.

Caput XXI.

EX ordinis igitur determinati promissione secuta (cū quidem alia sit medicina corporum, alia verò argenti vi-

T 5

vi. Et corporum quidem alia primi ordinis, alia verò secundi, alia verò tertij, & argenti viui consimiliter) Narremus omnium medicinarum differentias, primò primi ordinis; deinde verò secundi, postremò tandem tertij: & corporum quidem primò, postea verò argenti viui medicinæ, cum sermone completo, & ordine congruo narrationem tradamus. Dicimus igitur, quòd primi ordinis medicina corporū, alia est durorum corporum, alia mollium. Durorum quidem corporum, alia Veneris, alia Martis, alia verò Lunæ. Veneris quidem & Martis est pura illorum substantiæ dealbatio, Lunæ verò rubificatio cum citrinitate fulgoris amœni: quia Veneri & Marti rubificatio non adducitur primi ordinis medicina cum fulgoris apparatione, quia ex tota immūda sunt, nō apta rubedinis fulgorem recipere, priusquam illis adueniat præparatio fulgorē adducens. Narremus igitur in primis Veneris medicinas omnes: postea verò Martis, quæ cadunt in ordine primo. Est igitur medicina Venerem dealbans, alia per argentum viuum, alia per arsenicum. Per argent. viuum quippe sic completur medicina dealbans illā: soluitur etenim primò argentum viu. præcipitatum, & soluitur similiter Veneris calcinatio, & hæc ambæ solutiones commiscantur in vnum. Dehinc verò coagulatur, & super ipsius corpus

pus proijcitur eorum medicina : hæc enim dealbat & mundat. Amplius autem & aliter. Soluitur argentum viuum præcipitatum, & soluitur litargirum, & hæc ambæ solutiones coniunguntur in vnum: & soluitur corporis calcinatio, de cuius intentione sit dealbari, & coniungitur cum prædictis solutionibus, & deinde coagulantur: dehinc verò super illius corpus proijciuntur, dealbatur verò per hanc. Aliter autem. Sublimatur alterata vice ex illius corpore argenti viui quantitas, quousque cum illa permaneat argenti viui pars, cum ignitione completa. Dehinc verò ex aceto distillato sæpissimè imbibendo teritur, vt in profundo illius melius commisceatur, ab hinc verò affetur: & vltimò consimiliter ab eo argentum viuum sublimetur, & iteratò imbibatur, & affetur. Et sic totiens reiteretur opus super illa, quousque multa argenti viui quantitas in eo cum ignitione completa quiescat. Hæc enim primi ordinis bona est dealbatio. Aliter autem super argentum viuum præcipitatum toties sublimetur argentum viuum in natura propria, quousque in illo figatur, & fusionem præstet. De hinc verò super Veneris substantiam proijciatur, & dealbatur peculiosè. Aliter autem soluitur Luna, & soluitur litargirum, & coniunguntur solutiones. Ex his Veneris substantia deal-

batur. Sed & melius quidem dealbatur, si in omnibus medicinis perpetuetur argentum viuum. Dealbatur verò per arsenicum sublimatum: vt si accipiatur calcinatio Veneris, & super illam iteretur eiusdem sublimatio, quousque cum eo maneat, & illam dealbet. Sed nisi exercueris teipsum cum modis sublimationum, non perseuerabit in ea arsenicum in alteratione aliqua. Et est scilicet, vt post primum sublimationis gradum secundariò reiteres, quem narrauimus in marchesitæ sublimatione. Dealbatur verò & aliter, vt sublimatum arsenicum in Lunam proijcias: dehinc verò totum super Venerem: dealbat enim peculiosè: aut commisce prius litargirium, vel plumbum vstum solutum cum Luna: deinde verò super hoc arsenicum superiacies, & hoc totum super Venerem proiectum dealbat, & est primi ordinis bona dealbatio: aut solùm super litargirium solutum & reductum proijciatur arsenicum sublimatum, & hoc totum super Veneris fusionem: quoniam dealbat eam cum curialitatis aspectu: aut commisceantur Luna & Venus, & super has proijciatur omnis medicina dealbatiua. Luna etenim amica est arsenici magis quàm corporum aliquod: & ideo fractionem ab eo tollit. Secundariò verò Saturnus, & ideo cum illis eum commiscemus. Aliter autem arsenicum fundimus

mus sublimatum, quousque fiant frustra: deinde verò frustum post frustum super Venerem projicimus. Iubemus etenim in frustis potius quàm in puluere projici: quoniam facilius inflammatur pulvis quàm frustum: & ideo facilius euanescit quàm frustum, & consumitur prius quàm super corpus cadat ignitum. Tollitur autem & aliter rubedo illius cum tutia videlicet, & dealbatur. Sed quia tutiæ dealbatio non sufficit: ideo solum citrinat, & citrinatio quælibet albedini est affinis. Et est modus huius scilicet, vt solvatur, & calcinetur omne genus tutiæ: deinde verò Venus, & hæ ambæ coniungantur solutiones, & cum his citrinetur Veneris substantia, & cum tutia si exercueris, proficuum inuenies. Dealbatur verò per sublimatam marchesitam, quemadmodum cum sublimato argento viuo: & est modus idem.

De medicinis Martem dealbantibus.

Caput XXII.

REstat ergo, & dealbationes Martis ex medicinis sibi proprijs creatas narrare, quæ sunt secundum essentiam primi ordinis, secundum quem fusionem non habet rectam: ideo expedit nos cum medicina fundente illam dealbare. Est igitur omnis medicina Veneris dealbatiua, & Mar-

tis similiter cum eiusdem ordinis præpara-
 tione. Sed fusiva illius specialis est arseni-
 cum cuiuscunq; generis. Cum quocunq; igitur
 dealbatur & fûditur, expedit quòd cum
 argento viuo coniungatur & lauetur, quo-
 usq; omnis impuritas tollatur ab illo, & fiat
 albû & fusibile, aut calefiat cum ignitionis
 vehementia, & super ipsum projiciatur ar-
 senicum: & cum fusum fuerit super illû pro-
 ijce Lunæ quantitatem: quia quando cum
 eo vnitur, non separatur ab eo per leue arti-
 ficium: aut calcinetur & lauetur omnis ex i-
 pso solubilis aluminositas, corruptionis in-
 fectionem adducēs, per modum solutionis
 iam dictum. Dehinc verò ab illo sublimetur
 arsenicum mundatum per sublimationem
 aliquâ, & reiteretur multoties, quousq; cum
 eo aliquid ex illo figatur. Dehinc verò cum
 solutione litargiri alterna vice imbibatur,
 commiscendo & agitando, & assando alter-
 na vice, & vltimò reducendo cū igne, quem
 docuimus in Iouis reductione à calce sua.
 Ex hac enim exhibit albus, mundus, & fusibi-
 lis: aut solùm cum arsenico sublimato in cal-
 ce sua reducatur, & exhibit albus, mundus, &
 fusibilis. Sed eandem artificem expedit ad-
 hibere cautelam, quemadmodum in Vene-
 ris reiteratione sublimationis ab ea arsenici
 figentis se in illius profundo docuimus. De-
 albatur & similiter per marchesitam & tæ-
 tiam,

tiam, cum ingenio & industria, quæ tibi narrauimus: sed horum dealbatio, aut mūdatio non est sufficiens.

De medicinis Lunam citrimantibus.

Caput XXIII.

P Rosequentes igitur præmissorum ordinem, medicinam Lunę substantiam citrinantem in ordine primi generis narremus cum veritate certa. Et est scil. medicina, quæ eidem in profundo adhæret, & adherēdo colorat, siue per naturam propriam, siue per artificium huius magisterij. Narremus igitur medicinam, quæ ex sua radice innata illi adhæret. Deinde verò artificia per quæ facimus rem cuiusque generis adherere cum ingressione firma. Elicimus autem illā aut ex sulphure, aut ex argēto viuo, aut ex amborum commixtione: sed per sulphur diminutē quidem magis, per argentum verò viuum perfectius. Elicitur autem & similiter per quasdam res minerales, quæ non sunt huius generis, quemadmodum est vitriolum & cuperosa, quod & gumma cupri, aut eiusdem stillicidium nuncupatur. Afferamus igitur in proximis modos omnes medicinarum, quæ ex argento viuo consurgunt. Deinde verò quæ ex sulphure, aut ex amborum commixtione. Vltimò verò & eam quæ ex gumma cupri aut similiū. Est igitur modus eius quæ per argē-

tum viuum fit talis. Sumatur præcipitatum per præcipationē mortificatum & fixum. Deinde verò ponatur in furnum magnæ ignitionis, admodū conseruationis calcium, quem docuimus, donec rubescat in similitudinem Vlsur. Si verò non rubuerit, tolle argenti viui non mortificati partem, & cum sulphure reitera sublimationem illius. Sit tamen sulphur ab omni impuritate mundatum, & argentum viuum similiter. Et postquam vigesies illius sublimationem reiteraueris super ipsum præcipitatum, illud dissolue cum aquarum acumine dissolvente, & iteratò illud calcina, & iteratò dissolue, donec exuberanter sufficiat. Post hoc Lunæ partem dissolue, & cum soluta fuerit, solutiones admisce & coagula, & super Lunæ fusionem projicias. Citrinabit enim citrinitate peculiosa multum. Si verò argentum viuum in præcipatione rubuerit, ad projectionem suæ perfectionis, sufficit administratio dicta sine commixtione rei tingentis illud. Per sulphur verò rubificatur, sed illius est rubificatio difficilis, & laboriosa immensè. Citrinatur verò & Luna cum Martis solutione similiter. Ad hoc autem nos inducit operis necessitas, vt prius calcinemus illum & figamus, quod laboris est copia. Dehinc verò hac eadem præparatione administremus, & eadem projectione super Lunæ sub-

substantiam infundamus. Et tamen non resultat eius citrinatio fulgens, imò fusca & liuens citrinitate mortifera. Eius verò quæ per vitriolum aut cuperosam perficitur, citrinationis modus est talis. Tollatur illorū vniuscuiusque quantitas certa, & illius sublimetur pars quæ sublimari potest, donec cum expresse sublimetur totali. Post hoc verò iteratò quod sublimatum est, sublimetur cum modo ignis illi appropriati, vt ex eo figatur pars post partem, donec maior illius figatur pars. Postea verò calcinetur cum ignis cautelæ intensiōe, vt possit illi maior ignis ad perfectionem administrari. Post hoc verò solvatur in aquam rubicundissimam, cui non est par. Dehinc verò ingenieris, vt illi ingressum in Lunare corpus exhibeas. Et hæc ingenia tibi sufficienter monstrata sunt, si perfecti fueris operis exquisitor, quod scripsimus. Et quia res huius videmus Lunæ profundè & amicabiliter adhærere considerauimus, & est certum, has esse de illorum radice: & ideo per illas alterari contingit. Hæ vtique sunt medicinæ omnes primi ordinis quas attulimus. Possunt tamen illarum plures multiplicari modi, salua pigmetalium rerum in modorum varietatis essentia. Argentī quippe vini non est medicina in hoc ordine primo, cum non sit medicina ipsum alterans vnica differentia:

V

imò in complemento totali omnino. Quidam verò plures inuenerunt medicinas, sed vnum ex duobus necessario euenire contingit. Quòd aut ex eisdem, aut ex eadem naturam habentibus, illos medicinam creare necessarium est. Aut medicinam componunt, quæ ei quod non est, æquipollet cum alteratione sua, & quæ nec mundo confert, nec mundi partibus, donec motor in sublimi naturæ mobili quieuerit incorruptus.

De differentijs proprietatum medicinarum secundi ordinis,

Caput XXIII.

Restat igitur ad secundi ordinis medicinas transire, cum sermonis sui exigentia sufficientia vera, & manifestis probationibus cum experientia vera. Cum sit igitur medicina alia corporum mutandum, alia verò argenti viui perfectè coagulabilis: prius omnium medicinas corporum narremus completè. Dehinc verò ad ipsius eiusdem argenti viui medicinam coagulabilis in Solificum Lunificumq; verum. Est igitur secundi ordinis medicina, quæ quidè imperfecta, sola perfectionis vnica differentia complet. Verùm cum multæ sint corruptionis causæ in vnoquoq; imperfectorum corporum, videl. in Saturno quidem sulphureitas volatiua, & argenti viui fuga, per quæ corru-

corruptionem adduci necessario accidit, & illius terreatas : fiat medicina, quæ quidem alterum eorum, aut ex toto tollat, aut palliando decoret, relictis solis alijs imperfectio- nis causis. Quia igitur corporum est aliquid impermutabile, quod in corporum radice innatum est, quod per secundi ordinis medi- cinam tolli non potest: ideo omnis illa medi- cina quæ illud de commixto tollit, non se- cundi ordinis, sed tertij, & maioris ordinis appellatur medicina. Et quia superfluitates fugientium inuenimus per calinationis mo- dum tolli, & per reductionis reiterationem terreatatem non innatam : ideo necesse fuit medicinam secundi ordinis inuenire, quæ quidem innatū palliet, & durum remolliat, & molle induret, in duris scil. & mollibus, se- cundum complemētum non sophisticum, sed Solificum, aut Lunificum verum imper- fectorum corporū, perfectè constituat. Cū pateat igitur in corporib. solis quidem mol- libus per ingenia artificiorum huius operis non posse liquefactionis festinantiam tolli, nec impuritatem in principiorum sui radi- ce innatā, necessario euenit medicinam per- cunctari, quæ quidem in proiectione illo- rum tenuitatem inspisset, & inspissando ad suæ liquefactionis ignitionis sufficientiam induret: in duris spissitudinem attenuet, & attenuando ad fusionis velocitatem suffi-

cientem cum proprietate ignitionis adducat, & vtriusque generis corporum fuscationem palliando decoret: & hoc in album, illud verò in citrinum transformet perfectissimum. Non autem diuersificatur hæc medicina, nisi per minoris præparationis imperfectionem. Et non diuersificatur à se, quod in diuersorum corporum proiectione, & pigmentorū acceptance constat, sed in modo præparationis. Similiter & alia eget præparationis industria corporū mollium medicina tenuitatem inspissans: alia verò duorum attenuans spissitudinem. Hæc quidem ignis consumptiui modo, illa verò humiditatis conseruationis administratione eget.

De medicina Lunari & Solari pro corporibus imperfectis.

Caput XXV.

Afferamus igitur sermonem vniuersalem de medicinis huius secundi ordinis completum, cum determinatione certa & vera, & prius omnes Lunares omnium à perfectione diminutorum corporum cum differentijs præparationis eorum. Dehinc verò Solares cum proprijs similiter differentijs. Probauimus autem iam ex nostris sermonib. sulphur cuiusq; generis perfectionis esse corruptiuū. Argentū quippe
vium

viuum perfectiū est in operibus naturæ cōpletis regiminibus. Igitur & naturam mutant minimè, sed imitantes, in quibus non sequi est possibile operibus. Et argentum similiter in huius operis magisterio viuum assumimus, in cuiusque perfectionis medicina, lunari scilicet & solari, tam quidem imperfectorum quā & ipsius argenti viui coagulabilis. Cū autem iā ex nouissimè dictis sermonibus duplicem medicinæ differentiam diximus: aliam quidem corporum, alia verò argenti viui verè coagulabilis. Hinc quidem corporū prius: deinde verò argenti viui narrationem medicinæ tradamus certam. Est igitur per se huius medicinæ materia cuiusq; generis vnica: & est, quod iam sufficienter notum est. Assume igitur illud, & si vis ad lunare secundum ordinē tibi promissum exercitatum te redde, & præparato illud cum modis huius magisterij notis. Quorum intentio est, vt purā ex illo substantiam diuidas, & partem quidem figas, partem verò ad cerandum omittas: & sic totum magisterium prosequendo, donec compleas tentatam illius fusionem. Quod si se subito fuderit in duris, perfecta est: in mollibus verò econtrā. Hæc enim medicina super imperfectorū vnumquodq; proiecta, in lunare perfectum mutat corpus, si quidem præuenient huic medicinæ præparationes notæ. Si ve-

rò non, diminutum relinquit: sed perficit in altera perfectionis differentia tantum, quantum ex huius generis medicinæ ordinis administratione dependet. Quantum verò ex tertij, non præueniente administratione aliqua, perficit in proiectione sola. Solaris verò huius secundi ordinis medicina imperfectorum cuiusq; corporum est eadem materia, & administrationis eodem regimine communicans. In hoc tamen differentiam habet, scilicet in maiore partium per modos proprios digestionis subtiliatione, atque sulphuris subtili præparationis regimine administrati commixtione cum materia modò nota additio. Et est regimen scilicet ipsius purissimi sulphuris fixio, & solutio eius per modum. Cum hoc enim tingitur medicina, & cum hoc proiecta super vnum quodque à perfectione diminutum, complet in complemento solari, quantum ex huius secundi ordinis medicinæ præparatione dependet, administratione præueniente nota, & certa ipsius à perfectione diminuti corporis. Et super Lunam quoque proiecta, perficit eam in complemento solari peculiосо multum.

De

De medicina coagulante argentum viuum.

Caput XXVI.

Secundum igitur præmissorum ordinem restat ex operis complemento, quod in primis nos determinaturos exhibuimus, ad medicinæ argenti viui coagulantis ipsum, narrationem transire. Dicimus igitur quòd ex eiusdem illius elicitur materia, scilicet ex noto in capitulis huius operis multiplicibus. Et illud ideo, quia cùm fugituum sit argentum viuum de facili, absq; inflammatione aliqua medicina egeat, quæ subito ante fugam eius in profundo illi adhæreat, & illi per minima coniungatur, & illud inspisset, & sua fixatione illud in igne conseruet, quousq; adueniat illi maioris ignis tolerantia, eius humiditatem consummentis, & conuertat illud per hoc beneficium in momento in Solificum & Lunificum verum, secundum illud ad quod medicina fuerit præparata. Cùm igitur non inueniamus aliquid magis illi conuenire, quàm ipsum, quod suæ naturæ est: ideo propter hoc æstimauimus cum eo medicinam illius posse compleri, & ingeniati sumus formam medicinæ illi per ingenia præstare. Et est scilicet, vt præparetur cū modis suis iam dictis cū diuturnitatis laboris instantia: qua omnis illius subtilis substantia & purissima, alba quidem in Lu-

na: citrina verò intensa in Sole perhibeatur perfectè. Et hoc quidem non completur, vñ citrinum creet sine commixtione rei tingentis illud, quæ suæ est naturæ. Dehinc verò cum hac purissima argenti viui substantia, perficiatur cum huius magisterij operis ingenij, medicina, quæ maximè argento viuo adhereat, & fundatur facillimè, & illud coagulet. Conuertet enim hoc in Solificum & Lunificum verum, cum præparatione illius præhabita. Sed ex quibus maximè hæc argenti viui substantia elici possit, solet quæri. Et nos quidem respondentes narramus, quòd in quibus est, ex illis elicitur. Est autem tam quidem in corporibus, quàm in ipso argento viuo secundum naturam, cum vnius sint reperta naturæ. Sed in corporibus difficilior: in viuo argento propinquius, non autem perfectius. Igitur cuiuscunq; generis sit medicina, tam quidem in corporibus, quàm in ipsius argenti viui substantia, lapidis preciosi indagatur medicina.

Quomodo medicinis ingressio per artificium concilietur.

Caput XXVII.

SEd quoniam contingit quandoq; medicinam commisceri, quandoq; verò non: ideo modum permiscendi narrabimus scil. qualiter vnaquæque res in corpus profundis-

fundissimè ingressum acquirat, aut vnaqueque medicina non intrans. Est est modus per dissolutionem eius quod ingreditur, & per dissolutionem eius quod non ingreditur, & per commixtionem ambarum solutionum. Facit enim ingressium esse omne illud cuius generis, quod illi per minima coniungitur. Hoc autem per solutionem completur, & completur per solutionem fusio in rebus non fusilibus: & ideò magis apta sunt ingredi & alterare. Et hæc est causa, quare quasdam res calcinamus, quæ non sunt de natura harum, scilicet vt melius soluantur, & ob hoc soluuntur, vt melius ab eis corpora impressionem suscipiant, & ab eis similiter per hæc præparentur & mudentur. Aut ingressum damus his quæ sua spissitudine ingredi nō permittuntur, cum multiplici sublimationis reiteratione spirituum non inflammabilium super illa, Arsenici videlicet, & Argenti viui non fixorum, aut cum multiplici reiteratione sublimationis eius, quod ingressum non habet. Est tamen bona cautela ad ingressum rebus impermiscibilib. dandum, vt solvatur corpus, de cuius intentione per has mutari & alterari, & solvantur res, quarum intentionis sit ingredi cum alteratione. Non fiat tamē omnium partium solutio, sed quarundam: de hinc illud & non aliud imbibatur corpus vice post vicem. Per hoc enim

beneficium in id solum ingressum habet necessario, non autem in quocunque alio corpore necessario hoc contingit. Ex his igitur modorum ingenijs, necesse est rem quamlibet ingressum, quo ex illius naturæ pèdet beneficio habere, & alterare cum permixtione inuenta. Per hunc igitur sermonem, decem medicinarum completur numerus, cum suæ traditionis sufficientia.

De medicina tertij ordinis in genere.

Cap. XXVIII.

Restat igitur nos ad tertij ordinis medicinam transire. Est aut huius ordinis medicina duplex, scilicet Solaris & Lunar. Et est tamen in essentia vna, & agendi modo similiter: & ideo vnica medicina nuncupatur à nostris veteribus, quorum scripta perlegimus. Est tamen additamentum citrinantis coloris, qui à sulphuris fixi mundissima perficitur substantia, differètia inter hanc & illam, Lunarem scilicet & Solarem: hæc quidem id in se continet, illa verò non. Est tamen hic ordo tertius maioris operis ordo appellatus: & illud ideo, quia maioris sagacitatis industria in illius administratione, & perfectionis præparatione est, & labore longiori ad veritatis complementum indiget. Et ideo non diuersificatur huius ordinis medicina à secundi ordinis in essentia vllatenus, nisi per sub-

subtilissimos præparationis gradus in creatione illius, & per diuturniorem laboris instantiam. Et hos gradus omnes narrabimus, cū complemento sermonis, & præparationis modum completè cum causis suis, & experiētijs manifestis: & modorum gradus administrationis pluris huius tertij ordinis. Alio etenim gradu eget Solaris medicina in pigmentorum præparatione completa, alio verò Lunaris. Hæc quidem sulphuris administratione tingentis eam: illa verò non.

De medicina Lunari tertij ordinis.

Cap. XXIX.

Primò igitur administrationis modum Lunaris medicinæ narremus. Et est, ut accipias lapidem illius notum, & per separationis modum illius purissimam partē diuidas, & seorsum ponas. Dehinc verò eius quæ purissima est partis aliquid figas, & aliquid ex illa relinquas: & cum fixa fuerit, solue quod ex illa solubile fuerit: quod verò nō fuerit solubile ad calcinationē mittas, & abhinc super idem solutionem reitera, donec iterum quod ex ea solubile est, solvatur omnimodè. Sic igitur ordo iste seruetur, quousque maior solvatur quantitas. Post hæc verò solutiones omnes simul commisce, & coagula. Dehinc verò leuiter assando, in ignis temperamento conserua, quousque illi maior ad illius exigentiam ignis ministrari possit.

Post hoc verò primum solutionis ordinem
 ferua, quousq; iterato totum soluatur quod
 ex eo est solubile, & iteratò coagulo, & ite-
 ratò in igni temperamento conserua, quo-
 usque iteratò illi possit ignis maior ad eius
 perfectionem administrari. Omnes igitur
 hos ordines præparationis super illa quater
 reitera, & vltimò calcina per modum suum:
 & sic preciosissimam lapidis terrâ sufficien-
 ter administrando rexisti. Deinde verò ser-
 uatæ partis nō fixæ cum hac terræ parte ad-
 ministratæ quâtitationem per ingeniorum sub-
 tilem coniunge modum per minima. Et sit
 ingenium hoc intétionis leuationis eius per
 modum sublimationis dictum, quousque fi-
 xum cum non fixo leuetur totaliter. Quod si
 non eueniat, addatur illi iteratò vicissim nō
 fixæ partis quantitas, quousque ad eleuati-
 onem illius sufficiat. Cum igitur eleuata fue-
 rit, reiteretur illius sublimatio, quousque per
 hanc administrationis reiterationem figatur
 totum. Cum igitur totum fixum fuerit, ite-
 rato cū non fixæ partis quantitate: post quan-
 titatem combibe per ingenium tibi notum,
 quousque totum iteratò leuetur. Igitur ite-
 ratò figatur, quousque fusionem præstet faci-
 lem cum ignitione sua. Hæc enim medicina
 est, quæ omne à perfectione diminutum cor-
 pus, omneq; cuiuscunq; arg. viuū generis, in
 Lunare perfectissimū transformat corpus.

De me-

Solaris igitur huius medicinæ præparationi, non adurentis fit additamentum sulphuris, per modum figentem & calcinantem, cum astutiæ industria administrati perfectè, atque solutionis modum multiplicem, cum reiteratione multa, quousq; mundum fiat: his quidem administratione perfectâ præueniente, quæ per sublimationē perficitur. Et est huius scilicet additamenti modus, per reiterationem partis non fixi lapidis, sublimationis, cum ingenio coniungendi, quousque eleuetur cum ea, & iteratò cum illa figatur ut stet, & quantò huius complementi exuberantiæ ordo reiteratur pluries, tantò & huius exuberantia medicinæ multiplicatur magis, & illius magis augetur bonitas, & multiplicatur illius augmentum perfectionis maximè. Et nos quidem, ne mordeamur ab impijs, completum narramus totum huius magisterij, sub breui sermone completo & noto. Et est illius intentio, ut per sublimationis modum mundetur perfectissimè lapis & illius additamentum: & ab hinc quidem cum ingeniorum modo volatile ex eis figatur. Dehinc verò fixum volatile fiat, & iteratò volatile fixum. Et in hoc ordine completur arcanum preciosissimum

quod est super omne huius mundi scientiarum arcanum, & thesaurus incomparabilis. Et tu quidem exerciteris ad illum, cum laboris instantia maxima, & cum diuturnitate meditationis immensæ. Cum illa enim inuenies, & sine illa non. Et huic quidem medicinæ reiteratio bonitatis administrationis, cum talis cautelæ industria potest in præparatione lapidis euenire, quousque argentum viuum mutet in infinitum Solificum verum & Lunificum, & non dependet nisi in multiplicatione illius. Iam igitur laudetur sublimis naturarum Deus benedictus & gloriosus, qui nobis omnium medicinarum reuelauit seriem, cum illarum experientia, quam illius instigationis bonitate, & nostri laboris instantia perquisiuimus, & oculis vidimus, & manu tetigimus complementum illius nostri magisterio indagatum. Sed si quidem hanc palliauius, non miretur doctrinæ filius. Nō enim illi palliauius, sed malis & improbis eam tali sermone tradidimus, quem latere insipientem necessario accidit: & eodē ad illius inuentionis perquisitionem prudentes allicio. Filij igitur doctrinæ perquirite, & hoc excellentissimum Dei donum vobis solis seruatum inuenietis. Filij insipientes nequitie & maliuolæ prauitatis, immensē ab hac scientia fugite, quoniam est vobis inimica & aduersa, & vos in miseriam paupertatis constituet.

tuet : quoniam vobis penitus hoc Dei donū
diuinæ prouidentię iudicio est occultum, &
denegatum omnino. Perquisitis ergo omniū
medicinarum modis, nostri propositi prose-
quentes intentum, ad eas quæ huius magiste-
rij perfectionem notificant, cum probatio-
num causis ab hinc transeundum est.

*TERTIA ET VLTIMA
PARS HVIVS
secundi Libri de probatio-
nibus perfectionis.*

Diuisio dicendorum. Cap. XXXI.

PRÆtermisissis igitur manifestis experiē-
tijs, de quibus narrationem non faci-
mus, cum omnibus sint notę & certę abs-
que vllius sagacitatis ingenio, ponderis scili-
cet, & coloris, & extensionis per malleum: ar-
tificiorum experientias tentemus cum cau-
tela, an sit huius artis administrationis pro-
iectio, complementum cum veritate addu-
cens, quæ sunt scilicet Cineritium, Cemen-
tum, Ignitio, Fusio, super vapores acuto-
rum Expositio, adurentis sulphuris mi-
xtione Probatio, Extinctio, calcinatio-
nis & reductionis Reiteratio, & argen-

ti viui facilis aut difficilis susceptio. Primum igitur secundum ordinem inchoandum: de hinc verò secundum eundem ad alia, secundum promissionem perfectè curramus cum causis eorum notis.

*De Cineritio, quare quædam corpora in co
perdurent, quædam non.*

Cap. XXXIII.

DIcamus igitur sermonem de Cineritio cum suis omnibus causis manifestis, & suæ confectionis modo. Est autem sola Solaris & Lunaris substantia, in cineritij perdurans examine. Perquirentes igitur horum corporum perfectiorū veras substantiæ differentias, & causas similiter cineritij, quare quædam magis, quædam verò minus in huius magisterij examine à perfectione diminutorum perdurent, percunctabimur. Est tamen à nobis sufficienter narratum horum duorum secretum corporum in profundo illorum substantiæ. Et est scilicet, quòd illorum prima radix multa fuit Argenti viui quantitas, & purissima illius essentia, & subtilissima prius, postea verò inspissata, donec cum ignitione fusionem suscipiat. Quæcunque igitur à perfectione diminuta plus terreitatis habent, minus in hoc perdurant examine: quæcunq; verò minus, plus. Quoniam hæc quidem magis adhærēt, propter eorum partium

flum subtilitatem maximè se permiscentem
& vnientem. Et similiter quæ maioris tenui-
tatis sunt corpora, aut econtrà quidem, quæ
maioris spissitudinis corpora, quàm quæ in
perfectiōe consistunt, necesse est de com-
mixto separari omnino, quia non sunt eius-
dem fusionis, & ideo separantur. Et quidem
quæ minoris sunt argenti viui quâtitate par-
ticipantia, facilius de commixto separantur.
Patet igitur, quòd cum sit multæ terreitatis
Saturnus, paucaeque argenti viui quantita-
tis, facilisque tenuitatis liquefactionis, quæ
maximè perfectiōi examinis cineritij sunt
opposita, ideo inter cætera corpora minimè
in cineritij artificio in commixto perdurat, i-
mò citissimè separatur & cedit. Ideoq; cum
inter cætera à perfectiōe diminuta corpo-
ra magis cedat, per hoc magis proprius est
huius magisterij examini: & illud ideo, quia
citius cedit, & citius imperfectorum vnum-
quodq; secum de commixto trahit. Et pro-
pter hoc saluatur maior perfecti quantitas
ab ignis examinis combustionē forti, quia
non quiescit spacio temporis longo perfe-
ctum in consumptione examinis: & ideo ex
eo per plumbi examen minus comburitur,
& facilius depuratur. Quia verò Iouis sub-
stantia pluris argenti viui capax extitit, & mi-
nore terreitatis quantitate, maioreq; purita-
te illius, atque subtiliore substantia partici-

pās, ideo magis in commixto saluatur quā Saturnus & Venus, quia magis commixto in profundo adheret. Et hæc est causa, quare multa perfecti deletur quantitas, priusquam ab illo separetur coniunctus. Venus verò fusionem cum ignitione præstat. Sed quia tardior est illius quā perfecti fusio, ideo separatur de commixto: tardius tamen quā Saturnus, propter ignitionem substantiæ suæ fusibilis. Quia verò minoris est argenti viui quantitatis quā Iupiter, & maioris terretatis, & substantiæ spissioris, ideo facilius quā Iupiter de commixto tollitur, quoniam in profundo magis Iupiter quā Venus adhæret. Mars verò fusionem non habet, & ideo non permiscetur: quod propter suæ humiditatis priuationem contingit. Sed & si propter ignis vehemētiam illum permisceri contingat, quia humiditatem non habet, Lunæ aut Solis humiditatem combibendo, ei per minima vnitur: ideo licet terretatem multam, & argenti viui paucitatem, & fusionis carētiā habeat, non separatur ab eis per artificium leue. Per hoc igitur artificis dilatur industria, ad cuiusque corporis rectificationem veram, si recte eius quod scripsimus efficaciam nouerit. Si verò fantastice super illud intellectum contraxerit, nihil ex eo veritatis cognoscet. Sunt autem duo in huius examine perdurantia perfectionis corpora,

ra,

ta, Sol scilicet & Luna, propter bonam compositionem, quæ per bonam mixtionem resultat, & illorum puram substantiam.

Cimericij examen, quomodo sit componendum & exercendum.

Cap. XXXIII.

NArremus igitur modum illius. Et est vt tollatur cinis cribellatus, aut calx, aut pulvis ossium animalium combustorum, aut horum omnium commixtio, aut quorundam. Dehinc itaque cum aqua made fiat, & super illud prematur manus, & fiat stratum firmum & solidum, & in medio strati fiat rotunda fouea & solida, & super illius fundum spargatur vitri triti quantitas aliqua. Deinde verò exsiccari permittatur, & cum sicca fuerit ponatur illud de cuius intentione sit tollerare huius examen, in foueam dictam, & super illam carbonum ignis fortis succendatur, & super faciem examinabilis suffletur corporis, donec fundatur. Quo fuso, Saturni partem post partem projiciamus in illud, & super illud suffletur cum flamma fortis ignitionis. Et dum videris illud agitari, & moueri motu concussionis forti, non est purum. Expecta igitur, donec totum euanescat plumbum. Quod si euauerit, & non cessat illius motus, non est depuratum. Iteratò igitur super illud plumbum projice, & super illius faciem iteratò suffla, donec plumbum

bum separetur. Quòd si non quieuerit, iteratò post plumbi projectionem, sufflationem in illius faciem procura, quousque quiescat, & videas illud mundum & clarum in superficie sua. Post hoc verò carbones aperi, & igne dissipa, & in faciem eius aquam perfunde: hoc enim perfectè examinatum inuenies. Et si quandoque in sufflatione huius examinis vitrum proieceris, melius & perfectius depurabitur, quoniã sordes tollit, & illas infiscat. Potest tamen loco vitri sal projici, aut borax, aut alumen aliquod. Similiter & confici potest huius examen cineritj in crucibulo terreo, & in circuitu illius sufflari, & super faciem eius similiter, vt citius confletur examinandum. His igitur sufficienter narratis ad cemeti examen transeamus cum causis suis, & suis experiencijs manifestis & notis.

De cemento, quare quedam corpora plus, quedam verò minus illud perferant.

Cap. XXXIIII.

DIximus autem, quòd corpora quedam magis, quedam verò minus, per ignis comburuntur calcinationis modum: vt quæ pluris sunt sulphuris quantitatem còbustibilis continentia, magis: quæ verò minus, minus. Quia igitur Sol inter cætera corpora minoris est sulphuris quantitatis: ideo inter cætera omnium mineralium corporũ mini-

minimè per ignis inflammationem comburitur. Luna verò post Solem inter omnia corpora reliqua minus est sulphuris quantitatis participans, pluris autem quàm Sol. Igitur minus potest secundum hoc inflammationis ignitionem temporis spacio longo tolerare quàm Sol, & res per consimilem comburentes naturam. Minus Venus: quia Sole & Luna pluris est sulphuris, & terreitatis maioris, ideo minus inflammationem ignis tolerat. Iupiter verò minus Venere, plus verò Sole & Luna sulphureitatis & terreitatis participat, & ideo minus per inflammationem Venere comburitur, plus verò Sole & Luna. Saturnus verò plus terreitatis & sulphureitatis per naturam in commixtione seruavit, quàm nunc dicta corpora: & ideo citius & facilius omnibus dictis inflammatur corporibus, & per inflammationem comburitur velocius, ppter hoc, qd' sulphureitatē maximè habet coniunctā, & loue magis fixā. Mars verò nō per se, sed per accidēs nō cōburitur. Cū enim cum multē humiditatis cōmiscetur corporibus, combibit illam, propter suæ humiditatis carentiam: & ideo coniunctus non inflammatur, nec comburitur, si non inflammabilia nec combustibilia sint corpora sibi vnita. Si verò combustibilia sint illi commixta corpora, secundum naturam suæ combustionis, necessariò euenit, Martem cōburi & in

flammarum. Cum igitur ex rebus constitutur inflammabilibus cementum, parat causa illius inuentionis necessariat & fuit, ut omnia combustibilia adurerentur. Cum igitur vñ solum sit corpus incobustibile, solum illud; aut ad illius naturam preparatum, in cemento saluatur. Durant tamen quedam magis, quamdam verò minus in cemento. Quæ verò magis, & quæ minus, nota sunt cū causis dictis. Durant igitur plus Luna, minus verò Mars, adhuc verò & minus Iupiter, minus verò & adhuc Venus, minimè verò Saturnus.

Cementi examen quomodo sit componendum

& exercendum. Cap. XXXV.

NArremus igitur cementi modū. Cunque cognitu nobis sit maximè necessarius in perfectionis examine, dicimus quod illius compositio est cum inflammabilibus rebus. Et sunt huius generis res omnes detrigantes, & fugientes, & penetrantes, & coburentes: sicut est vitriolum, sal ammoniacum, & æris flos, & lapis fictilis antiqui contriti, & sulphuris minima quantitas, aut nihil, & virilis vrina, cum similibus acutis, & penetrantibus. Incementantur igitur hæc omnia cum vrina virili, & super corporis illius tabulas tenues ponuntur, de cuius intentione sit probationis examinari iudicio. Dehinc verò tabulæ conclusæ in fictili vase extendantur super cratē ferream, ita tamen, quod v-

na

na ex eis alteram non tangat, vt liberè ignis virtus ad illas percurrat æqualiter, & sic tri- duo in igne forti conseruetur fictile. Cautela tamen adhibeatur, vt igniantur tabellæ, sed non fundantur. Post tertiam autem diem ta- bellas omni impuritate mundas inuenies, si in perfectione illarum extiterit corpus. Si verò non, corruptas omnino & calcinatione combustas. Quidam tamen ponunt ad in- flammationem tabellas, absque compositio- num cemento, & depurantur similiter, si per- fectionis sint corpora. Si verò non, combur- runtur omnino. Longiori tamen combusti- nis spacio in hoc ultimo egent examine, qd̃ sola ignis inflammatione perficitur, quã quẽ cœmenti examinantur iudicio. Sed cum Lu- na quidem à Solis natura non multa distet differentia, pauco administrationis modo in iudicio cum illo quiescit. Et neque separa- tio corporum fit ab inuicem in his duobus examinis generibus, nisi propter diuersita- tem compositionis substantiarũ eorum: q̃a ex eo resultat fusionis diuersitas, & spissitu- do, & raritas: quẽ quidem separationis sunt causæ, quia propter illorũ fortẽ compositio- nem non corrumpitur illorum substantia à substantia corporis extranei, cum non fiat il- lorũ per minima mixtio. Et ideo necesse est, illa de commixto à se inuicem separari, sine corruptione totali illorum essentiz. Quam-

obrem administratio corporum imperfectorum completa, dignoscitur, cum eiusdem fusionis, & ignitionis, & soliditatis, administrationis reperta sunt ingenio.

De ignitione. Cap. XXXVI.

R Estat igitur ut capitulum de Ignitione tradamus. Dicimus igitur, quoniam corpora maximæ perfectionis cum ignitione determinatâ, reperta sunt ignem suscipere ante fusionem illorû. Et ideo dicimus, si alterationem illorû completam adinvenire conamur, necesse est ad fusionem illorum corpora administrata redigere. Et est scilicet, ut priusquam fundatur perfectionis corpora, ignitionem suscipiant cum inflammatione, cælestini coloris amœnitatis, priusquâ perueniat illorû ignitio ad albedinem ignis, quam oculus nequaquam possit conspiceret. Patet igitur ignitionem illorum perfectâ compleri ante fusionem, cum rubore intenso, & non cum albedine, quam non possit conspiceret oculus. Si enim priusquam ignantur administrata fundantur corpora, in cōplemento non sunt. Si verò & ignantur cum labore & ignis expressione forti, non est illorum administratio vera. Et hoc quidē in mollibus. Idem verò in solo Marte contingit colligi. Non enim non ignibilia de facili ignitionem preparationis modò suscipiunt, neque non fusibilia fusionem rectam, quâ in
perfe-

perfectis secundum naturam inuenimus. Et si cum ignitione flammam amœnitate cœlestini coloris non prætendant administra-
ta, non est illorum completa administratio.
Et si minuitur aliquid ponderis, coloris, pulchritudinis, ignitionis, & similium ex præparamenti differentiarum bonitatis inuentum astutia, non fuit artificis indagatio.
Reiteratò igitur inquirat, donec inueniat cum modis diuina bonitate collatis.

De fusione.

Caput XXXVII.

IN fusionis igitur narratione sufficientiã tradamus, secundũ quòd examen est corporum omnium ad ignitionem illorum certam. Dicimus igitur quod vnica est perfectionis fusio cum ignitione, sed non cum cuiusque ignitionis genere, sed cum ignitione in qua non albescit omnino corpus, & cum ignitione in qua non fit fuscedo igni adueniens, & in qua non subito post ignitionem fundatur, & lique scat corpus vt fluat.
Igitur cum se fuderit corpus ex minima ignis pressione debilis, aut sine ignitione, aut cum ignitione fusca, huius præparationis necesse est corpus imperfectionis esse vnumquodque imperfectorum corporum, in artificio diminuto. Et si post fusionem

infrigidari omittatur, & omnino subito in nigredinem illius vertatur ignitio, & ob hoc quidem prius quàm dure scat, ignitione perdat, non est in complemento corpus, cuiuscunq; generis illud extiterit. Sed iudicari quidē expedit mollitiei hoc corpus existere ex imperfectionis corporum generibus. Et si quidem cum ignis laboriosa expressione fortis & violenti fiat illius ante fusionem ignitio & radio fulgoris inæstimabilis albescentis omnino, iam nō perfectionis, sed duritiei alteratū est corpus. Et ob hoc quidem si post illius fusionem ab igne tollatur, & subito induretur, vt non fluat, manente illius ignitione fulgida, iam non Lunaribus aut Solaribus perfectionis corpus existit, cuiuscunq; generis & preparationis corpus fuerit administratum, sed sub Martis differentiarum natura ponatur. Patet igitur ex iam dictis, triplicem in fusilibus ignitionem ante liquefactionē substantiarum illorum experimento recolligi: vnā scilicet fuscā; alterā verò rubeam & claram, albissimā verò tertiam, radio fulgentem. Prima quidē est mollium; secunda perfectorum, tertia verò durorum corporum ratione & experimento probatur. Sed & qui harum omnium ignitionum desiderat gradum perquirere, omnia fusibilia conflēt corpora, & ignis consideret sufficientiam ad fusionis perfectionem completam,

tam, & considerando recolligat omnium signorum fusionis gradus differentiam, & sic quidem inueniet: aliter verò nō. Et hoc quidem tibi adducatur exemplar in omnibus à nobis determinatis, atque determinandis examinationis maneriebus. Et hæc itaque de fusionē dicta sufficiant.

De expositione corporum super vapores acutorum.

Caput XXXVIII.

PROsequentes igitur sermonis complementum, de corporum expositione super acutorum vapores narremus. Dicimus igitur, quòd perfectionis videmus corpora super acutorum vaporem exposita, acrium videl. ponticorum & acetosorum, similiter omnino aut nihil florere, aut amœnissimum cœlestinum florem emittere. Sed solem purissimum non florere. Lunam verò aut solem non purum super acutorum vapores exposita, florere cōperimus, & cœlestinū amœnissimum, amœnius solem q̃ lunam. Et ob hoc igitur naturā imitantes, & nos similiter in præparatis colorē cœlestinū creemus corporibus, qui per argenti viui bonitatem perficitur, vt sufficienter à nobis narratū est in præcedentib. nostri sermonis. Quæcunq; igitur præparata corpora super vapores acutorū extiterint, & cœlestinū nō creauerit a-

mōnitatis colorem , non sunt in pręparationis complemento totali . Itaque est ex corporibus quoddam; quod rubeū fuscum, aut citrinum fuscum viriditati admixtum colorem in examine ponticorum floret in superficie sua, vt huius generis est Mars .

Quoddam verò viride fuscum in superficie floret, cœlestino admixtum turbido, & huius generis est Venus . Quoddam verò albū fuscum, & huius generis Saturnus comperitur . Quoddam verò album clarum, & huius generis est Iupiter . Quia igitur maximè perfectum corpus minimè floret, aut nihil: & si quid floret, tardissimo temporis floret spacio . Et Iupiter quidem omnium tardissimè inter diminuta à perfectionis complemento corpora gummositatē suam floret . Ideo per huius magisterij examen consideramus Iouem , maximè perfectioni approximare in opere maioris ordinis .

Per hoc igitur examen perquiri poterit, in quo pertractatum temperanti genere consistat corpus, si rectè horum consideraueris ordinem, quæ narrauimus in hoc capitulo. Sin autem non, tuæ impudentiæ.

De ex-

De extinctione ignitorum.

Cap. XXXIX.

IN extinctionis igitur examine narrationem adducamus totalem. Est tamen multiplex illius experientia, in qua cognoscitur vtrum in perfectione magisterium consistat. Primum igitur, si ignitum corpus in liquore extinguatur: & Lunare quidem album non fiat, & Solare citrinum fulgidum, sed in alienum mutetur colorem, non est in complemento alteratio magisterij. Vt si quidem in reiteratione suæ ignitionis & extinctionis in aquis salium aut aluminum cuiuscunque generis administratione creatis, scoriam nigredini affinem in sua superficie prætenderit: aut extinctione illius in sulphuribus, & ab extinctione, ignitionis reiteratione multa evanuerit: aut nigredine fœda se infecerit: aut omnino per mallei compulsionem se confregerit, fallax est operis artificium. Aut si ex salis ammoniaci, & viridis æris, & puerilis vrinæ mixtionis cementatione, aut in natura consimilium, & ad ignitionem positum, & post ignitionem & extinctionem sui, ad extensionem similiter Lunare vel Solare ex toto colorem amiserit proprium, aut scoriam creauerit, in corruptione constat corpus adhuc permanere sophistica. Vnam tamen generaliter tibi

tradimus regulam certam, quod tam in dictis quam à nobis dicendis examinibus, si quid ex perfectionis differentiis alteratum commutauerit corpus ponderis, videlicet aut coloris, non rectè, sed phantasticè indagavit artifex opus: quod non peculiosum, sed perditionis est potius.

De adurentis sulphuris admixtione.

Caput XL.

EX sulphuris igitur mixtione, vtrum in perfectione consistat magisterium, approbatur similiter, quia experientia nostra inuenimus sulphur corporibus commixtum, quædam magis, quædam verò minus comburere: & quædam à cõbustione illius redire, quædam verò non, nostro compertimus artificio. Et ex hoc itaq; differentia notari potest inter ipsa à perfectione diminuta corpora præparata in complemento sophistico. Igitur cū inter cætera corpora cuiusq; inuenimus generis, solem minimè per sulphur comburi: abhinc verò & postea Iupiter, deinde verò Luna, post hoc Saturnus, & facilius quidem his omnibus Venus, facillimè Mars per sulphuris oleaginitatem comburitur. Ideo per hoc notatur quod magis, quod minus naturæ perfecti appproximat. Et ex diuersitate colorum post corporum combustionem perquiri potest, in quo alteratum

tatum genere ex suæ naturæ radice corpus consistat: quoniam sol quidem citrinum intensum, aut rubeum clarum, Luna verò nigrum cœlestino admixtum, Iupiter verò nigrū, modica rubedinis tinctura admixtum; Saturnus verò nigrum fuscum, multo rubori & liuiditati admixtū, Venus verò nigrum, liuiditati admixtum, multa præexistente cōbustione sulphuris, pauca verò præexistente combustionē nitidissimē, & amœnū violaceum protendit ex sulphuris commixtione colorem: Mars verò in omni combustionis genere nigerrimū fuscum colorē creat. Ex reductione autem à sulphuris cōbustione notatur similiter diuersitas in corporibus. Quædam verò redeunt, quædam verò ignis expressione à reductione cum sulphure recedunt, aut totaliter, aut eorum quantitas maior: quædam verò in suæ naturæ corpora, quædam verò in aliud quàm suæ naturæ redeunt à cōbustione ad corpus. Redeunt ad proprij naturam corporis, à sulphuris combustionē sol & luna: recedūt autem Iupiter & Saturnus. Iupiter autem aut totaliter, aut secundum sui maiorem partem. Saturnus verò non ex toto recedit, sed quandoq; maior, quandoq; verò minor illius deletur pars. Horum autē contingit diuersitatem existere propter naturam rerum & corporum, & administrationis eorum in opere

preparationis differentiam, quia scilicet ex subita ignis expressione de reductione Iouem deleri contingit: ex successiva verò & paulatina, & Saturnum & Iouem saluari.

Eorum tamen reductio in alieni corporis potius quàm proprij naturam vergit. In clarum quidem videlicet antimonium Iouis: in fuscum verò Saturni conuerti reductionem repertum experientia nostra exiit.

Venerem verò minui in ignis reductionis impressione: Martem verò magis contingit. Sed Veneris quidem est reductio ponderosa, & citrina, fusca, & mollis, nigredinem participans, cum sui augmento ponderis corporis. Ex his igitur perquiri poterit omnium alteratorum natura corporum.

De Calcinatione & reductione.

Caput XLI.

DE calcinationis igitur & reductionis reiterationis examine dehinc perquirendum. Innuimus igitur, quòd perfectionis reperta sunt corpora in calcinationis & reductionis reiteratione ex bonitatis differentijs, nihil coloris, ponderis, aut quantitatis, de qua curandum sit nimium: aut fulgoris perdere, quantumcunque reiteretur ad illa operationis illarum multiplicitas. Et ideo si per reiterationem modorum calcinatio-

cinationis & reductionis à calce, ex omni metallorum alteratorum genere, bonitatis differentijs perdant aliquid, æstimandum putes sophisticè perquisitionem artificem indagasse. Quamobrem igitur ad illas exciteris, ut eas cognoscas.

De facili & difficili susceptione argenti viui.

Caput XLII.

IAM igitur vobis patuit veridicè, maximam argenti viui quantitatem continentia perfectionis existere corpora: & ideo maximè argento viuo amicari. Quamobrem autumandum corpora magis perfectioni approximare, quæ magis amicabiliter argentum viuum combibunt. Et huius est signum argenti viui facilis susceptio à Solari aut Lunari perfectionis corpore. Ob huius igitur rationis causam, siquidem alteratum corpus de facili in sui substantiam argentum viuum non suscipiat, à perfectionis maximè complemento distare necesse est.

Recapitulatio totius artis.

Caput XLIII.

Quia pertractauimus huius magisterij causarum sufficientiæ experientias notas, secundum nostri propositi sermonis exigentiam, restat nos ad comple-

Y

mentum totius operis diuini peruenire in capitulo vno, & in summam contrahere sermonis abbreviati in capitulis dispersum magisterium. Dicimus igitur, quòd totius operis intentionis summa non est, nisi vt samatur lapis in capitulis notus: deinde verò cū operis instantia assidue tur super illū opus sublimationis primi gradus: & per hoc mundatur à corrumpente impuritate, & est scil. sublimationis perfectio, vt cum ea subtilietur lapis, donec in vltimam subtilitatis puritatem deueniat, & vltimò volatilis fiat. Ab hinc verò cū fixationis modis figatur, donec in ignis asperitate quiescat. Et hic secundæ præparationis gradus meta consistit. Sed & tertio similiter lapis administratur gradu, qui in vltimo consistit præparationis complemento, scil. vt iam fixum lapidem cū modis sublimationis volatilem facias, & volatilem fixum, & fixum solutum, & solutum iteratò volatilem, & iteratò volatilem fixum, quousq; fluat & alteret in complemento solifico & lunifico certo. Ex reiteratione igitur præparationis huius gradus tertij in medicina, resultat bonitatis alterationis multiplicatio. Ex diuersitate igitur reiterationis operis super lapidem in gradibus suis resultat multiplicationis bonitatis, alterationis diuersitas, vt ex medicinis quædam quidem sui centuplum, quædam verò ducetuplum, quæ-

quædam tercentuplum, quædam verò mil-
lecuplum, quædam verò infinitum. Solifi-
cum, & verum perfectionis Lunificū tranf-
mutet corpus. Abhinc igitur & vltimò ten-
tetur, vtrum in perfectione consistat magi-
rium.

*Quem modum author in arte tradenda ser-
uauerit.*

Caput XLIII.

Sed ne nos quidem mordeamur ab inui-
dis, narramus quòd non tradidimus sci-
entiam nostram sermonis continuatio-
ne, sed eam sparsimus in diuersis capitulis.
Et hoc ideo, quòd eam rã probus quàm im-
probis, si continuè fuisset tradita, vsurpa-
set indignè. Et eam similiter occultauimus,
vbi magis aperte locuti fuimus: non tamen
sub ænigmate, sed sub plana sermonis serie
artificè allocuti fuimus, & tali sermonis mo-
do eam ascripsimus, quàm solius Dei altissi-
mi, benedicti, sublimis & gloriosi, & nostræ,
qui illam scripsimus, mēti recolligi accidet,
aut diuinæ gratia bonitatis perfusi, quæ cui
vult largitur, & subtrahit. Non desperet igi-
tur doctrinæ filius, quia si illam quæret, eam
inueniet: non doctrinæ, sed proprii motus
indagatione naturæ: quia qui per suæ indu-
striæ bonitatem quæret, scientiam inueniet.
Qui verò per librorum insecutionē quæsiue-
rit, tardissimè ad hanc perueniet artem præ-

ciosissimam, quia nobis solis, artem per nos
 solos inuestigatā ædidiimus & non alijs, ve-
 rissimam tamen & omnino certam. Solū
 igitur prudentes ad artem allicuimus, & per
 ingenia à nobis tradita viam inuestigatio-
 nis eisdem exposuimus. Non autem eam
 inuentam nisi solis nobis scripsimus, sed &
 inuentionis modum & modorum ingenia.
 Perea igitur quæ tradidimus, exerceat se bo-
 næ mentis artifex, & Dei donum altissimi

- se adinuenisse lætabitur. Ad artis igitur

excelsæ perquisitionem
 hæc dicta suffi-
 ciant

Libri Secundi summa perfectionis Gebri.

F I N I S.

GE BRI

GEBRI ARABIS

PHIPOSOPHI SOLERTISSIMI, RERV MQVE NATURALIUM PERITISSIMI Πρὶ μυσίας liber, quem inscripsit, De inuentione veritatis, siue perfectionis, Incerto interprete.

De sex proprietatibus rerum, ex quibus medicina elicitur.

Cap. - I.

CONsiderauimus in nostris voluminibus, secretis, & diuersis quòd de naturæ principiorū naturalium proprietatibus, quin etiam per experientiam nostram, & inuestigationem inuentionis nostræ omnimodè certam, non inueniemus aliud nisi quòd ea, ex quibus elicitur nostra medicina, in corporibus transmutandis habeant in se has qualitatum proprietates. Primò, quòd habeant terrā subtilissimam in se, & incombustibile, & in commistione aptam ad figendum, non omnimodè fixam cum suo proprio radicali humore. Secundò, humiditatem aeream & igneam vniformiter illi terræ coniunctā sic, quòd si vnū fuerit volatile, sit & reliquum.

Y 3

Et quòd ipsa humiditas existit super omnes humiditates, expectans ignis calorem, vsq; ad sui sufficiētis inspissationis terminū completum, quo ad indigentiam completionis ipsius cum permanentia inseparabili terræ sibi annexæ sine euaporatione. Tertiò, quòd huius humiditatis dispositio naturalis sit talis, quòd per beneficium suæ oleaginitatis in omnib. suarum proprietatum differentijs terram sibi annexam, conuersione vtriusq; in alterum homogenicè, sic contemperet vnctuosè, & vnione totali, & vinculo coniunctionis inseparabilitatis æqualiter, vt post finalis præparationis gradum transformationem præstet, secundum essentiam & proprietatem metalli, in quod conuerti nititur: vel ad ipsam suscipiendam se inclinet. Quartò, quòd hæc oleaginitas viscosa sit tantæ puritatis essentiæ, & ab omni re combustibili, seu vrête artificialiter emūdata, quòd omnia cum quibus per minima coniungitur, non comburat, sed à combustionē præferuet. Quintò, quòd claram & splendidam habeat tincturam in se, albam vel rubeam, mundam, permanentē & incombustibilem, stabilē & fixam, quòd ignis nequaquā valeat ipsam permutare, neque sulphurea adustiva, seu acuta corrodentia ipsa corpora corrumpere & defœdare. Sextò, quòd totum compositū incratum cum suo complemento finali,

hali, sit tantæ subtilitatis materiæ, maxime-
que tenuitatis, quòd post finalem suæ deco-
ctionis terminum, in proiectione tenuissi-
mæ maneat fusionis ad modum aquæ, & pe-
netrationis profundæ, vsq; ad vltimum oc-
cultum rei permutabilis, cuiuscunq; fixio-
nis ipsa extiterit in complemento, & cum
vicinitate sua, seu affinitate adhæreat suo si-
mili naturaliter, cum inseparabili consolida-
tione contra impressionem ignis in ipsa ho-
ra, sua spiritualitate corpora in volutum re-
ducens.

De septem medicinæ proprietatibus.

Caput II.

His consideratis, inuenimus inuesti ga-
tione nostra, septem proprietates re-
rum in nostro lapide necessarias & o-
portunas, & sunt hæc, oleaginitas, materiæ si-
ue medicinæ tenuitas, affinitas, radicalis hu-
miditas, puritatis claritas, terra figens, & tin-
ctura. Prima verò dictarum differentiarum pro-
prietas, est ipsa oleaginitas dās in proiectione
vniuersalem fusionem, & apertionem ma-
teriæ. Nam primū quod necessarium est post
medicinæ proiectionem, est ipsius medicinæ
subita & conueniens fusio, quæ cum oleagi-
nitate minerali perficitur ac inuisceratur. Se-
cunda est materiæ, siue medicinæ tenuitas, si-
ue ipsius subtilitas spiritualis, tenuissimè flu-
ens, in fusionē ad instar aquæ penetrās in pro-

712 GEBER DE INVENT.

fundū rei alterabilis, quia secundò post fusio-
nem medicinæ, necessaria est ingressio eius
immediatè. Tertia est affinitas, siue vicinitas
inter elixir, & ré transmutandá, dans adhære-
tiam in obuiatione sui similis, & retentione,
quia tertio post medicinæ ingressionem im-
mediatè adhærentia conueniens est & ne-
cessaria. Quarta est radicalis humiditas, i-
gnea, cōgelans, & consolidans partes reten-
tas cum adhærentia sui similis, vnione om-
niū partium consimilium inseparabiliter in
æternum: quia quartò post adhærentiam,
oportuna est partium consolidatio cum sua
radicali humiditate viscosa, & necessaria.

Quinta est puritatis claritas mundificatiua,
dans splendorem eminentem, in combustio-
ne existenti nō adurentis. Nam post cōsoli-
dationē partium purificatarum relinquitur,
quòd ignis actualis habet cōburere omnes
superfluitates extraneas, non consolidatas:
quare sequitur quòd purificatio immediatè,
est necessaria. Sexta est terra figens, tempe-
rata, tenuis, subtilis, fixa, incōbustibilis, dās
fixionis permanentiā in solutioue adhæren-
tis cū eo, stans & perseverās contra ignem:
quare sextò necessaria est immediatè fixio
post purificationē & oportuna. Septima est
tinctura dās colorē splendidum & perfectū,
albū, aut citrinū intensū, & in lunificationē,
seu solificationē rerum transmutabiliū, quia
septimò

septimò post fixationem necessaria est tinctura splendida, & vltterius colortingens, seu vtilis tinctura colorans materiam conuertibilem in verum argentum, vel aurum cum omnibus suis differentijs certis & notis.

Diuisio totius libri in quatuor particulas.

Cap. III.

Sufficienter ad artis exigentiam disputa-
uimus contra negantes artem, & de prin-
cipijs naturalibus, quæ sunt de intentio-
ne naturæ in metallorum præcreationibus
& de corporibus, & eorum præcreationibus,
& præparationibus, & vltimò de medicinis,
& examinationibus eorum trāsmutatorum,
vtrum in perfectionis steterit complemen-
tum, in Summa nostra perfecti magisterij. Et
ibidem scripsimus modum inuentionis artis
nostræ, & modorum nostrorum ingenia, se-
cundum veritatem quam vidimus, & tetigi-
mus. Hic verò nunc in nostro libro de perfe-
ctionis Inuentione tractabimus, & declara-
bimus speciali modo ea quæ necessaria sunt
in hoc nostro magisterio, & modum præpa-
rationis, cum eorum pondere, & mensura, &
proportionem certa non coniecturali. Volu-
mus autem hūc librum nostrum in quatuor
particulas diuidere. Et in prima de medjs mi-
neralibus, & eorum præparationibus tracta-
re sufficienter, vt sint apta in cunctis præpa-

rationibus extractione spirituum, & corporum imperfectorum completis. In secunda de spirituum, mundificationibus, & præparationibus integris eorundem. In tertia de imperfectorum corporum præparationibus diuersis secundum exigentiam operis complementi. In quarta de omnibus medicinis specialiter pro quolibet corpore, vel ipso, met argento viuo in verum solem & lunam transformandū cum projectione, pondere, & mensura, secundum necessitatis exigentiam ad operis complementum.

PRIMA PARTICULA

De mediorum mineralium præparatione. Cap. III.

SAl commune dissoluatur in aqua fontis clara, & per filtrum destilletur, & congeletur in vase terreo, vel plumbato & non in metallo. Sal petraë dissoluatur in aqua fontis, & per filtrum distilletur, congeletur in vase vitreo vsq; ad ipsius fusionem cristallinam. Sal nitri sic præparatur, dissoluatur in aqua fontis clara, & distilletur per filtrum & congela in vase vitreo. Sal gemmæ dissoluatur, vt prius, cōgeletur in terreo vase vitreato post eius filtrationem. Sal alkali verum, fit de zoza dissoluta, & per filtrū distillata & cocta ad tertiam partem, & descendit sal in paruo tēpore ad fundum vasis ad modū cristalli, & est præparatum. Similiter fit sal alkali a-

Si apud aliquos sic: Accipiunt cinerē clauellatum, pōdera quinq;, & calcis viuz vnum, & extrahunt totum lixiuium: & distillāt per filtrum, & congelant, & hoc reiterant semel, & est præparatum. Sal ammoniacus fit ex quinque partibus vrinæ humanæ, & parte vna sudoris eiusdem, & parte vna salis communis, & parte vna & semis fuliginis lignorum, his simul coctis vsq; ad consummationem humiditatis, sublima salem ammoniacum verum & vtilem: hunc iterum in sudore dissolue, & congela, & sublima à sale communi semel, & est præparatus. Sal tartari fit de fæcibus vini distillati calcinatis, tartaro ex eis dissoluto & congelato, & est præparatum. Sal vrinæ fit ex fæcibus vrinæ distillatæ calcinatis, & iterum in aqua sua dissoluitur & congelatur, & est præparatum, & magni iuuamenti. Multi diuersimodè tractant de Salium præparationibus: nos autem inuentione nostra inuenimus has præparationes salium breuiiores, subtiliores & vtiliores ad nostrum propositum prosequendum, cum ex omnibus rebus verè calcinatis sales per solutionem extrahantur, quæ per viam prælibatam præparari tenentur. Sufficiat igitur nos transire cum his magis vsitatis. Alumen glaciale, vel rochæ duplicem habet præparationis modum: vnum pro corporibus calcinatis ablu-

746. GEB. DE INVENT.

dis: alium pro spiritibus sublimandis. Primo modo sic preparatur: Dissolue ipsum in aqua clara fontis, & destilla per filtrum, & coque ad eius tertiam partem, & pone in parapsidibus vitreatis, & descendit circa latera vasis, & in profundo alumen præparatum crystallinum. Secundus modus est, vt alumen in vase terreo coquatur, quousque humiditas euanescat, & inuenies album spongiosum, & leue præparatum pro sublimationibus, & alijs diuersis operationibus. Alumen plumosum, dissoluitur, filtratur, & congelatur vt prius, & est præparatum. Nunc de præparationibus atramentorum inuestigare expedit, cum multum necessarium sit illud, quod per ea colligimus in tincturis & ligamentis spirituum, & aliorum quæ ad Elixir spectant. Atramentum nigrum dissoluitur in aqua bulliente, & per filtrum distillatur, & congelatur, & est aptum. Cuperosa dissoluenda est in aceto distillato, clarificanda per filtrum, & congelanda: & sic est munda. Vitriolum Romanum alia præparatione non indiget, nisi quod in aliquibus cineribus teneatur in igne mediocri, & rubificatur. Amplius considerauius, & est certum, quod à corporibus imperfectis extrahuntur diuersa nobis necessaria, & sunt adminicula perfectionis in casu, quæ indigent præparatione, & primò de cerussa plumbi. Cerussa plumbi diluenda est in aceto distillato, purifican-

ficanda deinceps à grossioribus, & illud qđ
vt lac emanauit, congelandum in Sole, vel
lento igne, & est præparatum. De albo hispa
nico, stanni, minio, eodem modo fit, sunt e
nim in vrina distillata dissoluenda, & ad mo
dum cerussæ præparanda, & sunt præparata.
Viride æris in aceto distillato, soluat, & cla
rificatum limpidè congelandum erit lentissi
mo ignis calore, & est præparatum & aptum.
Crocus ferri dissoluendus est in aceto distil
lato, & est clarificandus: hæc aqua rubicun
da croci congelata, dat tibi crocum aptum.
Aes vltum tritum & ablutum cum aceto di
stillato, per modum quem insinuauimus in
præparatione cerussæ, tibi subueniat. Lithar
girim in aceto distillato solutum, clarifica
& congela, quia bene præparatum est, quod
iterum quemadmodum alia prænotata dis
soluere poteris, & eis vti, dissolutis, & conge
latis, & in hoc est inuestigatio profunda. An
timoniū calcinatur, dissoluitur, clarificatur,
& congelatur, & teritur: est præparatum. La
pis lazuli calcinatur & abluatur tritus, & est
purificatus à terreitrate. Lapis Aemathites
ignitur, & extinguitur sæpius in felle tauri
no. Bolus armenus teritur & dissoluitur vt ce
russa, & congelatur. Cinnabari semel subli
mandum est à sale communi, & sic est præpa
ratū. Tutia calcinatur & soluitur in aceto di
stillato, & est optimè præparata,

718 GEBER DE INVENT.
SECVNDA PARTICVLA
De spirituum mundificationibus.

Caput V.

TRactauimus in prima particula de eis, quæ nobis necessaria videbantur in inuentione nostra certa, ad spirituum & imperfectorum corporum præparationem sufficienter. Intendimus hîc nunc ampliare sermonem de Spirituum sublimationib. seu præparationibus cuiusq; speciei, quoad nostri magisterij indigentiam completam. Ne discedas ab hac nostræ inuentionis doctrina, quam in meditatione profunda, & in operibus vidimus maximè necessariam, & omnino certam. Disputauimusq; sufficienter in Summa nostra causam, quare spiritus præparatione indigent, & modum dedimus tibi certum. Hîc verò pondera & speciale modum in eorum præparationibus & sublimationibus inuestigamus cum experientia omnino certa: & primò de sulphure, & de suo compari, & sic de alijs per ordinem.

De sulphuris præparatione.

Caput VI.

Sulphur viu. clarum & gummosum tere subtilissimè, & coque in lixiuio factò de cineribus clauellatis, & calce viuâ, colligendo superius combustibilitatē eius oleagineam: & continuè in bullitione extrahendo, quousq; clarū videtur: quo factò extrahere

&

& moue cum baculo, & cautè extrahe illud, quod cum lixiuio egressum habuerit, partes grossiores inferius relinquendo. Illud autem extractum in frigida parùm, & impone ei quartam eius de aceto bono, & ecce totum congelabitur, vt lac. Lixiuum extrahe clarum quò ad poteris, residuum ad lentum desicca ignem, & serua.

Ad idem, alius modus in, De sacum administratione: hunc modum serua.

Ad libram vnā sulphuris huius præparati, accipe de squamis ferri bene calcinatis rubeis libram j. aluminis rochæ bene calcinati libram j. & salis communis præparati libram semis. Hoc totum incorpora bene terendo cum aceto, vt sit liquidum, quod coque, mouendo quousq; totum bene denigratum fuerit, & desicca: tere optimè, & pone in aludel cum largo cooperculo, & sit cooperculum alembici cum magna zona & larga, ad eleuationem spirituum cōseruandam. sitq; aludel altitudinis pedis vnus cum dimidio, ne calor ignis alembici zonam attingat, & sic sublima, vt docuimus in Summa perfectionis nostra. Collige aut quod in zona collectū fuerit densū, quod verò ad latera vasis superius in alēbico adhæret leue & puluerisabile, proijce, quia cōbustibile & fœdum ac defœdans est. Collectum verò, per se pone in phialam, & coque super cineres tam diu,

donec humiditas combustiua paulatim de-
leatur, & serua mundè, quia perfectè mundi-
ficatum est.

De Arsenici præparatione.

Cap. VII.

Eius compar arsenicum, post eius contri-
tionem bulliendum est in aceto, & ibidè
tota pinguedo combustibilis extrahen-
da, & desiccanda. Sume deinde libram vnam
cupri calcinati, & semis aluminis calcinati,
& salis communis præparati tantum vt alu-
minis, & tere cum aceto vt sit liquidū, & co-
que vt in sulphure, & sublima in aludeli, sine
alembico, & sit longitudinis vnus pedis: col-
lige album, & densum, clarum, & lucidum, &
serua, quia satis est aptum.

De argenti viui præparatione.

Cap. VIII.

Argentum viuum sic sublima. Sume de
eo libram vnam, vitrioli rubificati lib.
duas, aluminis rochæ calcinati libram
vnam, & salis communis lib. semis, & salis pe-
træ quartam partem: tere totum, & incorpo-
ratum sublima, & collige album, densum, cla-
rum, & ponderosum, quod circa vasis spondi-
lia inuentum fuerit, & serua, vt tibi de alijs
scripsimus. Sed si in prima sublimatione in-
uentum fuerit turbidum, vel immundum,
quod tibi accidere poterit, propter tuam ne-
gligen-

gligentiam, illud cum eisdem facibus nouis iterum sublima & serua.

De Marchesite preparatione.

Caput IX.

MArchefita trita ponatur in aludel magni fundi ad digiti spissitudinem, & primò sulphur cum lento igne collige, & cum cessauerit, vigorâ ignem, renouato cooperculo, & ascendet quod argenti vini locum obtinet, vt tibi plenariè scripsimus in perfectionis nostra Summa completè.

De Tutie preparatione.

Caput X.

TVtia puluerizata in aludele posita magnæ ignitionis administratione, sublimatur & fit bona. Sal ammoniacus sublimatur à sale communi, vt in practica de salibus tibi scripsimus. Argentum viuum ita sublimatur rubicundissimum: Recipe libram vnâ Mercurij, & libras vitrioli rubificati duas, & libram salis petræ, simul mortificato: & sublima, & post etiam sublimetur ab alumine rochæ calcinato, & sale petræ cum eisdem ponderibus. Et est magnum nostræ inuentionis secretum: nec sit prætermittendum, quin consideratio facum sit notanda in sulphuris sublimatione & sui comparis: quoniam sulphur sublimatum à calce cu

Z

pri, magis dealbatur, quàm à calce ferri. Et sic inuestigandum est de arsenico: nam à ferro sublimatur magis rubeum. Possunt etiam sublimari à vitriolo & alumine calcinato, & cum sale communi, & sale petrę commixtis, & ita sufficienter tradidimus spirituum præparationes artificiosè non modicè.

TERTIA PARTICVLA HV-
ius libri, Quomodo corpora sint præpa-
randa. Cap. XI.

Tertiam nostram particulam ponimus imperfectorum corporum præparationem completam, & inuestigauimus modum: primò qualiter præparari debeant ut perficiatur, quo ad complementum primi ordinis, vel secundi per se, sine medicina. Secundò præparationem eorum ad recipiendam medicinam albam vel rubeam.

De præparatione Saturni.
Cap. XII.

Saturnum calcina cum sale communi præparato fuso, cum spatula ferrea agitando quousque in cinerem vertatur: deinde coque per diem naturalem, & sit aliquantulum ignitus, & non multum, ablue cum aqua dulci completè: deinde calcina per triduum, donec intimè rubificetur: & si uis ad album, cum aqua aluminis albi imbi-

be, &

be, & reduc cum oleo tartari, vel eius sale. Si
Verò ad rubèum, imbibe cum aqua croci fer-
ri, & viridis æris prædicto, & reduc cum sa-
le tartari, vt prius: & hoc itera quousque suf-
ficiat:

De præparatione Iouis.

Cap. XIII.

Iouem calcina vt Saturnum, & albifica e-
ius calcem per triduum, vt in Saturno,
nec errabis. Sed eius reductio difficilis
est, nisi fiat in furno illorum qui per cineri-
cia vel cimenta recedunt, & sit illud imbi-
bitum. Scias tu inuestigator huius operis,
quod præparationes sæcum reductibilium
plenariè in hoc libro conscripsimus, cum tò-
tus iste liber sit practicus cum inuestigatio-
ne certa compilatus. Sed in Summa nostra
præseruauimus nobis alium stilum magis
philosophicum, cum ibidem, vt Theoricus,
hic verò vt Practicus purus, artem comple-
tè inscripsimus. Vt autem artifex errare non
possit, subiungo illud, quod reducere quæ-
ris, sit tantum, quantum illud quod præsta-
re habet reductionem, & calcem diuisam co-
adunare. Sed in tincturis est alia considera-
tio. Nam figens vel tingens multiplicandū
est super tingendum, donec tinctura appa-
reat, quā desiderabis: siue sit in corpore vel
medicina: & hoc est vnū de secretis nostris.
Postq̃ reduxeris hæc duo plumba, & inue-

neris splendorem & colorem, & omnia alia ad votum tuum forte ignitione carebunt, & vt consequaris intentum, incipe sic. Dissolve tutiam calcinatam, & stannum calcinatum, & has aquas misce, & cum hac aqua imbibere calcem stanni, vice post vicem, sic cum induxeris octauam partem tutiæ in totam calcem, reduc in corpus, & vide: si ignitionem habuerit lunæ, bene quidem, si verò non iterum calcina, & age, vt prius, donec ignitionem habuerit. Et omnes aquas dissolutiuas spirituum & corporum, ponam in fine libri huius, & quamlibet earum pro suo genere: nec mireris quòd dispersimus huius practiciæ specialia in diuersis voluminibus, cū ab improbis hanc artē fugare conamur.

Quomodo possint igniri hæc duo.

Cum talk vel Mercurio præcipitato, vel vitilius cum Luna pura ab hoc deducta calcinando & soluendo peruenimus ad horum duorum corporum ignitionem & duritiam completam cum splendore inenarrabili.

Scias tamen quòd sola speculatio, quæ multum valet in Summa nostra in hac nostra inuentione parum prodest. Sed terere, coquere, assare, inhumare, calcinare, fundere, destruere, construere, corpora emundare, cum his clauibus aperies occultas seraturas arcani nostri, sine quibus ad huiusmodi conuiuij epulas non vocaberis. Destruere si-

ne ira,

ne ira, & complebis cum lætitia.

De præparatione Martis.

Caput XIII.

MArtem sic præpara: Tere libram j. limaturæ eius, cum libra semis arsenici sublimati. Imbibe illud cum aqua salis petreæ & alcali, ter reiterando, funde violenter, & habebis ferrum album: itera quousque sufficienter lique scat cum dealbatione peculiaris.

De præparatione Veneris.

Cap. XV.

Veneris purgatio duplex est, vna quidem ad album, alia verò ad rubeum.

Ad album purgatur sic: Calcina ipsam solo igne, quemadmodum tradidimus in Summa nostra perfectionis. Sume ipsam calcinatam, tere libram vnā cum vncijs quatuor arsenici sublimati, & imbibe cum aqua litar girj ter vel quater, & reduc cum sale petreæ ac oleo tartari, & inuenies corpus eius album, splendidum pro medicina suscipienda. Est & alia præparatio eius ad rubeum: Tere libram vnā limaturæ eius cum vncijs quatuor sulphuris, vel laminas eius cum sulphure cementando, & sic calcina, & abluere cum salis aqua & aluminis, & cum recentibus reduc in corpus mundum, aptum

Z 3.

ad tincturam rubeam. Est enim tertia præparatio eius. Calcina ipsam solo igne, & tunc dissolue partem eius, & tantum tutiæ calcinatæ dissolue, & cum hac dissolutione imbibere quater vel pluries residuum calcis, vel cum sola tutia dissoluta, sic quod intret tutia ultra calcis medium, & sic reduc cum reductentibus, & habebis corpus mundum & splendidum, & cum paruo adminiculo ducitur ad statum altiore, si verus inquisitor fueris veritatis. Est & quarta præparatio eius, ex se ipsa calcinata rubea, solo dico igne, facias viride æs, intensum, quod flos cupri nuncupatur. Illud autem viride æs dissolue cum aceto distillato, & congela: congelatum cum reductentibus reduc in corpus: quod aptum erit ad multa, si inuestigatio tua non erit negligens, in operibus similibus per nos datis. Hunc verò librum composuimus, ut sit introductorius Summæ nostræ, vel ea absente sit totius Summæ conclusio finalis, ad complementum utriusque medicinæ. Nam hic ponimus practicam gradatim, illic verò theoricam speculationis nostræ, modò magis generalis, cum demonstrationibus manifestis ordinatam.

QVAR.

QUARTA PARTICULA

huius libri de Medicinis.

Caput XVI.

Secundum ordinem præmissorum præsticabimus in hac quarta particula nostra, verum inuestigationis modum componendi medicinam quamlibet, albam videlicet & rubeam secundum naturam & proprietatem corporis transmutandi, vel ipsius Mercurij cum omnibus suis pertinentijs occultis & manifestis. Et hoc in secundo vel tertio ordine, omnibus sophisticationibus amotis, quia nihil sophisticum recipit hic liber noster, cum de veritatis Inventionem instituetur. Quamobrem primò de Elixirijs albis incipiemus.

De Medicinis albis pro Ioue & Saturno.

Caput XVI.

Medicina alba pro Ioue præparato: Summe Lunæ purissimæ libram vnā, Mercurij viui libras octo, & amalgama: quo facto ablue cum aceto distillato, & sale communi præparato vsque ad colorem celestinum, vel lazurij: quo abluto, extrahere de Mercurio quantum poteris, exprimendo per pannū spissū, & appone Mercurij sublimati duplū Lunæ: tere sufficiēter & coque

Z 4

inter cineres in phyalā vitrea cooperta per diem & noctem extrahe, tere, & iterum coque, frange phyalam, & separa illud quod sublimatum est ab inferiori puluere quasi rubeo, & caue de nimio igne, aliàs totum funderetur in massam nigram, puluerem pone super porphyritem, & adiunge ei duas partes ammoniaci præparati, & partem vnam Mercurij sublimati: tere trituratione bona, & imbibere cum aqua salis alkali, vel aqua salis petræ, si zozam non inueneris: & pone ad distillandum cum imbibitum fuerit multū bene liquidè vt lac, cum lento igne: & nec extrahe totam aquā, sed sic vt remaneat sicut pix fusa: redde illi aquam, & sic ter faciendo. Deinde extrahe, & tere super lapidem, & desicca multum. imbibere cum oleo ouorum rectificato, vel desiccato, vel cum oleo salis alkali, vel petræ, vel tartari, donec fundatur cum ingressu, & proijce vnam partem super quinque stanni præparati: & est Luna perfecta in secundo ordine, absq; errore.

Item alia medicina super Iouem: Sume talk calcinatum, & tere cum sale ammoniaco, ana, & sublima ter vel quater, & dissolue cum aqua, qua imbibere Lunam calcinatam, vt in prima medicina fecisti, toties donec bibat suum pondus, & da ei ingressum cum oleis prædictis, & proijce vnam partem super decem partes Iouis præparati, & videbis intentum.

tentum. Tertia medicina Iouis fit cum vna parte Lunæ dissolutæ in aqua sua, videlicet stillicidij cupri & salis petræ, vt in fine habetur, cui adiunge duas partes talk dissolutæ, vel tutiæ calcinatæ, & dissolutæ: congela recipiendo aquam, & redde hoc ter vel quater: cōgela, & incera cum ammoniaco sublimato, quousque fundatur, & proijce vnam partem super octo partes Iouis præparati. Et si vis has medicinas proijcere super Saturnum præparatum ad album, tunc minue Saturnum in suo tertio, & fac vt in Ioue.

De medicinis solaribus, pro Ioue & Saturno.

Caput XVIII.

PRima igitur medicina solaris sic fit: Calcina solem, amalgamando prius cum Mercurio, vt in luna, extrahe Mercurium per pannum, tere cum duplo salis communis præparati, pone super lentum ignem, vt recedat Mercurius, extrahe salem cum aqua dulci, & desicca, & sublima ab eo tantum salis ammoniaci, reddendo sibi quater; tunc dissolue in aqua vitrioli, & petræ, & iameni, vt in fine libri huius habetur. Solue crocum à ferro extractum per calcinationem, vel cuprum calcinatum rubeum. Iunge has aquas ana, extrahe aquam per distillationem, & redde sibi quater. Vltimò de-

ficca, & imbibe cum oleo ouorum rectificato, vt in fine libri huius, quousq; fluat vt cera, & vna pars tingit quatuor partes obrisè.

Secunda fit in sole soluto, vt in prima, & viridi facto de capro calcinato & dissoluto, ana, mixtis & inceratis, distillando & reiterando, & in fine incera cum sulphure præparato, quousq; fundatur vt cera, & tingit octo partes Saturni splendide.

Tertia fit ex auro soluto, & sulphure soluto, & viridi dissoluto, mixtis & præparatis, vt in secunda, & in fine inceratis cum oleo capillorum præparato, vel ouorum, quia vna est via, & cadit vna pars super decem Saturni, vel Iouem præparatum ad rubeum. Possunt etiam hæ medicinæ præijci super Iouem præparatum in rubeum, & erit res splendidissima perseverans materia, vt opus finissimum, secundum eius gradum. Nam hæ medicinæ alterant in secundo ordine, vt retulimus.

De medicinis albis pro Venere, & Marte.

Caput XIX.

TRanseamus nunc ad Veneris medicinas, & Martis: & primò de medicinis horum ad album. Sume argenti, vt supra calcinati partem vnā, tere cum duab. partibus arsenici præparati, & vna parte Mercurij præcipitati, & imbibe cum aqua salis petræ, litargirij, ammoniaci, ana, quousque pondus

pondus suum biberit, desicca & incera cum oleo albo de claris ouorum, vt inferius videbis, & vt in alijs, quousq; fluat, & cadit vna pars super quatuor Veneris vel Martis præparatorum. Secunda medicina fit ex Luna calcinata, & tantum Iouis calcinati & soluti, misce, desicca, & incera cum duplo horum arsenici sublimati, quousq; fundatur. Tertia fit ex Luna calcinata, vt supra, arsenici & sulphuris sublimatis & tritis, cum tantum salis ammoniaci, quod sublima ter ab eis: & proiice vnam partem super sex horum duorum corporum præparatorum.

De medicinis rubeis, pro Venere & Marte.

Caput XX.

Solaris verò medicina fit, vt sumas thurizæ libram vnam, calcina & dissolue in aqua vitrioli & salis petreæ, tum cum ea aqua imbebe calcem Solis, vt bibat eius duplum, distilla, recipiendo aquam, & hoc quater reddendo. Vltimò incera cum oleo capillorum, vel felle taurino, & proiice vnum super sex cupri extracti de viridi æris præparato, & erit excellens, purum & laudabile. Tu autem porrige manum ad nostra dicta: aliter in vanum studes, & recipe in corde in nostris voluminibus intentionem nostram, & videbis nos verum inuestigasse.

*De medicina tertij ordinis ad album***Caput XXI.**

HInc verò ad tertij ordinis gradum ascendemus: & primò de medicina Lunari, tam pro corporibus imperfectis perficiendis, quàm pro ipso Mercurio in veram Lunam coagulando. Primò dissolue Lunam calcinatâ in aqua dissolutiua, vt prius: quo factò, coque eam in phyala cum longo collo non obturato ore per diem solum, vsquequo cõsumetur ad eius tertiam partem aquæ: quo peractò, pone in loco frigido, & deuenient lapilli ad modum cristalli fusibiles, & hoc est argentum reductum ad Mercurium nostrum fixum & fusibilem: de quo recipe vncias quatuor, de arsenico albo præparato vncias sex, & de sulphure præparato vncias duas, & misce simul bene terendo cum aqua salis petræ & ammoniaci, & pone in phyala cum longo collo ad lentum ignem per septimanâ, & indurabitur vt pix: extrahe, & iterum incera cum aqua, vt prius coquendo per quatuor dies, & iterum incera tertia vice, & inuenies illud oleum fusum infra triduum, & cùm infrigidatum fuerit, frange & extrahe, & inuenies laminam fixam, fluentem vt cera, & est primus gradus. Iterum appone tantum vt prius de noua materia, & iunge cum isto fermento, & fac vt prius,

prius, & sic tertio & quarto. Et inuenies medicinam cuius bonitas est magna & excellens caidit enim super decem cuiuslibet corporis, vel ipsius Mercurij in lunam veram. Hunc autem lapidem custodi, & ratiocinare per modum à nobis traditum in Summa nostra, & peruenies ad altiora. Nec enim proposuimus cuncta in vno solo monstrare volumine, cum liber librum exponat & declaret.

De medicina Solari tertij ordinis.

Caput XXII.

Medicina verò Solaris fit ex Sole dissoluto, & præparato ad modum Lunæ, cui appone sulphuris soluti partes 3. arsenici partem vnam & mediam. Incera cum oleo viridis æris facta cum sale armoniaco, vt in fine habetur, per omnia faciendo, vt in Lunari capitulo, & erit medicina tingens omne corpus, & ipsum Mercurium in verum solem, pars vna super sex, vel amplius, secundum modum iam tibi traditum. Lege & perlege Summam perfectionis nostram, & inuenies modum regiminis tibi ordinatum, vt in infinitum tingas, si ingenium acutum possides: nec discurre hinc inde in diuersis philosophorum dictis ambiguis. Nam omnes ad vnâ tendunt perfectionem, tibi à nobis sufficienter traditam. Experiri

734 GEBER DE INVENT:

poteris, si tantum valeas, sin autem, recede,
quia damnum incurres & inanitionem.

De aquis solutiuis, & oleis inceratiuis.

Caput XXIII:

Flli, doctrinæ perquirere experimenta, ned
desine, quia fructum in eis inuenies mil-
lecuplum, quia tibi soli hunc librum scri-
psi, quem complere volo cum aliquibus a-
quis & oleis, in nostro magisterio multum
necessarijs: cum ijs sigillabimus librum no-
strum de perfectionis Inuentione. Et primò
cum aqua nostra dissolutiua, de qua mentio-
nem fecimus in Summa nostra, cum loquu-
ti fuimus de Dissolutione cum aquarum a-
cumine. Primò sume libram j. de vitriolo, de
Cypro, & libram semis salis petræ, & vnam
quartâ aluminis iameni, extrahe aquam cū
tubedine alembici: nam dissolutiua est mul-
tum, & vtere ea in capitulis prælibatis: fit au-
tem multò acutior, si cū ea dissolueris quar-
tam salis ammoniaci, quia soluit solem, sul-
phur & argentum. Aqua alia philosophica
nostra inceratiua. Sume oleum distillatum
ab ouorum albuminibus, tere cum medie-
ratē ipsius salis petræ, & iterū distilla vel sa-
lis petræ & ammoniaci, ana, & fit optimè,
vel cum sale alkali misce, & distilla vt prius:
& in quantum hoc plus reiteraueris, tantò
melius incerat: aut cum oleo tartarino, con-
iunge oleum prædictum, & distilla oleum
prædi-

prædictum inceratiuum album. Oleum inceratiuum rubeum: Sume oleum vitellorum, seu capillorum humanorum, cui adiunge tantum salis ammoniaci rubificati, & iterum distilla, & hoc ter, & erit oleum rubicundissimum inceratiuum. Oleum viridis æris fit, cum viride æris dissoluitur in aqua salis ammoniaci, & cum illo composito, admisce oleum vitellorum, & distilla, & hoc ter reiterando, & habebis oleum viridis æris ad incerandum, aptum & vtile. Oleum fellis fit, extrahendo à felle oleum, vt à capillis humanis per omnia faciendo, vt in alijs. Et non dico, quòd ista dent humiditatem radicalem mineralem, vt probauimus in sulphure & arsenico, sed saluant tincturam à combustionem, donec ingrediatur, & postea fugiunt in expressione ignis, vt à nobis alibi narratum est. Quicumque artifex secundum dicta nostra, in hoc libro nostro tradita, perfectè & studiosè fuerit operatus, inueniet post complementum operis sui, nos verum inuestigasse: & hîc liber noster terminatur, qui
de Inuentione veritatis, seu
perfectionis intitulatur.

F I N I S.●

GEBRI ARABIS
PHILOSOPHI SOLER-
TISSIMI, RERV MQVE NA-
 turalium peritissimi liber Fornacum ad ex-
 ercendam *χημείαν* pertinentium. Inter-
 prete Rodogero Hispa-
 lensi.

*Praefatio, diuidens librum in tres
 partes.*

C A P V T I.

CONSiderauimus consideratio-
 ne non phantastica, nos totam
 artem tradidisse in volumini-
 bus nostris. Sed ne ob inuidiam
 mordeamur, hunc librum For-
 nacum præscripsimus, in quo tractabimus
 practicam manualē, tam in spirituum, quàm
 corporum præparationibus, vt artifices le-
 uius contingere valeant ad operis comple-
 mentum. Cum ergo vltima consideratio in
 rerum cognitione magis propinquare con-
 sistat, & in modo operandi, & res à rebus re-
 gimine ignis extrahi possunt. Et cum ad
 hanc rem peruenire non possumus, nisi se-
 paraando superflua à contento desiderato,
 scili-

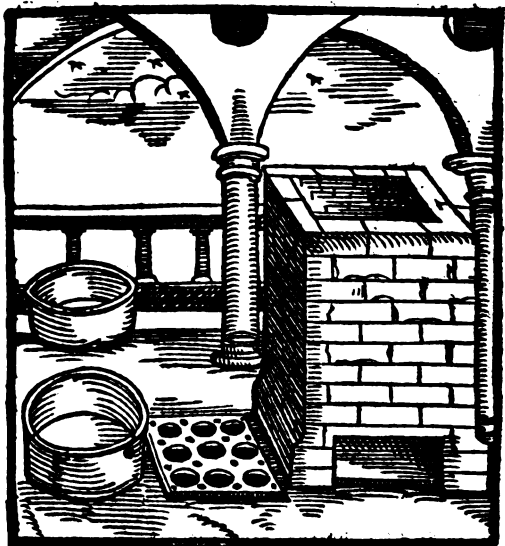
scilicet sulphuris combustibilitates & terreitates corpus quodlibet infœdantes . Hinc est quod primò singulos operandi modos tractabimus, vtpote qualis furnus cum suis instrumentis spectet ad quamlibet rem præparandam, vsq; ad operis complementum, cum regimine ignis illi appropriato, & qualia vasa pertineant ad propositum, vt artifex perficere possit suam operationem. Secundò, quæ res præparandæ sunt, vt ex simplicibus, seu commixtis verum Solem vel Lunam generare valeat cum splendore. Tertiò narrabimus illa quæ perfici possunt cum alteratiuis, & quæ naturaliter alterantur cum complemento totali, & modum permiscendi cum proportionem debitam, & cum medicinis longo tempore ad hæc præparatis. In fine autem pertractabimus recapitulationem omnium experimentorum nostrorum, cum quibus peruenimus ad notitiam veritatis huius.

*PRIMA PARS HV-
ius libri de modis ope-
randi.*

De furno calcinatorio, Cap. II.

Flat furnus calcinatorius quadratus in longitudine quatuor pedum, in latitudine trium pedum, & sit spissitudo pa-

Aa

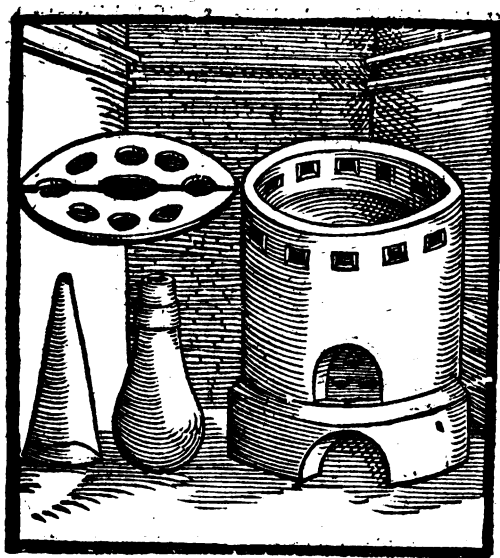

rietum dimidij pedis in hunc modum, & altitudo sit 4. pedum, vbi ponantur Luna, Venus, Mars, vel aliæ res calcinandæ in patellis terreis de fortissimo luto, de quo crucibula fiunt, vt possint in ignis asperitate stare, vñ que ad calcinandi totalem combustionem. Calcinatio thesaurus rei est, nec te tædeat calcinationis. Studeas autem in nostris voluminibus quæ diximus. Per calcinationem mundificantur corpora imperfecta, & per reductionem calcinati in solidam massam. Et
tunc

tude proijciatur medicina nostra super ea:
& gaude.

De furno sublimatorio:

Caput III.

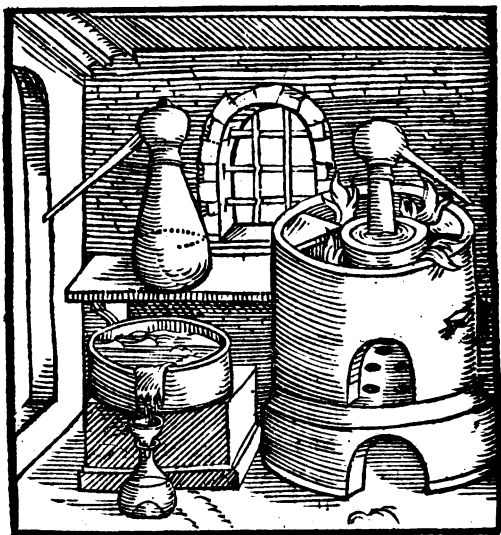
Fiat furnus sublimatorius, videlicet per modum in Summa nostra de spirituum sublimatione prius traditum completè secundum hanc formam.

In sublimatione sulphuris debes cooper-
eulum sublimatorij facere cum magno libe-

Aa 4

ro concauo canali interius ad modum alembici sine naso . Nam aliter descenderet totum sublimatum ad fundum vasis præ nimio calore. Nam in fine sublimationis non ascendit sulphur, nisi cum expressione vsq; ad ignitionem aludelis, & nisi sublimatum in canali retineretur superius, cum leuiter fundatur, descenderet iterum per vasis latera vsque ad fundum, & sic nihil inueniretur sublimatum, vt notum est expertis.

\ De furno distillatorio. Caput IIII.

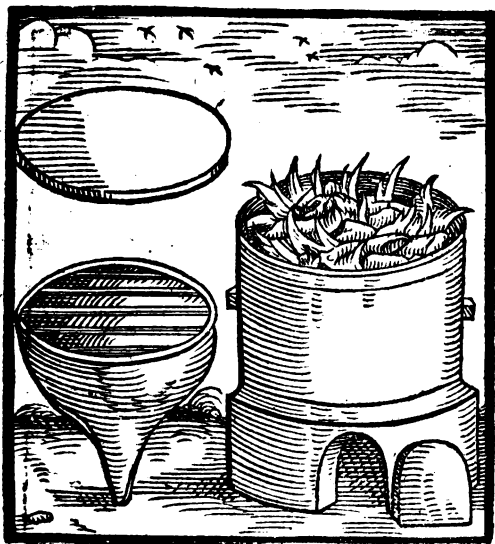

Furnus

Furnus distillatorius est idem cum furno sublimatorio, fit autem vas distillatorium ad modum istius figuræ. Ignis autem administrandus est secundum exigentiam rei distillandæ. Modum autem sufficienter descripsimus distillatorium tã mineralium, quàm vegetabilium, in Summa nostra perfectionis.

De furno descensorio.

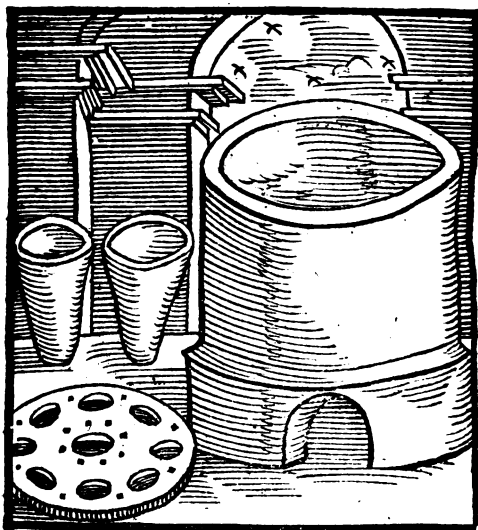
Caput V.

A a 3

Furnus autem descensorius fit in hunc modum: Et est apud nos inter fusores cinericiorum, & cementorum mirabiliter vtitatus. Reducuntur autem omnia corpora calcinata, combusta, soluta, & coagulata per hunc furnum in solidam massam. Imò cineritia & cementa, & testę seu crusibula, in quibus sæpius fusum est argentum ad recuperationem illius metalli imbibiti.

*De furno fusorio,
Cap. VI.*

Fur-

Furnus fusorius, in quo omnia corpora leuiter funduntur per se, & est furnus iste multum vsitatus inter fusores & monetarios: nec non & aurichalcum in his furnis funditur, & tingitur cum tutia vel calamina, vt notum est expertis, & sic fit.

De furno solutorio. Cap. VII.

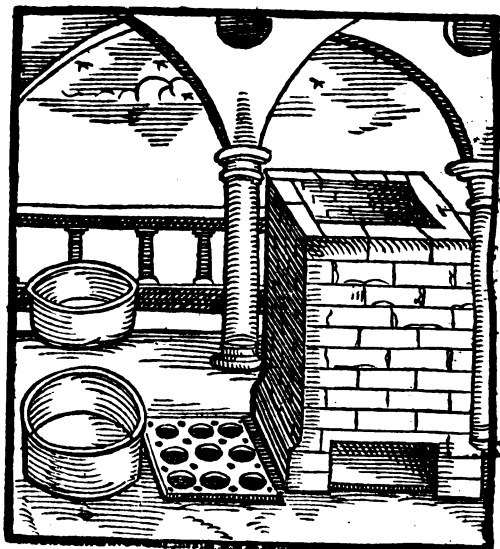
Furnus dissolutorius fit cum cacabo aquæ pleno cum instrumentis ferreis, in quibus artificiosè tenentur alia instru-

744 LIBER FORNACVM

menta ne cadant, in quibus fit omnis dissolutio : & hæc est forma furni & vasorum, vt sequitur. Aliqui autem ponunt fimum, fennum, aut stramina. Quod dictum reprobis: quia si vas ab eo rumperetur, destruerentur illa: sed ex aqua calida leuiter recuperatur solutū cum non soluto per coagulationem, vt patet expertis.

De furno fixatorio vel Athanor.

Caput VIII.

Fiat

Fiat furnus fixatorius ad modum furni calcinationis, & sit patella profunda terrea plena cineribus cribellatis. Sit autem vas cum materia fixanda bene sigillatum in medio cinerum situata, sic quod spissitudo cinerum subtus & superius, & incircuitu sit ad spissitudinem quatuor digitorum, vel secundum illud, quod fixare desideras: quia maior ignis requiritur in hoc quam in alio fixando: per hunc furnum, & per hanc viam peruenerunt antiqui philosophi ad opus magisterij, quod notum est vere philosophantibus, quod per nos est satis monstratum sufficienter in libris nostris, illis qui fuerint veritatis inuestigatores. Et hæc super est figura Athanor. Qui verò in huiusmodi potest magis ingeniari, non excuset se ab hoc per nostram traditionem.

SECUNDA PARS DE rebus præparandis.

De præparationibus spirituum mediorum
mineralium & aluminum.

Cap. IX.

IN hoc capitulo dicam præparationes spirituum, & primò Mercurij: Si autem perfectè desideras eum sublimare, ad libram eius pone salis communis libram semis, &

Aa 5

746 LIBER FÖRNACVM

aluminis glaciei calcinati libras duas & mediam, & salis petræ libram semis, mortificetur totum, simul terendo cum aceto, quousque non appareat in eo de viuo aliquid, & sublima vt scis, quia est vtile. Sublimatur autem Mercurius rubeus, scilicet libra vna eius ab vna libra salis petræ, & libra vna vitrioli, cum quibus optimè teritur: & sublimatur rubeus & splendidus. Sublimatur autem arsenicum, scilicet libra vna, & libra vna limaturæ Veneris, & salis communis libra semis, aluminis calcinati quarta libræ vnus. Mortificentur cum aceto super ignem mouendo, quousque totum denigretur: & iterum imbibe, & erit album: & desicca mouendo, & hoc ter sublima, azymum & vtile. Sulphur autem decoctum in lixiuio, & exsiccatum sublimatur cum eisdem facibus sicut arsenicum, excepto quòd loco limaturæ Veneris, ponitur limatura Martis, vel batitura squamæ eius in vase prædicto. Sal autem ammoniacum à sale communi sublimatur, æquis ponderibus impositis. Tutia verò & marchesita, atque corpora imperfecta sublimantur, vt narratum est in Summa nostræ perfectionis. Sales verò & alumina præparantur, & bauratia, & vitriola, vt in libro nostræ Inuestigationis sufficiens scripsimus.

De

*De Calcinatione Iouis.**Caput X.*

Iupiter specialiter calcinatur sic: Sit testa magna super furnum situata, & statim imposito, cum tantundem salis communis præparati, & aluminis rochæ calcinati. Moueas semper cum spatula ferrea perforata, quousque totum fuerit incineratum. Cribra & pone in igne, & sit semper ignitum, quousque optimè dealbetur, & serua.

*De calcinatione Saturni.**Caput XI.*

Saturnus eodem modo calcinatur vt Iupiter: sed calx eius rubificatur vt minium: quam serua.

*De calcinatione Veneris.**Cap. XII.*

Venus sic calcinatur: Ponitur in furno calcinationis prædicto cum sale communi præparato, vel in sua limatura, vel per se, vel cum arsenico puluerisato, vel cum sulphure, inungendo cum oleo communi. Ex sic calcinatur per tres aut quatuor dies igne fortissimo. Calcinatum percutè, vt cadat à tabulis: residuum calcina: calcinatum & tritum recalcina, quousq. optimè rubificetur, & serua.

De Calcinatione Martis.

Caput XIII.

M Ars quidem calcinatur per eius limaturam in prædicto furno, quousque optimè rubificatus fuerit, vt puluis impalpabilis sine tactu. Et dicitur crocus Martis: & hoc multum in arte ista operatur.

De calcinatione mediorum mineralium.

Caput XIII.

O Mnia atramenta, sales, alumina & rutie genera cum tartaro, & alia diuersa calcinantur in furno dicto Calcinatorio cum igne mediocri vel forti, secundum exigentiam rei calcinandæ, vt patet in libro de Investigatione perfecti magisterij: sed omnia corpora calcinantur, vt in Testamento nostro.

De ablutionibus calcium, corporum combustorum.

Caput XV.

A Blutio omnium corporum combustorum & calcinatorum sic fit: Habeas primò vas terreum vitreatum, magnum, impletum aqua dulci calida. Cumque ablue calcem quamcumque corporis calcinati, fri.

ti, fricando sæpius, vt totum sal & alumen dissoluatur: tunc cùm residentiam fecerit, euacua aquam cautè, ne aliquid de corpore exeat per lotionē. Calcinatum iterū impone in aquam calidam, & reitera vt prius, quousque bene & perfectè ablutū fuerit, & serua.

De incerationibus calcium ablutorum.

Caput XVI.

Incerationes calcium ablutorum fiūt sic: Calcem ablutam desicca, post dissolue in aceri distillati libris duabus, salis communis, aluminis glaciei, salis gemmæ, ana, vncias duas, & quatuor libras calcis ablutæ prædictæ desiccatae imbibe: quousque totam imbiberit aquam prædictam: desicca, & serua.

*De reductione calcium in solidam
massam.*

Caput XVII.

Reductio illius calcis ablutæ & incera-
tæ sic fit: Calcem inceratā abluere cum
vrina distillata, quousque extraxeris sa-
les, & alumina cum spurcitia corporis calcii-
nati, qua desiccata, ipsam imbibe cum oleo
tartari, in quo dissolue ad libram vnam olei,
vncias duas salis ammoniaci, & vnciam v-
nam salis petræ. Sint autem calcis libræ qua-
tuor: & talis imbibitio fiat per vices desic-

cando & imbibendo: & desicca, & descende in descensorio magno, & reduc in solidam massam corpus purgatum à sulp'ureitate combustibili virtute ignis calcinantis: & à terreitrate foetida, virtute salium, quæ in reductione secum retinent terræ fœculentiam, corpore purificato ab immunditijs accidentalibus, quæ ei superuenerunt in minera sua. Quod autem in radice suæ generationis ei innatum fuerat spurcitæ, palliari poterit cum medicina, cuius maior pars argenti viui substantiam in se contineat, vt à nobis monstratum est sæpius in Summa nostra ad artis exigentiam.

De solutionibus corporum præparatorum, & de eorum coniunctionibus certis, cum proportionem certa, vt meliora appareant cum fulgore, post eorum reductiones.

Cap. XVIII.

CVM dupliciter corpora imperfecta ad perfectionem reducantur, aut per præparationis modum, & commixtionem perfectorum cum imperfectis; aut per medicinam ad hoc præparatam. Hic verò narrabimus, quare perfectum imperfectum perficit. Et etiam imperfectum ad perfectum reducitur cum præparationibus à nobis generaliter demonstratis. Et has præparationes in hoc capitulo specialius tractare proponimus sufficienter

ficienter. In primis narramus, quòd corpus, vt prædictum est, mundatum per calcinationis & reductionis modum, vel limari oportet, vel in granulas diuidi, vt notum est. Quoniam post fusionem proijcitur super tabulam minutè perforatam super aquam frigidam, dictam aquam fortiter mouendo. Et iste est modus noster. Hanc granulaturam dissolue in aqua dissolutiua nostra, quæ fit ex sale petre & vitriolo, quantum eius medium, vel limaturam eius dissolue in aquam limpidam. Appone fermenti præparati tertiam eius partem, hoc est Lunæ præparatæ & solutæ. Et per medium diem coctæ, & in loco frigido positæ. Fit enim lapis cristallinus, & hoc est fermentum illius fermenti, tertiam eius partem appone: & extrahe aquam, & redde, & hoc septies. Et postquam reductum est in corpus affina per suum examen, & gaudebis de hoc quod generasti. Et quia pertractauimus in generali de corporum imperfectorum administratione perfecta, nunc speciales regulas de quolibet corpore dabimus veriores & certas. Primò de Ioue incipientes dicimus: postquam præparaueris Iouem, & reduxeris eum, dissolue illum in aquarum acumine, quo dissoluto, vt prædiximus, ad eius 9. partes, adiunge de talk calcinato, & soluto partem vnā, aquas claras commiscendo. Hanc autem rectifica aquam per alembi-

cum septies, extrahendo & reddendo . Et cum vltimò desiccatum fuerit, da ei de aqua salis petræ imbibendo & desiccando, & reduc in corpus mundum, ignitionem, & cineritium expectans. Si enim argentum viuum præcipitatum & dissolutum cum Luna dissoluta coniunxeris, & Ioui dissoluto, vt diximus, apposueris, inuenies post reductionem corpus nobile pertractatum sub proportionem prænominata. Saturni autem regimen, completur eo præparato & dissoluto cum tertia eius fermenti rubei dissoluti, quibus vt prius præparatis & reductis, corpus quidem pulchrum te inuenisse lætare. Veneris quidem regimen specialius pertractantes, narrauimus, quòd eam præparatam & dissolutam rectificabis septies vel pluries, aquam ab ea distillando & reddendo. Qua coagulata, fac inde viride nobilissimū cum sale ammoniaco & aceto distillato. Illud autem viride in vase Martis rubifica, & dissolue iterum, cui adiunge Lunæ præparatæ & dissolutæ tertiam partem eius fermenti dissoluti: partem verò mediam totius: & fermenta: aquam post extrahendo & reddendo septies: hoc autem reduc in corpus, & gaudebis . Martis autem regimen est, vt Veneris, sed propter eius maximam fœditatem nihil boni in eo expectabis. Lunæ verò regimen est, quòd eam dissolvas & coagules

gules septies, vel ad minus quater. Et ad eam dissolutam, adiunge aquas fixas rubificantes, quas narrauimus, & inuenies corpus aptum, solare, quia cum sole conuenit, & remanet cum eo quietè. Et sit tuum adiutorium Venus optimè purgata & dissoluta: & cum ab ea extrahetur sulphur mundissimum, tingens & fixum. Et dico tibi quòd Mercurius purificatus & fixus, habet paliare fœditatem corporum imperfectorum. Fixum verò sulphur extractum à corporibus purum, habet colorare cum splendore. Et ex hoc magnum secretum tibi elicias, quòd ipse Mercurius atque sulphur extrahi possunt, tam à perfectis quàm imperfectis corporibus debite præparatis. Sunt enim ad hoc adminicula spiritus purificati, & media mineralia per solutionem, vt opus ad perfectionem reducatur congruè, necnon & peculiarisè multum.

T E R T I A P A R S D E Corporibus perficiendis, & medicinis alteratiuis.

De modo perficiendi tertij ordinis.

Cap. XIX.

CVM autem sufficienter pertractauimus omnes modos imperfectorū corporum cadentes in secundo ordine,

Bb

nunc ad tertij ordinis medicinas est transeundum. Quæ autem sint medicinæ, & quales secundi & tertij ordinis, sufficienter demonstratū est in libro nostre perfecti magisterij, vbi demonstrauias demonstratione competenti & vera lapidem nostrum de argenti viui substantia esse procreandum, & hoc sufficienter vt theoreticus speculatiuus. Hic verò practicam manifestè reserabimus enodatam, & est, vt studeas lunam vel solem resolvere in aquam suam siccam, quam vulgus Mercurium vocat. Et hoc, vt duodenaria proportio aquæ contineat partem solam corporis perfecti. Nam si cum igne lēto hæc bene rexeris, inuenies per 40. dies corpus illud in meram aquam conuersum : signumq; suæ perfectæ dissolutionis est nigredo desuper apparens. Si verò vtrumq; optis album & rubeum, perficere conaris, vtrumque fermentum per se modo iam dicto, dissolue, & serua. Et hoc est nostrum argentum viuum de argento viuo extractum, quod volumus pro fermento. Pastam verò fermentandam extrahimus more solito ex imperfectis corporibus. Et ex hoc tibi tradimus regulam generalem, quòd pasta alba extrahitur de Ioue & Saturno: Pasta verò rubea ex Venere & Saturno. Est autem in fermento corpus quodlibet per se dissolgendum.

De

De regimine Iouis & Saturni.

Caput XX.

ET quia in hoc capitulo demonstrabimus regimen Iouis & Saturni. Primo inuimus, quod hoc caput est ad albū, & est modus talis: Accipe libr. vnā Iouis mundissimi, & funde: quo fuso impone in eo duodecim libras Mercurij bene mundati, mouendo totum vt commisceatur, quod pone in phialam cum collo vnus pedis in furno Athanor, Et aliam phialam Saturnificæ præparati, & subiice ignem lentum per septimanam, & habebis pastam dissolutam, aptam ad fermentandum à fermento albo, secundum proportionem quam monstrabimus ad præsens. Sint pastæ Iouialis 4. partes, Saturni tres, fermenti albi vna pars: ista dissoluta, vt diximus, misceantur per minima, & ponantur in putrefactione, in modum dissolutionis nostræ ignis mediocris per septem dies, quibus extractis & bene mixtis, per pannum liquidiora exprime: quod verò remansit spissum, in Chemia bene sigillatum, pone in Athanor per tres septimanas, ignem philosophicum continuando. Postea extrahe, & si siccum inueneris, da sibi ad bibendum tertiam partem aquæ reservatæ, & iterum pone in Athanor sicut prius, per tempus prædictum.

Bb 2

796 LIBER FORNACVM

& sic ter facies, quousque biberit totam aquam suam. Tunc pone in Chemiam in furno fixationis per duodecim dies: tunc extrahe, & reduc cum reducentibus. Et illud inuenies, quod antecessores nostri maximo studio inuenerunt, generans generatum. Idem autem in cineritio cum plumbo affina, & inuenies corpus albedine perfectum, generans perpetuo suum simile. Cuius expositionem vnà cum cæteris meis antecessoribus, cum eo quod scripsimus, successoribus relinquo.

De regimine Veneris & Saturni.

Cap. XXI.

Sint pastæ Veneris libræ tres, Saturni libræ duæ, fermenti rubei libra vna, his optimè dissolutis, fiat commixtio per minima, quam fermenta calore, vt in albo dictum est, extrahe aquam, & quod in panno remansit, pone in Chemiam optimè sigillatam per tres septimanas. Extrahe reddendo sibi tertiam partem aquæ suæ reseruatæ, & coque, vt in capitulo præcedenti, & sic ter. Cum autem biberit totam aquam suam, pone in orobo ad figendum. Et cum fixum fuerit, reduc cum reducentibus corpus paratum ad augmentandum & tingendum.

De re-

*De regimine Martis.**Cap. XXII.*

CVM Martis solutio nimium inueniatur difficilis, apud quam plures modos, & diuersa etiam alia experimenta per nos facta, in fine huius libri per tractabimus. Sint ergo Martis pastæ libræ duæ, Veneris libræ quatuor, Saturni libræ quatuor, misceantur sine fermento: & coque per septem dies, & inuenies totum siccum: fige, & pone cum medietate eius litargirij triti, & commixti simul in reductorio, & inuenies corpus mirabile, & multum utile, si ea sapias, quæ pertractauimus sæpe.

*De regimine Lunæ.**Cap. XXIII.*

Regimen Lunæ est, vt reducatur de minera sua ad nobilius, & hoc est, vt dissoluas eam, de qua accipe libras tres, Veneris dissolutæ libras quatuor, fermenti dissoluti libram vnā, coniunge aquas, coque per septem dies cum lento igne, in Orobo clauso, vt in Marte cum tota aqua sua: deinde fortifica ignem paulatim per alios septem dies, & sit quasi sublimationis, Sed per alios septem dies da illi parū fortiolem ignem, vt figatur tota aqua cum eo, quem puluerem in pauca quantitate reduc, & si re

152 LIBER FORNACVM

tinuerit secum partem Mercurij, (quod le-
uiter scire poteris, si calcinare sciueris) bene
quidem. Si verò non, iterum ad figendū im-
pone, quousq; sufficiat, hoc autē reduc cum
reducentibus rubeis. Et Lunam coloratam,
transmutatam, & fixam inuenies, quam ho-
nora. Nam si bene studueris in nostris volu-
minibus, inuenies per considerationem no-
stram, super quæ actionem suam fundare de-
beat verus inquisitor.

De regimine Mercurij.

Cap. XXIII.

Regimen Mercurij fit duobus modis.
Primò ipsum bene lotum & purifica-
tum, amalgamabis cū ære nostro sub-
scripto proportionē certā. Secundus mo-
dus est, vt ipsum distilles, & inde aquam vi-
tæ facias. Quantum ad primū modum, hæc
est proportio. Sint Mercurij vnciæ 48. So-
lis vncia j. Lunæ vncia j. Veneris vncia j. Sa-
turni vncia j. Funde hæc corpora: primò Ve-
nerem & Lunā: secundò Solē: tertio Satur-
num. Extrahē ab igne, & sit in magno crusi-
bulo, habeasq; dictum Mercurium bene ca-
lesfactum in alio, & cū indurare ceperit, in-
funde paulatim Mercurium, mouendo cum
baculo: & reimponendo super ignem, & mo-
uendo quousq; bene fuerit amalgamatum
cum Mercurio tōto. Pone ad dissoluendum
per septem dies, extrahē aquam cū pan-
no, re-

no, residuū fac volatile, supponendo ignem ignitionis. Istud iterum imbibere cum aqua sua tota, & pone ad generandum, iterum ad desiccandum per quadraginta dies, & inuenies lapidem, quem pone ad figendum, & habebis lapidem augmentabilem vsq; in infinitum. Custodi ergo hūc librum à filio tuo, quia iste exponit cuncta quæ scripsimus in diuersis libris nostris.

De fermento Lunæ ad azymum.

Cap. XXV.

Fermentum lunæ ad azymū fit, cū luna dissoluta fuerit in aqua sua corrosiua, quæ fit ex vitreolo & sale nitro. Et si hæc aquam decoxeris ad tertiam, & in aere posueris per aliquot dies, descendent lapilli cristallini: quos si posueris per se in balneo, vel in fimo per aliquot dies dissoluentur, erit oleum lunæ, & ipsum fermentum: quod serua ad album.

De fermento solis ad rubeum.

Cap. XXVI.

Fermentum Solis fit, cū Sol dissolutus fuerit in aqua sua, & decoctus atq; præparatus, secūdum capitulum prædictum fermenti lunæ, erit fermentum solis ad rubeum, quod serua.

De fermento Fermenti, tam albi quàm rubei super Mercurium.

Cap. XXVII.

CO Mpositio medicinæ nostræ, quæ dicitur Fermentum fermenti super Mercurium, fit per hūc modum ad album: Accipe fermentum Lunæ, quod est eius oleum, & appone duplum eius arsenici sublimati, & in aqua dissoluti, quibus appone Mercurij dissoluti quantum arsenici: commisce aquas, easque pone super ignem per diem ad incorporandum: deinde extrahe aquam per alembicum, & redde. Et hoc quindecies fac sic incerando, & erit currens, vt cera fusibilis: tunc appone tantum ceræ virginæ albæ fusæ: & cōmisce, & proiice super Mercurium lotum, secundum quòd tibi videbitur expedire. Nam illud resolutum augmentatur in virtute & pondere. Si autem ad rubeum sit hoc fermentum fermenti hoc modo, dissolue solem in aqua sua, (compositionem fac autem omnium aquarum illarum, & aliarum rerum, quæ sufficienter sunt traditæ in libro nostro, de Perfectionis inuentione, & dissoluendi modus, quare hīc omisimus) quo sole dissoluto, ad partem eius appone duas partes sulphuris dissoluti: in eadem aqua simul & tres partes Mercurij dissoluti. Sintq; omnia ista veraciter dissoluta

Iuta in aquam clarissimam: quibus mixtis, coque per diem, vt fermententur: deinde extrahe aquam, quindecies semper reddendo: incera cum cera crocea virginea, id est oleo sanguinis, vel oleo ouorum ad modum dictum, proijce super Mercurium crudum, secundum quod videbitur tibi expedire. Scias vtique si hanc medicinam perfeceris, secundum modum tibi traditum in secundo ordine Summæ nostræ de medicina Mercurij congelatiua, inuenies per reiterationem operis, & per subtiliationem eius, quod vna pars istius tingit Mercurij infinitas partes, in solem altissimum nobiliorem omni sole naturali.

Recapitulatio experimentorum authoris.

Caput XXVIII.

CVM intendamus in nostro volumine declarare cuncta dubia, quæ accidere possunt cuilibet artifice concludam librum meum cum omnibus veris experimentis per me probatis & expertis. Et per has operationes veras percipere poterit investigator nouus, veritatem seu falsitatem receptorum diuersorum sophisticorum, ne tempus suum exponat vtiliter, & bona similiter in falsificorum receptionibus. Et primò de spiritibus solis: postea de alijs consequenter modis suis, tam de corporibus, quam de spiritibus. Sed istud capitulum diuisum est in

duo. Primò narramus experientiam anti-
 quorum per nos expertam: Secundò rectifi-
 cationes eorum omniũ. Sed ad ea quæ sunt
 albedinis est prius insistendum, pro vt nos
 incepimus. Bona dealbatio. Recipe Re-
 algaris vnciam j. argenti viui sublimati vn-
 cias tres & semis, tartari calcinati vnciam j.
 ære, & incorpora, & pone in phialam cum
 longo collo vnius pedis, sic quòd duo digiti
 intrare possint, & sit lutata, & pone super i-
 gnem coopertam cum panno. Fac primò i-
 gnem lentum per quartam horæ: deinde
 subtus & in circuitu, augmenta igne, quous-
 que furnus vltèrius ardescat cum ignitione,
 infrigidatũ frange, & quod metallinum in-
 ueneris, extrahe & collige magnam copiam:
 quia iam dicam tibi modũ, qualiter hæc me-
 dicina rectificetur vtiliter. Dealbatio arti-
 ficiosa. Super tutiam sublimato vnã par-
 tem mercurij sublimati, & duas partes arse-
 nici sublimati, quousq; habuerit ingressum:
 hoc Venerem dealbat clarè, & speciosè mul-
 tum. Item alia. Cum litargirio dissoluto im-
 bibe mercurij sublimati partes tres, arsenici
 sublimati partes duas, quousq; fiant & pon-
 dera: cui adiunge arsenici sublimati alia o-
 cto, tere simul, & funde cum oleo tartari, &
 dealbabis Venerem preparatam ad libitum.
 Item alia. Arsenicum metallinum cum tan-
 tundem calcis Lunæ, tere, & imbibe cum a-
 qua

qua salis ammoniaci : & desicca, & tere, & post dissolue salem tartari in aqua salis petræ, cum quo oleo imbibere medicinam, desicca eam ter incerando. & desiccaudo : & gaudebis de hoc, quod nunc narrauimus. Item alia nostra. Iouem calcinatum, ablutum & desiccatum, toties imbibere cum arsenico metallino, cum medietate eius mercurij sublimati, quousq; fundatur, & intret Venerem : nam ipsam dealbat splendide præparatam. Item. Super tutiam calcinatam, dissolutam, & coagulata, sublima arsenicum sublimatum album, sic quòd arsenici sint 3. partes : tutiæ verò vna, reiterando sublimationem super ipsum quater : nam habet ingressum cum illis : adiunge mercurij sublimati medietatem totius, terendo & incerando quater cum aqua salis ammoniaci, petræ & tartari, ana, cum quo coagulato, cimenta lamiñas Veneris præparatas : & funde, & erit res valde pulchra. Item alia. Venerem calcinatam & inceratam tere, cui adiunge arsenici sublimati, & dimidiam partem mercurij sublimati, quibus bene tritis & mixtis, adiunge parum de aqua ammoniaci, incerando super marmore, post desicca & sublima : sublimatum redde facibus iterum imbibendo. Et sic ter in quarta vice imbibere cum aqua petræ, & sublima id, quod sublimari patitur. reitera, donec fustum maneat in fundo : illud

autem in cupro præparato resplēdebit cum nitore. Item. Super calcem Veneris præparatam, toties sublima arsenicum sublimatum, quòd aliqua pars arsenici remaneat cū eo in asperitate ignis. Illud autem imbibitum cum aqua petræ, & vltimò inceratum cum aqua Lunæ & Mercurij præcipitati, in fine cum oleo tartari rectificati, quousque fluat, Martem dealbat mirificè, & intrat secundū ordinem, si sagaciter ambulaueris in conuallibus huius artis. Dixi nanq; alibi, quòd si Mercurij vbiq; præcipitati obtineat in commixto, splendidius ambulabis, præcipuè si fermentum album dissolutum cum Mercurio dissoluto, post aliqualem eius fixationem adiunctum fuerit per medium incerationis, inuenies te iuxta viam ambulasse. Et quia probauimus Iouem qualitercunq; præparatum, in toto primo ordine totaliter inutilem, qualecunque sibi magisterium superuenerit, etiam Saturnū & Martem: propter hoc in Summa nostra dedimus eum medicinæ tertij ordinis subseruiturum: quia excellentissimè ibi declaratur, vt sæpius est probatum in Summa perfectionis nostræ, & iam infinitos modos de facto probauimus & sciuius. Aptiora tamen descripsimus de ipsius Veneris dealbatione.

Ludi

Ludi Mercuriales. Cap. XXIX.

NVnc autem incipiam de Ludis Mercurialibus. Fac cementum de litargi-
ro argenteo, & sale alkali de zozā,
hoc pone in crasibulo ad spissitudinem di-
giti, ibidem pone globum amalgamationis
Mercurij & Lunæ, superpone residuum ce-
menti, ut sit globus in medio cementi. De-
sicca, luta, & pone in lento igne per medium
diem, paulatim ignem vigorando, sicque de
vespere usque ad crepusculum calere incipiat
cum modica ignitione extrahe, & in cineri-
tio affina, & erit Luna in pondere, & surdi-
tate, & fixatione multum melior. Item. Lunā
amalgama cum mercurio, cui adiunge tan-
tum Saturni, quantum est luna: pone in cru-
sibulo alto, sic, quod tres quartæ sint vacuæ,
superpone oleum sulphuris, & coque usque
ad olei consumptionem, post tene per duas
horas in igne mediocri, & generabitur ibi la-
pis niger cum paruo rubore, hunc lapidem
fac transire per cineritium, & Lunam inue-
nies augmentatam in pondere, surditate, &
fixione. Item aliud optimum opus meditan-
dū. Lunam amalgamatā cum Mercurio te-
re cum duplo eius arsenici metallini. Cui
adiunge Veneris amalgamatæ proportio-
nem decuplā, Lunæ scilicet & arsenici: te-
re totum: & fige, & reduc in corpus, & bene
tibi erit.

Citrinatio Lune. Caput XXX.

Postquam duximus in cognitionem al-
 borum albantium cū magisterio: nunc
 ad citrinationem Lunę accedamus, spe-
 cialius quā in Summa nostra. Zyniar no-
 strum philosophicum ex Venere præparatū
 deductum, dissolue cum aqua dissolutionis
 Lunę, cui adiunge medium eius Mercurij
 rubificati per sublimationem, & aliquantulum
 fixati & dissoluti: Lunę autem dissoluta
 quantum ipsum zyniar appone: quibus fer-
 mentatis per diem, extrahe aquam per di-
 stillationem, & redde, & hoc decies. In fine
 coagula, & reduc in corpus, & gaudebis ab
 inuento. Aliter. Solue ipsum zyniar &
 crocum nostrum præparatum cum Mercu-
 rij sublimatione, quousq; rubescat, adiunge
 tantum salis ammoniaci, & sublima ter ab il-
 lo croco, quod dissolue. Sint autem crocus
 & zyniar ana, cui adiunge tantum de Luna
 dissoluta, quantum de duobus: fac vt in præ-
 cedenti, incendo, & reduc, quia leue.

Item, alium modum tibi tradimus leuiorem.

Recipe croci & zyniar dissolutorū ana, ad-
 iunge tantum auri dissoluti, incera vt prius.
 In fine congela, & da illi quartam eius de o-
 leo salis petreæ: & projice tantum Lunę, & e-
 rit tinctura cum citrinali aspectu.

Aliter autem & optimè.

Fac aquam de zyniar nostro, & de illo cro-
 co no-

co nostro, & imbebe calcem Solis & Lunæ
ana, quousq; biberint eorum pondus. In fi-
ne incera cum oleo ammoniaci & petræ, &
reduc in corpus nobile. Item, Sublima am-
moniacum à viridi nostro, cui tunc adiunge
crocum & zyniar, ex quibus bene commix-
tis, sublima bis vel ter, ammoniacum extra-
ctum de prædicto, & in fine dissolue totum,
cui adiunge tertiam auri dissoluti, incera vt
prius, & congela. Et projice supra Solem
& Lunam, ita quod Lunæ sint duæ
partes, Solis autem vna, &
erit bonum.

Finis libri Fornacum.

RERVM ET VER-

BORVM IN AVICEN-

næ & Gebri Chemica lo-

cupletissimus

INDEX.

A

- A** Baxes ut genere 38
 tur 38
 Abimezeri operatio ad album 57
 reprehenditur 58
 abimazeri Alfarabi laus
 & integritas 54
 Abluendi cupri ratio 178
 ablutio auri physica 367
 ablutio quibus rebus fiat 210
 ablutio quid sit & quare fiat 207 triplex
 ibidem
 ablutio calcis ut fiat 87
 ablutionis formulæ multæ 216. & deinceps
 ablutiones calcium corporum combustorum
 ut fiant 748
 Abuali Abizalemi filio suo Mercurij indurationem ostendit 49
 abuali & Abumazar ut in opere differant 298
 abumazar Chemista 67
 abuzalemi Mercurium ut sublimarit 80. & 81
 Accidentiū spoliatio possibilis est, ergo & corporū melioratio 485
 Acecon quid sit 122
 ad magisterium non ualet ibidem
 acerton ut fiat ex plumbo 119
 acetum quomodo frigidū

Cc

I N D E X.

fit cum ex uino fiat	359	es ex sulphure solis effi-	giem acquirit	542
aceti acerrimi prepara-		aris preparatio ad ru-		
tio	485	brum		434
aceti natura, & in magi-		Albelli herba ex qua fit		
sterio usus	160	sal alkali		380
Adam alchimista fuit		Albi hispanici prepara-		
66		tio		483
Aenigma de uero magi-		alba & nigra res cum o-		
sterio	202	mnibus coloribus, &		
æquinoctia fiunt sole in		est Mercurius		313
Ariete & Libra existē-		Alchimia an sit uel nō sit		
te	398	36		
aer facili in ignem & in		alchimie finē plures sunt		
aquam uertitur	7	consecuti		516
aer calidus & humidus		alchimiam esse negantiū		
esse ut cognoscatur	5	rationes		508
an sit	6	Alchizaram uirge im-		
aer cibus ignis est		probantur Auicenne		
6		96		
aeris natura	4	Alcosol cōtra oculorum		
es si in aurum sit conuer-		uitia ex magisterij o-		
tendum quid sit præ-		pere nata		98
cauendum	92	alderia ferrum		123
es quomodo à stanno se-		Alexir quid sit		181
paretur	319	alexir prima		419
es ut auri colorem nan-		alexir tingit sine mutatio		
ciscatur	432	ne ponderis		95
		alexir		

I N D E X.

<i>alexir</i> CC. anno melius quàm primo 83	<i>duplex est</i> 128
le annis durat <i>ibid.</i>	<i>allaton quomodo fiat</i> 304
<i>alexir</i> quid sit, & quare sit 108 est græca di- ctio, eiusq; etymologia <i>ibidem</i>	<i>allatonis opera Chemicæ</i> cupro respondet 309 inccratiō <i>ibid.</i> sub- limatiō philosophica 311
<i>alexir</i> solis habet ingre- dientia septem 183	<i>allegorica Chemicarum</i> uerba 292
<i>alexir</i> ad albū multæ for- mule 441	<i>alleviatio</i> (quàm uocant) lapidi utilis est 88
<i>alexir</i> est puluis mutans non bonum in bonum 298	<i>Almahagra alumen ru- beum</i> 385
<i>alexiris</i> ad rubrum præ- paratio 434	<i>Aludel rotundum esse de- bet & totius formæ de- scriptio</i> 238
<i>alexiris</i> Lune uita quan- ta 186	<i>aludel non est aperiendū nisi refrixerit</i> 105
<i>alexiris</i> ☉ & ☿ præpa- ratio 103	<i>aludel ut & ex qua mate- ria conficiendum</i> 369
<i>Alpharabij</i> mod ^o indurā- di Mercurium 61	<i>aludelli ut lutandi in om- ni opere Chémico</i> 137
<i>Algerid</i> lapis est 304	<i>alumē glaciale seu rocha ut preparandum</i> 719
<i>Alkali</i> herba ex qua pa- ratur sal alcali 134	<i>alumen triplex, albū, ru- beum, & citrinū</i> 385
<i>allaton</i> à sale armoniaco optimè tingitur 309	
<i>allaton</i> quid sit 120	

I N D E X.

<i>alumen duplex Iameni,</i>	<i>ibidem</i>
<i>& Margani</i> 138	<i>aqua aluminis albi ut fi-</i>
<i>aluminis glaciæ & Ro-</i>	<i>at</i> 384
<i>chæ præparatio</i> 461	<i>aqua pro auro uiuo po-</i>
<i>Iameni præparatio.</i>	<i>nitur</i> 285
<i>ibidem plumosi</i>	<i>aqua uiua, id est aqua sic-</i>
<i>482</i>	<i>ca</i> 537
<i>aluminum fusio</i> 654	<i>aqua philosophica ince-</i>
<i>amaritudo in magisterio</i>	<i>ratiua Gebri</i> 734
<i>commendatur</i> 76	<i>aqua aquilæ est aqua la-</i>
<i>amorem inter inimicos</i>	<i>pidis</i> 420
<i>facere oportet</i> 462	<i>aquæ sang. humani præ-</i>
<i>Anoca animal intrat in</i>	<i>paratio</i> 405
<i>magisterium</i> 77	<i>aquæ lapidis descriptio</i>
<i>Antachinum plumbum</i>	<i>129</i>
<i>ad magisterium non</i>	<i>aquæ natura</i> 4
<i>usurpatur</i> 118	<i>aquarum solutiuarum de-</i>
<i>antimonij præparatio</i>	<i>scriptiones Gebri</i> 734
<i>484</i>	<i>aquila est magisterium</i>
<i>Antroicus episcopus Che-</i>	<i>3</i>
<i>mista</i> 67	<i>aquila est lapis noster</i>
<i>anulorum leuamen</i> 443	<i>76</i>
<i>Aqua sulphuris</i> 385	<i>Aramus alchymista</i> 66
<i>aqua dissolutiua Gebri</i>	<i>arana lapis</i> 304
<i>751</i>	<i>Arazi Chemistæ laus</i> 68
<i>aqua lapidis omnia cor-</i>	<i>libri Chemici studiose</i>
<i>pura soluit</i> 83	<i>perlegendi</i> 69
<i>mercurium indurat.</i>	<i>eiusdem Mercurij in-</i>
	<i>durandi</i>

I N D E X.

durandi modus	ibid.	non est perfectiūm	
argentum est ignis	314		623
argentū cur à terra cor-		argentum uiuum fixationē	
rumpatur	33	admittit	544
argentum quomodo &		argenti fusio ut fiat	133
ex quibus generetur		argenti generatio ab au-	
32		ri generatione ut disse-	
argentum in minera alijs		rat	628
confusum metallis est		pondus	
ignobile	548	cur quā auri minus	
argentum malleo elonga-		ibidem	
tur	29	argenti probationes ua-	
argentum si inter fundē-		rie	344
dum rugitum facit, est		argenti incerratio	357
de magisterio	344	sublimatio	361
cito soluitur si non sit		argenti delectus pro mā-	
naturale	ibid.	gisterio	391
argentum triplex, natu-		naturalis signum certiss.	
rale, petrale, & magi-			392
sterij	131	argenti ablutio	345
argentum uiuum duplici		calcimatio	346
terminatur	659	argeti ueri definitio	547
argentum uiuum coagu-		pulserrima explicā-	
lans medicina	679	tio	548
argentum uiuum altera-		argenti uiui sublimatio	
tum an sit materia me-		ad ○ & ∩	374
tallorum	538	indurandi modus	374
argentum uiuum per se		affatio	375
		argenti uiui uera defini-	

I N D E X.

tio	544	quod natura in centū	
Aristoteles alchimiam ef-		annis	17
se affirmat	35	ars naturam in celeritate	
Arithmetica quid condu-		perfectionis superat	
cat magisterio	288		511
Armarcasita est marcasita		ars metalla non transmu-	
ta auri	77	tat sed natura	518
Armoniacus sal inter sa-		Arsenicum cur facile se-	
les non numeratur		paretur	620
	382	est albedinis tinctura	
Armoniacus sal ut asser-		ibidem	
uandus	157	arsenicum solum non suf-	
Armoniacus sal medius		ficat ad perfectionem	
est inter mercurium			526
et auripigmentum	31	arsenicum ut à sulphure	
Armoniaci salis solutio		differat	543
	87	plex est ibid. fixio	
Armoniaci salis solutio		nem admittit	ibid.
145		arsenicum facilem fusio-	
plures diffe-		nem reddit	643
rentia ibid. Aegy-		arsenici fixio	611
ptij præstantia	146	Affatio Mercurij	375
Armoniaci salis prepara-		astronomia quomodo	
tio fit per sublimatio-		Chemica conducat	
nem	102		289
In Armoniaco sale cry-		astronomica observatio-	
stalli color commen-		nes de duodecim signis	
datur	393		399
Ars paucis diebus facit			

athaner

I N D E X.

Athanor ut fiat	744	usurpandum	275
Atramenti nigri prepa-		aurum uiuum quomodo	
ratio	482	generetur	29
atramentorum prepara-		aurum quid sit, & quid	
tio	716	sit quod aurum facit	
Attozongi seminis usus		546 odore plumbi	
159		teritur	547
Auaritia Chemis officit		aurum cur preciosius re-	
593		liquis metallis	48
Aura hominis sani est a-		aurum fieri arte posse tri-	
zoch preparatum		bus rationibus doce-	
422		tur	44
Aurea uasa quomodo cō-		aurum de alexir triplex	
ficiuntur	89	125 fucatum quo-	
aurum rerum omnium		modo conficiant ibid.	
huius seculi preciosiss.		aurum exarchi quomo-	
276		do prepararetur	130
aurum quomodo & ex		aurum uiuum induratiō	
quibus generetur	32	& tinctum uerum au-	
aurum quamobrem cor-		rum euadit	49
rumpi non possit		aurum difficulter destrui-	
32		tur et uix struitur	512
aurum ut in calcem redi-		aurum finum in igne nō	
gatur	365	minuitur	79
aurum malleo elongatur		aurum uiuum non assaiū	
29		nil ualet	68
aurum uiuum album ad		auri uiui preparatio ut	
☽ rubeum ad solem		fiat	102

1. The first part of the document is a list of names and dates, arranged in two columns. The names are written in a cursive script, and the dates are in a more formal, printed style. The list appears to be a record of some kind, possibly a roster or a list of events.

2. The second part of the document is a series of paragraphs, also written in cursive. The handwriting is somewhat slanted and compact. The paragraphs seem to be a narrative or a report, but the specific details are difficult to discern due to the handwriting and the quality of the scan.

3. The third part of the document is a list of names and dates, similar to the first part. The names are written in a cursive script, and the dates are in a more formal, printed style. The list appears to be a record of some kind, possibly a roster or a list of events.

4. The fourth part of the document is a series of paragraphs, also written in cursive. The handwriting is somewhat slanted and compact. The paragraphs seem to be a narrative or a report, but the specific details are difficult to discern due to the handwriting and the quality of the scan.

I N D E X.

diocre uitra, quid sit

438

Butyrum est aer lactis

14

C

Batlanunz Chemista 67

Baudoui 408

Baurach 139 sali

armoniaco simile

ibidem

Baurac triplex est, & ut
soluatur 383

Baurach in corio est as-
seruandum 156

Baurac rubeum melius
est 384

Baurac non soluitur 160

Baurachij preparatio

484

ordolagos quid 76

lanchetum ut conficia-
tur 119

oli preparatio 484

otus Barbatus quomo-
do preparandus 339

otes faciendi modi qua-
tuor 340

ucros flaton alchimista

67

uso lapis 304

uso est magisterium 3

Alchi Stannum

119

C Calcinađi auri ra-
tio 364

calcinari septem corpo-
ra possunt 252

calcimatio quid efficiat
in corporibus 738

calcimatio quid sit 592

eius diuersitas 593

usus 594

calcinationis furnus qua-
lis 176

calcinationis & solutio-
nis cause 682

calcinationis plumbi mo-
di uarij per rubricas di-
stincti 424

calcinationis examen
704

calcinationes argenti ua-
riae 348

calcinatorij furni compo-
nendi ratio 737

calcinatorij furni descri-

Cc 5

I N D E X.

<i>auri naturalis occulte</i>	29	<i>auripigmentum ubi sit af-</i>	
<i>uirtutes</i>	128	<i>seruandum</i>	157
<i>auri abluendi modus</i>	364	<i>auripigmentum cum cal-</i>	
<i>auri color diuersus à sul-</i>		<i>ce mixtum Psylotriū</i>	
<i>phuris mistione est</i>		<i>euadit</i>	46
626	<i>ponderis cau-</i>	<i>auripigmenti delectus</i>	
<i>sa</i>	627		394
<i>auri signa ex quibus co-</i>		<i>auripigmenti preparati-</i>	
<i>gnoskitur septem</i>	125	<i>tio</i>	102
<i>et deinceps</i>		<i>auripigmenti species ca-</i>	
<i>auri delectus ad magiste-</i>		<i>rumq; differentie</i>	143
<i>rium</i>	392	<i>usus</i>	144
<i>auro quatenus singula</i>		<i>auripigmenti solutio</i>	245
<i>metalla conueniant</i>		<i>Azaucene quid</i>	121
547		<i>azenxar omnibus metal-</i>	
<i>Aurichalcum quomodo</i>		<i>lis inest</i>	36
<i>fiat</i>	304	<i>azoc pueri iugulatio</i>	
<i>auripigmentum in ale-</i>			214
<i>xir significat ignem la-</i>		<i>azoc ut reuiuifcat</i>	188
<i>pædis</i>	284		B
<i>auripigmentum est ignis</i>			Ac, bac, bobo, bar-
<i>lapis</i>	107		bar, soni sunt de
<i>auripigmentum leue est</i>			uitro iudicantes
<i>ad intelligendum</i>	3		446
<i>auripigmentum ut melio-</i>		<i>Balneum æreum corpus</i>	
<i>retur ac sublimetur</i>		<i>humectat</i>	7
377		<i>Balneum bonum non me-</i>	
<i>auripigmentum quid sit</i>		<i>dio-</i>	

I N D E X.

diocre uitra, quid sit

438

Batlanunz Chemista 67

Bauaoui 408

Baurach 139 sali

armoniaco simile

ibidem

Baurac triplex est, & ut

soluatur 383

Baurach in corio est as-

seruandum 156

Baurac rubeum melius

est 384

Baurac non soluitur 160

Baurachij preparatio

484

Bordolagos quid 76

Blanchetum ut conficiat-

tur 119

Boli preparatio 484

Botus Barbatus quomo-

do preparandus 339

Botes faciendi modi qua-

tuor 340

Bucros flaton alchimista

67

Buso lapis 304

Buso est magisterium 3

Butyrum est aer lactis

14

C

Alchi Stannum

119

Calcinadi duri ra-

tio 364

calcinari septem corpo-

ra possunt 251

calcimatio quid efficiat

in corporibus 738

calcimatio quid sit 593

eius diuersitas 593

usus 594

calcinationis furnus qua-

lis 176

calcinationis & solutio-

nis cause 681

calcinationis plumbi mo-

di uarij per rubricas di-

stincti 424

calcinationis examen

704

calcinationes argenti ua-

ria 348

calcinatorij furni compo-

nendi ratio 737

calcinatorij furni descri-

Cc 5

I N D E X.

ptio	595	uerem significat hinc	
Calcali prestantiss. reme		denauß	190
dium	387	Calcis inhumatio quomo	
Calor solis quod in C. an		do fiat	210
nis coquit Chemista		calcis argenti induratio	
paucis horis faciunt		355	
37		calcis stanni lauatio	292
Calx philosophi magna		induratio	294
333		calcis bene ablutæ signa	
calx ad fermentum de al-		219	
bis	193	calces ut in solidam mas-	
calx ad corpus solis geo-		sam redigantur	749
metricè proposita		calces ad plumbum deci	
197		252	
calx cupri ut & quare		Cancer tingit H & J	
paretur	189	483	
ut		Capelli ut fiant	117
bona esse cognosca-		Capilli bestiarum non in	
tur	109	trant in magisterium	
calx cum salibus	205	151	
plumbi ad solem	206	capilli hominis sunt mer	
calx ad sponfalitium sol		curius	313
& lune ut preparan		capillorum delectus, ab-	
da	200	lutio & colligendi tē	
calx de cupro ad sponfa-		pus	414
litium solis	195	capillorum fumus cupro	
sponfalitium Lune		auri colorem conciliat	
196		152	
calx est græca uox et pul			

Capri.

I N D E X.

Capricornus tingit Mer-		rantur in uniuersum	
curium	433	504 & deinceps	
Capucium de terra magi-		Chemistarum nobilio-	
sterij quomodo confi-		rum catalogus	67
ciendum	116	Cinabrij preparatio	
Caradisse Chemista	67		487
Carnis nomine explica-		Cineritium quid	44
tus lapis noster	202	Circulus diametro plus	
Caseus est terra lactis		triplex est	191
	14	Citrinum alumen	385
Caules Auicennæ plum-		Citrinitas Lunarem est	
bum designant	77	& solarem medicinas	
Cementum cur quedam		distinguit	682
corpora plus que-		Cineritij examen solum-	
dam minus perferant		modo sol & Luna su-	
	692	stiment	688
amenti examen ut com-		quomodo sit compo-	
ponendum & exer-		nendum & exercen-	
cendum	694	dum	691
Cera nigra, id est, capil-		Citrinitas metallorum est	
li, lapis sunt	431	à sulphure non com-	
Ceratio quid Gebro	615	burente	641
cur sit inuenta		Claron Alchymista	
ibidem			67
Cerob stannum	119	Coagulatio solutorum ut	
Ceruse preparatio		fiat	609
	463	Coagulandi Mercurij	
in Chemista quæ requi-		ratio duplex	603

I - N D E X.

<i>difficilis est</i>	604	<i>corporis cum spiritu mi-</i>	
<i>coagulationis definitio,</i>		<i>xio quomodo fieri de</i>	
<i>usus, finis</i>	603	<i>beat</i>	109
<i>Cocolata lapis</i>	304	<i>corpora multum humi-</i>	
<i>in Coelum ascendere est</i>		<i>da difficulter cum sul-</i>	
<i>Mercurium prepara-</i>		<i>phure calcinantur</i>	543
<i>re</i>	292	<i>corpora omnia calcinan-</i>	
<i>Celestinus color quomo-</i>		<i>tur iuxta Gebrum</i>	
<i>do ex argento fiat</i>	548		748
<i>Collirium pro alchimistis</i>		<i>corpora metallica septi-</i>	
	98		96
<i>Coloramentum Mercu-</i>		<i>corporum preparatio-</i>	
<i>rij</i>	405	<i>nes Gebri</i>	722
<i>colores metallici per at-</i>		<i>corporum preparatio</i>	
<i>tenuationem elucescunt</i>		<i>quamobrem fiat</i>	105
	94	<i>corruptionis metallorū</i>	
<i>colores metallorum mu-</i>		<i>cause tres</i>	631
<i>tari posse exemplo cu-</i>		<i>Cotahua Chemista</i>	67
<i>pri docetur</i>	39	<i>crocus Martis ut prepa-</i>	
<i>Constantia in Chemicis</i>		<i>retur</i>	483
<i>neccessaria</i>	505	<i>Cucumerum aqua est</i>	
<i>Contrario ad contrariū</i>		<i>zoc</i>	441
<i>non fit transitus sine</i>		<i>cuperosæ preparatio et</i>	
<i>medio</i>	539	<i>mundatio</i>	482
<i>Cornua bouis quid</i>	212	<i>cuprum cum sale armo-</i>	
<i>corona cum oculo, ocu-</i>		<i>niaco induratur</i>	224
<i>lus cum albedine sunt</i>		<i>cuprum malleo elonga-</i>	
<i>magisterium</i>	432	<i>tur</i>	29
		<i>cuprum</i>	

I N D E X.

<p>cuprum Mercurio inimi
cum 151</p> <p>cuprum triplex, Hermi-
minium, naturale, &
Navarra 114</p> <p>cuprum cur faciliè ab i-
gne absumatur 33</p> <p>cuprum ut fundatur 116</p> <p>cuprum ut à stanno sepa-
retur 320</p> <p>cuprum argento quàm
auro est propius 114</p> <p>in C. annis perficitur in
terra ibid.</p> <p>cuprum calcinatum, deal-
batum, sæpius solutum
in argentum abit 106</p> <p>cuprũ quomodo, ex qui-
bus, & quanto tempo-
re generetur 32</p> <p>cupri calcinatio 67</p> <p>cupri pparatio Abuali 62</p> <p>cupri delectus 390</p> <p>cupri solutio cur uehe-
mentem ignem deside-
ret 159</p> <p>cupri pparatio ad solẽ
196</p> | <p>cupri lauamentum 178</p> <p>cupri calx XXV. annis
durat 182</p> <p>cupri pparatio Gebri
491</p> <p>cursum operatio fit per
incorporata iuxta Abi-
meger 57</p> <p style="text-align: center;">D</p> <p>De albatio corporũ
quomodo fiat 386</p> <p>Debilis fortis, fortis debi-
lis quid 314</p> <p>Deladelum ferrum liben-
ter funditur 124</p> <p>Delphini ut occidantur
419</p> <p>Descensionis causæ, diffe-
rentia, usus 582</p> <p>Descensorium uas 582.
& 585</p> <p>Desponsationum formu-
læ XIX 462</p> <p>Destillatio triplex per fil-
trum, per descensoriũ,
per alembicum 586</p> <p>cur inuenta ibid.</p> |
|---|---|

I N D E X.

omnes res puras red- dit	587	uunt	13
Destillatorij uasis compo- sitio	741	elementa capillorū quo- modo preparanda	416
Destillatorij furni descri- ptio	176	elementa ut in se mutuo conuertantur	9
Dens hominis quid	76	e'ementa omnibus mixtis in esse	15
Diaboli dentes quid	309	elementa quatuor Chemi- ca, prima destillatio,	
Dialectica Chemie quid conferat	288	secunda destillatio, ter- tia destillatio, subli- matio	4
Dominus de ponderibus Chemista	67	elementorum qualitates in mixtis nō insunt a- ctu	12
Durandus monachus che- mista	67	duorum se- paratio ut fiat	13
Duricie in metallis cau- sa sunt ☿ & ♀ fi- xum	645	elementorum ouorū prę- parationes	412
E		elemētorum ab inuicem differentie	12
		Elephas, lapis	304
Egidius Chemista	67	ex Elementis omnia que in mundo sunt consti- ta esse	10
Electuarium contra infirmities fa- ctas ex opere magiste- rij	97	Elixir de foemina mascu- lum facit in pregnan- te	50
Elementa ut inuicem dif- ferant quatenus ad che- miam attinet	5		
Elementa ut se mutuo sol-			
			omnes

I N D E X.

<i>omnes infirmitates curat</i> ibid. <i>elixir an pondera ut colores mutet in metallis</i> 40 <i>elixir mistum esse ex rebus VII.</i> 64 <i>elixir cōfectum reliquis præstat</i> 183 <i>elixir ad rubrum optima</i> 437 <i>elixir prima ad album</i> 421 <i>elixiris maioris proprietates</i> 493 <i>elixiris ad album sine Luna descriptio</i> 190 <i>Euchachium plumbum</i> 115 <i>Epersina ad purgandum allatonem utilis</i> 309 <i>Equini stercoris comēdatio ad magisteriū</i> 71 <i>Extinctionis ignitorum examen</i> 701	F <i>Farina hordei est plumbum</i> 327 <i>tritici est sanguis</i> ibidem <i>Farinae philosophorum id est, ut in panes cogantur</i> 2 <i>Fel hominis facit ad indurandum mercuriū</i> 64 <i>fermentum cum impuris corporibus non miscetur</i> 105 <i>Fermentum cur cum quatuor elementis miscetur</i> 299 <i>fermentum solis in æternum durat</i> 184 <i>fermentum mutat opus minus in suam naturā</i> 298 <i>fermentum potest facere aurum magisterij</i> 363 <i>fermentū cum alexir miscendum propter colorationem</i> 61

I N D E X.

<i>sine Fermento non exit</i>	<i>ferri fusio ut fiat</i>	330
<i>nec sol nec luna</i>	<i>preparatio</i>	331
<i>fermentatio solis</i>	<i>lauatio</i>	ibid.
<i>fermentationum formu-</i>	<i>ferri generatio & mate-</i>	
<i>le</i>	<i>ria</i>	33
<i>444 & deinceps</i>	<i>ferri sex species earum-</i>	
<i>Ferrum fixum difficilius</i>	<i>que differentia</i>	123
<i>funditur</i>	<i>ferri generatio ex liuida</i>	
<i>629 facile</i>	<i>materia utraq;</i>	629
<i>figitur</i>	<i>630</i>	
<i>ferrum quomodo funda-</i>	<i>testimatio in magisterio</i>	
<i>tur seu fusile reddatur</i>	<i>est prohibita</i>	204
<i>125</i>	<i>Filius quem debemus iu-</i>	
<i>ferrum ut sublimetur</i>	<i>gulare & bibere san-</i>	
<i>336</i>	<i>guinem eius est Mercu-</i>	
<i>soluatur</i>	<i>rius</i>	314
<i>337</i>	<i>per Filtru destillatio cur</i>	
<i>ferrum calcinatu est cro-</i>	<i>sit inuenta</i>	587
<i>cus martis</i>	<i>Fimus ad soluendam cal-</i>	
<i>748</i>	<i>cem</i>	468
<i>ferrum ad opus magiste-</i>	<i>Eimi inhumatio</i>	210
<i>rii non est adbibendu</i>	<i>Fixio quid sit</i>	610
<i>87</i>	<i>inuenta</i>	ibid.
<i>ferrum malleo elongabi-</i>	<i>Fixio Martis & Veneris</i>	
<i>le corpus</i>	<i>optima est</i>	638
<i>28</i>	<i>fixionis differentie</i>	
<i>ferrum currens est ma-</i>	<i>610</i>	
<i>gnum magisterium</i>	<i>fixatio fit per res XVIII.</i>	
<i>330</i>	<i>433</i>	
<i>ferrum quam plumbum</i>		
<i>melioze sulphure est</i>		
<i>33</i>		
<i>ferri dealbatio Physica</i>		
<i>387</i>		

Fixatio-

I N D E X.

Fixatorius furnus Gebri	Furnus ad destillandum
744	sanguinem humanum
Faecum administratio in	401
purgatorijs sulphuris	furnus magisterij ut præ-
Gebro commendatur	parandus
718	3
faecum coniunctionem ad	furnus calcinatorius quo-
sublimationem necessa-	modo præparandus
riam esse	176
560	furnus descensorius
Fornax calcinatorius	742
737	fusorius
Fornax ut construenda	742
ad sublimandum	furnus destillatorius ut
564	parandus
Fornacum liber cur à	176
Gebro conscriptus	furni forma pro fusione
736	cupri
Fortitudo seculi ut inqui-	317
renda	furni calcinatorij forma
75	595
in	furni destillatorij pictu-
XXIII. rebus consistit	ra
ibidem	742
Frigida loti cur quan-	fusio perfecta ab ignis
doque calefcunt	moderatione depen-
8	det
Fuga & adurentia è sul-	662
phure tollenda	fusionis examen
525	697
Furnus sulphuris & mer-	fusionis causæ
curij est materij metal-	643
lorum	fusorius furnus ut fiat
539	742

● G

G **Alla & uitriolum**
G **aquam nigrore**
D d

I N D E X.

tingunt	74	498	
Gallina nigra est mercu-		Gemmae quam aurum	
rius	433	preciosiores non sunt	
Gallinarum triplex præ-		275	
paratio	3	Geometria lapidis	338
Galud de Babylonia al-		Geometria quid ad Che-	
chimista	66	miam conferat	288
Garganum quid	657	Geometrica calcis cupri	
Garonton oleum oculis		ad magisterium assi-	
utile	356	gnatio.	191
Garfia Cardinalis Chemi-		Gergozos ignis est	212
sta	67	Gessurum plumbum	
Geben Chemista	67	115	
Geber in magisterio fuit		Gilebert Cardinalis che-	
magister magistro-		mista	67
rum	49	Gir lapides preciosi cur	
titus est Abuali		41	
ibid.		Goracini ciuitas Indie	
Geber, Iahias et Mo-		allegoricè ad lapidem	
rienus tres excellen-		collata	297
tissimi philosophi		Granulatura quid sit	
61		751	
Geber noluit scribere ut		granum arentium	314
intelligeretur	50	Gras	297
Gebri uanitates explosæ		Grifus est lapis philoso-	
51		phorum	76
Gebri iuramentum de cer-		Grossum gracile facere	
titudine Summe sue		quid sit	70
		Grus	

I N D E X.

Grus lapis

304

H

H

Aramuge de magisterio lapidis iuramentū

55

Hematitis lapidis præparatio

484

Herbalis lapis est lapis philosophorum

414

Hermidium cuprum ad magisterium est in utile

ibid.

Higer Chemista

67

Homo monocul^{us} est mercurius

291

Hypotheses artis uariorum uarie conuellantur

522

I

I

Acob Almonum Chemista

67

Iacob Albhartarne Iudeus Chemista Aui-cennam multa in Che-

micis docuit

68

Iabie Abindimon laus

52

scripta quàm Gebri dē

lucidiora ibid.

67-

ror detectus

53

Iameni alumen

138

Iameni alumen ubi nascatur & quale sit

385

Iariz alchymista

66

Iarnec

438

Ieconia præcepta de cal-

cibus

290

Ieuf alchymista

66

Ignis acere alitur

6

ignis non fixa omnia cō-

sumit

654

ignis non habet uim su-

per uitrum

39

ignis gradus tres in sub-

limatione obseruan-

di

558

ignis et aque mixture na-

ria

19

ignis attemperandi præ-

ceptum

209

ignis moderatio fusionis

perfecta causa

662

ignis preparatio

402

I N D E X.

<i>Ignis regimen in publi-</i>		<i>ri cum rebus solutis</i>	
<i>mando</i>	562		264
<i>ignis natura</i>	4	<i>indurationis cause, mo-</i>	
<i>ignitorum extinctionis</i>		<i>odus, differentie</i>	
<i>examen</i>	701		223
<i>ignitionis examen</i>	696	<i>ingenij acumen ad alibi-</i>	
<i>igniuntur perfecta cor-</i>		<i>miam adserendum</i>	
<i>pora ante fusionem</i>			502
	696	<i>Ingressio medicinarum</i>	
<i>impedimētorum artis di-</i>		<i>ut fiat per artificium</i>	
<i>uisio</i>	500		681
<i>imperfecta dupliciter p-</i>		<i>inhumatio philosopha-</i>	
<i>fecta redduntur</i>	750	<i>rum</i>	218
<i>inceratio quid sit</i>	225	<i>inspissatio ut fiat</i>	514
<i>quid à solutione diffe-</i>		<i>eius causa in metallis</i>	
<i>rat</i>	226		515
<i>inceratio quibus metal-</i>		<i>intra mare, et bibe de a-</i>	
<i>lis sit commodior</i>		<i>qua, quid sit</i>	298
	269	<i>Ioannes Euangelista Al-</i>	
<i>incerationes calcium ab-</i>		<i>chemistæ fuit</i>	67
<i>lutorum ut iuxta Ge-</i>		<i>Isaac Iudæus Alchymista</i>	
<i>brum</i>	742		66
<i>indurare quid sit</i>	67	<i>Iupiter argento uiuo a-</i>	
<i>indurandi mercurij mo-</i>		<i>bundat</i>	638
<i>odus Alfarabij</i>	61	<i>Iupiter ad perfectionem</i>	
<i>induratio cupri ut fiat</i>		<i>proximè accedit</i>	
	224		643
<i>induratio non debet fie-</i>		<i>Iupiter inter imperfecta</i>	
		<i>metalla</i>	

I N D E X.

metalla est perfectius 589	ut à spiritali differat ibidem
Iouis à Venere separatio 320	lapis uitalis & animalis 79
Iouis preparatio 488	lapis herbalis XXX. annis durat post separationem 186
Iouis definitio & natura 549	lapis noster an sit Herbalis 82
Iouis Mercurius non est tam bene coctus, ut luce 279	lapis herbalis est Mercurius 313
Iouis specialis calcinatio 747	lapis noster quid sit 86
Iouis multiplex preparatio 656	lapis est mater magisterij, ut centrum circuli 200
Ixili uitrioli species 138	lapis hominis uiuit CXX. annis 184
L	
L Acena oculi quid 442	lapidis usus explicatur 107
Lamazarac 356	lapidis alleuatio utilis 85
Landelum ferrum 123	lapidis naturalis utilitates 84
Lapis philosophorū unicus est 476	lapidis magisterium saltem est pro regibus & diuitibus 86
Lapis naturalis uulgaris & noster quid 84	lapidem nisi philosophis
	D d 3

I N D E X.

Deus largitur	108	ram reducit	439
Lapidum colores falsi		lenamen est fermentum	
à Moricno proditi		Chemistarum	103
64		Lex herbalis	101
Laton fit ex tutia cum cu		Lignorū delectus ad sub-	
pro mixta	304	limationem	568
Latonis solutio	316	lingua hominis cur dica-	
Latonis solutio magnum		tur oleum	292
ignem requirit	152	lingua syluestris hominis	
Lauamentum pro cupro		quid sit	78
179		lingua hominis quid sit	
lauamenta triplicis usus		Chemistis	76
gratia fiunt	208	lingua cerui quid	421
lauandi calcem modus		Litargyrij preparatio	
87		483	
lauatio cupri	92	Luna ut fiat ex Venere	
lauatio plumbi	259	160	
lauationis mercurij per-		luna cur & quamobrem	
fecta signum	659	humida	56
lauationis Chemice cau-		lune preparatio Gebri	
sa	60	493	
lauatorij uasis forma		lune citrinatio fit à natu-	
176		tura & ab arte	671
Lazurij lapidis prepara-		lunaris medicinae admini-	
tio	484	stratio	683
Lenamen quid sit Chemi-		Lupus lapis noster	
stis	73	304	
Lenamen ad suam natu-		lutum ad cooperiendas	
		ollas	

I N D E X.

ollas 234
 lutum magisterij 232
 lutandi ratio in omnibus
 operibus Chemicis 235
 & deinceps

M

MAGNESIA sul-
 pbure mul-
 to ac turbido
 constat 624

Magnesiæ sublimatio 581

Magisterium caput ru-
 brum, pedes albos, o-
 culos nigros, habet

3

magisterium philosophi
 cum ad Lunam

237

magisterium facturus
 quid quoque loco fa-
 cere & habere de-
 beat 160

magisterij utilitates 82

magisterij lutum 234

magisteria quomodo à

philosophis inuenta

286

Magrane aluminis spe-
 cies 389

Mahomet de Razi Alchi-
 mista 67

Malleationem unde per-
 ferant metalla 512

malleationem quæ metal-
 la faciliorem habeât

643

Mars rubram tincturam
 facile accipit 552

Mars non per se, sed per
 accidens non comburi-
 tur 693

Mars & Venus quomo-
 do conueniant ac disse-
 rant 646

Martis definitio & natu-
 ra 552

Martis præparatio 492

Martis cum & sine subli-
 matione præparatio 657

Martis calcinatio 748

Marti Mercurius eur

Dd 4

I N D E X.

<i>difficulter adhaereat</i>	<i>medicinæ nostræ septem</i>
636	proprietas 711
<i>Marti mercurius non ad</i>	<i>medicinæ albæ pro ♀</i>
<i>heret nisi arte</i> 544	♂ 727 <i>rubræ</i>
<i>Martem dealbantes me-</i>	<i>pro ijsdem.</i> 729
<i>dicinæ</i> 669	<i>albæ pro ♀ & ♂</i>
<i>Marchasita ex quibus</i>	730 <i>rubræ</i> 731
<i>componatur</i> 623	<i>medicinæ primi, secundi,</i>
<i>Marchasita ad tincturam</i>	<i>tertij ordinis</i> 664
<i>& elixir non usurpan</i>	<i>Mel potentia non actu</i>
<i>da</i> 65	<i>est calidum</i> 8
<i>Marchasitæ sublimatio</i>	<i>Mendacia Avicennæ qua</i>
575 <i>in quali ua-</i>	<i>tuor credenda</i> 85
<i>se fiat</i> 576	<i>Mercurius triplex, na-</i>
<i>Marchasitæ quinq; spe-</i>	<i>turalis, plumbalis, stā</i>
<i>cies</i> 133	<i>nalis</i> 148
<i>Matres nostræ quid sint</i>	<i>quomodo sublimetur</i>
327	<i>cum sit frigidus & hu-</i>
<i>Medicina tertij ordinis,</i>	<i>midus</i> <i>ibid.</i>
<i>ad album</i> 731	<i>mercurius quomodo à</i>
<i>rubrum</i> 731	<i>sordibus sit munda-</i>
<i>medicina secundi ordinis</i>	<i>us</i> 573
<i>à tertij ut differat</i>	<i>mercurius in metallo nō</i>
681	<i>sublimandus</i> 258
<i>medicina una omnia</i>	<i>mercurius quomodo o-</i>
<i>metalla perficit</i> 647	<i>mnes colores habere</i>
<i>medicina nostra ex qui-</i>	<i>dicatur</i> 315
<i>bus eliciatur</i> 661	<i>mercurius rubeus ut sub-</i>
	<i>limetur</i>

I N D E X.

limetur	546	mandus	231
mercurius Luna difficul-		ad rubrum minus sub	
ter adheret	544	limatur	232
mercurius ut affetur		mercurius durat nona-	
375		ginta annis iuxta Ari-	
mercurius tribus modis		stot.	184
sublimatur	80	mercurius est aqua ut-	
mercurius tinctus sine a-		scosa, &c.	544
lexir facit solem	371	tribus mineralibus fa-	
mercurius in magisterio		cile adheret	ibi.
auri non nisi ruber po-		mercurius ut fiat de	
nendus	272	plumbo alko folia	
mercurius est argentum		388	
imperfectè coctum		mercurius quomodo in-	
114		durandus	48
mercurius quando sit ru-		mercurij nobilitas unde	
gialis ut cognoscatur		sit	29
195		mercurij induratio est	
mercurius est in metallis		primum in magiste-	
causa perfectionis		rio	86
632		mercurij mūdificatio du-	
mercurius an sit petra		plex	659
371		mercurij due uncie cum	
mercurius ut prepare-		fermento sufficiunt	
tur ab Auicenna		ad facere Lunam	372
93		ablutio ibid.	sub-
mercurius ad album sine		limatio	373
admixtione est subli-		mercurij coagulati colo-	
		Dd	5

I N D E X.

res unde sint	605	duranda	328	in-
mercurij usus in sananda		randa		ibil.
scabie	46	metalli uarie maneries		
mercurij induratio Mo-		319		
riceni improbata		metalli solutio	322	
64		ablutio	325	
mercurij temperamentū		metalli dealbatio physica		
quale sit	47	328		
mercurij delectus & pro		metalla quomodo gene-		
batio ad magisterium		rentur Gebro	540	
393		metalla omnia in aurum		
mercurij induratio ab		uiuum reduci possunt		
Abuali confecta		36		
45		metalla à natura, cui ars		
Metallum magisterij		famulatur, trāsmutari		
quomodo parandum		518		
250		metalla sex sunt	545	
metallum & cuprum A-		metalla omnia tribus de		
nicennæ idem sunt		causis corrumpuntur		
321		631		
metallum ut calcinetur		metalla duplicis sunt alte		
326		rationis	646	
metallum nullum sine		metalla quæ facili &		
mercurio deaurari po		quæ difficiē soluantur		
test	544	160		
metallum quid sit		metalla sex quæ malle-		
545		tionem admittant		
metalli calx quomodo in		28		
				metalla-

I N D E X.

Natura nihil mutat
nisi adfit potē-
tia, quedam ad
actum 240
Nauarra cuprum 114
Nitafors alchimista 67
Nitri differentia septem
135 solutio ibid.
Nitri preparatio 479
Nitri sal paratur ex ui-
tro 383

I N D E X.

Noe alchymista

66

O

Oleum nostrum

403

oleum fellis 735

viridis eris ibi.

oleum sanguinis, capillo
rum, ouorum, quid sit

315

olei sang. humani prepa-
ratio 405

Olea incetratus Gebri

735

olle calcinatorie 177

Ombre Abnabitalni al-
chymista 67

Opinionibus non facile
acquiescendum Chemi

co

502

Opus ad rubrum in æsta-

te fieri debet 432

ad album hyeme

ibid.

opus minus, maius, et me-
dium quid sit chymistis

665

Organa incompleta ar-
tis opus impediunt

591

Oui testa instrumentum

Chemichum

61

oua gallinarum nigrarum

2

oua ut asseruanda 157

oua gallinarum quamob-
rem dicantur lapu na-
turalis 407

oua nigra galline quid
sint 76

oua gallinarum sola in-
trant in magisterium

753

subuentanes

inutilia sunt ibid.

ouorum delectus, inhu-
matio, destillatio

409

P

PAlliationis Chymi-
ce cause moti-
ue Gebri 687

Panni linei natura, usus,
delectus 159

Patres nostri sunt clemi

14

I N D E X.

ta	327	Philosophi per affirma-	
Paupertas impedi-		tionem quandoq; ne-	
tum est alchimie	504.	gationem intelligunt	
Penus monachus Chemi-		et uicissim	63
sta	67	Philosophie scientia in	
Perfecta corpora quæ, et		Chemista requiritur	
imperfecta	476		504
Perfecta corpora ante ab		philosophicè explicatū	
solutam ignitionem nō		magisterium	206
funduntur	696	Pilulæ auripigmenti	
Perfectio metallorū un-			77
de sit	475	Pimpinellorum aqua est	
perfectionis medicinae de		azoc	441
cem à Gebro inuenta		Pizagros Alchymista	
	647		67
perfectionis causa in cor		Planetarum ad metalla	
poribus est ab argento		comparatio	47
uiuo	634	Plato alchimia esse affir-	
Perla rubra ut preparē		mat	35
tur	387	Plato magisterij certitu-	
Petra naturalis, herba-		dinem facto compro-	
lis, animalis quid	55	bauit	46
petra non petra	49	Plinius Chemista	67
quid sit, coniecturæ		Plumbum malleo elonga-	
	50	tur	28
Philosophus si magiste-		plumbum calcinatū duo	
rium esse neget, ipse ha-		decim annis durat	
bet	78		188

I N D E X.

Plumbum omnium facili- mè in aurum trans- mutatur	115	plumbi defectus proma- gisterio	391
ut ab auro differat		plumbi generatio ut fiat	33
ibid.		odor aurum	ibid.
plumbum alcali	389	calcinat	ibid.
plumbum de caulibus est		plumbi definitio, naturâ	
lapis noster	77	que	948
plumbum quibus rebus		plumbi dealbatio	367
soluatur	256	plumbi Alcofoli utilita-	
est lauandum in cupreo		tes	133
uase	257	plumbi inbumatio	246
plumbum quàm cuprum		lauatio	259
maiores induratione		duratio	260
requirit	262	plumbi alcofolis merca-	
plumbum calcinatione		rius	388
non ut Iupiter emen-		plumbi solutiones tres	
datur	640		275
plumbum album aliud,		plumbi calx proficien-	
aliud stridens	649	do	106
plumbum alcofoli nō sol-		plumbi quatuor species	
uitur	160		115
plumbi preparatio Ge-		è Plumbo aurum fix-	
bri	490	ri per magisterium	
plumbi inceratio	267		48
plumbi ablutio	248	Poma cur in aqua non	
calcimatio septem mo-		mergantur	14
dis fit	251	Pondus magnum perfe-	
		ctione est argumen-	
			111

I N D E X

<p>tum 664</p> <p>ponderis magni, medio-
cris, parui causæ
663</p> <p>pondera quamobrem ab
elixir non crescant
41</p> <p>pondera pro horis alle-
goricè posita 291</p> <p>ponderum regula 150</p> <p>ponderum ratio ad de-
sponsationes explica-
ta 466</p> <p>ponderum elementorum
ratio ad solem & Lu-
nam 213</p> <p>ponderatas res ut ex leui-
bus faciamus 93</p> <p>Porcus lapis est 304</p> <p>portulaca, pro rebus fri-
gidis & humidis poni-
tur 419</p> <p>Portæ elemētorum lectio
quid ad faciendū ma-
gisterium conducat
23</p> <p>Præparatio spirituum et
alexiris 102</p> | <p>præparatio quid sit 476</p> <p>præparatio corporū fit
per suam sublimatio-
nem 101</p> <p>præparationem omnibus
immundis corporibus
esse necessariam 648</p> <p>Proprietates sex rerum
ex quibus medicina e-
licitur 709</p> <p>proprietates septem in
omni re considerandæ
30</p> <p>Puerum suum nemo forti-
ter percutiat 312</p> <p>Purgatio corporis ut fa-
cienda per medicinas
355</p> <p>purificatio B & Z fit
per salia, alumina, et ui-
trum 653</p> <p style="text-align: center;">Q</p> <p>Q Vadranguli de
finitio 198</p> <p>Q quadratura cir-
culi est impossibilis 108</p> <p>Questiones didascalicæ
methodi 4. explicate 35</p> |
|---|---|

I N D E X.

Qui accipit quod debet,	31	
Ec.	47	sal niterum in hordeo est
Qui non habet non ope-		asseruandum 156
retur, Axioma Che-		sal alcali quomodo deal-
micum	86	betur 380 solua-
		tur 382
R		sal alcali albescens pre-
Ana lapis	304	ciosius est 89
Rebilogar Alchi-		sal armoniacum dicatur
mista	66	dens diaboli 309
Reductionis examen	704	sal armoniacus omnium
Res, non res, quæ est res,		optimus est 369
sunt quatuor spiritus		plurimus in magiste-
	313	rium intrat <i>ibid.</i>
Res quæ non est res, sal		sal armoniacum non so-
est	312	lutum est terra lapi-
Resina est lapis	101	dis 107
Rimocerotis cornua quid		Sal petreæ præparatum
sint	211	479
Rotunditas in aludelis est		sal gemæ in cinere asser-
necessaria	238	uandum 156
Rubrum quid	44	Salnitri differentie se-
Rubri alexir descriptio		ptem 135
	423	Salis alcali præparandi
S		modus 134
AL armoniacum in		Salix calx longam deco-
sole significat æ-		ctionem requirit 194
rem	420	salis communis mudatio
sal armoniacus quid sit		478

I N D E X.

478	preparatio	pueris quindecim annorum est colligendus
ibidem		400
salis urinae preparatio		sanguis hominis necessarius est ad magisterium
480		397 temperati esse debet ibid. circa equinoctia colligendus 398
Salis gemmae preparatio		sanguis humani humatio
478		401 destillatio ibid.
Alkali preparatio ibi.		sanguinis humani delectus ad magisterium 154
Salis armon. solutio 369		per Sanguinem operatio
sublimatio 370		Morieni censetur 63
Salis nitri conficiendi modus 383		Sapientiae matres, artes
Salis communis usus 137		288
Salis armoniac. solutio 87		Saturnus cur sit frigidus
Salis armoniaci intellectus bonus 3		et siccus 56
Salis gemmae usus 136		Saturnus Ioue magister terrae substantiae est 640
Sales Chemicarum VII. qui sint 96		Saturnus citius à calce sua redit quam Iupiter 532
Sales ut fundantur 654		Saturnus totaliter mutus, Iupiter autem stridens 649
Salium preparatio Gebri 714	diuersitas	Saturnus et Iupiter dupliciter mundatur 678
ibid.		Saturnus recipit tincturam
Salium numerus Chemicus 340		
Salfedines fratres dicuntur in Chemia 327		
sanguis azoch 227		
sanguis pro magisterio à		

I N D E X.

aquilarum	433	mergitur	544
Saturni & Iouis defectus		sol fit per ignem	5
quis, et ut sarciedus	652	solis fermentadi formule	
Saturni preparatio	490	454 preparatio	657
Saturni definitio	548	solis pparatio iuxta Ge-	
natura facile in Lunā		brum	492
abit	549	solis chemici defuit.	546
Saturni petra	115	solis dealbati pulvis quid	
Saturni dealbatio ut fiat		in medicina praestet	387
387		solis natura & generatio	
Saturni calx rubificatur		nis modus	625 (386
ut minium	747	solis dealbatio in illis	
Stama argēti ab ipsius fit		in Solem et lunam corpo-	
solutione	73	ra omnia mutari pos-	
Scientiae decem	288	sunt	647
Scorpio lapis	304	sole in Sagittario existen-	
Senes ad faciendum ma-		te cur sit frigus	366
gisteriū sunt inepti	501	solaris medicina tertior-	
sensus magnus, median ⁹ ,		dinis	713
parvus quid sint	275	solaris medicinae tertij	
Sermone quali utendū in		ordinis administratio	
alchimia docenda	523	685	
serum est aqua lactis	14	solutio auripigmenti	245
Sicca in aquam non sol-		solutio stani physica	303
uuntur	240	solutio per quā fieri de-	
ficali farina quid sit	327	beat 600 cur inuenta,	
Simia lapis noster	364	& quid sit	599
Sol solus in mercurio sub		solutio ab interatione quo	
		modo	

I N D E X.

modo differat	226	qui uerò minus	556
Solutio metalli	321	Spiritus chemistarū qua-	
mercurij	ibid.	tuor 96 qui sint ibid.	
Solutio quid sit	240	Spiritus non fixi non pos-	
Solutionis uarij modi	241	sunt rectè corporibus	
Solutionem corporū quæ		adherere	528
promoucant	242	Spiritus si figantur terra	
Solutiones argenti uariæ		euadunt	529
362	(743	Spirituū preparatio	102
Solutorij furni descriptio		Spirituū mundificatio-	
sose herbe descriptio	134	nes iuxta Gebrum	718
Species in speciem muta-		Spirituū solorum hypo-	
tur	518	thesis ad artē non suf-	
Specierū transmutatio nō		ficit	528
ob mixtionis modū im-		Spirituū calcinatio ut si	
possibilis habetur	517	at	598
Spina piscis ut in uermē		Spirituū usus quis sit	106
conuertatur	38	Sponsalitiū chemiæ qd	78
Spiritus foetens est lapis		Sputum hominis est toxi-	
noſter	495	cum	305
Spiritus foetēs est duplex		Squilarupiz alchim.	66
537 est principium		Stannum cur stridens sit	
metallorum	ibid.	in fusione	279
absq; spiritu nulla corpo-		Stannum ut stridorem de-	
ra sublimantur	106	ponat	656
Spiritus per se subliman-		Stānum inter imperfecta	
tur	229	est perfectiſs.	549 ru-
Spiritus adurentes q sint.		bedinis tincturam susci-	

I N D E X.

pit	590	stanni in cerādi ratio	298
stannum malleo elonga-		in Stanno ad album ope-	
tur	29	ratio Morieni impro-	
stannū metallorū omniū		batur	69
proximè accedit ad per-		Stellæ dant metallis perfe-	
fectionem	643	ctionem	512
stannum nō sufficit ad o-		Stellarum situs quatenus	
peris perfectionē	519	Chemiste sit obseruā-	
stannū sulphure nō fixo		dus	529
abundat	636	stercoris humani tempe-	
duplex		ramentum	152
argentum uiuum con-		stercoris equini præpara-	
tinet	636	tio & usus.	159
stanni præparatio Gebri		stridoris inter fundendū	
489		stannū que sit causa	637
stanni electio pro magiste-		sublimatio in metallo fie-	
rio	391	ri non debet	158
stanni ab ære separatio		sublimatio quamobrè in-	
319		uenta	555
stanni species quatuor	119	sublimatio est deturpa-	
delectus	120	tio, solutio uerò est mū-	
stanni induratio	299	datio	302
sublimatio ad ☉ & ad		sublimatio sine calcib. dif-	
☾	308	ficilis est non impossi-	
stanni natura & præpa-		bilis	561
ratio	279	sublimatio quinq; modis	
lauatio	281	fit	279
calcimatio	282	sublimatio auripigmenti	
ad solem	283		
ad Lū-			
nam	ibid.		

I N D E X.

<p>377 sulphuris 379
 sublimatio mercurij trib.
 modis fit 80
 sublimatio non debet fie-
 ri per botū barbatū 229
 sublimat. definitio 557
 tres gradus ignis ob-
 servandi 558
 sublimationis absolutæ si-
 gnum 580
 in Sublimatione tria spe-
 ctanda 231 utendū ui-
 tro non metallo 230
 sublimandi mercurij ra-
 tio 572
 sublimatorij uasis lōgitu-
 do cur procurāda 578
 subtiliationis corporum
 modus 487
 Sudor hominis ualet ad
 dealbandū cuprū 153
 Sulphureitas duplex, fi-
 xa & adustibilis 635
 sulphureitas lunæ nō est
 fixa 628
 sulphur & mercur. cau-
 sæ sunt perfectionis me-
 tallorum 475</p> | <p>sulphur perfectionis cu-
 iusuis corruptiuū 676
 sulphur nō calcinatur fa-
 cile 541 nec figitur ib.
 fit tinctura omniū cor-
 porum 542
 sulph. rubeū ad magiste-
 rium est aptissimum 87
 sulph. quandoq; p lapide.
 nostro ponitur 142
 sulph. in terrā mutatū est
 materia metallorū 538
 sulph. fixum & non fixū
 fusionis & non fusio-
 nis causa 634
 sulphur solem tingit 626
 sulphur quid sit 32
 sulph. est aer lapidis 107
 sulph. solum, non sufficit
 ad materiā lapidis 525
 sulph. est pinguedo terræ
 indurata 542
 sulph. cum ☿ mixtū in
 unguenti formam 46
 sulphuris sublimatio 379
 singularem furnum re-
 quirit 739. 749
 sulphuris intellectus ma-
 Ec 3</p> |
|---|--|

I N D E X.

<i>Ius</i> 3	<i>uarie differen</i>	<i>terra magisterij compo</i>
<i>tie</i>	142	<i>sitio artificiosa</i> 116
<i>sulp. adurētis examē</i>	202	<i>terra uēter quatenus e-</i>
<i>sulphuris oleum separari</i>		<i>state frigidus hyeme ca</i>
<i>ab ipso nō potest</i>	542	<i>lidus sit</i> 16
<i>sulphuris corruptionis</i>		<i>terra natura</i> 4
<i>cause</i>	619	<i>ad Terram descendere</i>
<i>sulphuris fixio</i>	611	<i>quid</i> 291
<i>delectus</i>	594	<i>terrarum de omnib. lapi</i>
<i>Summa perfectionis Ge</i>		<i>dibus lauatio</i> 417
<i>bri commendatio</i>	474	<i>Transgetationē mollifica</i>
<i>Syrupus contra ueneno-</i>		<i>tie precedere debet</i> 11
<i>fos halitus</i>	97	<i>Tutia lapis non est</i> 304

T

T	<i>Aliconi stanni spe</i>	<i>quid</i> 304
	<i>cies</i> 119	<i>Aegyptia est</i>
	<i>Tartari prepara-</i>	<i>optima, ibid. cum cu-</i>
	<i>tio</i> 480	<i>promixta facit Allatō</i>
	<i>Tartuca</i> 304	<i>121 ad magisterium</i>
	<i>Tartuce destillatio</i> 410	<i>non sufficit</i> 527
	<i>Tartucarū pparatio</i> 412	<i>tutiae cū cupro mixtio</i> 40
	<i>Tasrasim tesizim</i> 367	<i>tutiae sublimatio</i> 581
	<i>Temporis diuisione astro-</i>	<i>preparatio</i> 484
	<i>nomica ad Chemiā ad</i>	
	<i>hibita</i> 185	
	<i>Terra quomodo frigida</i>	
	<i>sicca esse cognoscatur</i> 5	
	<i>terre preparatio</i> 406	

V

V	<i>Aporum acutorum</i>
	<i>examen</i> 699
	<i>Vasa pro colligen-</i>
	<i>do sanguine</i> 401
	<i>Venus in profundo auri</i>
	<i>colorem habet</i> 550
	<i>Venus</i>

I N D E X.

- Venus** cū, et sine eleuatio
 ne preparari pōt 657
Venus per Φ & arseni-
 cum dealbatur 656
Venus habet sulph. non fi-
 xum 632 cur diffici-
 lius fundatur 633
Venus & Δ ad rubedine
 inepti 666
Venus & mercurius ini-
 mici ut recōciliētur 150
Venus facilius alijs metal-
 lis in lunā uertitur 178
Veneris definitio & na-
 tura 550 opus ut per-
 ficiatur 306 à Ioue
 separatio 320
Veneris eleuatio cum tu-
 tia 657
Veneris preparatio Ge-
 bri 492
Veneri mercurius diffi-
 culter adhæret 544. 638
Veritas mēdacium & vi-
 ciſſim eſt Auicennæ 77
Vermes in muscas abire:
 ergo species in specie
 518
- Violaceum** ex sulphare
 & Venere 542
Viridis aeris preparatio
 483
Viride optimum Gebri
 752
Vita corporum quomo-
 do sit custodienda 266
Vita elixiris solis 184
 durat M. annis 83
Vitalis lapidis duratio
 187
Vitreolum facile in aquā
 redigitur 384
 pro re calida ponitur
 441 non soluitur
 160
Vitrioli quatuor species
 earumq; differentie
 138
uitrioli Romani prepa-
 ratio 482. 716
Vitrum non eſt materia
 magisterij 535
uitrum calidum natura
 16 ex tegulis, &c.
 ac ſimilibus confici
 17

I N D E X.

Vitrum Alcharah coqui	tior euadit	87
tur cum rebus uiuis	urina quomodo destille-	
155	tur uarijs modis	367
uitri preparatio	484	urine sal
uitri pprietas omnia ad	urine puerorum destil-	480
se conuertere	latio et usus	152
uitri natura, diuersitas,	Vrsus lapis est	304
usus	354	Vsifur fit per sublimatio-
uitri fusio à corporum fu-	nem	542
sione differt	654	X
uitriandorum uasorū ra-	Xad inquisitio	209
tio	37	Y
Vnguentum contra adu-	Yritium quid	77
siones operis Chemi-	Z	
ci	98	Zarneck quid
Vniones ut rubri fiant	Zucrat	423
387	Zubaibar	} Alchimiste
Vnec stanni species	119	
Vrina destillata aceto for-	Zaib	67

F I N I S.

